

॥ श्रीः ॥

श्रीमदाचार्यहेमचंद्रविरचितः
अभिधानचिंतामणिः ।

अकारादिवर्णानुक्रमसहितः ।

श्रीजिनदेवमुनीश्वरविरचितेन

अभिधानचिंतामणिशिलोच्छेन

तथा

अभिधानचिंतामणिशेषनाममालया च संवलितः ।

स च

भावनगरस्थश्रीजैनधर्मप्रसारकसभया

मुम्बय्याम्

निर्णयसागरयंत्रालये मुद्राक्षरैरंकयित्वा प्राक्काश्यं नीतः ।

१९५६ वत्सरे.

भूमिका.

अयि सर्वत्र निरूपध्यसाधारणपरमवात्सल्यैकप्रसिद्धा विद्वांसः ।
 इदं श्रीमन्मो विदितं क्रियते । अस्याभिधानचिंतामणेः कर्त्तान-
 वद्याविरलगद्यपद्यावलीविरचनचटुलचातुरीचंचुरीणप्रचुरतरवोधसौ-
 बुध्यधोरणीधुरीणांतःकरणः कुमुदकुंदसुंदरशरदिंदुहासकैलासका
 ससकुसुमप्रकाशजित्त्वरजगदखंडमंडननिजयशोधवलिमसुधाधवलिता
 शेषभुवनमंडलः कृतातिशयपुण्यपरिलब्धमुनिधर्मविधीयमानतमःपुं-
 जप्रकाशदेदीप्यमानानलदंदह्यमानपातकसमूहः श्वेतांवरजैनाचार्यश्री-
 हेमचंद्रसूरिः कदा कतमं भूमिमंडलं मंडयामासेति जिज्ञासायाम-
 नेकग्रंथपर्य्यालोचने प्रवृत्ते सत्येवं निर्णयः समजनि । गुर्जरदेशेषु
 कुमारपालराज्यसमय एवाचार्यहेमचंद्रसमयः । काव्यमालापुस्त-
 कांतर्गतप्राचीनलेखमालानुसारेण तथाहृतगुरुपट्टक्रमबोधेन द्वादश्यां
 ख्रिस्तशतिकायां श्रीहेमचंद्रसूरिसत्ताधारभूतावगम्यते । अनेनाचार्य-
 श्रीहेमचंद्रेणेयन्तो ग्रंथा निर्मिता इति निश्चितं नैव । परंत्वनेकलक्षा-
 त्मकग्रंथकर्त्ता श्रीहेमचंद्राचार्यो भारतवर्षे विख्यातयशाः समजनि ।

अस्याभिधानचिंतामणेः पुस्तकद्वयमस्माभिः प्राचीनग्रंथकोषात्स-
 मासादितम् । तत्रैकं तु प्रायः शुद्धं द्वितीयं किंचिदशुद्धं । एवं पुस्त-
 कद्वयाधारेणैवास्मदीयशास्त्रिनर्मदाशंकरदामोदरशर्मणाकृतशोधनेऽप्य-
 स्मिन् पुस्तके दृष्टिदोषादक्षरयोजकदोषाद्वा यत्र कचिदशुद्धिः
 स्थिता जाता वा तत्र सहृदयहृदयाः सौहार्दतः समाधास्यन्ति यतः-

गच्छतः स्वलनं कापि भवत्येव प्रमादतः ।

हसन्ति दुर्जनास्तत्र समादधति सज्जनाः ॥ १ ॥

इति विज्ञापयति.

जैनधर्मप्रसारकसभा,
 भावनगर.

अभिधानचिंतामणेः विषयानुक्रमः ।



विषया ।					पृष्ठाकः ।	
१ देवाधिदेवकांडः	१	१४
२ देवकांडः	१५	५९
३ मर्त्यकांडः	६०	१६०
४ भूमिकांडः	१६१	२०७
५ तिर्य्यकांडः	२०७	२३१
६ सामान्यकांडः	२३२	२५७
७ शिलोञ्छः	१	१९
८ अकारादिवर्णानुक्रमः		१	२८८
९ शेषनाममाला.	१	२६

स्तुमस्त्रिसंध्यं प्रभुहेमसूरेरनन्यतुल्यामुपदेशशक्तिम् ।

अतीन्द्रियज्ञानविवर्जितोऽपि यः क्षोणिभर्तुर्व्यधित प्रबोधम् ॥

“ सोमप्रभाचार्यः ”

श्रीसवेज्ञाय नमः ।

अभिधानचिन्तामणौ

देवाधिदेवकाण्डः

प्रथमः ।

प्रणिपत्यार्हतः सिद्धसाङ्गशब्दानुशासनः ।

रूढयौगिकमिश्राणां नाम्नां मालां तनोम्यहम् ॥ १ ॥

व्युत्पत्तिरहिताः शब्दा रूढा आखण्डलादयः ।

योगोऽन्वयः स तु गुणक्रियासम्बन्धसम्भवः ॥ २ ॥

गुणतो नीलकण्ठाद्याः क्रियातः स्रष्टृसन्निभाः ।

स्वस्वामित्वादिसम्बन्धस्तत्राहुर्नाम तद्वताम् ॥ ३ ॥

स्वात् पाल-धन-भुग्-नेतृ-पति-मत्वर्थकादयः ।

भूपालो भूधनो भूभुग् भूनेता भूपतिस्तथा ॥ ४ ॥

भूमांश्चेति कविरूढ्या ज्ञेयोदाहरणावली ।

जन्यात्कृत्-कर्त्तृ-सृट्-स्रष्टृ-विधाट्-कर-सू-समाः ॥ ५ ॥

जनकाद् योनि-ज-रुह-जन्म-भू-सूत्यणादयः ।

धार्ष्ट्यात् ध्वजा-ऽस्त्र-पाण्यऽङ्ग-मौलि-भूषण-भृञ्जिभाः ॥ ६ ॥

शालि-शेखर-मन्वर्थ-मालि-भर्त्तृ-धरा अपि ।

भोज्याद् भुग-ऽन्धो-व्रत-लिट्-पायि-पाऽशा-ऽशनाऽदयः ॥ ७ ॥

पत्युः कान्ता-प्रियतम-वधू-प्रणयिनी-निभाः ।

कलत्रात् वर-रमण-प्रणयीश-प्रियादयः ॥ ८ ॥

सख्युः सखिसमा वाह्याद् गामि-याना-ऽसनादयः ।

ज्ञातेः स्वसृ-दुहित्रा-ऽत्मजा-ऽग्रजा-ऽवरजाऽदयः ॥ ९ ॥

आर्श्यात्सद्मपर्याय-शय-वासि-सदाऽदयः ।

वर्ध्याद् भिद्-द्वेषि-जिद्-घाति-धुगरि-ध्वंसि-शासनाः ॥ १० ॥

(१) जन्यात्कार्याद्यथा विश्वकृत् विश्वकर्ता विश्वसृट् विश्वस्रष्टा विश्वविधा-
ता विश्वकरः विश्वसूः ब्रह्मा अत्र समशब्द आद्यर्थः तेन विश्वकारकः विश्व-
जनक इत्याद्यपि कविरूढ्यैव । (२) यथा आत्मयोनिः आत्मज इत्यादि ।

(३) यथा वृषध्वजः शूलास्त्र इत्यादि । (४) यथा मधुभुक् मध्वंघ इत्यादि ।

(५) यथा नीलकण्ठसखः इत्यादि । (६) यथा वृषगामी वृषयानः इत्यादि ।

(७) यथा यमस्वसा इत्यादि । (८) यथा द्युसन्ना द्युशयः इत्यादि ।

(९) यथा पुरभिद् पुरद्वेषी इत्यादि ।

अप्य-ऽन्तकारि-दमन-दुर्पञ्छित्-मथना-ऽदयः ।

विवक्षितो हि सम्बन्ध एकतोऽपि पदात्ततः ॥ ११ ॥

प्राक्प्रदर्शितसबन्धिशब्दा योज्या यथोचितम् ।

दृश्यते खलु बाह्यत्वे वृषस्य वृषवाहनः ॥ १२ ॥

स्वत्वे पुनर्वृषपतिर्धार्यत्वे वृषलाञ्छनः ।

अंशोर्धार्यत्वेऽशुमाली स्वत्वेऽशुपतिरंशुमान् ॥

वध्यत्वेऽहेरहिरिपुर्भोज्यत्वे चाहिभुक् शिखी १३ सार्द्धश्लोकः

चिह्नैर्व्यक्तैर्भवेद्यत्केर्जातिशब्दोऽपि वाचकः ॥

तथा ह्यगस्तिपूता दिग् दक्षिणाशा निगद्यते ॥ १४ ॥

अयुग्-विषमशब्दौ त्रि-पञ्च-सप्तादिवाचकौ ।

त्रिनेत्रपञ्चेषुसप्तपलाशादिषु योजयेत् ॥ १५ ॥

गुणशब्दो विरोध्यर्थं नञादिरितरोत्तरः ।

अभिधत्ते यथा कृष्णः स्यादसितः सितेतरः ॥ १६ ॥

त्रार्द्धादिषु पदे पूर्वे वडवाश्यादिपूत्तरे ।

द्वयेऽपि भूभृदाद्येषु पर्यायपरिवर्तनम् ।

एवं परावृत्तिसहा योगात् स्युरिति यौगिकाः ॥ १७ ॥ सार्द्धश्लो.

मिश्राः पुनः परावृत्त्यसहा गीर्वाणसन्निभाः ।

प्रवक्ष्यन्तेऽत्र लिङ्गं तु ज्ञेयं लिङ्गानुशासनात् ॥ १८ ॥
 देवाधिदेवाः प्रथमे काण्डे देवा द्वितीयके ।
 नरास्तृतीये तिर्यञ्चस्तुर्य एकेन्द्रियादयः ॥ १९ ॥
 एकेन्द्रियाः पृथिव्यम्बुतेजोवायुमहीरुहः ।
 कृमिपीलकलूताद्याः स्युर्द्वित्रिचतुरिन्द्रियाः ॥ २० ॥
 पञ्चेन्द्रियाश्वेभकेकिमत्स्याद्याः स्थलखाम्बुगाः ।
 पञ्चेन्द्रिया एव देवा नरा नैरयिका अपि ॥ २१ ॥
 नारकाः पञ्चमे साङ्गाः षष्ठे साधारणाः स्फुटम् ।
 प्रस्तोष्यन्तेऽव्ययाश्चात्र त्वन्ताथादी न पूर्वगौ ॥ २२ ॥

अर्हन् जिनेः पारगतस्त्रिकालवित्तं
 क्षीणाष्टकर्मो परमेष्ठयुः अधीश्वरः ।
 शम्भुः स्वयम्भूर्भगवान् जगत्प्रभु-
 स्तीर्थङ्करस्तीर्थकरो जिनेश्वरः ॥ २३ ॥

(१) कृमयो द्वीन्द्रियाः पीलकास्त्रीन्द्रियाः लूताश्चतुरिन्द्रियाः इति क्रमेण ज्ञातव्याः । (२) स्थलगाः इमादयः खगाः केक्यादयः अम्बुगाः मत्स्यादयः । (३) तुः अन्ते यस्य स त्वन्तः अथ आदौ यस्य सः अथादिः त्वन्तश्च अथादिश्च त्वन्ताथादी शब्दौ पूर्वगौ अन्वये न भवतः इत्यर्थः ।

स्याद्वाद्यैभ्यर्द्धसौर्वीः सर्वज्ञः सर्वदर्शिकेवलिनौ ।

देवाधिदेवैर्बोधिदे॒पुरुषोत्तमै॒वीतरा॒गाताः ॥ २४ ॥

एतस्यामवसर्पिण्यामृषभोऽजितसम्भवौ ।

अभिनन्दनः सुमतिस्ततः पद्मप्रभाभिर्धः ॥ २५ ॥

सुपार्श्वश्चन्द्रप्रभर्ष सुविधिश्चाथ शीतलः ।

श्रेयांसो^{११} वासुपूज्यश्च त्रिमूलोऽनन्ततीर्थकृत् ॥ २६ ॥

धर्मः शान्तिः कुन्थुऽररो^{१८} मल्लिश्च मुनिसुव्रतः ।

नेमिर्नेमिः^{२२} पार्श्वो वीरश्चैतुर्विंशतिरहताम् ॥ २७ ॥

ऋषभो वृषभः श्रेयान् श्रेयांसः स्यादनन्तीर्जऽदन्तः ।

सुविधिस्तु पुष्पदेन्तो मुनिसुव्रतसुव्रतौ तुल्यौ ॥ २८ ॥

अरिष्टनेमिस्तु नेमिर्वीरश्चैरमतीर्थकृत् ।

महावीरो वर्द्धमानो देवार्य्यो ज्ञातनन्दनः ॥ २९ ॥

गणा नवाऽस्यर्षिसङ्घा एकादश गणाधिपाः ।

इन्द्रभूतिरग्निभूतिर्वायुभूतिश्चै गौतमीः ॥ ३० ॥

व्यक्तः सुधर्मा मण्डितमौर्यपुत्रावकम्पिताः ।

(१) यद्यपि वीरस्य एकादश गणधरा आसन् तथापि नवानामेव विभिन्नवाचनाभूदिति ते नवैवापि भवन्ति । (२) गौतमाः गौतमवंशजाः ।

अचलभ्राता मेतार्यः प्रभासश्च पृथक्कुलाः ॥ ३१ ॥
 केवली चरमो जम्बूस्वाम्यऽर्थं प्रभवैः प्रभुः ।
 शय्यम्भवो यशोभद्रः सम्भूतविजयस्ततः ॥ ३२ ॥
 भद्रबाहुः स्थूलभद्रः श्रुतकेवलिनो हि षट् ।
 महागिरिसुहृत्सौघा वज्रान्ता दशपूर्विणः ॥ ३३ ॥
 इक्ष्वाकुकुलसम्भूता स्याद् द्वाविंशतिरर्हताम् ।
 मुनिसुव्रतनेमी तु हरिवंशसमुद्भवौ ॥ ३४ ॥
 नाभिश्च जितशत्रुश्च जितारिर्थ सम्बरैः ।
 मेघो धरैः प्रतिष्ठश्च महसेर्ननरेश्वरः ॥ ३५ ॥
 सुग्रीवश्च दृढरथो विष्णुश्च वसुपूज्यराट् ।
 कृतवर्मा सिंहसेनो भानुश्च विश्वसेनराट् ॥ ३६ ॥
 सुरैः सुदर्शनैः कुर्मैः सुमित्रो विजयस्तथा ।
 समुद्रविचर्यश्चाश्वसेनः सिद्धार्थ एव च ॥ ३७ ॥
 मरुदेवो विजयो सेनो सिद्धार्था च मङ्गला ।

(१) व्यक्तो मरुद्गणगोत्रजः सुधर्मा अग्निवैश्यगोत्रजः मण्डितपुत्र-
 मौर्यपुत्रौ वशिष्ठकश्यपगोत्रौ अकंपितो गोतमगोत्रः अचलभ्राता हारित-
 गोत्रः मेतार्यप्रभासौ कौण्डिन्यगोत्रौ ।

ततः सुसीमां पृथ्वी लक्ष्मणां रामां ततः परम् ॥ ३८ ॥
 नन्दां विष्णुर्जयो श्यामां सुयशोः सुव्रतां चिरां ।
 'श्रीदेवी' प्रभावती च पद्मां वप्रौ शिवौ तथा ॥ ३९ ॥
 वामौ त्रिशूलो क्रमतः पितरो मातरोऽहंताम् ।
 स्याद्गोमुखो महायक्षस्त्रिमुखो यक्षनायकः ॥ ४० ॥
 तुम्बुरुः सुमुखश्चापि मातङ्गो विर्जयोऽजितः ।
 ब्रह्मां यक्षेद् कुमारेः पण्मुखपातालकिन्नराः ॥ ४१ ॥
 गरुडो गन्धर्वो यक्षेद् कुंबेरो वरुणोऽपि च ।
 भृकुटिगोमिधेः पौश्वो मातङ्गोऽहदुपासकाः ॥ ४२ ॥
 चक्रेश्वर्यजितबलो दुरितारिश्च कालिको ।
 महाकाली श्यामां शान्तां भृकुटिश्च सुतारकां ॥ ४३ ॥
 अशोकां मानवी चण्डो विदितां चाङ्कुशीं तथा ।
 कन्दर्पा निर्वाणी^{१६} बलां धारिणी^{१८} धरणप्रियां ॥ ४४ ॥
 नरदत्तार्थं गान्धार्थ्यम्बिको पद्मावती तथा ।
 सिद्धायिको चेति जैन्यः क्रमाच्छाशनदेवताः ॥ ४५ ॥
 वृषो गजोऽश्वः प्लवगोः क्रौञ्चोऽब्जं स्वस्तिकं शशी ।
 मकरः श्रीवत्सः खड्गी महिषः^{१२} शूकरस्तथा ॥ ४६ ॥

श्येनो^१ वृजं^२ मृगं^३ छाँगो^४ नन्दार्धर्त्तो^५ घटोऽपि च ।

कूर्मो^६ नीलोत्पलं^७ शङ्खः^८ फणी^९ सिंहोऽर्हतां^{१०} ध्वजाः ॥४७॥

रक्तौ च पद्मप्रभवामुपूज्यौ

शुक्लौ च चन्द्रप्रभपुष्पदन्तौ ।

कृष्णौ पुनर्नेमिमुनी विनीलौ

श्रीमच्छिपाश्र्वौ कनकत्विषोऽन्ये ॥ ४८ ॥

उत्सर्पिण्यामतीतायां चतुर्विंशतिरर्हताम् ।

केवलज्ञानी निर्वाणी सागरोऽथ महायज्ञाः ॥ ४९ ॥

विमलः सर्वानुभूतिः श्रीधरो दत्ततीर्थकृत् ।

दामोदरः सुतेजाश्च स्वार्थ्यथो पुनिसुव्रतः ॥ ५० ॥

सुमतिः शिवैगतिश्चैवाऽस्तागोऽथ निमीश्वरः ।

अनिलो यशोधरार्थ्यः कृतार्थोऽथ जिनेश्वरः ॥ ५१ ॥

शुद्धमतिः शिवैकरः स्यन्देनश्चाथ सम्प्रतिः^{११} ।

भाविन्यान्तु पद्मनाभः शूरदेवः सुपार्श्वकैः ॥ ५२ ॥

स्वयंप्रभश्च सर्वानुभूतिदेवश्रुतोदयौ ।

पेटालः पोहिलश्चापि शतकीर्तिश्च सुव्रतः ॥ ५३ ॥

अममो निष्कषार्यश्च निष्पुलाकोऽथ निर्ममः ।

चित्रं गुप्तः समाधिश्च संवरंश्च यशोधरः ॥ ५४ ॥

विजयो मल्लदेवौ चानन्तवीर्यश्चै भद्रकूर्त ।

एवं सर्वावसर्पिण्युत्सर्पिणीषु जिनोत्तमाः ॥ ५५ ॥

तेषां च देहोऽद्भुतरूपगन्धो

निरामयः स्वेदलवोज्झितश्चै ।

श्वासोऽब्जगन्धो रुधिरामिषन्तु

गोक्षीरधाराधवलं ह्यविस्रम् ॥ ५६ ॥

आहारनीहारविधिस्त्वदृश्य-

श्चत्वार एतेऽतिशयाः सहोत्थाः ।

क्षेत्रे स्थितिर्योजनमात्रकेऽपि

नृदेवतिर्यग्ज्जनकोटिकोटेः ॥ ५७ ॥

वाणी नृतिर्यक्सुरलोकभाषा

संवादिनी योजनगामिनी च ।

भामण्डलं चारु च मौलिपृष्ठे

विडम्बिताहर्षतिमण्डलश्रि ॥ ५८ ॥

साग्रे च गव्यूतिशतद्वये रुर्जो

“वैरेतयो माय्यतिवृष्ट्यवृष्ट्यः ।

दुर्भिक्षमन्यस्वकचक्रतो भयं

स्यानैत एकादश कर्मघातजाः ॥ ५९ ॥

खे धर्मचक्रं चमरौः सपाद-

पीठं मृगेन्द्रासनमुज्ज्वलञ्च ।

छत्रत्रयं रत्नमयो ध्वजोऽडि-

न्यासे च चामीकरपङ्कजाणि ॥ ६० ॥

वप्रत्रयं चारु चतुर्मुखाङ्गता ।

चैत्यद्वैमोऽधोवदनाश्च कण्टिकाः

द्रुमान्तिर्दुन्दुभिनाद उच्चकै-

र्वातोऽनुकूलैः शकुनाः प्रदक्षिणैः ॥ ६१ ॥

गन्धाम्बुवर्ष बहुवर्णपुष्प-

वृष्टिः कचश्मश्रुनखाप्रवृद्धिः ।

चतुर्विधा मर्त्यनिकायकोटि-

र्जघन्यभावादपि पार्श्वदेशे ॥ ६२ ॥

ऋतूनामिन्द्रियार्थानामनुकूलत्वमित्यमी ।

एकोनविंशतिर्देव्याश्चतुस्त्रिंशच्च मीलिताः ॥ ६३ ॥

संस्कारवत्त्वमौदार्यमुपचारपरीतती ।

मेघगम्भीरघोषत्वं प्रतिनादविधायिती ॥ ६४ ॥

दक्षिणत्वमुपनीतरागत्वञ्च महार्थती ।

अव्याहृतत्वं शिष्टत्वं संशयानामसंभवेः ॥ ६५ ॥

निराकृतान्योत्तरत्वं हृदयङ्गमतीपि च ।

मिथः साकाङ्गती प्रस्तावौचित्यं तत्त्वनिष्ठती ॥ ६६ ॥

अप्रकीर्णप्रसृतत्वमस्वश्लाघान्यनिन्दती ।

(१) संस्कृतादिलक्षणवत्त्वं । (२) उच्चैर्वृत्तिता । (३) उपचार-
रहितत्वं । (४) मेघस्येव गम्भीरशब्दत्वं । (५) प्रतिध्वनियुक्तत्वं । (६)
सरलत्वं । (७) मालवकौशिक्यादिग्रामरागयुक्तत्वं । एते शब्दाश्रया
वाग्गुणा ज्ञेयाः अन्ये अर्थाश्रया वाग्गुणाः । (८) वृहदभिधेयता । (९)
पूर्वापरवाक्यार्थाविरोधित्वादन्याहृतत्वं । (१०) अभिमतसिद्धौ वक्तुर्मनो-
ज्ञार्थप्रयोजकत्वं शिष्टतासूचकत्वं वा । (११) असंदिग्धता । (१२)
परदूषणाविषयता । (१३) हृदयग्राह्यत्वं । (१४) परस्परं पदाना
वाक्यानां वा सापेक्षत्वं । (१५) देशकालाद्यन्यतीतत्वं । (१६) वि-
वक्षितवस्तुस्वरूपानुसारिता । (१७) सुसम्बन्धस्य सतः प्रसरणं । (१८)
स्वश्लाघा आत्मोत्कर्षः परनिन्दा च तयोर्विप्रयुक्तत्वं ।

आभिजात्यमितिखिग्धमधुरत्वं प्रशस्यती ॥ ६७ ॥

अमर्मवेधितौदीर्य्य धर्मार्थप्रतिबद्धती ।

कारकाद्यविपर्य्यासो विभ्रमादिवियुक्तता ॥ ६८ ॥

चित्रकृत्स्वमद्भुतत्वं तथानतिविलम्बिता ।

अनेकजातिवैचित्र्यमारोपितविशेषती ॥ ६९ ॥

सत्त्वप्रधानता वर्णपदवाक्यविविक्तता ।

अव्युच्छित्तिरखेदित्वं पञ्चत्रिंशच्च वाग्गुणाः ॥ ७० ॥

(१९) बन्धोः प्रतिपाद्यस्य वा भूमिकानुसारित्वं । (२०) घृतगुडादिवत् सुखकारित्वं । (२१) प्राप्तश्लाघ्यता । (२२) परमर्मानुद्घाटनस्वरूपं । (२३) अभिधेयस्यातुच्छता । (२४) धर्मार्थाम्यामनपेतत्वं । (२५) कारककालवचनलिङ्गादिविपर्य्यासराहित्यं । (२६) मनोदोषविद्युक्तत्वं । (२७) उत्पादिताच्छिन्नकृतहूलत्वं । (२८) प्रतीतत्वं । (२९) अनतिविलम्बिता प्रतीता । (३०) अनेकवर्णनीयवस्तुस्वरूपवर्णनसंश्रयादतिविचित्रत्वं । (३१) वचनान्तरापेक्षया आहितविशेषत्वं । (३२) साहसोपतता । (३३) वर्णपदवाक्यानां विच्छिन्नत्वं । (३४) विवक्षितार्थसम्यक्सिद्धिः अव्यवच्छिन्नवचनप्रमेयता । (३५) अनायाससंभवः ।

अन्तराया ^(३) दीनला^(४)भिर्वीर्यभोगोपभोगीः ।
 हासो रत्यरती भीतिर्जुगुप्सां शोकं एव च ॥ ७१ ॥
 कौमो मिथ्यात्वमैज्ञानं^{१४} निर्द्रो चाविरतिस्तथा ।
 रींगो द्वेषश्च नोदोषास्तेषामष्टादशाप्यमी ॥ ७२ ॥
 महानन्दोऽमृतं^२ सिद्धिः^३ कैवल्यमपुनर्मवः ।
 शिवं निःश्रेयसं श्रेयो^४ निर्वाणं ब्रह्मं निर्वृतिः^{११} ॥ ७३ ॥
 महोदयः सर्वदुःखैक्षयो निर्वाणैर्मक्षरम् ।
 मुक्तिर्मोक्षोऽपैवगोऽर्थं मुमुक्षुः श्रमणो यतिः ॥ ७४ ॥
 वाचंयमो व्रती साधुरनगारं ऋषिर्मुनिः^९ ।
 निर्ग्रन्थो^{१०} भिक्षुरस्य स्वं तपोयोगेशमादयः ॥ ७५ ॥
 अभाषणं पुनर्मौनं^२ गुरुर्धर्मोपदेशकः ।
 मोक्षोपायो योगो ज्ञानश्रद्धानचरणात्मकः ॥ ७६ ॥
 अनुयोगकृदाचार्य उपाध्यायस्तु पाठकः ।
 अनूचानः प्रवचने साङ्गेऽधीती गणिश्च सः ॥ ७७ ॥

(१) दानगतोऽन्तरायः । (२) लाभगतोऽन्तरायः । (३)
 वीर्यगतोऽन्तरायः । (४) भोगगतोऽन्तरायः । (५) उपभोगगतोऽ-
 न्तरायः । अत्र भोगः स्रगादिः उपभोगोऽङ्गनादिः ।

शिष्यो विनेयोऽन्तेवासी शौक्षः प्राथमकल्पिकैः ।
 सतीर्थ्यास्त्वेकगुरवो विवेकः पृथगात्मता ॥ ७८ ॥
 एकब्रह्मव्रताचारा मिथः सब्रह्मचारिणः ।
 स्यात्पारम्पर्यमाम्नायैः सम्प्रदायो गुरुर्क्रमः ॥ ७९ ॥
 व्रतादानं^१ परिव्रज्या तपस्यां नियमस्थितिः ।
 अहिंसां सूनृतोऽस्तेयब्रह्माकिञ्चनता यमाः ॥ ८० ॥
 नियमाः शौचसन्तोषौ^२ स्वाध्यायैतपसी^३ अपि ।
 देवताप्रणिधानञ्च करणं पुनरोसनं ॥ ८१ ॥
 प्राणायामः प्राणयमः श्वासप्रश्वासरोधनम् ।
 प्रत्याहारस्त्वन्द्रियाणां विषयेभ्यः समाहृतिः ॥ ८२ ॥
 धारणां तु क्वचिच्चेये चित्तस्य स्थिरबन्धनम् ।
 ध्यानन्तु विषये तस्मिन्नेकप्रत्ययसन्ततिः ॥ ८३ ॥
 समाधिस्तु तदेवार्थमात्राभासनरूपकम् ।
 एवं योगो^४ यमाद्यङ्गैरष्टभिः सम्मतोऽष्टधा ॥ ८४ ॥
 श्वःश्रेयसं शुभैशिवे^५ कल्याणं श्रोवसीर्यसं श्रेयैः ।
 क्षेमं^६ भावुर्कभविककुशलमङ्गलमङ्गलमद्रशैस्तानि ॥ ८५ ॥

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायामभिधानचिन्तामणौ
 नाममालायां देवाधिदेवकाण्डः प्रथमः ॥ १ ॥

॥ देवकाण्डः ॥

द्वितीयः ।

स्वर्गस्त्रिविष्टपं द्यौदिवौ^५

भुवि स्तविषैताविषौ^७ नार्कः ।

गौस्त्रिदिवंमूर्द्धलोक^१:

सुरालयस्तत्सदस्त्वमरोः ॥ १ ॥

देवाः सुपर्वसुरनिर्जरदेवतभु^६-

र्बाहिर्मूर्खानिमिषदैवतना^{१०}किलेखा^{११}ः ।

वृन्दारकाः सुमर्नसस्त्रिदशा^{१२} अमर्त्याः^{१७}

स्वाहा-स्वधा-ऋतु-सुधा-भुज^२ आदितेयोः ॥ २ ॥

गीर्वाणो मरुतोऽस्वप्नो विबुधा दानवारयोः ।

^(२)तेषां यानं विमानोऽन्धः पीयूषममृतं^२ सुधा ॥ ३ ॥

असुरा नागोस्तडितः सुपर्णको वह्नयोऽनिलाः स्तनिताः ।

* तस्मिन् स्वर्गे सीदन्तीति तत्सदः । स्वर्गसदः यौगिकत्वात् द्विविपदः
त्रिदिवौकसः द्युसद्भानः इत्यादयो योज्याः । (१) स्वाहाभुजः १८
स्वधाभुजः १९ ऋतुभुजः २० सुधाभुजः २१ अत्र अन्येभ्योपीति क्विप्
यौगिकत्वात् स्वाहाशनाः स्वधाशनाः यज्ञाशनाः अमृतान्धसः इत्यादयो
यथासम्भवमूह्याः । (२) तेषां देवानां यानं तथा अन्ध. अन्नं ॥

उदधिर्द्वीपेदिशी दश भवनाधीशाः कुमारान्ताः ॥ ४ ॥

स्युः पिशाचा भूतो यक्षा राक्षसाः किन्नरा अपि ।

किम्पुरुषा महोरंगा गन्धर्वा व्यन्तरा अमी ॥ ५ ॥

ज्योतिष्काः पञ्च चन्द्रार्कग्रहनक्षत्र-तारकाः ।

वैमीनिकाः पुनः कल्पभवा द्वादश ते त्वमी ॥ ६ ॥

सौधर्म-शान-सनत्कुमार-

माहेन्द्र-ब्रह्म-लान्तक-जाः ।

शुक्र-सहस्रार-नत-

प्राणत-जा आरणा-च्युत-जाः ॥ ७ ॥

कल्पातीता नव त्रैवेयकाः पञ्च त्वनुत्तराः ।

निकायभेदादेवं स्युर्देवाः किल चतुर्विधाः ॥ ८ ॥

आदित्यः सवितार्यमा खरसहस्रोष्णांशुरंशू रविः ।

(१) कुमारः अन्ते येषान्ते कुमारान्ताः असुरकुमारा नागकुमारा
सस्याः । (२) पिशाचादीनाषष्ठाना व्यन्तरा इत्येकं । (३)
एवं ज्योतिष्का इत्येकम् । (४) द्वादश सौधर्मजादीना
श्वःश्रेयः (५) सौधर्मादिभ्यः पङ्क्त्यो जा इति योज्यते, सौ-
धर्मजा इत्यादि । तथा शुक्रादिभ्यः । आरणाच्युता-
क्षेमं भावुर्भ्योऽग्रे अंशुः खरांशुः सहस्रांशुः उष्णांशुः
इत्याचार्यश्रीः खरकिरणः शीतेतररश्मिः इत्यादयः ।
नाममालायां ।

मूर्त्तिर्ण्डस्तराणिर्गभस्तिररुणो भानुर्नभो-ह-र्मणिः ।
 सूर्योऽर्कः^{१७} किरणो^{१८} भगो^{१९} ग्रहपुष्पः-पूर्षो पतङ्गः^{२०} खगो^{२१}
 मूर्त्तिण्डो यमुना^(२)-कृतान्तजनकैः^{२२} प्रद्योतैस्तार्पणः^{२३} ॥ ९ ॥

ब्रह्मो हंसश्चित्रभानुर्विवस्वान्

सूरस्त्वष्टीं द्वादशात्मौ च हेलिः^{२६} ।

मित्रो^{२७} ध्वान्तारारातिर^(३)बां-शुं-हस्त-

श्रक्रावो^{४२}-ह-बान्धवैः^{४३} सप्तसैतिः ॥ १० ॥

^(५) दिवा-दिना-ह-दिवस-प्रभा-विभा

भासः-करः^{४४} स्यान्मिहिरो^{४२} विरोचनः ।

ग्रहा-बिनी-गो-द्यु-पतिर्विकर्त्तनो^{४८}

हरिः^{५२} शुचीनौर्गगना^(७)-ध्वजा-ध्वगौ^{५३} ॥ ११ ॥

हरिदश्वो^{६४} जगत्कर्म-साक्षी^{६६} भास्वान् विभावसुः ।

(१) नमोऽहोम्यां मणिः नमोमणिः अहर्मणिरिति च । (२)

यमुनाजनकः कृतान्तजनकः । (३) अब्रहस्तः अंशुहस्तः । (४) चक्रवान्धवः

अठजवान्धवः अहर्वान्धवः । (५) दिवाकरः दिनकरः अहस्करः दिवसकरः

प्रभाकरः विभाकरः भास्करः । (६) ग्रहपतिः अबिनीपतिः गोपतिः

द्युपतिः । (७) गगनध्वजः गगनाध्वगः । (८) जगत्साक्षी कर्मसाक्षी ।

त्रयीर्तनुर्जगच्चक्षुस्तपनोऽरुणसारथिः^{७२} ॥ १२ ॥

रोचिरुस्रेरुचिशोचिरंशुगो^६

ज्योतिरर्चिरुपधृत्यभीशर्वः ।

प्रग्रहः शुचिर्मरीचिदीप्तयो^{१४}

धामकेतुषुणिरश्मिर्पृक्षयः ॥ १३ ॥

पाददीधितिकेरद्युतिद्युतो^{२१ २३ २४}

रुग्विरोककिरणैत्विषित्विषैः ।

मौः प्रमौवसुगमैस्तिमानवो^{२४}

मौ मयूखैमहसी छविर्विभौ ॥ १४ ॥

प्रकाशस्तेज उद्योत आलोको वैश्व आर्तपः ।

मरीचिका मृगतृष्णा मण्डलं तूपसूर्यकर्म ॥ १५ ॥

परिधिः परिवेषश्च सूरसूतस्तु काश्यपिः ।

अनूरैर्विनतासूतुररुणो गरुडाग्रजः ॥ १६ ॥

रेवन्तस्त्वर्करेतोर्जः प्लवंगो ह्यवाहनः ।

अष्टादश माठराधाः सवितुः पारिपार्श्विकाः ॥ १७ ॥

चंद्रमाः कुमुदबान्धवो देश

(१) दशवाजी ३ श्वेतवाजी ४ ।

श्वेतवाज्यंमृतसूस्तिथिप्रणीः ।

कौमुदीकुमुदिनीभ-दक्षजा-

रोहिणी-द्विज-निशौषधी-पतिः ॥ १८ ॥

जैवातृकोऽर्जश्च कला-शशै-ण-

छाया-भृदिन्दुविधुरीत्रिद्वजः ।

राजोनिशो रत्नकरौ च चन्द्रः

सोमोऽमृत-श्वेत-हिम-द्युतिगलौः ॥ १९ ॥

षोडशोऽशः कलौ चिह्नं लक्षणं लक्ष्मं लाञ्छनम् ।

अङ्कः कर्लङ्कोऽभिज्ञानं चन्द्रिकां चन्द्रगोलिकौ ॥२०॥

चन्द्रातपः कौमुदी च ज्योत्स्ना विम्बं तु मण्डलम् ।

नक्षत्रं तारको तारोज्योतिषी भस्मुडु ग्रहः ॥ २१ ॥

(१) कौमुदीपतिः ७ कुमुदिनीपतिः ८ भपतिः ९ दक्षजापतिः १०
रोहिणीपतिः ११ द्विजपतिः १२ निशापतिः १३ औषधीपतिः १४ ।

(२) कलाभृत् १७ शशभृत् १८ एणभृत् १९ छायाभृत् २० ।

(३) निशः सकाशात् रत्नकरौ यथा नि शारत्नं २९ निशाकरः २६ ।

(४) अमृतद्युतिः २९ श्वेतद्युतिः ३० हिमद्युतिः ३१ ।

धिष्ण्यमृक्षंमथाश्विन्यश्वकिनी^२ दस्रदेवता^१ ।
 अश्वयुग्ं बालिनी चाथ भरणी यमदेवता^१ ॥ २२ ॥
 कृत्तिका बहुलाश्वान्निदेवा^१ ब्राह्मी तु रोहिणी^२ ।
 मृगशीर्षं^१ मृगशिरः^२ मार्गश्र्वान्द्रमंसं मृगः ॥ २३ ॥
 इल्वलास्तुं मृगशिरःशिरःस्थाः पञ्चतारकाः ।
 आर्द्रा तु कालिनी रौद्री^३ पुनर्वसुं तु यामकौ ॥२४॥
 आदित्यौ च पुष्यस्तिष्यैः सिध्यश्चै गुरुदैवतैः ।
 सार्पणश्लेषौ मघाः पित्र्यौः फाल्गुनी योनिदेवता^१ ॥२५॥
 सा तूत्तरार्यमदेवा^१ हस्तः सवितृदैवतैः ।
 त्वाष्ट्री चित्रानिली^(१) स्वातिविंशाखेन्द्राम्निदेवता^१ ॥ २६ ॥
 राधानुराधा तु मैत्री ज्येष्ठेन्द्री मूल आश्रपैः ।
 पूर्वाषाढापी^(२) सोत्तरा स्याद्वैश्वी श्रवणः पुनः ॥ २७ ॥
 हरिदेवैः श्रविष्ठा तु घनिष्ठा वसुदेवता^१ ।

(१) आनिली इति स्वातेरपरं नाम तत्र देवतेत्यनणन्तत्वाद्बुद्धिः ।

(२) आप् इति पूर्वाषाढाया अपरं नाम आपो जलं देवता अस्या इत्या-
 पू पूर्वाषाढा च आप् च पूर्वाषाढापी ।

वारुणी तु शतभिषं गंजी-हिर्बुध्न-देवताः ॥ २८ ॥
 पूर्वोत्तराभद्रपदा द्वैय्यः प्रोष्ठपदाश्च ताः ।
 रेवती तु पौष्णं दाक्षायण्यः सर्वाः शशिप्रियाः ॥२९॥
 राशीनामुदयो लग्नं मेषप्रभृतयस्तु ते ।
 आरो वक्रो लोहिताङ्गो मङ्गलोऽङ्गारकः कुर्जः ॥३०॥
 आषाढाभूर्नवाञ्चिश्च बुधः सौम्यैः प्रहर्षलैः ।
 र्ज्ञैः पञ्चाञ्चिः श्रविष्ठाभूः श्यामाङ्गो रोहिणीसुतः ॥३१॥
 बृहस्पतिः सुराचार्य्यो जीवश्चित्रशिखण्डिर्जैः ।
 वाचस्पतिर्द्वादशाञ्चिर्धिषणः फाल्गुनीभर्वः ॥ ३२ ॥
 गीर्बृहल्योः पतिरुतध्यानुर्जाङ्गिरसौ गुरुः ।
 शुक्रो मघाभर्वः काव्यै उशर्ना भार्गवः कविः ॥३३॥
 षोड-शाञ्चिदैत्यगुरुर्धिषण्यः शनैश्वरः शनिः ।

(१) अजदेवता १ पूर्वभाद्रपदा २ प्रौढपदा ३ इति त्रीणि पूर्वाभाद्र-
 पदनक्षत्रस्य । अहिर्बुध्नदेवता १ उत्तरभाद्रपदा २ प्रौढपदा ३ इति त्री-
 णि उत्तराभाद्रपदनक्षत्रस्य । भाद्रपदा इत्यपि । (२) द्वौ अवयवौ आ-
 सां इति द्वय्यः । (३) अश्विन्यादिरेवत्यन्ताः सर्वा नामद्वयवाच्याः ।
 (४) गीष्पतिः ९ बृहस्पतिः १० ।

छायासुतौऽसितैः सौरिः^५ सप्तार्चिं रेवतीभवैः ॥ ३४ ॥

मन्दः क्रोडो नीलवासोः स्वर्मानुस्तु विधुन्तुदः ।

तमो राहुः सैहिकेयो भरणीभूरथाहिकः ॥ ३५ ॥

अश्लेषाभूः शिखी केतुर्ध्रुवस्तूत्तानपादजैः ।

अगस्त्योऽगस्तैः पीताब्धिर्वातापिद्विड् घटोद्भवैः ॥ ३६ ॥

मैत्रावरुणिराग्नेयं और्वशेर्याग्निमारुतौ ।

लोपामुद्रा तु तद्भार्या कौषीतकी वरप्रदा ॥ ३७ ॥

मरीचिप्रमुखाः सप्तर्षयश्चित्रशिखण्डिनैः ।

पुष्पदन्तौ पुष्पवन्तौवेकोक्त्या शशिभास्करौ ॥ ३८ ॥

राहुग्रासोऽकेन्द्रोर्ग्रहं उपरागं उपप्लवैः ।

उपलिङ्गं त्वरिष्टं स्यादुपसर्गं उपद्रवैः ॥ ३९ ॥

अजन्यमीतिरुत्पातो वन्धुत्पातं उपाहितैः ।

स्यात्कालः समयो दिष्टानेहसौ सर्वमूषकैः ॥ ४० ॥

कालो द्विविधोऽवसर्पिण्युत्सर्पिणीविभेदतः ।

सागरकोटीकोटीनां विशत्या स समाप्यते ॥ ४१ ॥

अवसर्पिण्याः षडरा उत्सर्पिण्यास्त एव विपरीताः ।

एवं द्वादशभिररैर्विवर्त्तते कालचक्रमिदम् ॥ ४२ ॥

(१) तत्रैकान्तसुषमाऽरश्वतस्रः कोटिकोटयः ।

सागराणां सुषमां तु तिस्रस्तत्कोटिकोटयः ॥ ४३ ॥

सुषमैदुःषमां ते द्वे दुःषमसुषमां पुनः ।

सैका सहस्रैर्वर्षाणां द्विचत्वारिंशतोनिता ॥ ४४ ॥

अथ दुःषमैकविंशतिरब्दसहस्राणि तावती तु स्यात् ।

एकांन्तदुःषमापि ह्येतत्सङ्ख्याः परेऽपि विपरीताः ॥ ४५ ॥

प्रथमेऽरत्रये मर्त्यास्त्रिद्व्येकपल्यजीविताः ।

त्रिद्व्येकगव्यूतोच्छ्रयास्त्रिद्व्येकदिनभोजनाः ॥ ४६ ॥

कल्पद्रुफलसन्तुष्टाश्चतुर्थे त्वरके नराः ।

पूर्वकोट्यायुषः पञ्चधनुःशतसमुच्छ्रयाः ॥ ४७ ॥

पञ्चमे तु वर्षशतायुषः सप्तकरोच्छ्रयाः ॥ ४८ ॥

एकान्तदुःखप्रचिता उत्सर्पिण्यामपीदृशाः ।

पञ्चानुपूर्व्यां विज्ञेया अरेषु किल षट्स्वंपि ॥ ४९ ॥

- (१) तत्रेति त्रिभिः श्लोकैः षड्रानाह । एकान्तसुषमा प्रथमारस्य नाम ।
 (२) सुषमा द्वितीयारस्य नाम । (३) सुषमदुःषमा तृतीयारस्य नाम ।
 (४) दुःषमसुषमा चतुर्थारस्य नाम । (५) दुःषमा पञ्चमारस्य नाम ।
 (६) एकांतदुःषमा षष्ठारस्य नाम । (७) अराणां फलमाह प्रथमेति चतुर्भिः ।

अष्टादशनिमेषाः स्युः काष्ठा काष्ठाद्वयं लवैः ।
 कलां तैः पञ्चदशभिर्लेशंस्तद्वितयेन च ॥ ५० ॥
 क्षणस्तैः पञ्चदशभिः क्षणैः षड्भिश्च नाडिकां ।
 सा धारिकां घटिकां च मुहूर्त्तस्तद्वयेन च ॥ ५१ ॥
 त्रिंशता तैरहोरात्रंस्तत्रार्हदिवसो दिनम् ।
 दिवं^१ द्युर्वासरो^२ घस्रं^३ प्रभातं स्यादहर्मुखम् ॥ ५२ ॥
 व्युष्टं^४ विभातं प्रत्यूषं कल्यप्रत्युषसी उर्षः ।
 काल्यं मध्याह्नस्तु दिवामध्यं मध्यन्दिनं च सः ॥ ५३ ॥
 दिनावसानमुत्सूरो विकालसर्वेली अपि ।
 सायं सन्ध्यां तु पितृसूत्रिसन्ध्यं तूपवैणवम् ॥ ५४ ॥
 श्राद्धकालस्तु कुतुपोऽष्टमो भागो दिनस्य यः ।
 निशां^५ निशीथिनीं^६ रात्रिः^७ शर्वरीं^८ क्षणदां^९ क्षर्पां ॥ ५५ ॥
 त्रियामां^{१०} यामिनीं^{११} भौतीं^{१२} तमीं^{१३} तमीं^{१४} विभावेरीं ।

- (१) प्रातःकालो हि सूर्याद्भोदयादारम्य घटिकापट्कं यावद्भवति ।
 (२) दिवसस्य योऽष्टमो भागः स श्राद्धकालः कुतपश्च उच्यते इत्यर्थः ।
 दिवसस्य पुराणोक्तानि रौद्रादीनि भगान्तानि पञ्चदशमुहूर्त्तानि तन्मध्ये
 गणनाक्रमेण योऽष्टमो मुहूर्त्तः स कुतुप उच्यते । तत्प्रयोजनं च श्राद्धे
 अन्यकर्मणि अष्टमो मुहूर्त्तः अभिनिदाख्य एव ।

रजनी वसंती श्यामं वासंतेयी तमस्विनी ॥ ५६ ॥

उर्षा दोषेन्दुकान्तौऽथ तमिस्रा दर्शयामिनी ।

ज्यौत्स्नी तु पूर्णिमारात्रिर्गणरात्रौ निशागणः ॥ ५७ ॥

पक्षिणी पक्षतुल्याभ्यामहोभ्यां वेष्टिता निशा ।

गर्भकं रजनीद्वन्द्वं प्रदोषो यामिनीमुखम् ॥ ५८ ॥

यामः प्रहरो निशीथस्त्वर्धरात्रो महानिशा ।

उच्चन्द्रस्त्वपररात्रैस्तमिस्रं तिमिरं तमः ॥ ५९ ॥

ध्वान्तं भूच्छायान्धकारं तमसं सम-वान्धतः ।

तुल्यनक्तन्दिने काले विषुवद्विषुवं च तत् ॥ ६० ॥

पञ्चदशाहोरात्रः स्यात्पक्षः स बहुलोऽसितः ।

तिथिः पुनः कर्मवाटी प्रतिपत्पक्षतिः समे ॥ ६१ ॥

पञ्चदशयौ यज्ञकालौ पक्षान्तौ पर्वणी अपि ।

तत्पर्वमूलं भूतेष्टापञ्चदशयोर्यदन्तरम् ॥ ६२ ॥

स पर्वसन्धिः प्रतिपत्पञ्चदशयोर्यदन्तरम् ।

पूर्णिमा पौर्णमासी सा राका पूर्णे निशाकरे ॥ ६३ ॥

कलाहीने त्वनुमतिर्मार्गशीर्ष्याग्रहायणी ।

अर्माभावस्यैभावस्याँ दर्शः सूर्येन्दुसङ्गमः ॥ ६४ ॥
 अमावास्यामावाँसी च सा नष्टेन्दुः कुहुः कुहूः ।
 दृष्टेन्दुस्तु सिनीवाली भूतेष्टा तु चतुर्दशी^२ ॥ ६५ ॥
 पक्षौ माँसो वत्सरादिर्मार्गशीर्षः^२ सहैः सहाँः^(१) ।
 आग्रहायणिकेश्वाथ पौषस्तैषः सहस्यवत्^(३) ॥ ६६ ॥
 मार्घस्तपैः^(४) फाल्गुनस्तु फाल्गुनिकेस्तपस्यवत् ।
 चैत्रो^(५) मघुश्चैत्रिकश्च वैशाखे राघमाघवौ^(६) ॥ ६७ ॥
 ज्येष्ठस्तु^(४) शुक्रौऽथाषाढः शुचिः स्याच्छ्रावणो नभोः ।
 श्रावणिकौऽथ नभस्यः प्रौष्ठभाद्रपदः^(५) पदः ॥ ६८ ॥
 भाद्रेश्वाप्याश्विने^(६) त्वाश्वयुजेषावथ कार्तिकः ।
 कार्तिकिको बाहुल्यौ^(७) द्वौ द्वौ मार्गादिकावृत्तुः ६९
 हेमन्तः प्रशलो रौद्रौऽथ शैर्षशिशिरौ^(८) समौ ।
 वसन्त इष्यैः सुरैभिः पुष्पकालौ बलाङ्गकः ॥ ७० ॥

(१) सहः अकारान्तोऽयं देववत् । (२) सहस्यवत् यथा सहस्यः
 पौषवाची तथा तैषोऽपीत्यर्थः । (३) तपाः सकारान्तः चन्द्रमसशब्दवत् ।
 (४) ज्येष्ठ इत्यत्र ज्यैष्ठोऽपि यन्महेश्वर आह, “ज्येष्ठे ज्यैष्ठोऽपि दृश्यते ॥
 इति । (५) प्रौष्ठपदः भाद्रपदः । (६) आश्वयुजः अकारान्तो देवशब्दवत् ।

उष्णं उष्णागमौ ग्रीष्मौ निदार्धस्तपं उष्मकः ।
 वर्षास्तपात्ययैः प्रावृष्णु मेघात्काला-गमौ क्षीरी ॥ ७१ ॥
 शरद् घनात्ययोऽर्यनं शिशिराद्यैस्त्रिभिस्त्रिभिः ।
 अयने द्वे गतिरुदग्दक्षिणार्कस्य वत्सरः ॥ ७२ ॥
 सं-पत्य-नूद्यो वर्ष हायनोऽब्दः समां शरत् ।
 भवेत्पैत्रं त्वहोरात्रं मासेनाब्देन दैवतम् ॥ ७३ ॥
 दैवे युगसहस्रे द्वे ब्राह्मं कल्पौ तु ते^(६) नृणाम् ।
 मन्वन्तरं तु दिव्यानां युगानामेकसप्ततिः ॥ ७४ ॥
 कल्पो युगान्तैः कल्पान्तैः संहारैः प्रलयैः क्षयैः ।
 संवर्तैः परिवर्तैश्च समसृष्टिर्जिहानकैः ॥ ७५ ॥
 तत्कालस्तु तदात्वं स्यात्तज्जं सान्द्रष्टिकं फलम् ।
 आयतिस्तूत्तरः काल उदक्स्तद्भवं फलम् ॥ ७६ ॥
 व्योमान्तरिक्षं^२ गगनं घनाश्रयो
 विहार्य आकाशं मनन्तपुष्करे ।

(१) तपः अकारान्तो देवशब्दवत् । (२) वर्षाः नित्यबहुवचनान्तः
 श्रीलिङ्गः । (३) मेघकालः ४ मेघागमः ५ । (४) संवत्सरः २ परि-
 त्सरः ३ अनुवत्सरः ४ उद्वत्सरः ५ । (५) समा स्त्रियामावन्तो विकल्पेन
 बहुवचनान्तः । (६) ते द्वे युगसहस्रे नृणां कल्पावित्युच्यते ।

अम्रं सुरा-भ्रो-डु-मरु-त्पैथोऽर्भ्वरं
 खं^{१५} घोदिवौ^{१६ १७} विष्णुपदं^{१८} त्रिर्यज्ञमैः ॥ ७७ ॥
 नभ्राट् तडित्वान्मुदिरो^३ घनाघनोऽ-
 अं^५ धूमयोनिस्तनयितुमेर्घाः ।
 जीमूर्तपर्जन्यबलाहर्का^{१२} घनो^{१२}
 धाराघरो वाह-द-मुग्-धरा जलति ॥ ७८ ॥
 कादम्बिनी मेघमाला दुर्दिनं मेघजं तमः ।
 आसरो वेगवान् वर्षो वातास्तं वारि शीकरः ॥ ७९ ॥
 वृष्ट्यां वर्षणवर्षे^३ तद्विद्ये ग्राह-ग्रहोववात् ।
 घनोपलस्तु करकैः काष्ठाशां दिग् हरि-त्केकुप् ॥ ८० ॥
 पूर्वा प्राची दक्षिणाऽपाची प्रतीची^३ तु पश्चिमा^३ ।
 अपरौथोत्तरोदीची^२ विदिक्व त्वपदिशं^२ प्रदिक्व ॥ ८१ ॥
 दिश्यं दिग्भववस्तुन्यपागपाचीनं उदगुदीचीनम् ।

-
- (१) सुरपथः १० अम्रपथः ११ उडुपथः १२ मरुत्पथः १३ ।
 (२) जलवाहः १४ जलदः १५ जलमुग् १६ जलधरः १७ (३)
 वातेन अस्तं क्षिप्तं वातास्तं । (४) अवात् ग्राह-ग्रहौ यथा अवग्राहः
 अवग्रहः २ । (५) करकशब्दद्विलिङ्गः ।

प्राक् प्राचीनं च समे प्रत्यक् तु स्यात्प्रतीचीनम् ८२

तिर्यग्दिशां तु पतय इन्द्राग्निर्मनैर्ऋताः ।

वरुणो वायुकुबेरावीशानश्च यथाक्रमम् ॥ ८३ ॥

ऐरावतः पुण्डरीको वामनः कुमुदोऽञ्जनः ।

पुष्पदन्तः सार्वभौमः सुप्रतीकश्च दिग्गजाः ॥ ८४ ॥

इन्द्रो हरिर्दुःश्रयवनोऽच्युताग्रजो

वज्री बिडौजा मघवान् पुरन्दरः ।

प्राचीनबर्हिः पुरुहूतवासवौ^{११}

सङ्कन्दनोखण्डलमेघवाहनाः ॥ ८५ ॥

सुत्रामर्वास्तोष्पतिदल्मिशर्काः^{१६}

वृषी सुनासीरसहस्रनेत्रौ^{२१}

पर्जन्यहर्यश्चक्रभुक्तिर्बोहु-

दन्तेयैवृद्धश्रवसस्तुराषाट् ॥ ८६ ॥

सुरर्षभस्तपस्तक्षो जिष्णुर्वरशतक्रतुः ।

कौशिकैः पूर्वदिग्-देवाप्सरःस्वर्ग-शची-पतिः^{३४} ॥८७॥^(२)

(१) वरक्रतुः ३१ शतक्रतुः ३२ (२) पूर्वदिक्पतिः ३४ देवपतिः
३५ अप्सरःपतिः ३६ स्वर्गपतिः ३७ शचीपतिः ३८ ।

पृतनार्षाण्डुग्रधन्वां मरुत्वांन्मघवांस्य तु ।

द्विषः पार्कोऽद्रथो वृत्रैः पुलोमो नमुचिर्बर्लैः ॥ ८८ ॥

जम्भैः प्रिया शचीन्द्राणी^२ पौलोमी^३ जयवाहिनी^४ ।

तनयस्तु जयन्तः स्याज्जयदत्तो जयश्च^५ सः ॥ ८९ ॥

सुता जयन्ती तविषी^२ ताविष्युच्चैःश्रवा^३ हयः ।

मातलिः^१ सारथिर्देवनन्दी द्वाःस्थो गजः पुनः ॥९०॥

ऐरावणोऽभ्रमातङ्कश्चतुर्दन्तोऽर्कसोदरैः ।

ऐरावतो हस्तिमर्हः श्वेतगजोऽभ्रमुप्रियः ॥ ९१ ॥

वैजयन्ती तु प्रासादध्वजौ पुष्यमरावती ।

सरो नान्दीसरैः पर्षत्सुधर्मा नन्दनं वनम् ॥ ९२ ॥

वृक्षाः कल्पः पारिजातो मन्दारो हरिचन्दनः ।

सन्तानेश्च धनुर्देवायुधं तद्वज्रु रोहितम् ॥ ९३ ॥

दीर्घज्वैरावतं वज्रं त्वशनिर्होदिनी^३ स्वरुः ।

शतकोटिः^५ पविः^६ शम्भो दम्भोर्लिभिर्दुरं भिर्दुः ॥ ९४ ॥

व्याधार्मैः^{१३} कुलिशोऽस्याच्चिरतिभीः^१ स्फूर्जथुर्ध्वनिः ।

स्ववैद्यावश्विनीपुत्रावैश्विनौ^(१) वडवासुतौ ॥ ९५ ॥
 नासिक्यावर्कजौ दस्रौ नासत्यावब्धिजौ यमौ ।
 विश्वकर्मा पुनस्त्वष्टा विश्वरुदेववर्द्धकिः^४ ॥ ९६ ॥
 स्वः^(२)स्वर्गिवध्वोऽप्सरसैः स्वर्वेश्यो उर्व्वशीमुखः ।
 हाहादयस्तु गन्धर्वा गान्धर्वा देवगायनाः ॥ ९७ ॥
 यमः कृतान्तैः पितृ^(३)दक्षिणाशा-
 प्रेतात्पतिर्दण्डधरोऽर्कसुनुः ।
 कीनार्शमृत्यू समर्वत्तिकालौ
 शीर्णाङ्घ्रिहृद्यन्तकधर्मराजौ^{१२ १३ १४} ॥ ९८ ॥
 यमराजैः श्राद्धदेवः^{१७} शर्मनो महिषध्वजैः ।
 कालिन्दीसोदैरश्रापि धूमोर्णा तस्य वल्लभा ॥ ९९ ॥
 पुरी पुनः संयमनी प्रतीहारस्तु वैध्यतैः ।
 दासौ चण्डमहाचण्डौ चित्रगुप्तस्तु लेखकः ॥ १०० ॥
 स्याद्राक्षसैः पुण्यजनो नृचक्षा

(१) अश्वौ विद्येतेऽनयोरिति अश्विनौ सदाश्राधिरूढावित्यर्थः । इन्-
 प्रत्ययान्तोऽयं नित्यं द्विवचनान्तश्च एते पुंसि । (२) स्वर्गध्वः १ स्वर्गि-
 वध्वः २ । (३) पितृपतिः ३ दक्षिणाशापतिः ४ प्रेतपतिः ५ ।

धीर्त्वाँशरः कौणपर्यातुधानौ ।

रात्रिञ्चरो रात्रिचरः पलादः

कीनाशरक्षो^{१२} निकसात्मजाश्च ॥ १०१ ॥

क्रव्यात्कुबुरनेत्रैः तावसृकूपो^{१०}

वरुणस्त्वर्णवमन्दिरः प्रचेताः ।

जल-यादःपतिर्पाशिमेघनादाँ

जलकान्तारः स्यात्परञ्चनश्च ॥ १०२ ॥

श्रीदः सितोदरेकुहेशसखाः पिशाचं

कीच्छावसृष्टिशिर ऐलविलैकपिङ्गाः

पौलस्त्यैश्रवणैरत्करैः कुबेरै^३

यक्षौ नृधर्मधनदौ^{१६} नरवाहनश्च ॥ १०३ ॥

कैलासौर्का यक्ष-धन-निधि-किम्पुरुषे-श्वरैः ।

विमानं पुष्पकं चैत्ररथं वनं पुरी प्रभा ॥ १०४ ॥

(१) यातु यातुनी यातूनि पुंस्यपि । यदाह धनपालः “क्रव्यादा यातवो यातुघानाः” इति । (२) जलपतिः ४ यादःपतिः ४ । (३) यक्षेश्वरः १९ धनेश्वरः २० निधीश्वरः २१ किम्पुरुषेश्वरः २२ ।

अलको वस्वोकसारौ सुतोऽस्य नलकूबरः ।

वित्तं रिक्थं^२ स्वापतेयं^३ रौः सौरं^४ विभवो^५ वसुं^{१०५}

द्युम्नं द्रव्यं पृक्थं मृक्थं स्वैमृक्थं^{१३} द्रविणं^{१४} धनम् ।

हिरण्याथौ^{१७} निधानं तु कुनोभिः शैवविनिधिः^{१५} १०६

महापद्मश्च पद्मश्च शङ्खो मकरकच्छपौ^{१६} ।

मुकुन्दकुन्दनीलाश्च चर्चाश्च^{१७} निधयो नव ॥ १०७ ॥

यक्षः पुण्यजनो^२ राजा गुह्यको^४ वटवास्यपि ।

किन्नरस्तु किम्पुरुषैस्तुरङ्गवदनो^३ मर्युः ॥ १०८ ॥

शम्भुः शर्वः^२ स्थाणुरीशाने ईशो^५

रुद्रोऽङ्गीशौ^{१०} वामदेवो^६ वृषाङ्कः ।

कण्ठेकालः शङ्करो^{११} नीलकण्ठः

श्रीकण्ठोग्रौ^{१४} धूर्जटिर्भीम-भृगौ^{१५} ॥ १०९ ॥

मृत्युञ्जयः पञ्चमुखोऽष्टमूर्तिः^{२०}

श्मशानवेश्मो^{२१} गिरिशो^{२२} गिरीशैः ।

(१) सारः पुंस्यपि । यदाह धनपालः “ सारोऽर्थो द्रविणं धनं ” ।

(२) चर्चाः चर्चसौ चर्चसः इत्यादि । (३) सद्योजातः १ वामदेवः
२ अघोरः ३ तत्पुरुषः ४ ईशानः ५ इति पञ्चमुखानि ।

षण्डैः कपर्दीश्वरै उर्द्धलिङ्ग^{२७}
 एक-त्रि-द्वैकं भालद्वगैकपादः^{३१} ॥ ११० ॥
 मृडोऽष्टहासी^{३३} घनवाहनोऽहि-
 बुध्नो^{३५} विरूपाक्षविषान्तकौ च ।
 महाव्रतो^{३८} वह्नि-हिरण्यरेताः^{४०}
 शिवोऽस्थिघन्वी^{४३} पुरुषास्थिमाली^{४३} ॥ १११ ॥
 स्याद् व्योमकेशैः शिपिविष्टभैरवौ^{४६}
 दिक्क-कृत्ति-वासो भवनीललोहितौ^{५०} ।
 सर्वज्ञ-नाट्यप्रियखण्डपर्शवो^{५३}
 महापरा देव-नटेश्वरौ हरैः ॥ ११२ ॥
 पशु-प्रमथ-भूतो-मा-पतिः^{६१} पिङ्ग-जटेश्वरैः ।
 पिनाक-शूल-खट्वाङ्ग-गङ्गा-ही-न्दु-कपाल-भृत् ॥ ११३ ॥

(१) एकद्वक् २८ त्रिद्वक् २९ । (२) वह्निरैताः ३९ हिरण्य-
 रैता. ४० । (३) दिग्वासाः ४७ कृत्तिवासाः ४८ । (४) महादेवः
 ५४ महानटः ५५ महेश्वरः ५६ । (५) पशुपतिः ५८ प्रमथपतिः ५९
 भूतपतिः ६० उमापतिः ६१ (६) पिङ्गेश्वरः ६२ जटेश्वरः ६४ ।
 (७) पिनाकभृत् ६४ शूलभृत् ६५ खट्वाङ्गभृत् ६६ गङ्गाभृत् ६७
 अहिभृत् ६८ इन्दुभृत् ६९ कपालभृत् ७० ।

गीज-पूष-पुरा-नङ्ग-काला-न्धक-मखाऽसुहृद् ।
 कर्षद्वोऽस्य जटाजूटैः खट्वाङ्गस्तु सुखं^२ सुणैः ॥११४॥
 पिनाकं^१ स्यादाजगवमजकावं^३ च तद्धनुः ।
 ब्राह्माद्या मातरैः सप्त प्रमथीः पार्षदो गणैः ॥११५॥
 लघिमां वशितेशित्वं^३ प्राकाम्यं^५ महिमांऽणिमां ।
 यत्र कामावसायित्वं^७ प्रसिरैश्वर्यमष्टधा ॥ ११६ ॥
 गौरी^१ काली^२ पार्वती^३ मातृमातृ-
 ऽर्षणां रुद्राण्यम्बिकां त्र्यम्बकोमां ।
 दुर्गां चण्डीं सिंहयानो मृडानी^{१३}
 कात्यायन्यौ^{१४} दक्षजा^{१६}र्या^{१७} कुमारी ॥ ११७ ॥
 र्सेती शिवीं महादेवीं^{२०} शर्वाणीं^{२१} सर्वमङ्गलीं ।
 भवोनीं कृष्णि-मैनाक-स्वसां मेनाद्रिजे^{२५}श्वरां^{२८} ॥११८॥
 निशुम्भ-शुम्भ-महिष-मथनी^{३१} भूतनायिकीं ।

(१) गजासुहृद् ७१ पूषासुहृद् ७२ पुरासुहृद् ७३ अनङ्गासुहृद्
 ७४ कालासुहृद् ७५ अन्धकासुहृद् ७६ मखासुहृद् ७७ । (२) कृष्ण-
 स्वसा २४ मैनाकस्वसा २५ । (३) मेनाजा २६ अद्रिजा २७ । (४)
 निशुम्भमथनी २९ शुम्भमथनी ३० महिषमथनी ३१ ।

तस्याः सिंहो मनस्तालः सख्यौ तु विजया जया ॥११९॥
 चामुण्डा चर्चिको चर्ममुण्डा मार्जारकर्णिको ।
 कर्णमोटी^१ महागन्धा^२ भैरवी च^३ कपालिनी^४ ॥१२०॥
 हेरम्बो^५ गणै-विघ्नेशैः पार्शुपाणिर्विनायकैः ।
 द्वैमातुरो^६ गजास्यैकदन्तौ^७ लम्बोदरोखुगौ^८ ॥१२१॥
 स्कन्दः स्वामी^९ महासेनैः सेनानीः^{१०} शिखिवाहनैः ।
 पाण्मातुरो^{११} ब्रह्मचारी^{१२} गङ्गो-मा-कृत्तिका-सुतैः ॥१२२॥
 द्वादशाक्षो^{१३} महातेजोः कुमारैः षण्मुखो^{१४} गुहः ।
 विशार्वैः^{१५} शक्तिभृत् क्रौञ्चि-तारकारिः^{१६} शरै-ग्नि-भूः २२३
 भृङ्गी^{१७} भृङ्गिरिति भृङ्गिरीटिर्नाड्यै-स्थि-विग्रहैः ।
 कूप्माण्डके^{१८} केलिकिलो नन्दीशे^{१९} तण्डु-नन्दिनौ ॥१२४॥
 द्रुहिणो विरिञ्चिद्रुघणो^{२०} विरिञ्चैः

(१) गणेश. २ विघ्नेश. ३ । (२) गङ्गासुतः ८ उमासुतः ९
 कृत्तिकासुत १० । (३) क्रौञ्चारिः १८ तारकारि १९ (४) शरभूः
 २० अग्निभू २१ । (५) नाडीविग्रह ४ अस्थिविग्रह ५ । (६)
 कूप्माण्डकेलिकिलौ गणसेवकौ । (७) नन्दी इन्नन्तः इकारान्तोऽपि
 नन्दिर्हरिवत् ।

परमेष्ठ्यजोऽष्टश्रवणः स्वयम्भूः ।

कमनः कविः^{१०} सात्विकवेदगर्भो^{१२}

स्थविर^{१३} शतानन्दपितामहो^{१४} कः ॥ १२५ ॥

घातो^{१५} विघातो^{१६} विधिवेधसौ^{१७} ध्रुवः

पुराणगो^{१८} हंसगोविश्वरेतसौ^{१९} ।

प्रजापतिर्ब्रह्मचतुर्मुखो भवा-

न्तकृर्जगत्कर्त्तृसरोरुहासनो^{२०} ॥ १२६ ॥

शम्भुः शतधृतिः स्रष्टा^{२१} सुरज्येष्ठो^{२२} विरिञ्चनः ।

हिरण्यगर्भो लोकेशो^{२३} नाभि-पद्मा-त्म-भूरपि ॥ १२७ ॥

विष्णुर्जिष्णुर्जनार्दनो^{२४} हरिर्हृषीकेशोच्युताः केशवो

दाशार्हः पुरुषोत्तमोऽब्धिशयनोपेन्द्रावजेन्द्रानुजौ ।

विष्वक्सेननरायणौ जलशयो नारायणः श्रीपति-^{२५}

दंत्यारिश्च^(२) पुराण-यज्ञ-पुरुषस्ताक्ष्यध्वजोऽधोक्षजः ॥ १२८

गोविन्द^(३) षड्बिन्दु^(४) मुकुन्दकृष्णौ

वैकुण्ठपद्मेशयैपद्मनाभौः ।

(१) नाभिभूः ३८ पद्मभूः ३९ आत्मभूः ४० । (२) पुराणपुरु-
रुपः २० यज्ञपुरुषः २१ ।

वृषाकपिर्माधववोसुदेवौ^{३१}
 विश्वम्भरैः^{३२} श्रीधरैर्विश्वरूपौ^{३३} ॥ १२९ ॥
 दामोदरैः^{३४} शौरिसैनातनौ^{३५} विधुः^{३६}
 पीताम्बरौ^{३७} मर्ज्जिजिनौ^{३८} कुमोदकैः^{३९} ।
 त्रिविक्रमो^{४०} जङ्घुचतुर्भुजौ^{४१} पुन-
 र्वसुः^{४२} शतावर्त्तगंदाग्रजौ^{४३} स्वभूः^{४४} ॥ १३० ॥
 मुञ्जकेशिवेनमालिपुण्डरी-
 काक्षेत्रशशबिन्दुवेधसैः^{४५} ।
 पृश्निगर्मधरणीधरात्मभू-
 पाण्डवायनेसुवर्णबिन्दवैः^{४६} ॥ १३१ ॥
 श्रीवत्सो^{४७} देवकीसूनुर्गोपेन्द्रो^{४८} विष्टरश्रवाः^{४९} ।
 सोमसिन्धुर्जगन्नाथो^{५०} गोवर्द्धनधरोऽपि च ॥ १३२ ॥
 यदुनाथो^{५१} गीदाशार्ङ्गचक्रश्रीवत्सशङ्खभृत्^{५२} ।
 मधुधेनुकैचाणूरपृतनाथमलार्जुनोः^{५३} ॥ १३३ ॥
 कालनेमिहयग्रीवशकर्टारिष्टकैटभाः^{५४} ।

(१) गदाभृत् ७१ शार्ङ्गभृत् ७२ चक्रभृत् ७३ श्रीवत्सभृत् ७४
 शङ्खभृत् ७५ यौगिकत्वात् गदाधर शार्ङ्गपाणिरित्यादिश्च ।

कंसकेशिमु^{१३१}राः साल्वे^{१३२}मैन्दद्विविद^{१३३}राहवः ॥ १३४ ॥

हिरण्यकशि^{१३४}र्षुर्बाणः कालीयो^{१३५} नैरको बलिः^{१३६} ।

शिशुपाल^{१३७}श्वास्य वध्या वैनतेर्यस्तु वाहनम् ॥ १३५ ॥

शङ्खोऽस्य पाञ्चजन्योऽङ्कः श्रीवित्सोऽसिस्तु नन्दकः ।

गदा कौमोदकी^{१३८} चापं शार्ङ्गं चक्रं सुदर्शनम् ॥ १३६ ॥

मणिः^{१३९} स्यमन्तैको हस्ते भुजमध्ये तु कौस्तुभः ।

वसुदेवो^{१४०} भूकर्यपो दुन्दुरानकदुन्दुभिः ॥ १३७ ॥

रामो हेली मुसलि-सात्वर्तकामपालः

सङ्कर्षणः प्रियमधुर्बलरौहिण्यौ^{१४१} ।

रुक्मिप्रलम्बयमुनाभिर्दन्तै-ताल-

लक्ष्मैर्ककुण्डलैसितार्सित-रेवतीशैः ॥ १३८ ॥

बलदेवो^{१४२} बलभद्रो नीलवस्त्रोऽयुताग्रजैः ।

मुशलं त्वस्य सौनन्दं हलं संवर्त्तकाह्वर्यम् ॥ १३९ ॥

(१) श्रीवत्सस्तु विष्णुहृदये रोम्णो दक्षिणावर्त्तः । (२) वाचस्पतिस्तु चक्रं सुदर्शनोऽस्त्रियामित्याह । (३) रुक्मिभित् १० प्रलम्बभित् ११ यमुनाभित् १२ । (४) संवर्त्तकं क्लीवे ।

वृपाकपिर्माधववासुदेवौ
 विश्वम्भरैः श्रीधरैर्विश्वरूपौ ॥ १२९ ॥
 दामोदरैः शौरिसैनातनौ विधुः
 पीताम्बरो मर्ज्जिजनौ कुमोदकैः ।
 त्रिविक्रमो जह्नुचतुर्भुजौ पुन-
 र्वसुः शतावत्तंगदाग्रजौ स्वभूः ॥ १३० ॥
 मुञ्जकेशिवेनमालिपुण्डरी-
 काक्षवभ्रुशशविन्दुवधसैः ।
 पृश्निगर्भधरणीधरात्मभू-
 पाण्डवायनसुवर्णविन्दवैः ॥ १३१ ॥
 श्रीवत्सो देवकीसूनुर्गोपेन्द्रो विष्टरश्रवाः ।
 सोमसिन्धुर्जगन्नाथो गोवर्द्धनधरोऽपि च ॥ १३२ ॥
 यदुनाथो गीदाशार्ङ्गचक्रश्रीवत्सशङ्खभृत् ।
 मधुधेनुकैचाणूरैपृतनयमलार्जुनाः ॥ १३३ ॥
 कालनेमिहयग्रीवगकर्टारिष्टकैटभाः ।

(१) गदाभृत् ७१ शार्ङ्गभृत् ७२ चक्रभृत् ७३ श्रीवत्सभृत् ७४
 शङ्खभृत् ७५ यौगिकत्वात् गदाधर शार्ङ्गपाणिरित्यादिश्च ।

कंसकेशिमु^{३३}राः साल्वमैन्देद्विविद^{३३}राह^{३३}वः ॥ १३४ ॥
 हिरण्यकशि^{३३}र्षुर्बाणः कालीयो^{३३} नैरको बलिः^{३३} ।
 शिशुपालश्चास्य वध्या वैनतेर्यस्तु वाहनम् ॥ १३५ ॥
 शङ्खोऽस्य पाञ्चजन्योऽङ्कः श्रीर्वत्सोऽसिस्तु नन्दकः ।
 गदा कौमोदकी^{३३} चापं शार्ङ्गं चक्रं सु^{३३}दर्शनम् ॥ १३६ ॥
 मणिः^{३३} स्यमन्तैको हस्ते भुजमध्ये तु कौस्तुभः ।
 वसुदेवो^{३३} भूकश्यपो दुन्दुरानकदुन्दु^{३३}भिः ॥ १३७ ॥

रामो हेली मुसलि-सात्वर्तकामपालाः
 सङ्कर्षणः प्रियमधु^{३३}र्वलरौहिणेयौ^{३३} ।
 रु^{३३}क्मिप्रलम्बयमुनाभिद^{३३}नन्तै-ताल-
 लक्ष्मैककुण्डलै^{३३}सितासित-रेवतीशाः ॥ १३८ ॥

बलदेवो^{३३} बलभद्रो नीलवस्त्रोऽ^{३३}युताग्रजैः ।
 मुशलं त्वस्य सौनन्दं हलं संव^{३३}र्तकाह्वयम् ॥ १३९ ॥

(१) श्रीवत्सस्तु विष्णुहृदये रोम्णो दक्षिणावर्त्तः । (२) वाचस्पतिस्तु
 चक्रं सुदर्शनोऽस्त्रियामित्याह । (३) रुक्मिभित् १० प्रलम्बभित् ११
 यमुनाभित् १२ । (४) सवर्त्तकं ह्रीन्ने ।

लक्ष्मीः^१ पद्मा रमा यां मां तां सां श्रीः कमलेन्द्रि^२रा ॥

हरिप्रिया^३ पद्मवासि^४ क्षीरोदतनया^५ऽपि च ॥ १४० ॥

मदनो^६ऽजराभीरु^७रनङ्ग^८मन्मथो

कमनः^९ कलाकेलि^{१०}रनन्य^{११}जो^{१२}ऽङ्ग^{१३}र्जः ।

मधुदीप^{१४}मारौ^{१५}° मधुसार^{१६}थिस्मरौ

विषमायु^{१७}धो^{१८} दर्पक^{१९}काम^{२०}हृच्छया^{२१}ः ॥ १४१ ॥

प्रद्युम्नः^{२२} श्रीनन्दक^{२३}श्च कन्द^{२४}र्पः पुष्पकेतनः^{२५} ।

पुष्पाण्यस्येषु^{२६}चापास्त्राण्यरी^{२७} शम्बर^{२८}शूर्प^{२९}कारौ ॥ १४२ ॥

केतनं^{३०} मीन^{३१}मकरौ^{३२} बाणाः पञ्च^{३३} रतिः^{३४} प्रिया ।

(१) अत्रश्लोके या इत्यस्य, ई, आ, इति छेदः ई अत्र धवयोगादि-
ति ङी प्रत्यय आ इत्ययं आवन्तो गङ्गावत् । या इत्यखंडमपि तथा च
विश्वशम्भुः “ या रमामातृष्विति ” । (२) अस्य मदनस्य पुष्पाणि
इषुचापास्त्राणि तत्साहचर्येणापि कामनामानि भवन्ति यथा पुष्पेपुः पुष्पचा-
पः पुष्पास्त्रः इत्यादि । (३) शम्बरारिः शूर्पकारि इत्यपि ।
(४) यथा मीनकेतनः मकरकेतनः पञ्चबाणः रतिप्रियः इत्यादयो
बोध्याः ।

मनैः शृङ्गारसङ्कल्पमात्मनो योनिः सुहृन्मधुः ॥ १४३ ॥

सुतोऽनिरुद्धऋष्याङ्ग उषेशो ब्रह्मसूत्रं सः ।

गरुडः शाल्मल्यैरुणावरजो विष्णुवाहनं ॥ १४४ ॥

सौपर्णयो वैतनेयः सपर्णः

सर्पारतिर्वज्रिजिह्वज्रतुण्डः ।

पक्षिस्वामी कार्श्यपिः स्वर्णकार्य-

स्ताक्ष्यः कामार्थुर्गरुत्मान् सुधाहृत् ॥ १४५ ॥

बुद्धस्तु सुगतो धर्मघातुस्त्रिकालविजिनः ।

बोधिसत्त्वो महाबोधिरार्यः शास्ता तथागतः ॥ १४६ ॥

पञ्चज्ञानः षडभिज्ञो दशार्हो दशभूमिर्गः ।

चतुस्त्रिंशज्जातकर्णो दशपारमितार्धरः ॥ १४७ ॥

द्वादशाक्षो दशबलस्त्रिकार्यः श्रीवैनाह्वयौ ।

समन्तभद्रः सङ्क्षुप्तो दयाकूर्खो विनायकः ॥ १४८ ॥

मौर-लोक-ख-जिह्वर्म्मराजो विज्ञानमातृकः ।

(१) यथा मनोयोनिः शृङ्गारयोनिः सङ्कल्पयोनिः आत्मयोनिः इत्यादि ।

(२) यथा मधुसुहृद् । (३) मारजित् २६ लोकजित् २७ खजित् २८ ।

महामैत्रो^१ मुनीन्द्रैश्च बुद्धाः स्युः सप्त ते त्वमी ॥ १४९ ॥
 विपश्यी शिखी विश्वभूः क्रकुच्छन्दश्च काञ्चनः ।
 काश्यपश्च सप्तमस्तु^(२) शाक्यसिंहोऽर्कबान्धवैः ॥ १५० ॥
 तथा राहुलसूः सर्वार्थसिद्धो गोतमान्वर्यः ।
 माया-सुद्धोदन-सुतो देवदत्ताप्रजश्च सः ॥ १५१ ॥
 असुरा दितिदनुजाः पातालैकैः सुरारयैः ।
 पूर्वदेवाः शुक्रशिष्या विद्यादेव्यस्तु षोडश ॥ १५२ ॥
 रोहिणी प्रज्ञतिर्वज्रशृङ्खला कुलिशाङ्कुशा ।
 चक्रेश्वरी नरदत्ता काल्यथासौ महापरा ॥ १५३ ॥
 गौरी गान्धारी सर्वास्त्रमहाज्वाला च मानवी ।
 वैरोढ्याच्छुसा मानसी महामानसिकेति^{१६} ताः ॥ १५४ ॥
 वाग् ब्राह्मी भारती गौर्गोविणी^६ भाषा सरस्वती ।
 श्रुतदेवी^७ वचनं तु व्याहारो^२ भाषितं वर्चैः ॥ १५५ ॥

(१) विपश्यी दण्डिवत् । (२) सप्तमशाक्यसिंहबुद्धविशेषस्य
 पृथक् नामानि । (३) दितिजाः २ दनुजाः ३ । (४) असौकाली
 महापरा महाकालीत्यर्थः ।

सविशेषणमाख्यातं वाक्यं स्त्याद्यन्तकं पदम् ।

राद्धिसिद्धकृतेभ्योऽन्त आतोक्तिः समयौगमौ ॥ १५६ ॥

आचाराङ्गं सूत्रकृतं स्थानाङ्गं समवाययुक्तं ।

पञ्चमं भगवत्यङ्गं ज्ञातां धर्मकथापि च ॥ १५७ ॥

उपासकांन्तकृद्नुत्तरोपपातिकादृशाः ।

प्रश्नव्याकरणं चैव विपाकश्रुतमेव च ॥ १५८ ॥

(१) प्रयुज्यमानाख्याताप्रयुज्यमानाख्यातयोर्नामैकं वाक्यं स्त्याद्यन्तं पदं सामान्यत आख्यातं कथ्यते । तदाख्यातं प्रयुज्यमानमप्रयुज्यमानं वा सविशेषणं प्रयुज्यमानैरप्रयुज्यमानैर्वा कर्त्रादिभिर्विशेषणैः सहितं वाक्यमुच्यते इति शेषः प्रयुज्यमानमाख्यातं यथा धर्मो वो रक्षतु, अप्रयुज्यमानाख्यातं यथाशीलं ते स्वं, अत्रास्तीति गम्यते, तिङ्सुबन्तचयो वाक्यमित्यमरः ।
 (२) सच तिश्र स्ती तावादी येषां ते स्त्यादयः ते स्यादयः सुप्पर्यन्ताः त्यादयः स्यामहिपर्यन्ता गृह्यन्ते । तत् स्त्याद्यन्तकं पदमिति । (३) राद्धान्तः १ सिद्धान्तः २ कृतान्तः ३ । (४) उपासकात् अन्तकृतः अनुत्तरोपपातिकात् च दशा इति प्रत्येकं योज्यते तेन उपासकदशाः ७ अन्तकृद्दशाः ८ अनुत्तरोपपातिकदशाः ९ एते बहुवचनान्ताः ।

इत्येकादश सोपाङ्गान्यङ्गानि द्वादशं पुनः ।
 दृष्टिवादो द्वादशाङ्गी स्याद्गणितिकाह्वर्यो ॥ १५९ ॥
 परिकर्म-सूत्र-पूर्वानुयोग-पूर्वगत-चूलिकाः पञ्च ।
 स्युर्दृष्टिवादभेदाः पूर्वाणि चतुर्दशापि पूर्वगते ॥ १६० ॥
 उत्पादपूर्वमग्रायणीयमथ वीर्यतः प्रवादं स्यात् ।
 अस्तेर्ज्ञानात्सत्यात्तदात्मनः कर्मणश्च परम् ॥ १६१ ॥
 प्रत्याख्यानं विद्याप्रवादं-कल्याणं-नामधेये च ।
 प्राणावायं च क्रियाविशालमर्थं लोकविन्दुसारमिति १६२
 स्वाधार्यः श्रुतिरोम्नायैश्छन्दो वेदस्त्रयी पुनः ।
 ऋग्यजुःसामवेदाः स्युरथर्वा तु तदुद्धृतिः ॥ १६३ ॥

(१) इत्येकादशप्रवचनपुरुषस्य अङ्गानीव अङ्गानि औपपादिकादिभि-
 र्द्वादशभिरुपाङ्गैः सह वर्तन्ते तानि सोपाङ्गानि । (२) वक्ष्यमाणानि चतुर्दश
 पूर्वगते पूर्वाणीत्युच्यन्ते । (३) वीर्यतः वीर्यशब्दात् प्रवाद वीर्यप्रवादं
 ३ अस्तीति नास्तेरप्युपलक्षणं ततः अस्तिनास्तिप्रवादं ४ ज्ञानप्रवादं ५
 सत्यप्रवादं ६ आत्मप्रवादं ७ कर्मप्रवादं ८ प्रत्याख्यानप्रवादं ९ विद्याप्र-
 वादं १० कल्याणप्रवादं ११ प्राणावायं १२ क्रियाविशालं १३ लोक-
 विन्दुसारं १४ ।

वेदान्तः स्यादुपनिषदोङ्कारप्रणवौ समौ ।

शिक्षा कल्पो व्याकरणं छन्दो ज्योतिर्निरुक्तयः ॥ १६४ ॥

षडङ्गानि धर्मशास्त्रं स्यात् स्मृतिर्धर्मसंहिता ।

आन्वीक्षिकी तर्कविद्या मीमांसा तु विचारणौ ॥ १६५ ॥

सर्गश्च प्रतिसर्गश्च वंशो मन्वन्तराणि च ।

वंशानुवंशचरितं पुराणं पञ्चलक्षणम् ॥ १६६ ॥

षडङ्गी वेदाश्चत्वारो मीमांसाऽन्वीक्षिकी^२ तथा ।

धर्मशास्त्रं पुराणं च विद्या एताश्चतुर्दश ॥ १६७ ॥

सूत्रं सूचनकृद्भाष्यं सूत्रोक्तार्थप्रपञ्चकम् ।

प्रस्तावस्तु प्रकरणं निरुक्तं पदभङ्गनम् ॥ १६८ ॥

अवान्तरप्रकरणविश्रामे शीघ्रपाठतः ।

(१) सूत्रं क्लीबे पुंस्यपि कश्चित् । (२) “ शास्त्रैकदेशसम्बद्धं शास्त्रकार्यान्तरस्थितं । आहुः प्रकरणं नाम शास्त्रभेदं विपश्चितः ” ॥ १ ॥

(३) अवान्तरप्रकरणानां विश्रामो ग्रन्थावयव इत्यर्थः । तदाहिकमित्युच्यते यदनेकार्थः “ आहिकं स्यात्पुनरहर्निवर्त्ये नित्यकर्मणि । भोजने ग्रन्थभागे चेति ” ग्रन्थभागे ग्रन्थावयवे इति तट्टीका ।

आह्निकमधिकरणन्त्वेकन्यायोपपादनम् ॥ १६९ ॥

उक्तानुक्तदुरुक्तार्थचिन्ताकारि तु वार्त्तिकम् ।

टीकां निरन्तरव्याख्या पञ्जिकां पदभञ्जिका ॥ १७० ॥

निबन्ध-वृत्ती अन्वर्थे संग्रहस्तु समाहृतिः ।

परिशिष्टपद्धत्यौदीन् पथाऽनेन समुन्नयेत् ॥ १७१ ॥

कारिकां तु स्वल्पवृत्तौ बहोरर्थस्य सूचनी ।

(१) एकन्यायं उपपादयतीति अधिकार इति यावत्, तस्य नामैकं अधिकरणमिति । (२) उक्तानामनुक्तानां दुरुक्तानां चार्थानां चिन्तां ज्ञानं करोति इत्येवं शीलं एवमूतग्रन्थस्य नाम वार्त्तिकम् ॥ (३) सुपमाणा विषमाणाश्चार्थानां निरन्तरं अन्तराभवेनाविच्छेदेन व्याख्या “ पदच्छेदः पदार्थोक्तिर्विग्रहो वाक्ययोजना । आक्षेपस्य समाधानं व्याख्यानं पञ्चलक्षणम् ” । इत्युक्तपञ्चलक्षणान्विता सा निरन्तरव्याख्या तस्यानामैकं टीका । (४) विषमाण्येव पदानि अर्थाश्च भनक्ति व्याख्यातीति पदभञ्जिका तस्या. पञ्जिका इत्येकं नाम । (५) अनुगतो मिलितोऽर्थो ययोस्तेऽन्वर्थे । (६) अनेन पथा अन्वर्थमार्गेणैव परिशिष्टश्च पद्धतिश्च परिशिष्टपद्धती ते आदी येषां तथा तान् समुन्नयेत् जानीयात् आदिग्रहणात् अध्यायः उच्छ्वास. अङ्कः सर्ग. इत्यादयो ग्रन्थावयवविशेषा ज्ञेयाः ।

कलिन्दिर्का सर्वविद्यां निघण्टुर्नामसङ्ग्रहैः ॥ १७२ ॥

इतिहासः पुरावृत्तं प्रवहिकं प्रहेलिकं ।

जनश्रुतिः किंवदन्ती वार्त्तैतिह्यं पुरातनी ॥ १७३ ॥

वार्त्ता प्रवृत्तिर्वृत्तांतं उदन्तोऽथाह्वयोऽभिधौ ।

गोत्रसंज्ञानामधेयोख्याह्वाभिख्याश्च नाम च ॥ १७४ ॥

सम्बोधनमामान्त्रणमाह्वानं त्वभिमन्त्रणम् ।

आकारणं हवो ह्वितिः संहृतिर्बहुभिः कृता ॥ १७५ ॥

उदाहारं उपोद्घातं उपन्यासैश्च वाङ्मुखम् ।

व्यवहारो विवादः स्यात् शपथः शपनं शपैः ॥ १७६ ॥

उत्तरं तु प्रतिवचः प्रश्नः पृच्छोनुयोजनम् ।

कथङ्कथिकताथाथ देवप्रश्न उपश्रुतिः ॥ १७७ ॥

चट्टं चाट्टं प्रियप्रायं प्रियसत्यं तु सूनृतम् ।

सत्यं सम्यक् समीचीनैर्मृतं तैथ्यं यथातथम् ॥ १७८ ॥

यथास्थितं च सङ्घतेऽलीके तु वितथोनृते ।

-
- (१) सर्वविद्यः अकारणतोऽपि पुंसि । (२) श्रुवैरितमित्यर्थः ।
 (३) कथं कथक हेवक्ता इति चल्पो यस्यां सा । (४) चट्टः पुंसि क्लीबे
 च चाट्टरपि एवं ।

अथ क्लृप्तं सङ्कलं च परस्परपराहतम् ॥ १७९ ॥
 सान्त्वं सुमधुरं ग्राम्यमश्लीलं श्लिष्टमस्फुटम् ।
 लुप्तवर्णपदं ग्रस्तमवाच्यं स्यादनक्षरम् ॥ १८० ॥
 अम्बूकृतं सथूत्कारं निरस्तं त्वरयोदितम् ।
 आम्रेडितं द्विस्त्रिरुक्तमर्बद्धं तु निरर्थकम् ॥ १८१ ॥
 पृष्टमांसादनं तद्यत् परोक्षे दोषकीर्त्तनम् ।
 मिथ्याभियोगोऽभ्याख्यानं सङ्गतं हृदयङ्गमम् ॥ १८२ ॥
 परुषं निष्ठुरं रूक्षं विक्रुष्टमथ घोषणां ।
 उच्चैर्घुष्टं वर्णनेडो स्तवः स्तोत्रं स्तुतिर्नुतिः ॥ १८३ ॥
 श्लाघां प्रशंसार्थवार्दः सा तु मिथ्याविकथनम् ।
 जनप्रवार्दः कौलीनं विगानं वचनीयतां ॥ १८४ ॥
 स्यादवर्ण उपक्रोशो वार्दो निष्पैर्यपात् परः ।
 गर्हणां धिक्क्रियां निन्दां कुत्सां क्षेपो जुगुप्सनांम् १८५
 आक्रोशाभीषङ्गोक्षेपाः शार्पः स क्षारणारते ।

-
- (१) अवद्धं असंबद्धं यथा दशदाडिमादि वाक्यं समुदायार्थशून्यम् ।
 (२) निर्वादः परिवादः अपवादः ।

विरुद्धशंसनं गीलिराशीमङ्गलशंसनम् ॥ १८६ ॥

श्लोकः कीर्त्तिर्यशोऽभिख्यां समज्ञां रूशती पुनः ।

अशुभा वाक् शुभा कल्पा चर्चरी चर्मटी^३ समे ॥१८७॥

यः सनिन्द उपालम्भस्तत्र स्यात्परिभाषणम् ।

आपृच्छालापः सम्भाषोऽनुलापः स्यान्मुहुर्वचः ॥१८८॥

अनर्थकं तु प्रलापो^१ त्रिलापः परिदेवनम् ।

उल्लापः काकुवागन्योन्योक्तिः सल्लापसंकेथे ॥ १८९ ॥

विप्रलापो विरुद्धोक्तिरपलापस्तु निह्वयः ।

सुप्रलापः सुवचनं सन्देशवाक्तु वाचिकम् ॥ १९० ॥

आज्ञां शिष्टिर्निराङ्निभ्यो देशो^{२(६)} नियोगशासनै^६ ।

अववादोऽप्यथाहूय प्रेषणं प्रतिशासनम् ॥ १९१ ॥

(१) गालिः स्त्रीलिङ्गम्, तथा आशीरपि आशीः आशिपौ आशिप. इति रूपम् । (२) समज्ञा इति वा पाठः (३) रूशती तृप्रत्ययान्तः वाच्यलिङ्गोऽयम् ॥ (४) काक्त्वा वचनं काकुवाक् शोकभयादिभिः शोषितकण्ठे ध्वनिः काकुः यदमर आह “काकु स्त्रियां विकारो यः शोकभीत्यादिभिर्ध्वने” इति शोकभयादिभिः शोषितकण्ठवाक्यस्यैकमुल्लाप इति । (५) अन्योन्येन उक्तिर्भाषणम् । (६) निराङ्निभ्यो देशः यथा निर्देशः ३ आदेशः ४ निर्देशः ५ । (७) आहूय आकार्यं यत्प्रेषणं मोचनं ।

संवित्सन्धोऽस्थाभ्युपायैः संप्रियाङ्भ्यः परः श्रवः ।
 अङ्गीकरोऽभ्युपगमः प्रतिज्ञां गूर्ध्वं सङ्करैः ॥ १९२ ॥
 गीतं नृत्यवाद्यत्रयं नाट्यं तौर्यत्रिकं च तत् ।
 सङ्गीतं प्रेक्षणार्थेऽस्मिन् शास्त्रोक्ते नाट्यधर्मिका ॥ १९३ ॥
 गीतं गानं गेयं गीतिर्गान्धर्वमथ नर्तनम् ।
 नटनं नृत्यं नृत्तं च लास्यं नाट्यं च ताण्डवम् ॥ १९४ ॥
 मण्डलेन तु यन्नृत्यं स्त्रीणां हल्लिसकं हि तत् ।
 पानगोष्ठ्यामुच्चतालं रणे वीरजयन्तिका ॥ १९५ ॥
 स्थानं नाट्यस्य रङ्गः स्यात्पूर्वरङ्ग उपक्रमः ।
 अङ्गहारोऽङ्गविक्षेपो व्यञ्जकोऽभिनयः समौ ॥ १९६ ॥
 स चतुर्विध आहार्यो रचितो भूषणादिना ।
 वचसा वाचिकोऽङ्गेनाङ्गिकः सत्त्वेन सात्त्विकः ॥ १९७ ॥
 स्यान्नाटकं प्रकरणं भाणैः प्रहसनं डिमैः ।

(१) यथा सश्रवः ५ प्रतिश्रवः ६ आश्रवः ७ । (२) भरतादिशास्त्र-
 निर्दिष्टं गीतनृत्यवाद्यत्रयं तन्नाम तौर्यत्रिकमिति । (३) अस्मिन्निति भरता-
 दिशास्त्रे सम्याना प्रेक्षणार्थं प्रारब्धस्य तौर्यत्रिकस्यापरं नाम नाट्यधर्मिका ।
 (४) वाचस्पतिस्तु हल्लिसकोऽन्नियामाह ।

व्योयोगसमवकारौ^१ वीध्यङ्क्रेहामृगां इति ॥ १९८ ॥
 अभिनेयप्रकाराः स्युर्भाषाः^२ षट् संस्कृतादिकाः ।
 भारती^१ सात्वती^२ कौशिक्यारभट्यौ च वृत्तयः ॥१९९॥
 वाद्यं^१ वादित्रमातोद्यं^२ तूर्य्यं^३ तूरं^४ स्मरध्वजः^५ ।
 ततं^१ वीणाप्रभृतिकं तालप्रभृतिकं धनं ॥ २०० ॥
 वंशादिकं तु शुषिरमानद्धं सुरजादिकम् ।
 वीणां पुनर्घोषवती^२ विपञ्ची^३ कण्ठकूणिकौ ॥ २०१ ॥
 वल्लकी^४ साथ तन्त्रीभिः सप्तभिः परिवादिनी^१ ।
 शिवस्य वीणा नालम्बी^१ सरस्वत्यास्तु कच्छपी^१ ॥२०२॥
 नारदस्य तु महती^१ गणानां तु प्रभावती^१ ।
 विश्वावसोस्तु बृहती^१ तुम्बुरोस्तु कलावती^१ ॥२०३॥
 चण्डालानां तु कटोलवीणां चाण्डालिकौ च सा ।
 कायः कोलम्बकस्तस्या उपनाहो^१ निबन्धनम् ॥२०४॥
 दण्डः पुनः प्रवालः स्यात्ककुम्भस्तु प्रसेवकैः ।

(१) आभाणः समवाकारो इति वा पाठः । (२) संस्कृतं १ प्राकृतं २
 मागधी ३ शौरसेनी ४ पैशाची ५ अपभ्रंशः ६ एताः षट् भाषा उच्यन्ते
 (३) तूर्य्यमिति पुल्ली । (४) कण्डोल इति वा पाठः ।

मूले वंशशलाका स्यात्कलिका कृणिकापि च ॥२०५॥

कालस्य क्रियया मानं तालः साम्यं पुनर्लयः ।

(१)१ द्रुतं विलम्बितं^३ मध्यमोर्धस्तत्त्वं^१ घनं^१ क्रमात् ॥ २०६ ॥

मृदङ्गो^१ मुरजः सोड्केयालिङ्गयूरेकै^३ इति त्रिधा ।

स्याद्यशःपटहो^१ ढक्का^{(३)१} भेरी^२ दुन्दुभिरानकैः ॥ २०७ ॥

(४)१ पटहोऽथ^१ शारिका^{(५)१} स्यात्कोणो^१ वीणादिवादनम् ।

शृङ्गारहास्यैकरुणा^{(६)१} रौद्रवीरभयानकाः ॥ २०८ ॥

बीभत्सांद्भुर्तशान्ताश्च रसा^१ भावाः पुनस्त्रिधा ।

स्थायिसात्विकैसञ्चारिभेदैः^३ स्याद्रतिः पुनः ॥२०९॥

रागोऽनुरागोऽनुरतिर्हासस्तु^१ हसनं^२ हसः^३ ।

घर्घरो^४ हासिका^५ हास्यं^६ तत्रादृष्टरदे^{(७)१} स्मितम् ॥२१०॥

वक्रोष्ठिकाऽथ हसितं^१ किञ्चिद्दृष्टरदाङ्कुरे^{(८)१} ।

(१) द्रुतादिलयानामेकैकम् । (२) अङ्गी आलिङ्गी एतौ इन्प्रत्ययान्तौ । (३) भेरी स्त्रीलिङ्गे दुन्दुभि पुंसि । (४) पटहः पुंसि क्लीबे च । (५) कोणः पुंसि, द्वयोस्तु कोण इति वाचस्पतिः । (६) शृङ्गारः पुंसि क्लीबे च । हास्यादयः पुल्लिङ्गाः । (७) न दृष्टा रदा यस्मिन् तस्मिन् एवंविधे हास्ये स्मितम् । (८) किञ्चित् दृष्टा रदा दन्ता एव अङ्कुरा यस्मिन् स तस्मिन् एवंविधे हासे इत्यर्थः ।

किञ्चिच्छ्रुते विहसितमदृहासो^१ महीयसि ॥ २११ ॥
 अतिहासस्त्व^२नुस्यूतेऽपहासोऽकारणात्कृते ।
 सोत्प्रासे त्वाच्छुरितकं^३ हसनं स्फुरदोष्ठके ॥ २१२ ॥
 शोकः शुक्^४ शोचनं^५ खेदः क्रोधो^६ मन्युः क्रुधौ^७ रुषौ ।
 क्रुत्^८ कोपः^९ प्रतिघो^{१०} रोषो रुट् चोत्साहः प्रगल्भता ॥ २१३ ॥
 अभियोगोद्यमौ^{११} प्रौढिरुद्योगः कियदेतिकां ।
 अध्यवसाय ऊर्जोऽथ वीर्यं^{१२} सोतिशयान्वितः ॥ २१४ ॥
 भयं भीर्भीतिरातङ्कं^{१३} आशङ्का साध्वसं^{१४} दरः ।
 भिर्यं^{१५} च तच्चाहिभयं^{१६} भूपतीनां स्वपक्षजम् ॥ २१५ ॥
 अदृष्टं^{१७} वह्नितोयादेदृष्टं^{१८} स्वपरचक्रजम् ।
 भयङ्करं^{१९} प्रतिभयं^{२०} भीमं^{२१} भीष्मं^{२२} भयानकम् ॥ २१६ ॥
 भीषणं भैरवं^{२३} घोरं^{२४} दारुणं^{२५} च भयावहम् ।
 जुगुप्सा तु घृणार्थं^{२६} स्याद्विस्मयश्चित्रमद्भुतम् ॥ २१७ ॥
 चोद्याश्वर्यं^{२७} शमः^{२८} शान्तिः^{२९} शमथोपशमावपि ।

(१) अनुस्यूते निरन्तरे । (२) स्फुरन् चलन् ओष्ठो यस्मिन् स तस्मिन् स्फुरदोष्ठके हासे । (३) शुक् स्त्रियाम् । (४) रुट् स्त्रियाम् । (५) दर पुंसि ङीवे च । (६) भिया आवन्तः । (७) चोद्या इति वा पाठः ।

तृष्णाक्षर्यः स्थायिनीऽमी रसानां कारणं क्रमात् ॥२१८॥

स्तम्भो^१ जाड्यं^२ स्वेदो^३ घर्मनिदाघौ^{२ ३} पुलकः^{(१)१} पुनः ।

रोमाञ्चैः कण्टको^३ रोमविकारो^४ रोमहर्षणम् ॥२१९॥

रोमोद्गमं^५ उद्दुषणं^६ मुल्लाकसर्नमित्यपि ।

स्वरभेदस्तु^७ कल्लत्वं^८ स्विरे^९ कम्पस्तु वेपथुः ॥ २२० ॥

वैवर्ण्यं^१ कालिकोथाश्रुं^२ बाष्पो^३ नेत्रांस्त्रुं^४ रोदनम् ।

अस्त्रमस्रुं^५ प्रलयस्त्वचेष्टतेत्येष्ट सात्विकाः ॥ २२१ ॥

धृतिः सन्तोषः^६ स्वास्थ्यं^७ स्यादाध्यानं^८ स्मरणं^९ स्मृतिः^{१०} ।

मतिर्मनीषां^१ बुद्धिर्धीर्धिषणां^२ ज्ञप्तिचेतनाः ॥ २२२ ॥

प्रतिर्भा प्रतिपत्प्रज्ञांप्रेक्षांचिदुपलब्धयैः^{३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२}

संविच्छिः^{१४} शेमुषी^{१५} दृष्टिः^{१६} सा^{१७} मेधा धारणक्षमा ॥२२३॥

पण्डो तत्त्वानुगा मोक्षे ज्ञानं विज्ञानमन्यतः ।

(१) पुलक. पुंसि क्लीबे च तथा कण्टकोऽपि । (२) उद्दुषण इति वा उल्लसनक इति वा पाठः । (३) स्वरकम्प इत्येवं वा नाम वेपथुः पुंसि । (४) चित् स्त्रिया । (५) सा मतिर्धारणक्षमा धारणसमर्था चेतदा मेधा इत्युच्यते । (६) अन्यत इति मोक्षशास्त्रादन्यत्र शिल्पे चित्रादौ च या मतिर्निपुणायते तत्रैकं नाम विज्ञानम् ।

शुश्रूषां श्रवणं चैव ग्रहणं^३ धारणं^४ तथा ॥ २२४ ॥

ऊँहाऽपोहोऽर्थविज्ञानं^५ तत्त्वज्ञानं^६ च धीगुणाः ।

व्रीडां लज्जां मन्दाक्षं^७ ह्रींस्त्रीं^८ सापत्रपां^९ऽन्यतः ॥ २२५ ॥

जाड्यं^१ मौख्यं^२ विषादोऽवसादः^३ सादो^४ विषण्णता^५ ।

मदो^१ मुन्मोदसम्भेदो^२ व्याधिस्त्वार्धा^३ रुजाकरः ॥ २२६ ॥

निद्रां प्रमीलां शयनं^४ संवेश-स्वाप-संल्लयाः^५ ।

नन्दीमुखीं^६ श्वासहेतिस्तन्द्रां^७ सुप्तं^८ तु साधिका २२७

औत्सुक्यं^१ रणरणकोत्कण्ठे^२ आयल्लकार्ती^३ ।

हल्लेखोत्कलिके^४ चाथावहित्थार्क-रिगोपनम् ॥ २२८ ॥

शङ्कानिष्ठोत्प्रेक्षणं^५ स्याच्चापलं^६ त्वनवस्थितिः^७ ।

आलस्यं^१ तन्द्रां^२ कौसीद्यं^३ हर्षश्चित्तप्रसन्नतां ॥ २२९ ॥

ह्लादः^४ प्रमोदः^५ प्रमदो^६ मुत्प्रीत्यामोदसम्मदाः^७ ।

आनन्दानन्दर्थुं^८ गर्वस्त्वहङ्कारोऽवलिसतां ॥ २३० ॥

(१) सम्भेदो इति वा पाठः आधिर्मनःपीडा उच्यते । (२) नन्दी-
मुखी नदीवत् स्वाङ्गादीप् क्वचिदावन्तो गङ्गावत् । (३) अवहित्यं कुलवत्
वस्तुतस्तु स्त्रियां ह्रीवे च । (४) आकारस्य भ्रूविकारमुखरागादेर्गोपनं आच्छा-
दनम् ।

दुर्ष्याऽभिमानो^(१) ममता^५ मानाँश्चित्तोन्नतिः^६ स्मयः^९ ।

स मिथोऽहमहमिका या तु सम्भावनात्मनि ॥२३१॥

दुर्ष्याऽत्साहोपुरुषिका^(२) स्यादहंमूर्खिका पुनः ।

अहं पूर्वमहं पूर्वमित्युग्रत्वं^३ तु चण्डता ॥ २३२ ॥

प्रबोधस्तु विनिद्रत्वं^२ ग्लानिस्तु बलहीनता ।

दैन्यं कार्पण्यं^२ श्रमस्तु कुर्मैः क्लेशैः परिश्रमैः ॥२३३॥

प्रयासायासव्यायामाँ उन्मादाँश्चित्तविप्लवैः ।

मोहो^(४) मौढ्यं^२ चिन्ताध्यानममर्षः^१ क्रोधसम्भवः ॥२३४॥

शुणो जिगीषोत्साहवाँस्त्रासैस्त्वाकस्मिकं भयम् ।

(१) अभिमानः पुंसि क्लीबे । वैजयन्तीकारस्तु “अभिमानस्त्वहङ्कारो गर्वो-
ऽस्त्री” त्याह । (२) अहो अहं पुरुषः इतिदर्पात् या आत्मनि स्वविषये
सम्भावना सा आहोपुरुषिका “यत्र वृथाभिनिवेशस्तामाहोपुरुषिकां विदुः”
यथा “पुरस्तादास्तां नः पुरमथितुराहोपुरुषिका” इति सुंदरलहय्या ।
(३) अहं पूर्व इति यस्यां क्रियाया सर्वे ब्रुवते साहंपूर्विका । (४) मोहो
मूर्च्छा अविद्या च । यदाह महेश्वरः “मोहमिच्छन्ति मूर्च्छायामविद्याया
च सूरय” इति मूर्च्छायां यथा “अथ मोहपरायणा सती विवशा कामव-
धूविबोधिता” इति कुमारसम्भवे । अविद्या विपर्ययस्तत्र यथा “न मु-
ञ्चामः कामानहह गहनो मोहमहिमा” ।

अपस्मारः^१ स्यादावेशो निर्वेदः^२ स्वावमाननम् ॥२३५॥

आवेगस्तु^{(१)२} त्वरिस्तूर्णः^३ संवेगः^४ सम्भ्रमस्त्वरौ ।

वितर्कः^५ स्यादुन्नयनं^६ परामर्शो^७ विमर्शनम् ॥२३६॥

अध्याहारस्तर्कः^८ ऊहोऽसूयान्यगुणदूषणम् ।

मृतिः^९ संस्थो^{(३)१} मृत्युकालौ^२ परलोकगमोऽत्ययः ॥२३७॥

पञ्चत्वं^३ निधनं^४ नाशो^५ दीर्घनिद्रां^६ निमीलनम् ।

दिष्टान्तोऽस्तं^{(३)२} कालधर्मोऽवसानं^{(३)३} सा तु सर्वगा ॥२३८॥

मैरको^{(३)४} मारिस्त्रियस्त्रिंशदमी (स्यु)व्यभिचारिणः ।

स्युः कारणानि कार्याणि सहचारीणि यानि च ॥२३९॥

रत्यादेः स्थायिनो लोके तानि चेत्काव्यनाव्ययोः ।

विभार्वा अनुभावाश्च^५ व्यभिचारिणै^६ एव च ॥ २४० ॥

व्यक्तः स तैर्विभावाद्यैः स्थायिभावो भवेद्रसः ।

पात्राणि^७ नाट्येऽधिकृतास्तत्तद्वेपस्तु भूमिका ॥२४१॥

शैलूपो^८ भरतः^{(४)१} सर्वकेशी^२ भरतपुत्रकः ।

(१) त्वरिः तूर्णः स्त्रियां । (२) संस्था पुंसि स्त्रियां च । संपूर्वम्याघातो-
र्मरणार्थत्वं । निधनं पुंसि स्त्रीषु च (३) मरकः पुंसि स्त्रीषु च । मारि स्त्रिया ।
(४) सर्ववेशी इत्यपि पाठः ।

दूर्पोऽभिमानो^(१) ममता^५ मानंश्चित्तोन्नतिः^६ स्मयः^९ ।
 स मिथोऽहमहमिकां या तु सम्भावनात्मनि ॥२३१॥
 दूर्पोऽत्साहोपुरुषिकां^(२) स्यादहंपूर्विकां^(३) पुनः ।
 अहं पूर्वमहं पूर्वमित्युग्रत्वं^१ तु चण्डतां ॥ २३२ ॥
 प्रबोधस्तु विनिद्रत्वं^२ ग्लानिस्तु बलहीनता ।
 दैन्यं^३ कार्पण्यं^४ श्रमस्तु क्लमः^५ क्लेशः^६ परिश्रमः^७ ॥२३३॥
 प्रयासायासव्यायामां^१ उन्मादंश्चित्तविप्लवः^२ ।
 मोहो^(४) मौढ्यं^२ चिन्ताध्यानममर्षः^१ क्रोधसम्भवः^२ ॥२३४॥
 शुणो जिगीषोत्साहवांस्त्रासस्त्वाकस्मिकं भयम् ।

(१) अभिमानः पुंसि क्लीबे । वैजयन्तीकारस्तु “अभिमानस्त्वहङ्कारो गर्वो-
 ऽस्त्री” त्याह । (२) अहो अहं पुरुषः इतिदर्पात् या आत्मनि स्वविषये
 सम्भावना सा आहोपुरुषिका “यत्र वृथाभिनिवेशस्तामाहोपुरुषिकां विदुः”
 यथा “पुरस्तादास्तां नः पुरमथितुराहोपुरुषिका” इति सुंदरलहर्या ।
 (३) अहं पूर्वं इति यस्या क्रियायां सर्वे ब्रुवते साहंपूर्विका । (४) मोहो
 मूर्च्छा अविद्या च । यदाह महेश्वरः “मोहमिच्छन्ति मूर्च्छायामविद्यायां
 च सूरय” इति मूर्च्छायां यथा “अथ मोहपरायणा सती विवशा कामव-
 धूर्विबोधिता” इति कुमारसम्भवे । अविद्या विपर्ययस्तत्र यथा “न मु-
 च्छामः कामानहह गहनो मोहमहिमा” ।

अपस्मारः^१ स्यादविशो निर्वेदः^२ स्वावमाननम् ॥२३५॥

आवेगस्तु^{(१)२} त्वरिस्तूर्णिः^३ संवेगः^४ सम्भ्रमस्त्वरः^५ ।

वितर्कः^६ स्यादुन्नयनं^७ परामर्शो^८ विमर्शनम् ॥२३६॥

अध्याहारस्तर्कः^९ ऊहोऽसूयान्यगुणदूषणम् ।

मृतिः^{१०} संस्थो^{११} मृत्युकालौ^{१२} परलोकगमोऽत्ययः ॥२३७॥

पञ्चत्वं^{१३} निधनं^{१४} नाशो^{१५} दीर्घनिद्रा^{१६} निमीलनम् ।

दिष्टान्तोऽस्तं^{१७} कालधर्मोऽवसानं सा तु सर्वगा ॥२३८॥

मैरको^{१८} मारिस्त्रियस्त्रिंशदमी (स्यु)व्यभिचारिणः ।

स्युः कारणानि कार्याणि सहचारीणि यानि च ॥२३९॥

रत्यादेः स्थायिनो लोके तानि चेतकाव्यनाट्ययोः ।

विभावा अनुभावाश्चै^{१९} व्यभिचारिण एव च ॥ २४० ॥

व्यक्तः स तैर्विभावाद्यैः स्थायिभावो भवेद्रसः ।

पात्राणि^{२०} नाट्येऽधिकृतास्तत्तद्वेषस्तु भूमिका ॥२४१॥

शैलूषो^{२१} भरतः^(४) सर्वकेशी^{२२} भरतपुत्रकः ।

(१) त्वरिः तूर्णिः स्त्रियां । (२) संस्था पुंसि स्त्रियां च । संपूर्वस्थाघातो-
र्मरणार्थत्वं । निधनं पुंसि क्लीबे च । (३) मरकः पुंसि क्लीबे च । मारिः स्त्रियां ।
(४) सर्वकेशी इत्यपि पाठः ।

धर्मीपुत्रो^१ रङ्गजाया-जीवो^२ रङ्गवतारकः ॥ २४२ ॥
 नटः^३ कृशाश्री^४ शैलाली^५ चारणस्तु कुशीलवैः ।
 भ्रु-भ्रु-भ्रु-भ्रु-परः कुंसो^६ नटः स्त्रीवेषधारकः ॥ २४३ ॥
 वेद्याचार्य्यः^७ पीठमर्दः^८ सूत्रधारस्तु सूचकः ।
 नन्दी^९ तु पाठको नान्द्याः पार्श्वस्थः पारिपार्श्विकैः २४४
 वासन्तिकः केलिकिलो^{१०} वैहासिको^{११} विदूषकैः ।
 प्रहासी^{१२} प्रीतिदंश्वाथ षिङ्गः^{१३} पल्लविको^{१४} विटैः ॥ २४५ ॥
 पिता त्वाबुर्क आबुत्त-भावुकौ^{१५} भगिनीपतौ ।
 भावो^{१६} विद्वान् युवराजः कुमारो^{१७} भर्तृदारकैः ॥ २४६ ॥
 बाला वासुर्माषि^{१८} आर्य्यो^{१९} देवो^{२०} भट्टारको^{२१} नृपः ।
 राष्ट्रियो^{२२} नृपतेः श्यालो दुहिता भर्तृदारिका ॥ २४७ ॥
 देवी^{२३} कृताभिषेकान्या अहिनी^{२४} गणिकाञ्जुको ।
 नीचा चेटी सखीद्वतौ हण्डे^{२५} हज्जे^{२६} हल्लैः क्रमात् २४८
 अब्रह्मण्यमवध्योक्तौ ज्यायसी तु स्वसाऽत्तिका ।

(१) धात्रीपुत्र इति वा । (२) रङ्गाजीवः ६ जायाजीवः ७ । (३) नटः
 पुंसि स्त्रीवे च । कृशाश्रीति इन्नन्तः शैलाली णिन्नन्तः । (४) अकुंसः १ भ्रु-
 कुंसः २ भ्रुकुंसः ३ भ्रुकुंसः ४ इति ।

भर्त्ताऽर्घ्यपुत्रो^१ माताम्बा भदन्ताः सौगतादयः॥२४९॥

पूज्ये^१ तत्रभवानत्रभवांश्चै भगवानपि ।

पीदां भद्वारको देवैः प्रयोज्यः पूज्यनामतः ॥ २५० ॥

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायामभिधान-

चिन्तामणौ नाममालायां देवकाण्डो द्वितीयः ॥२॥



(१) पूज्यनामतः अग्रे प्रयोज्यः यथा देवपादाः आर्यपादाः पूज्यपादा इत्यादि ।

अभिधानचिन्तामणौ ।

मर्त्यकाण्डः ।

तृतीयः ।

मर्त्यः^१ पञ्चजनो^२ भूस्पृक्^३ पुरुषः^४ पूरुषो^५ नरः ।

मनुष्यो^६ मानुषो^७ ना^८ विट्^९ मनुजो^{१०} मानवः^{११} पुमान्^{१२} ॥१॥

बालः^{१३} पाकः^{१४} शिशुर्^{१५} डिम्भः^{१६} पोतः^{१७} शर्वः^{१८} स्तनन्धयः^{१९} ।

पृथुर्काभो^{२०} न्तानश्याः^{२१} क्षीरकण्ठः^{२२} कुमारकः^{२३} ॥ २ ॥

शिशुत्वं^{२४} शैशवं^{२५} बाल्यं^{२६} वयस्यस्तरुणो^{२७} युवो^{२८} ।

तारुण्यं^{२९} यौवनं^{३०} वृद्धः^{३१} प्रवयोः^{३२} स्थविरो^{३३} जरन्^{३४} ॥ ३ ॥

जैरी^{३५} जीर्णो^{३६} यातयामो^{३७} जीनो^{३८}ऽथ विस्रसा^{३९} जरौ ।

वार्द्धकं^{४०} स्थाविरं^{४१} ज्यायान्^{४२} वर्षीयान्^{४३} दशमीत्यपि ॥ ४ ॥

(१) यौवनशब्दः पुंसि द्विवे च । (२) जरी जरिणौ जरिणः इति रूपाणि । (३) दशमी इत्यन्तः ।

विद्वान् सुधीः^२ कविविचक्षणलब्धवर्णाः^४

ज्ञैः प्राप्तरूपकृतिर्कृष्ट्यभिरूपधीराः ।

मेधैर्विकोविदविशारदसूरिदोष-

ज्ञैः प्राज्ञपण्डितमनीषिर्बुधैर्बुद्धैः ॥ ५ ॥

व्यक्तो^{२२} त्रिपश्चित्सङ्ख्यावान् सन् प्रवीणे तु शिक्षितः ।

निष्णातो^२ निपुणो^३ दक्षैः कर्म-हस्त-मुखाः कृतात् ॥६॥

कुशलश्चतुरोऽभिज्ञविज्ञैर्वैज्ञानिकैः पटुः ।

छेको^{१४} विदग्धे प्रौढस्तु प्रगल्भः प्रतिभान्वितः ॥७॥

कुशाग्रीयमतिः^१ सूक्ष्मदर्शी^२ तत्कालधीः^१ पुनः ।

प्रत्युत्पन्नमतिर्दूराद्यः पश्येद्दीर्घदृश्यसौ ॥ ८ ॥

हृदयार्तुः सहृदयैश्चिद्रूपोऽप्यथ संस्कृते^१ ।

व्युत्पन्नप्रहृतक्षुण्णो^३ अन्तर्वाणिस्तु शास्त्रवित् ॥ ९ ॥

वागीशो^१ वाक्पतौ^२ वाग्मी^१ वाचोयुक्तिपटुः प्रवाक्^१ ।

समुखो^४ वावदूकोऽथ वदो^१ वक्तो^३ वदावदः ॥१०॥

(१)-कृतकर्मा ९ कृतहस्तः ६ कृतमुखः ७ कृतकर्मा कृतकर्माणौ
कृतकर्माणः । (२) प्रतिभामुख इति वा पाठः । (३) शास्त्रं वेत्ति न च तथा
वक्तुं शक्नोति यः सोऽन्तर्वाणिः ।

स्याज्जल्पाकर्स्तु वाचालो^२ वाचाटो^३ बहुगर्ह्यवाक्^४ ।
 यद्दोऽनु^५चरो^६ दुर्वाक्^७ कद्वदे^८ स्यादथाधरः ॥ ११ ॥
 हीनवादी^९दिन्येडमूकानेडमूको^{१०} त्ववाक्श्रुतौ^{११} ।
 रवर्णः शब्दनैस्तुल्यौ कुवादकुचरो^{१२} समौ ॥ १२ ॥
 लोहलोऽस्फुटवाग्^{१३} मूकोऽवागसौम्यस्वरोऽस्वरः ।
 वेदितां विदुरो^{१४} विन्दुर्वन्दारुस्त्वभिवादकैः ॥ १३ ॥
 आशंसुराशंसितरि^{१५} कद्वरस्त्वतिकुत्सितः ।
 निराकरिष्णुः^{१६} क्षिप्नुः^{१७} स्याद्विकसी^{१८} तु विकस्वरः ॥ १४ ॥
 दुर्मुखे मुखरो^{१९}ब्रह्ममुखौ^{२०} शक्नुः^{२१} प्रियंवदः ।
 दानशीलः स वदान्यो वदन्योऽप्यथ बालिशः ॥ १५ ॥
 मूढो^{२२} मन्दो^{२३} यथाजातो^{२४} बालो^{२५} मातृमुखो^{२६} जडः ।
 मूर्खो^{२७}ऽमेधो^{२८} विवर्णाज्ञौ^{२९} वैधेयो^{३०} मातृशासितः^{३१} ॥ १६ ॥
 देवानां^{३२}प्रियजालमौ^{३३} च दीर्घसूत्रश्चिरक्रियैः ।

(१) अनुत्तरे इति वा तन्मते पश्चाद्दुत्तरदातुर्नाम । (२) हीनं स्वपराज-
 यं वक्तीति हीनवादी तस्मिन् इति विग्रहः । (३) कद्वरः कद्वदः इति वा
 पाठः । (४) क्षिप्त इति वा पाठः । (५) दीर्घसूत्रः अकारान्तो देववत् दी-
 र्घसूत्री इत्यपि व्यञ्जनान्तो णिन् प्रत्ययान्तत्वात् यदाह हलायुधः दीर्घसूत्री
 जडक्रिय इति “दीर्घ सूत्रयतीत्येवंशीलो दीर्घसूत्री” इति तट्टीका ।

मन्दः क्रियासु कुण्ठः स्यात् क्रियावान् कर्मसूद्यतः १७

कर्मक्षमोऽलङ्कर्मणोः कर्मशूरस्तु कर्मठः ।

कर्मशीलः कर्म आयः शूलिकंस्तीक्ष्णकर्मकृत् ॥ १८

सिंहसंहननः स्वङ्गैः स्वतन्त्रो^१ निरवग्रहैः ।

यथाकामी^२ स्वहर्षिश्च स्वच्छन्दैः स्वैर्य्यपावृतैः ॥ १९ ॥

यदृच्छा^३ स्वैरितो^४ स्वेच्छा^५ नाथवान् निम्नगृह्यकौ^६ ।

तन्त्रायत्तवशा^७धीनच्छन्दवन्तः परात्परे ॥ २० ॥

लक्ष्मीवान् लक्ष्मणैः शूलै^८ इभ्य आढ्यो^९ धनीश्वरैः ।

ऋद्धो^{१०} विभूतिः^{११} संपत्तिर्लक्ष्मीः^{१२} श्रीर्ऋद्धिसम्पदः^{१३} ॥ २१ ॥

दरिद्रो^{१४} दुर्विधो^{१५} दुःस्थो^{१६} दुर्गतो^{१७} निःस्वकीकटौ^{१८} ।

अकिञ्चनो^{१९}ऽधिपस्त्वीशो^{२०} नेता^{२१} परिवृढो^{२२}ऽधिभूः^{(२)५} ॥ २२ ॥

पतीन्द्रस्वामिनार्थार्याः^{२३} प्रभुर्भर्तेश्वरो^{२४} विभुः^{२५} ।

ईशितेनो^{२६} नायकश्च^{२७} नियोज्यः^{२८} परिचारकः^{२९} ॥ २३ ॥

डिङ्करैः^{३०} किङ्करो^{३१} भृत्यैश्चेटो^{३२} गोप्यैः^{३३} पराचिर्तः ।

(१) परतन्त्रः ४ परायत्तः ५ परवशः ६ पराधीनः ७ परच्छन्दः ८ परवान् ९ । (२) अधिप इति वा पाठः ।

दासंः प्रेष्यः^(१) परिस्कन्दो^१ भुजिष्येपरिकर्मिनौ^१ २४
 परार्क्षः परपिण्डादः परजातैः परैर्धितैः ।
 भृतके^१ भृतिभुग्वैतनिकैः कर्मकरोऽपि च ॥ २५ ॥
 स निर्भृतिः कर्मकारो भृतिः^१ स्यान्निष्कर्यैः पर्णैः ।
 कर्मण्यो वेतनं^१ मूल्यं^१ निर्वेशो^१ मरणं विधा ॥२६॥
 भर्मण्यो भर्म भृत्यां च भोगस्तु गणिकाभृतिः ।
 खलपूः स्याद्बहुकरो^२ भारवाहस्तु भारिकैः ॥ २७ ॥
 वार्त्तावहे^१ वैवधिको^२ भारे^१ विवधैवीवधौ^३ ।
 काचैः शिक्यं^२ तदालम्बो भारयष्टिर्विहङ्गिका ॥२८॥
 शूरश्वारभटो^२ वीरो^३ विक्रान्तश्चाथ कातरैः ।
 दरितश्चकितो^३ भीतो^१ भीरु-भीरुक-भीलुकाः ॥२९॥
 विहस्तव्याकुलौ^२ व्यग्रे^३ कान्दिशीको^१ भयद्भुते ।
 उत्पिञ्जलसमुत्पिञ्जलिपिञ्जला भृशमाकुले ॥ ३० ॥

(१) इ गतिर्हिंसादर्शनेषु आत्मनेपदि भ्वादिश्च अस्मात् प्यणि गु-
 रूपधत्वात् गुणाभावे इष्य इति रूप तस्मिन् परे सति गुण एव भवति
 पररूपानुपातिन्या वृद्धेरप्रसङ्गात् प्रेष्य इति । (२) निर्भृत्या मूल्येन सहि-
 तः सनिर्भृतिः ।

महेच्छे^१ तू^२रु^३टो^४दारौ^५ दान्तो^६दीर्णमहाशयाः ।

महामनां^१ महात्मां^२ च कृपा^३र्णस्तु मितम्पचैः^४ ॥ ३१ ॥

कीनाश^३स्ती^४र्द्धनैः^५ क्षु^६द्रै^७कदर्य^८द्वै^९ढमुष्टयैः^{१०} ।

किम्पचानो^१ दया^२लुस्तु^३ कृपालु^४ः करुणा^५परैः^६ ॥ ३२ ॥

सूरतो^४ऽथ दया^१ शूकः^२ कारुण्यं^३ करुणा^४ घृणा^५ ।

कृपा^१नुकम्पा^२नुक्रोशो^३ हिंसे^४ शरा^५रुघातुकौ^६ ॥ ३३ ॥

व्यापादनं^१ विशरणं^२ प्रमयैः^३ प्रमापर्णै^४म्

निर्ग्रन्थनं^५ प्रमथनं^६ कदनं^७ निबर्हणम्^८ ।

निस्तरहणं^९ विशसनं^{१०} क्षणनं^{११} परासनं^{१२}

प्रोज्जासनं^{१३} प्रशमनं^{१४} प्रतिघातनं^{१५} वधः^{१६} ॥ ३४ ॥

प्रवासनो^{१७}द्वासनघातनिर्व्वा-^{१८}

सनानि^{२०} संज्ञा^{२१}सिनिशु^{२२}म्भहिंसाः^{२३} ।

निर्व्वापर्णो^{२४}लम्भै^{२५}निसूदनानि^{२६}

निर्यातनो^{२७}न्मन्थै^{२८}समापनानि^{२९} ॥ ३५ ॥

(१) तहन इति वा पाठः ।

अपासनं^{३०} वर्जनमारपिञ्जा^{३१}
 निष्कारणै^{३२}क्रार्थविशारणानि^{३३} ।

स्युः कर्त्तने^३ कल्पने-वर्द्धने च
 छेदश्च^३ घातोद्यत आततायी^३ ॥ ३६ ॥

स शीर्षच्छेदिकः^३ शीर्षच्छेद्यो^२ यो वधमर्हति ।

ग्रमीत उपसम्पन्नैः परेतप्रेतसंस्थिताः ॥ ३७ ॥

नामालेख्य-यशः-शेषो^३ व्यापन्नोपगता^४ मृतैः ।

परासुस्तदेहे दानं तदर्थमौर्ध्वदेहिकम् ॥ ३८ ॥

मृतस्नानमपस्नानं^३ निवार्यः पितृतर्पणम् ।

चितिचिल्याचित्तास्तुल्या ऋजुस्तु प्राञ्जलोऽजसः ॥ ३९ ॥

दक्षिणे सरलोदारौ शठस्तु निकृतोऽनृजुः ।

क्रूरे^३ नृशंसनिखिंशैपापो धूर्त्तस्तु वञ्चकैः ॥ ४० ॥

(१) विकारण इति वा पाठः । (२) शीर्षच्छेदक. इति वा पाठः ।

(३) संपूर्वकस्थाघातोर्मरणार्थतामादायैतन्निष्पन्नम् । (४) नामशेषः ।

आलेख्यशेषः ७ यशःशेषः ८ । (५) उपगतो इति वा पाठः । (६)

तस्य मृतस्य अहस्तदहस्तस्मिन् तदहे ।

व्यंसकैः कुहको दाण्डाजिनिको मायिजालिकौ ।
 मीयां तु शठतां शाठ्यं कुसृतिनिर्कृतिश्च सा ॥ ४१ ॥
 कैपटं^(१) कैतवं^(२) दम्भैः कूटं^(३) छद्मोपधिच्छलम् ।
 व्यपदेशो^(४) मिषं^(५) लक्षं^(६) निभं^(७) व्याजोऽथ^(८) कुक्कुटिः^(९) ॥ ४२ ॥
 कुहनौ दम्भचर्यां^(१०) च वञ्चनं^(११) तु प्रतारणम् ।
 व्यलीकैमतिसन्धीनं^(१२) साधौ^(१३) सभ्यैर्यसैज्जनौः ॥ ४३ ॥
 दोषैकदृक् पुरोभागी^(१४) कर्णेजपस्तु दुर्जनैः ।
 पिशुनैः सूचको^(१५) नीचो^(१६) द्विजिह्वो मत्सरी खलः ॥ ४४ ॥
 व्यसनार्त्तस्तूपरत्तेश्वोरस्तु प्रतिरोधकैः ।
 दस्युः पीटच्चरस्तेनस्तस्करैः पारिपन्थिकैः ॥ ४५ ॥
 परिमोषिपरार्स्कन्दैकागारिकमलिम्लुचैः ।

(१) मायादयः कपटादयश्च एकार्था इत्येके “कपटादयः सप्त व्यपदेशादयश्च पञ्च भिन्नार्थाः” इत्यमरः । तदा कपटादयः सप्त कपटवाचकाः तथापि च वेषभाषाविपर्ययकरणं कपटं कार्षापणं तुलादेः परवञ्चनार्थं न्यूनाधिककरणं कूटमिति विशेषो नाश्रितः । (२) निष्कृतिरिति केचित् । (३) कपटं पुंसि क्लीबे च कूटं पुंसि क्लीबे च छद्मन् पुंसि क्लीबे च । (४) अभिसन्धानं इति वा । (५) पुरोभागी इन्नन्तः । (६) पटन्नर इत्यपि । (७) परास्कन्दी इन्नन्तः ।

यः पश्यतो हरेदर्थं स चोरः पश्यतोहरः ॥ ४६ ॥
 चौर्यं तु चौरिकं स्तेयं लोभं त्वपहतं धनम् ।
 यद्भविष्यो दैवपरोऽथालस्यः शीतकोऽलसैः ॥ ४७ ॥
 मन्दस्तुन्दपरिमृजोऽनुष्णो दक्षस्तु पेशलैः ।
 पट्टुष्णोष्णकसूत्थानजतुराश्वाथ तत्परः ॥ ४८ ॥
 आसक्तः प्रवणः प्रह्वः प्रसितश्च परायणः ।
 दातोदारैः स्थूललक्षदानशौण्डौ बहुप्रदे ॥ ४९ ॥
 दानमुत्सर्जनं त्यागः प्रदेशनविसर्जने ।
 विहायितं वितरणं स्पर्शनं प्रतिपादनम् ॥ ५० ॥
 विश्राणनं^{१०} निर्व्वर्णमपवर्जनं^{११}मंहतिः^{१२} ।
 अर्थव्ययज्ञः सुकलो^१ याचकस्तु^३ वनीपकः^३ ॥ ५१ ॥
 मार्गणो^३ऽर्थी याचनकस्तर्कुको^{५(५)}ऽथार्थनैषणा^२ ।
 अर्हना^३ प्रणयो^५ याञ्चा^३ याचनौध्येषणा^२ सर्निः ॥ ५२ ॥

(१) स्तेनस्य भावः स्तेयं स्तेनान्नलुक् चेति यः राजादित्वाद्यणि स्तेन्यमपि ।

(२) लोभमित्यपि हलायुषटीका । (३) विहायितं इति वा पाठः । (४) वनीयक इति कश्चित् । (५) तर्कक इति वा पाठः । (६) प्रणयः पुंसि याञ्चादयः स्त्रियां सनिशब्दः पुंस्यपि ।

उत्पतिष्णुंस्तूत्पतितोलङ्करिष्णुस्तु मण्डनः ।
 भविष्णुर्भविता भूष्णुः समौ वर्त्तिष्णुर्वर्त्तनौ^२ ॥ ५३ ॥
 विसृत्वरो विसृमरः प्रसारी च विशारिणि ।
 लज्जाशीलोऽपत्रपिष्णुः सहिष्णुः क्षमिता क्षमी ॥५४॥
 तितिक्षुः सहनः क्षन्ता तितिक्षा सहनं^२ क्षमा ।
 ईर्ष्यालुः कुहनो क्षान्तिरीर्ष्या^२ क्रोधी तु रोषणः^२ ॥५५॥
 अमर्षणः क्रोधनश्च चण्डस्त्वत्यन्तकोपनः ।
 बुभुक्षितः स्यात् क्षुधितो जिघत्सुरशनायितः ॥ ५६ ॥
 बुभुक्षार्यामशनायो जिघत्सा रोचको^४ रुचिः^५ ।
 पिपासुस्तृषितस्तृष्णक् तृष्णा तर्षोऽपेलासिका ॥ ५७ ॥
 पिपासा तृट् तृषोदन्या धीतिः पानेऽर्थे शोषणम् ।
 रसादानं भक्षकस्तु घस्मरोऽद्वारं^(३) आशितः^४ ॥ ५८ ॥
 भक्तमन्नं^२ कूरमन्धो^४ भिस्सा दीदिविरोदनः ।
 अशनं^(१) जीवनकं च याजो वाजः प्रसादनम् ॥५९॥

(१) रोचनं रोचतेऽस्मिन्निति वा रोचकः । (२) तृष्णक् तृष्णनौ तृ-
 ष्णजः । (३) आशिता इति वा पाठः । (४) कूरमिति पुंसि क्लीबे च । अन्धः
 अन्धसी अन्धांसि । (५) अशनं पुंसि क्लीबे च ।

भिस्सटां दग्धिकां सर्व्वरसाग्रं मीण्डमत्र तु ।
 दधिजे मस्तुं भक्तोत्थे निस्त्रावाचाममासराः ॥ ६० ॥
 श्राणां विलेपी^२ तरलां यवागूर्णुणिकां^३पि च ।
 सूर्पः स्यात्प्रहितं^२ सूदो^३ व्यञ्जनं तु घृतादिकम् ॥ ६१ ॥
 तुल्यौ तिलान्ने कृसरत्रिसरावथ पिष्टिकैः ।
 पूपोऽपूपः^३ पूलिकां^१ तु पोलिका^२ पौलि-पूपिकाः^{(४)३} ॥ ६२ ॥
 पूपल्यथेषत्पके स्युरभ्यूर्षाभ्योर्षेपौलयैः ।
 निष्ठानं^(५) तु तेमनं^२ स्यात्करम्भो दधिसक्तवः ॥ ६३ ॥
 घृतपूरो^१ घृतचरैः पिष्टपूरश्च घात्तिकैः ।

(१) मण्डं पुंसि क्लीबे च मस्तु क्लीबे “दधस्तु यदधस्तोयं तन्मस्तु च निगद्यते” इति धन्वन्तरिः । स सर्व्वरसाग्रं इति वा पाठः । (२) कृसरः पुंसि क्लीबे च यदाह वैजयन्ती “तिलतन्दुलमाषैस्तु कृसरा त्रिसरात्रयीति” । (३) पिष्टिकः पुंसि क्लीबे च । इहप्रस्तावात्सामान्यतोऽनुक्तान्यपि पिष्टनामानि त्रीणि पिष्टिकः १ चमसः २ चूर्णश्च ३ “पिष्टिको नेत्ररोगे स्याद्धान्यादि चमसेऽपि चेति महेश्वरः” । (४) पौलि इति वा “किञ्चित् स्थूला भवेयुश्च तेभ्यः पूपलिकाः स्मृताः । सैवाङ्गारेषु सम्पक्वा विज्ञेयाङ्गारकर्कटी” पूलिकाद्याः पञ्च स्थूलगण्डपर्यायाः ॥ (५) निष्ठानं पुंसि क्लीबे च ।

चमसी^(१) पिष्टवर्तिः^(२) स्याद्वटकस्त्ववसेकिमैः ॥ ६४ ॥
 भृष्टा यवाः पुनर्धानी^(३) धानाचूर्णं तु सक्तैवः ।
 पृथुका^(४)श्चिपिटस्तुल्यौ लाजाः^(५) स्युः पुनरक्षतोः ॥ ६५ ॥
 गोधूमचूर्णे^(६) समिता^(७) यवक्षोदे तु चिक्कसः ।
 गुड^(८) इक्षुरसकाथः शर्करा तु सितोपला ॥ ६६ ॥
 सिता^(९) च मधुधूलिस्तु खण्डस्तद्विकृतिः पुनः ।
 मत्स्यण्डी^(१०) फाणितं चापि रसालायां तु मार्जितौ ॥६७॥

(१) चमसी खील्लिङ्गः गौडस्तु “चमसः पिष्टवर्तिः स्यादिति पुंस्याह चमसः पिष्टं चमसी मुद्गादिभिन्नकृता इति हैमोणादिहैमधातुपारायणयोः सामान्यवचनात् चमसीशब्दो वडीत्यादिप्रसिद्धेऽपि” “गृध्रसी चमसी मसी-ति” अमरः । चमसी मसूरादिपिष्टमिति क्षीरस्वामी । (२) धाना खील्लिङ्गो बहुवचनान्तश्च । (३) सक्तुः पुंसि क्लीबे च । (४) यदाह पथ्यापथ्यकारः “आर्द्रपक्कं मूलधान्यं निस्तुषं पृथुकाभिधमिति मदनपालोऽपि” पक्वार्द्रा त्रीहयश्चैव चिपिटाः पृथुका मताः” इति । (५) लाजाः पुंस्त्रीलिङ्गो बहुवचनान्तश्च अक्षतशब्दः पुंस्त्रीलिङ्गो बहुवचनान्तश्च । (६) समिता स्त्रियां चिक्कसः पुंसि क्लीबे च । (७) गुड इत्यत्र क्षारोऽपि यदाह अनेकार्थः “क्षारः काचे रसे गुडे” इति । (८) खण्डः पुंसि क्लीबे च । (९) फाणितमस्त्रियामिति वाचस्पतिः मत्स्यण्डी इत्यस्य “मिच्छरी” इति भाषाया प्रसिद्धिः फाणितमित्यस्य “फेणी” इति भाषायां प्रसिद्धिः ।

शिखरिण्यथ यूर्यूषो रसो दुग्धं तु सोमजम् ।
 गोरसैः क्षीरैर्मूधस्यं स्तन्यं पुंसवनं पर्यः ॥ ६८ ॥
 पयस्यं घृतदध्यादि पेयूषोऽभिनवं पयः ।
 उभे क्षीरस्य विकृती किल्लैटी कूर्चिकापि च ॥ ६९ ॥
 पायसं परमान्नं च क्षीरेयी क्षीरजं दधि ।
 गोरसश्चै तदघनं द्रांसं पत्रलमित्यपि ॥ ७० ॥
 घृतं हविष्यमाज्यं चै हविर्गघारसर्पिषी ।
 ह्योगोदोहोद्भवं हैयङ्गवीनं शरजं पुनः ॥ ७१ ॥
 दधिसारं तक्रसारं नवनीतं नवोद्धृतम् ।
 दण्डाहते कालशेयघोलैरिष्टानि गोरसैः ॥ ७२ ॥
 रसायनमथार्धम्बूदश्चित् श्वेतं समोदकम् ।
 तक्रं पुनः पादजलं मथितं वारिवर्जितम् ॥ ७३ ॥
 सार्पिष्कं दाधिकं सर्पिर्दधिभ्यां संस्कृतं क्रमात् ।

(१) युः पुल्लिङ्ग. यूः युवौ युवः गोरसः पुंसि ह्ये च । (२) किल्ल-
 टापि आवन्तः क्वचित् । (३) क्षीरेयी इति वा पाठः । (४) उदध्विती
 उदध्विन्ति ह्ये च ।

लवणोदकाभ्यां दकलीवणिकमुदश्चिति ॥ ७४ ॥

औदश्चित्तमौदश्चित्कं लवणे स्यात्तु लावणम् ।

पैठरोख्ये^२ उखासिद्धे प्रयस्तं तु सुसंस्कृतम् ॥ ७५ ॥

पैके राद्धं च सिद्धं च भृष्टं पक्वं विनाम्बुना ।

भृष्टामिषं भटित्रं^१ स्याद्भूतिर्भरूटकं^३ च तत् ॥ ७६ ॥

शूल्यं^१ शूलाकृतं मांसं निःकार्यो रसकैः समौ ।

प्रणीतमुपसम्पन्नं स्निग्धे^१ मसृणैचिक्रणे^३ ॥ ७७ ॥

पिच्छिलं^१ तु विजिविलं^२ विज्जलं^२ विजिलं^३ च तत् ।

भावितं^१ तु वासितं^२ स्यात्तुल्ये संमृष्टंशोधिते^२ ॥ ७८ ॥

काञ्चिकं काञ्चिकं धान्यम्लारनाले^१ तुषोदकम् ।

कुल्माषाभिषुतावन्तिसोमशुक्लानि^१ कुञ्जलम् ॥ ७९ ॥

चुक्रं^{१०} धातुममुन्नाहं^{११} रक्षोघ्नं^{१२} कुण्डगोलकम्^{१४} ।

महारसं^{१५} सुवीराम्लं^{१६} सौवीरं^{१७} अक्षणं^{१८} पुनः^१ ॥ ८० ॥

(१) लवणोदकपक्वस्येदं नाम । (२) उपसम्पन्नं सुष्ठुपक्वं । (३) विजिलं विजिलं विज्जलविजलमेतौ वा । (४) कुल्माषैर्यवादिभिरर्द्धश्विनैरभिषूयते परिवास्यते स इति कुल्माषाभिषुतः व्यस्तमपि तेन कुल्माषाभिषुतश्चेति । (५) म्लक्ष म्लेच्छने चुरादिः परसैपदी अनटि अक्षणं म्वादौ अक्ष रोगे इत्येके ।

तैलं^२ स्नेहोऽभ्यञ्जनं^{(१)३} च वेसवारं^२ उपस्करः ।

स्यात्तिन्तिडीकं^१ तु चुक्रं^२ वृक्षाम्लं^३ चाम्लवेतसे^४ ॥ ८१ ॥

हरिद्रां काञ्चनीं पीतां निशाख्यां वरवर्णिनीं ।

क्षवंः क्षुताभिजननो राजिकां राजसर्षपैः ॥ ८२ ॥

आसुरीं^५ कृष्णिकां चासौ कुस्तुम्बुरं^६ तु धान्यकम्^७ ।

धन्या^{(२)३} धन्याकं^४ धान्याकं^{(३)१} मरिचं^२ कृष्णमूषणम्^३ ॥ ८३ ॥

कोलकं^४ वेल्हजं^५ धर्मपत्तनं^६ यवनप्रियम्^७ ।

शुण्ठी महौषधं^१ विश्वा^{(४)३} नागरं^२ विश्वभेषजम्^५ ॥ ८४ ॥

वैदेहीं^१ पिप्पलीं^२ कृष्णोपकुल्यां^३ मागंधीं कणां ।

तन्मूलं^१ ग्रन्थिकं^२ सर्वग्रन्थिकं^३ चटकाशिरं^४ ॥ ८५ ॥

त्रिकटुं^१ त्र्यूषणं^२ व्योषमजांजी जीरकैः^{(५)३} कणां ।

सहस्रवेधिं^१ वाल्हीकं^२ जतुकं^{(६)३} हिङ्गुं^४ रामठम्^५ ॥ ८६ ॥

(१) स्नेहः पुंसि स्त्रीवे च । (२) धन्या आवन्तः स्त्रीलिङ्गः । (३) मरीचमित्यपि । (४) विश्वा स्त्रीवे विश्वमिति । (५) जीरकः पुंसि स्त्रीवे च । (६) जतुकं पुंसि स्त्रीवे च ।

न्यादः^१ स्वदनं^२ खादनमैशनं^३

निघसो^४ वल्भनमभ्यवहारः ।

जग्धिर्जक्षणंभक्षणंलेहीः

प्रत्यवसानं^{१२} घसिरोहारः ॥ ८७ ॥

प्सानो^{१५} वर्षाणविष्वार्णा^{१७} भोजनं^{१८} जेमनादने^{२०} ।

चर्वणं^१ चूर्णनं दन्तैर्जिह्वास्वादस्तु लेहनम् ॥ ८८ ॥

कल्यवर्त्तः^१ प्रातराशः^२ सग्धिस्तु^{(१)१} सहभोजनम् ।

ग्रासो^(२) गुडेरकैः^३ पिण्डो^४ गण्डोलः^५ कवको^६ गुडः ॥ ८९ ॥

गाण्डोलः^(३) कर्वलस्तप्ते^१ त्वाघ्रातेसुहिताशितोः ॥

तृप्तिः^१ सौहित्यमीघ्राणमथ^१ भुक्तसमुज्झिते^१ ॥ ९० ॥

फेलो^१ पिण्डोलि^१फेली^१ च स्वोदरं पूरके पुनः ।

कुक्षिम्भरिरात्मम्भरिरुदरम्भरिरप्यथ ॥ ९१ ॥

आद्यूनः^१ स्यादौदरिको^२ विजिगीषाविवर्जिते ।

(१) सग्धिः स्त्रियाम् । (२) पिण्डः क्लीबेऽपि पिण्डम् । (३) कवलः कवलमपि । (४) आघ्राण इति वा । (५) भुक्तोच्छिष्टे । (६) विजेतुमिच्छा विजिगीषा तथा धिवर्जितस्तस्मिन् ।

उदरपिशाचः सर्वानीनैः सर्वान्नभक्षकैः ॥ ९२ ॥

शाष्कुलः पिशितोऽयुन्मदिष्णुस्तून्मादसंयुतः ।

गृध्रुस्तु गर्दनस्तृष्णैकृ लिप्सुर्लुब्धोऽमिलाषुकैः ॥९३॥

लोलुपो लोलुभो लोभस्तृष्णो लिप्सां वशः स्पृहो ।

काङ्क्षांसां गर्द्वार्ज्ज्वाशेञ्जोर्हातृट्मनोरथाः ॥ ९४ ॥

कामोऽमिलाषोऽभिध्या तु परस्वेहोद्धतः पुनः ।

अविनीतो^२ विनीतस्तु^१ निभृतैः प्रसृतोऽपि^३ च ॥९५॥

विधेये^४ विनयस्थैः स्यादाश्रवो वचने स्थितः ।

वर्यः प्रणेयो^२ धृष्टस्तु^१ वियातो धृष्णुधृष्णुजौ ॥ ९६ ॥

वीक्षीपन्नो विलक्षोऽथाऽधृष्टे शालीनैशारदौ ।

शुभंयुः शुभसंयुक्तैः स्यादहंयुरहङ्कृतैः ॥ ९७ ॥

कामुकैः कमितौ कम्प्रोऽनुकैः कामयितौमिकैः ।

(१) अमिलाषः क्लीबेऽपि । (२) स्र गतौ कप्रत्ययेऽनुस्वारे त्वाच्चेद् “तस्यैव मेऽनुरक्तस्य प्रसृतस्य हैतैनस इति भागवतम् ” प्रसृतस्य विनीतस्येति तट्टीका । (३) आश्रवा इति वा । (४) वीक्ष्यापन्नः वीक्ष्यापन्न इत्युभयं भवति “वीक्ष्यापन्नः सविषयः” इति हारावली । (५) शुभंयोऽपीति हलायुधटीका ।

कामनः कैमरोऽभीकः पञ्चभद्रसतु विष्टुतैः ॥ ९८ ॥

व्यसनी^३ हर्षमाणस्तु प्रमना हृष्टमानसैः ।

विकुर्वाणो^४ विचेतास्तु^(३) दु-रन्तवि-परो मनोः ॥ ९९ ॥

मत्ते शौण्डोत्कटक्षीर्वा उत्कर्स्तूत्सुकं उन्मनाः ।

उत्कण्ठितोऽभिशास्ते तु वाच्येक्षारितदूषिताः ॥१००॥

गुणैः प्रीतीते त्वाहतलक्षणः कृतलक्षणः ।

निर्लक्षणस्तु पाण्डुरपृष्ठैः सङ्कसुकोऽस्थिरे^२ ॥ १०१ ॥

तृष्णीशीलस्तु तूष्णीको विवशोऽनिष्टदुष्टधीः ।

बद्धो निगडितो^२ नद्धः कीलितो यन्त्रितः सितः ॥१०२॥

सन्दानितः संय्यतश्च स्यादुद्यानं^१ तु बन्धनम् ।

मनोहतः प्रतिहतः प्रतिबद्धो^३ हतश्च सः ॥ १०३ ॥

(१) कमनोऽभीक इति वा पाठः । (२) व्यसनी इन्नन्तः । (३) दुर्मनाः २ अन्तर्मनाः ३ विमनाः ४ सर्वे सान्ताः । (४) प्रतीते ख्याते इत्यर्थः आहत-लक्षणः इति षडक्षरमखण्डं नाम यथा “ इक्ष्वाकुवंश्यः ककुदं नृपाणां काकु-त्स्थ इत्याहतलक्षणोऽभूदिति ” रघुवंशम् । (५) सङ्कसिक इति वा अनि-श्चिते इति क्षीरस्वामी । (६) अरिष्टदुष्टधीरित्यमरः अरिष्टेन मरणाचिहेन श्वासादिना दुष्टा धीर्यस्येति क्षीरस्वामी ।

प्रतिक्षितोऽधिक्षितोऽवकृष्टनिष्कासितौ समौ ।
 आत्तगन्धेऽभिभूतोऽपध्वस्ते^१ न्यकृतेधिक्ृतौ ॥ १०४ ॥
 निकृतस्तु विप्रकृतौ न्यक्कारस्तु तिरस्क्रिया ।
 परिभावो विप्रकारः परा-पर्यमितो भवः ॥ १०५ ॥
 अत्याकारो निकारश्च विप्रलब्धस्तु वञ्चितः ।
 स्वप्नक्^(३) शयालुर्निद्रालुर्घूर्णिते^२ प्रचलायितः ॥ १०६ ॥
 निद्रार्णः शयितः सुप्तो जागरूकस्तु जागरी ।
 जागर्या स्याज्जागरणं जागरो जागरोऽपि च ॥ १०७ ॥
 विष्वगञ्चति विष्वद्यङ् देवद्यङ् देवमञ्चति ।
 सहाञ्चतितु सध्वङ् स्यात्तिर्यङ् पुनस्तिरोऽञ्चति ॥ १०८ ॥
 संशयालुः संशयितो गृहयालुर्गृहीतरि^(५) ।

(१) अवध्वस्त इति कश्चित् । (२) परामवः ५ परिमवः ६ अभिमवः
 ७ । (३) स्वप्नक् स्वप्नजौ स्वप्नजः । (४) सर्वतो गमनशीलः सर्वपूजको वा
 विष्वद्यङ् विष्वद्यञ्चौ शसादौ विष्वद्रीचः इत्यादि स्त्रिया विष्वद्रीची
 “विष्वद्रीचीर्विक्षिपन् सैन्यवीची. इति माघे । पूजायां शसादौ विष्वद्यञ्चः
 विष्वद्यङ्भ्यामित्यादि स्त्रियां विष्वद्रीञ्ची क्लीबे विष्वद्यक्-न् विष्वद्रीची
 विष्वद्यञ्चि । (५) गृहीतरि इति वा ।

पतयालुः पातुर्कैः स्यात्समौ रोचिष्णुरोचिनौ^२ ॥ १०९ ॥

दक्षिणार्हस्तु दाक्षिण्यो^२ दक्षिणीयौऽथ दण्डितः ।

दापितः साधितोऽर्च्यस्तु प्रतीक्ष्यैः पूजितेऽर्हितः ११०

नमस्यितो नमसितो पचितो वञ्चितोऽर्चितः ।

पूजार्हणो संपर्याचि^३ उपहारबली^२ समौ ॥ १११ ॥

विक्लवो^१ विह्वलः स्थूलः पीवानौ^२ पीनश्च पीवरः ।

चक्षुष्यः सुभगो द्वेष्योऽक्षिगतोऽथांसलो बली ॥११२॥

निर्दिग्धो मांसलश्चोपचितोऽथ दुर्बलः कृशः ।

क्षामैः क्षीणस्तेनुश्छातस्तलिनामांसपेलवाः ॥ ११३ ॥

पिचण्डलो बृहत्कुक्षिस्तुन्दि^४तुन्दि^५कतुन्दि^६लाः ।

उदर्युदरिले^७ विख्विख्विग्रो^८ अनासिके ॥ ११४ ॥

नतनासिकेऽवनाटोऽवटीटोऽवभ्रटोऽपि च ।

स्वरणास्तु खरणसौ नः क्षुद्रः क्षुद्रनासिकः ॥ ११५ ॥

- (१) रोचिनौ इत्यपि पाठः । (२) “ कुर्वन् संध्यावलिपटहतां शूलिनि
श्लाघनीयामिति ” कालिदासः “ उपहारो बलिः स्मृतः ” इति हलायुधः ।
देवाग्रे निहिते नैवेद्ये इति तट्टीका बलीति स्त्रियां पुंसि च बलिः बलीतिरूपम् ।
(३) पीवानौ पीवानः । (४) स्वरणाः खरणसौ खरणसः । (५) क्षुद्राऽरुपा
नासिकाऽस्येति विग्रहः ।

खुरणाः स्यात्खुरणसौ उन्नसस्तूग्रनासिकः ।
 पङ्कः श्रोणैः खलतिस्तु खल्वार्ट ऐन्द्रलुसिकैः ॥ ११६ ॥
 शिपिविष्टो^१ वञ्चुरथ काणः कनने एकदृग् ।
 पृश्निरल्पतनौ^२ कुन्ने गडुलैः कुक्करे कुणिः^३ ॥ ११७ ॥
 निखर्व्वः खट्टनैः खर्व्वः खर्वशाखश्च वामनैः ।
 अकर्ण एडो वधिरो^३ दुश्चर्मा तु द्विनमकैः ॥ ११८ ॥
 चण्डश्च शिपिविष्टश्च खोडखोरौ^२ तु खञ्जके^३ ।
 विकलाङ्गस्तु पोगण्डे ऊर्ध्वञ्जुर्ध्वजानुकैः ॥ ११९ ॥
 ऊर्ध्वञ्जुश्चाप्यथ प्रञ्जुप्रञ्जौ^२ विरलजानुके ।
 संञ्जुसंञ्जौ^२ युतजानौ बलिनौ बलिभौ समौ ॥ १२० ॥
 उदग्रदन्तं दन्तुरैः स्यात् प्रलम्बाण्डस्तु मुष्करैः ।
 अन्धो गताक्षे उत्पश्य उन्मुखोऽधोमुखस्त्विवाड् १२१
 मुण्डस्तु मुण्डितः^(१) केशी^१ केशवः केशिकोऽपि^३ च ।
 बलिरः केकरो^२ वृद्धनाभौ तुन्दि^३लतुन्दिभौ^३ ॥ १२२ ॥

(१) उदग्रदन्तौ उदग्रदन्तः इत्यादिरूपाणि । (२) अवाञ्चौ अवाञ्चः
 इत्यादिरूपाणि । (३) केशी इन्नतः ।

आमयाव्यपटुर्ग्लानो^१ ग्लास्त्तुर्विकृतं आतुरैः ।
 व्याधितोऽभ्यमितोऽभ्यान्तो दद्द्रुरोगी तु दद्द्रुणः ॥१२३॥
 वामनः कच्छुरस्तुल्यौ सातिसारोऽतिसारको ।
 वातकी वातरोगी^२ स्यात् श्लेष्मलः श्लेष्मणः कफी १२४
 क्लिन्ननेत्रे^३ चिह्नचुह्नौ^३ पिह्नोऽथाशोयुगशसैः ।
 मूर्च्छते^४ मूर्त्तमूर्छालौ^४ सिध्मलस्तु किलासिनिः ॥१२५॥
 पित्तं^५ मायुः कफः श्लेष्मा बलाशः खेहभूः खटः ।
 रोगो रुजो रुगातङ्को^६ मान्द्यं व्याधिरपाटवम् ॥१२६॥
 आर्म आमर्यं आकल्यमुपतापो^७ गदः समाः ।
 क्षयः शोषो^८ राजयक्ष्मा यक्ष्मोऽथ क्षुत् क्षुतं क्षवः ॥१२७॥
 कासस्तु क्षैवथुः पीमा खसैः कच्छूर्विर्चीचको ।
 कण्डूः कण्डूयनं खज्जूः कण्डुर्यथ क्षतं व्रणैः ॥१२८॥
 अरु^(६)रुर्मै क्षणानुश्च रुढव्रणपदं किणः ।

(१) दद्द्रुः कुष्ठमेदः सा अस्त्यस्य दद्द्रुणः । (२) क्षुत् स्त्रिया क्षुतौ
 क्षुतः।(३) क्षयथु इति वा पाठः (४) पामा आवन्तो गंगावत् पामशब्दोऽपि
 “पामपामे विचर्चिका” इत्यमरः। (५) अरुः अरुषी अरुषि इत्यादिरूपं।(६)
 ईर्मशब्दः क्लीबे । वैजयन्तीकारस्तु “व्रणोपीर्मोऽपि न स्त्रियां” इति पुंस्यप्याह।

श्लीपदं पादवल्मीकैः पादस्फोटो^१ विपादिको ॥१२९॥

स्फोटकैः पिटकैो गण्डैः पृष्ठग्रन्थिः पुनर्गडुः ।

श्वित्रं^१ स्यात् पाण्डुरं^२ कुष्ठं^३ केशमं^४ त्विन्द्रलुतकम् ॥१३०॥

(२)१ सिध्म किलौसं त्वक्पुष्पं^३ सिध्मं^{(३)४} कोठस्तु मण्डलम् ।

गलगण्डो गण्डमालो रोहिणी तु गलाङ्कुरैः ॥ १३१ ॥

हिक्का हेक्का च हल्लासैः प्रतिश्यायस्तु पीनसैः ।

शोथैस्तु श्वयथुः शोफै^३ दुर्न्नामाशौ^२ गुदाङ्कुरैः ॥१३२॥

छर्दे^१ प्रच्छर्दिको छौर्दे^(५)र्वमथुर्वमनं^५ वमिः ।

गुल्मः स्याद्गुदरग्रन्थिरुदावर्त्तो गुदग्रहैः ॥ १३३ ॥

गतिर्नाडीव्रणे^२ वृद्धिः^१ कुरङ्गश्चाण्डवर्द्धने ।

अश्मरी स्यान्मूत्रकृच्छ्रे प्रमेहो^१ बहुमूत्रता ॥ १३४ ॥

अनाहस्तु विबन्धैः स्याद् ग्रहणीरुर्कं प्रवाहिकै ॥

(१) पुनर्गडुः पुंसि । (२) सिध्मनी सिध्मानि पुंसि नांतः सिध्मा । (३) अत्र सिध्मं सिध्मे सिध्मानि इत्यादिरूपाणि अकारांतत्वात् । (४) शोथोऽस्त्रीति वैजयंतीप्रामाण्येन स्त्रीवेऽपि शोथं । श्वयथुः पुंसि । दुर्न्नाम नांतः स्त्रीवे। अर्शः सांतः स्त्रीवे। (५) छर्दिः स्त्रिया, वमथुः पुंसि, वमिः स्त्रिया, गुल्मः पुंसि स्त्रिया चा(६) कुरुण्डः इति वा पाठः। (७) आनाहस्तु निबन्धः स्यादिति पाठोऽपि।

व्याधिप्रभेदा विद्रधिभगन्दरज्वेरादयः ॥ १३५ ॥
 दोषज्ञस्तु भिषिग्नौ वैद्य आयुर्वेदी चिकित्सकः ।
 रोगहार्यगदङ्कारो भेषजं तत्रमौषधम् ॥ १३६ ॥
 भेषज्यमगदो जायुश्चिकित्सा रुक्प्रतिक्रिया ।
 उपचार्योपचारौ च लङ्घनं त्वपतर्पणम् ॥ १३७ ॥
 जाङ्गलीको विषमिषक् स्वास्थ्ये वार्त्तमेनामयम् ।
 सद्धारोग्ये पट्टंछाघवार्त्तकल्यास्तु नीरुजि ॥ १३८ ॥
 कुसृत्या विभवान्वेषी पार्श्वकः सन्धिजीवकः ।
 सत्कृत्यालङ्कृतां कन्यां यो ददाति स कूकुदः ॥ १३९ ॥
 चपलश्चिकुरो नीलीरागस्तु स्थिरसौहृदः ।
 ततो हरिद्रारागोऽन्यः सान्द्रस्त्रिग्वस्तु मेदुरः ॥ १४० ॥
 गेहेनर्दी गेहेशूरः पिण्डीशूरोऽस्तिमान् धनी ।
 स्वस्थानस्थः परद्वेषी गोष्ठश्चोऽथापदिस्थितः ॥ १४१ ॥

(१) विद्रधिः स्त्रियां । (२) भिषक् भिषजौ भिषजः इत्यादि रूपाणि ।
 (३) जायु. पुंसि । (४) उपचारोपचार्यौ च इति वा पाठः । (५) " नी-
 लीरागः सविज्ञेयः स्थिरप्रेमा च यः पुमानिति " हल्लायुधः । (६) गेहेन-
 र्दिनौ गेहे नर्दिन. इत्यादि । (७) अस्तिमन्तौ अस्तिमन्तः इत्यादि ।

आपन्नोऽथार्पद्विपत्तिर्विपत्तं खिग्धस्तु वत्सलः ।

उपाध्यभ्यागारिकौ^२ तु कुटुम्बव्यापृते नरि ॥ १४२ ॥

जैवातृकस्तु दीर्घायुस्त्रासदायी तु शङ्करैः ।

अभिपन्नः शरणार्थी कारणिकः परीक्षकः ॥ १४३ ॥

समर्द्धकस्तु वरदो व्रातीनाः सङ्गजीविनः ।

सभ्याः सदस्याः पार्षद्याः सभास्तारोः सभासदः १४४

सामाजिकः सभा संसर्तु समाजः परिषत्सदः ।

पर्षत्समज्यां गोष्ठ्यास्थां आस्थानं समितिर्घटौ ॥१४५॥

सांवत्सरो ज्यौतिषिको मौहूर्तिको निमित्तवित्तं ।

दैवज्ञगणकादेशिज्ञानिकार्त्तान्तिका अपि ॥ १४६ ॥

विप्रश्निकेक्षणिकौ^१ च सैद्धान्तिकस्तु तान्तिकः ।

लेखकेऽक्षरपूर्वाः स्युश्चर्णजीवकचुञ्चवः ॥ १४७ ॥

वार्षिको लिपिकरश्चाक्षरन्यासे लिपिलिखिः ।

(१) सदः स्त्रिया ह्रीने च । (२) १ अक्षरचणः २ अक्षरजीवकः ३ अक्षरचञ्चु ४ अक्षरचञ्चुरिल्लिपि । (३) वार्षिक इति वा पाठः । (४) इह प्रस्तावादनुक्तान्यपि लेखनीनामानि त्रीणि लेखनी ललन्तिका कलमश्च तत्र हारावली यथा “लेखनीवल्ललन्तिका” इति ।

मषिधानं मषिकूर्पी मलिनाम्बु मंषी मंसी ॥ १४८ ॥

कुलिकस्तु कुलश्रेष्ठी^२ सभिको द्यूतकारकैः ।

कितवो^१ द्यूत^(१)कृद्^२ धूर्त्तोऽक्षधूर्त्तश्चाक्षदेविनि^६ ॥ १४९ ॥

दुरोदरं कैतवं च द्यूतमक्षर्वती पणः ।

पार्शिकः प्रासकोऽक्षश्च^३ देवनेस्तत्पणो ग्लहः ॥१५०॥

अष्टापदः शारिफलं शारः शारिश्च खलनी ।

परिणायस्तु शारीणां नयनं स्यात्समन्ततः ॥ १५१ ॥

समाह्वयः प्राणिद्यूतं व्यालग्राह्याहितुण्डिकैः ।

स्यान्मनोजीवसस्तातुल्यः शास्ता तु देशकैः ॥१५२॥

सुकृती पुण्यवान् धन्यो मित्रयुमित्रवत्सलः ।

क्षेमङ्करोरिष्टतातिः शिवतातिः शिवङ्करैः ॥ १५३ ॥

श्लद्भालुरास्तिकैः श्राद्धो नास्तिकस्तद्विपर्यये ।

वैरङ्गिको विरागाहो वीतदम्भस्त्वकल्कनैः ॥ १५४ ॥

(१) द्यूतोदरं कैतवं च पुंसि क्लीबे च । (२) प्रासकः इत्यत्र अंसूच

क्षेपणे दिवादिः । (३) तत्तेषु अक्षेषु पणो बन्धो जय्यत्वेन स्थापितं धनमि-

त्यर्थः । (४) मनुजवश्चतुरक्षरमित्यन्ये । यदाह व्याडिः “ जनः पितृसधर्मा

यः स ताताहो मनोजवः” इति ।

प्रणाख्योऽसम्मतोऽन्वेष्टानुपद्यथ सहः क्षमः ।
 शक्तैः प्रमूर्खैर्भूतात्स्वाविष्टैः शिथिलैः श्लथैः ॥ १५५ ॥
 सम्वाहकोऽङ्गमैर्दः स्यान्नष्टबीजस्तु निष्कलैः ।
 आसीर्न उपविष्टैः स्यादूर्ध्व ऊर्ध्वन्दमैः स्थितैः ॥ १५६ ॥
 अध्वनीनोऽध्वगोऽध्वन्यः पान्थः पथिकदेशिकौ ।
 प्रवासी तद्गणो हारिः पाथेयं सम्बलं समे ॥ १५७ ॥
 जङ्घालोऽतिजवो जङ्घाकरिको जाङ्घिको जवी ।
 जवनस्त्वरितै वेगे रयो रंहैस्तरैः स्यर्दः ॥ १५८ ॥
 जवो वाजः प्रस्रश्च मन्दगामी तु मन्थरैः ।
 कामङ्गाम्यनुकामीनोऽत्यन्तीनोऽत्यन्तगामिनि ॥ १५९ ॥
 सहायोऽभिचरोऽनौश्च जीवि-गामि-चर-प्लवाः ।
 सेवकोऽथ सेवा भक्तिः परिचर्या प्रसादना ॥ १६० ॥

(१) अन्वेष्टारौ अन्वेष्टारः इत्यादि । (२) हारिः स्त्रियां संबलं पुंसि
 ल्लिचै च । (३) रहसी रहासि तरसी तरांसि इत्यादि । (४) अनुजीवी ३
 अनुगामी ४ अनुचरः ५ अनुप्लवः ६ ।

शुश्रूषोराधनोपास्तिवरिवस्योपरीष्टयः ।

उपचारंः पदातिस्तु पत्तिः पद्दुः पदातिकः ॥ १६१ ॥

पादातिकः पादचारी पदाजिपदिकावपि ।

सरः पुरोऽग्रतोऽग्रेभ्यः पुरस्तो गम-गामिगाः ॥ १६२ ॥

प्रष्टोऽथावेशिकागन्तू प्रौघुणोऽभ्यागतोऽतिथिः ।

प्रौघूर्णकोऽथावेशिकमातिथ्यं चातिथ्यपि ॥ १६३ ॥

सूर्योढस्तु स सम्प्राप्तो यः सूर्येऽस्तङ्गतेऽतिथिः ।

पादार्थं पाद्यमर्घ्यमर्घ्यं वार्यथ गौरवम् ॥ १६४ ॥

अभ्युत्थानं व्यथकस्तु स्यान्मर्मस्पृगेरुन्दुः ।

ग्रामेयके तु ग्रामीणैर्ग्राम्यै लोको जनः प्रजा ॥ १६५ ॥

स्यादामुष्यायणोऽमुष्यपुत्रः प्रख्यातवसृकः ।

कुल्यः कुलीनोऽभिजातः कौलेयकमहाकुलौ ॥ १६६ ॥

जात्यो गोत्रं तु सन्तानोऽन्ववाणेऽभिजनः कुलम् ।

(१) पुरःसरः १ अग्रतःसरः २ अग्रेसरः ३ पुरोगमः ४ पुरोगामी
५ पुरोगः ६ । (२) प्रघूर्ण इति वा पाठः । (३) प्रघूर्णिको वा पाठः । (४)
आतिथेयी स्त्रियां आतिथेयि इति स्त्रीवे ।

अन्वयो जननं वंशः स्त्री नारी वनिता वधूः ॥१६७॥
 वशां सीमन्तिनी वामां पर्णिणी महिलाऽबला ।
 योषां योषितं विशेषास्तु कान्ता भीरुर्नितम्बिनी ॥१६८॥
 प्रमदां सुन्दरी रामा रमणी ललनाङ्गना ।
 स्वगुणेनोपमानेन मनोज्ञादिपदेन च ॥ १६९ ॥
 विशेषिताङ्गकर्मा स्त्री यथा तरललोचना ।
 अलसेक्षणां मृगाक्षी मत्तेभगमनापि च ॥ १७० ॥

(१) स्वकीयेन असाधारणगुणेन यथा तरललोचना अलसेक्षणा इत्यत्र
 तरलत्वं लोचनस्यासाधारण्यम् । अलसमीक्षणं यस्याः । अत्र क्रियाया असा-
 धारण्यं । उपमानं यथा मृगाक्षी मत्तेभगमना । मनोज्ञादिपदेन यथा वामे
 मनोज्ञे अक्षिणी यस्या आदिशब्दात् सुसितादयः अत्र शोभनत्वे तस्मिन्
 क्रियायाः विशेषणम् । अत्रापि तरललोचना इत्यत्र लोचनस्य तरलत्वगुणो
 विशेषणं । अलसेक्षणा इत्यत्र ईक्षणक्रियायाः अलसत्वगुणो विशेषण ।
 मृगाक्षी इत्यत्र अक्षणः उपमानं मत्तेभगमना इत्यत्र गमनक्रियाया उपमानं ।
 वामाक्षीत्यत्र अक्षणः वामत्वं मनोज्ञत्वं विशेषणं । सुसितेत्यत्र स्मि-
 तक्रियायाः शोभनत्वं विशेषणं । एवं स्वगुणेन विशेषिताङ्गा तरललोचना ।
 स्वगुणेन विशेषितकर्मा अलसेक्षणा । उपमानेन विशेषिताङ्गा मृगाक्षी । उ-
 पमानेन विशेषितकर्मा मत्तेभगमना । मनोज्ञपदेन विशेषिताङ्गा वामाक्षी ।
 अनुगामौ विशोषितकर्मा ससिता ।

चामांक्षी सुस्मिताऽस्याः स्वं मानलीलांस्मरादयः ।

(१) लीलां विलासो विच्छित्तिर्विवोक्तः किलिकिञ्चितम् १७१

मोहायितं कुट्टमितं ललितं विहृतं तथा ।

(१०)

(११)

विभ्रमश्चेत्यलङ्काराः स्त्रीणां स्वाभाविका दश ॥ १७२ ॥

प्रागल्भ्यौदार्यमाधुर्यशोभाधीरत्वकान्तयः ।

(१) स्त्रीणां स्वाभाविका लीलाद्या दशालंकारास्तेषां लक्षणानि " प्रिय-
स्यानुकृतिर्लीला श्लिष्टा वाग्वेषचेष्टितैः । (२) विलासोऽङ्गे विशेषो यः
प्रियासावासनादिषु । (३) मण्डनाद्यादरन्यासो विच्छित्ती रूपदर्पतः । (४)
विवोक्तोऽभिमतप्रासावपि गर्वादनादरः । (५) हर्षाद्भदितगीतादिन्यामिश्रं
किलिकिञ्चितम् । (६) मोहायितं प्रियं स्मृत्वा साङ्गभङ्गविजृम्भणम् ॥ अत्र
मोहायितमित्येकटकारोपि पाठः । (७) दुखोपचारः सौख्येऽपि हर्षात्कुट्टमितं
मतं । (८) अनाचार्योपदिष्टं स्याल्ललितं रतिचेष्टितं (मसृणाङ्गन्यासः) ।
(९) व्यक्तन्याभाषणं न्याजाद्विहृतं दर्शितेङ्गितम् । (१०) चित्तवृत्त्यनवस्थानं
शृङ्गाराद्विभ्रमो मतः । (११) इत्येवमलंक्रियन्ते एभिरित्यलङ्काराः स्त्रीणामिति
न पुंसां रतिभावात् हृदयगोचरीभूताद्भवन्ति स्वाभाविकास्ते च दशसंख्याः
स्युरिति । (१२) प्रागल्भ्यस्य शौढस्य भावः प्रागल्भ्यं संप्रयोगे निर्भयत्वमि-
त्यर्थः ।

दीसिश्वायलजा भावहावहेलाखयोऽङ्गजाः ॥ १७३ ॥
 सा कोपना भामिनी स्यात् छेकी मत्ता च वाणिनी ।
 कन्या कनी कुमारी च गौरी' तु नमिकाऽरजाः १७४
 मध्यमा तु दुष्टरजोस्तरुणी युवतिश्चैरी' ।
 तलुनी दिक्करी वर्या पतिवरा स्वयम्बरा ॥ १७५ ॥
 सुवासिनी वधूटी स्याच्चिरिण्ड्यथं सधर्मिणी ।
 पत्नी सहचैरी पाणिगृहीती' गृहिणी गृहा ॥ १७६ ॥
 दाराः क्षेत्रं वधूर्माय्या जनी जाया परिग्रहैः ।
 द्वितीयोढा कलत्रंश्च पुरन्ध्री तु कुटुम्बिनी ॥ १७७ ॥

(१) अङ्गजाखयोऽलङ्काराः। तत्र भ्रूतारकादीनां बहुविकारो हावः । १ अङ्गस्याल्पो विकारो भावः २ अङ्गस्य प्रचुरो विकारो हेला ३ यदुक्तं भरते-
 न “ अलङ्काराश्च नाट्यज्ञैर्ज्ञेया भावरसाश्रयाः । यौवनेऽभ्यधिकाः स्त्रीणां
 विकारा वक्रगात्रजाः इति । देहात्मकं भवेत्सत्त्वं सत्वाद्भावः समुत्थितः ।
 भावात्समुत्थितो हावो हावाद्द्वेला समुत्थिता” इति च स एव कथयति ।
 (२) छेका अवसरज्ञा । (३) दाराः पुल्लिङ्गो बहुवचनान्तश्च ।

प्रजावती भ्रीतुर्जायां सूनोः सुर्षा जनी वधूः ।

भ्रातृवर्गस्य या जाया यातरस्ताः परस्परम् ॥ १७८ ॥

वीरपत्नी वीरभार्य्या कुलस्त्री कुलपालिका ।

प्रेयसी दयितो कान्तो प्राणेशो वल्लभा प्रिया ॥ १७९ ॥

हृदयेशो प्राणसर्मा प्रेष्ठो प्रणयिनी^{१०} च सा ।

प्रेयस्याद्याः पुंसि पत्यौ भर्तौ सेक्तौ पतिर्वरः^{१४ १५} ॥ १८० ॥

विवोढो रमणो भोक्तो रुच्यो वरयितो धैर्यः ।

जन्यास्तु तस्य सुहृदो विवाहः पाणिपीडनम् ॥ १८१ ॥

पाणिग्रहणमुद्वाहं उपात्तु मयमावपि ।

दारकर्म परिणयो जामाता दुहितुः पतिः ॥ १८२ ॥

- (१) भ्रातृजाया इत्यत्र “स्वतांविद्यायोनिसम्बन्धे” इति पष्ठचलोपः द्रक्ष्यसि भ्रातृजायामिति मेघदूते सप्तमीसमासः । भ्रातृजायाऽपि यदाह रघुवंशे “तां भ्रातृजायां पुलिनेऽवतार्य्य” इति । (२) कुलपालिका इत्यपि पाठः । “कुलपालिका” इत्यमरः । (३) प्रेयस्याद्या दश शब्दाः पुंसि वर्तमानाः सन्तः पत्यौ भर्तारि वर्तन्ते ते यथा प्रेयान् १ दयित २ कान्तः ३ प्राणेशः ४ वल्लभः ५ प्रियः ६ हृदयेशः ७ प्राणसम ८ प्रेष्ठः ९ प्रणयी १० इति । (४) उपयामः ५ उपयमः ६ ।

उपपतिस्तु^१ जारैः स्याद् भुजङ्गो गणिकापतिः ।
 जम्पती दम्पती जायापती भार्यापती समाः ॥१८३॥
 यौतकं^(१) युतयोर्देयं सुदायो^३ हरणं च तत् ।
 कृताभिषेका महिषी^१ भोगिन्योऽन्या नृपस्त्रियः ॥१८४॥
 सैरन्ध्री यान्यवेश्मस्था स्वतन्त्रा शिल्पजीविनी ।
 असिङ्गयन्तःपुरप्रेष्या दूतीसञ्चारिके^२ समे ॥ १८५ ॥
 प्रज्ञी प्रज्ञो प्रज्ञानन्त्यां प्राज्ञां तु प्रज्ञयान्विता ।
 स्यादाभीरी^१ महाशूद्री जातिपुंयोगयोः समे ॥१८६॥
 पुंयुज्याचार्याचार्याणी^२ मातुर्लानी तु मातुर्ली ।
 उपाध्यायान्युपाध्यायी क्षत्रिय्यर्या^१ च शूद्र्यपि ॥१८७॥
 स्वत आचार्या^१ शूद्रा च क्षत्रिया क्षत्रियाण्यपि ।
 उपाध्याय्युपाध्यायो स्यादर्याण्यौ पुनः समे ॥ १८८ ॥
 दिधिषूस्तु^(५) पुनर्भूद्विरूढा स्याद्विधिषूःपतिः^(६) ।

(१) युतयोः बधूवरयोर्देयं परिधानवस्त्रामरणादि । (२) प्रज्ञानन्त्यां
 पंडितायां । (३) उपाध्यायो वेदपाठकस्तस्य स्त्री उपाध्यायी उपाध्याया वा ।
 (४) अर्यस्य वैशस्य स्त्री अर्या । (५) दिधिष्वौ दिधिष्वः दिधिषूरित्यपि
 “ज्येष्ठायां यद्यनूदायां कन्यायामुह्यतेऽनुजा । सा चाग्नेदिधिषूर्जेया पूर्वा तु
 दिधिषूर्मेता” इति मतान्तरम् । (६) दिधिषुःपतिः इति ह्रस्वान्तःपाठो युक्तः ।

स तु द्विजोऽग्नेदिधिर्भूर्यस्य स्यात्सैव गेहिनी ॥ १८९ ॥

ज्येष्ठेऽनूढे परिवेत्तानुजो दारपरिग्रही ।

तस्य ज्येष्ठः परिवित्तिर्जाया तु परिवेदिनी^१ ॥ १९० ॥

वृषस्यन्ती कामुकी स्यादिच्छायुक्ता तु कामुका ।

कृतसापत्निकाऽध्यूढाधिविन्नाथ पतिव्रता ॥ १९१ ॥

एकपत्नी सुचरित्रा सार्ध्वी संत्यसती त्वरी ।

पुंश्र्वली^२ 'धर्षणी'^३ बन्धक्यविनीता च पांसुला ॥ १९२ ॥

स्वैरिणी^४ कुलटा याति या प्रियं साभिसारिका ।

वयस्यालिः^५ सखी संधीच्यशिश्वी तु शिशुं विना ॥ १९३ ॥

पतिवती जीवत्येतिविश्वस्ता विधवा समे ।

निर्वीरा^६ निष्पतिसुता जीवत्तोका तु जीवसूः^६ ॥ १९४ ॥

(१) अग्नेदिधीषु. इति ह्रस्वान्तोपि पाठः । (२) दारपरिग्रही परिणीतकलत्रः । तत्र स्मृतिः “येऽग्रजेष्वकलत्रेषु कुर्वते दारसंग्रहं । ज्ञेयास्ते परिवेत्तारः परिवित्तिस्तु पूर्वजः” इति । (३) कृतं सापत्न्यं सपत्नीभावो यस्याः सा । अध्यूढा “अध्यूढ ईश्वरेऽध्यूढा कृतसापत्न्ययोपिति” इति श्रीधरः । अधि उपरि विन्दत्यस्यां इत्यधिविन्ना । (४) धर्षणी इति पाठ । (५) “रहिता पतिपुत्राभ्यां निर्वीरेत्यभिधीयते” अवीरा इत्यमरः । (६) जीवसूशब्दस्य जीवसू जीवस्वः इत्यादिरूपाणि । जीवत्पुत्रा इति वा ।

नश्यत्प्रसूतिका निन्दुः सदमश्रुर्नरमालिनी ।

कात्यार्यनी त्वर्द्धवृद्धा काषायवसनाऽधवा ॥ १९५ ॥

श्रवणां भिक्षुकी मुण्डां पोटां तु स्त्री नृलक्षणा ।

साधारणा स्त्री गणिकां वेश्यां पर्ण्य-पणाङ्गना ॥ १९६ ॥

भुजिष्यां लञ्जिकां रूपाजीर्वा वारवधूः पुनः ।

सा वारमुख्यार्थं चुन्दी कुट्टनी शम्भली समाः ॥ १९७ ॥

पोटां वोटां च चेटीं च दाँसी च कुटहारिकां ।

लम्बां तु कोटवी वृद्धा पलिन्नयथ रजस्वला ॥ १९८ ॥

पुष्पवत्यधिरात्रेयी स्त्रीधर्मिणी मलिन्यवीः ।

उदर्व्या ऋतुर्मती च पुष्पहीना तु निष्कला ॥ १९९ ॥

राकां तु सरजाः कन्या स्त्रीधर्मः पुष्पमार्त्तवम् ।

रजस्तत्कालस्तु ऋतुः सुरतं मोहनं रतम् ॥ २०० ॥

संवेशनं सम्प्रयोगः सम्भोगश्च रहो रतिः ।

ग्राम्यधर्मो निधुर्वनं कामकेलिः पशुक्रिया ॥ २०१ ॥

(१) पण्याङ्गना ४ पणाङ्गना ९ । (२) अविरात्रेयी इति वा पाठः ।
अवीः अव्यौ अव्यः इति रूपम् । (३) रजः स्त्रीवे ऋतुः पुंसि ।

व्यर्वायो मैथुनं स्त्रीपुंसौ^१ द्वंद्वं मिथुनं च तत् ।
 अन्तर्वत्नी गुर्व्विणी स्याद्गर्भवत्युदरिर्ण्यपि ॥ २०२ ॥
 आपन्नसत्वां गुर्वी च श्रद्धालुदोहदान्विता ।
 विजातां च प्रजातां च जातापत्यां प्रसूतिकौ ॥ २०३ ॥
 गर्भस्तु^(२) गरभो^(३) भ्रूणो^(४) दोहदलक्षणं^(५) सः ।
 गर्भाशयो^(६) जरायुल्वे^(७) कललोल्वे^(८) पुनः समे ॥ २०४ ॥
 दोहदं^(९) दोहदं^(१०) श्रद्धा^(११) लालसा^(१२) सूतिमासि तु ।
 वैजननो विजननं प्रसवो नन्दनः पुनः ॥ २०५ ॥
 उद्वहोऽङ्गात्मजः^(१३) सूनुस्तनयो^(१४) दारकः^(१५) सुतः ।
 पुत्रो दुहितरि^(१६) स्त्रीत्वे^(१७) तोकपत्यप्रसूतयः ॥ २०६ ॥
 तुक्^(१८) प्रजोभयोभ्रात्रीयो^(१९) भ्रातृव्यो भ्रातुरात्मजे ।

(१) दोहदलक्षणं स्त्रीवे । (२) जरायुः पुंसि । (३) उल्वः पुंसि स्त्रीवे
 च । (४) शुक्रशोणितसमवायस्य “ सप्ताहं कललं विद्यात् ततः सप्ताहं बुद्ध-
 दम् । बुद्धदाज्जायते पेशी पेशीतोऽपि यतं भवेत् ” इत्याचाराङ्गवृत्तिः ।
 (५) दोहदं पुंसि स्त्रीवे च । (६) अङ्गजः ३ आत्मजः ४ । (७) स्त्रीत्वे
 नन्दनादयो दुहितरि स्युः यथा नन्दनी उद्वहा अङ्गजा आत्मजा इत्यादयः ।
 (८) तुक् तुकौ तुकः इत्यादिरूपं ।

स्वस्त्रीयो भाग्निनेर्यश्च जामेयैः कुतपश्च सः ॥ २०७ ॥
 नसां पौत्रैः पुत्रपुत्रो दौहित्रो दुहितुः सुतः ।
 प्रतिनसां प्रपौत्रैः स्यात् तत्पुत्रस्तु परंपरः ॥ २०८ ॥
 पैतृष्वसेर्यः स्यात्पैतृष्वस्त्रीर्यस्तुक् पितृष्वसुः ।
 मातृष्वस्त्रीर्यस्तुक् मातृष्वसुर्मातृष्वसेर्यवत् ॥ २०९ ॥
 विर्मातृजो वैमात्रेयो द्वैमातुरो द्विमातृजः ।
 सत्यास्तु तनये साम्यातुरवद्भद्रमातुरैः ॥ २१० ॥
 सौभागिनेर्यकानीनौ^१ सुभगाकन्ययोः सुतौ ।
 पौनर्भवपारस्त्रैण्यौ^२ पुनर्भूपरस्त्रियोः ॥ २११ ॥
 दास्या दासेरंदासेयौ^३ नाटेरस्तु नटीसुतः ।
 बन्धुलो बान्धकिनेर्यः कौलटेरोऽसतीसुतः ॥ २१२ ॥
 स तु कौलटिनेर्यः स्याद् यो भिक्षुकसतीसुतः ।

(१) “ परम्पर प्रपौत्रादौ मृगभेदे परम्परः । परम्परा परीपाठ्यं सन्तानेऽपि वधे क्वचित् ” । (२) विरुद्धा माता विमाता तस्यां जातः । (३) पुनरक्षतयो-
 नित्वाद्वाह्यते वा यथाविधि । सा पुनर्भूः सुतस्तस्याः पौनर्भव उदाहृत इति स्मृ-
 त्तिः । (४) भिक्षुकी चासौ सती च भिक्षुकसती ” पुं वत्कर्मधारय इति पुं वद्भावः ।

द्वावप्येतौ कौलटेयौ^१ क्षेत्रजो^१ देवरादिजः ॥ २१३ ॥

स्वजाते त्वौरसौरस्यौ^२ मृते भर्त्तरि जारजः ।

गोलको^१ऽथामृते कुण्डो भ्राता तु स्यात्सहोदरैः ॥ २१४ ॥

समानोदर्यसौदर्यसंगर्भसहजा अपि ।

सोदरश्च स तु ज्येष्ठः स्यात् पित्र्यः पूर्वजोऽग्रजः ॥ २१५ ॥

जघन्यजे^१ यविष्ठः स्यात् कनिष्ठोऽवरजोऽनुजः ।

स यवीयान् कनीयांश्च पितृ^(२)व्यशाल^३मातुलः ॥ २१६ ॥

पितुः पत्न्याश्च मातुश्च भ्रातरो देव^(३)देवरौ^२ ।

देवा^१चावरजे पत्युर्जामिस्तु भगिनी^२ स्वसा ॥ २१७ ॥

ननान्दा तु स्वसा पत्युर्ननन्दा नन्दिनीत्यपि ।

पत्न्यास्तु भगिनी ज्येष्ठा ज्येष्ठश्चभ्रूः कुली च सा ॥ २१८ ॥

कनिष्ठाश्चालिका हाली यन्त्रिणी केलिकुञ्चिका ।

(१) क्षेत्रे कलत्रे जातः क्षेत्रजः अत्र तरुपज इति केचित् । (२) पितुर्भ्राता पितृव्यः । पत्न्या भ्राता श्यालः । मातुर्भ्राता मातुलः इति प्रत्येकं संबन्धः ।

(३) देवादेवरौ देवरःदेवरः देवरौ देवराः । देवा देवानौ देवानः इत्यादिरूपाणि ।

(४) यन्त्रिणी इति वा पाठः ।

केलिर्द्रवैः परीहासैः क्रीडो लीलां च नर्म च ॥ २१९ ॥

देवनं कूर्ध्नं खेलां ललनं वर्करोऽपि च ।

वर्सां तु जनकस्तातो बीजीं जनयितौ पिता ॥ २२० ॥

पितामहस्तस्य पिता तत्पिता प्रपितामहः ।

मातुर्मातामहाद्येवं माताम्बा जननी प्रसूः ॥ २२१ ॥

सवित्री जनयित्री च कृमिलां तु बहुप्रसूः ।

घात्री तु स्यादुपमाता वीरमाता तु वीरसूः ॥ २२२ ॥

श्वश्रूमाता पतिपत्न्योः श्वशुरस्तु तयोः पिता ।

पितरस्तु पितुर्वश्या मातुर्मातामहाः कुले ॥ २२३ ॥

पितरौ मातापितरौ मातरपितरौ पिता च माता च ।

श्वश्रूश्वसुरौ श्वशुरौ पुत्रौ पुत्रश्च दुहिता च ॥ २२४ ॥

भ्राता च भगिनी चापि भ्रातरावथ बान्धवः ।

स्वौ ज्ञातिः स्वजनो बन्धुः सगोत्रश्चैर्निजैः पुनः ॥ २२५ ॥

(१) “ स्त्रीक्षेत्रमौषधीपात्रं बीजं चाप्यमृताशनम् । तत्र वसा नरः स्वामी जन्तुस्तत्र निमिष्यते ” इति गरुडपुराणम् ।

आत्मीयैः स्वैः स्वकीयश्च सपिण्डास्तु सनाभयैः ।

तृतीयाप्रकृतिः^१ पण्डैः षण्डैः क्लीबो नपुंसकम् ॥ २२६ ॥

इन्द्रियायतनमङ्ग-विग्रहौ

क्षेत्रगात्रतनुभूषनास्तनूः ।

मूर्त्तिमत्करणकार्य-मूर्त्तयो^{१२}

बेरसंहननदेहसञ्चरौः ॥ २२७ ॥^(१)

घनो^{१७} बन्धः^{१८} पुरं^{१९} पिण्डो^{२०} वपुः^{२१} पुद्गलवर्ष्मणी^{२२} ।^{२३}

कलेवरं^{२४} शरीरोऽस्मिन्नजीवे^{२५} कुर्णपं शर्वैः^(२) ॥ २२८ ॥

मृतकं^३ रुण्डकबन्धौ^३ त्वपशीर्षे क्रियायुजि ।

वयांसि^१ तु दशाः प्रायैः सामुद्रं^३ देहलक्षणम् ॥ २२९ ॥

एकदेशे प्रतोकोद्भवयवापघनो अपि ।

(१) तनुः तनूः स्त्रियाम् । बेरः पुंसि क्लीबे च । देहः पुंसि क्लीबे च ।

(२) पिण्डः पुंसि क्लीबे च । अपगतं शीर्षं यस्य अपशीर्षं तस्मिन् अपशीर्षे क्रियायुजि नृत्यति शरीरे इत्यर्थः ॥ (३) सामुद्रो देहलक्षणे । सामुद्रं च समुद्रीयलवणादिषु भेद्यवत् इति पुंस्यपि महेश्वरः ।

उत्तमाङ्गं^१ शिरो^२ मूर्द्धा^३ मौलि^४मुण्डं^५ कमस्तके^६ ॥ २३० ॥ (१)

वराङ्गं^७ करणत्राणं^८ शीर्षं^९ मस्तकमित्यपि ।

तज्जाः^१ केशास्तीर्थवाकाश्चिकुराः^२ कुन्तलाः^३ कचाः^४ ॥ २३१ ॥ (२)

वालौः^५ स्युस्तैत्पराः^६ पाशौ^७ रचनौ^८ भारै^९ उच्चर्यैः ।

हस्तैः^१ पक्षैः^२ कलापश्च^३ केशभूयस्त्ववाचकाः^४ ॥ २३२ ॥

अलकस्तु^५ कर्करालैः^६ खङ्करैश्चूर्णकुन्तलैः^७ ।

स तु भाले^१ अमरकैः^२ कुरुलौ^३ अमरालकैः^४ ॥ २३३ ॥

घम्मिह्लाः^५ संयताः^६ केशाः^७ केशवेषे^८ कबर्यैथ ।

वेणिः^१ प्रवेणी^२ शीर्षण्यशिरस्यौ^३ विशदे^४ कचे ॥ २३४ ॥

(१) मूर्द्धा पुंसि मौलिः पुंसि ह्रीवे च मुण्डं पुंसि ह्रीवे च कं पुंसि ह्रीवे च मस्तकमपि ह्रीवे पुंसि च । (२) तस्मिन् शिरसि जातास्तज्जा इति यौगिकसूचनं तेन शिरसिजाः शिरोरूहाः मूर्द्धजा इत्यादि ॥ प्राकृते तु ककारस्य हादेशात् चिहुरा इति संस्कृतेऽपि कचित् । (३) तेभ्यः केशादिशब्देभ्यः पराः पाशादयः सप्त शब्दाः केशभूयस्त्ववाचका भवन्ति यथा केशपाशः १ केशरचना २ केशमारः ३ केशोच्चयः ४ केशहस्तः ५ केशपक्षः ६ केशकलापः ७ एवं कचादिभ्योऽप्यूह्यं यौगिकत्वात् । (४) वेणिः दीर्घान्तोऽपि ।

केशेषु वर्त्म सीमन्तः पलितं^(१) पाण्डुरः कचः ।
 चूडां केशी^२ केशपाशैः शिखो शिखण्डिकाः समाः ॥ २३५ ॥
 सा बालानां काकपर्शः शिखण्डकशिखाण्डकौ ।
 तुण्डमास्थं मुखं^(३) वक्रं^(४) लपनं वदनानने^० ॥ २३६ ॥
 भाले^१ गोध्यलिका^१लीकैललाटानि श्रुतौ श्रवैः ।
 शब्दाधिष्ठानैपैल्लूषमहानादध्वनिग्रहाः ॥ २३७ ॥
 कर्णः श्रोत्रं^१ श्रवणं च वेष्टनं^१ कर्णशङ्कुली^३ ।
 पालिस्तु कर्णलतिकां शङ्खो भालश्रवोऽन्तरे ॥ २३८ ॥
 चक्षुरेक्षीक्षणं^३ नेत्रं^० नयनं दृष्टिरम्बकम् ।
 लोचनं दर्शनं^० दृक् च तत्तारां तु कनीनिकां ॥ २३९ ॥
 वामं तु नयनं सौम्यं भानवीयं^२ तु दक्षिणम् ।
 असौम्येऽक्षिण्यनक्षि^१ स्यादीक्षणं तु निशामनम् ॥ २४० ॥
 निभालनं निशमनं निध्यानमवलोकनम् ।
 दर्शनं^० द्योतनं निर्वर्णनं चाथार्द्धवीक्षणम् ॥ २४१ ॥

(१) पलितं पुंसि क्लीबे च । (२) मुखं पुंसि क्लीबे च ।
 (३) तारकापि तारकावर्णका इति इकारस्याभावः । तारकाक्षः
 कनीनिकेत्यमरः । (४) असौम्ये विकारयुक्ते चक्षुषि अनक्षि ।

उत्तमाङ्गं^१ शिरो^२ मूर्द्धां^३ मौलिर्मुण्डं^४ कमस्तकै^५ ॥ २३० ॥ ^(१)

वराङ्गं^६ करणत्राणं^७ शीर्षं^८ मस्तकमित्यपि ।

तज्जाः^१ केशास्तीर्थवाकाश्चिकुराः^२ कुन्तलाः^३ कचाः^४ ॥ २३१ ॥ ^(२)

वाल्लाः^५ स्युस्तैत्पराः^६ पाशो रचनौ भारै उच्चर्यैः ।

हस्तैः^७ पक्षैः^८ कलापश्चै^९ केशभूयस्त्ववाचकाः ॥ २३२ ॥

अलकस्तु^१ कर्करालैः^२ खङ्करैश्चूर्णकुन्तलैः ।

स तु भाले भ्रमरकैः^३ कुरुलौ भ्रमरालकैः ॥ २३३ ॥

धम्मिह्नीः संयताः केशाः केशवेषे कबच्यैथ ।

वेणिः^४ प्रवेणी^५ शीर्षण्यशिरस्यौ विशदे कचे ॥ २३४ ॥

(१) मूर्द्धा पुंसि मौलिः पुंसि क्लीबे च मुण्डं पुंसि क्लीबे च कं पुंसि क्लीबे च मस्तकमपि क्लीबे पुंसि च । (२) तस्मिन् शिरसि जातास्तज्जा इति यौगिकसूचनं तेन शिरसिजाः शिरोरुहाः मूर्द्धजा इत्यादि ॥ प्राकृते तु ककारस्य हादेशात् चिहुरा इति संस्कृतेऽपि क्वचित् । (३) तेभ्यः केशादिशब्देभ्यः पराः पाशादयः सप्त शब्दाः केशभूयस्त्ववाचका भवन्ति यथा केशपाशः १ केशरचना २ केशभारः ३ केशोच्चयः ४ केशहस्तः ५ केशपक्षः ६ केशकलापः ७ एवं कचादिभ्योऽप्यूह्यं यौगिकत्वात् । (४) वेणिः दीर्घान्तोऽपि ।

केशेषु वर्त्म सीमन्तः^(१) पलितं पाण्डुरः कचः ।
 चूडां केशी^२ केशपाशैः शिखां शिखण्डिकाः समाः ॥ २३५ ॥
 सा बालानां काकपर्क्षः शिखण्डकशिखाण्डकौ ।
 तुण्डमास्यं मुखं^(३) वक्रं लपनं वदनानने^० ॥ २३६ ॥
 भाले^१ गोध्यलिका^१लीकललाटानि श्रुतौ श्रवः ।
 शब्दाधिष्ठानैपैञ्जुषमहानादध्वनिग्रहाः ॥ २३७ ॥
 कर्णः श्रोत्रं श्रवणं च वेष्टनं कर्णशङ्कुली^३ ।
 पालिस्तु कर्णलतिको शङ्खो भालश्रवोऽन्तरे ॥ २३८ ॥
 चक्षुरेक्षीक्षणं^३ नेत्रं^४ नयनं दृष्टिरम्बकम् ।
 लोचनं दर्शनं^५ दृक् च तत्तारां तु कनीनिकां ॥ २३९ ॥
 वामं तु नयनं सौम्यं भानवीयं^२ तु दक्षिणम् ।
 असौम्येऽक्षिण्यनक्षि^१ स्यादीक्षणं तु निशामनम् ॥ २४० ॥
 निभालनं निशमनं निध्यानमवलोकनम् ।
 दर्शनं^० द्योतनं निर्वर्णनं चाथार्द्धवीक्षणम् ॥ २४१ ॥

(१) पतितं पुंसि ह्रीवे च । (२) मुखं पुंसि ह्रीवे च ।
 (३) तारकापि तारकावर्णका इति इकारस्याभावः । तारकाक्षणः
 कनीनिकेत्यमरः । (४) असौम्ये विकारयुक्ते चक्षुषि अनक्षि ।

अपाङ्गदर्शनं^२ काक्षैः कटाक्षोऽक्षिविकृणितम् ।
 स्यादुन्मीलनमुन्मेषो^२ निमेषस्तु निमीलनम् ॥ २४२ ॥
 अक्षणोर्बाह्यान्तावपाङ्गौ भ्रूरुद्धं रोमपद्धतिः ।
 सकोपभ्रूविकारे स्यात् भ्रू-भ्रु-भ्रू-भृ-परा कुट्टिः ॥ २४३ ॥
 कूर्चं कूर्पं भ्रुवोर्मध्ये पक्ष्म स्यान्नेत्ररोमाणि ।
 गन्धज्ञां नासिकां नासां घ्राणं घोणां विकृणिकां ॥ १४४ ॥
 नक्रं नकुटकं शिङ्घिन्योष्ठोऽधरो रदच्छदः^३ ।
 दन्तवर्द्धं च तत्प्रान्तौ सृक्कणी असिकं त्वधः ॥ २४५ ॥
 असिकाधस्तु चिबुकं^४ स्याद् गल्लः सृक्कणः परः ।
 गल्लात्परः कपोलश्च परो गण्डः कपोलतः ॥ २४६ ॥
 ततो हनुः^(५) श्मश्रुं कूर्चमास्यलोमं च मासुरी^५ ।
 दाढिकां दंष्ट्रिकां दाढा दंष्ट्रां जम्भो द्विजां रदाः ॥ २४७ ॥

(१) भ्रुकुटिः १ भ्रुकुटिः २ भ्रुकुटिः ३ भ्रुकुटिः ४ एते मतान्तराश्रयेण
 स्त्रीलिङ्गाः । (२) पक्ष्मन् पुंसि स्त्रीवे च पक्ष्मा पक्ष्माणौ पक्ष्माणः । पक्ष्म पक्ष्मणी
 पक्ष्माणि । इत्यादि । (३) बृहस्पतिस्तु “ नक्रो नासा विकृणिके ” इति
 पुंस्याह । (४) औणादिक क्रनिप्रत्ययान्तः सृक्कः सृक्कणीति स्त्रीवे द्विवचनान्तम् ।
 वृजति लालामिति सृक्कि इत्यपि । (५) हनुः पुंसि स्त्रीवे कूर्चं पुंसि स्त्रीवे च ।

रदना^(१) दशां दन्तां दंशखादनमल्लर्काः ।

राजदन्तौ तु मध्यस्थावुपरि श्रेणिकौ^(२) क्वचित् ॥ २४८ ॥

रसज्ञां रसनां जिह्वां लोलौ तालुं तु काकुदम् ।

सुधास्रवां घण्टिकां च लम्बिलां गलगण्डिकां ॥ २४९ ॥

कन्धरां धमैनिर्ग्रीवां शिरोधिश्र्वं शिरोधरां ।

सा त्रिरेखां कम्बुग्रीवां^(३) अवदुर्घाटां कृकाटिकां ॥ २५० ॥

कृकस्तु कन्धरामध्यं कृकपार्श्वे तु^(४) वीतनौ ।

ग्रीवाधमन्यौ प्राग् नीले^(५) पश्चान्मन्ये कलम्बिके^२ ॥ २५१ ॥

गलो^१ निगरणैः कण्ठैः काकलकस्तु तन्मणिः ।

अंसो^(६) भुजशिरः^२ स्कन्धो^३ जत्रुसन्धिरुरो^(७)ऽसगः ॥ २५२ ॥

- (१) रदना इति स्त्रीलिङ्गे क्लीवे च । (२) क्वचिन्मतान्तरे दन्तपङ्के-
रुपरि यौ दन्तौ तौ श्रेणिकावित्युच्येते । (३) “ रेखात्रयाङ्किता ग्रीवा
कम्बुग्रीवेति कथ्यते ” इति हलायुधः । अवदुः स्त्रियां पुंसि च ।
(४) कृकस्य ग्रीवामध्यस्य पार्श्वे निकटौ वीतनौ उच्येते इत्यन्वयः ।
(५) ग्रीवायाः प्राग् पूर्वभागे धमन्यौ नीले उच्येते नीले इति प्रथमाद्विवचनं ।
(६) अंसः पुंसि क्लीवे च । (७) जत्रु जत्रुणी जत्रूणि इत्यादिरूपं क्लीवे ।

भुजो^१ बाहुः प्रवेष्टो^२ दोर्वो^३ हाथं भुजकोटरः ।
 दोर्मूलं^२ खण्डिकः कक्षो पार्श्वं स्यादेतयोरधः ॥ २५३ ॥
 कफोणिस्तु^२ भुजामध्यं कैफणिः^३ कूर्परश्च सः ।
 अधस्तस्या मणिवन्धात् स्यात् प्रकोष्ठः कलाचिके २५४
 प्रगण्डः कूर्परांसान्तः पञ्चशाखः शयैः शमैः ।
 हस्तैः पाणिः करोऽस्यादौ मणिवन्धो मणिश्च सः ॥२५५॥
 करभोऽस्मादाकनिष्ठं करशाखाङ्गुली समे ।
 अङ्गुरी चाङ्गुलोऽङ्गुष्ठस्तर्जनी तु प्रदेशिनी^२ ॥ २५६ ॥
 ज्येष्ठा तु मध्यमा मध्या सावित्री^१ स्यादनामिका ।
 कनीनिका तु कनिष्ठाऽवहस्तो हस्तपृष्ठतः ॥ २५७ ॥
 कामाङ्गुशो महाराजैः करजो नखरो नखः ।
 करशूको भुजाकण्ठः पुनर्भवपुनर्भवौ ॥ २५८ ॥
 प्रदेशिन्यादिभिः सार्द्धमङ्गुष्ठे वितते सति ।

(१) भुजः पुंसि स्त्रियां च स्त्रियां भुजावन्तः । (२) दोः पुंसि स्त्रीषु च
 दो. दोषो दोषः इति दो. दोषी दोषि इति स्त्रीषु दोषा इत्यावन्तोऽपि स्त्रिया ।
 बाहा आवन्तः । कक्षां पुंसि स्त्रीषु च । (३) कफणिः पुंस्यपि । (४)
 हस्तपृष्ठतः हस्तपृष्ठे इत्यर्थे सप्तम्यर्थे तसुप्रत्ययः ।

प्रादेशतालेगोकैर्णवितस्तथो यथाक्रमम् ॥ २५९ ॥

प्रसारिताङ्गलौ पाणौ चपेटः प्रतलस्तलः ।

प्रहस्तस्तालिका तालः सिंहतलस्तु तौ युतौ ॥ २६० ॥

सम्पिण्डिताङ्गलिः पाणिर्मुष्टिर्मुलुर्मुचुर्व्यपि ।

सङ्ग्राहश्चाह्मुष्टिस्तु खटकः कुबितः पुनः ॥ २६१ ॥

पाणिः प्रसृतः प्रसृतिस्तौ युतौ पुनरञ्जलिः ।

प्रसृते तु द्रवाधारे गण्डूर्षश्चलुकश्चलुः ॥ २६२ ॥

हस्तः प्रामाणिको मध्ये मध्यमाङ्गलिकूर्परम् ।

बद्धमुष्टिरसौ रत्निररत्निर्निष्कनिष्ठिकः ॥ २६३ ॥

व्यामव्यायामन्यग्रोधौस्तिर्यग्बाहू प्रसारितौ ।

(१) चपेटः पुंसि स्त्रियां चपेटा क्वचित् चपेटोऽपि यदाह " चपेटचपटौ तले " इत्युज्ज्वलदत्तः । सिंहो हि संहताभ्यां चपेटाभ्यां हंति अतः सिंहतलः ।

(२) मुष्टिः पुंसि स्त्रियां च । मुलुः पुंसि स्त्रियां । (३) अञ्जलिः पुंसि प्रणामार्थं मुकुलितहस्तयुग्मेऽपि प्रसिद्धः । यथा कुमारसंभवे " शतमखमुप-
तस्थे प्राञ्जलिः पुष्पधन्वा " इति । (४) द्रवद्रव्याणां धारणयोग्यप्रसृ-
तपाणौ गण्डूर्षादित्रयं । (५) मध्यमाङ्गलिकूर्परयोर्मध्ये प्रामाणिको
हस्तो भवति । (६) रत्निः पुंसि स्त्रियां च । अरत्निः पुंसि स्त्रीवे च ।

ऊर्ध्वीकृतभुजा पाणिनरमानं तु पौरुषम् ॥ २६४ ॥

द्वैघ्नद्वयसमात्रास्तु जान्वादेस्तत्तदुन्मिते ।

रीटकः पृष्ठवंशः स्यात् पृष्ठं तु चरमं तनोः ॥ २६५ ॥

पूर्वभाग उपस्थोङ्कः क्रोडं^(१) उत्सर्ङ्गं इत्यपि ।

क्रोडोरो^२ हृदयस्थानं वक्षो वर्त्सो भुजान्तरम् ॥ २६६ ॥

स्तनान्तरं हृद् हृदयं स्तनौ कुचौ पयोधरौ ।

उरोजौ च चूचुकन्तु स्तनादृन्त-शिखा-मुखौः ॥ २६७ ॥

तुन्दं^३ तुन्दिर्गर्मकुक्षी^४ पिचण्डो जठरोदरे^५ ।

कालखण्डं कालखण्डं कालेयं कालकं यकृतं^(६) ॥ २६८ ॥

दक्षिणे तिलकं क्लोमं^(७) वामे तु रक्तफेनजः ।

(१) भुजशब्दस्य पुंस्त्रीलिङ्गत्वात् अत्र स्त्रीलिङ्गान्तेन भुजाशब्देन पाणिशब्देन सह द्वन्द्वः भुजा च पाणिश्च भुजापाणी ऊर्ध्वीकृतौ भुजापाणी येन सचासौ नरो मानं यस्य तत् इति विग्रहः । (२) द्वाद्वादयस्त्रयः शब्दाः प्रत्यया अपि जान्वादेः परतो योजिताः सन्तः तेन जान्वादिना उन्मितं तत्तदुन्मितं तंसिन् तत्तदुन्मिते जान्वाद्युन्मिते वर्त्तत इत्यर्थः । (३) क्रोडं क्रोडापि-कचित् । (४) स्तनवृत्तम् २ स्तनशिखा ३ स्तनमुखः ४ । (५) यकृतं यकृती यकृन्ति शसादौ यकानि यकृन्ति इत्यादिरूपं । (६) क्लोमी क्लोमनी क्लोमानि इति रूपाणि । क्लोमः स्वरांतोऽपि । स्वरांतः पुंसि ।

पुष्पसैः स्यादथ स्त्रीही^(१) गुल्मोऽन्तं तु पुरीति^(२) ॥ २६९ ॥

रोमावली रोमलता नाभिः स्यात्तुन्दकूपिकौ ।

नाभेरधो मूत्रपुटं बस्तिर्मूत्राशयोऽपि च ॥ २७० ॥

मर्ध्योऽवलम्बं विलम्बं मध्यमोऽथ कटः कटिः ।

श्रोणिः^(३) कलत्रं कटीरं^(४) काञ्चीपदं ककुब्जं^(५) ॥ २७१ ॥

नितम्बारोहौ^(६) स्त्रीकट्याः पश्चाज्जघनमग्रतः ।

त्रिकं वंशाधस्तत्पार्श्वकूपिकौ तु कुकुन्दरे^(७) ॥ २७२ ॥

पुतौ स्फिजौ^(८) कटिप्रोथौ^(९) वीरौङ्गं तु च्युतिर्वलिः^(३) ।

भग्नोऽपत्यपथो योनिः स्मरान्मन्दिर-कूपिके^(६) ॥ २७३ ॥

स्त्रीचिह्नमथ पुंश्चिह्नं मेहनं शेषशेषी ।

शिशं मेढूः कामलतां लिङ्गं च द्वयमप्यदः ॥ २७४ ॥

(१) स्त्रीहानौ स्त्रीहान इत्यादि । (२) पुरीतत् पुरीतती पुरीतन्ति स्त्रीवे । वाचस्पतिस्तु “ अन्त्रं पुरीतदस्त्रियामिति पुंस्यप्याह । (३) कुकुन्दरं स्त्रीवे भागुरिस्तु कुकुन्दरौ सभाधश्चेऽज्जनो जघनकूपिका ” इति पुंस्यप्याह । (४) स्फिक् स्त्रियां स्फिजौ स्फिजः । (५) उक्तं सामुद्रिकशास्त्रे “ कूर्मपृष्ठ १ गजस्कंध २ समरोमा ३ ल्पनासिका ४ । विस्तीर्णाः ५ पद्मपत्राभाः ६ पडेते सुभगा मताः ” । अल्पा नासिका गुह्यमध्यं यस्य सः अल्पनासिकः । (६) स्मरमंदिरं ७ स्मरकूपिका ८ ।

गुह्यप्रजननोपस्थां गुह्यमध्यं गुलो मणिः^२ ।
 सीवनी तदघः सूत्रं स्यादण्डं पेल्लेमण्डकैः ॥ २७५ ॥
 मुष्कोऽण्डकोशो वृषणोऽपानं पायुर्युग्दं च्युतिः ।
 अधोमर्मं शकृद्द्वारं त्रिवलीकैर्बुली अपि ॥ २७६ ॥
 विटपं तु महावीज्यमन्तरा मुष्कवङ्क्षणम् ।
 ऊरुसन्धिर्वेङ्क्षणः स्यात् सकथ्यूरुस्तस्य पर्व तु ॥ २७७ ॥
 जानुर्नलकीलोऽष्टीवान् पश्चाद्धारोऽस्य मन्दिरः ।
 कपोली त्वग्रिमो जङ्घा प्रसृता नलकिन्यपि ॥ २७८ ॥
 प्रतिजङ्घा त्वग्रजङ्घा पिण्डिका तु पिचण्डिका ।
 गुल्फस्तु चरणग्रन्थिर्घुटिको घुण्टको घुटः ॥ २७९ ॥
 चरणः क्रमणः पादः पैदोऽङ्घ्रिश्चलनैः क्रमैः ।
 पादमूलं गोहिलरं स्यात्पार्ष्णिस्तु घुटयोरधः ॥ २८० ॥
 पादाग्रं प्रपदं क्षिप्रं त्वङ्घ्रिष्ठीङ्गुलिमध्यतः ।

- (१) उपस्थः क्लीबेऽपि “ उक्तं द्वयमुपस्थोऽस्त्री ” इति वैजयन्ती ।
 (२) मुष्कवङ्क्षणमिह क्लीबं द्वितीयैकवचनं तदाह वाग्मटः “ मुष्कवङ्क्षणयोर्मध्ये विटपं षट्कारकम् ” इति (३) पद् पाद् पादौ पादः इत्यादि “ पत् पादाङ्घ्रिश्चरणोऽस्त्री ” इति न्याडिः । (४) अंगुष्ठश्च अंगुलयश्च अंगुष्ठाङ्गुलयः तासां मध्यं तस्मिन् अत्र सप्तम्यर्थे तसुः ।

कूर्चं क्षिप्रस्योपर्यङ्घ्रिस्कन्धः कूर्चशिरैः समे ॥ २८१ ॥

तलहृदयं तु तैलं मध्ये पादतलस्य तत् ।

तिलकैः कालकैः पिष्टुर्जटुलैस्तिलकालकैः ॥ २८२ ॥

रसांसृग्मांसमेदोऽस्थिमज्जशुक्राणि^१ घातवः ।

सप्तैव दश वैकेषां रोमत्वक्खायुभिः^{१०} सह ॥ २८३ ॥

रसं आहारतेजोऽग्निसम्भवैः षड्रसासर्वैः ॥

आत्रेयोऽसृक्करो घातुर्धने^३ मूल-महा-परः ॥ २८४ ॥

रक्तं^१ रुधिरमाग्नेयं विस्त्रं तेजो भवे रसात् ।

शोणितं लोहितमसृग् वाशिष्ठं प्राणदासुरे^{१२} ॥ २८५ ॥

क्षतजं^{१३} मांसकार्यस्रं^{१४} मांसं पल्लजङ्गले^३ ।

रक्तात्तेजो^{१५} भवे ऋव्यं काश्यपं तरसामिषे^{१६} ॥ २८६ ॥

मेदस्कृत्^{१७} पिशितं^{११} कीनं^{१२} पलं^{१३} पेश्यस्तु तल्लताः ।

(१) जतुन इति क्वचित् पाठः तिलकालोऽपि । (२) घनघातुः मूलघातुः महाघातुरिति । (३) रसतेजः ९ रसभवं ६ । (४) असृक् असृग् असृजी असृञ्जि शसादौ असन् इत्यादेशे असानि असृञ्जि असृजा अस्ना इत्यादि रूपाणि । (५) रक्ततेजः ४ रक्तभवं ९ । (६) मेदस्कृती मेदस्कृन्ति । (७) पेशिरपि मतिवद्रूपं ।

वृक्कां हृद् हृदयं वृक्कां सुरसं च तदग्रिमम् ॥ २८७ ॥

शुष्कं वल्लूरमुत्तैसं पूयदूष्ये पुनः समे ।

मेदोऽस्थिकृत् वृषा मांसात्तेजो जै गौतमं वसां ॥ २८८ ॥

गोदं तु मस्तकस्नेहो मतिष्को मस्तुलुङ्गकः ।

अस्थि कुल्यं भारद्वाजं मेदस्तेजश्च मज्जकृत् ॥ २८९ ॥

मांसपित्तं श्वदयितं कर्करो देहधारकम् ।

मेदोजं कीकसं सारं करोटिः शिरसोऽस्थनि ॥ २९० ॥

कपालकूर्परौ तुल्यौ पृष्ठस्यास्थि कशेरुका ।

शाखास्थनि स्यान्नलकं पार्श्वस्थि वङ्किपर्शुके ॥ २९१ ॥

शरीरास्थि करङ्कः स्यात् कङ्कालमस्थिपञ्जरः ।

(१) वृक्कानौ वृक्कानः भागुरिमतेऽकारांतः क्लीबेऽपि वृक्कं स्त्रियामावन्तोपि गौडमते । (२) वृक्का स्त्रियामावन्तः “वृक्कौ पार्श्वगतौ गुलौ” इति वैजयंतीकारः पुंस्याह । (३) मेदः क्लीबे मेदसी मेदांसि इति रूपं । (४) मांसतेजः ४ मांसजं ९ । (५) करोटिः स्त्रियाम् । (६) कूर्पर इत्यपि यन्महेश्वर आह “कूर्परो जानुनि प्रोक्तः कपालेऽपि च कूर्परः” इति “खर्परस्तस्करे धूर्ते भिक्षुपात्रकपालयोः” इति खर्परोऽप्याह महेश्वरः । (७) शाखाशब्दोऽत्र भुजापर्यायः यदाह श्रीधरः “शाखा स्यात् पल्लवे वेदविभागेऽप्यन्तिके भुजे” इति ।

मैज्जां तु कौशिकैः शुक्रकरोऽस्थः खेहंसम्भवौ ॥ २९२ ॥

शुक्रं रेतो^२ बलं बीजं^३ वीर्यं मज्जासमुद्भवम् ।

आनन्दप्रभवं पुंस्त्वमिन्द्रियं त्विहवर्जितम् ॥ २९३ ॥

पौरुषं प्रधानधातुर्लोमं रोमं तनूरुहम् ।

त्वक् छविरेच्छादनी कृत्तिश्चर्मोजिनमसृग्धरां ॥ २९४ ॥

वस्त्रसां तु स्त्रसां स्नायुर्नाड्यो धमनयैः सिराः ।

कण्डरां तु महास्नायुर्मलं^(२) किट्टं^२ तदक्षिजम् ॥ २९५ ॥

दूषिकां दूषिकां जैभं कुलुकं पिप्पिकां पुनः ।

दन्त्यं कार्णं तु पिञ्जूरुषः शिङ्गाणो^१ घ्राणसम्भवः ॥ २९६ ॥

सृणीकां स्यन्दिनीं लालास्यासर्वैः कफकूर्चिकां ।

मूत्रं बस्तिमलं मेहैः प्रस्रावो नृजलं स्रवैः ॥ २९७ ॥

पुष्पिकां तु लिङ्गमलं^(३) विट् विष्टोऽवस्करैः शकृत्तैः ।

(१) मज्जानौ मज्जानः वाचस्पतिस्तु “मज्जाद्वयो” रिति स्त्रियाम-
प्याह मज्जा आवन्तः स्त्रीलिङ्गः । (२) “ किट्टं मलोऽस्त्रियामित्यमरः ।
(३) विट् स्त्रियां, विशौ विशः वैजयंतीकारस्तु “ उच्चारो विट् नवा ” इति
ह्येऽप्याह तदा विशी वींशि । “ विष्टाविषौ स्त्रियाम् ” इत्यमरः विट्
विषौ । शकृती शकृन्ति शसादौ शकान्नादेशे शकानि शक्ता शकृता इत्यादि ।

गूथं पुरीषं शमलोच्चारौ^१ वर्चस्कवर्चसी^२ ॥ २९८ ॥

वेषो^३ नेपथ्यमाकल्पः परिकर्म्मार्ङ्गसंस्क्रिया ।

उद्धर्त्तनमुत्सीदनमङ्गरागो विलेपनम् ॥ २९९ ॥

चर्च्चिकथं समालभनं चर्च्ची स्यान्मण्डनं पुनः ।

प्रसाधनं प्रतिकर्म्मं मीष्टिः^४ स्यान्मार्ज्जनां मृजा^५ ॥ ३०० ॥

वासयोगस्तु चूर्णं स्यात् पिष्टार्तः पट्ट^६वासकैः ।

गन्धमाल्यादिना यस्तु संस्कारः सोऽधिवासनम् ॥ ३०१ ॥

निर्वेशं उपभोगोऽथ स्नानं सवनेमाल्पवैः ।

कर्पूरागुरुकक्कोलकस्तूरीचन्दनद्रवैः ॥ ३०२ ॥

स्याद्यक्षकर्द्दमो मिश्रैर्वर्त्तिर्गात्रानुलेपनी ।

चन्दनागरुकस्तूरीकुङ्कुमैस्तु चतुःसमं ॥ ३०३ ॥

अर्शुर्वगैराजार्हं^७ लोहं^८ कृमिजैवंशिके^९ ।

अनौर्यजं जोङ्गकं च मङ्गल्या मङ्घ्रिगन्धि यत् ॥ ३०४ ॥

कालागरुः काकतुण्डैः श्रीखण्डं रोहणद्रुमैः ।

(१) उच्छादनमिति पाठः उच्छाद्यते मलोऽनेनेति छद अप-
 वारणे धातुः । (२) मीष्टिः स्त्रियां मार्ज्जनं ह्रीवेऽप्यन्ये मृजास्त्रियाम् ।
 (३) येन कुङ्कुमादिना पटो वास्यते सः ।

गन्धसारौ मलयर्जश्चन्दने हरिचन्दने ॥ ३०५ ॥
 तैलपर्णिकगोशीषौ^१ पत्राङ्गं रक्तचन्दनम् ।
 कुचन्दनं ताम्रसारं रञ्जनं तिलपर्णिका ॥ ३०६ ॥
 जातिकोशं जातिफलं कर्पूरो^१ हिमवालुको ।
 घनसारैः सिताभ्रश्च चन्द्रोऽथ मृगनाभिजा ॥ ३०७ ॥
 मृगनाभिर्भृगमदैः कस्तूरी गन्धधूल्यपि ।
 काश्मीरजन्मं घुसृणं वर्णं लोहितचन्दनम् ॥ ३०८ ॥
 वाह्नीकं कुङ्कुमं वह्निशिखं कालेर्यजागुडे^१ ।
 सङ्कोचपिशुनं रक्तं धीरं^२ पीतनदीपने^३ ॥ ३०९ ॥
 लवङ्गं देवफुसुमं श्रीसंज्ञमथ कोलकम् ।
 कङ्कोलकं कोशफलं कालीर्यकं तु जापकम् ॥ ३१० ॥
 यज्ञधूपो बहुरूपैः सालवेष्टो^३ ऽग्निवल्लभैः ।
 सर्जमणिः सर्जरैसः सालैः सर्वरसोऽपि च ॥ ३११ ॥
 धूपो^२ वृकात् कृत्रिमाच्च तुरुष्कैः सिह्णपिण्डकौ^४ ।
 पायसस्तु वृक्षधूपैः श्रीवासैः सरलद्रवैः ॥ ३१२ ॥

(१) जायकम् इति वा पाठः । (२) वृकधूपः १ कृत्रिमधूपः २ ।

स्थानात् स्थानान्तरं गच्छन्धूपो गन्धपिशाचिका ।

स्थासकस्तु हस्तत्रिम्बैमलङ्कारस्तु भूपणम् ॥ ३१३ ॥

परिष्काराभरणे^१ च चूडामणिः^२ शिरोमणिः^३ ।

नायकस्तरलो^४ हारान्तर्मणिमुकुटं^५ पुनः ॥ ३१४ ॥

मौलिः^६ किरीटं^७ कोटीरमुष्णीषं^८ पुष्पदाम तु ।

मूर्ध्नि माल्यं^९ मालां स्रक्^{१०} च गर्भकः केशमध्यगम् ॥ ३१५ ॥

प्रभ्रष्टकं^{११} शिखालम्बि पुरोन्यस्तं ललामकम् ।

तिर्यक् वक्षसि वैकक्षं^{१२} प्रालम्बमृजुलम्बि यत् ॥ ३१६ ॥

सन्दर्भो^{१३} रचनो गुम्फः श्रन्थनं^{१४} ग्रन्थनं^{१५} समाः ।

तिलके^{१६} तमालपत्रचित्रपुण्ड्रविशेषकाः ॥ ३१७ ॥

आपीडशेखरो^{१७} चंसावतंसोः शिरसः स्रजि ।

उत्तरौ^{१८} कर्णपूरेऽपि^{१९} पत्रलेखां तु पत्रतः ॥ ३१८ ॥

भङ्गि^{२०} वल्लितार्द्धुल्यः^{२१} पत्रपाश्यां ललाटिका^{२२} ।

(१) कर्णपूरः पुष्पकृतकर्णाभरणमसौ उत्तरस्थाविति उत्तंसावतंसौ ।
यद्वलायुष. “कर्णपूरेऽपि दृश्येते तथोत्तंसावतंसकौ” इति वतंसोऽपि
(२) पत्रभंगिः २ पत्रवल्लिः ३ पत्रलता ४ पत्रांगुली ५ स्त्रीणां कपो-

वालपाश्यां परितथ्यां कर्णिकां कर्णभूषणम् ॥ ३१९ ॥

ताटङ्कस्तु ताडपत्रं^२ कुण्डलं^३ कर्णवेष्टकः^४ ।

उत्क्षसिकां तु कर्णान्दुर्बालिकां कर्णपृष्टगा ॥ ३२० ॥

त्रैवेयकं^१ कण्ठभूषा लम्बमाना ललन्तिका ।

प्रालम्बिकां कृता हेम्नोरःसूत्रिका तु मौक्तिकैः ॥ ३२१ ॥

हारो^१ मुक्तातः प्रालम्बैस्त्रक्^२ कलार्णवली^३ लता ।

देवच्छन्दः^१ शतं साष्टं त्विन्द्रच्छन्दः^२ सहस्रकम् ॥ ३२२ ॥

तदर्द्धं विजयच्छन्दो^१ हारस्त्वष्टोत्तरं शतम् ।

अर्द्धं रश्मिकलापोऽस्य द्वादश त्वर्द्धमाणर्वः ॥ ३२३ ॥

द्विर्द्वादशार्द्धगुच्छं^१ स्यात् पञ्च हारफलं^२ लताः ।

अर्द्धहारश्चतुःषष्टिर्गुच्छं^१माणर्वमन्दराः ॥ ३२४ ॥

अपि गोस्तनगोपुच्छावर्द्धमर्द्धं यथोत्तरम् ।

इति हारा यष्टिभेदादेकावल्यैक्यष्टिका ॥ ३२५ ॥

लादिषु कस्तूरिकादिभिर्यद्गचनं तस्य वाचका एते शब्दाः एवं पत्रवल्लरी पत्र-
मंजरीत्यादयोऽपि ज्ञेयाः । यद्गलायुधः “भुजशिखरस्तनमंडलकपोलकण्ठेषु
विरचिताः कुशलैः । अनुलेपनेन लेखा निगद्यते पत्रवल्लीति” । (१)
मुक्ताप्रालंबः २ मुक्तास्त्रक् ३ मुक्ताकलापः ४ मुक्तावली ५ मुक्तालता ६ ।

कण्ठिकाप्यथ नक्षत्रमाला तत्सङ्ख्यमौक्तिकैः ।
 केयूरमङ्गदं^२ बाहुभूषाथ करभूषणम् ॥ ३२६ ॥
 कटको^२ वलयं^३ पारिहार्य्यावापौ^४ च कङ्कणम् ।
 हस्तसूत्रं^५ प्रतिसरं ऊर्मिका त्वङ्गुलीयकम् ॥ ३२७ ॥
 सा साक्षराङ्गलिमुद्रा कटिसूत्रं^६ तु मेखला ।
 कलापो^७ रसनो सारसनं^८ काञ्ची^९ च ससकी^{१०} ॥ ३२८ ॥
 सा शृङ्खलं^{११} पुंस्कटिस्था किङ्किणी^{१२} क्षुद्रघण्टिका ।
 नूपुरं^{१३} तु तुलाकोटिः^{१४} पादितः कटकङ्गदे^{१५} ॥ ३२९ ॥
 मञ्जीरं^{१६} हंसकं^{१७} शिञ्जिन्यंशुकं^{१८} वस्त्रमम्बरम् ।
 सिचयो^{१९} वमनं^{२०} चीराच्छादौ^{२१} सिक्कं^{२२} चेलवाससी^{२३} ॥ ३३० ॥
 पटः^{२४} प्रोतोञ्चलो^{२५} ऽस्यान्तो वर्तिर्वस्तिश्चै^{२६} तद्दशाः ।
 पत्रोर्णं^{२७} धौतकौशेयमुष्णीषो^{२८} मूर्द्धवेष्टनम् ॥ ३३१ ॥
 तत् स्यादुद्गमनीयं^{२९} यच्चौतयोर्वस्त्रयोर्युगम् ।

(१) पादकटकः ३ पादाङ्गदः ४ । (२) शिञ्जिनी स्त्रियां । (३)
 सिक्कं स्त्रियां सिचौ सिचः । (४) दशाः पुंसि स्त्रियां च बहुवचनान्तः “स्त्रिया
 बहुत्वे वस्त्रस्य इति केचित् ।”

त्वक्फलकृमिरोमभ्यः सम्भवात्तच्चतुर्विधम् ॥ ३३२ ॥

‘क्षौमं^१ कार्पासं^२ कौशेयं^३ राङ्गवं^४ दिविभेदतः ।

क्षौमं^१ दुकूलं^२ दुगूलं^३ स्यात्कार्पासं तु बादरम् ॥ ३३३ ॥

कौशेयं^३ कृमिकोशोत्थं राङ्गवं^४ मृगरोमजम् ।

कम्बलः^५ पुनरुर्णायुराविकौरैश्चरैल्लकाः^६ ॥ ३३४ ॥

नवं वासोऽनाहतं^१ स्यात्तन्त्रकं^२ निष्प्रवाणिं^३ च ।

प्रच्छादनं^४ प्रावरणं^५ संव्यानं^६ चोत्तरीयकम् ॥ ३३५ ॥

वैकक्षे^१ प्रावारोत्तरासङ्गौ^२ बृहतिकोपि च ।

वराशिः^३ स्थूलशाटः^४ स्यात् परिधानं^५ त्वर्धोशुकम् ॥ ३३६ ॥

अन्तरीयं^६ निवसनमुपसंव्यानमित्यपि ।

तद्ग्रन्थिरुच्चयो^१ नीवी^२ वरख्यर्द्धोरुकांशुकम् ॥ ३३७ ॥

चण्डान्तकं^३ चलनकश्चलानी^४ त्वितरस्त्रियाः ।

(१) “वाल्कं क्षौमादी”त्यमरः । क्षुमाऽतसी तस्यास्त्वग्म्यो जातं आदिशब्दात् भाङ्गादीति क्षीरस्वामी भाङ्गं शणनिष्पन्नं शाणं । क्षौमदुकूलशब्दौ सूक्ष्मवस्त्रनाम्नी अपि । (२) पट्टोऽपि कौशेयवाची पट्टशब्दस्य पुंस्त्वमुक्तमिति लिङ्गानुशासनटीका । (३) कम्बलः पुंसि स्त्रियां च कम्बली नदीवत् ।

चोलः^१ कञ्चुलिको कूर्पासको^३ ऽङ्गिको च कञ्चुके^२ ॥ ३३८ ॥
 शाटी^१ चोद्यथ नीशारो^१ हिमवातापहांशुके ।
 कच्छा^१ कच्छीटिका^२ कक्षा^३ परिधानापराञ्चले ॥ ३३९ ॥
 कच्छापटस्तु कौपीनं^२ समौ नक्रककर्पटौ^२ ।
 निचोलः^१ प्रच्छदपटो^२ निचुलश्चोत्तरच्छदः^२ ॥ ३४० ॥
 उत्सवेषु सुहृद्विर्यद्वलादाकृष्य गृह्यते ।
 वस्त्रमाल्यादि तत् पूर्णपात्रं^१ पूर्णानकं^२ च तत् ॥ ३४१ ॥
 तत्स्यादाप्रपदीनं^१ तु त्वाम्रोत्याप्रपदं हि यत् ।
 चीवरं^१ भिक्षुसङ्घाटी^२ जीर्णवस्त्रं पटञ्चरम् ॥ ३४२ ॥
 शाणी^१ गोणी^२ छिद्रवस्त्रे जलार्द्रा^३ क्लिन्नवाससि ।
 पर्यस्तिका^१ परिकरैः^२ पर्यङ्कश्चावसक्थिको^३ ॥ ३४३ ॥
 कुये^१ वर्णः^२ परिस्तोमः^३ प्रवेणी^४ नवतां^५ ऽस्तराः^६ ।
 अपटी^१ काण्डपटः^२ स्यात् प्रतिसीरा^३ जवन्त्ये^४ पि ॥ ३४४ ॥
 तिरस्करिण्यथोल्लोचो^१ वितानं^२ कदको^३ ऽपि^४ च ।
 चन्द्रोदये^५ स्थुलं^६ दूष्ये^७ केणिका^८ पटकुट्ये^९ पि ॥ ३४५ ॥

(१) कच्छोटिका इति वा पाठः (२) यवनिकापि क्वचित् ।

गुणालयनिकायां^३ स्यात् संस्तरंस्त्रस्तरौ^२ समौ ।

तल्पं^१ शय्यौ^३ शयनीयं^३ शयनं^४ तलिमं^{(१) ५} च तत् ॥ ३४६ ॥

मञ्चमञ्चकंपर्यङ्कपल्यङ्कः^३ खट्वयां समाः ।

उच्छीर्षिकमुपीद्धानंबहौ^३ पाले^१ पतद्ब्रह्मैः ॥ ३४७ ॥

प्रतिग्राहो^३ मुकुरात्मदर्शोदर्शास्तुं^३ दर्पणे^५ ।

स्याद्वेत्रासनं^३मासन्दी^२ विष्टरं^३ पीठमासनम् ॥ ३४८ ॥

कशिपुर्भोजनाच्छादावौशीरं^३ शयनासने ।

लाक्षां^३ द्रुमामयो^२ राक्षां^३ रङ्गमातो पलङ्क्यां ॥ ३४९ ॥

जतुं^३ क्षतमां^३ कृमिर्जा यावौलक्तौ^२ तु तद्रसः ।

अञ्जनं^३ कज्जलं^२ दीपः^३ प्रदीपः^३ कज्जलध्वजैः ॥ ३५० ॥

स्नेहप्रियो^५ गृहमणिर्दशाकर्षो^६ दशेन्धनैः ।

व्यजनं^३ तालवृन्तं^२ तत् धवित्रं^३ मृगचर्मणः ॥ ३५१ ॥

आलावर्त्तं^३ तु वस्त्रस्य कङ्कतिः^३ केशमार्जनैः ।

(१) तल्लिनं इति वा पाठः । (२) उपधानं २ उपबर्ह ४ । (३) मकुरोऽपि । (४) आसन्दी स्त्रियां पुंसि च इति हलायुधदीका ।

प्रसाधनैश्चाथ बालक्रीडनके^१ गुडो^२ गिरिः^३ ॥ ३५२ ॥
 गिरियको^४ गिरिगुडः^५ समौ कन्दुकैर्गण्डुकौ^६ ।
 राजा राट् पृथिवीशक्रेमध्यलोके^७ भूभृतः ॥ ३५३ ॥
 महीक्षित्^८ पार्थिवो^९ मूर्द्धाभिषिक्तो^{१०} भू-प्रजा-नृ-पः^{११} ।
 मर्धिमो^{१२} मण्डलाधीशः^{१३} सम्राट् तु शास्ति यो नृपान् ॥ ३५४ ॥
 यः सर्वमण्डलस्येशो राजैसूयं च योऽयजत् ।
 चक्रवर्त्ती सार्वभौमस्ते^{१४} तु द्वादश भारते ॥ ३५५ ॥
 आर्षभिर्भरतस्तत्र सगरस्तु सुमित्रभूः ।
 मर्धेवा^{१५} वैजयिरेथाश्वसेननृपनन्दनः ॥ ३५६ ॥
 सनत्कुमारोऽथ^{१६} शान्तिः^{१७} कुन्थुररो जिना अपि ।
 सभूमस्तु कार्तवीर्यः^{१८} पद्मः^{१९} पद्मोत्तरात्मजः ॥ ३५७ ॥
 हरिषेणो^{२०} हरिसुतो^{२१} जयो^{२२} विजयनन्दनः ।
 ब्रह्मसूनुर्ब्रह्मदत्तः^{२३} सर्वेपीक्ष्वाकुवंशजाः ॥ ३५८ ॥

(१) भूपः ९ प्रजाप. १० नृप. ११ यौगिकत्वात् भूपालः लोकपालः
 नरपाल इत्यादयो ज्ञेयाः । (२) अग्नेतनसम्राजपेक्षया सामान्यः । (३)
 राजसूर्यं यज्ञविशेषं । (४) तेत्विति आर्षभ्याद्या ब्रह्मदत्तपर्यन्ता द्वादश ।
 (५) मघवानौ मघवान इति रूपं (६) जिनचक्रवर्त्तीनामेकैकम् ।

प्राजापत्यंस्त्रिपृष्ठोऽथ ^(१) विपृष्ठो^१ ब्रह्मसम्भवैः ।

स्वयम्भूरुद्रतनयैः सोमभूः पुरुषोत्तमः ॥ ३५९ ॥

शैवैः पुरुषसिंहोऽथ महाशिरस्समुद्भवैः ।

स्थात्पुरुषपुण्डरीको^२ दत्तोऽग्निसिंहनन्दनैः ॥ ३६० ॥

नीरायणो^३ दाशरथिः^४ कृष्णस्तु वसुदेवभूः ।

वासुदेवा^(३) अमी कृष्णा नव शुक्ला बलास्त्वमी ॥ ३६१ ॥

अचलो^५ विजयो^६ भद्रैः सुप्रभश्च सुदर्शनैः ।

आनन्दो^६ नन्दनैः पद्मो^७ रामो^८ त्रिष्णुद्विषस्त्वमी ॥ ३६२ ॥

अश्वग्रीवस्तारकश्चै मेरको^९ मधुरेव च ।

(१) त्रयो वंश्या. पृष्ठे पश्चिमप्रदेशेऽस्य त्रिपृष्ठः त्रिपृष्ठादयस्त्वर्द्धच-
कर्वात्तिनः द्वौ वंशौ पृष्ठे पश्चिमप्रदेशेऽस्य द्विपृष्ठः शाकपार्थिवादिः । (२)
वत्येण वासुदे सर्वे नीलावलाहसुक्किलयेति एतेषा च वासुदेवबलदेवानां अ-
ष्टाना गोतमगोत्रं नारायणपद्मयोश्च काश्यपगोत्रं ज्ञेयं यदावश्यकसूत्रं
बलदेववासुदेवा अद्वैवयहुन्ति गोयमः सगुत्ता नारायणपोमापुणकासवगुत्ता
मुणेयत्वा । (३) अमी पूर्वोक्ताः प्रजापत्याद्याः कृष्णान्तवासुदेवा उच्यन्ते
कृष्णा वर्णेन श्यामा. । (४) अमी वक्ष्यमाणाः नवेत्यत्रापि संबध्यते बल-
मस्त्येषां शुक्लाः वर्णेन धवला. । (५) अमी वक्ष्यमाणा अश्वग्रीवादयो
नव विष्णूनां प्राजापत्यादीनां वासुदेवाना यथाक्रमं द्विषः प्रतिपक्षाः ।

निशुम्भबलिप्रहादलङ्केशमगधेश्वराः ॥ ३६३ ॥
 जिनेः सह त्रिषष्टिः स्युः शलाकापुरुषा अमी ।
 आदिराजः पृथुर्वैन्यो^३ मान्धाता युवनाश्वजैः ॥ ३६४ ॥
 धुन्धुमारः कुवलाश्रो हरिश्चन्द्रस्त्रिशङ्कुजैः ।
 पुरुरवा^४ बौध ऐल^५ उर्वशीरमणश्च सः ॥ ३६५ ॥
 दौप्यन्तिर्भरतैः सर्वन्दमैः शकुन्तलात्मजैः ।
 हैहयस्तु कार्तवीर्यो^२ दोस्सहस्रभृदज्जुनैः ॥ ३६६ ॥
 कौशल्यानन्दनो^१ दाशरथी^२ रामोऽस्य तु प्रिया ।
 वैदेही^१ मैथिली^२ सीता^३ जानकी^४ धरणीसुता ॥ ३६७ ॥
 रामपुत्रौ कुशीलवा^३विकयोक्त्या कुशीलवौ^१ ।
 सौमित्रिर्लक्ष्मणो^२ वाली^३ वालिरिन्द्रसुतश्च सः ॥ ३६८ ॥

(१) उपसंहारमाह जिनेरिति जिनेस्तीर्थकरैः ऋषभादिभिश्चतुर्विंशत्या
 सह मीलिता अमी भरतादयो द्वादश चक्रवर्तिनः प्राजापत्यादयो नव वासु-
 देवाः अचलादयो नव बलदेवाः अश्वग्रीवाद्या नव प्रतिवासुदेवाश्चेति सर्वे
 मिलितास्त्रिषष्टिः स्युः ते च शलाकापुरुषाः पुरुषेषु जातिविशेषा इत्यर्थः ।
 (२) माघातृप्रमुखाः षट् लोके चक्रवर्तित्वेन प्रसिद्धाः । (३) पुरुरवाः
 पुरुरवसौ पुरुरवसः । (४) कुशीलवाविति राजदंतादित्वात्साधुः । (५)
 वाली इन्द्रतः वालिः हरिवत् ।

आदित्यसूरुः सुग्रीवो^२ हनुमान् वज्रकण्ठकैः ।

मारुतिः केशरिसुतं आज्ञनेयोऽर्जुनध्वजैः ॥ ३६९ ॥

पौलस्त्यो^१ रावणो^२ रक्षो^३-लङ्केशो^४ दशकन्धरैः ।

रावणिः^१ शक्रजिन्मेघनादो^३ मन्दोदरीसुतैः ॥ ३७० ॥

अजातशत्रुः शल्योरिर्धर्मपुत्रो^३ युधिष्ठिरैः ।

कङ्कोऽजमीढो^६ भीमस्तु मरुत्पुत्रो^२ वृकोदरैः ॥ ३७१ ॥

(४) किर्मीर^५-कीचक^६-वृक-हिडिम्बानां निसूदनः ।

अर्जुनैः फाल्गुनैः पार्थः^३ सव्यसाची^५ धनञ्जयैः ॥ ३७२ ॥

राधावेधी^६ किरीट्यैर्द्रिजिष्णुः श्वेतहयो^{१०} नरैः ।

बृहन्नैटो^{११} गुडाकेशैः समुद्रेशैः कपिध्वजैः ॥ ३७३ ॥

(१) रक्षईशः ३ लकेशः ४ । (२) अजात्रिवापिका यवा मीढा भिक्ताः अनेन अजमीढः । आजमीढोऽपि यद्भागवतं “ सैद्राः श्रिता यदनुभावितमाजमीढ ” इति हे आजमीढ हे युधिष्ठिर इति तट्टीका । (३) किर्मीरनिषूदनः ४ कीचकनिषूदनः ५ वकनिषूदनः ६ हिडिम्बनिषूदनः ७ । (४) सव्यसाची दंडिवदिनंत । (५) राधां वेध्यविशेषं विध्यतीति राधावेधी इन्नंतः । (६) बृहच्चासौ नटश्च बृहन्नटः विराट्गृहे छन्नना नाट्याचार्योऽसावभूदिति प्रसिद्धिः ।

बीभर्त्सुः^१ कर्णजित्तस्य गाण्डिवं गाण्डीवं धनुः ।
 पाञ्चाली^२ द्रौपदी^३ कृष्णा^४ सैरन्त्री^५ नित्ययौवनी ॥ ३७४ ॥
 वेदिजा^६ याज्ञसेनी^७ च कर्णश्चम्पाधिपोऽङ्गराट् ।
 रीधो^८-सूतो^९-र्कतनयः^{१०} कालपृष्ठं तु तद्धनुः ॥ ३७५ ॥
 श्रेणिकस्तु^{११} भम्भासारो^{१२} हीलः^{१३} स्यात् सातवाहनैः ।
 कुमारपालश्चौलुक्यो^{१४} राजर्षिः^{१५} परमार्हतैः ॥ ३७६ ॥
 मृलस्वमोक्ता^{१६} धर्मात्मा^{१७} मारिव्यसनवारकैः ।
 राजबीजी^{१८} राजवंश्यो^{१९} बीज्यवंश्यौ तु वंशजे ॥ ३७७ ॥
 स्वाम्यमात्यैः^{२०} सुहृत्^{२१} कोशो^{२२} राष्ट्रदुर्गबैलानि^{२३} च ।
 राज्याङ्गानि प्रकृतयः^{२४} पौराणां श्रेणयोऽपि च ॥ ३७८ ॥
 तन्त्रं^{२५} स्वराष्ट्रचिन्ता स्यादावापस्तवरिचिन्तनम् ।
 परिस्थन्दः^{२६} परिकरैः^{२७} परिवारैः^{२८} परिग्रहैः ॥ ३७९ ॥

(१) राघातनयः ४ सूततनयः ९ अर्कतनयः ६ । (२) हलत्यराति-
 हृदयं हालः ज्वलादित्त्वोष्णः सातं दत्तं मुखं वाहनमस्य सातवाहनः साल-
 राहन इत्यपि । (३) स्वामी प्रभुः अमात्यो मंत्री, सुहृद् मित्रं, कोशो
 मांडागारः, राष्ट्रं जनपदः, दुर्ग कोटः (गढ इति मापायां) बलं सैन्यं ।
 राज्याङ्गानामेकैकं ज्ञेयम् ।

परिच्छदः परिबर्हस्तन्त्रोपकरणे अपि ।

राजशय्या महाशय्या भद्रासनं नृपासनम् ॥ ३८० ॥

सिंहासनं तु तच्चैमं छत्रमातपवारणम् ।

चामरं वालव्यजनं रोमगुच्छैः प्रकीर्णकम् ॥ ३८१ ॥

स्थगी ताम्बूलकरङ्को भृङ्गारः कनकालुका ।

भद्रकुम्भः पूर्णकुम्भः पादपीठं पदासनम् ॥ ३८२ ॥

अमात्यः सचिवो मन्त्री धीसखः सामवायिकः ।

नियोगी कर्मसचिवे आयुक्तो व्यापृतश्च सः ॥ ३८३ ॥

द्रष्टा तु व्यवहाराणां प्राड्विवाकोऽक्षदर्शकः ।

महामात्राः प्रधानानि पुरोधास्तु पुरोहितः ॥ ३८४ ॥

सौवस्तिकोऽथ द्वारस्थः क्षत्तो स्यात् द्वारपालकः ।

दौवारिकः प्रतीहारी वेत्र्युत्सारकंदण्डिर्नः ॥ ३८५ ॥

रक्षिवर्गेऽनीकस्थः स्यादध्यक्षाधिकृतौ समौ ।

पौरोगवः सूदाध्यक्षः सूदस्त्वौदनिको गुणः ॥ ३८६ ॥

(१) हेन्नो विकारो हैमं । (२) प्रधानमजहत् क्लीबलिङ्गः ॥ महामात्रः प्रधानं स्यादिति हलायुधः । (३) रक्षिवर्गे अङ्गरक्षकवर्गे राजशिक्षाविचक्षणवर्गे वा ।

बीमर्तुः^१ कर्णजित्तस्य गाण्डिवं गाण्डीवं धनुः ।
 पाञ्चाली^१ द्रौपदी^२ कृष्णा^३ सैरन्ध्री^४ नित्ययौवना^५ ॥ ३७४ ॥
 वेदिजा^६ याज्ञसेनी^७ च कर्णश्चम्पाधिपोऽङ्गराट् ।
 रीधो^८-सूर्तो^९-कतनयः^{१०} कालपृष्ठं तु तद्भुजुः ॥ ३७५ ॥
 श्रेणिकस्तु^{११} भम्भासारो^{१२} हीलः^{१३} स्यात् सातवाहनः ।
 कुमारपालश्चौलुक्यो^{१४} राजर्षिः^{१५} परमार्हतः ॥ ३७६ ॥
 मृलस्वमोक्ता^{१६} धर्मात्मा^{१७} मारिव्यसनवारकः ।
 राजबीजी^{१८} राजवंश्यो^{१९} बीज्यवंश्यो^{२०} तु वंशजे ॥ ३७७ ॥
 स्वाम्यमात्यैः^{२१} सुहृत्^{२२} कोशो^{२३} राष्ट्रदुर्गबिलानि^{२४} च ।
 राज्याङ्गानि^{२५} प्रकृतयः^{२६} पौराणां^{२७} श्रेणयोऽपि^{२८} च ॥ ३७८ ॥
 तन्त्रं^{२९} स्वराष्ट्रचिन्ता^{३०} स्यादावापस्त्वरिचिन्तनम् ।
 परिस्थन्दः^{३१} परिकरैः^{३२} परिवारैः^{३३} परिग्रहैः^{३४} ॥ ३७९ ॥

(१) राधातनयः ४ सूततनयः ५ अर्कतनयः ६ । (२) हलत्यराति-
 हृदयं हालः ज्वलादित्वाणः सातं दत्तं मुषं वाहनमस्य सातवाहनः साल-
 राहन इत्यपि । (३) स्वामी प्रभुः अमात्यो मंत्री, सुहृद् मित्रं, कोशो
 मांडागारः, राष्ट्रं जनपदः, दुर्ग कूटः (गढ इति भाषायां) बलं सैन्यं ।
 राज्याङ्गानामेकैकं ज्ञेयम् ।

परिच्छदः^१ परिबर्हस्तन्त्रोपकरणे^२ अपि ।

राजशय्या^३ महाशय्या^४ भद्रासनं^५ नृपासनम् ॥ ३८० ॥

सिंहासनं^६ तु तद्धैमं^(१) छत्रमातपवारणम् ।

चामरं^७ वालव्यजनं^८ रोमगुच्छं^९ प्रकीर्णकर्म ॥ ३८१ ॥

स्थगी^{१०} ताम्बूलकरङ्को^{११} भृङ्गारः^{१२} कनकालुको^{१३} ।

भद्रकुम्भः^{१४} पूर्णकुम्भः^{१५} पादपीठं^{१६} पदासनम् ॥ ३८२ ॥

असात्यः^{१७} सचिवो^{१८} मन्त्री^{१९} धीसखः^{२०} सामवायिकः ।

नियोगी^{२१} कर्मसचिवे^{२२} आयुक्तो^{२३} व्यापृतश्च^{२४} सः ॥ ३८३ ॥

द्रष्टा तु व्यवहाराणां प्राड्विवाकोऽक्षदर्शकः ।

महामात्राः^{२५} प्रधानानि^{२६} पुरोधस्तु^{२७} पुरोहितः ॥ ३८४ ॥

सौवस्तिकोऽथ^{२८} द्वारस्थः^{२९} क्षत्तो^{३०} स्यात् द्वारपालकः ।

दौवारिकः^{३१} प्रतीहारी^{३२} वेत्र्युत्सारक^{३३}दण्डिर्नः ॥ ३८५ ॥

रक्षिवर्गेऽनीकस्थः^(३) स्यादध्यक्षाधिकृतौ^{३४} समौ ।

पौरोगवः^{३५} सूदाध्यक्षः^{३६} सूदस्त्वौदनिको^{३७} गुणः ॥ ३८६ ॥

(१) हेम्नो विकारो हैमं । (२) प्रधानमजहत् क्लीबलिंगः ॥ महामात्रः प्रधानं स्यादिति हलायुधः । (३) रक्षिवर्गे अङ्गरक्षकवर्गे राजशिक्षावि-चक्षणवर्गे वा ।

भक्तकारैः सूपकारैः सूपारौलिकवह्वर्वाः ।
 भौरिकैः कनकाध्यक्षो रूपाध्यक्षस्तु नैषिकैः ॥ ३८७ ॥
 स्थानाध्यक्षैः स्थानिकैः स्यात् शुल्काध्यक्षस्तु शौलिकैः ।
 शुल्कस्तु घट्टादिदेयं धर्माध्यक्षस्तु धार्मिकैः ॥ ३८८ ॥
 धर्माधिकरणी चाथ हट्टाध्यक्षोऽधिकर्मिकैः ।
 चतुरङ्गबलाध्यक्षैः सेनानीर्दण्डनायकैः ॥ ३८९ ॥
 स्थायुर्कोऽधिकृतो ग्रामे गोपो^१ ग्रामेषु भूरिषु ।
 स्यातामन्तःपुराध्यक्षेऽन्तर्वेशिकारोधिकै^२ ॥ ३९० ॥
 शुद्धान्तैः स्यादन्तःपुरैरुवरोधोऽवरोधनम् ।
 सौविदह्वैः कञ्चुकिनैः स्थापत्यैः सौविदाश्च^३ ते ॥ ३९१ ॥
 षण्ढे वर्षवरैः शत्रौ प्रतिपक्षैः परो^३ रिपुः ।
 शात्रवैः प्रत्यवस्थाता^४ प्रत्यनीकै^५ऽभियार्यरी^६ ॥ ३९२ ॥

(१) “स्व विचिंत्य च धनुर्दुरानमं पीडितो दुहितृशुल्कसंस्थया”
 इति रघु । शुल्कशब्दो विवाहाय वराद्वाह्यवस्तुवाच्यपि । यदाह अजयः ।
 “शुल्को घट्टे विवाहाय वराद्वाह्ये च वस्तुनि” महेश्वरोऽपि “शुल्कं घट्टा-
 दिदेये स्याज्जामातुर्वन्धकेऽपि च” बंधको विवाहाय यद्वाह्यं धनमिति
 तट्टीका । घट्टादिदेयं शुल्कोऽस्त्री ” इत्यमरोऽपि ।

दस्युः सर्पलोऽसहनो विपक्षो

द्वेषी द्विषन् वैर्यहितो जिघांसुः ।

दुर्हत् परेः पन्थकंपन्थिनौ द्विट्

प्रत्यैर्यमित्रावभिमार्त्यराती ॥ ३९३ ॥

वैरं विरोधो विद्वेषो वयस्यः सर्वयाः सुहृत् ।

स्त्रिर्घः सहचरो मित्रं सखां सख्यं तु सौहृदम् ॥ ३९४ ॥

सौहार्दं साप्तपदीनैर्मैत्र्यज्यर्थाणि सङ्गतम् ।

आनन्दनं त्वाप्रच्छन्नं स्यात् सभाजनमित्यपि ॥ ३९५ ॥

विषयानन्तरो राजा शत्रुमित्रमतः परम् ।

उदासीनः परतरः पार्ष्णिग्राहस्तु पृष्ठतः ॥ ३९६ ॥

अनुवृत्तिस्त्वनुरोधो हेरिको गूढपूरुषः ।

प्रणिधिर्यथार्हवर्णोऽवसर्पो मन्त्रविच्चरः ॥ ३९७ ॥

वार्त्तायर्नः स्पर्शश्चारं आमप्रत्ययितौ समौ ।

(१) द्विषन्तौ द्विषन्तः इति रूपं । (२) परिपन्थकः परिपन्थी परिपन्थिनौ “पथुण् गतौ” चुरादिः णक्प्रत्ययः (३) सवयसौ सवयसः । (४) सुहृदौ सुहृदः । (५) मैत्री नदीवत् मैत्र्यं चेत् क्लीबे ।

(१) सत्रिणि स्याद्गृहपतिर्दूतः सन्देशहारकः ॥ ३९८ ॥
 सन्धिर्विग्रहयानान्यासनैर्द्वैर्धाश्रया अपि ।
 पद्गुणाः शक्तयस्तिस्त्रः प्रभुत्वोत्साहमन्त्रैर्जीः ॥ ३९९ ॥
 सामदानैर्भेदैर्दण्डो उपायाः सौमं सान्त्वनम् ।
 उपजापः पुनर्भेदो दण्डः स्यात् साहसं दमः ॥ ४०० ॥
 प्राभृतं ठौकनं लञ्चोत्कोर्चः कौशलिकामिषे ।
 उपोच्चारः प्रदानं दाहारौ ग्राह्यायने अपि ॥ ४०१ ॥
 मयोपेक्षेन्द्रजालानि क्षुद्रोपाया इमे त्रयः ।
 मृग्याक्षाः स्त्रियः पानं वाक्पारुष्यार्थदूषणे ॥ ४०२ ॥

(१) सत्रिणौ सत्रिणः । (२) कौशः भाण्डागारः दुर्गः दण्डसमृद्धिः
 सैन्यं इति प्रभुशक्तिः १ पराक्रमसंपत् उत्साहशक्तिः २ मंत्रः पञ्चाङ्गो
 विज्ञानसंपत् मंत्रशक्तिः ३ । (३) सामनी सामानि । (४) उपात् उप-
 सर्गात् चारः उपचारः ७ उपप्रदानं ८ उपदा ९ उपहारः १० उपग्राह्या
 ११ उपायनम् (९) माया रूपपरावर्त्तनादिका, उपेक्षावधारणम्, इंद्रजालं
 मंत्रद्वयहस्तप्रयोगादिना असंभवद्वस्तुदर्शनम्, एषां द्वन्द्वः क्षुद्रा अल्पा
 उपायाः । (६) अक्षाः पाशकाः तैरुपलक्षितं द्यूतं ज्ञेयं, पानं मद्यादेः,
 वाक्पारुष्यं कर्कशवचनं, अर्थस्य दूषणं तच्चतुर्धा अदान १ आदानं २

दण्डपारुष्यमित्येतद्धेयं व्यसनंसप्तकम् ।

पौरुषं^१ विक्रमैः^२ शौर्यैः^३ शौण्डीर्यैः^{(१)४} च पराक्रमैः ॥ ४०३ ॥

यत्कोशदण्डजं तेजैः स प्रभावंः प्रतापवत् ।

भिया धर्मार्थकामैश्च परीक्षा या तु सोपधीं ॥ ४०४ ॥

तन्मद्राद्यषडक्षीणं^१ यत्तृतीयाद्यगोचरः ।

रहस्यालोचनं मन्त्रो^२ रहश्छन्नमुपह्वरम् ॥ ४०५ ॥

विविक्तविजनैकान्तानिःशलाकानि^३ केवलम् ।

गुह्यं रहस्यं^४ नायस्तुं देशरूपं^५ समञ्जसम् ॥ ४०६ ॥

कल्पोभ्रेषौ^६ नयो^७ नाय्यं^८ तूचितं^९ युक्तैसांप्रते^{१०} ।

लभ्यं प्राप्तं भजमानाभिनीतौर्पयिकानि^१ च ॥ ४०७ ॥

प्रक्रियां त्वधिकारोऽथ मर्यादां धारणां स्थितिः^३ ।

विनाशः ३ परित्यागश्च ४ दण्डेन पारुष्यं दण्डपारुष्यं तीक्ष्णदण्डता एतानि सप्त व्यसनानि प्रोच्यन्ते । (१) शौण्डीरस्य भावः कर्म वा शौण्डीर्यं शौ-
डीर्यमिति वा । (२) तेज इति प्रभुत्वशक्तिभवमुत्कटत्वं । (३) धर्मका-
मार्थभयोपन्यासेन अमात्यानामाशयान्वेषणमुपधा इत्युच्यते । (४) मंत्रः
पञ्चाङ्गः यत्कौटिल्य आह । “ कर्मणामारंभोपायः १ पुरुषद्रव्यसंपत् २
देशकालविभागः ३ विनिपातप्रतीकारः ४ कार्यसिद्धिश्चेति पञ्चाङ्गानि ” ॥

संस्थोपरार्धस्तु मन्तुर्व्यलीकं विप्रियोगसी ॥ ४०८ ॥

बलिः^१ करो^२ भागधेयो^३ द्विपाद्यो^४ द्विगुणो दमः ।

वाहिनी^१ पृतना^२ सेना^३ बलं^४ सैन्यमनीकिनी^५ ॥ ४०९ ॥

कटकं^६ ध्वजिनी^७ तन्त्रं^८ दण्डोऽनीकं^९ पताकिनी^{१०} ।

वरुथिनी^{११} चमूश्चक्रं^{१२} स्कन्धावारोऽस्य तु स्थितिः ॥४१०॥

शिविरं^१ रचना तु स्यात् व्यूहो^२ दण्डादिको युधि ।

प्रत्यासारो^३ व्यूहपार्ष्णिः सैन्यपृष्ठे प्रतिग्रहैः ॥ ४११ ॥

पुंकेभैकरथाख्यश्वाः पत्तिः^४ पञ्चपदातिका ।

(१) युधि संग्रामनिमित्तं सैन्यानां रचना (विन्यासविशेषः) व्यूहः ।

(२) प्रत्यासरतीति प्रत्यासारः सैन्यरचनायाः पश्चाद्भाग इत्यर्थः । (३)

यद्भारतम् “ एको रथो गजश्चैको नराः पञ्च पदातयः । त्रयश्च तुरगास्तज्जैः

पत्तिरित्यभिधीयते ” । पत्तेः सम्बन्धिभिरिभरथाश्चपदातिभिः क्रमेण त्रिगुणितैः

सेनादीनि नामानि क्रमेण भवन्ति । तेन पत्तित्रिगुणा सेना १ सेना त्रिगुणा

सेनामुखं २ सेनामुखं त्रिगुणं गुल्मः ३ गुल्मस्त्रिगुणो वाहिनी ४ वाहिनी

त्रिगुणा पृतना ५ पृतना त्रिगुणा चमूः ६ चमूस्त्रिगुणा अनीकिनी ७

यदाहुः “ पत्ती १ सेना २ सेनामुखञ्च ३ गुल्मञ्च ४ वाहिनी चैव ५

पिञ्जणा ६ चमू ७ अनीगिणि ८ दशगणिञ्च्य अक्सोहिणी होइ ९ ।

तथा च स्यात्सेनाक्षौहिणी नाम खागाष्टैकद्विकैर्गजैः २१८७० । रथैः

सेनां सेनामुखं^३ गुल्मो^४ वाहिनी^५ पृतनां चमूः ॥ ४१२ ॥

अनीकिनी^६ च पत्तेः स्यादिभाद्यैस्त्रिगुणैः क्रमात् ।

दर्शीनीकिन्योऽक्षौहिणी^७ सज्जनं^८ तूपरक्षणम् ॥ ४१३ ॥

वैजयन्ती^९ पुनः केतुः^{१०} पताका^{११} केतनं^{१२} ध्वजैः ।

अस्योच्चूलावचूलाख्यावृद्धाधोमुखकूर्चकौ ॥ ४१४ ॥

गजो^{१३} वाजी^{१४} रथैः^{१५} पत्तिः^{१६} सेनाङ्गं स्याच्चतुर्विधम् ।

युद्धार्थे चक्रवधाने शताङ्गः^{१७} स्यन्दनो^{१८} रथैः ॥ ४१५ ॥

स क्रीडार्थः पुष्परथो^{१९} देवार्थस्तु मरुद्रथैः ।

योग्यैरथो^{२०} वैनायिकोऽध्वरथः पारियानिकः ॥ ४१६ ॥

कर्णैरिथैः प्रवहणं^{२१} डयनं^{२२} रथगर्भकैः ।

अनर्तुं शकटोऽर्थे^{२३} स्याद्गन्त्री^{२४} कम्बलिवाह्यकर्म ॥ ४१७ ॥

अथ काम्बलवास्त्राद्यास्तैस्तैः परिवृते रथे ।

स पाण्डुकम्बलीर्यः स्यात् संवीतः पाण्डुकम्बलैः ॥ ४१८ ॥

स तु द्वैपो^{२५} वैयाघ्रश्चै^{२६} यो वृतो द्वीपिचर्मणा ।

२१८७० श्रेभ्यो ह्यैस्त्रिभैः ६९६१० पञ्चभैश्च पदातिभिः १०७३९०”

इति (१) दशगुणा अनीकिनी इत्यर्थः । (२) शास्त्राभ्यासार्थं रथः

योग्या इति । (३) नरवाह्यरथस्येमानि नामानि ।

रथाङ्गं^१ रथपादोऽरि^{२(१)३} चक्रं^४ धारां पुनः प्रधिः^२ ॥ ४१९ ॥
 नेमिरक्षाग्रकीले^१ त्वण्याणी नामिस्तु पिण्डिकौ ।
 युगन्धरं^१ कूबरं^२ स्यात् युगमीशान्तबन्धनम् ॥ ४२० ॥
 युर्गकोलकस्तु शर्म्योः प्रासङ्कस्तु युगान्तरम् ।
 अनुकर्षो^१ दार्वधस्थं धूर्वां^१ यानमुखं च धूः^३ ॥ ४२१ ॥
 रथगुप्तिस्तु वरूथो^२ रथाङ्गानि त्वपस्कराः ।
 शिबिकां याप्ययानेऽथे दोलां प्रेङ्खादिका भवेत् ॥ ४२२ ॥
 वैनीतकं^१ परम्परावाहनं शिबिकादिकम् ।
 यानं^१ युग्यं^२ पत्रं^३ वाह्यं^४ वह्यं^५ वाहनधोरणे^६ ॥ ४२३ ॥
 नियन्तां प्राजितां यन्तां सूतैः सव्येष्टुसारथी^६ ।
 दक्षिणस्थं प्रवेतीरौ^१ क्षत्तौ रथकुटुम्बिकैः ॥ ४२४ ॥
 रथारोहिणिं^१ तु रथी रथिके^१ रथिरो^२ रथी^२ ।
 अश्वारोहे^१ त्वश्ववारैः सादी^३ च तुरगी च सः ॥ ४२५ ॥
 हस्त्यारोहे^१ सादियन्तु महामार्त्रनिषादिनैः ।

(१) अरिणी अरीणि नान्तं क्लीबे । (२) युगः पुंसि क्लीबे च । (३)
 रथगुप्ति इति रथसन्नाहस्य नाम । (४) प्रचेतारौ इति वा पाठः । (५)
 सादी सादिनौ इन्नन्तः । तथैव तुरगी ।

आधोरणां हस्तिपर्कां गजाजीवेमपालर्काः ॥ ४२६ ॥
 योद्धारस्तु भट्टा योधाः सेनारक्षास्तु सैनिकोः ।
 सेनायां ये समवेतास्ते सैन्याः सैनिको अपि ॥ ४२७ ॥
 ये सहस्रेण योद्धारस्ते साहस्राः सहस्रिणः ।
 छायाकरैः छत्रधारैः पताकी वैजयन्तिकैः ॥ ४२८ ॥
 परिधिस्थैः परिचरैः आमुक्तैः प्रतिमुक्तैवत् ।
 अपिनद्धैः पिनद्धोऽर्थे सन्नद्धो व्यूढकङ्कटैः ॥ ४२९ ॥
 दंशितो वर्मिमर्तैः सर्जैः सन्नाहो वर्म कङ्कटैः ।
 जगरैः कवचं दंशस्तनुत्रं माठ्युरश्छदः ॥ ४३० ॥
 निचोलकैः स्यात्कूर्पासो वारबाणश्च कञ्चुकैः ।
 सारसनं त्वधिकाङ्गं हृदि धार्य सकञ्चुकैः ॥ ४३१ ॥
 शिरस्त्राणे तु शीर्षण्यं शिरस्कं शीर्षकं च तत् ।

(१) परिधिस्थादिद्वयं सज्जीभूतस्य । (२) सारं सनोति ददाति सार-
 सनम् अधिकमङ्गादधिकाङ्गं पुंस्त्रीबलिङ्गः अधियाङ्गमित्येके यन्मुनिः
 “ अधियाङ्गं सारसनम् ” भृगुस्तु “ तस्य सारसनं ज्ञेयमधियाङ्गञ्च निबन्ध-
 नमित्याह । शब्दरत्नाकरोऽपि “ कञ्चुके वारबाणः स्यात् बाणवारोऽधिया-
 ङ्गवत् । अधियाङ्गमधिकाङ्गं सारसने त्रयं स्मृतम् ” इति ।

नागोदमुदरत्राणं^२ जङ्घात्राणं^३ तु मत्कुणर्म^४ ॥ ४३२ ॥
 बाहुत्राणं^५ बाहुलं^६ स्याज्जालिका त्वङ्गरक्षणी^७ ।
 जालप्रायायसी^८ स्यादायुधीर्यः शस्त्रजीविनि^९ ॥ ४३३ ॥
 काण्डपृष्ठा^{१०}युधिकौ^{११} च तुल्यौ प्रासिककौन्तिकौ^{१२} ।
 पारश्वधिकस्तु^{१३} पारश्वधैः परश्वधायुधैः ॥ ४३४ ॥
 स्युनैस्त्रिशिकशाक्तीकं—याष्टीकास्तत्तदायुधाः ।
 तूणी^{१४} धनुर्भृत्^{१५} धानुष्कैः स्यात्काण्डीरस्तु काण्डवान् ४३५
 कृतहस्तैः कृतपुङ्खैः सुप्रयुक्तशरो हि यः ।
 शीघ्रवेधी^{१६} लघुहस्तोऽपराद्धेषुस्तु लक्ष्मीः ॥ ४३६ ॥
 च्युतेषुर्दूरवेधी^{१७} तु दूरीपात्यायुधं^{१८} पुनः ।
 हेतिः^{१९} प्रहरणं^{२०} शस्त्रमस्त्रं^{२१} तच्च चतुर्विधम् ॥ ४३७ ॥
 मुक्तं द्विधा प्राणियन्त्रमुक्तं शक्तिशरादिकम् ।
 अमुक्तं^{२२} शस्त्रिकादि स्याद्यष्ट्याद्यं तु द्वयात्मकम् ॥ ४३८ ॥

(१) तूणिनौ तूणिनः । (२) “सुमेवेदपराद्धेषुर्यस्य लक्ष्याच्युतः शरः”
 इति । (३) दूरापाती इन्नन्तः । (४) पाणिमुक्तं शक्त्यादि १ । यन्त्रमुक्तं
 शरादि २ । “शक्त्यादि पाणिमुक्तं १ स्यादमुक्तं क्षुरिकादिकम् । मुक्ता-
 मुक्तं च यष्ट्यादि यन्त्रमुक्तं शरादिकम्” इति हलायुधः ।

धनुश्चापोह्वमिष्वारसैः कोदण्डं^१ धन्वं^२ कामुर्कम् ।
 द्रुणौसौ लस्तकोऽस्यान्तरग्रं त्वर्त्तिरटन्येपि ॥ ४३९ ॥
 मौर्वी^३ जीवी^४ गुणो^५ गव्या^६ शिञ्जा^७ बाणासनं^८ द्रुणा^९ ।
 सिञ्जिनी^{१०} ज्या^{११} च गोधार्तुं तलं^{१२} ज्याघातकारणम् ॥ ४४० ॥
 स्थानान्यालीढवैशाखेप्रत्यालीढानि^{१३} मण्डलम् ।
 समपादं^{१४} च वेध्यं तु लक्ष्यं^{१५} लक्षं^{१६} शरव्यकर्म ॥ ४४१ ॥
 बाणे^१ पृषत्केविशिश्वौ खर्गोर्गार्द्धपक्षौ
 काण्डांशुगुणप्रदरसायकपत्रवार्हाः ।
 पत्रीर्ष्वजिह्वर्गशिलीमुखकङ्कपत्र-
 रोपाः कलम्बशरर्भार्गर्णचित्रपुङ्खाः ॥ ४४२ ॥
 प्रक्ष्वेडनः सर्वलोहो^२ नाराचै एषणश्चै सः ।

(१) धनुष्, धनु, धनू इति त्रीण्येव प्रातिपदिकानि दृश्यन्ते । धन्यति धनति शब्दायते ज्याघातेन वा धनुः रुज्यत्तंस्त्युस् श्लिष्टनिर्देशात्, भृमृ-
 नृति उपप्रत्यये धनुरुकारांतोऽपि, द्वावपि पुंस्त्रीबलिङ्गौ कृषिचमीति उपप्रत्यये स्त्रीलिङ्गो धनूरपि, (पुं. स्त्री.) धनुः धनुषौ धनुषः, धनुः धनुषी धनुषि,
 (पुं. स्त्री.) धनुः धनू धनवः । (२) धन्वनशब्दो नान्तः, धन्वनी धन्वानि इति रूपं स्त्रीवे । (३) अस्यन्ते बाणा अनेनेति आसः पुंसि स्त्रीवे च ।
 (४) स्थानानि बाणमोचनावसरे कर्त्तव्यानि ।

नागोर्दमुदरत्राणं^२ जङ्घात्राणं^१ तु मत्कुणम^३ ॥ ४३२ ॥
 बाहुत्राणं^१ बाहुलं^२ स्याज्जालिकां त्वङ्गरक्षणी^२ ।
 जालप्रायस्यसी^४ स्यादायुधीर्यः शस्त्रजीविनि^२ ॥ ४३३ ॥
 काण्डपृष्ठा^१युधिकौ^४ च तुल्यौ प्रासिककौन्तिकौ^२ ।
 पारश्वधिकस्तु^१ पारश्वधैः परश्वधायुधैः ॥ ४३४ ॥
 स्युनैस्त्रिशिकशाक्तीकं—याष्टीकास्तत्तदायुधाः ।
 तूणी^१ धनुर्मृत्तं धानुष्कैः स्यात्काण्डीरस्तु काण्डवान् ४३५
 कृतहस्तः कृतपुङ्खैः सुप्रयुक्तशरो हि यः ।
 शीघ्रवेधी^१ लघुहस्तोऽपराद्धेषुस्तु लक्ष्मिः ॥ ४३६ ॥
 व्युतेषुर्दूरवेधी^१ तु दूरीपात्यायुधं^४ पुनः ।
 हेतिः^१ प्रहरणं^२ शस्त्रमस्त्रं^४ तच्च चतुर्विधम् ॥ ४३७ ॥
 मुक्तं द्विधा प्राणियन्त्रैमुक्तं शक्तिशरादिकम् ।
 अमुक्तं शस्त्रिकादि स्याद्यष्ट्याद्यं तु द्वयात्मकम् ॥ ४३८ ॥

(१) तूणिनौ तूणिनः । (२) “सुमवेदपराद्धेषुर्यस्य लक्ष्याच्युतः शरः”
 इति । (३) दूरापाती इन्नन्तः । (४) पाणिमुक्तं शक्त्यादि १ । यन्त्रमुक्तं
 शरादि २ । “शक्त्यादि पाणिमुक्तं १ स्यादमुक्तं क्षुरिकादिकम् । मुक्ता-
 मुक्तं च यष्ट्यादि यन्त्रमुक्तं शरादिकम्” इति हलायुधः ।

धनुश्चापोस्त्रमिन्द्रासः कोदण्डं धनुर्व कामुर्कम् ।
 द्रुणासौ लस्तकोऽस्यान्तरग्रं त्वत्तिरटन्यैपि ॥ ४३९ ॥
 मौर्वी जीर्वा गुणो गव्या शिञ्जा बाणासनं द्रुणा ।
 सिञ्जिनी ज्यौ च गोघातुं तलं ज्याघातकारणम् ॥ ४४० ॥
 स्थानान्यालीढवैशाखप्रत्यालीढानि मण्डलम् ।
 समपादं च वेध्यं तु लक्ष्यं लक्षं शरव्यकर्म ॥ ४४१ ॥
 बाणे पृषत्कैविशिखौ खर्गो गार्द्धपक्षौ
 काण्डांशुगण्डप्रदरसायकपत्रवाहाः ।
 पत्रिष्वेजिह्वर्गशिलीमुखकङ्कपत्र-
 रोपाः कलम्बेशरमार्गणचित्रपुङ्खाः ॥ ४४२ ॥
 प्रक्ष्वेडनः सर्वलोहो नाराच एषणश्च सः ।

(१) धनुष्, धनु, धनू इति त्रीण्येव प्रातिपदिकानि दृश्यन्ते । धन्यति धनति शब्दायते ज्याघातेन वा धनुः रुज्यर्त्तऽत्युस् श्लिष्टनिर्देशात्, भृमृ-
 नृति उपत्यये धनुस्कारांतोऽपि, द्वावपि पुंस्त्रीबलिङ्गौ कृषिचमीति उपत्यये
 स्त्रीलिङ्गो धनूरपि, (पुं. स्त्री.) धनुः धनुषौ धनुषः, धनुः धनुषी धनुषि,
 (पुं. स्त्री.) धनुः धनू धनवः । (२) धन्वनशब्दो नान्तः, धन्वनी धन्वानि
 इति रूपं स्त्रीवे । (३) अस्यन्ते बाणा अनेनेति आसः पुंसि स्त्रीवे च ।
 (४) स्थानानि बाणमोचनावसरे कर्त्तव्यानि ।

निरस्तः प्रहिते बाणे विषाक्ते दिग्धलिसकौ^२ ॥ ४४३ ॥

बाणमुक्तिर्व्यवच्छेदो दीप्तिर्वेगस्य तीव्रता ।

क्षुरप्रतद्द्वलौर्ध्वेन्दुतीरीमुख्यास्तु तद्भिदः ॥ ४४४ ॥

पक्षो^१ वाजः पत्रणो तन्न्यासः पुङ्खस्तु कर्त्तरी^२ ।

तूणो निषङ्गस्तूणीरै उपासङ्गैः शराश्रयैः ॥ ४४५ ॥

शरधिः^६ कलापोऽप्यथ चन्द्रहासैः

करवालनिखिंशैकृपाणैखङ्गाः ।

तरवारिकौक्षेयकमण्डलार्ग्रा

असिर्ऋष्टिरिष्टी त्सरस्य मुष्टिः ॥ ४४६ ॥

प्रत्याकारैः परीवारैः कोशैः खङ्गपिधानकर्मै ।

अङ्गुनं फलकं चर्मं खेटकौवरणैस्फुराः ॥ ४४७ ॥

अस्य मुष्टिस्तु संग्राहैः क्षुरी छुरी^२ कृपाणिका ।

शस्त्रैर्सेधैर्नुपुत्र्यौ च पत्रपालस्तु सा यता ॥ ४४८ ॥

दण्डो^१ यष्टिश्च लगुडैः स्यादीली^१ करवालिका ।

(१) स्फुर स्फूर्तिचलनयोः स्फुर चेति घातुद्वयादच् स्फुरति चलति इति स्फुरः । स्फुरकोऽप्यत्र एवं स्फुरः स्फुरत्क इत्यपि । (२) असिधेनुः ९ असिपुत्री ६ ।

(१) मिन्दिपाले^१ सृगैः कुन्ते^२ प्रासोऽथ द्रुघणो^३ घनैः ॥ ४४९ ॥
 मुद्गरैः^४ स्यात्कुठैरस्तु परशुः^५ पशुपैश्च^६ धौ ।
 परश्वर्धः^७ स्वधितिश्च^८ परिर्धः^९ परिघातनैः ॥ ४५० ॥
 सर्व्वला^{१०} तोमरे^{११} शल्यं शङ्कौ^{१२} शूले^{१३} त्रिशीर्षिकम् ।
 शक्तिपट्टिशदुस्फोटचक्रा^{१४} धायाः शस्त्रजातयः ॥ ४५१ ॥
 खुरैली^{१५} तु श्रभो योग्याभ्यासैस्तद्भूः खलूरिका ।
 सर्वाभिसारैः सर्वोर्धैः सर्व्वसन्नहनं^{१६} समाः ॥ ४५२ ॥
 लोहाभिसारो^{१७} दशम्यां विधिनीराजनात्परः ।
 प्रस्थानं^{१८} गमनं^{१९} ब्रज्याभिनिर्व्याणं^{२०} प्रयाणकम् ॥ ४५३ ॥
 यात्राभिषेणनं^{२१} तु स्यात् सेनयाभिगमो रिपौ ।
 स्यात्सुहृद्बलमासारैः प्रचक्रं^{२२} चलितं बलम् ॥ ४५४ ॥
 प्रसारस्तु प्रसरणं तृणकाष्ठादिहेतवे ।

(१) मिन्दिपालो नाम हस्तक्षेप्यो महाफलो दीर्घदंड आयुधविशेषः
 इत्यस्य टीका । (२) कुठिः सौत्रो धातुः कोठतीति कुठारः पुंस्त्रीलिङ्गः
 तुषिकुठिभ्यां किदित्यारः कुठारः कुठान् वृक्षानियतीति वा । (३)
 सर्व्वला तोमरोऽस्त्रियामित्यमरः । (४) चक्रः पुंसि क्लीबे च । (५)
 शस्त्राभ्यासस्य ।

अभिक्रमो^१ रणे यानमभीतस्य रिपून्प्रति ॥ ४५५ ॥
 अभ्यमि^२त्र्योऽभ्यमित्रीथोऽभ्यमित्रीणोऽभ्यरिव्रजन् ।
 स्यादुरस्वानुरसिलै ऊर्जख्यूर्जस्वलौ समौ ॥ ४५६ ॥
 सांयुगीनो^३ रणे साधुर्जेता जिष्णुश्च जित्वरैः ।
 जय्यो^४ यः शक्यते जेतुं जेयो^५ जेतव्यमात्रके ॥ ४५७ ॥
 वैतालिका बोधकरौ अर्थिकौ सौखसुप्तिकौः ।
 घाण्टिकाश्वाक्रिकौः सूतो^६ बन्दी^७ मङ्गलपाठकैः ॥ ४५८ ॥
 मागधो^८ मगधैः संशसका युद्धा निवर्त्तिनः ।
 नमः^९ स्तुतिव्रतस्तस्य ग्रन्थो भोगावली भवेत् ॥ ४५९ ॥
 प्राणैः स्थामै तरैः^{१०} पराक्रमैबलैद्युग्मैनि^{११} शौर्यैजसी^{१२}
 शुष्मं^{१३} शुष्मं च शक्तिरूर्जसंहसि^{१४} युद्धं^{१५} तु सङ्घं कलिः^{१६} ।
 सङ्ग्रामो^{१७} हर्वसम्प्रहारसमराजन्^{१८} युद्धो^{१९} योधनं^{२०}
 संस्फोटः कलहो^{२१} मृधं^{२२} प्रहरणं संघर्षो^{२३} विग्रहः ॥ ४६० ॥
 द्वन्द्वं^{२४} समाघातसमाह्वयौमि

(१.) शत्रुसन्मुखगामिनः । (२) बन्दिनौ बन्दिनः । (३) तरसी
 तरासि । (४) युद्धन् नान्तः क्लीबे । (५) युत् युधौ युधः स्त्री । (६)
 संयतौ संयतः स्त्रियाम् ।

सम्पात^{३३}संमर्द^{३४}समित्प्रघात^{३५}ोः ।

आस्कन्द^{३६}नौजि^{३७}प्रधनान्य^{३८}नीके-

मभ्यागमश्च^{३९} प्रविदारणं^{४०} च ॥ ४६१ ॥

समुदायैः^{४१} समुदयो^{४२} राटिः^{४३} समितिसेङ्करौ^{४४} ।

अभ्यामर्दः^{४५} सम्परायैः^{४६} समीकं^{४७} साम्परायिकम्^{४८} ॥ ४६२ ॥

आक्रन्दः^{४९} संयुगं^{५०} चाथ नियुद्धं^{५१} तद्भुजोद्भवम् ।

पटहाडम्बरौ^{५२} तुल्यौ तुमुलं^{५३} रणसङ्कुलम् ॥ ४६३ ॥

नारीसं^{५४} त्वग्रयानं^{५५} स्यादवमर्दस्तु पीडनम् ।

प्रपातस्त्वभ्यवस्कन्दो^{५६} धाव्यभ्यासादनं^{५७} च सः ॥ ४६४ ॥

तद्रात्रौ सौप्तिकं वीराशंसनं त्वाजिभीष्मभूः ।

नियुद्धभूरक्षत्राटो^{५८} मोहो^{५९} मूर्च्छा^{६०} च कश्मलम् ॥ ४६५ ॥

वृत्ते भाविनि वा युद्धे पानं स्याद्वीरपाणकम् ।

पलायनमपयानं^{६१} सन्द्रावैद्रवैविद्रवाः ॥ ४६६ ॥

अपक्रमः^{६२} समुत्-प्रेभ्यो^{६३} द्रावोऽथ विजयो^{६४} जयैः ।

(१) समितौ समितः स्त्रियाम् । (२) बाहुयुद्धं । (३) संग्रामवा-
द्यस्य नाम्नी । (४) संग्रामे प्रहारान्मोहो वैचित्त्यं मूर्च्छा मूर्च्छनं तयोः
कश्मलमित्येकं नाम (५) सन्द्रावः ७ उद्द्रावः ८ मद्रावः ९ ।

अभिक्रमो^१ रणे यानमभीतस्य रिपून्प्रति ॥ ४५५ ॥

अभ्यमित्रयोऽभ्यमित्रयोऽभ्यमित्रिणोऽभ्यरिव्रजन् ।

स्यादुरस्वानुरसिलं ऊर्जख्यूर्जस्वलौ समौ ॥ ४५६ ॥

सांयुगीनो^१ रणे साधुर्जेता जिष्णुश्च जित्वरैः ।

जय्यो^१ यः शक्यते जेतुं जेयो^१ जेतव्यमात्रके ॥ ४५७ ॥

वैतालिका बोधकरौ अर्थिकौ सौखसुप्तिकौः ।

घाण्टिकाश्चाक्रिकौः सूतो^१ बन्दी^२ मङ्गलपाठकैः ॥ ४५८ ॥

मागधो^५ मगधैः संशप्तका युद्धा निवर्त्तिनः ।

नर्मः स्तुतिवर्तस्तस्य ग्रन्थो भोगावली भवेत् ॥ ४५९ ॥

प्राणैः स्थामै तरैः^३ पराक्रमैर्बलैर्घुम्नीनि^५ शौर्यैर्जसी^६

शुष्मं^७ शुष्मं च शक्तिरूर्जसैर्हसी^{१३} युद्धं^१ तु सङ्घैर्कलिः^३ ।

सङ्ग्रामो^१ हवैसम्प्रहारैसमराजन्^८ युद्धो^१ योधनं^{१०}

संस्फोटः कलहो^{१२} मृधं^{१३} प्रहरणं संयुद्धैर्णो^{१६} विग्रहैः ॥ ४६० ॥

द्वन्द्वं^९ समाघातैसमाह्वयैमि

(१) शत्रुसन्मुखगामिनः । (२) बन्दिनौ बन्दिनः । (३) तरसी तरासि । (४) घुम्नन् नान्तः क्लीबे । (५) युत् युधौ युधः क्ली । (६) संयतौ संयतः स्त्रियाम् ।

सम्पात^{३१}संमर्द^{३३}समित^{३४}प्रघात^{३५}ाः ।

आस्कन्द^{३५}नौजि^{३६}प्रधना^{३७}न्यनी^{३८}क-

मभ्यागम^{३९}श्चै^{४०} प्रविदारणं^{४१} च ॥ ४६१ ॥

समुदाय^{४२}ैः समुदयो^{४३} राटिः^(१) समिति^{४४}सैङ्ग^{४५}रौ ।

अभ्यामर्द^{४६}ैः सम्पराय^{४७}ैः समीक^{४८} साम्परायिक^{४९}म् ॥ ४६२ ॥

आक्रन्द^{५०}ैः संयुग^{५१}ं चाथ नियुद्धं^{५२} तद्भुजो^(३)द्भिवम् ।

पट^(४)हाडम्बरौ^{५३} तुल्यौ तुमुलं^{५४} रणसङ्कुलम् ॥ ४६३ ॥

नारीसं^{५५} त्वग्रयानं^{५६} स्यादवमर्द^{५७}स्तु पीडनम् ।

प्रपात^{५८}स्त्वभ्यवस्कन्दो^{५९} धाव्यभ्यासादनं^{६०} च सः ॥ ४६४ ॥

तद्रात्रौ सौप्तिकं वीराशंसनं त्वाजिभीष्मभूः ।

नियुद्धभूरक्षत्राटो^{६१} मोहो^{६२} मूर्च्छा^{६३} च कश्मल^{६४}म् ॥ ४६५ ॥

वृत्ते भाविनि वा युद्धे पानं स्याद्द्वीरपाणकम् ।

पलायनमपयानं^{६५} सन्द्रावै^{६६}द्रवै^{६७}विद्रवाः ॥ ४६६ ॥

अपक्रम^{६८}ैः समुत्-प्रेभ्यो^(५) द्रावो^{६९}ऽथ विजयो^{७०} जयैः ।

(१) समितौ समितः स्त्रियाम् । (२) बाहुयुद्धं । (३) संग्रामवा-
द्यस्य नाम्नी । (४) संग्रामे प्रहारान्मोहो वैचित्त्यं मूर्च्छा मूर्च्छनं तयोः
कश्मलमित्येकं नाम (५) सन्द्रावः ७ उद्द्रावः ८ प्रद्रावः ९ ।

पराजयो रणे भङ्गो डंभरे^१ भिम्बेविप्लवौ^२ ॥ ४६७ ॥

वैरनिर्यातनं^३ वैरशुद्धिवैरेप्रतिक्रियां ।

बलात्कारस्तु प्रसभं^४ हठोऽथ स्वलितं^५ छलम् ॥ ४६८ ॥

परी-पर्य-मितो भूतो^६ जितो भग्नः पराजितः ।

पलायितस्तु नष्टः स्यात् गृहीतदिक्कृ^७ तिरोहितः ॥ ४६९ ॥

जिताहवो जितकाशी प्रस्कन्नपतितौ^८ समौ ।

चारः कारागुप्तौ^९ बन्धां ग्रहकैः प्रोपतो ग्रहः ॥ ४७० ॥

चातुर्वर्ष्यं^{१०} द्विजक्षत्रवैश्यैशूद्रां नृणां भिदः ।

ब्रह्मचारी गृही^{११} वानप्रस्थो^{१२} भिक्षुरिति क्रमात् ॥ ४७१ ॥

(१) उपद्रवविशेषस्य “लूट” इति भाषायां । (२) “प्रसभोऽस्त्रीति वैजयन्ती” । (३) “छलं तु स्वलिते व्याजे” इति महेश्वरः । स्वलितं परस्य वदतः स्वामिमतार्थान्तरविकल्पोपपादनेन वचनविघातः । यथा कूपो नवोदक इति षट्दर्शनम् । वादिना कूपो नवोदक इति कथायां नवीनार्थ-वाचकतया नवशब्दप्रयोगे कृते छलवादी नवसङ्घचामारोप्य दूषयति कुत एक एव कूपो नवसङ्घचोदक इति । मतिभ्रंशादिकं वा यच्चाणक्यः । “किं करोति नरः प्राज्ञः शूरोवाऽथ सुपण्डितः । देवो यस्य च्छलान्वेषी करोति विकलाः क्रियाः” । (४) पराभूतः १ परिभूतः २ अभिभूतः ३ । (५) प्रग्रहः ३ उपग्रहः ४ ।

चत्वार आश्रमास्तत्र वर्णा स्याद्ब्रह्मचारिणि^२ ।
 ज्येष्ठाश्रमी गृहमेधी^२ गृहस्थैः स्नातको^३ गृही ॥ ४७२ ॥
 वैखानसो^१ वानप्रस्थो^२ भिक्षुः साध्यासिको यतिः^३ ।
 कर्मन्दी^४ रक्तवसनेः परिव्राजकैतापसौ^५ ॥ ४७३ ॥
 पारार्शरी पारिकाङ्क्षी मस्करी^{१०} परिरक्षकैः ।
 स्थाण्डिलः स्थण्डिलशायी^२ यः शेते स्थण्डिले व्रतात् ४७४
 तपःक्लेशसहो दान्तैः शान्तैः श्रान्तौ जितेन्द्रियैः ।
 अवदानं^१ कर्म शुद्धं ब्राह्मणस्तु त्रयीमुखैः ॥ ४७५ ॥
 भूदेवो^३ वाडवो^४ विप्रो^५ द्व्याग्निभ्यां जाति-जन्म-जाः^{११} ।
 वर्णज्येष्ठैः^{१२} सूत्रकण्ठैः^{१३} षट्कर्मैः^{१४} मुखसम्भवं^{१५} ॥ ४७६ ॥
 वेदगर्भः^{१६} शमीगर्भः^{१७} सावित्रो^{१८} मैत्रे^{१९} एतसैः ।
 बटुः पुनर्माणवको^२ भिक्षां स्याद्द्रासिमात्रकम् ॥ ४७७ ॥

(१) द्विजातिः ६ द्विजन्मा ७ द्विजः ८ अग्रजातिः ९ अग्रजन्मा १०
 अग्रजः ११ अत्र द्विजत्वं “मातुरग्रे विजननं द्वितीयं मौञ्जीबन्धनमिति
 स्मृतैः” (२) एतसः एकादशस्वरादिस्तद्वर्गाद्यमध्योदन्त्यान्तश्च । (३)
 “ग्रासप्रमाणं भिक्षा स्यादग्रं ग्रासचतुष्टयम् । अग्रं चतुर्गुणं प्राहुर्हन्तकारं
 द्विजोत्तमाः १” ।

उपनार्यस्तूपनयो^२ बट्टकरणैर्मानिर्यः ।

अग्निन्धनं त्वग्निकार्यमाग्नीध्रौ चाग्निकारिकौ ॥ ४७८ ॥

पालाशो दण्ड आषाढो^२ व्रते राम्भस्तु^३ वैणवैः ।

बैल्वः सारस्वतो^२ रौच्यैः पैल्वस्तवौपरैधिकैः ॥ ४७९ ॥

आश्वत्थस्तु^४ जितनेमिरौदुम्बरं उलूखलैः ।

जटौ सटौ वृषी^१ पीठं^२ कुण्डिकां तु कमण्डलुः ॥ ४८० ॥

श्रोत्रियश्छान्दसो^२ यष्टौ त्वादेष्टौ स्यान्मखे व्रती^३ ।

याजकौ यजमानेश्च सोमयाजी^१ तु दीक्षितैः ॥ ४८१ ॥

इज्याशीलो यायजूको यज्वा^१ स्यादासुतीबलैः ।

सोमर्षः सोमपीथी^२ स्यात् स्थपतिर्गीष्पतीष्टिकृत् ॥ ४८२ ॥

सर्ववेदास्तु^३ सर्वस्वदक्षिणं यज्ञमिष्टवान् ।

यजुर्विदध्वर्युर्ऋग्विद्वोतोद्गैती^४ तु सामवित्तं ॥ ४८३ ॥

यज्ञो^१ यागैः सर्वैः सत्रं^२ स्तोमो^३ मन्थुर्मखैः ऋतुः ।

(१) यन्मनुः “ गर्भाष्टमेऽब्दे कुर्वीत ब्राह्मणस्योपनायनम्” चत्वारि
मौञ्जीबन्धनस्य । (२) ऋग्वेदकाण्डेऽग्निविशेषस्य । (३) रम्माशब्दो
वेणुपय्याय इति टीका, रम्माया विकारो राम्भः । (४) औपरोधिक इति
ऋचित्पाठः । (५) यष्टारौ यष्टारः आदेष्टारौ आदेष्टारः । (६) सर्व-
वेदसौ सर्ववेदसः । (७) उद्गातारौ उद्गातारः ।

संस्तरः^{११} सप्ततन्तुश्च^(१) वितानं^{१२} बर्हिरेध्वरः^{१३} ॥ ४८४ ॥

अध्ययनं^१ ब्रह्मियज्ञैः^२ स्याद्देवयज्ञं^३ आहुतिः ।

होमो^४ होत्रं^५ वषट्कारैः^६ पितृयज्ञस्तु^७ तर्पणम् ॥ ४८५ ॥

तच्छ्राद्धं^८ पिण्डदानं^९ च नृत्यज्ञोऽतिथिपूजनम् ।

भूतयज्ञो^१ बलिः^२ पञ्च हायज्ञा^३ भवन्त्यमी ॥ ४८६ ॥

पौर्णमासश्च^४ दर्शश्च^५ यज्ञौ पक्षान्तयोः पृथक् ।

सौमिकी दीक्षणी^६ येष्टिर्दीक्षा^७ तु व्रतसंग्रहः ॥ ४८७ ॥

वृतिः सुगहना कुम्भा^८ वेदा^९ भूमिः परिस्कृता ।

स्थण्डिलं^१ चत्वरं चान्या यूपैः^२ स्याद्यज्ञकीलकः ॥ ४८८ ॥

चषालो यूपकटको^३ यूपकर्णो^४ घृतार्वनौ ।

यूपाग्रभागे स्यात्तर्म्मरणिर्निर्मन्थदारुणि ॥ ४८९ ॥

(१) बर्हिषी बर्हिषि । (२) ब्रह्मणो वेदस्य यजनं दानादि स ब्रह्म-

यज्ञः । (३) मन्त्रपूर्वकं जलदानं तर्पणम् । (४) दीक्षणीयस्य दीक्षार्हस्य

इष्टिर्यज्ञः चन्द्रनिमित्तयागविशेषोऽयम् । (५) यागकालव्यवहार्योऽलङ्का-

रविशेषः । (६) सूत्रधारघटिता यूपशिरसि कटकाकृतिः । (७) घृतसि-

ञ्जनस्थाने चित्तु^(८) तर्म्मन क्लीबे वाचस्पतिस्तु "यूपाग्रे तर्म्म न स्त्रियामिति "

(९) तर्म्मणः इत्याद्यपि अन्यत्र तर्म्म तर्म्मणी

स्युर्दक्षिणाहवनीर्यैगार्हपत्यौस्त्रयोऽप्रयः ।

इदमग्नित्रयं त्रेतां प्रणीतः संस्कृतोऽनलः ॥ ४९० ॥

ऋक् समिधेनी^१ धाप्यौ च समिदांधीयते यथा ।

समिदिन्धनेमेधेधर्मैतर्पणैर्वांसि^२ भैस्मि^३ तु ॥ ४९१ ॥

स्याद्भूतिर्भसितं^३ रक्षो क्षारः पात्रं^३ स्रुवादिकम् ।

स्रुवः स्रुगोऽधरा सोर्पभृज्जुहूः पुनरुत्तरा ॥ ४९२ ॥

ध्रुवा तु सर्वसंज्ञार्थं यस्यामाज्यं निधीयते ।

योभिमन्त्र्य निहन्येत स स्यात्पशुरुपाकृतः ॥ ४९३ ॥

परम्पराकं^१ शमनं^२ प्रोक्षणं^३ च मखे वधः ।

हिसार्थं कर्माभिचारः स्याद्यज्ञार्हं तु यज्ञियम् ॥ ४९४ ॥

हविः^१ सान्नाय्ये^२ मामिक्षां श्रुतोष्णक्षीरगं दधि ।

क्षीरशरः पयस्यौ च तन्मस्तु^३नि तु वाजिनम् ॥ ४९५ ॥

हव्यं सुरेभ्यो दातव्यं पितृभ्यः कव्यमोदनम् ।

आज्ये तु दधिसंयुक्ते पृषदाज्यं पृषातकः ॥ ४९६ ॥

दध्ना तु मधु संयुक्तं मधुपर्कं महोदयः ।

, १२भाशब्दो
(४) औपरोधिक इति

(१) मस मसानी मसानि । (२) दक्षारौ आदेष्टारः । (३) सर्व-
जुहः । (३) तस्या आमिक्षाया मण्डे । शतारः ।

हवित्री^(१) तु होमकुण्डं हव्यपीकः पुनश्चरुः ॥ ४९७ ॥

अमृतं^१ यज्ञशेषे^२ स्याद्विधसो भुक्तशेषके^२ ।

यज्ञान्तोऽवभृथैः पूर्वं वाप्यादिष्टं^३ मखक्रिया ॥ ४९८ ॥

इष्टापूर्त्तं^४ तदुभयं बहिर्मुष्टिस्तु विष्टरंः ।

अग्निहोत्र्यग्निचिच्चाहिताग्नावथाग्निरक्षणम् ॥ ४९९ ॥

अश्याधानैमग्निहोत्रं^५ दवीं^५ तु घृतलेखनी ।

होमाग्निस्तु महाज्वालो^२ महावीरः^२ प्रवर्गवत् ॥ ५०० ॥

होमधूमस्तु निगणो^१ होमभस्म तु वैष्टुर्त्तम् ।

उपस्पर्शस्त्वाचमनं^२ धारासेकौ^२ तु सेचने^३ ॥ ५०१ ॥

ब्रह्मासनं^३ ध्यानयोगासनेऽथ ब्रह्मवर्चसम्^(५) ।

वृत्ताध्ययनर्द्धिः पाठे स्याद् ब्रह्माञ्जलिर्ऽञ्जलिः ॥ ५०२ ॥

पाठे तु मुखनिष्क्रान्ता विप्रुषो ब्रह्मविन्दवः ।

साकल्यवचनं पारायणं^६ कल्पे^६ विधिक्रमौ^६ ॥ ५०३ ॥

(१) हूयतेऽस्यां हवित्री । (२) हव्यस्य पाकः पचनमत्र हव्यपाकः स्थालीति केचित् । (३) अग्निहोत्रिणौ अग्निहोत्रिणः, अग्निचितौ अग्निचितः । (४) विशेषेण स्तूयते स्म विष्टुतोऽग्निस्तस्येदं वैष्टुतं । (५) ब्रह्मणो वर्चस्तेजो ब्रह्मवर्चसम् । चरित्राध्ययनसम्पन्ने । (६) सकलस्य भावः साकल्यं साक-

मूलेङ्गुष्ठस्य स्याद्ब्राह्मं^१ तीर्थं कायकनिष्ठयोः ।

पित्र्यं^२ तर्जन्यङ्गुष्ठान्तर्देवंतं^३ त्वङ्गुलीमुखे ॥ ५०४ ॥

ब्रह्मत्वं^४ तु ब्रह्मभूयं^५ ब्रह्मसायुज्यमित्यपि ।

देवभूयादिकं^६ तद्वदथोपाकरणं^७ श्रुतेः ॥ ५०५ ॥

संस्कारपूर्वं ग्रहणं स्यात्स्वाध्यायैः पुनर्जपैः ।

औपवस्त्रं^८ तूपवासैः कच्छं^९ सान्तपनादिकम् ॥ ५०६ ॥

प्रार्यैः सन्यास्यनसने नियमैः पुण्यकै^{१०} व्रतै^{११}र्मै ।

चरित्रं^{१२} चरिताचारौ^{१३} चारित्र्यचरणे^{१४} अपि ॥ ५०७ ॥

वृत्तं^{१५} शीलं च सर्वैर्नोर्ध्वंसि जप्येऽधमर्षणम् ।

समास्तु पादग्रहणाभिवादनोपसङ्ग्रहाः ॥ ५०८ ॥

ल्येन सामस्येन वचनं अध्ययनम् । “साकल्यवचनं प्राज्ञैः पारायण-
मुदाहृतम्” इति हलायुधः । (१) आदिशब्दात् स्वर्गभूयं स्वर्गत्वं
स्वर्गसायुज्यमिति । (२) औपवस्त्रं उपवस्ता प्राप्तोऽस्य औपवस्त्रं ऋत्वा-
दिभ्य इत्यण् “वस्तच् स्तम्भे” इत्यस्मात् के उपवस्तास्पदमौपवस्तमित्येके,
उपवस्त्रमित्यन्ये, उपवस्तुरिदमित्यन्नाद्योऽपि, यत् स्मृतिः “मापान्मधु
मसूराश्च वर्जयेदौपवस्त्रके” इति । “औपवस्त्रमुपवस्त्रमौपवस्तोपवस्तके”
इति शब्दरत्नाकरः । (३) व्रतं पुंसि क्लीबे च ।

उपवीतं^१ यज्ञसूत्रं^२ प्रोद्धृते^(१) दक्षिणे^(३) करे ।

प्राचीनावीतमन्यस्मिन्निवीतं^१ कण्ठलम्बितम् ॥ ५०९ ॥

प्राचेतसस्तु^२ वाल्मीकीर्वल्मिकैकुशिनी^३ कविः^४ ।

मैत्रावरुणंवाल्मीकौ^५ वेदव्यासस्तु माठरैः ॥ ५१० ॥

द्वैपायनैः पराशर्यैः^६ कानीनो^७ बादरायणैः ।

व्यासोऽस्याम्बा सत्यवती^१ वासवी^२ गन्धकालिका ॥ ५११ ॥

योजनगन्धो दाशेयी^४ शालङ्कायनजां च सा ।

जामदग्न्यस्तु रामैः स्याद् भार्गवो^३ रेणुकासुतैः ॥ ५१२ ॥

नारदस्तु देवब्रह्मो पिशुनैः कलिकारकैः ।

वशिष्ठो^(२)ऽरुन्धतीजानिरक्षमालां त्वरुन्धती^२ ॥ ५१३ ॥

त्रिशङ्कुयाजी^३ गाधेयो^२ विश्वामित्रश्च^३ कौशिकैः ।

कुशारंणिस्तु दुर्वासोः^(३) शतानन्दस्तु गौतमैः ॥ ५१४ ॥

याज्ञवल्क्यो^१ ब्रह्मरात्रियोगेशोऽप्यथ पाणिनौ^१ ।

(१) दक्षिणे करे प्रोद्धृते इति दक्षिणकराधोनिक्षिप्ते सूत्रे इत्यर्थः ।

(२) अयं दन्त्यवानपि, अतिशयेन वसुमान् वसिष्ठः गुणाङ्गादि-
तीष्टिविन्मतोर्णीप्सेति मतोर्लुपि प्रत्यन्तस्वरादेरित्यन्त्यस्वरादिलोपः । (३)

दुर्वाससौ दुर्वाससः ।

सालीतुरीयैदाक्षेयौ^१ गोनर्दीये^१ पतञ्जलिः^२ ॥ ५१५ ॥

कात्यायने^१ वररुचिर्मेघाजिञ्चै पुनर्वसुः ।

अथ व्याडिर्विन्ध्यवासी^२ नन्दिनीतनयश्चै सः ॥ ५१६ ॥

स्फोटायने^१ तु कक्षीवान् पालकाप्ये^१ करेणुभूः ।

वात्स्यायने^१ मल्लनार्गः कौटिल्यैश्चैणकात्मर्जः ॥ ५१७ ॥

द्रामिलैः पक्षिलस्वामी^१ विष्णुगुप्तोऽङ्गुलश्चै सः ।

क्षतव्रतोऽर्वकीर्णी^१ स्याद् ब्राह्म्यैः संस्कारवर्जितः ॥ ५१८ ॥

शिश्निदानैः कृष्णकर्मा ब्रह्मबन्धुर्द्विजोऽधमः ।

नष्टाग्निर्वीरहा जातिमात्रजीवी द्विजश्रुवः ॥ ५१९ ॥

धर्मध्वजी^१ लिङ्गवृत्तिर्वेदहीनो^१ निराकृतिः^२ ।

वार्त्ताशी^१ भोजनार्थं यो गोत्रादि वदति स्वकम् ॥ ५२० ॥

उच्छिष्टभोजनो^१ देवनैवेद्यबलिभोजनः ।

(१) सालातुरं आभिननो निवासोऽस्य सालातुरीयः सालातुरादीयण् ।

(२) कक्षीवन्तौ कक्षीवन्तः । (३) कौटिल्य इति वा । कुटो घटस्तं लान्ति कुटलाः कुलधान्यास्तेषामपत्यं कौटिल्यः, यद्यपि टीकाकृता एतत्साधितं तथापि पुस्तकमात्रे कौटिल्य इत्येव दृश्यते । (४) अवकीर्णिनौ अवकीर्णिनः ।

अर्जुनस्त्वसदध्येतां शाखारण्डोऽन्यशाखकैः ॥ ५२१ ॥
 शस्त्राजीवः काण्डस्पृष्टो^२ गुरुर्हा नरकीलकैः ।
 मलो^१ देवादिपूजायामश्राद्धोऽथ मलिम्लुचः ॥ ५२२ ॥
 पञ्चयज्ञपरिभ्रष्टो निषिद्धैकरुचिः खरुः ।
 सुप्ते यस्मिन्नुदेत्यर्कोऽस्तमेतिच क्रमेण तौ ॥ ५२३ ॥
 अभ्युदिताभिनिर्मुक्तौ^१ वीरोज्जो^१ न जुहोति यः ।
 अग्निहोत्रच्छलाद् याञ्चापरो वीरोपवीजकः ॥ ५२४ ॥
 वीरविप्लावको^१ जुह्वद्भनैः शूद्रसमाहृतैः ।
 स्याद्वाद्वाद्याहृतैः स्याच्छून्यवादी^१ तु सौगतैः ॥ ५२५ ॥
 नैयायिकस्त्वाक्षपादो^२ योगैः साङ्ख्यैस्तु कापिलैः ।
 वैशेषिकैः स्यादौलूक्यो^२ बार्हस्पत्यैस्तु नास्तिकैः ॥ ५२६ ॥
 चार्वाको^३ लौकायतिकैश्चैते षडपि तार्किकाः ।
 क्षत्रं^१ तु क्षत्रियो^२ राजा^३ राजन्यो^४ बाहुसम्भवंः ॥ ५२७ ॥
 अर्ध्या^१ भूमिस्पशो^२ वैश्या^३ ऊरुर्व्यो^४ ऊरुर्जा^५ विशः ।

(१) नास्ति जपः स्वाध्यायोऽस्य । (२) शूद्रेभ्यः समाहृतैः । (३)
 स्याद्वाद्वादिन् शब्दः करिवत् । “स्यादस्ति” “स्यान्नास्ति” इत्येवंरीत्या
 वक्तुंशीलाः । स्याद्वादसशुभङ्गिन्यौ इत्यर्हतां युक्तिनामनि ।

वाणिज्यं^१ पाशुपाल्यं^२ च कर्षणं^३ चेति वृत्तर्यः ॥ ५२८ ॥
 आजीवो^१ जीवनं^२ वार्त्ता^३ जीविको^४ वृत्तिवेतने^५ ।
 उञ्छो^१ धान्यकणादानं कणिशाद्यर्जनं शिलम् ॥ ५२९ ॥
 ऋतं^१ तद्भ्रमनृतं^२ कृषिर्मतं^३ तु याचितम् ।
 अयाचितं^१ स्यादमृतं^२ सेवावृत्तिः^३ श्वजीविको ॥ ५३० ॥
 सत्यानृतं^१ तु वाणिज्यं^२ वणिज्या^३ वाणिजो^४ वणिक्^५ ।
 क्रयविक्रयिकः^१ पण्याजीवो-पणिकेनैगमाः ॥ ५३१ ॥
 वैदेहः^१ सार्थवार्हश्च कायकः^२ क्रयिकः^३ क्रयी^४ ।
 क्रयदे^१ तु विपूर्वास्ते मूल्ये^२ वस्तुर्थवक्रयोः ॥ ५३२ ॥
 मूलद्रव्यं परिपणो^१ नीवी^२ लाभोऽधिकं फलम् ।
 परिदानं^१ विनिमयो^२ नैमेयः^३ परिवर्त्तनम् ॥ ५३३ ॥
 व्यतिहारः^१ परावर्त्तो^२ वैमेयो^३ निर्मेयो^४ऽपि च ।
 निक्षेपोर्पनिधी^१ न्यासे^२ प्रतिदानं^३ तददर्पणम् ॥ ५३४ ॥
 क्रेतव्यमात्रके^१ क्रेयं^२ क्रय्यं^३ न्यस्तं क्रयाय यत् ।
 पणितव्यं^१ तु विक्रेयं^२ पण्यं^३ सत्यापनं^४ पुनः ॥ ५३५ ॥

(१) विक्रायकः १ विक्रयिकः २ विक्रयी ३ विक्रयिता ४ । (२)
 नैमेयनिमयोऽपि च, वैमेयविमयोऽपि च, इति पाठद्वयमपि भवति ।

सत्यङ्कारैः सत्याकृतिस्तुल्यौ विपर्णविक्रयौ^२ ।

गण्यं^१ गण्यं^२ सङ्ख्येयं^३ सङ्ख्यात्वेकादिका भवेत् ॥ ५३६ ॥

यथोत्तरं दशगुणं भवेदेको^१ दशामुतः ।

शतं^३ सहस्रमयुतं^४ लक्षप्रयुतकोटयः ॥ ५३७ ॥

अर्बुदमबं^{१०} खर्वं^{११} च निखर्वं^{१२} च महाम्बुजमं ।

शङ्खुर्वार्द्धिरन्त्यं^{१६} मध्यं^{१७} पारार्द्धं^{१८} चेति नामतः ॥ ५३८ ॥

असङ्ख्यद्वीपवाद्यादिपुद्गलात्माद्यनन्तकर्म ।

सांयान्त्रिकः^३ पोतवणिग् यानपात्रं^१ बहित्रकर्म ॥ ५३९ ॥

बोहित्यं^३ वहनं^४ पोतः पोतवाहो^१ नियामकः ।

निर्यामैः^३ कर्णधारस्तु नाविको^२ नौरस्तु मङ्गिनी^२ ॥ ५४० ॥

तरीतरण्यौ^४ वेढाय द्रोणी^१ काष्ठाम्बुवाहिनी ।

नौकादण्डः^३ क्षेपणी^१ स्याद्गुणवृक्षस्तु कूपकैः ॥ ५४१ ॥

पोलिन्दास्त्वन्तरादण्डाः^३ स्यान्मङ्गो^१ मङ्गिनीशिरः ।

अभिस्तु काष्ठकुद्दालः^३ सेकपात्रं^१ तु सेचनम् ॥ ५४२ ॥

(१) गण सङ्ख्याने कवर्गतृतीयाद्यस्वरादिर्घातुः । (२) दशगुणा सङ्ख्या यस्मिन् तद्दशगुणं क्रियाविशेषणमेतत् यथा एको दशभिर्गुणितो दश भवेत् । (३) सांयान्त्रिक इत्यपि ।

केनिपातः^१ कोटिपात्रै^३मरित्रै^३ऽथोडुपः^१ प्लवः^२ ।
 कोलो^३ भेल्ले^३स्तरण्डश्च^३ स्यात्तरीपण्यमातरः^३ ॥ ५४३ ॥
 वृध्याजीवो^१ द्वैगुणिको^२ वार्द्धुषिकः^३ कुसीदिकैः^३ ।
 वार्द्धुषिश्च^३ कुसीदार्थप्रयोगौ^२ वृद्धिजीवने ॥ ५४४ ॥
 वृद्धिः^१ कलान्तरै^३मृणं^१ तूद्धारैः^३ पर्युदञ्चनम्^३ ।
 याञ्चयाप्तं याचितकं^३ परिवृत्यापमित्यकर्म ॥ ५४५ ॥
 अधमर्णो^१ ग्राहकः स्यादुत्तमर्णस्तु^३ दायकः ।
 प्रतिभूर्लभकः^१ साक्षी^२ स्थेयं^१ आधिस्तु^१ बन्धकः^२ ॥ ५४६ ॥
 तुलाद्यैः पौतवं^१ मानं द्रुवयं^१ कुडवादिभिः ।
 पाय्यं^१ हस्तादिभिस्तत्र स्याद्गुञ्जाः^३ पञ्च माषकः^३ ॥५४७॥
 ते तु षोडश कर्षो^३ऽक्षैः^३ पलं^१ कर्षचतुष्टयम् ।
 विस्तः^१ सुवर्णो^२ हेम्नो^३ऽक्षे कुरुविस्तस्तु^३ तत्पले ॥ ५४८ ॥
 तुलां पलशतं तासां विंशत्या भारं^३ आचितैः^३ ।
 शाकटैः^३ शाकटीनैश्च^३ शलाटैस्ते दशाचितैः^३ ॥ ५४९ ॥
 चतुर्भिः^३ कुडवैः^३ प्रस्थैः^३ प्रस्थैश्चतुर्भिराढकैः^३ ।

चतुर्भिराढकैर्द्रोणैः खारी^१ षोडशभिश्च तैः ॥ ५५० ॥

चतुर्विंशत्याङ्गुलानां हस्तो^१ दण्डश्चतुष्करः ।

तत्सहस्रौ तु गव्यूतं^१ क्रोशस्तौ द्वौ तु गोरुतम् ॥ ५५१ ॥

गव्यो गव्यूतं गव्यूती^० चतुःक्रोशं तु योजनम् ।

पाशुपाल्यं^१ जीववृत्तिर्गोमान् गोमी^२ गवीश्वरे^३ ॥ ५५२ ॥

गोपाले^१ गोधुंगाभीरैर्गोर्षेगोसङ्घैर्यवच्छर्वाः ।

गोविन्दोऽधिकृतो गोषु जावालस्त्वजजीविकैः ॥ ५५३ ॥

कुटुम्बी^१ कर्षकैः क्षेत्री^३ हली^० कृषिकर्षकौ^६ ।

कृषीवलोऽपि जित्या^(१) तु हलिः^२ सीरस्तु लाङ्गलम् ॥ ५५४ ॥

गोदारणं^३ हलमीषां^१ सीते^२ तद्वण्डपद्धती ।

निरीषे^(२) कुटकं^१ काले^१ कृषकः^२ कुशिकः^३ फलम् ॥ ५५५ ॥

दात्रं^१ लवित्रं^२ तन्मुष्टौ वण्टो^१ मत्यं^१ समीकृतौ ।

गोदारणं^१ तु कुहलैः खनित्रं^१ त्ववदारणम् ॥ ५५६ ॥

प्रतोदस्तु प्रवयणं^२ प्राजनं^३ तोत्रं^३ तोदने^४ ।

(१) बृहद्बलस्य । (२) यस्याग्रे फालो विवध्यते तस्य, निष्क्रान्ता ईषा यस्मात्तत् निरीषं तस्मिन् ।

योत्रं^१ तु योक्त्रमौबन्धैः कोटिशो^१ लोष्टभेदनैः ॥ ५५७ ॥

मेधिर्मथिः^२ खलेवाली^३ खले गोबन्धदारु यत् ।

शूद्रोऽन्त्यवर्णो^२ वृषलैः^३ पर्यैः पज्जो^४ जघन्यजैः ॥ ५५८ ॥

ते तु मूर्द्धावसिक्तादारथकृन्मिश्रजातयः ।

क्षत्रियायां द्विजान्मूर्द्धावसिक्तो^१ विट् स्त्रियां पुनः ॥५५९॥

अम्बष्टोऽथ पारशर्वनिषादौ^२ शूद्रयोषिति ।

क्षत्रान्माहिष्यो^५ वैश्यायामुग्रैस्तु वृषलस्त्रियाम् ॥ ५६० ॥

वैश्यात्तु कारणैः शूद्रात्स्वायोगवो^६ विशः स्त्रियाम् ।

क्षत्रियायां पुनः क्षर्त्ता चण्डालो^६ ब्राह्मणस्त्रियाम् ॥५६१॥

वैश्यात्तु मार्गधैः क्षत्र्यां वैदेहको^३ द्विजस्त्रियाम् ।

सूतस्तु^३ क्षत्रियाज्जात इति द्वादश तद्भिदः ॥ ५६२ ॥

माहिष्येण तु जातः स्यात्करण्यां रथकारकैः ।

कारुस्तु कारी^२ प्रकृतिः^३ शिल्पी^५ श्रेणिस्तु तद्गणः ॥५६३॥

शिल्पं^१ कलौ विज्ञानं^३ च मालाकारैस्तु मालिकैः ।

पुष्पाजीवैः^३ पुष्पलावी^१ पुष्पाणामवचायिनी ॥ ५६४ ॥

कल्यपालैः^३ सुराजीवी^२ शौण्डिको^३ मण्डहारकैः ।

वारिवासैः पानवणिक्^१ ध्वजो^२ ध्वज्यासुतीबलः ॥ ५६५ ॥

मद्यं^३ मदिष्टो मदिरो^४ परिस्रुतो^५
कश्यं^६ परिस्रुन्मधुं^७ कापिशायनर्म ।

गन्धोत्तमां कल्यंमिरीं^८ परिप्लुतो^९

कान्दम्बरी^{१०} स्वादुरसो^{११} हलिप्रिया^{१२} ॥ ५६६ ॥

शुण्डी^{१३} हाली^{१४} हारहूरं^{१५} प्रसन्नीं^{१६} वारुणीं^{१७} सुरीं ।

माध्वीकं^{१८} मदनीं^{१९} देवसृष्टीं^{२०} कापिशर्मब्धिर्जो^{२१} ॥ ५६७ ॥

मध्वासवे^{२२} माधवको^{२३} मैरेये^(३) शीघुरासवः^(४) ।

जगलो^{२४} मेदको^{२५} मद्यपङ्कः^{२६} किण्वन्तुं^{२७} नम्रहूः^{२८} ॥ ५६८ ॥

नम्रहूर्मद्यबीजं^{२९} च मद्यसन्धानमासुतिः^{३०} ।

(१) “पानवणिजौ पानवणिजः ।” “ध्वजिनौ ध्वजिनः” यथा “दशचक्रिसमो ध्वजः” । (२) माध्वत्यनया माध्वीकं सृणीकास्तोके इके निपात्यते, माद्वीकविकारो माद्वीकमित्यन्ये, माद्वीक इति वा । (३) मिरायां देशे भवो मैरेयः गौड्याः सुराया विशेषोऽयं नद्यादित्वादेयण् मीरे समुद्रे भव इति वा तत्र । (४) शेरतेऽनेन शीघुः शीघोघुक् पुंस्त्रीबलि-
ज्जावेतौ । आसूयते आसवः । सुरा चतुर्द्धा “गौडी १ पैटी २ च माध्वी ३ च फलोऽस्या ४ चतुराः स्मृताः” इति ।

आसँवोऽभिषवो मद्यमण्डकारोत्तमौ समौ ॥ ५६९ ॥
 गल्वर्कस्तु चषकैः स्यात्सरकैश्चानुतर्षणम् ।
 शुण्डा पानमदस्थानं मधुवारा मधुक्रैमाः ॥ ५७० ॥
 सपीतिः सहेपानं स्यादापानं पानगोष्ठिकौ ।
 उपदंशस्त्ववदंशश्चक्षणं मद्यपर्शिनम् ॥ ५७१ ॥
 नाडिन्धमः स्वर्णकारैः कलादो मुष्टिकर्षे सः ।
 तैजसावर्त्तनी मूर्षा भर्खा चर्मप्रसेविकौ ॥ ५७२ ॥
 आस्फोटनी वेधनिकौ शाणस्तु निकर्षेः कर्षेः ।
 सन्दंशः स्यात्कङ्कमुखो भ्रमः कुन्दं च यन्त्रकम् ॥ ५७३ ॥
 वैकटिको मणिकारैः शौल्विकस्ताम्रकुट्टकैः ।
 शाङ्गिकैः स्यात्काम्बविकैस्तन्तुवार्यस्तु सौचिकैः ॥ ५७४ ॥
 कृपाणी कर्त्तरी कल्पन्यपि सूची तु सेवनी ।
 सूचिसूत्रं पिप्पलकं तर्कुः कर्त्तनसाधनम् ॥ ५७५ ॥
 पिञ्जनं विहननं च तुलस्फोटनकार्मुकम् ।

- (१) आसवनमासवः एवमभिषवश्च । (२) मद्यपानावसरस्य द्वे ।
 (३) मिलित्वा मद्यपानस्य द्वे । (४) मद्यपानरुचिकरमक्ष्यस्य चत्वारि ।
 (५) “पुसि चर्मप्रसेवकः” इति कौशान्तरम् ।

सेवनं^१ सीवनं^२ स्यूतिस्तुल्यौ स्यूतप्रसेवकौ^२ ॥ ५७६ ॥
 तन्तुवार्यः कुविन्दैः स्यात् त्रसरैः सूत्रवेष्टनम् ।
 वाणिर्व्यूतिर्वानदण्डो^१ वेमी सूत्राणि^१ तन्तैर्वैः ५७७ ॥
 निर्णैजकस्तु^(३) रजकैः पादुकाकृत्तु चर्मकृत्^२ ।
 उर्षीनत्^(४) पादुका पादूः पन्नद्धौ पादरक्षणम् ॥ ५७८ ॥
 प्राणाहिताऽनुपदीना^(५) त्वाबद्धाऽनुपदं हि या ।
 नद्धी^१ वद्धी^२ वरत्रौ स्यादारां चर्मप्रभेदिकौ ॥ ५७९ ॥
 कुलालः स्यात्कुम्भकारो^२ दण्डभृच्चैक्रजीवकैः ।
 शाणाजीवैः शस्त्रमार्जो^२ अमाशक्तोऽसिधावकैः ॥ ५८० ॥
 धूसरंश्चाक्रिकैस्तैली^३ स्यात्पिण्याकखलौ^२ समौ ।
 रथकृत्^(६) स्थपतिस्त्वैष्टौ^(६) काष्ठतट्टे^(६) तर्क्षवर्द्धकी^(६) ॥ ५८१ ॥

(१) वेमानौ वेमानः, वेम वेम्नी वेमनी वेमानि इत्यादि क्लीवेऽपि ।
 (२) तन्तुः पुंसि क्लीवे च, तन्त्रमप्यत्र यदनेकार्थः “तन्त्रं सिद्धान्ते राष्ट्रे
 च परच्छन्दप्रधानयोः । अङ्गदे कुटुम्बकृत्ये च तन्तुवाये परिच्छदे । श्रुति-
 शाखान्तरे शास्त्रे करणे द्व्यर्थसाधके” इति । (३) रजकस्य द्वे, चर्मकार-
 स्य द्वे । (४) षट् चर्मपादुकामात्रे । (५) “मोजा” “बुद्” इति इदानीं
 प्रसिद्धायां पादुकायामेकं । (६) त्वष्टारौ त्वष्टारः, काष्ठतक्षौ काष्ठतक्षः

ग्रामायत्तो ग्रामतक्षः कौटतक्षोऽनधीनकः ।

वृक्षमित्तक्षणी वासी^१ ऋकचं^१ करपत्रकर्म ॥ ५८२ ॥

स उद्धनो^१ यत्र काष्ठे काष्ठं निक्षिप्य तक्षते ।

वृक्षादनो^१ वृक्षभेदी^२ टङ्कः^१ पाषाणदारकैः ॥ ५८३ ॥

व्योकारः^१ कर्मारो^२ लोहकारैः^१ कूटं^१ त्वयोघनैः ।

ब्रश्चनैः^१ पत्रपरशुरीषिकां^१ तूलिकेषिकां ॥ ५८४ ॥

भक्ष्यकारैः^१ कान्दविकैः^१ कन्दुस्वेदनिकैः^२ समे ।

रङ्गाजीवस्तौलिकिकैश्चित्रकृच्चाथ तूलिकां ॥ ५८५ ॥

कूचिको^१ चित्रमालेख्यं^२ पलगण्डस्तु लेप्यकृत् ।

पुस्तं^१ लेप्यादिकर्म स्यान्नापितश्चण्डिलैः^१ क्षुरी^१ ॥ ५८६ ॥

क्षुरमर्दी^१ दिवाकीर्त्तिर्मुण्डकोऽन्तावसाय्यपि ।

मुण्डनं^१ भद्राकरणं^२ वपनं^१ परिवापणम् ॥ ५८७ ॥

क्षौरं^१ नाराची^१ त्वेषिण्यां देवाजीवस्तु देवलैः ।

मार्दङ्गिको^१ मौरजिको^२ वीणावादस्तु वैणिकैः ॥ ५८८ ॥

वेणुधर्मः^१ स्याद्वैणविकैः^१ पाणिधर्मः^१ पाणिवादकैः ।

तक्षा तक्षाणौ तक्षाणः, वर्द्धकिः वर्द्धकी वर्द्धक्यः । (१) ब्रश्चनः नागव-
छीपत्रच्छेदकमस्त्रमित्येके । (२) परिवापनम् इत्यपि ।

स्यात्प्रातिहारिको^१ मायाकारो^२ मायां तु साम्बरी^३ ॥५८९॥

इन्द्रजालं^४ तु कुहकं^५ जालं^६ कुसृतिरित्यपि ।

कौतूहलं^७ तु कुतकं^८ कौतुकं^९ च कुतूहलम^{१०} ॥ ५९० ॥

व्याधो^{११} मृगवधाजीवी^{१२} लुब्धको^{१३} मृगयुश्च सः ।

पार्पद्भिर्मृगयोखेटो^{१४} मृगव्याच्छोदने^{१५} अपि ॥ ५९१ ॥

जालिकस्तु वागुरिको^{१६} वागुरां मृगजालिको^{१७} ।

शुम्बं^{१८} वराटको^{१९} रज्जुः^{२०} शुल्वं^{२१} तन्त्री^{२२} वटी^{२३} गुणैः ॥५९२॥

धीवरो^{२४} दशिकैवत्तौ^{२५} वडिशं^{२६} मत्स्यवेधनम^{२७} ।

आनायस्तु मत्स्यजालं^{२८} कुवेणी^{२९} मत्स्यबन्धनी^{३०} ॥ ५९३ ॥

जीवान्तकः^{३१} शाकुनिको^{३२} वैतंसिकस्तु^{३३} सौनिकः^{३४} ।

मांसिकः^{३५} कौटिकश्चाथ^{३६} सूनां^{३७} स्थानं^{३८} वधस्य^{३९} यत् ॥ ५९४ ॥

स्याद्बन्धनोपकरणं^{४०} वीतंसो^{४१} मृगपक्षिणाम् ।

पाशस्तु^{४२} बन्धनग्रन्थिरवपातावटौ^{४३} समौ ॥ ५९५ ॥

(१) “शाम्बरी” इत्यपि पाठः । (२) शुनति शुम्बं क्लीबे । तुम्बं तुम्बादय इति निपात्यते, वध्यते इति वटारः द्वारशृङ्गारेत्यारेनिपाते के प्रत्यये वटारकः । (३) दन्त्यवान् दासशब्दः सेवकार्यः । (४) वीतंसेन पक्षादिघातेन जीवति ।

उन्मार्थः कूटयन्त्रं^२ स्याद्विवर्णस्तु पृथग्जनः ।

इतरैः प्राकृतो^१ नीचैः पामरो^६ बर्बरश्च सः ॥ ५९६ ॥

चण्डालोन्तावसाय्यन्तेवासिश्चपर्ववुक्कसाः ।

निषादप्लवमातङ्गदिवाकीर्त्तिजनङ्गमाः ॥ ५९७ ॥

पुलिन्दा नाहला निष्टयाः शबरो वरुटा भटाः ।

साला भिल्लाः किराताश्च सर्वेपि म्लेच्छजातयः ॥ ५९८ ॥

इत्याचार्य्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायामभिधानचिन्तामणौ

नाममालायां मर्त्यकाण्डस्तृतीयः समाप्तः ॥ ३ ॥



भूमिकाण्डः ।

भूर्भूमिः^२ पृथिवी^३ पृथ्वी^४ वसुधो^५र्व्वी^६ वसुन्धरा^७ ।
 धात्री^८ धरित्री^९ धरणी^{१०} विश्वी^{११} विश्वम्भरी^{१२} धरी^{१३} ॥ १ ॥
 क्षितिः^{१४} क्षौणी^{१५} क्षमा^{१६} नन्ता^{१७} ज्यौ^{१८} कुर्व^{१९}सुमती^{२०} मही^{२१} ।
 गौर्गोत्रा^{२२} भूतधात्री^{२४} क्षमा^{२५} गन्धमाता^{२६} ऽचला^{२७} ऽवनिः^{२८} ॥ २ ॥
 सर्वसर्वा^{२९} रत्नगर्भा^{३०} जगती^{३१} मेदिनी^{३२} रसा^{३३} ।
 काश्यपी^{३४} पर्वताधारी^{३५} स्थिरेला^{३६} रत्न-बीज-सूः^{३९} ॥ ३ ॥
 विपुला^{४०} सागराच्चाग्रे^{४१} स्युर्नेमीमेखला^{४२} म्बरा^{४३} ॥ ४ ॥
 द्यावापृथिव्यौ^{४४} तु द्यावाभूमी^{४५} द्यावाक्षमे^{४६} अपि ॥ ४ ॥
 दिवस्पृथिव्यौ^{४७} तु रोदस्यौ^{४८} रोदसी^{४९} रोदसी^{५०} च ते ।
 उर्व्वरा^{५१} सर्वसस्याभूरिरिण^{५२} पुनरूषरम्^{५३} ॥ ५ ॥
 स्थल^{५४} स्थली^{५५} मरुर्धन्वा^{५६} क्षेत्राद्यप्रहतं खिलम् ।

(१) रत्नस्रौ रत्नस्वः, रत्नसूः ३८ बीजसूः ३९ । (२) सागरनेमी
 ४१ सागरमेखला ४२ सागराम्बरा ४३ । (३) रोदस्यौ स्त्रीलिङ्गोऽयं
 द्विवचनान्तः सान्तः, इकारान्तः “रोदसी रोदसी च ते” इति द्वावपि द्विव-
 चनान्तौ स्त्रीवस्त्रीलिङ्गौ सान्तः अकारान्तोऽपि । (४) धन्वानौ धन्वानः ।

मृन्मृत्तिकां सा क्षारोषो^१ मृत्सां मृत्स्नां च सा शुभा ॥६॥
 रुमीं लवणखानिः स्यात् सामुद्रं^१ लवणं^२ हि यत् ।
 तदक्षीवं^३ वशिरश्चं^४ सैन्धवं^५ तु नदीभवम् ॥ ७ ॥
 माणिमन्थं^६ शीतशिवं^७ रौमकं^८ तु रुमाभवम् ।
 वसुकं^९ वसूकं^{१०} तच्च विड्पाक्ये^{११} तु कृत्रिमे^{१२} ॥ ८ ॥
 सौवर्चलेऽक्षकं^{१३} रुचकं^{१४} दुर्गन्धं^{१५} शूलनाशनम् ।
 कृष्णे तु तत्र तिलकं^{१६} यवक्षारो^{१७} यवाग्रजः ॥ ९ ॥
 यवनालजैः^{१८} पक्वश्च^{१९} पाचनकस्तु टङ्कणैः ।
 मालतीतीरजो^{२०} लोहं^{२१} श्लेष्मणो^{२२} रसशोधनैः ॥ १० ॥
 समास्तु स्वर्जिकाक्षारैकापोतसुखवर्चकैः ।
 स्वर्जिस्तु स्वर्जिको^{२३} स्तुग्धी^{२४} योगवाही^{२५} सुवर्चिको ॥ ११ ॥
 भरतान्यैरावतानि^{२६} विदेहाश्च^{२७} कुरुन् विना ।
 वर्षाणि कर्मभूम्यः^{२८} स्युः शेषाणि फलभूम्यः ॥ १२ ॥
 वर्षं^{२९} वर्षधराड्यङ्कं^{३०} विषयस्तूपवर्त्तनम् ।
 देशो^{३१} जनपदो^{३२} नीवृत्तं^{३३} राष्ट्रं^{३४} निर्गर्श्वं^{३५} मण्डलम् ॥ १३ ॥

(१) रुमाणौ रुमाणः, अथवा रुमा स्त्री आकारान्तः (२) लोहं हेमादि
 श्लिष्यतेऽनेन लौहश्लेष्मणः । (३) नीवृत्तौ नीवृत्तः स्त्रियाम् ।

आर्यावर्तो^१ जन्मभूमिर्जिनचक्रयर्द्धचक्रिणाम् ।
 पुण्यभूराचारवेदी^२ मध्यं विन्ध्यहिमागयोः ॥ १४ ॥
 गङ्गायमुनयोर्मध्यमन्तर्वेदिः^३ समस्थली^३ ।
 ब्रह्मावर्त्तः^१ सरस्वत्या दृषद्वत्याश्च मध्यतः ॥ १५ ॥
 ब्रह्मवेदिः^१ कुरुक्षेत्रे पञ्चरामहृदान्तरम् ।
 धर्मक्षेत्रं^१ कुरुक्षेत्रं^२ द्वादशयोजनावधि ॥ १६ ॥
 हिमवद्विन्ध्ययोर्मध्यं यत् प्राग्विनशनादपि ।
 प्रत्यगेव प्रयागाच्च मध्यदेशः स मध्यमैः ॥ १७ ॥
 देशः प्राग्दक्षिणः प्राच्यो^१ नदीं यावच्छरावतीम् ।
 पश्चिमोत्तरस्तूदीर्घ्यः प्रत्यन्तो^१ म्लेच्छमण्डलः ॥ १८ ॥
 पाण्डूदकृष्णतो भूमैः^(१) पाण्डूदक्-कृष्णमृत्तिके ।
 जङ्गलो^१ निर्जलोऽनूपोऽम्बुमान् कच्छस्तु तद्विधिः ॥ १९ ॥
 कुमुदान् कुमुदावासो वेतस्वान् भूरिवेतसः ।
 नडप्रायो^१ नडकीयो^२ नडुंश्चै नडुलश्चै सः ॥ २० ॥
 शाड्विलः^(३) शादहरिते देशो नद्यम्बुजीवनः ।

(१) पाण्डुभूमः १ उदग्भूमः २ कृष्णभूमः ३ । (२) तद्विधोऽनू-
 पप्रायः । (३) “शाद्वल” इत्यपि ।

स्यान्नदीमातृको^१ देवमातृको वृष्टिजीवनः ॥ २१ ॥
 प्राग्ज्योतिषाः कामरूपो मालवाः स्युरवन्तर्यैः ।
 त्रैपुरास्तु डाहलौः स्युश्चैद्यास्ते^२ चेदयश्चै ते ॥ २२ ॥
 बङ्गास्तु हरिकेलीयो अङ्गाश्चम्पोपलक्षिताः ।
 साल्वास्तु कारकुक्षीयो मरवस्तु दशेरकोः ॥ २३ ॥
 जालन्धरास्त्रिगर्ताः^३ स्युस्तायिकास्तर्जिकाभिधाः ।
 कश्मीरास्तु माधुमताः सारस्वता विकर्णिकाः ॥ २४ ॥
 वाहिकाष्टकैनामानो वाह्वीका वाहिकाह्वयाः ।
 तुरण्कास्तु सारवर्यैः स्युः कारुषास्तु बृहद्गृह्णाः ॥ २५ ॥
 लम्पाकास्तु मुरण्डोः स्युः सौवीरास्तु कुमालकोः ।
 प्रत्यग्रथास्त्वहिच्छत्राः कीकटा मगधाह्वयाः ॥ २६ ॥
 उण्डाः केरलपर्यायाः कुन्तला उपहालकोः ।
 ग्रामस्तु वसर्यैः सन्नि-प्रति-पर्युप-तैःपरैः ॥ २७ ॥
 पाटकस्तु तदर्थे स्यादाघाटस्तु घटोऽवधिः^३ ।
 अन्तोऽवसानं^४ सीमां च मर्यादापि च सीमनि^५ ॥ २८ ॥

(१) “उत्कल” इति प्रसिद्धायाम् । (२) संवसथः २ निवसथः
 ३ प्रतिवसथः ४ परिवसथः ५ उपवसथः ६ ।

ग्रामसीमा तूपशल्यं^१ मालं^१ ग्रामान्तराटवी ।
पर्यन्तभूः परिसरः स्यात्कर्मान्तस्तु कर्मभूः ॥ २९ ॥
गोस्थानं^१ गोष्ठमेतत्तु गौष्ठीनं^१ भूतपूर्वकम् ।
तदाशितं गवीनं स्याद्द्रावो यत्राशिताः पुरा ॥ ३० ॥
क्षेत्रे तु वप्रः केदारः सेतौ^१ पाल्योलिसम्बरः ।
क्षेत्रं तु शाकस्य शाकशाकटं^१ शाकशाकिनम् ॥ ३१ ॥
त्रैहेयं^१ शालेयं^१ षष्टिक्यं^१ कौद्रवीर्णमौद्दीने^१ ।
ब्रीह्यादीनां क्षेत्रेऽणव्यं^१ तु स्यादाणवीर्णमणोः ॥ ३२ ॥
भङ्ग्यं^१ भाङ्गीर्णमौमीर्णमुम्यं^२ यव्यं^१ यवक्येवत् ।
तिल्यं^१ तैलीनं^२ माषीणं^१ माष्यं^२ भङ्गादिसम्भवम् ॥ ३३ ॥
शील्यं^१ हल्यं^२ त्रिहल्यं^१ तु त्रिसील्यं^२ त्रिगुणाकृतम् ।
तृतीयाकृतं^३ द्विहल्याद्येवं शम्बाकृतं^४ च तत् ॥ ३४ ॥
बीजाकृतं^१ तूष्ककृष्टं^२ द्रौणिकार्ढकिकार्दयः ।
स्युद्रोणाढकैवापादौ खलघानं^१ पुनः खल्लम्^३ ॥ ३५ ॥

(१) आदिना खारीकादयो गृह्यन्ते । (२) उप्यतेऽस्मिन्निति वापः
क्षेत्रं द्रोणाढकयोर्वापः द्रोणाढकवापः स आदिर्यस्य स तथा आदिशब्दात्
द्रोणं पचति सम्भवत्यवहरति वा द्रौणिकः कटाहः द्रौणिकी स्थाली एवं
आढकिकः कटाहः आढकिकी स्थाली इत्याद्याः । (३) खलं त्रिषु ।

चूर्णे^१ क्षौद्रोऽथ रजसि^१ स्युर्धूलीपांशुरैणवैः ।
 लोष्टे^१ लोष्टुर्दलिलैर्लेपुर्वल्मीकैः कृमिपर्वतैः ॥ ३६ ॥
 वभ्रीकूटं^३ वामलूरो^१ नार्कुः शंक्रशिरश्च^१ सः ।
 नगरी^१ पूः पुरी^३ द्रङ्गैः पत्तनं^१ पुटभेदनम् ॥ ३७ ॥
 निवेशनमधिष्ठानं^१ स्थानीयं^१ निगमोऽपि^{१०} च ।
 शाखापुरं^१ तूपपुरं^२ खेटः पुरार्द्धविस्तरः ॥ ३८ ॥
 स्कन्धावारो राजधानी^२ कोट्टदुर्गे^२ पुनः समे ।
 गयापूर्गयराजर्षेः कन्यकुबं^१ महोदयम् ॥ ३९ ॥
 कन्याकुबं^३ गाधिपुरं^१ कौशं^१ कुशस्थलं^१ च तत् ।
 काशिर्वराणसी^२ वाराणसी^३ शिवपुरी^१ च सा ॥ ४० ॥
 साकेतं^१ कोशला^३ऽयोध्या^३ विदेहांमिथिले^२ समे ।
 त्रिपुरी^१ चेदिनगरी^२ कौशाम्बी^१ वत्सपत्तनम् ॥ ४१ ॥
 उज्जयिनी^१ स्याद्विशाला^३ऽवन्ती^३ पुष्पकरण्डिनी^१ ।

(१) अकारान्तोऽपि रजः । (२) पांसुः दन्त्य-पञ्चमस्वरान्तः ताल-
 व्यान्तोऽपि । (३) कूटं पुंसि क्लीबे च । (४) उत्कर्षेण जयत्युज्जयिनी
 रम्यादित्वादनद्, अन्ये तु उज्जयिनी नाम राक्षसी देवता तस्या निवास
 उज्जयिनीति चातुरार्थकमणमुत्पाद्य तस्य लोपमिच्छन्ति ।

पाटलिपुत्रं^१ कुसुमपुरं^२ चम्पा तु मालिनी^२ ॥ ४२ ॥
 लोमपादकर्णयोः^३ पूर्वदेवीकोट उमावनम् ।
 कोटीवर्षं^३ बाणपुरं^४ स्याच्छोणितपुरं^४ च तत् ॥ ४३ ॥
 मथुरा तु मधूपन्नं^२ मधुराऽथ गजाह्वयम् ।
 स्याद्वास्तिनपुरं^२ हस्तिनीपुरं^३ हस्तिनापुरम् ॥ ४४ ॥
 ताम्रलिप्तं^१ दामलिप्तं^२ तामलिप्ती^३ तमालिनी^४ ।
 स्तम्बपूर्वविष्णुगृहं^५ च स्याद्विदर्भा तु कुण्डिनम् ॥ ४५ ॥
 द्वारावती^१ द्वारका स्यात् निषधा तु मलस्य पूः ।
 प्राकारो^१ वरणैः सालै^३ चयो^१ वप्रोऽस्य पीठमूः ॥ ४६ ॥
 प्राकाराग्रं^१ कपिशिर्षं^२ क्षौर्माट्टोद्दालकाः समाः ।
 पूर्वार्^१ गोपुरं^२ रथ्याप्रतोलीविशिखाः^३ समाः ॥ ४७ ॥
 परिकूटं^३ हस्तिनखो^२ नगरद्वारकूटके ।
 मुखं^१ निःसरणे^२ वाटे^१ प्राचीनावेष्टकौ^३ वृत्तिः^४ ॥ ४८ ॥
 पदव्यैकपदी^२ पद्यां पद्धतिर्वर्त्म^४ वर्चनी^६ ।
 अयनं^५ सरणिर्मागो^१ऽध्वां पन्थां निर्गमैः^३ सृतिः ॥ ४९ ॥

(१) लोमपादपूः ३ कर्णपूः ४ । (२) ताम्रलिप्तमिति वा ।

सत्पथे^१ स्वीतितः पन्था^२ अपन्था^३ अपथं^४ समे ।

व्यध्वो^१ दुरध्वैः कदध्वौ विपथं^५ कापथं^६ च सः ॥ ५० ॥

प्रान्तरं^१ दूरशून्योऽध्वा कान्तारो^३ वर्त्म दुर्गमम् ।

सुरैङ्गा^३ तु सन्धिलो^३ स्याद्गूढमार्गो^३ भुवोऽन्तरे ॥ ५१ ॥

चतुष्पथे^१ तु संस्थानं^२ चतुष्कं^३ त्रिपथे^४ त्रिकर्म^५ ।

द्विपथं^१ तु चारुपथो^२ गजाद्यध्वा त्वसङ्कुलः ॥ ५२ ॥

घण्टापथः^१ संसरणं^२ श्रीपथो^३ राजवर्त्म च^४ ।

उपनिःक्रमणं^५ चोपनिष्करं^६ च महापथः ॥ ५३ ॥

विपणिस्तु वणिग्मार्गः^२ स्थानं^१ तु पदैमास्पदम्^३ ।

श्लेषस्त्रिमाग्याः^१ शृङ्गाटं^३ बहुमार्गीं तु चत्वरम्^४ ॥ ५४ ॥

श्मशानं^१ करवीरं^२ स्यात् पितृ-प्रेतादनं^५ गृहम्^६ ।

(१) सुपन्थाः २ अतिपन्थाः ३ सुपन्थानौ सुपन्थानः अतिपन्थानौ
अतिपन्थानः द्वौ नान्तौ पुंसि । (२) अपथे अपथानि, अकारान्तः क्लीबे ।
(३) सरत्यनया सुरङ्गा सन्तैः सर्वेत्युङ्गः । (४) गूढवर्त्मनि भूमध्ये तु
शुकारासा दन्त्यतालव्यपूर्वगा सुरङ्गा इति शब्दरत्नाकरशब्दभेदः ।
(५) करवीरः पुंसि क्लीबे च । (६) पितृवनम् ३ पितृगृहम् ४ प्रेतवनं ५
प्रेतगृहम् ६ ।

गेहभूर्वास्तु गेहं^१ तु गृहं^२ वेष्टमं^३ निकेतनम्^४ ॥ ५५ ॥

मन्दिरं^५ सदनं^६ सर्वं^७ निकाय्यो^८ भवनं^९ कुट्टं^{१०} ।

आल्यो^{११} निल्यो^{१२}; शालीं^{१३} संभोदवसितं^{१४} कुलम्^{१५} ॥ ५६ ॥

धिष्ण्यमावसर्थः^{१६} स्थानं^{१७} पस्त्यं^{१८} संस्त्यार्थे^{१९} आश्रयेः^{२०} ।

ओको^{२१} निवासं^{२२} आवासो^{२३} वसतिः^{२४} शरणं^{२५} क्षयः^{२६} ॥ ५७ ॥

धामांगारं^{२७} निशान्तं^{२८} च कुट्टिमं^{२९} त्वस्य^{३०} बद्धभूः^{३१} ।

चतुःशालं^{३२} सञ्जवनं^{३३} सौधं^{३४} तु नृपमन्दिरम्^{३५} ॥ ५८ ॥

उपकारिकोर्पकार्या^{३६} सिंहद्वारं^{३७} प्रवेशनम्^{३८} ।

प्रासादो^{३९} देवभूपानां^{४०} हर्म्यं^{४१} तु धनिनां^{४२} गृहम्^{४३} ॥ ५९ ॥

मठावसथ्यावसथाः^{४४} स्युश्छात्रव्रतिवेशमनि^{४५} ।

पर्णशालोटजश्चैत्यविहारौ^{४६} जिनसद्मनि^{४७} ॥ ६० ॥

गर्भागारेऽपवरको^{४८} वासौकैः^{४९} शयनास्पदम्^{५०} ।

भाण्डागारं^{५१} तु कोशः^{५२} स्यात् चन्द्रशालां^{५३} शिरोगृहम्^{५४} ॥ ६१ ॥

कुप्यशालां^{५५} तु सन्धानी^{५६} कायमानं^{५७} तृणौकसिं^{५८} ।

होत्रीयन्तु^{५९} हविर्गेहं^{६०} प्राग्वंशः^{६१} प्राग्हविर्गृहात्^{६२} ॥ ६२ ॥

आर्यवणं शान्तिगृहमास्थीनगृहमिन्द्रकर्म ।
 तैलिशालां यन्त्रगृहमरिष्टं^१ सूतिकागृहम् ॥ ६३ ॥
 सूदशालां रसवतीं^२ पाकस्थानं^३ महानसर्म ।
 हस्तिशालां तु चतुरं^४ वाजिशालां तु मन्दुरां ॥ ६४ ॥
 सन्दानिनीं^१ तु गोशालां चित्रशालां तु जालिनीं^२ ।
 कुम्भशालां पाकपुटीं^२ तन्तुशालां तु गर्त्तिकां ॥ ६५ ॥
 नापितशालां वपनीं^२ शिल्पीं^३ खुरकुटीं^४ च सा ।
 आवेशनं^१ शिल्पिशालां सत्रशालां प्रतिश्रयैः ॥ ६६ ॥
 आश्रमस्तु मुनिस्थानमुपघ्नस्त्वन्तिकाश्रयैः ।
 प्रपां पानीयशालां स्यात् गङ्गां तु मदिरागृहम् ॥ ६७ ॥
 पक्कणैः^३ शबरावासो^२ घोषस्त्वाभीरपल्लिकां ।
 पण्यशालां निषद्योऽद्यो^३ हद्यो^४ विपणिरापणैः ॥ ६८ ॥
 वेश्याश्रयैः पुरं^२ वेशो^३ मण्डपस्तु जनाश्रयैः ।
 कुड्यं^१ भित्तिस्तद्वेङ्कमन्तर्निहतकीकसम् ॥ ६९ ॥
 वेदीं^१ वितर्दिरैजिरं^२ प्राङ्गणं^३ चत्वरौङ्गणं^४ ।

(१) सभागृहस्य । (२) विशल्या इति पाठः । (३) पक्कणः द्विक-
 कारमध्योऽयम् । (४) आभीराणां गोपानां पल्लिगृहावली आभीरपल्लिका ।

बलजं^१ प्रतीहारो^२ द्वा^१द्विरे^३ऽर्थे परिधीर्गलां ॥ ७० ॥
 साल्पा त्वर्गलिकां सूचिः^२ कुञ्चिकायांन्तु कूचिकां ।
 साधारण्यं^३ कुट्टेश्वासौ वारयन्तं^३ तु तालकम् ॥ ७१ ॥
 अस्योद्घाटनयन्तन्तु ताल्यपि प्रतिपाल्यपि ।
 तिर्य्यग्द्वारोर्द्धदारुत्तरङ्गं^३ स्यादररं^३ पुनः ॥ ७२ ॥
 कपाटोऽररिः^३ कुवाटैः पक्षद्वारं^३ तु पक्षकैः ।
 प्रच्छन्नमन्तद्वारं^३ स्याद् बहिर्द्वारं^३ तु तोरणम् ॥ ७३ ॥
 तोरणोर्द्धे तु मङ्गल्यं दाम वन्दनमालिकां ।
 स्तम्भादेः स्यादधोदारौ शिलां नासोर्द्धदारुणि ॥ ७४ ॥
 गोपानसी^३ तु वलभीच्छादने वक्रदारुणि ।
 गृहावग्रहणी^३ देहल्युम्बैरोदुम्बैरोऽम्बुरीः ॥ ७५ ॥
 प्रघोर्णः^३ प्रघणोऽलिन्दो^३ बहिर्द्वारप्रकोष्ठके ।

- (१) द्वारौ द्वारः रान्तः। द्वारमकरान्तः। तोरणोऽस्त्रीबहिर्द्वारमित्यमरः ।
 (२) “ वेश्मैकदेशः प्रघणः प्रघाणः स्यादलिन्दकः ” इति हलायुधः ।
 “ शुष्काङ्गनीलोत्पलनिर्मितानां लिप्तेषु भासा गृहदेहलीनां । यस्याम-
 लिन्देषु न चक्रुरेव मुग्धाङ्गना गोमयगोमुखानि ” इति शिशुपालवधे ।

कपोतपाली^१ विटङ्कः^२ पटलच्छदिषी^३ समे ॥ ७६ ॥

नीध्रं^४ वलीकं^५ तत्प्रान्त इन्द्रकोशस्तमङ्गकः ।

वलमी^६ छदिराधारो नागदन्तास्तु दन्तीकाः ॥ ७७ ॥

मत्तौलम्बोऽपाश्रयः स्यात् प्रग्रीवो^७ मत्तवारणे^८ ।

वातायनो^९ गवाक्षश्च जालकेऽथान्नकोष्टकः ॥ ७८ ॥

कुसूलोऽश्रिस्तु कोणोऽणिः^{१०} कोटिः^{११} पाल्यस्त्रं^{१२} इत्यपि ।

आरोहणं^{१३} तु सोपानं^{१४} निःश्रेणिस्त्वधिरोहिणी^{१५} ॥ ७९ ॥

स्थूर्णां^{१६} स्तम्भैः शालभञ्जी^{१७} पाञ्चालिकां^{१८} च पुत्रिकां ।

काष्ठादिघटिता लेप्यमयी त्वञ्जलिकारिका ॥ ८० ॥

(१) “विटङ्कं पुंनपुंसकम्” इत्यमरः, बलम्यघोभागे कृत्रिमपक्षिस्थान-
मिति हलायुधटीका । (२) छदिः छदिषी छदीपि । (३) छदिषो गृहा-
च्छादनस्याधारः छदिराधारः क्वचित् सुधा, क्वचित् तृणानि, क्वचित् मृत्ति-
का तदाधारभूतं वंशपञ्जरादि, “ आच्छादनं स्याद्वलमीगृहाणाम् ” इति
हलायुधः, वरणिङ्कायां गृहोपरिस्थितभूमिकाया वा वलमीति तट्टीका ।
वलमिः गृहोपरिकुटिः पटलाधारश्च वंशपञ्जर इति लिङ्गानुशासनटीका ।
“ तां कस्याचिद् भुवनवलमौ सुप्तपारावतायाम् ” इति मेघदूते, भुवनानां
वेश्मनां वलभिरुपरितनभूमिस्तस्यामिति तट्टीका । (४) दन्तकाः गृहा-
न्निर्गतकाष्ठं “खुंटी” ति स्यात् ॥ (५) प्रासादवीथीनामावरणस्य ।

नन्द्यावर्त्तप्रभृतयो विच्छन्दा आढ्यवेश्मनाम् ।

समुद्रः सम्पुटैः पेटा स्यान्मञ्जूषोऽथ शोधनी^१ ॥ ८१ ॥

सम्मार्जनी^२ बहुकरी^३ वर्द्धनी^४ च समूहनी^५ ।

सङ्कराविकरौ^६ तुल्यावुदूखलमुलूखलम् ॥ ८२ ॥

प्रस्फोटनं^७ तु पवनमवघातस्तु कण्डनम् ।

कटः किलिञ्जो^८ मुसलीऽयोग्रं^९ कण्डोलकैः पिटम् ॥ ८३ ॥

चालनी^{१०} तितउः^{११} सूर्पं^{१२} प्रस्फोटनमथान्तिका ।

चुल्येश्मन्तकमुद्धानं^{१३} स्यादधिश्रयणी^{१४} च सा ॥ ८४ ॥

स्थाल्युखा पिठरं^{१५} कुण्डं^{१६} चरुः कुम्भी^{१७} घटैः पुनः ।

कुटैः कुम्भैः करीरैश्च कलशैः कलसो^{१८} निपैः ॥ ८५ ॥

हसन्यङ्गाराच्छकटी-धानी-पात्री^{१९} हसन्तिका ।

आष्टौम्बरीषमृचीषमृजीषं^{२०} पिष्टपाकभृत् ॥ ८६ ॥

(१) आढ्यवेश्मनां नन्द्यावर्त्तप्रभृतयो विच्छन्दा रचनाविशेषाः प्रभृ-
तिग्रहणात् स्वस्तिकसर्वतोभद्राद्याः यथा शब्दरत्नावल्यां “ नन्द्यावर्त्तः स्व-
स्तिकः स्यात् सर्वचित्रविचित्रकौ । विच्छन्दको वर्द्धमानस्तरामण्डल इत्यपि ।
रुचकच्छत्रकाद्याश्च भेदा ईश्वरसङ्गनाम् ” इति । (२) अवस्करोऽपि !
(३) निर्वुसीकरणं तुषादिशोधनम् । (४) तितउ तितउनी तितऊनि इति
ह्रीवेऽपि । (५) अङ्गारशकटी २ अङ्गारधानी ३ अङ्गारपात्री ४ ।

कर्म्बिर्दर्विः खजाकौथ स्यात्तर्दूर्दारुहस्तकैः ।
 चार्द्धान्यां तु गलन्त्यौलूः कर्करी^१ कर्कोऽथ सः ॥ ८७ ॥
 नालिकेरजः करङ्कस्तुल्यौ कटाहैर्कर्परौ^२ ।
 मणिकोऽलिजरो^३ गर्गरीकलशयौ^४ तु मन्थिनी^५ ॥ ८८ ॥
 वैशाखः खजको मीन्था मन्थानो^६ मन्थदण्डकैः ।
 मन्थः क्षुब्धोऽस्य विष्कम्भो^७ मञ्जीरेकुटरोऽपि^८ च ॥ ८९ ॥
 शालाजिरो^९ वर्द्धमानैः शरावैः कौशिका पुनः ।
 मल्लिको चषकैः कंसः पारी^{१०} स्यात्पानभाजनम् ॥ ९० ॥
 कुतूश्चर्मस्त्रेहपात्रं कुतूपस्तु तदल्पकम् ।
 दृतिः^{११} खल्लेश्चर्ममयी त्वालुः करकपात्रिका ॥ ९१ ॥
 सर्वमावपनं^{१२} भाण्डं^{१३} पात्रांमत्रे^{१४} तु भाजनम् ।
 तद्विशालं^{१५} पुनः स्थालं^{१६} स्यात्पिधानंसुदञ्चनम् ॥ ९२ ॥
 शैलोऽद्रिः^{१७} शिखरी^{१८} शिलोच्चयगिरी^{१९} गोत्रोऽचलः^{२०} सानुमान्^{२१}
 ग्रीवां पर्वतंभूध्रंभूधरंघैराहार्यां नैगोऽथोदयः^{२२} ।

(१) कररोऽथ सः इति वा पाठः । (२) एतौ कटाहकर्परौ घटादिखण्डेऽपि
 वर्त्तेते । (३) मन्थिनी इति वा पाठः । (४) मन्थानौ मन्थान इति रूपं । (५)
 कौशिका इत्यपि । (६) सानुमन्तौ सानुमन्तः । (७) ग्रावाणौ ग्रावाणः ।

पूर्वाद्विश्वरमाद्विरस्तौ उदगद्विस्त्वद्विराणुमेनका
 प्राणेशो^१ हिमवान् हिमालयं हिमप्रस्थौ^२ भवानीगुरुः ॥ ९३ ॥
 हिरण्यनाभो^१ मैनाकैः सुनाभश्च तदात्मजः ।
 रजताद्विस्तु कैलासोऽष्टापदैः स्फटिकाचलैः ॥ ९४ ॥
 क्रौञ्चैः कुञ्जोऽथ मलयं आषाढो^२ दक्षिणाचलैः ।
 स्यान्माल्यवान् प्रस्रवणो^२ विन्ध्यस्तु जलबालकैः ॥ ९५ ॥
 शत्रुञ्जयो^१ विमलाद्विरिन्द्रकीलस्तु मन्दरैः ।
 सुवेलैः स्यात् त्रिमुकुटैस्त्रिकूटैस्त्रिककुञ्चैः सः ॥ ९६ ॥
 उज्जयन्तो^१ रैवतकैः सुदारुः पारियात्रिकैः ।
 लोकालोकैश्चक्रवालोऽथ मेरुः कर्णिकाचलैः ॥ ९७ ॥
 रत्नसानुः सुमेरुः स्वैः-स्वर्गि-काञ्चनतो गिरिः^० ।
 शृङ्गं तु शिखरं^२ कूटं^३ प्रपारतस्त्वतटो^२ भृगुः ॥ ९८ ॥
 मेखला मध्यभागोऽद्रेर्नितम्बैः कटकश्चै सः ।
 दरी^१ स्यात्कन्दरोऽखातबिले तु गह्वरं^१ गुह्यं ॥ ९९ ॥
 द्रोणी^१ तु शैलयोः सन्धिः पादाः पर्यन्तपर्वताः ।

(१) माल्यवन्तौ माल्यवन्तः । (२) स्वर्गिः ९ स्वर्गिगिरिः
 ६ काञ्चनगिरिः ७ ।

दन्तकास्तु बहिस्तिर्यक्प्रदेशा निर्गता गिरेः ॥ १०० ॥
 अधित्यकीर्द्धभूमिः स्यादधोभूमिरुपात्यका ।
 स्तुः प्रस्थं^२ सानुरश्मा तु पाषाणैः प्रस्तरो^३ दृषद्^४ ॥ १०१ ॥
 ग्रावां शिलोपैलो^५ गण्डशैलाः स्थूलोपलाश्रयुताः ।
 स्यादाकरः खनिः^६ खानिर्गञ्जो^७ धातुस्तु गैरिकम्^८ ॥ १०२ ॥
 शुक्लधातौ^९ पाकशुक्लौ कठिनी^{१०} खटिनी^{११} खटी^{१२} ।
 लोहं^{१३} कालायसं^{१४} शस्त्रं^{१५} पिण्डैः पारशवं^{१६} घनम्^{१७} ॥ १०३ ॥
 गिरिसारं^{१८} शिलासारं^{१९} तीक्ष्णकृष्णामिषे^{२०} अर्यैः ।
 सिंहानं-धूर्त्तं-मण्डूरं-सरणान्यस्य किट्टके ॥ १०४ ॥
 सर्वं च तैजसं लोहं^(२) विकारस्त्वयसःकुशी ।
 ताम्रं^१ म्लेच्छं^(३)मुखं^२ शुल्वं^३ रक्तं^४ द्व्यष्टं^५मुदुम्बरम्^६ ॥ १०५ ॥
 म्लेच्छं^(३)शावरं^७भेदाख्यमर्कटार्थं कनीयसम्^८ ।
 ब्रह्मवर्द्धनं^९ वरिष्ठं^{१०} सीसं^{११} तु सीसपत्रकम्^{१२} ॥ १०६ ॥
 नागं^{१३} गण्डूपदभवं^{१४} वप्रं^{१५} सिन्दूरकारणम्^{१६} ।

(१) दृषदौ दृषदः । (२) “सुवर्णं १ रजतं २ ताम्रं ३ रीतिः ४
 कांस्यं ५ तथा त्रपु ६ । सीसं ७ च धीवरं ८ चैव अष्टौ लोहानि वक्षते”
 इति ॥ (३) शवरभेदाख्यम् इति वा ।

(१) वर्षं स्वर्णारियोगेष्टे यववेष्टं सुवर्णकर्म ॥ १०७ ॥

वङ्गं त्रिपुंः स्वर्णजनागजीवने

मृद्गङ्गैरङ्गे गुरुपत्रपिचटे ।

स्याच्चक्रसंज्ञं तमरं च नागजं

कस्तीरमालीनकसिंहले अपि ॥ १०८ ॥

स्याद्रूप्यं कलधौतैतारैरजतैश्चेतानि दुर्वर्णकं

खजूरं च हिमांशुहंसकुमुदाभिल्यं सुवर्णं पुनः ।

स्वर्णं हेमं हिरण्यं हाटकं वसून्यष्टापदं काञ्चनं

कल्याणं कनकं महारजतैरैर्गङ्गैर्यैर्वमार्ण्यैः ॥ १०९ ॥

कलधौतैलौहोत्तमैवह्निबीजां

न्यपि गारुडं गैरिकं जातरूपे ।

तपनीयैचामीकरैश्चन्द्रैर्भस्मा-

(१) वर्ष इति वा । (२) त्रपुषी त्रपूषि उकारान्तोऽपि त्रपु त्रपुणी त्रपूणि । (३) हिमांशुहंसकुमुदानामभिल्या नाम यस्य तत् तथा चन्द्राह्वयं ८ हंसाह्वयं ९ कुमुदाह्वयं १० इत्यादि योज्यं । (४) हेम हेमनी हेमानी हेमानि नान्तः कचिदकारान्तोऽपि तदा कुलवद्रूपाणि । (५) भर्म भर्मणी भर्माणि नान्तः अकारान्तत्वे कुलवत् भर्म भर्मे भर्माणि ।

ऽर्जुननिष्कै^{२५}कार्तस्वरै^{२६}कर्वुराणि^{२८} ॥ ११० ॥
 जाम्बूनदं^{२९} शातकुम्भं^{३०} रजतं^{३१} मूरि^{३२} भूत्तमम्^{३३} ।
 हिरण्यकोशाकु^(१)प्यानि^३ हेमि^३ रूप्ये कृताकृते ॥ १११ ॥
 कुप्ये^(२)न्तु^(३) तद्वयादन्यद्रूप्ये^(३)न्तु^(३) द्वयमाहृतम् ।
 अलङ्कारसुवर्णं^३ तु शृङ्गीकनकमायुधम् ॥ ११२ ॥
 रजतं च सुवर्णं च संश्लिष्टे घनगोलकः ।
 पित्तलोरे^(४)ऽथारकूटः कपिलोहं^२ सुवर्णकम् ॥ ११३ ॥
 रिरी^५ रीरी^५ च रीतिश्च पीतलोहं^(६) सुलोहकम् ।
 ब्राह्मी^१ तु राज्ञी^२ कपिला^३ ब्रह्मरीतिमहेश्वरी^(६) ॥ ११४ ॥
 कांस्येविद्युत्प्रियं^(७) घोषः प्रकाशं वङ्गशुल्बजम् ।
 घण्टाशब्दमसुराहं^(७) रवणं लोहजं मलम् ॥ ११५ ॥
 सौराष्ट्रके^१ पञ्चलोहं^२ वर्त्तलोहं^३ तु वर्त्तकम् ।

(१) सामान्येन द्रव्याभरणाद्युत्कृष्टघनस्य, घटिताघटितहेमरु-
 प्ययोः कुप्यं । (२) द्वयं कुप्यमकुप्यं च आहतं ताडितं रूप्यं स्यात्
 (३) आहतरूप्योत्पन्नो लोके “रूपैया” इति ख्यातः । तथा “पैसा” इति
 अन्यः । (४) “कुन्दन” इति प्रसिद्धः । (५) पित्तलमेदस्य सुवर्णसदृ-
 शस्य । (६) पीतरक्तपित्तलस्य । (७) घोष इति अतिशुद्धकांस्यम् । (८)
 यच्च ताम्ररीतित्रपुसीसककलायसलक्षणानि लोहानि यस्मिन् । कांस्यमेदः ।

पारदः पारतैः सूतो^३ हरबीजं^४ रसश्चैलम्^५ ॥ ११६ ॥
 अन्नकं^६ स्वच्छपत्रं^७ खिमेघाख्यं^८ गिरिजामले^९ ।
 स्रोतोञ्जनं^१ तु कापोतं^२ सौवीरं^३ कृष्णयामुने^४ ॥ ११७ ॥
 अथ तुल्यं^१ शिखिग्रीवं^२ तुत्याञ्जनमैयूरके^३ ।
 मूषातुत्थं^१ कांस्यनीलं^२ हेमतारं^३ वितुन्नकम्^४ ॥ ११८ ॥
 स्यात्तु कर्परिकातुत्थं^१ ममृतासङ्गमञ्जनम्^२ ।
 रसगर्भं^१ ताक्ष्यशैलं^२ तुत्थे दार्वीरसोद्भवे ॥ ११९ ॥
 पुष्पाञ्जनं^१ रीतिपुष्पं^२ पौष्पकं^३ पुष्पकेतुं^४ च^५ ।
 माक्षिकं^१ तु कदम्बैः^२ स्यात् चक्रनामा^३ऽजनामकैः ॥१२०॥
 ताप्यो^१ नदीजैः^२ कामारिस्तारैरिर्विटमाक्षिकैः ।
 सौराष्ट्री^१ पार्वती^२ काक्षी^३ कालिको^४ पर्पटी^५ सती^६ ॥१२१॥
 आढकी^१ तुवरी^२ कंसोद्भवा^३ काच्छी^४ मृदा^५ह्वया^६ ।
 कासीसं^१ धातुकासीसं^२ खेचरं^३ धातुशेखरम्^४ ॥ १२२ ॥

(१) खस्याकाशस्याभिख्याऽस्य तेन खं गगनं इत्यादिशब्देन बोध्यं
 तथा मेघाख्यं मेघः अम्बुदः इत्यादिशब्देन ग्राह्यं गिरिजामले इति सप्तम्ये-
 कवचनान्तम् । (२) पुष्पकं पुष्पकेतु इति नामद्वयमपि पदच्छेदेमेदात्साधु
 क्लीबे । (३) मृदः आह्वयो यस्यास्तेन मृत्तिका मृत्सा मृत्त्वा इत्यादि ।

द्वितीयं पुष्पिकासीसं^१ कंसकं^२ नयनौषधम् ।
 गन्धाश्मां शुल्वारि^३पामा^४-कुष्टारि^५रिगन्धिकं^६गन्धकौ^७ ॥ १२३ ॥
 सौगन्धिकं^८ शुकपुच्छो^९ हरितालं^{१०} तु पिञ्जरम् ।
 बिडालकं^{११} विस्रगन्धिं^{१२} खर्जूरं^{१३} वंशपत्रकम् ॥ १२४ ॥
 आलपीतर्नतालानि^{१४} गोदन्तं^{१५} नटमण्डनम् ।
 वङ्गोरिलोमहृच्चैथ^{१६} मनोगुप्ता^{१७} मनःशिला ॥ १२५ ॥
 करवीरं^{१८} नागमातं^{१९} रोचनीं^{२०} रसनेत्रिकां ।
 नेपालीं^{२१} कुमटीं^{२२} गोलां^{२३} मनोह्रां^{२४} नागजिह्विकां ॥ १२६ ॥
 सिन्दूरं^{२५} नागजं^{२६} नागरक्तं^{२७} शृङ्गारभूषणम् ।
 चीनपिष्टं^{२८} हंसपार्दकुरुविन्दे^{२९} तु हिङ्गुलैः ॥ १२७ ॥
 शिलाजतुं^{३०} स्याद्विरिजमर्थ्यं^{३१} गैरैर्यमश्मजम् ।
 क्षारैः^{३२} कार्चैः^{३३} कुलालीं^{३४} तु स्याच्चक्षुष्यां^{३५} कुलत्थिकां ॥ १२८ ॥
 बोलो^{३६} गन्धरसैः^{३७} प्राणैः^{३८} पिण्डो^{३९} गोपरसैः^{४०} शशैः ।
 रत्नं^{४१} वसुं^{४२} मणिस्तत्रै^{४३} वैडूर्यं^{४४} बालवायजम् ॥ १२९ ॥

(१) शुल्वारिः २ पामारिः ३ कुष्टारिः ४ । (२) नैपाली इति वा
 पाठः । (३) वैडूर्यं इत्यपि । मणी इत्यपि डचन्तः, मणिकः माणिक्यं
 एतावप्यत्र, अष्टविधा रत्नजातिः यद्वाचस्पतिः “हीरकं १ मौक्तिकं २

मरकतं^१ त्वश्मगर्भं^२ गारुत्मतं^३ हरिणमणिः^४ ।
 पद्मरागे^५ लोहितकैलक्ष्मीपुष्पांरुणोपल्लोः ॥ १३० ॥
 नीलमणिस्त्विन्द्रनीलैः सूचीमुखं^६ तु हीरकैः ।
 वरारकं^७ रत्नमुख्यैवज्रपर्यायनामं च ॥ १३१ ॥
 विराट्जो^८ राजपट्टो^९ राजावर्त्तोऽथ^{१०} विद्रुमः ।
 रक्ताङ्गो^{११} रक्तकन्दैश्च प्रवालं^{१२} हेमकन्दलैः ॥ १३२ ॥
 सूर्यकान्तैः सूर्यमणिः^{१३} सूर्याश्मा^{१४} दहनोपल्लैः ।
 चन्द्रकान्तैश्चन्द्रमणिश्चान्द्रैश्चन्द्रोपल्लश्चै^{१५} सः ॥ १३३ ॥
 क्षीरतैलस्फटिकाभ्यामन्यौ खस्फटिकाविमौ ।
 शुक्तिजं^{१६} मौक्तिकं^{१७} मुक्तां^{१८} मुक्ताफलं^{१९} रसोद्भवमै^{२०} ॥१३४॥
 इति पृथ्वीकायः ॥

स्वर्णं ३ रजतं ४ चन्दनानि ५ च । शङ्ख ६ श्रम ७ चरत्रं ८ चेत्यष्टौ स्यू
 रत्नजातयः” । (१) विराट्देशोद्भवरत्नस्य विराट्जहीरकस्य वा । (२)
 क्षीरघवलः स्फटिकः क्षीरस्फटिकः, तैलकान्तिः स्फटिकः तैलस्फटिकः ताम्या-
 मन्यौ भिन्नवर्णौ इमौ सूर्यकान्तचन्द्रकान्तौ द्वावपि खस्फटिकाख्यावित्यर्थः ।
 (३) हस्तिमस्तकाद्युद्भवमपि मौक्तिकमुच्यते यदाह “हस्तिमस्तकदन्तौ
 तु दंष्ट्रा शुनवराहयोः । मेघो भुजङ्गमो वेणुर्मत्स्यो मौक्तिकयोःनयः” इति ।

अथाप्कायः ।

नीरं^१ वारि^२ जलं^३ दकं^४ कमुंदकं^५ पानीयमर्भः कुशं^६
 तोयं^७ जीवनं^८ जीवनीयं^९ सलिलं^{१०} लीर्णं^{११} स्थिम्बु^{१२} वाः शम्बरम्^{१३} ।
 क्षीरं^{१४} पुष्करं^{१५} मेघपुष्पं^{१६} कमली^{१७} न्योपैः^{१८} पर्यैः^{१९} पाथसी^{२०}
 कीलालं^{२५} भुवनं^{२६} वनं^{२७} घनरसो^{२८} यादोनिवासो^{२९} ऽमृतम्^{३०} ॥ १३५ ॥
 कुलीनसं^{३१} कबन्धं^{३२} च प्राणदं^{३३} सर्वतोमुखम्^{३४} ।
 अस्थाघा^{३५} ऽस्थागैमस्ताघमैर्गांधं^{३६} चातलस्पृशि^{३७} ॥ १३६ ॥
 निम्नं^{३८} गभीरं^{३९} गम्भीरमुत्तानं^{४०} तद्विलक्षणम् ।
 अच्छं^{४१} प्रसन्नो^{४२} ऽनच्छं^{४३} स्यादाविलं^{४४} कलुषं^{४५} च तत् ॥ १३७ ॥
 अवश्यायस्तु^{४६} तुहिनं^{४७} प्रालेयं^{४८} मिहिको^{४९} हिमम्^{५०} ।
 स्यान्नीहारं^{५१} स्तुषारश्च^{५२} हिमानी^{५३} तु महद्धिमम् ॥ १३८ ॥
 पारावीरैः^{५४} सागरो^{५५} ऽवारपारो^{५६} -

मौक्तिकानां हि नानाविधत्रसस्थावरशरीरेषु उत्पत्तिसद्भावेऽपि पृथिवीका-
 यत्वमेव, सर्पशिरःसु मणयः करिदन्तेषु मौक्तिकानि विकलेन्द्रियेषु शुक्त्या-
 दिषु मौक्तिकानि स्थावरेष्वपि वेष्वादिषु तान्येवेति वचनात् न दुष्टं मौक्ति-
 कानां पृथ्वीकायत्वम् । (१) आपः स्त्रियां बहुवचनान्तः । (२)
 पारापारोऽपि ।

ऽकूपारो^४द^६र्ध्य^६र्णवौ^६ वीचिमाली^६ ।

यादः-स्रोतो-त्रा-र्नदी-शः^{(१)११} सरस्वान्^{१२} ।

सिन्धू^३दन्वन्तौ^{१४} मितद्रुः^{१५} समुद्रैः^६ ॥ १३९ ॥

आकैरो^१ मकराद्रत्नाज्जलान्निधि-धि-राशियैः ।

द्वीपान्तरा असङ्ख्यास्ते सप्तैवेति तु लौकिकाः ॥ १४० ॥

लवणक्षीरद^३र्ध्या^३ज्यै^३सुरेक्षु^३स्वा^३दु^३वारैः^३ ।

तरङ्गै^१ भङ्गै^१वीच्यै^३र्म्यु^३त्कलिकां महति त्विह ॥ १४१ ॥

लह^२र्यु^३ल्लो^३कल्लो^३ला^३ आवर्त्तः^१ पयसांभ्रमः ।

तालूरोवोलकै^२श्वासौ वेला^२ स्याद्दृद्धिरम्भसः ॥ १४२ ॥

(१) यादईशः ८ स्रोतईशः ९ वारीशः १० नदीशः ११ । (२) मकराकरः १७ रत्नाकरः १८ । यौगिकत्वात् मकरालयः रत्नराशिः इत्यादि । जलनिधिः १९ जलधिः २० जलराशिः २१ यौगिकत्वात् वारिराशिः वारिधिः इत्यादयोप्युह्याः । (३) लवणादयो वारि येषां ते तथा लवणवारिर्लवणोदसमुद्रः १ क्षीरवारिः क्षीरोदसमुद्रः २ दधिवारिर्दध्युदसमुद्रः ३ आज्यवारिर्घृतोदसमुद्रः ४ सुरावारिः सुरोदसमुद्रः ५ इक्षुवारिः इक्षुदसमुद्रः ६ स्वादुवारिः स्वादूदसमुद्रः ७ यदाहुः “लवणो १ रसमयः २ सुरोदकः ३ सर्पिषो ४ दधिजलः ५ पयःपयाः ६ स्वादु ७ वारिरुदधिश्च सप्तमस्तान् परीत्य त इमे व्यवस्थिताः” इति ।

डिण्डीरोऽब्धिकफः^१ फेनो^२ बुहुर्दस्थासकौ^३ समौ ।
 मर्यादाकूलभूः^४ कूलं^५ प्रपातः^६ कञ्छैरोधसी^७ ॥ १४३ ॥
 तटं^८ तीरं^९ प्रतीरं^{१०} च पुलिनं^{११} तज्जलोज्झितम् ।
 सैकतं^{१२} चान्तरीपं^{१३} तु द्वीपमन्तर्जले तटम् ॥ १४४ ॥
 तत्परं पारमवारं^{१४} त्वर्वाक् पात्रं^{१५} तदन्तरम् ।
 नदी^{१६} हिरण्यवर्णा^{१७} स्याद्रोधोवक्रा^{१८} तरङ्गिणी^{१९} ॥ १४५ ॥
 सिन्धुः^{२०} शैवलिनी^{२१} वहाँ च हादिनी^{२२} स्रोतस्विनी^{२३} निम्नगां
 स्रोतो^{२४} निर्झरिणी^{२५} सरि^{२६} तटिनी^{२७} कूलङ्कर्षा^{२८} वाहिनी^{२९} ।
 कर्षूर्दीपवती^{३०} समुद्रदयिता^{३१} धुन्या^{३२} स्रवन्तीसर-
 स्वत्यौ^{३३} पर्वतजाऽपगौ^{३४} जलधिगौ^{३५} कुल्या^{३६} च जम्बालिनी^{३७} १४६
 गङ्गा^{३८} त्रिपथगा^{३९} भागीरथी^{४०} त्रिदशदीर्घिका^{४१} ।
 त्रिस्रोता^{४२} जाह्नवी^{४३} मन्दाकिनी^{४४} भीष्मकुमारसूः^{४५} ॥ १४७ ॥

(१) डीङ् विहायसागतौ भ्वादिरात्मनेपदी ङ्यते जलाघातैरिति
 डिण्डीरः जम्बीराभीरेति सूत्रेण डीङोडित् ईरीद्वित्वं पूर्वस्यनोन्तश्च । उज्ज्व-
 लदत्तस्तु हिण्ड गत्यनादरयोः बाहुलकादतोऽपि इति ईरिन् प्रत्यये हिण्डते
 इतस्ततो गच्छतीति हिण्डीरः इत्याह । (२) स्रोतसी स्रोतांसि । (३)
 चमूवद्रूपाणि भीष्मसूः < कुमारसूः ९ ।

सीरद्वरां विष्णुपदी^{११} सिद्ध-स्वः-स्वर्गि-खापिर्गा^{१२} ।
 ऋषिकुल्यां हैमवती^{१३} स्वर्वापी^{१४} हरशेखरां ॥ १४८ ॥
 यमुनां यमभर्गिनीं कालिन्दीं^{१५} सूर्यजां यमीं^{१६} ।
 रेवेन्दुजां पूर्वगङ्गां नर्मदां मेखलाद्रिजां ॥ १४९ ॥
 गोदां गोदावरीं^{१७} तापीं^{१८} तपनीं^{१९} तपनात्मजां ।
 शुतुद्रिस्तु शतद्वैः स्यात् कावेरीं^{२०} त्वर्द्धजाह्ववीं^{२१} ॥ १५० ॥
 करतोयां सदानीरां चन्द्रभार्गां तु चन्द्रिकां ।
 वासिष्ठीं गोमतीं^{२२} तुल्ये ब्रह्मपुत्रीं सरस्वतीं^{२३} ॥ १५१ ॥
 विपीटं विपाशाञ्जुनीं^{२४} तु बाहुदां सैतवाहिनीं^{२५} ।
 वैतरणीं नरकस्थीं स्रोतोर्भःसरणं स्वतः ॥ १५२ ॥
 प्रवाहं पुनरोर्ध्वः स्यात् वेणीं^{२६} धारो रयश्च सः ।
 घट्टं स्तीर्थोऽवतारेऽम्बुवृद्धौ पूरः^{२७} प्लवोऽपि च ॥ १५३ ॥
 पुटभेदास्तु वक्राणि^{२८} भ्रमास्तु जलनिर्गमाः ।

(१) सिद्धापगा १२ स्वरापगा १३ स्वर्ग्यापगा १४ स्नापगा १५ ।

(२) विपाशौ विपाशः स्त्रियाम् । (३) “वक्रः कुटिले क्रूरे पुटभेदे शनै-
 श्चरे” इति महेश्वरः । चक्राप्यपि यन्महेश्वरे “चक्रो गणे चक्रवाके चक्रं
 मैत्र्यरथाङ्गयोः । ग्रामजाले कुलालस्य भाण्डे राष्ट्रास्त्रयोरपि । अम्मसा-

परिव्राहं जलोच्छ्वासोः कूपकास्तु विदारकोः ॥ १५४ ॥
 प्रणीली^१ जलमार्गेऽथ पानं^२ कुल्यां च सारणिः^३ ।
 सिकितां वालुकां बिन्दौ^४ पृषत्पृषतैर्विप्रुषैः ॥ १५५ ॥
 जम्बालेचिकिलौ^२ पङ्कः^३ कर्दमश्च^४ निषद्वरैः ।
 शादो^५ हिरण्यबाहुस्तु शोणो^२ नदे^१ पुनर्वहः ॥ १५६ ॥
 मिधं^३ उर्ध्वः सरस्वांश्च^४ द्रहोऽगाधजलो^२ हृदः^१ ।
 कूपः स्यादुदपानोऽन्धुः^३ प्रहिनेमी^१ तु तत्रिका^२ ॥ १५७ ॥
 नान्दीमुखो^१ नान्दीपटो^२ वीनाहो^३ मुखबन्धने ।
 आहावस्तु^१ निर्पीनं^२ स्यादुपकूपेऽथ दीर्घिका^३ ॥ १५८ ॥
 वापी^२ स्यात् क्षुद्रकूपे तु चुरी^१ चुण्डी^२ च चूतकैः^३ ।
 उद्धाटकं^१ घटीयन्त्रं^२ पादावर्तौऽरघटकैः ॥ १५९ ॥

मपि चावर्तते” इति । (१) प्रणाली त्रिषु लिङ्गेषु प्रवर्तते (२) बहुवच-
 नान्तः “बालिका वालुका वाला पिन्डाला कर्णभूषणे” इति महेश्वरः ।
 (३) “पृषन्ति बिन्दुपृषता. पुमांसो विप्रुषः स्त्रियाम्” इत्यमरः । पृषती
 पृषन्तीति क्लीबे, विप्रुद् विप्रुषौ स्त्रियाम् । (४) पश्चादीनां पानार्थं शिला-
 दिभिः कूपसमीपे निर्मितम् । (५) “चूतकानां रसं पीत्वा पान्याः पथि
 सुखं ययुः” इति गाथा । (६) येन कूपादेर्जलमूर्ध्वं वाह्यते तद्यन्त्रस्य ।

अखातं^१ तु देवखातं^२ पुष्करिण्यां तु खातकर्म ।
 पद्माकरस्तडीगैः^३ स्यात् कासारैः^४ सरसी^५ सरैः ॥ १६० ॥
 वेशन्तः पलबलोऽल्पं तत्र परिखां खेयखातिके^६ ।
 स्यादालवालमावीलमात्रापैः^७ स्थानकं^८ च सः ॥ १६१ ॥
 आधारस्त्वम्भसां बन्धो^९ निर्झरस्तु झरैः सैरिः ।
 उत्सैः स्रवैः प्रस्रवणं^{१०} जलधारां जलाशयो ॥ १६२ ॥

इत्युक्त्वायः ।

अथ तेजस्कायः ।

वैह्विर्बृहन्नातुहिरण्यरेतसौ^१
 धनञ्जयो^२ हव्यहविर्हुताशनैः^३ ।
 कृपीटयोनिर्दमुनां^४ विरोचनां

(१) तडाक इत्यन्ये । (२) आवालं स्वमते नपुंसके व्याडिस्तु
 "आवालो जलपिण्डलः" इति पुंस्याह । (३) हव्याशनः ९ हविरशनः
 ६ हुताशनः ७ । (४) कृपीटं जलं योनिरस्य, तथा च स्मृतिः । अञ्चोऽग्नि-
 ब्रह्मणः क्षत्रमिति । (५) दमुनाः दमुनसौ दमुनसः दमुना इति
 दीर्घोऽप्युकारः ।

शुशुक्षणी^{११} छागरथेस्तनूनपात^{१२} ॥ १६३ ॥

कृशानुवैश्वानरेवीतिहोत्राः

वृषाकपिः^{१७} पावर्कचित्रमानू ।

अपिप्तधूमध्वजेकृष्णवर्त्मान^२

चिष्मन्मैगीगर्भतमोमैशुक्राः ॥ १६४ ॥

शोचिष्केशैः शुचिर्हुतवेहोषर्बुधैः सप्तमन्त्र-

ज्वालाजिह्वो^{३३} ज्वलनशिखिनौ^{३४} जागृधिर्जातवेदाः^{३५} ।

बर्हिःशुष्मानिलसखैर्वसू रोहिताश्रयासौ^{४२}

बर्हिज्योतिर्दहनैर्बहुलौ हव्यवाहोऽनलोऽग्निः ॥ १६५ ॥

विभावसुः सप्तोदार्चिः^{५०} स्वाहामायी^२ प्रियाऽस्य च ।

(१) तनूनपातौ तनूनपातः । (२) अपिप्तवर्जा एते सर्वे पुंसि वह्निपर्यायाः । (३) कृष्णवर्त्मानौ कृष्णवर्त्मानः, अर्चिष्मान् अर्चिष्मन्तौ अर्चिष्मन्तः । (४) सप्तजिह्वः ३१ मन्त्रजिह्वः ३२ ज्वालाजिह्वः ३३ । (५) शिखी इक्षन्तः, जागृधिर्हरिवत्, जातवेदस् सान्तः । (६) बर्हिःशुष्माणौ बर्हिःशुष्माणः (७) बर्हिज्योतिषौ बर्हिज्योतिषः, बर्हिषौ बर्हिषः, बर्हिरिति पृथग्नामापि । (८) सप्तार्चिषौ सप्तार्चिषः, उदार्चिषौ उदार्चिषः, स्वाहा गङ्गावत् अव्ययमपि ।

और्वः^१ संवर्त्तकोऽब्ध्यग्निर्वाडवो^४ वडवामुखः ॥ १६६ ॥

देवो^१ दावो^२ वनवह्निर्मेघवह्निरिदम्भदः ।

छामणस्तु^१ करीषाम्निः^२ कुकूलस्तु^३ तुषानलः ॥ १६७ ॥

सन्तार्पः संज्वरो^२ बाष्पं ऊष्मां जिह्वाः स्युरर्चिषः ।

हेतिः^१ कीलो^२ शिखां ज्वालो^३ऽर्चिर्ज्ञेयलक्कां महत्यसौ ॥१६८॥

स्फुलिङ्गोऽभिकणोऽलातज्वालोल्कांऽलातमुल्मुकम् ।

धूमः स्याद्वायुवाहोऽग्निवाहो दहनकेतकम् ॥ १६९ ॥

अम्भसूः करमालश्च स्तरीर्जीमूतवाह्यपि ।

तडिदैरावती^२ विद्युच्चैलं शम्पांऽचिरप्रभां ॥ १७० ॥

आकालिकी^१ शतहृदा चञ्चला चपलांऽशानिः^{११} ।

सौदामिनी^{१२} क्षणिकी^३ च हादिनी^४ जलवालिकां ॥१७१॥

इति तेजस्कायः ।

अथ वायुकायः ।

वायुः समीरैसमिरौ^३ पवर्नांशुगौर्नभः

(१) ऊष्माणौ ऊष्माणः स्त्रियां क्लीबे च, स्त्रियां अर्चिः अर्चिषौ
अर्चिषः क्लीबे अर्चिः अर्चिषी अर्चिषि । अर्चिः इति स्वरान्तोऽपि । (२)
जीमूतवाही इन्नन्तः ।

श्वासो^६ नर्मस्वदंनिर्लश्वसनाः समीरणैः ।

वीतोऽहिकान्तपवमानमरुत्प्रकम्पनाः

कम्पार्कनित्यगतिगन्धवर्हप्रमञ्जनाः ॥ १७२ ॥

मातरिश्वां जगत्प्राणैः पृषदश्वो^{२२} महाबलैः ।

मारुतैः^{२४} स्पर्शनो^{२५} दैत्यदेवो^{२६} झञ्झा स वृष्टियुक् ॥१७३॥

प्राणो^१ नासाग्रहन्नाभिपादाङ्गष्ठान्तगोचरः ।

अपानैः पवनो मन्था^१पृष्ठपृष्ठान्तपार्ष्णिगः ॥ १७४ ॥

समानैः सन्धिहन्नाभिषूदानो^१ हृच्छिरोऽन्तरे ।

सर्व्वत्वग्वृत्तिको व्यान इत्यङ्गे पञ्च वायवः ॥ १७५ ॥

इति वायुकायः ।

अथ वनस्पतिकायः ।

अरण्यमटवी^२ सत्रं^३ वार्क्षं^४ च गहनं^५ झषैः ।

कान्तारं^६ विपिनं^७ कर्क्षः स्यात् षण्डं^{१०} काननं^{११} वनम् १७६

द्वो^{१३} दार्वैः प्रस्तारस्तु तृणाटव्यैः झषोऽपि च ।

(१) नमस्वान् नमस्वन्तौ ।

* मन्था ग्रीवापश्चाद्भावः ।

अपोपीभ्यां वनं^२ वेल्लमारामैः कृत्रिमे वने ॥ १७७ ॥

निष्कुटस्तु गृहारामो बाह्यारामस्तु पौरकैः ।

आक्रीडैः पुनरुद्यानं^२ राज्ञां त्वन्तःपुरोचितम् ॥ १७८ ॥

तदेव प्रमदवनममात्यादेस्तु निष्कुटे ।

वाटी^१ पुष्पाद्दृक्षाच्चासौ क्षुद्रारामः प्रसीदिका ॥ १७९ ॥

वृक्षोऽग्नैः शिखरी^३ च शाखिफलदावद्रिहरिद्वन्द्वमो^४

जीर्णो द्विविटपी^१ कुठः^२ क्षितिरुहैः कारस्करो^३ विष्टरैः ।

नन्द्यावर्त्तकैरालिकौ^{१७} तैरुवसू पणी^{२०} पुल्लैक्यंघ्रिपः^{२२}

सालैः^{३३} नोकहृगच्छै^{३५} पादपैर्नगै^{३७} रूक्षैर्गमौ^{२९} पुष्पदः ॥ १८० ॥

कुञ्जानिकुञ्जकुडङ्गाः स्थाने वृक्षैर्वृत्तान्तरे ।

पुष्पैस्तु फलवान् वृक्षो वानस्पत्यो^१ विना तु तैः ॥ १८१ ॥

फलवान् वनस्पतिः^१ स्यात् फलावन्ध्यः फलेग्रहिः^१ ।

फलवन्ध्यस्त्ववकेशी^१ फलवान् फलिनेः फली^३ ॥ १८२ ॥

(१) अपवनं १ उपवनम् २ । (२) “वाटस्तु वर्त्मनि वृत्तौ वाटी

स्याद् गृहनिष्कुटे” इति श्रीधरः । (३) पुष्पवाटी १ वृक्षवाटी २ वाटी-

शब्द इत्यर्थः । (४) कुटिः सौत्रो धातुः कोठतीति कुठः, कुठान् वृक्षान्

इत्यर्त्ति इति कुठारः ।

ओषधिः^१ स्यादौषधिश्च^२ फलपाकावसानिका ।

क्षुपो^१ ह्रस्वशिफाशाखः प्रततिर्व्रतति^३र्लता^३ ॥ १८३ ॥

वह्यैस्यां^१ तु प्रतानिन्यां^१ गुल्मिन्युलपैवीरुधैः ।

स्यात्प्ररोहोऽङ्कुरोऽङ्कुरो^२ रोहश्च^३ स तु पर्वणः ॥ १८४ ॥

समुत्थितः स्याद्द्वलिशं^१ शिखांशाखौलताः समाः ।

सालां शालां स्कन्धशाखां स्कन्धैः प्रकाण्डमस्तकम् ॥ १८५ ॥

मूलाच्छाखावधिर्गण्डैः प्रकाण्डोऽथ जटो शिफा^१ ॥

प्रकाण्डरहिते स्तम्बो^१ विटपो^२ गुल्मै इत्यपि ॥ १८६ ॥

शिरोनीमांशं^२ शिखरं^३ मूलं^१ बुध्नोऽधिनामै च ।

सारो^१ मज्जि^२ त्वचि^३ छल्ली^२ चोचं^३ वल्कं^३ च वल्कलम् १८७

स्थाणौ^१ तु ध्रुवकैः शङ्कुः^३ काष्ठे^१ दलिकैदारुणी^३ ।

निष्कुहः कोटरो^२ मज्जा मज्जारिर्वह्यरिश्च^३ सा ॥ १८८ ॥

पात्रं^{१(३)} पलाशं^२ छदनं^३ बहू^४ पर्णं^५ छदं^६ दलम्^७ ।

(१) शिरसो नामानि पर्यायाः अस्य अंगेश्च चरणस्य नामानि पर्याया
अस्य । (२) मज्जा मज्जानौ मज्जानः, त्वक् त्वच् त्वचौ त्वचः, आबन्तो-
ऽपि त्वचा स्त्रियाम् अदन्तोऽपि त्वचः पुंसि इति हलायुधटीका । (३)
प्रज्ञाद्यणि पात्रमपि यन्महेश्वरः “पात्रं स्रुवादौ पर्णे च राजमन्त्रिणि चेष्यते”

नवे तस्मिन् किशलयं^१ किसलं^२ पल्लवोऽत्र तु^३ ॥ १८९ ॥
 नवे प्रवालोऽस्य कोशी^४ शुद्धो माण्डिर्दलस्रसो ।
 विस्तारविटपौ^५ तुल्यौ प्रसूनं^६ कुसुमं^७ सुमम् ॥ १९० ॥
 पुष्पं^८ सूनां^९ सुमनसः^{१०} प्रसवश्च मणीवकर्म ।
 जारकक्षालकौ^{११} तुल्यौ कलिकायां^{१२} तु कोरकैः ॥ १९१ ॥
 कुड्मले^{१३} मुकुलं^{१४} गुच्छे^{१५} गुच्छेस्तबकैर्गुत्सर्काः ।
 गुलुञ्छोऽर्थं रजः पौष्पं परागोऽर्थं रसो मधुं ॥ १९२ ॥
 मकरन्दो^{१६} मरन्दश्च वृन्तं^{१७} प्रसवबन्धनम् ।
 प्रबुद्धोज्ज्वलैः फुल्लानि^{१८} व्याकोशं^{१९} विकचं^{२०} स्मितम् ॥ १९३ ॥
 उन्मिषितं^{२१} विकसितं^{२२} दलितं^{२३} स्फुटितं^{२४} स्फुटम् ।
 प्रफुल्लोत्प्रफुल्लैः सम्फुल्लोच्छ्रंसितानि^{२५} विजृम्भितम् ॥ १९४ ॥
 स्मेरं^{२६} विनिर्द्रमुन्निर्द्रमुन्निर्द्रहंसितानि^{२७} च ।
 सङ्कुचितं^{२८} तु निद्राणं^{२९} मीलितं^{३०} मुद्रितं^{३१} च तत् ॥ १९५ ॥

तकारश्चापि धातुप्रत्ययभेदात् । (१) कन्दलमपि त्रिलिङ्गोऽयं “कन्दलं
 तु कपाले स्यादुपरागे नवाङ्कुरे” इति कोषान्तरम् । (२) शुद्धा आवन्तः
 पुंस्त्रीलिङ्गोऽयं यद्वाग्भटः, वटप्ररोहैः शुद्धैर्वेति । (३) बहुवचनान्तः स्त्रियाम् ।
 (४) मधु क्लीबे, पुंस्यपीति हलायुघटीका गलकन्दोऽपि ।

फलं^१ तु सस्यं^२ तच्छुष्कं वानंमामं शलाट्टं च ।
 ग्रन्थिः^३ पर्वं^४ परुबीजकोशी^५ शिम्बो शमिः^६ शमी^७ ॥१९६॥
 शिम्बिंश्च पिप्पलीऽश्वत्थैः श्रीवृक्षैः कुञ्जराशनैः ।
 कृष्णवासो^८ बोधितरुः^९ प्लक्षस्तु पर्कटी^{१०} जटी^{११} ॥ १९७ ॥
 न्यग्रोधस्तु बहुपातं स्याद्दटो^{१२} वैश्रवणालयैः ।
 उदुम्बरो जन्तुफलो मशकी हेमदुग्धकैः ॥ १९८ ॥
 काकोदुम्बरिका फल्गुर्मलयुर्जघनेफला ।
 आम्रश्रूतैः सहकारैः सप्तपर्णस्तु युक्छदैः ॥ १९९ ॥
 शिग्रुः शोभाञ्जनोऽक्षीवै-तीक्ष्णगन्धकै-गोचकैः ।
 श्वेतेऽत्र श्वेतमरिचैः पुष्पांगः सुरपर्णिको ॥ २०० ॥
 बकुलः केसरोऽशोकः कङ्क्रेल्लिः^{१३} ककुभोऽर्जुनैः ।
 मालूरैः श्रीफलो बिल्वैः किङ्किरातैः कुरण्टकैः ॥ २०१ ॥
 त्रिपत्रकैः पलाशैः स्यात् किंशुकौ ब्रह्मपादपैः ।
 तृणराजस्तलस्तालो^{१४} रम्भा मोर्चा कदल्यैपि ॥२०२ ॥

(१) पर्वन् नान्तः क्लीबे, परुषी परुषि क्लीबे । (२) कं उदकं केलति गच्छतीति कङ्क्रेल्लिः, स्त्रीलिङ्गः यदाहामरः “स्त्रियां त्वशोके कङ्क्रेल्लिः” पृषोदरादिन्वात्साधु ।

करवीरो^१ हयमारैः कुटजो गिरिमल्लिको ।
 विदुलो वेतसैः शीतो वानीरो^२ वज्जुलो^३ रथैः ॥ २०३ ॥
 कर्कन्धूः कुवली कोली बदर्यथं हलिप्रियः ।
 नीपैः कदम्बैः सालस्तु सैर्जोऽरिष्टस्तु फेनिलैः ॥ २०४ ॥
 निर्म्बोऽरिष्टैः पिचुमन्दैः समौ पिचुलंझाबुकौ^४ ।
 कार्पासस्तु बादरैः स्यात् पिचव्यैस्तूलकं^५ पिचुः ॥ २०५ ॥
 आरग्वर्धः कृतमाले वृषो वासाटरूपके^६ ।
 करञ्जस्तु नक्तमालैः सुहिर्वज्री^७ महातरुः ॥ २०६ ॥
 महाकालस्तु किम्पाके^८ मन्दाटः पारिभद्रके ।
 मधुकस्तु मधुष्ठीलो गुडपुष्पो^९ मधुद्रुमैः ॥ २०७ ॥
 पीलुः सिनो गुडफलो गुग्गुलुस्तु पलङ्कषैः ।
 राजादनैः पियालैः स्यात्तिनिशस्तु रथद्रुमैः ॥ २०८ ॥
 नारङ्गस्तु नारङ्गै इडुदी^{१०} तापसद्रुमैः ।
 काश्मरी भद्रपर्णी श्रीपर्ण्यम्लिको तु तिन्तिडी ॥ २०९ ॥
 शेलुः श्लेष्मातकैः पीतसालस्तु प्रियकोऽसनैः ।

(१) कर्कन्धूः पुंसि स्त्रियां च स्त्रियां जम्बूवत् ।

पाटलिः पाटलां भूर्जो^१ बहुत्वक्को^२ मृदुच्छदः ॥ २१० ॥
 द्रुमोत्पलः कर्णिकोरे निचुले^१ हिज्जेलेज्जलौ ।
 धात्री^१ शिलां चामलकी कलिरक्षो^२ विभीतकः ॥ २११ ॥
 हरितक्यभयो पथ्यां त्रिफलां तत् फलत्रयम् ।
 तापिच्छस्तु तमालः स्याच्चम्पको^१ हेमपुष्पकः ॥ २१२ ॥
 निर्गुण्डी सिन्दुवारेऽतिमुक्तके माधवी^२ लता ।
 वासन्ती चौडूपुष्पं^१ तु जपो जातिस्तु मालती^२ ॥ २१३ ॥
 मल्लिका स्याद्विचकिलः ससलां नवमालिका ।
 मार्गधी यूथिका सा तु पीता स्याद्धेमपुष्पिका ॥ २१४ ॥
 प्रियङ्गुः फलिनी^२ श्यामा बन्धूको^१ बन्धुजीवकः ।
 करुणे मल्लिकापुष्पो जम्बीरे^१ जम्भजम्भलौ^२ ॥ २१५ ॥
 मातुलिङ्गो^१ बीजपुरः करीरक्रकरौ^२ समौ ।
 पञ्चाङ्गुलः स्यादेरण्डे^२ धातक्यां धातुपुष्पिका ॥ २१६ ॥
 कपिकच्छुरात्मगुप्तो घत्तूरः कनकाह्वयः ।
 कपित्थस्तु दधिफलो^२ नारिकेरस्तु लाङ्गुली ॥ २१७ ॥
 आम्रातको वर्षपाकी^२ केतकः क्रकचच्छदः ।

कोविदारो^१ युगपत्रैः सल्लकी तु गजप्रियो ॥ २१८ ॥

वंशो वेणुर्यवफलैस्त्वचिसारस्तृणध्वजैः ।

मस्करैः शतपर्वा च स्वनन् वातात्स कीचकैः ॥ २१९ ॥

तुकाक्षीरी^२ वंशक्षीरी^३ त्वक्क्षीरी^४ वंशरोचनी ।

पूगे^५ क्रमुकैगूवाकौ तस्योद्देगं पुनः फलम् ॥ २२० ॥

ताम्बूलवल्ली^६ ताम्बूली^७ नागपर्यायवह्यपि ।

तुम्ब्यलैविः^८ कृष्णला तु मुञ्जा^९ द्राक्षा^{१०} तु गोस्तनी^{११} ॥२२१॥

मृद्वीका^{१२} हारहूरौ च गोक्षुरस्तु^{१३} त्रिकण्टकैः ।

श्वदंष्ट्रा^{१४} स्थलशृङ्गाटो^{१५} गिरिकर्ण्यपराजितौ ॥ २२२ ॥

व्याघ्री^{१६} निदिग्धिको^{१७} कण्टकारिको^{१८} स्यादथामृता ।

वत्सादनी^{१९} गडूची^{२०} च विशाला^{२१} त्विन्द्रवारुणी ॥ २२३ ॥

उशीरं^{२२} वीरणीमूले^{२३} हीवेरे^{२४} वालकं^{२५} जलम् ।

प्रपुञ्जाटस्तवेडगजौ^{२६} दर्द्रुमैश्चक्रमर्दकैः ॥ २२४ ॥

लट्वायां^{२७} महारजनं^{२८} कुसुम्भं^{२९} कमलोत्तरम् ।

लोध्रे^{३०} तु गालवो^{३१} रोध्रतिल्वंशावरमार्जनाः ॥ २२५ ॥

मृणालिनी^{३२} पुटकिनी^{३३} नलिनी^{३४} पङ्कजिन्यपि ।

(१) नागवल्ली फणिलता इत्यादि । (२) अलाबूः स्त्रियां लीवे च ।

कर्मलं नलिनें पद्मैमरविन्दं कुशेशयम् ॥ २२६ ॥

परं शतसहस्राभ्यां पीत्रं राजीर्वपुष्करे ।

बिसंप्रसूतं नालीकं^१ तामरसं महोत्पलम् ॥ २२७ ॥

तज्जलात् सरसः पङ्कात्परैरुद्-रुह-जन्म-जैः ।

पुण्डरीकं^१ सिताम्भोजमथरक्तसरोरुहे^१ ॥ २२८ ॥

रक्तोत्पलं^२ कोकनदं^३ कैरविण्यां^४ कुमुद्वती^२ ।

उत्पलं^१ स्यात् कुवलयं^२ कुवेलं^३ कुवलं^४ कुवम् ॥ २२९ ॥

श्वेते तु तत्र कुमुदं^१ कैरवं^२ गर्दभाह्वयम् ।

नीले तु स्यादिन्दीवरं^१ हल्लकं^२ रक्तसन्ध्यके^२ ॥ २३० ॥

सौगन्धिकन्तु कंठारं^३ बीजकोशो वराटकैः ।

कर्णिकौ पद्मनालं^१ तु मृणालं^२ तन्तुलं^३ विसर्म् ॥ २३१ ॥

किञ्जल्कं^१ केसरं^२ संवर्त्तिकां तु स्यान्नवं दलम् ।

(१) शतपत्रं ६ सहस्रपत्रम् ७ । (२) विसात्प्रसूतं विससूतं विसप्रसूनमपि इति टीका । (३) जलरुद्र, जलरुहं, जलजन्म, जलजम् । सरोरुद्र, सरोरुहं, सरोजन्म, सरोजम् । पङ्करुहं, पङ्करुद्र, पङ्करुहं, पङ्कजन्म, पङ्कजम् । (४) चन्द्रविकाशिन्याः । (५) कैरविण्यादिकंठारान्तं चन्द्रविकासिनि ।

करहाटः शिफां च स्यात् कन्दे सलिलजन्मनाम्^(१) ॥ २३२ ॥

उत्पलानां तु शालूकं^(२) नील्यां^१ शैवालं^३शैवले^३ ।

शैवालं^४ शैवलं^५ शोपालं^६ जलाच्छूकं^(३)नीलिके ॥ २३३ ॥

धान्यं^(४) तु सस्यं^२ सीत्यं^३ च व्रीहिर्^(५)स्तम्बकरिश्चै तत्र ।

आशुः स्यात् पटलो व्रीहिर्^(५)गर्भपाकी तु षष्टिकः ॥ २३४ ॥

शालयः कलमाघाः स्युः कलमस्तु कलामकः ।

लोहितो^१ रक्तशालिः^२ स्यान्महाशालिः^३ सुगन्धिकः ॥ २३५ ॥

यवो^१ हयप्रिये^२स्तीक्ष्णशुकस्तोर्^३मस्त्वसौ हरित् ।

मद्गल्यको^४ मसूरैः^५ स्यात् कलायस्तु^६ सतीनकः ॥ २३६ ॥

हरेणुः^७ खण्डिकश्चाथ चणको^८ हरिमन्थकः ।

(१) कन्दे मूले यदाह हैमानेकार्थः “ कन्दोऽन्दे सूरणे सस्यमूले ” इति । (२) उत्पलानां चन्द्रविकासिनाम् । धन्वन्तरिस्तु “ पद्ममूलं तु शालकमित्याह । (३) जलशूकं ७ जलनीलिका < । (४) व्रीहि १ र्यवो २ मसूरो ३ गोधूमो ४ मुद्ग ५ माष ६ तिल ७ चणकाः < । अणवः ९ प्रियङ्गु १० कोद्रव ११ मयुष्टकाः १२ शालि १३ राढक्यः ॥ १४ किञ्च कलायः १५ कुलत्थौ १६ सारणाश्च १७ सप्तदशानि धान्यानि । (५) गर्भपाकिणौ गर्भपाकिणः ॥

माषस्तु मदनो नन्दी^३ वृष्यो^४ बीजवरो^५ बली^६ ॥ २३७ ॥

मुद्गस्तु प्रथनो^२ लोभ्यो^७ बलाटो हरितो^८ हरिः^९ ।

पीतेऽस्मिन् वसु^१ खण्डेरी प्रवेलै^{१०}जयेशारदाः ॥ २३८ ॥

कण्णे प्रवर^{११}वासन्तै^{१२}हरिमन्थ^{१३}जशिम्बिकाः ।

वनमुद्गे तु वरकै^{१४}-निगूढकै^{१५}-कुलीनकैः ॥ २३९ ॥

खण्डी^{४(१)} च राजमुद्गे^(२) तु मकुष्टकै^{१६}मयुष्टकैः^{१७} ।

गोधूमे^१ सुमनो^(२) वल्ले निष्पावैः शितशिम्बिकैः ॥ २४० ॥

कुलत्थस्तु कालवृन्तस्ताम्रवृन्ता^{१८} कुलत्थिकौ ।

आढकी^१ तुवरी^२ वर्णा^३ स्यात्कुल्माषस्तु यावकैः ॥ २४१ ॥

नीवारस्तु वनव्रीहिः श्यामार्कश्यामकौ^४ समौ ।

कङ्गुस्तु कङ्गुनी^५ कङ्गुः^६ प्रिकङ्गुः^७ पीततण्डुलौ ॥ २४२ ॥

सा कृष्णा मधुका^८ रक्ता शोधिका^९ मुसंटी सिता ।

पीता माधव्यथोद्दालः^{१०} कोद्रवैः^{११} कोरदूषकैः ॥ २४३ ॥

चोनकस्तु काककङ्गुर्यवनालै^(३)स्तु यो नलैः ।

(१) खण्डिनौ खण्डिनः । (२) सुमनः अत्रप्रत्ययान्तत्वात् देववत् । (३) वर्वटी गणिकायां स्यात् व्रीहिभेदेऽपि वर्वटी इति श्रीधरः, यथा मरौ चर्वन्ति वर्वटी, राजमाषस्तु वर्वटः इति त्रिकाण्डशेषः ।

जूर्णाहयो^१ देवधान्यं^२ जोन्नाला^३ बीजपुष्पिका^४ ॥ २४४ ॥

शैणं भङ्गो^५ मातुला^६नी स्यादुमा^७ तु क्षुमा^८ऽतसी ।

गवेधुका^९ गवेधुः^{१०} स्याज्ज^{११}त्तिलो^{१२}ऽरण्यजस्तिलः ॥ २४५ ॥

षण्ढतिले^{१३} तिलपिञ्जे^{१४}स्तिलपेजो^{१५}ऽथ सर्षपः ।

कदम्बके^{१६}स्तन्तुमो^{१७}ऽथ सिद्धार्थः^{१८} श्वेतसर्षपः ॥ २४६ ॥

माषादयः शमीधान्यं^{१९} शूकधान्यं^{२०} यवादयः ।

स्यात्सस्यशूकं^{२१} किंशारुः^{२२} कणिशं^{२३} सस्यशीर्षिकम् ॥ २४७ ॥

स्तम्बस्तु^{२४} गुच्छो^{२५} धान्यादेर्नालं^{२६} काण्डो^{२७}ऽफलस्तु सः ।

पलः^{२८} पलालो^{२९} धान्यत्वक्^{३०} तुषो^{३१} वुसे^{३२} कडङ्गरैः ॥ २४८ ॥

धान्यमावसितं^{३३} रिद्धं^{३४} तत्पूतं^{३५} निर्वुसीकृतम् । .

मूलपत्रैकरीरा^{३६}ग्रफलैकाण्डा^{३७}-विरूढकाः ॥ २४९ ॥

त्वर्क्^{३८} पुष्पं^{३९} फलकं^{४०} शाकं^{४१} दशधा^{४२} शिशुके^{४३}श्च तत्र ।

तण्डुलीयतस्ण्डुलेरो^{४४} मेघनादो^{४५}ऽल्पमारिषः ॥ २५० ॥

(१) इहानुक्तान्यपि तिलनामानि त्रीणि यथा तिलः १ पूत २
स्तैलफलः ३ इति मदनपालः ।

बिम्बी रक्तफलो पीलुपर्णी स्यात्तुण्डकेरिका ।
 जीवन्ती^१ जीवनी^२ जीवा जीवनीया मधुस्रवा ॥ २५१ ॥
 वास्तुकं^३ तु क्षारपत्रं^४ पालक्या^(१) मधुसूदनी^२ ।
 रसनो^१ लशुनोऽरिष्टो^३ म्लेच्छकन्दो^४ महौषधम् ॥२५२॥
 महाकन्दो^५ रसनोऽन्यो गृञ्जनो^१ दीर्घपत्रकैः ।
 भृङ्गराजो^१ भृङ्गरजो^२ मार्कवैः केशरञ्जनैः ॥ २५३ ॥
 काकमाची^१ वायसी^२ स्यात् कारवेष्टः कठिलकैः ।
 कूप्माण्डकस्तु^१ कर्करैः कोशातकी^१ पटोलिका ॥२५४॥
 चिर्मिटी कर्कटी^(३) वालुङ्क्यैर्वा^(३)रुखपुसी^५ च सा ।
 अशोमैः सूरणैः कन्दैः शृङ्गवेरकमार्द्रकम् ॥ २५५ ॥
 कर्कोटकैः किलासमैस्तिक्तपत्रैः सुगन्धकैः ।
 मूलकं^१ तु हरिपर्णं^२ सेकिमं^३ हस्तिदन्तकम् ॥ २५६ ॥

(१) पालङ्क्याम् इति वा । (२) “ कोशातकी कृतच्छिद्रा जालिनी कृतवेधना । मृदङ्गफलिका क्षेडा धण्टाली कर्कराच्छदा ” इति ।
 (३) कर्कट्या स्यादिर्वा^(३)रुरीर्वा^(३)रुवत् उर्वा^(३)रुर्वा^(३)रुरपि एर्वा^(३)रुश्चिर्मिटी तथा चिर्मिटं चिर्मिटस्तद्रत् वालुङ्क्यैः स्यादा^(३)लुङ्क्यपि । त्रपुसी त्रपुषी त्रपुषं त्रिपुपम् इति शब्दभेदे नाममाला ।

तृणं^१ नडाजि निवारादि च शस्यन्तु तन्नवम् ।
 सौगन्धिकं^२ देवजग्धं^३ पौरं^३ कर्त्तृणरौहिषे^४ ॥ २५७ ॥
 दर्भं^१ कुशोः कुथो^३ बर्हिः^{(१)४} पवित्रमथ ते जनैः ।
 गुन्द्रो^२ मुञ्जैः शरो^५ दूर्वा^६ त्वनन्तां शतपर्विकौ ॥ २५८ ॥
 हरिताली^७ रुहो^८ पोटगर्लस्तु धमनो^२ नडैः ।
 कुरुविन्दो^१ मेघनामो^९ मुस्ता^{१०} गुन्द्रा^{११} तु सोत्तमा ॥ २५९ ॥
 वल्बजा^{१२} उलपो^{१३}थेक्षुः^{१४} स्याद्रसालो^{१५}सिपत्रकैः ।
 भेदीः^१ कान्तारपुण्ड्राद्यास्तस्य मूलं तु मोरटमं ॥ २६० ॥
 काशस्त्रिवषीको^{१६} घासश्च^{१७} यवसं^{१८} तृणमर्जुनम् ।
 विषः^{१९} क्ष्वेडो^{२०} रसस्तीक्ष्णं^{२१} गरलो^{२२}थै^{२३} हलाहलैः ॥ २६१ ॥
 वत्सनाभैः^{२४} कालकूटो^{२५} ब्रह्मपुत्रैः^{२६} प्रदीपैः ।
 सौराष्ट्रिकैः^{२७} सौलिककेयैः^{२८} काकलो^{२९} दारदो^{३०}सपि^{३१} च २६२ ॥
 अहिच्छत्रो^{३२} मेषशृङ्गैः^{३३} कुष्ठवाल्कनन्दैर्नाः ।
 कैराटको^{३४} हैमवतो^{३५} मर्कटः^{३६} करवीरकैः ॥ २६३ ॥

(१) पुंसि बर्हिषौ बर्हिषः स्त्रीषे बर्हिषी बर्हिषि । (२) इक्षोर्भेदा
 जातयः कान्ताराद्या एकादश । (३) स्यावरविषजातीनामेकैकम् ।

सर्षपो^{१९} मूलको^{२०} गौरार्द्रकैः^{२१} सक्तकैर्कर्मौ^{२२} ।

अङ्गोल्लसारैः^{२३} कालिङ्गैः^{२४} शृङ्गिको^{२५} मधुसिक्थकैः^{२६} ॥ २६४ ॥

इन्द्रो^{२७} लाङ्गुलिको^{२८} विस्फुलिङ्गैः^{२९} पिङ्गलैर्गौतमैः^{३०} ।

मुस्तको^{३१} दालैर्वश्चेति^{३२} स्थावरा विषजातियः ॥ २६५ ॥

कुरण्टाद्या अग्रबीजां मूलजास्तूत्पलादयैः ।

पर्व्वयोनय इक्ष्वाद्याः^{३३} स्कन्धजाः सल्लकीमुखोः ॥ २६६ ॥

शाल्यादयो बीजरुहोः^{३४} सम्मूर्च्छजास्तृणादयैः ।

स्युर्वतस्पतिकायस्य षडेता मूलजातयः ॥ १६७ ॥

इति वनस्पतिकायः ।

(१) विषमेदाः सर्वे पुंस्त्रीवल्लिङ्गा इति वाचस्पतिः । पुंसि स्त्रीवेच का-
कोलेत्याद्यमरोऽपि । (२) वृक्षादिजातिविशेषानाह ।

द्वीन्द्रियाः ।

नीलङ्गुः कृमिरन्तर्जैः क्षुद्रैः कीटो^१ बहिर्भवः ।

पुलकास्तूभयेऽपि स्युः कीकसाः कृमयोऽणवः ॥ २६८ ॥

काष्ठकीटो^१ घृणो^२ गण्डूपदः किञ्चुलकैः कुसूः ।

मूलतो^१ गण्डूपदी^१ तु शिल्पैस्त्रपां जलौकसैः ॥ २६९ ॥

जलालोकौ जलूकौ च जलौकौ जलसर्पिणी^१ ।

मुक्तास्फोटो^१ऽब्धिमण्डूकी^२ शुक्तिः कम्बुस्तु वारिजैः २७०

त्रिरेखैः षोडशावर्तैः शङ्खोऽथ क्षुद्रकम्बवैः ।

शङ्खनकैः क्षुल्लकाश्चै शम्बूकास्त्वम्बुमात्रजाः ॥ २७१ ॥

कपर्दस्तु हिरण्यैः स्यात् पणास्थिकैवराटकौ^४ ।

इति द्वीन्द्रियाः ।

त्रीन्द्रियाः ।

दुर्नामां तु दीर्घकोशी^२ पिपीलिकस्तु पीलकैः ॥ २७२ ॥

पिपीलिकां तु हीनाङ्गी^२ ब्राह्मणी^१ स्थूलशीर्षिकां ।

घृतेली^१ पिङ्गकपिशैथोपजिह्वोर्पदेहिकां ॥ २७३ ॥

वस्युपदीको लिक्षा तु रिक्षा यूका तु षट्पदी^२ ।
 गोपालिका महाभीरुर्गोमयोर्था तु गर्दभी^२ ॥ २७४ ॥
 मत्कुर्णस्तु कोलकुणे उदंशैः किटिभोत्कुणौ^३ ।
 इन्द्रगोपस्त्वभिरजी^२ वैराटस्तितिभोऽभिकैः ॥ २७५ ॥
 कर्णजलौका तु कर्णकीटा शतपदी च सा ।

इति त्रीन्द्रियाः ।

चतुरिन्द्रियाः ।

ऊर्णनाभस्तन्त्रवायो^२ जालिकौ जालकारकैः ॥ २७६ ॥
 ऋमिर्मर्कटको^३ लूता लालास्राविऽष्टपाच्च सः ।
 वृश्चिको द्रुणे आल्यौलिरेलं^३ तत्पुच्छकण्टकः ॥ २७७ ॥
 अमरो^३ मधुकृद् भृङ्गश्चञ्चरीकैः शिलीमुखैः ।
 इन्द्रिन्द्रोऽली^३ रोलम्बो द्विरेफोऽस्य षडङ्गियः ॥ २७८ ॥
 भोज्यन्तु पुष्पमैधुनी^२ खद्योतो^३ ज्योतिरिङ्गणैः ।

(१) आलमनर्थमत्रास्तीत्याली, आलं स्यादनर्थहरितालयोरित्यनेकार्थः, आलिनौ आलिनः । आली आलयः इत्यपि । (२) यौगिकशब्द-निष्पत्त्यर्थमिदम्, तेन षडङ्गिः, षट्पद इत्यादि । (३) पुष्पलिद् पुष्पन्ध-यः, मधुलिद् मधुधयः, मधुव्रत इत्यादि सिध्यति ।

पतङ्गः शलभैः क्षुद्रां सरघां मधुमक्षिकां ॥ २७९ ॥
 मक्षिकादि तु मधु स्यान्मधूच्छिष्टं तु सिक्थकम् ।
 पर्वणां मक्षिकां नीलां पुत्रिकां तु पतङ्गिकां ॥ २८० ॥
 वनमक्षिका तु दंशो^१ दंशी^१ तज्जातेरल्पिका ।
 तैलाटी^१ वरटो गन्धोली^१ स्याञ्चीरी^१ तु चोरुको ॥ २८१ ॥
 झिल्लीकां झिल्लिकां वर्षकारी^१ भृङ्गारिकां च सा ।

द्वित्रिचतुरिन्द्रियाः सम्पूर्णाः ।

तिर्य्यकाण्डः ५

पशुंस्तिर्य्यङ् चरिं हिंसेऽस्मिन् व्यालः श्वापदोऽपि च २८२
 हस्ती मतङ्गजैर्गजैर्द्विपकर्य्यनेकपाः
 मातङ्गवारणमहामृगसामयोनेर्य्यः^(१) ।
 स्तम्बेरमद्विरदसिन्धुरनागदन्तनो^{१५}

(१) शलभशब्दः तिडुपर्यायोऽपि यदेशिसूत्रं तिडुसलहपिल्लञ्जा इति शलभः पिशाचश्च इति तट्टीका शलभच्छायमित्यत्र तिडुानां छाये-
 त्यर्थः । (२) माक्षिकं यौगिकत्वादादिशब्दाच्च क्षौद्रं सारघं, मक्षिका
 भम्भराली स्यात् इत्यनुक्तेऽपि । (३) सामयोनिः इकारान्तः ।

दन्तावलः^६ करटिकुञ्जरकुम्भिपीलवः^{१२ ११} ॥ २८३ ॥

इभः^{३१ ३२ ३३} करेणुगजोऽस्य स्त्री घेनुकां वशाऽपि च ।

भद्रो मन्दो मृगो मिश्रश्चतस्रो गजजातयः ॥ २८४ ॥

कालेऽप्यजातदन्तश्च स्वल्पाङ्गश्चापि मत्कुणौ^१ ।

पञ्चवर्षो गजो बालः स्यात्पोतो^१ दशवर्षकः ॥ २८५ ॥

त्रिको^१ विंशतिवर्षः स्यात् कलभस्त्रिंशदब्दकः ।

यूथनाथो^१ यूथपतिर्मेत्ते^१ प्रभिन्नगोज्जितौ^३ ॥ २८६ ॥

मदोत्कटो^१ मदकलः समाबुद्धान्तनिर्मदौ^२ ।

सजितः कल्पितस्तिर्यग्घाती परिणतो^१ गजः ॥ २८७ ॥

व्यालो^१ दुष्टगजो^२ गम्भीरवेद्यमताङ्कुशः ।

राजवाह्यस्तूपवाह्यः सन्नाह्यः समरोचितः ॥ २८८ ॥

उदग्रदन्ती^१ षादन्तौ^२ बहूनां घटना घटा ।

मदो^१ दानं^२ प्रवृत्तिश्च वमथुः करशीकरः ॥ २८९ ॥

(१) पीलुर्मानुवत् । (२) करेणू करेणवः । (३) “तिर्यग्दन्तप्रहारस्तु गजो परिणतो मतः” इति हलायुधः । (४) “त्वग्मेदाच्छोणितस्त्रावादामांसक्रथनादपि । सञ्ज्ञा न लभते यस्तु गजो गम्भीरवेद्यसौ” इति लक्षणम् ।

हस्तिनासां करैः शुण्डाँ हँस्तोऽस्याग्रं तु पुष्करम् ।

अङ्गुलिः कर्णिको दन्तौ^१ विषाणौ^२ स्कन्ध आसनम् ॥२९०॥

कर्णमूलं चूलिकां स्यादीषिकां त्वक्षिकूटकम् ।

अपाङ्गदेशो निर्याणं^१ गण्डस्तु करटैः कटैः ॥ २९१ ॥

अवग्रहो^१ ललाटं^२ स्यादारक्षः कुम्भयोरधः ।

कुम्भौ^१ तु शिरसः पिण्डौ कुम्भयोरन्तरं विदुः ॥ २९२ ॥

वातकुम्भस्तु तस्याधो वाहित्यं^१ तु ततोप्यधः ।

वाहित्याधः प्रतिमानं^१ पूच्छमूलं तु पेचकैः ॥ २९३ ॥

दन्तभागः पुरो भागः पक्षभागस्तु पार्श्वतः ।

पूर्वस्तु जङ्घादिदेशो गौत्रं^१ स्यात्पश्चिमोऽपरा ॥ २९४ ॥

बिन्दुजालं पुनः पद्मं^१ शृङ्खलो^१ निर्गडोऽन्दुकैः ।

हिज्जिरश्च पादपाशो^१ वारिस्तु गजबन्धभूः ॥ २९५ ॥

त्रिपदी^१ गात्रयोर्बन्ध एकस्मिन्नपरेऽपि च ।

(१) गच्छत्यनेन गात्रं स्त्रियां गात्रा, अपरभागे भवत्वाद्परा क्लीबे अपरं जपादित्वाद्बन्धे वरा । (२) गात्रयोरिति द्वयोः पूर्वजङ्घयोरेकस्मिन् अपरे इति, एकस्यां पश्चिमजङ्घायां च अपराशब्दस्य स्त्रीक्रीवत्वात् अपरे इति सप्तमी ।

तोत्रं^१ वेणुकमालानं^१ बन्धस्तम्भोऽङ्कुशः^३ सृणिः^३ ॥ २९६ ॥

अपृष्टं^१ त्वङ्कुशस्याग्रं यातं^१ मङ्कुशवारणम् ।

निषादिनां पादकर्म यतं^१ वीतं^१ तु तद्वयम् ॥ २९७ ॥

कक्ष्यां दूष्यो वरत्रां स्यात् कण्ठबन्धः कलापकैः ।

घोटकस्तुरगस्ताक्ष्यस्तुरङ्गोऽश्वस्तुरङ्गमैः ॥ २९८ ॥

गन्धर्वो^(१)ऽर्वा^(१) ससिंवीती^{१०} वाहो^{११} वाजी^{१२} हयो^{१३} हरिः^{१४} ।

वडवा^(१)ऽश्वो^(१) प्रसूर्वामी^(१) किंशोरोऽल्पवया हयः ॥ २९९ ॥

जवाधिकस्तु जवनो^१ रथ्यो^१ वोढा रथस्य यः ।

अजानेर्यः कुलीनैः स्यात् तत्तद्देशीस्तु सैन्धवाः ॥ ३०० ॥

वानायुर्जाः पारसीकाः काम्बोजां वाह्लिकादर्यः ।

विनीतस्तु साधुवाही^१ दुर्विनीतस्तु शूकलः ॥ ३०१ ॥

कश्यपः कशाहो हृद्वक्रावर्ती श्रीवत्सकी हयः ।

(१) अर्वा अर्वाणौ अर्वाणः, अर्वाणम् शसादौ अनोऽस्य इत्यनेन जायमानाकारलोपे नवमन्तसंयोगात् इत्यनेन वमन्तसंयोगपरत्वादकारस्य लोपानुत्पत्तौ अर्वाणः अर्वाणा अर्वाभ्या स्वमतमेतत् अन्यमते तु अर्वाण-
स्त्रसावनन् इति पाणिनीयसूत्रेण अर्वाण्तौ अर्वाण्त् इत्यादि । (२) स स
देशो जन्मभूमिरेषाम् ।

पञ्चमद्रस्तु हृत्पृष्ठमुखपार्श्वेषु पुष्पितः ॥ ३०२ ॥
 पुच्छोरःखुरकेशास्यैः सितैः स्यादष्टमङ्गलः ।
 सिते तु कर्ककोकाहौ खोद्गाहः श्वेतपिङ्गले ॥ ३०३ ॥
 पीयूषवर्णे सेराहः पीते तु हरियो^१ हये ।
 कृष्णवर्णे तु खुद्गाहः कियाहो^१ लोहितो हयः ॥ ३०४ ॥
 आनीलस्तु नीलकोऽथ त्रियूहः कपिलो हयः ।
 बोल्लाहस्त्वयमेव स्यात् पाण्डुकेशरबालधिः ॥ ३०५ ॥
 उराहस्तु मनाक्पाण्डुः कृष्णजङ्घो भवेद्यदि ।
 सुरूहको^१ गर्दभाभी वोरूखानस्तु पाटलः ॥ ३०६ ॥
 कुलाहस्तु मनाक् पीतः कृष्णः स्याद्यदि जानुनि ।
 उकनाहः पीतरक्तच्छायः स^१ एव तु क्वचित् ॥ ३०७ ॥
 कृष्णरक्तच्छविः प्रोक्तः शोर्णः कोकनदच्छविः ।
 हरिकैः पीतहरितच्छायः स एव हालकैः ॥ ३०८ ॥
 पङ्गुलैः सितकाचामो हलाहश्चित्रितो हयः ।
 ययुरश्वोऽश्वमेधीर्यैः प्रोथमश्वस्य नासिका ॥ ३०९ ॥

मध्यं कश्यं निगालस्तु गलोदेशः खुराः शफाः ।

अथ पुच्छं^१ वालहस्तो^२ लाङ्गूलं^३ लूमं^४ वालधिः^५ ॥३१०॥

अपावृत्तंपरावृत्तैलुठितानि^६ तु वेष्टिते^७ ।

घोरितं^१ वलिगतं^२ प्लुत्युत्तेर्जितोत्तेरितानि च ॥ ३११ ॥

गतयः पञ्च धाराख्यास्तुङ्गारणां क्रमादिमाः ।

तत्र धौरिवकं^१ धौर्यं^२ धोरणं^३ धोरितं^४ च तत् ॥ ३१२ ॥

बभ्रुकङ्कशिखिक्रोडगतिवत्^५ वलिगतं पुनः ।

अग्रकायसमुल्लासात् कुञ्चिकाख्यं नतत्रिकम् ॥ ३१३ ॥

प्लुतं^१ तु लङ्घनं^२ पक्षिमृगगत्यनुदारकम् ।

उत्तेर्जितं रेचितं^३ स्यान्मध्यवेगेन या गतिः^४ ॥ ३१४ ॥

उत्तेरितमुपकण्ठैलास्कन्दितकमित्यपि ।

नुप्लुत्योल्लत्यगमनं कोपादिवाखिलैः पदैः^५ ॥ ३१५ ॥

आश्वीनीऽध्वा स योऽश्वेन दिनेनैकेन गम्यते ।

(१) लूमशब्दो व्यञ्जननकारान्तः, लूम लूमनी लूमनी लूमनि,
अकारान्तोऽपीति केचित् तन्मते लूमवालधीत्येकं पदम् लूमं लूमे लूमनि ।

(२) क्रमात् बभ्र्वादिगतिवत् धौरितकादयो भवन्ति यथा बभ्रुगतिवत्
धौरितकम् ।

कवी^१ खलीनं^२ कविकौ कवियं^३ मुखयन्त्रणम् ॥ ११६ ॥

पञ्चाङ्गी^४ वक्रपद्ये तु तलिकां तलसारकम् ।

दार्मञ्चनं^५ पादपाशः प्रेक्षरं^६ प्रखरः समौ ॥ ३१७ ॥

चर्मदण्डे^७ कशां रश्मौ^८ वर्गां वक्षेपणीं^९ कुशां ।

पर्याणन्तु पल्ययनं^{१०} वीतं^{११} फल्गु हयद्विपम् ॥ ३१८ ॥

वेसरोऽश्वतरो^{१२} वेगसरश्चाथ क्रमेलकः ।

कुलनाशः शिशुनामां^{१३} शलो भोर्लिर्मरुप्रियः ॥ ३१९ ॥

मथो महाङ्गी वासन्तो द्विककुर्दुर्गलङ्घनः ।

भूतं^{१४} उष्ट्रं^{१५} दाशेरो^{१६} रवणः कण्टकाशनः ॥ ३२० ॥

दीर्घग्रीवं^{१७} केलिकीर्णः करभस्तु त्रिहायणः ।

स तु शृङ्खलकः काष्ठमयैः स्यात्पादबन्धनैः ॥ ३२१ ॥

गर्दभस्तु चिरमेही^{१८} वालेयो^{१९} रासभः खरः ।

चक्रीवान् शङ्कुकर्णोऽथ ऋषभो^{२०} वृषभो वृषः ॥ ३२२ ॥

वाडवेयः सौरभयो^{२१} भद्रः शकरशार्करौ ।

(१) पश्चात्पादबन्धनरज्जूः । (२) अश्वसन्नाहः “प्रक्षरं प्रखरोऽस्त्रियाम्” इति वैजयन्ती । (३) शिशुनामानौ शिशुनामानः । (४) चिरमेहिणौ चिरमेहिणः ।

उक्षाऽनडान् ककुब्धान् गौर्बलीवर्दश्चैः शाङ्करैः ॥ ३२३ ॥
 उक्षा तु जातो जातोर्क्षः स्कन्धिकः स्कन्धवाहकैः ।
 महोर्क्षः स्याद्बुक्षतरो^२ वृद्धोर्क्षस्तु जरद्भवैः ॥ ३२४ ॥
 षण्ढतोचित आर्षभ्यः कूर्टो भद्रविषाणकैः ।
 इट्त्वंरो गोपतिः^२ षण्डो^३ गोवृषो^४ मदकोहलैः ॥ ३२५ ॥
 वर्त्सः शकृत्करिस्तर्णो^३ दम्यवत्सतरो^२ समौ ।
 नस्योतो^१ नस्तितैः षष्टवाट् तु स्याद्युगपार्श्वगैः ॥ ३२६ ॥
 युगादीनान्तु वोढारो युग्य-प्रासङ्ग्य-शाकटाः ।
 स तु सर्वधुरीणैः स्यात् सर्वा वहति यो धुरम् ॥ ३२७ ॥
 एकधुरीणैकधुरावुभावेकधरावहे ।
 धुरीण-धुर्य-धौर्य-धौर्यक-धुरन्धराः ॥ ३२८ ॥
 धूर्वहेऽथ गलिर्दुष्टवृषः शक्तोप्यधूर्वहः ।
 स्थौरी^१ पृष्ट्यः पृष्टवाह्यो^३ द्विदन्तौ^३ षोडन् द्वि-षट्-रदौ^२ ३२९

(१) वाहनयोग्यतां प्राप्तः । (२) गी वृषो मदकोहलः इति वा ।
 (३) द्विदन्तौ द्विदन्तः, षोडन्तौ षोडन्तः, द्विशब्दात् षट्शब्दाच्च रदो
 योज्यते द्विदन् १ द्विरदः २। षोडन् १ षड्दः २। अन्ये तु दन्तस्य
 दत्रादेशे कृते षोडन्निति शब्दांतरं नकारान्तं राजन्शब्दवन्निपातयन्ति

वहैः स्कन्धोऽशकूटं तु ककुदं नैचिकं शिरः ।
 विषाणं कूणिको शृङ्गं साक्षां तु गजकम्बलैः ॥ ३३० ॥
 गौः सौरभेयी^२ माहेयी^३ महौ सुरभिरर्जुनी^६ ।
 उस्त्राऽर्घ्या रोहिणी शृङ्गिण्यनड्वाह्यनडेह्युषा ॥ ३३१ ॥
 तम्पीं तिलिम्पिकीं तम्ब्रां सा तु वर्णैरनेकधां ।
 पृष्ठौही^१ गर्भिणी वन्ध्यां वंशो वेहै^{११}दृषोपगा ॥ ३३२ ॥
 अवतोकां स्रवद्रभां वृषाक्रान्ता तु सन्धिनी^१ ।
 श्रौढवत्सा बष्कयिणी^१ धेनुस्तु नवसूतिका ॥ ३३३ ॥
 परेष्टुर्बहुसूतिः स्यात् गृष्टिः^१ सकृत्प्रसूतिका ।
 प्रजने काल्योर्पसर्या^२ सुखदोह्या तु सुवर्ता ॥ ३३४ ॥
 दुःखदोह्या तु करटी बहुदुग्धा तु वञ्जुला^१ ।
 द्रोणदुग्धां द्रोणदुर्घां पीनोष्ठी^१ पीवरस्तनी^२ ॥ ३३५ ॥
 पीतदुग्धां तु धेनुष्यो संस्थितां दुग्धबन्धके ।

इति हैमवृहद्वृत्तिः, तदा षोडा षोडानौ षोडानः इत्यादि षोडन् षड्दशनः
 स्मृतः इति हलायुधः, द्वौ समौ, षट् दशना दन्ता यस्य षोडन् स्वार्थ
 वृद्धौ दणि प्रतादित्वात् षोडत इति तु तट्टीका तदा देववत् षोडत
 षोडतौ षोडताः इत्यादि । (१) वेहतौ वेहतः स्त्रियाम् ।

नैचिकी^१ तूत्तमा गोषु पलिक्रा^१ बालगार्मिणी ॥ ३३६ ॥
 समांसमीनां तु सा या प्रतिवर्षं विजायते ।
 स्यादचण्डी तु सुकरा वत्सकामा तु वत्सला ॥ ३३७ ॥
 चतुस्त्रेहार्थिणी^१ द्वेकाहायन्येकादिवर्षिका ।
 अपीनंमूधो^२ गोविट् तु गोमयं^२ भूमिलेपनम् ॥ ३३८ ॥
 तत्र शुष्के तु गोग्रन्थिः करीषे-छगणे^३ अपि ।
 गवां सर्वं गन्धं^१ ब्रजे गोकुलं^२ गोधनं^३ धनम् ॥ ३३९ ॥
 प्रजने स्यादुपसरैः कीलैः पुष्पलकैः शिवैः ।
 बन्धनं^१ दामं सन्दानं^३ पशुरज्जुस्तु दामनी ॥ ३४० ॥
 अर्जः स्याच्छगैः छागैश्छगैः बस्तः स्तभः पशुः ।
 अजा तु छागिका मञ्जा सर्वभक्षा गलस्तनी^४ ॥ ३४१ ॥

(१) चतुर्हायणी १ त्रिहायणी २ गोसङ्घादेर्हायनाद्वयसीति ङीप्,
 चतुस्त्रेहायिनस्य वयसीति णत्वम् । द्विहायनी १ एकहायनी २ । (२)
 ऊधसी ऊधांसि, गोविशौ गोविशः । (३) क्षीरादिकं “ गन्धं गोसम्भवं
 सर्वं ” इति हलायुधः । (४) “ पुष्पलको गन्धमृगे कीलके कृपणेऽपि
 च ” इति श्रीधरः । पुष्पलक इत्यपि पाठः (५) दाम दाम्नी दामनी दामानि
 ङीप्, दामा दामानौ दामानः स्त्रियाम् ।

युऽवाजो बर्करोऽवौ^१ तु मेषोर्णो^२युहुँडोरणोः ।
 उरभ्रो^३ मण्डको^४ वृष्णिरेडको^५ रोमंशो हुँडुः ॥ ३४२ ॥
 सम्फालैः^६ शृङ्गिणो^७ भेडो^८ मेषी^९ तु कुररी^{१०} रुजा^{११} ॥
 जालकिर्न्यविलावेण्येथडिक्कः^{१२} शिशुवाहकैः ॥ ३४३ ॥
 पृष्ठशृङ्गो वनाजैः^{१३} स्यादविदुग्धे त्ववेः परमै^{१४} ।
 सोढं^{१५} दूसं^{१६} मरीसं^{१७} च कुक्करो वक्रबालैधिः ॥ ३४४ ॥
 अस्थिभुग्भषणैः^{१८} सारमेयैः^{१९} कौलेयकैः^{२०} शुनैः ।
 शुनिः श्वानो गृहमृगैः^{२१} कुंकुरो रात्रिजागरैः ॥ ३४५ ॥
 रसनालिट्टै^{२२} रतपैराः^{२३} कीलैशाथिर्व्रणान्दुकाः ।
 शालावृको मृगदंशैः^{२४} श्वाऽलैकस्तु स रोगितः ॥ ३४६ ॥
 विश्वकद्रुस्तु कुशलो मृगव्ये सरमां शुनी ।
 विट्चरैः^{२५} शूकरे ग्राम्ये महिषो^{२६} यमवाहनैः ॥ ३४७ ॥
 रजस्वलो ग्राहरिपुर्लुलायैः^{२७} (लुलापः) सैरिभो^{२८} महैः ।

(१) वनछाग इति प्रसिद्धं यस्य नाम । (२) अविशोढं १ अविदूसं
 २ अविमरीसं । (३) रतकीलः १४ रतशायी १५ रतव्रणः १६ रता-
 न्दुकः १७ ।

धीरस्कन्धः कृष्णशृङ्गो^१ जरन्तो^{१०} दंशभीरुकैः ॥ ३४८ ॥

रक्तार्क्षैः कासैरो हंसकालीतनयलालिकौ^{१५} ।

अरण्यजेऽस्मिन् गवलः सिंहः कण्ठीरवो हरिः ॥ ३४९ ॥

हर्यक्षैः केसरी भारिः पञ्चास्यो नखरायुधः ।

महानादः पञ्चशिखः पारिन्द्रः पैरी^३ मृगात् ॥ ३५० ॥

श्वेसपिङ्गोप्यथ व्याघ्रो द्वीपी शार्दूलचित्रकौ ।

चित्रकार्यः पुण्डरीकस्तरक्षुस्तु मृगादनैः ॥ ३५१ ॥

शरभः कुञ्जरारातिरुत्पादकौऽष्टपादपि ।

गवयः स्याद्वनगवो^२ गोसदृक्षोऽश्ववारणैः ॥ ३५२ ॥

खड्गी वाघ्रीणसैः खड्गो गण्डकोऽथ किरः किरः ।

भूदारैः सूकरैः कोलो वराहैः क्रोडपोत्रिणौ ॥ ५५३ ॥

घोणी^१ घृष्टिस्तन्धरोमा^३ दृष्टी^३ किट्यास्यलाङ्गुलौ ।

(१) पारिन्द्रः इत्यपि इति टीका, सिंहे पारिन्द्रपारिन्द्रौ इति शब्द-
भेदः, मृगपतिः १२ मृगारिः १३। (२) वाघ्रीव नासिकाऽस्य वाघ्रीणसः
अस्थूलाच्च नस इति नसादेशः ।

आखनिकैः शिरोमर्मा स्थूलनासो बहुप्रजैः ॥ ३५४ ॥

भाल्लके भाल्लकक्षीच्छमल्लभल्लुकभल्लुकाः ।

शृगालो जम्बुकैः फेरैः फेरण्डैः फेरवैः शिवा ॥ ३५५ ॥

घोरवासी भूरिमार्यो गोमार्युर्मृगधूर्त्तकैः ।

हूरैवो भरुजैः क्रोष्टी शिवाभेदेऽल्पके किरिः ॥ ३५६ ॥

पृथौ गण्डिवलोपाकौ कोकस्त्वीहामृगौ वृकैः ।

अरण्यश्वा मर्कटस्तु कपिः कीशैः प्लवङ्गमैः ॥ ३५७ ॥

प्लवङ्गैः प्लवङ्गैः शाखामृगौ हरिर्बलीमुखैः ।

वनौकां वानरोऽथासौ गोलाङ्गूलोऽसिताननैः ॥ ३५८ ॥

मृगैः कुरङ्गैः सारङ्गो वातार्युहीरणावपि ।

मृगभेदा रुहन्त्यङ्गुरङ्गुगोकर्णशम्बराः ॥ ५५९ ॥

चमूरुचीनचमराः समूरैर्णिर्यरौहिषैः ।

कदली कन्दली कृष्णशारः पृषतरोहितौ ॥ ३६० ॥

(१) कृष्णेन वर्णेन शरः शबलः कृष्णशारः इति टीका, मृगभेदे कृष्णसारकालसारौ सदन्त्यकौ सतालव्यौ च इति शब्दभेदनाम-माला ।

दक्षिणेर्मा^(१) तु स मृगो यो व्याघैर्दक्षिणे क्षतः ।
 वातप्रमीर्वातमृगैः शशस्तु मृगलोमकैः ॥ ३६१ ॥
 शूलिको लोमकर्णोऽथ शल्ये तु शलेशल्यकौ ।
 श्वाविर्चं तच्छलाकायां शीललं^१ शलमित्यपि ॥ ३६२ ॥
 गोघां निहाको गौधेरंगौघारौ^२ दुष्टतत्सुते ।
 गौधेयोऽन्यत्र मुशली गोधिको गोलिके गृहात् ॥ ३६३ ॥
 माणिक्यभित्तिकां पल्ली कुड्यमत्स्यो गृहोलिका ॥
 स्यादञ्जनाधिकां हालिन्यञ्जनिकां हलाहलैः ॥ ३६४ ॥
 स्थूलाञ्जनाधिकायान्तु ब्राह्मणी रक्तपुच्छिका ।
 कृकलासस्तु सरटैः प्रतिसूर्यैः शयानकैः ॥ ३६५ ॥
 मूषिको^१ मूषको^२ वज्रदशनैः खनकोन्दुरौ^३ ।
 उन्दुरुर्वृषं आखुर्षं सूच्यास्यो वृषलोचने ॥ ३६६ ॥
 छुछुन्दरी गन्धमूष्यां^२ गिरिकां बालमूषिकां ।
 विडालं ओतुर्माजारी^३ हीकुर्षं वृषदंशकैः ॥ ३६७ ॥

(१) दक्षिणे इर्मं त्रणं यस्य, दक्षिणेर्माणौ दक्षिणेर्माणः । (२)
 शललं शलमिति द्वौ तालव्याघस्वराद्यौ । (३) दुष्टादन्यत्र । (४)
 गृहगोषिका १ गृहगोलिका २ ।

जाहकी^१ गात्रसङ्कोची मण्डली नकुलःपुनः ।

पिङ्गलः सर्पहौ बभ्रुः सर्पोहिः^२ पवनाशनैः ॥ ३६८ ॥

भोगी^३ भुजङ्गभुजङ्गावुरगो द्विजिह्व-

व्यालौ^४ भुजङ्गमंसरीसृपदीर्घजिह्वोः ।

काकोदरो विषधरैः फणभृत् पृदाकु-

ट्टकणकुण्डलिबिलेशयदन्दशूकोः ॥ ३६९ ॥

दर्वीकरैः कञ्चुकिचैक्रिगूढ-

पौत्पन्नगौ जिह्वगैलेलिहोनौ ।

कुम्भीनेसाशीविषदीर्घपृष्टौः

स्याद्राजसर्पस्तु भुजङ्गभोजी^२ ॥ ३७० ॥

चक्रमण्डल्यजगरः पारीन्द्रो^३ वाहसैः शर्युः ।

असर्गदो जलव्यालैः समौ राजिलडुण्डुभौ ॥ ३७१ ॥

भवेत्तिलित्सो गोनासो^२ गोनसो घोणसोऽपि^५ च ।

कुक्कुटाहि^१ः कुक्कुटाभो वर्णेन च रवेण च ॥ ३७२ ॥

नागाः पुनः काद्रवेयास्तेषां (भोगवती) भोगावती पुरी ।

शेषो नागाधिपो^२ऽनन्तो द्विसहस्राक्षं आलुर्कः ॥ ३७३ ॥

स च श्यामोऽथवा शुक्लः सितपङ्कजलाञ्छनः ।
 वासुकिस्तु सर्पराजः श्वेतो नीलसरोजवान् ॥ ३७४ ॥
 तक्षकस्तु लोहिताङ्गः स्वस्तिकाङ्कितमस्तकः ।
 महापद्मस्त्वतिशुक्लो दशबिन्दुकमस्तकः ॥ ३७५ ॥
 शङ्खस्तु पीतो बिभ्राणो रेखामिन्दुसितां गले ।
 कुलिकोऽर्धचन्द्रमौलिज्वालाधूमसमप्रभः ॥ ३७६ ॥
 अथ कम्बलाश्वतरैर्घृतराष्ट्रैर्बलाहकैः ।
 इत्यादयोऽपरे नागास्तत्तत्कुलसमुद्भवाः ॥ ३७७ ॥
 निर्मुक्तो मुक्तनिर्मोकः सविषा निर्विषाश्च ते ।
 नागाः स्युर्द्विषा लूमविषास्तु वृश्चिकादयः ॥ ३७८ ॥
 व्याघ्रादयो लोमविषां नखविषां नरादयः ।
 लालाविषास्तु लूताद्याः कालान्तरविषाः पुनः ॥ ३७९ ॥
 मूषिकाद्या दूषीविषं^(१) त्ववीर्यमौषधादिभिः^(२) ।
 कृत्रिमं तु विषं चारं गरश्चोपविषं च तत् ॥ ३८० ॥

(१) विषेण सहिताः सर्पा नागादयः निर्विषा अजगरादयः । (२)
 यत् औषधमन्त्रप्रयोगादिभिः अवीर्यं भवति तद् दूषीविषमित्युच्यते ।

भोगो^१ हि काथो दंष्ट्रींशी^२ दर्वी भोगैः फटैः स्फुटैः ।
फणोऽहिकोशे^३ तु निल्वयनी निर्मोककञ्चुकाः ॥ ३८१ ॥

इत्यहिकायः ।

विहगो विहङ्गमैखगौ पतगो विहङ्गः ।

शकुनिः शकुन्तिशकुनौ विवयैःशकुन्तौः ।

नभसङ्गमो विकिरपत्ररथौ विहौयो^४

द्विजपक्षिविष्किरपतत्रिपतत्पतङ्गाः ॥ ३८२ ॥

पित्सनीडोण्डजोऽगौकाश्चञ्चुश्चञ्चूः सृपाटिका^५ ।

त्रोटिश्च पत्रं पत्रं पिच्छं वाजस्तनूरुहर्म ॥ ३८३ ॥

पक्षो गैरुच्छर्दश्चापि पक्षमूलं तु पक्षतिः ।

प्रनीडोडूडीनसण्डीनडयनानि^६ नभोगतौ ॥ ३८४ ॥

(१) आशिषौ आशिषः स्त्रीलिङ्गे दन्त्यान्त्यः । (२) द्वियां वी
व्यौ व्यः नदीवत्, विः वी वयः, वयसी वयांसि स्त्रीवे । (३) विहायाः वि-
हायसौ विहायसः । (४) पतत्री इन्नन्तः पतत् पतन्तौ पतन्तः । (५)
नीडजः १ अण्डजः २ अगौकाः सान्तः । (६) गरुतौ गरुतः पुंसि
गरुती गरुन्ति स्त्रीवे ।

पेशी^(१)कोशोऽण्डे कुलायो नीडे केकी तु सर्पभुक् ।
 मयूरबहिर्णौ नीलकर्णो मेघसुहृच्छिखी ॥ ३८५ ॥
 शुक्लापाङ्गोऽस्य वाक् केका पिच्छ^(२) बर्ह शिखण्डकैः ।
 प्रचलार्कः कलापर्श्व मेचकश्चन्द्रकैः समौ ॥ ६८६ ॥
 वनप्रियः परभृतस्ताम्राक्षैः कोकिलैः पिकैः ।
 कलकर्णः काकपुष्टैः कार्कोऽरिष्टैः सकृत्प्रजैः ॥ ३८७ ॥
 आत्मघोषेश्चिरजीवी^(३) घूकारिः करटो द्विकः ।
 एकद्वक् बलिभुक् ध्वाङ्गो मौकुलिर्वोयसोऽन्यभृत्^(४) ॥ ३८८ ॥
 वृद्धद्रोणदग्धकृष्णपर्वतेभ्यस्त्वसौ^(५) परैः ।
 पवनाश्रयश्च काकोलो मद्रुस्तु जलवायसः ॥ ३८९ ॥
 घूके निशाटैः काकारिः^(६) कौशिकैर्लूकपेचकाः ।
 दिवान्धोऽथ निशावेदी^(७) कुकुटेश्चरणायुधैः ॥ ३९० ॥

(१) पेशी १ कोशः २ अण्डः ३ नामत्रयमित्यन्ये । (२) पिच्छ-
 मिति विशेषणं तेन बर्हादीनि चत्वार्येव नामानीत्यन्ये । (३) अन्यभृतौ
 अन्यभृतः । (४) वृद्धकाकः १ द्रोणकाकः २ दग्धकाकः ३ कृष्ण-
 काकः ४ पर्वतकाकः ५ ।

कृकवाकुंस्ताम्रचूडो^१ विवृतीक्षः^२ शिखण्डिकः ।
 हंसाश्रकङ्कवकाङ्कमानसौकः^३ सितच्छदाः ॥ ३९१ ॥
 राजहंसास्त्वमी चञ्चुचरणैरतिलोहितैः ।
 मल्लिकीक्षास्तु मलिनैर्घात्तराष्ट्राः सितेतरैः ॥ ३९२ ॥
 कादम्बास्तु कलहंसोः पक्षैः स्युरतिधूसरैः ।
 वारलां नरलां हंसीं^४ वारटां वरटां च सा ॥ ३९३ ॥
 दार्वाघाटः शतपत्रैः खञ्जरीटस्तु खञ्जनैः ।
 सारसस्तु लक्ष्मणैः स्यात् पुष्कराख्यैः कुरङ्करैः ॥ ३९४ ॥
 सारसी^५ लक्ष्मणोथ कुङ्कु^६ क्रौञ्चै^७ चाषे^८ किकीदिविः ।
 चातकैः स्तोकको^९ बप्पीहैः सारङ्गो^{१०} नभोऽम्बुर्षः ॥ ३९५ ॥
 चक्रवाको^{११} रथाङ्गाहैः कोको^{१२} इन्द्रचरोऽपि च ।
 टिट्ठिमस्तु कटुकाणो उत्पादशयनश्च सः ॥ ३९६ ॥
 चटको^{१३} गृहबलिभुक्^{१४} कलविङ्कः^{१५} कुविङ्ककैः ।
 तस्य योषित्तु चटकां ह्यपत्ये चटकां तयोः ॥ ३९७ ॥

(१) विवृते अक्षिणी अस्य विवृताक्षः इति टीका । (२) मल्लिका-
 कारे अक्षिणी एषामिति मल्लिकाक्षाः शुक्लापाङ्गत्वात् इति टीकाकारः ।

(३) कुञ्चौ कुञ्चः ।

पुमपत्ये चाटकैरो^१ दात्यूहे^१ कालकण्ठकैः ।

जलरङ्गु^१जलरङ्गो^१ बके^१ कङ्को^१ बकोटवैत ॥ ३९८ ॥

बलाहकः स्याद्बलाको^१ बलाका^१ बिसकण्ठिका^१ ।

भङ्गः कलिङ्गो^१ धूम्याटः^१ कङ्कस्तु कमनच्छदः ॥ ३९९ ॥

लोहपृष्ठो^१ दीर्घपादः^१ कर्कटः^१ स्कन्धमल्लकः^१ ।

चिल्लः^१ शकुनिरातापी^१ श्येनः^१ पत्री^१ शशादनैः ॥ ४०० ॥

दाक्षास्यो^१ दूरदृक्^१ गृध्रोऽथोत्क्रोशो^१ मत्स्यनाशनैः ।

कुररैः^१ कीरैस्तु शुको^१ रक्ततुण्डैः^१ फलादनैः ४०१ ॥

शारिका^१ तु पीतपादा^१ गोराटी^१ गोकिराटिका^१ ।

स्याच्चर्मचटिकायां^१ तु जतुकौऽजिनपत्रिका^१ ॥ ४०२ ॥

वल्गुलिका^१ मुखविष्टा^१ परोष्णी^१ तैलपायिका^१ ।

कर्करेटुः^१ करेटुः^१ स्यात् करटुः^१ कर्कराटुकैः^१ ॥ ४०३ ॥

आटिरातिः^१ शरारिः^१ स्यात् कृकर्णकैरौ^१ समौ ।

(१) कालः कण्ठका रोमोद्भेदोऽस्य कालकण्ठकः, कालः कण्ठोऽस्य कालकण्ठ इत्यन्ये । शब्दभेदे तु “जलरङ्गौ जलरङ्गः कालात्कण्ठककण्ठकौ” इति । (२) गोरतित्तिरिः इत्यस्य टीका, शब्दरत्नाकरे तु कृकर्णकरावुमौ कपिञ्जले इति ।

भासे^१ शकुन्तैः^२ कोयष्टौ^३ शिखरी^४ जलकुक्कुभैः^५ ॥ ४०४ ॥

पारावर्तः^६ कलरवैः^७ कपोतो^८ रक्तलोचनैः^९ ।

ज्योत्स्नाप्रिये^{१०} चलचञ्चुचकोरै^{११}विषसूचकैः^{१२} ॥ ४०५ ॥

जीवंजीवस्तु^{१३} गुन्द्रालो^{१४} विषदर्शनमृत्युकैः^{१५} ।

व्याघ्राटस्तु^{१६} भरद्वाजैः^{१७} प्लवस्तु^{१८} गात्रसंप्लवैः^{१९} ॥ ४०६ ॥

तित्तिरिस्तु^{२०} खरकोणो^{२१} हारीतस्तु^{२२} मृदङ्कुरैः^{२३} ।

कारण्डवस्तु^{२४} मरुलैः^{२५} सुगृहश्रैश्चुसूचिकैः^{२६} ॥ ४०७ ॥

कुम्भकारकुक्कुटस्तु^{२७} कुक्कुभैः^{२८} कुहकस्वनैः^{२९} ।

पक्षिणा येन गृह्यन्ते पक्षिणोऽन्ये स दीपकैः^{३०} ॥ ४०८ ॥

छेकौ गृह्याश्रै^{३१} ते गेहासक्ता ये मृगपक्षिणः^{३२} ।

इति पञ्चेन्द्रियाः ।

मत्स्यो^{३३} मीनैः^{३४} पृथुरोमा^{३५} झषो^{३६} वैसारिणोऽण्डजैः^{३७} ॥ ४०९ ॥

सङ्घचारी^{३८} स्थिरजिह्व^{३९} आत्माशी^{४०} स्वकुलक्षर्यैः^{४१} ।

विसारैः^{४२} शकली^{४३} शल्की^{४४} शम्बैरोऽनिमिषस्तिमिः^{४५ ४६} ॥ ४१० ॥

सहस्रदंष्ट्रे^{४७} वादालैः^{४८} पाठीने^{४९} चित्रवल्लिकैः^{५०} ।

शकुले^{५१} स्यात्कलकौऽथ गडकैः^{५२} शकुलार्भकैः^{५३} ॥ ४११ ॥

उलूपी^१ शिशुके^२ प्रोष्ठी^१ शफरैः श्वेतकोलके^३ ।
 नलमीर्नश्चिलिचिमो^२ मत्स्यराजस्तु रोहितैः ॥ ४१२ ॥
 मद्गुरस्तु राजशृङ्गैः शृङ्गी^१ तु मद्गुरप्रिया^१ ।
 क्षुद्राण्डमत्स्यजातं तु पोत्ताधानं^१ जलाणुकैर्म^३ ॥ ४१३ ॥
 महामत्स्यास्तु चीरल्लितिमिङ्गिलगिलादयः ।
 अथ यादांसि^१ नक्राद्या हिंसका जलजन्तवः ॥ ४१४ ॥
 नक्रैः कुम्भीरै आलास्यैः कुम्भी^१ महामुखोऽपि च ।
 तालुजिह्वैः शङ्खमुखो^१ गोमुखो^१ जलसूकरैः ॥ ४१५ ॥
 शिशुमारस्तवम्बुकूर्म^२ उष्णवीर्यो^३ महावसैः ।
 उद्रस्तु जलमार्जारैः पानीयनकुलो^३ वशी^१ ॥ ४१६ ॥
 ग्राहे^१ तन्तुस्तन्तुनागोऽवहारो^१ नागंतन्तुणौ^६ ।
 अन्येऽपि यादोभेदाः स्युर्बहवो मकरादयः ॥ ४१७ ॥
 कुलीरैः कर्कटैः पिङ्गचक्षुः^३ पार्श्वोदरप्रियः ।
 द्विधागतिः षोडशाङ्गिः^६ कुरचिह्नो^१ बहिश्चरैः ॥ ४१८ ॥
 कच्छपैः कमठैः कूर्मैः^३ क्रोडपादश्चैतुर्गतिः^५ ।

पञ्चाङ्गुस्तदौलेयौ^१ जीवर्थः कच्छपी^१ दुली^२ ॥ ४१९ ॥
 मण्डूके^१ हरिशालूरै^१प्लवै^१भेकै^१वङ्गमाः ।
 वर्षाभूः^१ प्लवर्गः^१ शालुरै^१जिह्वै^१व्यङ्गै^१ददुराः^१ ॥ ४२० ॥
 स्थले नरादयो ये तु ते जले जलै^१पूर्वकाः ।
 अण्डजाः^१ पक्षिसर्पाद्याः^१ पोतै^१जाः^१ कुञ्जरादयः ॥ ४२१ ॥
 रसै^१जां^१ मद्यकीटाद्या^१ नृगवाद्या^१ जरायुजाः^१ ।
 यूकाद्याः^१ स्वेदजां^१ मत्स्यादयः^१ सम्मूर्च्छनोद्भि^१र्वाः^१ ॥ ४२२ ॥
 खञ्जनास्तू^१द्भिदो^१ऽथोपपादुकां^१ देवनारकाः ।
 त्रसयोनयं^१ इत्यष्टौ^१बुद्भिर्दु^१द्भिज्जमु^१द्भिजम् ॥ ४२३ ॥
 इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायामभिधानचिन्तामणौ
 नाममालायां तिर्यक्काण्डश्चतुर्थः ॥ ४ ॥

(१) जलशब्दः पूर्वं येषां, यथा जलनरः, जलहस्ती, जलतुरगः
 एवं अम्बुनरः, तोयकरी, नीरघोटक इत्यादि । (२) पोतो नाम जरायु
 रहितो गर्भः । (३) रसाज्जायन्ते इति रसजाः आदिना धृतकीटाद्याः ।
 (४) सम्मूर्च्छनादुद्भवो येषां सम्मूर्च्छना इत्यर्थः । आदिना सर्पादयो
 गृह्यन्ते । (५) उद्भवति भुवमिति क्विपि उद्भिदः बहुवचनादन्येऽपि
 शलभादयः, उपपद्यन्ते स्वयमिति एवंशीला उपपादुकाः । (६) त्रसानां
 जीवानां योनय उत्पत्तिस्थानानि अष्टावण्डजादयः ।

अथ नरककाण्डः ।

स्युर्नारकास्तु परेतैप्रेतैयात्यौतिवाहिकाः ।

आर्जूर्विष्टिर्यौतनां तु कारणां तीव्रवेदना ॥ १ ॥

नरकस्तु नारकैः स्यान्निरयो^३ दुर्गतिश्चै^३ सः ।

घनो^(१)दधिघनवाते^१तनुवाते^१नभःस्थिताः^४ ॥ २ ॥

रत्नशर्करावालुकापङ्कधूमतमःप्रभाः ।

महातमःप्रभां चेत्यधोधो नरकभूमयः ॥ ३ ॥

क्रमात्पृथुतरा सप्तथि^(५) त्रिंशत्पञ्चविंशतिः ।

पञ्चदश दश त्रीणि लक्षाण्यूनं च पञ्चभिः ॥ ४ ॥

लक्षं पञ्च^(६) चै^(६) नरकावासाः सीमन्तकादयः ।

(१) घनो निबिड उदधिः । एवं घनश्चासौ वातश्च । तनुश्चासौ वातश्च । नभ आकाशः, घनोदध्यादिषु प्रत्येकमवस्थिताः क्रमात् पृथुतराः अधोऽधो रत्नप्रमाद्याः सप्त नरकभूमयो भवन्ति । (२) रत्नप्रमा १ शर्कराप्रमा २ वालुकाप्रमा ३ पङ्कप्रमा ४ धूमप्रमा ५ तमःप्रमा ६ महातमःप्रमा क्रमेण रत्नप्रमाद्यास्तु सप्तनरकभूमिषु नरकवाससंख्यामाह अयेत्यारभ्य । (३) रत्नप्रमायां, (४) शर्कराप्रमायां, (५) वालुकाप्रमायां, पङ्कप्रमायां -प्रमायां, महातमःप्रमायां ।

एतीसु स्युः क्रमेणाथ पातालं^१ वडवामुखम् ॥ ५ ॥

बलिवेश्मौधोभुवनं^२ नागलोको^३ रसातलम् ।

रन्ध्रं^४ बिलं^५ निर्व्यथनं^६ कुहरं^७ शुषिरं^८ शुषिः^९ ॥ ६ ॥

छिद्रं^{१०} रोपं^{११} विवरं^{१२} च निम्नं^{१३} रोकं^{१४} वपान्तरम्^{१५} ।

गर्तश्चभ्रौवटागाधर्देरास्तुं^{१६} विवरे भुवः ॥ ७ ॥

इत्याचार्य्यश्रीहेमचन्द्रविरचिताया-

मभिधानचिन्तामणौ नाममालायां

नरककाण्डः पञ्चमः ॥ ५ ॥



(१) एतासु नरकभूमिषु क्रमेण उक्तसंख्यकाः सीमंतकादयो नरकावासा भवन्ति सीमंतको नाम रत्नप्रभाभूमिमध्यवर्ती नरकेन्द्रः ।

अथ सामान्यकाण्डः ।

स्याल्लोको^१ विष्टपं^२ विश्वं^३ भुवनं^४ जगती^५ जगत्^६ ।
 जीवाजीवाधारक्षेत्रं लोकोऽलोकं स्ततोऽन्यथा ॥ १ ॥
 क्षेत्रज्ञं^७ आत्मां^८ पुरुषश्चेतनः^९ स पुनर्भवी^{१०} ।
 जीवः^{११} स्यादसुमानं^{१२} सत्त्वं^{१३} देहभृज्जन्युजन्तवः^{१४} ॥ २ ॥
 उत्पत्तिर्जन्मिज्जनुषी^{१५} जननं^{१६} जनिरुद्भवः^{१७} ।
 जीवेऽस्यैजीवितप्राणो^{१८} जीवातुं^{१९} जीवनौषधम् ॥ ३ ॥
 श्वासस्तु^{२०} श्वसितं^{२१} सोन्तर्मुख उच्छ्वासं^{२२} आहरः^{२३} ।
 आनो^{२४} बहिर्मुखस्तु स्यान्निःश्वासः^{२५} पानं^{२६} एतनः^{२७} ॥ ४ ॥
 आयुर्जीवितकालोऽन्तःकरणं^{२८} मानसं^{२९} मनः^{३०} ।
 हृत्चेतो^{३१} हृदयं^{३२} चित्तं^{३३} स्वान्तं^{३४} गूढपथोच्चले^{३५} ॥ ५ ॥
 मनसः^{३६} कर्म सङ्कल्पः^{३७} स्यादथो शर्म^{३८} निर्वृतिः^{३९} ।
 सातं^{४०} सौख्यं^{४१} सुखं^{४२} दुःखं^{४३} त्वसुखं^{४४} वेदनौ^{४५} व्यर्थौ ॥ ६ ॥
 पीडो^{४६} बाधा^{४७} चिराभीलं^{४८} कृच्छ्रं^{४९} कष्टं^{५०} प्रसूतिजर्म^{५१} ।

(१) भवनौ भविनः । (२) जन्म नान्तोऽदन्तश्च । (३) सान्तमित्यपि पाठः ।

आमनस्यं^{१२} प्रगाढं^{१३} च स्यादाधिर्मानसी व्यथा ॥ ७ ॥
 सपन्नाकृति^१निष्पन्नाकृती^२ त्वत्यन्तपीडने ।
 क्षुब्जा^१ठराभिजा पीडा व्यापादो^१ द्रोहचिन्तनम् ॥ ८ ॥
 उपज्ञां ज्ञानमाद्यं स्याच्चर्चा सङ्घर्षो विचारणौ ।
 वासनां भावनां संस्कारोऽनुभूताद्यविस्मृतिः ॥ ९ ॥
 निर्णयो^१ निश्चयोन्तः सम्प्रधारणां समर्थनम् ।
 अविद्याहर्ममैत्यज्ञाने भ्रान्तिर्मिथ्यामतिभ्रमैः ॥ १० ॥
 सन्देह^१द्वापरारेकां विचिकित्सां च संशयः ।
 परभागो^१ गुणोत्कर्षो^२ दोषे^१ त्वादीनवाश्रवौ^३ ॥ ११ ॥
 स्याद् रूपं^१ लक्षणं^२ भावश्चात्मप्रकृतिरीत्यैः ।
 सहजो^१ रूपतत्त्वं^२ च धर्मसंगौ^{१०} निसर्गवत् ॥ १२ ॥
 शीलं^{१२} सतत्त्वं^{१३} संसिद्धिरवस्थां तु दशो स्थितिः^३ ।
 स्नेहः^१ प्रीतिः^२ प्रेमहार्दे^५ दाक्षिण्यं^१ त्वनुकूलतां ॥ १३ ॥
 विप्रतिसारोऽनुशयैः पश्चात्तापोऽनुतापश्च^१ ।
 अवधानसमाधानप्रणिधानानि^३ तु समाधौ^५ स्युः ॥ १४ ॥
 धर्मः^१ पुण्यं^२ वृषैः श्रेयैः^३सुकृते^४ नियतौ^१ विधिः^२ ।

दैवं^३ भाग्यं^४ भागधेयं^५ दिष्टं^६ चायस्तु^७ तच्छुभम् ॥ १५ ॥

अलक्ष्मीनिर्ऋतिः^२ कालकार्णिको^३ स्यादथाशुभम् ।

दुष्कृतं^२ दुरितं^३ पापमेतः^४ पाप्मानं^५ च पातकम् ॥ १६ ॥

किल्बिषं^६ कलुषं^७ किण्वं^{१०} कल्मषं^{११} वृजिनं^{१२} तमः^{१३} ।

अंहः^६ कल्कर्मधं^{१६} पङ्कं^{१७} उपाधिर्धर्मचिन्तनम् ॥ १७ ॥

त्रिवर्गो^१ धर्मकामार्थाश्चतुर्वर्गः^१ समोक्षकाः ।

बलं^१तुर्याश्चतुर्भद्रं^१ प्रमादोऽनवधानता ॥ १८ ॥

छन्दोऽभिप्रायै^३ आकूतं^३ मर्तेभावाश्रया^३ अपि ।

हृषीकमक्षं^२ करणं^३ श्रोतं^४ खं^५ विषयीन्द्रियम् ॥ १९ ॥

बुद्धीन्द्रियं^१ स्पर्शनादि पाण्यादि तु क्रियेन्द्रियम् ।

स्पर्शादयस्त्विन्द्रियार्था^१ विषयो गोचरो^१ अपि ॥ २० ॥

शीते^१ तुषारैः^१ शिशिरैः^१ सुशीमैः^१ शीतलो^५ जडैः ।

हिमोऽथोष्णे^१ तिग्मस्तीव्रस्तीक्ष्णैश्चण्डैः^१ खरैः^१ पटुः ॥ २१ ॥

कोष्णः^१ कवोष्णः^१ कदुष्णो^३ मन्दोष्णैश्चेषदुष्णैवत् ।

निष्ठुरैः^१ कक्खटैः^१ क्रूरैः^१ परुषैः^१ कर्कशैः^१ खरैः ॥ २२ ॥

(१) बलं तुर्यं येषां ते धर्मकामार्थबलानीत्यर्थः । (२) छन्दः अदन्तो देववत् । (३) सुषीम इत्यपि ।

दृढः कठोरः कठिनो^१ जरठः^२ कोमलः पुनः ।
 मृदुलो^२ मृदुसोमाल्लसुकुमारो^३ अकर्कशः ॥ २३ ॥
 मधुरस्तु रसज्येष्ठो^२ गुल्यैः स्वादुर्मधूलकैः ।
 अम्लस्तु पाचनो^२ दन्तशठोऽथ लवणः सरः ॥ २४ ॥
 सर्वरसोऽथ कटुः स्यादोषणो^२ मुखशोधनैः ।
 वक्रभेदी^१ तु तिक्तोऽथ कषायस्तुवरो^२ रसाः ॥ २५ ॥
 गन्धो^१ जनमनोहारी^२ सुरभिर्घ्राणतर्पणैः ।
 समाकर्षी^३ निर्हारी^४ च स आमोदो^१ विदूरगोः ॥ २६ ॥
 विमर्दोत्थः परिमलोऽथामोदी^१ मुखवासनैः ।
 इष्टगन्धैः सुगन्धिश्च^२ दुर्गन्धिः पूतिगन्धिको ॥ २७ ॥
 आमगन्धितु विस्रं^२ स्याद्वर्णाः^१ श्वेतादिका अमी ।
 श्वेतः श्येतः सितः शुक्लो^३ हरिणो^४ विशदः शुचिः^५ ॥ २८ ॥
 अवदार्तगौरैशुभ्रवल्लक्षधवल्लोज्जुनाः ।
 पाण्डुरैः पाण्डरैः पाण्डुरीषत्पाण्डुस्तु धूसरैः ॥ २९ ॥
 कापोतस्तु कपोताभैः पीतस्तु सितरञ्जनैः ।
 हारिद्रैः पीतलो^४ गौरैः पीतनीलैः पुनर्हरितै ॥ ३० ॥

पालाशो^३ हरितस्तालकामो^४ रक्तस्तु रोहितैः ।

माञ्जिष्ठो^३ लोहितैः शोणैः श्वेतरक्तस्तु पाटलैः ॥ ३१ ॥

अरुणो^१ बालसन्ध्याभैः पीतरक्तस्तु पिञ्जरैः ।

कपिलैः पिङ्गलैः श्यावैः पिशङ्गैः कपिशो^५ हरिः^६ ॥ ३२ ॥

बभ्रुः^१ कटुः^२ कडारश्च^३ पिङ्गे^४ कृष्णस्तु मेचकैः ।

स्याद्रामैः श्यामलैः श्यामैः कालो नीलोऽसितः शितिः^५ ॥ ३३ ॥

रक्तश्यामे^१ पुनर्धूम्रधूमलावथ कर्बुरैः ।

किर्मिरै एतैः शबलैश्चित्रैकल्मार्षचित्रलाः ॥ ३४ ॥

शब्दो^१ निनादो^२ निघोषैः स्वानो^३ ध्वानैः स्वरो^४ ध्वनिः^५ ।

निर्हादो^१ निनदो^२ हादो^३ निःस्वानो^४ निःस्वनः^५ स्वनः^६ ॥ ३५ ॥

रवो^१ नादैः^२ स्वनिघोषैः^३ संव्याङ्गम्यो^४ राव^५ आरवः^६ ।

कणनं^{२२} निकणैः^३ काणो^{२४} निक्काणश्च^{२५} कणो^{२६} रणैः^{२७} ॥ ३६ ॥

षड्जऋषभैगान्धारा^३ मध्यमैः पञ्चमैस्तथा ।

धैवतो^६ निषधैः सप्त तन्त्रीकण्ठोद्भवाः स्वराः ॥ ३७ ॥

ते^७ मन्द्रमध्यताराः^३ स्युररैः^३ कण्ठेशिरोभवाः ।

(१) संरावः १ विरावः २ आरावः ३ । (२) ते ऋषभादयः सप्त

रुदितं^१ क्रन्दितं^२ कुष्टं^३ तदपुष्टं तु गह्वरं^४ ॥ ३८ ॥

शब्दो गुणानुरागोत्थः प्रणार्दः सीत्कृतं^५ नृणाम् ।

पर्दनं^६ गुदजे शब्दे कर्दनं^७ कुक्षिसंभवे ॥ ३९ ॥

क्ष्वेडां तु सिंहनादोऽथ क्रन्दनं^८ सुमटध्वनिः ।

कोलाहलः कलकलस्तुमुलो^९ व्याकुलो रवः ॥ ४० ॥

मर्मरो^{१०} वस्त्रपर्णादेर्भूषणानां तु शिञ्जितम् ।

हेषां हेषां तुरगाणां गजानां गर्ज्जंबृंहिते^{११} ॥ ४१ ॥

विस्फारो^{१२} धनुषां हर्म्मार्म्भे^{१३} गोर्जलदस्य तु ।

स्तनितं^{१४} गर्जितं^{१५} गर्ज्जिः^{१६} स्वनितं^{१७} रसितोदि च ॥ ४२ ॥

कूजितं^{१८} स्याद्विहङ्गानां तिरश्चां रुतवासिते^{१९} ।

वृषस्य रेषणं^{२०} रेषां बुक्कणं^{२१} भषणं^{२२} शुनः ॥ ४३ ॥

^(१) पीडितानां तु कणितं^{२३} मणितं^{२४} रतिकूजितम् ।

प्रकार्णः प्रकार्णस्तन्त्रया मर्दलस्य तु गुम्दलः^(२) ॥ ४४ ॥

स्वराः प्रत्येकं उरःकण्ठशिरोभवाः सन्तः मन्द्रमध्यताराः स्युः तत्र दन्तिलः

“नृणामुरसि मन्द्रस्तु द्वाविंशतिविधो ध्वनिः । स एव कण्ठे मध्यः स्यात् तारः शिरसि गीयते” इति । (१) व्याधिप्रहारादिभिः पीडितानाम् ।

(२) रतौ सुरते दंपत्योः कूजितं अव्यक्तशब्दः ।

क्षीजनं^१ तु कीचकानां भेर्या नादस्तु दर्दुरः ।
 तारोऽत्युच्चैर्ध्वनिर्मन्द्रो^१ गम्भीरो मधुरः कलः ॥ ४५ ॥
 काकली^१ तु कलः सूक्ष्म एकतालो^१ लयानुगः ।
 काकुर्ध्वनिविकारः स्यात्प्रतिश्रुत्तु^१ प्रतिध्वनिः^२ ॥ ४६ ॥
 सङ्घाते^१ प्रकरौघवारै^१निकरै^१व्यूहाः समूहैश्चर्यः ।
 सन्दोहः समुदायं राशिविसरं^१व्राताः कलापो^१ व्रजैः ।
 कूटं^१ मण्डलं चक्रवालं पटलं स्तोमं गणैः पेटकम्^१
 वृन्दं^{२३} चक्रकै^{२४}दम्बके^{२५} समुदयैः पुञ्जोत्करो^{२६} संहतिः^{२९} ४७
 समवायो^{३०} निकुरम्बं^{३१} जालं^{३२} निवहै^{३३}सञ्चयौ^{३४} ।
 जातं^{३५} तिरश्चां तद्यूथं^१ सङ्घसार्थौ^२ तु देहिनाम् ॥ ४८ ॥
 कुलं^१ तेषां सजातीनां निकायस्तु सधर्मिणाम् ।
 वर्गस्तु सदृशां स्कन्धो^१ नरकुञ्जरवाजिनाम् ॥ ४९ ॥
 ग्रामो^१ विषयशब्दास्त्रभूतेन्द्रियगणाद्भजे^(२) ।
 समजस्तु पशूनां स्यात्समार्जस्त्वन्यदेहिनाम् ॥ ५० ॥
 शुकादीनां गणे शौकमायूरतै^१चिरादयः ।

(१) अभिन्नकालमानशब्दस्य । (२) विषयग्रामः, शब्दग्रामः,
 अक्षग्रामः, भूतग्रामः, इन्द्रियग्रामः, गुणग्रामः ।

भिक्षादेर्भैक्षसाहस्रगार्भिर्णयौवर्तादयः ॥ ५१ ॥
 गोत्रार्थप्रत्ययान्तानां स्युरौषर्गवर्कादयः ।
 उक्षादेरौक्षकं मानुष्यकं वार्द्धकमौष्ट्रकम् ॥ ५२ ॥
 स्याद्राजपुत्रकं राजन्यकं राजकमाजकम् ।
 वात्सकौरभ्रके कावचिकं कवचिनामपि ॥ ५३ ॥
 हास्तिकं तु हस्तिनां स्यादापूपिकाद्यचेतसाम् ।
 धेनूनां धेनुकं धैन्वन्तानां गौधेनुकादयः ॥ ५४ ॥
 कैदारकं कैदारिकं कैदार्यमपि तद्गणे ।
 ब्राह्मणादेर्ब्राह्मण्यं माणव्यं वाडव्यमित्यपि ॥ ५५ ॥
 गणिकानां तु गाणिक्यं केशानां कश्यकैशिके^२ ।
 अश्वानामार्श्वमश्वीयं^२ पशूनां पार्श्वमप्यथ ॥ ५६ ॥
 वातूलवात्ये^२ वातानां गव्यांगोत्रे^२ पुनर्गवाम् ।

(१) उपगोरपत्यानि औपगवाः तेषां वृन्दं औपगवकं आदिना गार्गिकं
 इत्यादयः । (२) धेनुशब्दः अन्ते येषां ते धन्वन्ताः तेषां गोशब्दः
 सामान्येन सौरभिपर्यायः, धेनुशब्दस्तु “धेनुस्तु नवसूतिका” इत्युक्त-
 त्वात् नवप्रसूतगोपर्यायः अतः गोधेनूनां वृन्दं गौधेनुकं आदिना सौरभि-
 धेनुकं इत्यादि ।

पार्श्वी^१खल्यादि पाशादेः खलादेः खलिनीनिभैः ॥ ५७ ॥

जनतां बन्धुतां ग्रामतां गजतां सहायतां ।

जनादीनां स्थानां तु स्याद्रथ्या रथकैर्द्धिया ॥ ५८ ॥

राजिलेखा^१ ततिर्वीथी^३ मालील्यावलिपङ्कथः ।

घोरणी^१ श्रेण्युमौ^१ तु द्वौ^२ युगलं^१ द्वितयं^२ द्वयम्^३ ॥ ५९ ॥

युगं^१ द्वैतं^२ यमं^३ द्वन्द्वं^४ युग्मं^५ यमलंयामले^६ ।

पशुभ्यो^१ गोर्युगं युग्मे परं षट्त्वे तु षड्गवम् ॥ ६० ॥

परःशताद्यास्ते येषां परा सङ्ख्या शतादिकात् ।

(१) गण्या इति पाठः, गलो बृहत्काशस्तेषां समूहः । (२) रथ कट्याया इति वा । (३) द्वित्वे गोर्युगः, षट्त्वे षड्गवः, इति द्वे सूत्रे गोर्युगमिति अक्षयत्रयात्मकः प्रत्ययः, पशुनामभ्यः परं अत्रे युग्मे वाच्ये गोर्युगशब्दः प्रयुज्यते, यथा गोर्युगं गोर्युगशब्दस्योभयार्थत्वात् अश्वगोर्युगं, उष्ट्रगोर्युगं, हस्तिगोर्युगं इत्यादि । एवं षट्त्वे वाच्ये षड्गवमित्यखण्डः प्रत्ययः, गोषड्गवं, अश्वषड्गवं हस्तिषड्गवमित्यादि पूर्ववदिलेके । (४) शतमादिर्यस्य तत् शतादिकं तस्मात् शतादिकात् । येषां संख्येयानां गजादीनां शतात् परा ऊर्द्धं संख्या ते परःशताः, आदिना परःसहस्राः, परो-लक्षाः इत्यादि, परःशतादिरिति सूत्रेण पञ्चमीतत्पुरुषसमासे ते साधवः परशब्दस्य पूर्वनिपातः सकारागमश्च निपातनात् परशब्देन समासार्थः परसशब्दः सकारान्तोऽप्यस्तीत्यन्ये ।

प्राज्यं^१ प्रभूतं^२ प्रचुरं^३ बहुलं^४ बहुं^५ पुष्कलम् ॥ ६१ ॥
 भूयिष्ठं^६ पुरुहं^७ भूयो^८ भूर्द्येदमं^९ पुहे^{१०} स्फिरमं^{११} ।
 स्तोत्रं^{१२} क्षुल्लं^{१३} तुच्छमल्पं^{१४} दम्भीणुर्तलिनानि च ॥ ६२ ॥
 तर्नु^{१५} क्षुद्रं^{१६} कृशं^{१७} सूक्ष्मं^{१८} पुनः^{१९} श्लक्ष्णं^{२०} च पेलवम् ।
 त्रुटौ^{२१} मात्रौ^{२२} लवो^{२३} लेशोः^{२४} कणो^{२५} ह्रस्वं^{२६} पुनर्लघुं ॥ ६३ ॥
 अत्यल्पेऽल्पिष्ठमल्पीयः^{२७} कनीयोऽणीयं^{२८} इत्यपि ।
 दीर्घायते^{२९} समे^{३०} तुङ्गमुच्चैमुन्नतैमुच्चरम् ॥ ६४ ॥
 प्रांशुच्छ्रितैमुदग्रं^{३१} च न्यग्^{३२} नीचं^{३३} ह्रस्वैमन्थरे^{३४} ।
 खर्वं^{३५} कुब्जं^{३६} वामनं^{३७} च विशालं^{३८} तु विशङ्कटम् ॥ ६५ ॥
 पृथूर्हं^{३९} पृथुलं^{४०} व्यूढं^{४१} विकटं^{४२} विपुलं^{४३} बृहत् ।
 स्फारं^{४४} वरिष्ठं^{४५} विस्तीर्णं^{४६} ततं^{४७} बहु^{४८} महद्^{४९} गुरु ॥ ६६ ॥
 दैर्घ्यमायामं^{५०} आनाहं^{५१} आरोहस्तु^{५२} समुच्छ्रयैः ।
 उत्सेधं^{५३} उदयोच्छ्रयौ^{५४} परिणाहो^{५५} विशालतां ॥ ६७ ॥
 प्रपञ्चाभोगैविस्तारैव्यासोः^{५६} शब्दे^{५७} स विस्तरैः ।
 समासस्तु^{५८} समाहारैः^{५९} सङ्घैः^{६०} सङ्ग्रहोऽपि च ॥ ६८ ॥

(१) तुटौ इत्यपि पाठः । (२) कनिष्ठ इति वा ।

सर्वं^१ समस्तमन्यूनं^२ समग्रं^३ सकलं^४ समम् ।

विश्वशोषाखण्डकृत्स्नान्यक्षाणि^{११} निखिलाखिले^{१२} ॥ ६९ ॥

खण्डे^१ ऽर्द्धशकले^२ भित्तं^३ नेमंशल्कदलानि च ।

अंशो^१ भागश्च^२ वण्टः^३ स्यात् पादस्तु स तुरीयकः ॥ ७० ॥

मलिनं^१ कच्चरं^२ म्लानं^३ कश्मलं^४ च मलीमसम्^५ ।

पवित्रं^१ पावनं^२ पूतं^३ पुण्यं^४ मेध्यमथोज्ज्वलम् ॥ ७१ ॥

विमलं^२ विशदं^३ वीध्रमेवदातमनाविलम् ।

विशुद्धं^५ शुचिं^६ चोक्षं^७ तु निःशोध्यमनवस्करम् ॥ ७२ ॥

निर्णिक्तं^१ शोधितं^२ मृष्टं^३ धौतं^४ क्षालितमित्यपि ।

सम्मुखीनमभिमुखं^२ पराचीनं^१ पराङ्मुखम् ॥ ७३ ॥

मुख्यं^१ प्रकृष्टं^२ प्रमुखं^३ प्रबर्हं^४

वर्यं^५ वरेण्यं^६ प्रवरं^७ पुरोगम् ।

अनुत्तरं^१ प्राग्रहरं^२ प्रवेकम्

प्रधानमग्रेसरमुत्तमग्रे^{१५} ॥ ७४ ॥

ग्रामर्ण्यग्रर्ण्यग्रिर्मजात्या

अनुत्तमान्यनवरार्धवरे^{२० २२ २३} ।

प्रेष्ठ^१पैरौ^२पैराणि^३ श्रेयसि^४

तु श्रेष्ठ^१सत्तमे^२ पुष्कल^३वत् ॥ ७५ ॥

स्युरुत्तरपदे व्याघ्र^१पुङ्गव^२वर्ष^३मैकुञ्जर^४रौः ।

सिंह^१शार्दूल^२नागाद्या^३स्तल्लज^४र्श्व^५ मतल्लिका^६ ॥ ७६ ॥

मर्च^१चिका^२ प्रकाण्डो^३ द्वौ^४ प्रशस्यार्थ^५प्रकाशकाः ।

गुणोप^१सर्जनोपा^२प्राण्य^३प्रधाने^४ऽधमं^५ पुनः ॥ ७७ ॥

निकृष्ट^१मणकं^२ गर्ह्य^३मवद्यं^४ काण्ड^५कुत्सिते^६ ।

अपकृष्टं^१ प्रतिकृष्टं^२ याप्यं^३ रेफो^४ऽवमं^५ ब्रुवम् ॥ ७८ ॥

खेटं^१ पाप^२मपशदं^३ कुपूयं^४ चैल^५मर्व^६ च ।

तदासेचनकं^१ यस्य दर्शनाद्दृग् न तृप्यति ॥ ७९ ॥

चारुं^१ हारि^२ रुचिरं^३ मनोहरं^४

वल्गुकान्तमभिरामं^१ बंधुरे^२ ।

वामरुच्यसुषमाणि^१ शोभनं^२

मल्लु^१ मल्लु^२मनोरमाणि^३ च ॥ ८० ॥

(१) प्रेष्ठ इति वा (२) पुरुषो व्याघ्र इव पुरुषव्याघ्रः इत्यादिषु उपमेयं व्याघ्रादिभिरिति समासः, अश्वश्चासौ कुञ्जरश्च अश्वकुञ्जरः, गौश्चासौ नागश्च गोनागः । (३) उपाश्याणीति वा ।

साधुरैर्म्यमनोज्ञानि^{१८} पेशलं^{१९} हृद्यं^{२०} सुन्दरे^{२१} ।

काम्यं^{२२} कम्पं^{२३} कमनीयं^{२४} सौम्यं^{२५} च मधुरं^{२६} प्रियम्^{२७} ॥ ८१ ॥

व्युष्टिः^१ फलमैसारं^१ तु फल्युं^१ शून्यं^१ तु रिक्तकर्म^१ ।

शून्यं^१ तुच्छं^२ वसिकं^(१) च निबिडं^३ तु निरन्तरम्^३ ॥ ८२ ॥

निविरीसं^३ घनं^४ सान्द्रं^५ नीरन्ध्रं^६ बहलं^७ दृढम्^८ ।

गाढमविरलं^९ चाथ विरलं^१ तनुं^१ पेलवम्^१ ॥ ८३ ॥

नवं^१ नवीनं^२ सद्यस्कं^३ प्रत्यग्रं^४ नूतनूतने^५ ।

नव्यं^६ चाभिनवे^७ जीर्णं^८ पुरातनं^९ चिरन्तनम्^{१०} ॥ ८४ ॥

पुराणं^१ प्रतनं^२ प्रलं^३ जरन्मूर्च्छं^४ तु मूर्त्तिमत्^५ ।

उच्चावचं^६ नैकभेदमतिरिक्ताधिके^७ समे ॥ ८५ ॥

पार्श्वं^१ समीपं^२ सविधं^३ ससीमा-

भ्याशं^४ सवेशान्तिकसन्निकर्षाः^५ ।

सदेशमभ्यग्रसंनिडसंनि-

धानीन्युपान्तं^१ निकटोपकण्ठे^२ ॥ ८६ ॥

सन्निकृष्टसमर्थ्यादीभ्यर्णान्यासंनसंनिधी^३ ।

अव्यवहितेऽनन्तरं संसक्तमपटीन्तरम् ॥ ८७ ॥
 नेदिष्ठमन्तिकतमं विप्रकृष्टपरे पुनैः ।
 दूरेऽतिदूरे दविष्ठं दवीयोऽथ सनातनम् ॥ ८८ ॥
 शाश्वतानश्वरे नित्यं ध्रुवं स्थेर्यस्त्वतिस्थिरम् ।
 स्थास्त्रुं स्थेष्ठं तत्कूटस्थं कालव्याप्येकरूपतः ॥ ८९ ॥
 स्थावरन्तु जङ्गमान्यज्जङ्गमं तु त्रसं चरम् ।
 चराचरं जगदिङ्गं चरिण्यु चाथ चञ्चलम् ॥ ९० ॥
 तरलं कम्पनं कम्पं परिप्लवंचलाचले ।
 चटुलं चपलं लोलं चलं पारिप्लवास्थिरं ॥ ९१ ॥
 ऋजावजिह्वप्रगुणौववाग्नेऽवनतानते ।
 कुञ्चितं नतमोविद्धं कुटिलं वक्रवेह्लिते ॥ ९२ ॥
 वृजिनं भङ्गुरं भुग्नर्मरालं जिह्वमूर्मिमत् ।
 अनुंगेऽनुपदोन्वक्षा^(३)न्वञ्च्येकैक्येकै एकैकैः ॥ ९३ ॥
 एकै^(३)त्तानायनैसर्गाग्राण्यैकाग्र्यं च तद्गतम् ।

(१) अपदान्तरमित्यपि दृश्यते । (२) अन्वग् अन्वची अन्वञ्चि ।
 (३) एकतानं १ एकायनम् २ एकसर्गः ३ एकाग्रम् ४ ।

अनन्यवृत्त्येकायनगतं चाथार्धमादिमम् ॥ ९४ ॥

पौरस्त्यं^३ प्रथमं^४ पूर्वमादिर्ग्रामथान्तिमम् ।

जघन्यैमन्त्यं^३ चरममन्तः पाश्चात्यपश्चिमे^५ ॥ ९५ ॥

मध्यमं^१ माध्यमं^२ मध्यमीयं^३ माध्यन्दिनं^४ च तत् ।

अभ्यन्तरमन्तरालं^२ विचाले^३ मध्यमान्तरे^२ ॥ ९६ ॥

तुल्यः समानः सदृक्षः सरूपः सदृशः समः ।

साधारणसधर्माणौ^१ सर्वर्णः सन्निभः सदृक्^३ ॥ ९७ ॥

स्युरुत्तरपदे प्रख्यः प्रकारः प्रतिमो^३ निर्भः ।

भूतरूपोर्पमाः^१ कार्शः सं-नी-प्र-प्रति-तः^{२ ३ ४ ५ ६} परैः ॥ ९८ ॥

औपम्यमनुकारोऽनुहारैः साम्यं^४ तुलोर्पमा^१ ।

कक्षोपमानमर्चा^१ तु प्रतेमा^२ यातना^३ निधिः^४ ॥ ९९ ॥

छायो छन्दः कायो^५ रूपं^६ बिम्बं^७ मानकृती^८ अपि ।

(१) संकाशः १ नीकाशः २ प्रकाशः ३ प्रतिकाशः ४ घन्युप-
सर्गस्येति दीर्घे प्रतीकाश इत्यपि । (२) प्रतेः प्रतिउपसर्गात्परे
मा-प्रभृतयः कृतिपर्यन्ता दशशब्दा योज्यन्ते यथा । प्रतिमा १ प्रतिया-
तना २ प्रतिनिधिः ३ प्रतिच्छाया ४ प्रतिच्छन्दः ५ प्रतिकायः ६ प्रतिरूपं
७ प्रतिबिम्बं ८ प्रतिमानं ९ प्रतिकृतिः १० ।

सूर्मी^१ स्थूर्णोऽयःप्रतिमा^१ हरिणी^१ स्याद्धिरण्मयी ॥ १०० ॥
प्रतिकूलं^१ तु विलोममपसव्यमपष्टुरम् ।
वामं^१ प्रसव्यं^१ प्रतीपं^१ प्रतिलोर्ममपष्टुं च ॥ १०१ ॥
वामं^१ शरीरेऽङ्गं सव्यमपसव्यन्तु दक्षिणम् ।
अबाधो^१ च्छृङ्खलोद्दामान्यऽयन्त्रित्तमनर्गलम् ॥ १०२ ॥
निरङ्कुशे^१ स्फुटे^१ स्पष्टं^१ प्रकाशं^१ प्रकटोल्बणे^१ ।
व्यक्तं^१ वर्तुलं^१ तु वृत्तं^१ निस्तलं^१ परिमण्डलम् ॥ १०३ ॥
बन्धुरं^१ तून्नतानतं^१ स्थपुटं^१ विषमोन्नतम् ।
अन्यदन्यतरं^१ द्विन्नं^१ त्वमेकमितैरर्चं तत् ॥ १०४ ॥
करम्बः^१ कवरो^१ मिश्रः^१ सम्पृक्तः^१ खचितः^१ समाः ।
विविधस्तु^१ बहुविधो^१ नानारूपैः^१ पृथग्विधैः ॥ १०५ ॥
त्वरितं^१ सत्वरं^१ तूर्णं^१ शीघ्रं^१ क्षिप्रं^१ द्रुतं^१ लघुं ।
चपर्लाविलम्बिते^१ च झम्पा^१ सम्पीतपाटवम् ॥ १०६ ॥
अनारतं^१ त्वरितं^१ संसक्तं^१ सतर्तानिशे^१ ।
नित्या^१ नवरता^१ जर्त्ता^१ सक्ता^१ श्रान्तानि^१ सन्ततम् ॥ १०७ ॥

साधारणं^१ तु सामान्यं^२ दृढसन्धिं^३ तु संहतम्^४ ।
 कलिलं^५ गहने^६ सङ्कीर्णं^७ तु सङ्कलमाकुलम्^८ ॥ १०८ ॥
 कीर्णमाकीर्णं^९ च पूर्णं^{१०} त्वाचितं^{११} छन्नं^{१२} पूरितं^{१३} ।
 भरितं^{१४} निचितं^{१५} व्याप्तं^{१६} प्रत्याख्याते^{१७} निराकृतम्^{१८} ॥ १०९ ॥
 प्रत्यादिष्टं^{१९} प्रतिक्षिप्तं^{२०} मपविद्धं^{२१} निरस्तवत्^{२२} ।
 परिक्षिप्ते^{२३} वलयितं^{२४} निवृतं^{२५} परिवेष्टितम्^{२६} ॥ ११० ॥
 परिष्कृतं^{२७} परीतं^{२८} च त्यक्तं^{२९} तूत्सृष्टं^{३०} मुञ्जितम्^{३१} ।
 धूतं^{३२} हीनं^{३३} विधूतं^{३४} च विन्नं^{३५} वित्तं^{३६} विचारितं^{३७} ॥ १११ ॥
 अवकीर्णं^{३८} त्ववध्वस्तं^{३९} संवीते^{४०} रुद्धं^{४१} मावृतम्^{४२} ।
 संवृतं^{४३} पिहितं^{४४} छन्नं^{४५} स्थगितं^{४६} चापवारितम्^{४७} ॥ ११२ ॥
 अन्तर्हितं^{४८} तिरोहितं^{४९} मन्तर्द्धिं^{५०} स्त्वपवारणम्^{५१} ।
 छदनैव्यवधान्तर्द्धिं^{५२} पिधानैस्थं^{५३} गनानि^{५४} च ॥ ११३ ॥
 व्यवधानं^{५५} तिरोधानं^{५६} दर्शितं^{५७} तु प्रकाशितम्^{५८} ।
 आविष्कृतं^{५९} प्रकटितं^{६०} मुञ्चण्डं^{६१} त्वविलम्बितम्^{६२} ॥ ११४ ॥
 अनादृतं^{६३} मर्वितं^{६४} ज्ञातं^{६५} मानितं^{६६} गणितं^{६७} मतम्^{६८} ।

(१) स्थगितानि च इत्यपि । (२) अवज्ञातं २ अवमानितं ३ अव-
गणितं ४ अवमतं ५ ।

रीढावज्ञावहेलान्यसूर्क्षणं चाप्यनादरे ॥ ११५ ॥

उन्मूलितं^१ मावर्हितं^२ स्यादुत्पाटितमुद्धतम् ।

प्रेङ्खोलितं^३ तरलितं^४ लुलितं^५ प्रेङ्खितं^६ धुतम् ॥ ११६ ॥

चलितं^७ कम्पितं^८ धूर्तं^९ विछित्तान्दोलिते^{१०} अपि ।

दोलां प्रेङ्खोलनं^{११} प्रेङ्खां^{१२} फाण्टं^{१३} कृतमयत्नतः ॥ ११७ ॥

अघःक्षिप्तं^{१४} न्यञ्चितं^{१५} स्याद्दूर्द्ध्वक्षिप्तमुदञ्चितम् ।

नुन्ननुत्तौस्तैनिष्ठयूतान्याविद्धं^{१६} क्षिप्तमीरितम् ॥ ११८ ॥

समे दिग्धलिते^{१७} रुग्णभुम्भे^{१८} रूषितंगुण्डिते^{१९} ।

गूढगुप्ते^{२०} च मुषितंमूषिते^{२१} गुणितान्हेते^{२२} ॥ ११९ ॥

स्यान्निशातं^{२३} शीतं^{२४} शातं^{२५} निशितं^{२६} तेजितं^{२७} क्षणुतम् ।

वृत्ते^{२८} तु वृत्तेव्यावृत्तौ^{२९} हीतहीणौ^{३०} तु लज्जिते^{३१} ॥ १२० ॥

सङ्गूढः स्यात्सङ्कलिते^{३२} संयोजितं उपाहिते^{३३} ।

पक्के^{३४} परिणतं^{३५} पाके क्षीराज्यहविषां शृतम् ॥ १२१ ॥

निष्पक्कं कथिते^{३६} प्लुष्टं^{३७} प्रुष्टं^{३८} दग्धोषिताः^{३९} समाः ।

तनूकृते^{४०} त्वष्टैतष्टौ^{४१} विद्धे^{४२} छिद्रितैवेधितौ^{४३} ॥ १२२ ॥

सिद्धे^{४४} निर्वृत्तेनिष्पन्नौ^{४५} विलीने^{४६} द्रुतेविद्रुतौ^{४७} ।

उतं^१ प्रोते^२ स्यूतमूतमुतं^३ च तन्तुसन्तते^४ ॥ १२३ ॥

पाटितं दारितं भिन्ने विदरः स्फुटनं भिदा ।

अङ्गीकृतं प्रतिज्ञातमुरीकृतोररीकृते^(१) ॥ १२४ ॥

संश्रुतमध्युपगतमुररीकृतमाश्रुतम् ।

सङ्कीर्णं प्रतिश्रुतं च छिन्ने लूनं छितं दितम् ॥ १२५ ॥

छेदितं खण्डितं वृक्कणं कृत्तं प्राप्तं तु भावितम् ।

लब्धमासादितं मूतं पतिते गलितं च्युतम् ॥ १२६ ॥

सस्तं भ्रष्टं स्कन्नपन्ने संशितं तु सुनिश्चितम् ।

मृगितं मार्गितान्विष्टान्विषितानि गवेषिते ॥ १२७ ॥

तिमिते स्तिमितेक्लिन्नैसाद्राद्राक्तैः समुन्नवत ।

प्रस्थापितं प्रतिशिष्टं प्रहितप्रेषिते अपि ॥ १२८ ॥

ख्याते प्रतीतेप्रज्ञातेवित्तप्रथितेत्रिश्रुताः ।

तप्ते सन्तापितो दूनो धूपायितेश्च धूपितः ॥ १२९ ॥

शीने स्त्यानेमुपनतस्तूपसन्ने उपस्थितैः ।

निर्वातस्तु गते वाते निर्वाणैः पावकैदिषु ॥ १३० ॥

(१) ऊररी कृते इति वा । (२) पावकोऽग्निः निर्वाणो विध्यत इत्यर्थः, आदिना निर्वाणो मुनिः निर्वाणं मुक्तिः ।

प्रवृद्धमैधितं^१ प्रौढं^२ विस्मृतान्तर्गते^३ समे ।
 उद्धान्तमुद्गते^२ गूढं^१ हृन्ने^२ मीढं^३ तु मूत्रिते^२ ॥ १३१ ॥
 विदितं^१ बुधितं^२ बुद्धं^३ ज्ञातं^४ सितर्गते^५ अवितं ।
 मनितं^६ प्रतिपन्नं^७ च स्यन्ने^१ रीणं^२ स्तुतं^३ श्रुतम् ॥ १३२ ॥
 गुप्तगोपायितत्रातावितत्राणानि^४ रक्षिते^५ ।
 कर्म^१ क्रिया^२ विधा^३ हेतुशून्या त्वास्या विलक्षणम् ॥ १३३ ॥
 कार्मणं^१ मूलकर्मोथ सम्बन्धनं^२ वशक्रिया^३ ।
 प्रतिबन्धे^१ प्रतिष्टम्भैः^२ स्यादास्यास्थासना^३ स्थितिः^४ ॥ १३४ ॥
 परस्परं^१ स्यादन्योऽन्यमितरेतरमित्यपि ।
 आवेशाटोपौ^२ संरम्भे^३ निवेशो^१ रचनास्थितौ^३ ॥ १३५ ॥
 निर्बन्धोऽभिनिवेशः^१ स्यात्प्रवेशोऽन्तर्विगाहनम्^२ ।
 गतौ^१ वीङ्घ्नो^२ विहारे^३ ऽर्यापरिसर्पपरिक्रमाः^४ ॥ १३६ ॥
 ब्रज्याटाढ्या^१ पर्यटनं^२ चर्या^३ त्वीर्यापथस्थितिः^४ ।
 व्यत्यासस्तु^१ विपर्यासो^२ वैपरीत्यं^३ विपर्ययः^४ ॥ १३७ ॥

(१) पुरीषोत्सर्गस्य । (२) अवसितं १ अवगतम् २ । ३ स्तुतं
 स्तुतमिति वा ।

व्यत्ययेऽर्थं स्फूर्तिर्वृद्धौ^२ प्रीर्णनेऽवनतर्षणे^३ ।

परित्राणं^१ तु पर्य्यासिर्हस्तधारणमित्यपि ॥ १३८ ॥

प्रणतिः^१ प्रणिपातोऽनुनयेऽथ शयने क्रमीत् ।

विशार्य उपशायश्च पर्य्यायोनुक्रमैः क्रमैः ॥ १३९ ॥

परिपाठ्यानुपूर्व्यातृदतिपातस्त्वतिक्रमैः ।

उपात्ययैः पर्य्ययश्च समौ सम्बाधसङ्कटौ^२ ॥ १४० ॥

कामं^१ प्रकामं^२ पर्य्याप्तं^३ निकर्मेष्टे^४ यथेप्सितम् ।

अत्यर्थं^१ गाढमुद्गाढं^३ बाढं^४ तीव्रं^५ भृशं^६ दृढम् ॥ १४१ ॥

अतिमात्रातिमर्यादंनितान्तोत्कर्षनिर्भराः^{१२} ।

भरैकान्तोतिवेलीतिशर्यां जृम्भां तु जृम्भणम् ॥ १४२ ॥

आलिङ्गनं^१ परिष्वङ्गः^२ संश्लेष उपगूहनम् ।

अङ्कपाली^१ परीरम्भः^२ क्रोडीकृतिरथोत्सवे^३ ॥ १४३ ॥

महैः क्षणोद्धवोद्धर्षा^१ मेलके^२ सङ्गसङ्गमौ^३ ।

अनुग्रहोऽभ्युपपत्तिः^२ समौ निरोर्धनिग्रहौ^२ ॥ १४४ ॥

विभे^१ऽन्तरार्यप्रत्यूहव्यवार्योः समये^१ क्षणैः ।

वेलावाराववसरैः प्रस्तावैः प्रक्रमोऽन्तरम् ॥ १४५ ॥
 अभ्यादानमुपोद्घातै आरम्भैः प्रोपतः क्रमैः ।
 प्रत्युत्क्रमैः प्रयोगैः स्यादारोहणं^१ त्वभिक्रमैः ॥ १४६ ॥
 आक्रमे^१ऽधिक्रमक्रान्ती^३ व्युत्क्रमस्तूत्क्रमोऽक्रमैः ।
 विप्रलम्भो^१ विप्रयोगो^२ वियोगो^३ विरहैः समाः ॥ १४७ ॥
 आर्मा राढा विभूषा श्रीरैभिल्याकान्तिविभ्रमाः ।
 लक्ष्मीच्छाया च शोभायां सुषमा सातिशायिनी ॥ १४८ ॥
 संस्तवैः स्यात्परिचयै आकाररित्वङ्ग इङ्कितम् ।
 निमित्ते^१ कारणं^२ हेतुर्बीजं^३ योनिर्निबन्धनम् ॥ १४९ ॥
 निदानमथ कार्यं^१ स्यादर्थः कृत्यं^३ प्रयोजनम् ।
 निष्ठा^१निर्वहणे^२ तुल्ये प्रवहो^१ गमनं बहिः ॥ १५० ॥
 जातिः^१ सामान्यं^२ व्यक्तिस्तु विशेषैः पृथगात्मिका ।
 तिर्यक् साचिः^२ संहर्षस्तु स्पर्द्धा^२ द्रोहस्त्वपक्रिया ॥ १५१ ॥
 वन्द्ये^१ मोघो^३फलमुघो^३ अन्तर्गङ्गु^३ निरर्थकम् ।
 संस्थानं^१ सन्निवेशैः स्यादर्थस्यापगमे व्ययैः ॥ १५२ ॥

सम्मूर्च्छनं^१ त्वभिव्यासि^३भ्रंशो^१ भ्रंशो यथोचितात् ।
 अभावो^१ नाशे^२ संक्रामसंक्रमौ^२ दुर्गसञ्चरे^३ ॥ १५३ ॥
 नीवाकस्तुं^१ प्रयीमैः^३ स्यादवेक्षा^३ प्रतिजागरैः^३ ।
 समौ विश्रम्भविश्वासौ^२ परिणामस्तुं^१ विक्रियो^३ ॥ १५४ ॥
 चक्रावर्त्तो^१ भ्रमो^२ भ्रान्तिर्भ्रमिर्घूर्णिश्च^३ घूर्णने^६ ।
 विप्रलम्भो^१ विसंवादो^२ विलम्भस्त्वतिसर्जनम्^३ ॥ १५५ ॥
 उपलम्भस्त्वनुभवैः^३ प्रतिलम्भस्तुं^१ लम्भनम्^३ ।
 नियोगे^१ विधिसम्प्रैषौ^३ विनियोगोऽर्पणं^३ फले ॥ १५६ ॥
 लवोभिलावो^२ लवनं^३ निष्पार्वः^३ पवनं^२ पर्वैः^३ ।
 निष्ठीवष्ठीवनैश्छ्यूतैश्ठीवनानि^४ तु श्यूत्कृते^६ ॥ १५७ ॥
 निवृत्तिः^१ स्यादुपरमो^२ व्यैवोपाभ्यैः^५ परी^३ रतिः ।
 विधूननं^१ विधुवनं^२ रिङ्खणं^३ स्खलनं^२ समे ॥ १५८ ॥
 रक्षणंस्त्राणे^२ ग्रहो^१ ग्राहे^२ व्यधो^१ वेधे^२ क्षये^१ क्षियो^३ ।
 स्फुरणं^१ स्फुरणे^२ ज्यानि^१जीर्णाविथ^३ वरो^१ वृत्तौ^२ ॥ १५९ ॥

(१) तुलाघृताऽन्यूनाधिकस्य । (२) निष्ठेवष्टेवन इति वा ।
 (३) विरतिः ३ अवरतिः ४ उपरतिः ५ आरतिः ६ । ४

समुच्चर्यः समाहारोऽपहारोपचयौ^२ समौ ।
प्रत्याहारं उपादानं^२ बुद्धिशक्तिस्तु निष्क्रमः ॥ १६० ॥
इत्यादयः क्रियाशब्दा लक्ष्या धातुषु लक्षणम् ।
अथाव्ययानि वक्ष्यन्ते स्वः स्वर्गे भूरसातले ॥ १६१ ॥
भुवो^१ विहायसां व्योम्नि द्यावाभूम्योस्तु रोदसी^१ ।
उपरिष्ठादु^१पर्यु^१रु^१ स्यादर्धस्तादर्धोऽर्धैवाक् ॥ १६२ ॥
वर्जने त्वन्तरेण^२ च हि रग्ं नानां पृथग्ं विना^१ ।
साकं^१ सत्रो^१ समं^१ सार्द्धमर्मा सह^१ कृतं^१ त्वलम् ॥ १६३ ॥
भवत्वैस्तुं च किं तुल्याः प्रेत्यामुत्रं भवान्तरे ।
तूष्णीं^१ तूष्णीकां^२ जोषं^१ च मौने दिष्ट्या तु सम्मदे ॥ १६४ ॥
परितः सर्वतो^२ विष्वक् समन्ताच्च^१ समन्ततः ।
पुरः पुरस्तात्पुरतोऽग्रतः प्रायस्तुं भूमनि ॥ १६५ ॥
साम्प्रतमधुनेदानीं^१ सम्प्रत्येतर्हिथाञ्जसां ।
द्राक्^१ सागरं^१ झटित्यांशुं मङ्क्ष्वह्यार्थं च सत्वरम् ॥ १६६ ॥
सदा सनानिशं^१ शश्वत् भूयोऽभीक्षणं पुनःपुनः^१ ।

असकृन्मुहुः सायं^१ तु दिनान्ते दिवसे दिवा^२ ॥ १६७ ॥

साहसैकपदे^३ सद्योऽकस्मार्त् सपदि^४ तत्क्षणे ।

चिरीयं चिररात्रायं चिरस्यं च चिराच्चिरम् ॥ १६८ ॥

चिरेण^५ दीर्घकालार्थे कदाचिज्जातुं कर्हिचित्तुं ।

दोषानक्तमुषौरात्रौ प्रगे^६ प्रातरहर्मुखे ॥ १६९ ॥

तिर्य्यगर्थे तिरः साचि^७ निष्फले तु वृथा मुघां ।

मृषा मिथ्याऽनृतेऽभ्यर्णे समयां निकषां हिरुक् ॥ १७० ॥

शं^८ सुखे^९ बलवत्सुष्टुं किमुतातीर्वे निर्भरे ।

प्राक् पुरां प्रथमे वर्षे संवत्परस्परे मिथः ॥ १७१ ॥

उषां निशान्तेऽल्पे किञ्चिन्मनागीषञ्च^{१०} किञ्चनं ।

आहो^{११} उताहो^{१२} किमुतं वितर्के किं किंमूतं च ॥ १७२ ॥

इतिहं स्यात्संप्रदाये हेतौ यत्तद्यैतस्तैतैः ।

सम्बोधनेङ्गं भोः^{१३} प्याट् पाट् हे^{१४} है^{१५} हंहो^{१६} अरेऽयि^{१७} रे^{१८} १७३

श्रौषट् वौषट् वषट् स्वाहाँ स्वधां देवहविर्हुतौ ।

(१) चिरायादि षडपि विमक्त्यन्तरूपाः । (२) संप्रदायो गुरुशिष्य-
प्रशिष्यादिकुलं, उपदेशश्च गुरुपरंपरावचनं तस्मिन् ।

रहस्युपांशुं मध्येन्तरन्तरेणान्तैरेऽन्तरां ॥ १७४ ॥
 प्रादुराविः^२ प्रकाशे स्यादभावे त्वं न^३ नो^३ नहि^४ ।
 हठैः प्रसह्यं मां मास्मै वारणेऽस्तमदर्शने ॥ १७५ ॥
 अक्रामानुमतौ कामं^१ स्यादो^१ आं^२ परमं^३ मते ।
 कच्चिदिष्टं परिप्रश्नेऽवश्यं^१ नूनं^२ च निश्चये ॥ १७६ ॥
 बहिर्बहिर्भवे ह्यः स्यादतीतेऽह्नि श्वं एष्यति ।
 नीचैरल्पे महत्युच्चैः^१ सत्वेऽस्ति दुष्टुं निन्दने ॥ १७७ ॥
 ननु च स्याद्विरोधोक्तौ पक्षान्तरे तु चेद्यदि^२ ।
 शनैर्मन्देऽवरे त्वर्वाक् रोषोक्तावुं^१ नतौ नर्मः ॥ १७८ ॥

इत्याचार्य्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायामभि-
 धानचिन्तामणौ नाममालायां सामा-
 न्यकाण्डः षष्ठः समाप्तः ॥ ६ ॥

समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।



हैमनाममालायाः
श्रीमज्जिनदेवमुनीश्वरविरचितः
शिलोञ्छः

अहं बीजं नमस्कृत्य गुरुणामुपदेशतः ।
श्रीहैमनाममालायाः शिलोञ्छः क्रियते मया ॥ १ ॥
सर्वीर्यं इत्यपि जिने संभवः शंभवेऽपि च ।
श्रीसुव्रते मुनिरपि नेमौ नेमीत्यपीक्षते ॥ २ ॥
षष्ठे गणेशे मण्डितपुत्रोऽपि कथ्यते बुधैः ।
मरुदेव्यपि विज्ञेया युगादिजिनमातरि ॥ ३ ॥
चक्रेश्वर्यामप्रतिचक्राप्यजितापि कविभिरजितबला ।
श्यामा त्वच्युतदेव्यपि सुतारिकोक्ता सुतारापि ॥ ४ ॥
भद्रकृद्भद्रकरोपि श्रमणः श्रवणोऽपि च ।

(१) शिलोञ्छो नाम उपात्तशस्यात् क्षेत्रात् शेषावचयनं तद्वदत्रापि
हैमनाममालायाः अवशेषशब्दावचयनं कृतम् । (२) 'भद्रोपि' इत्यभिधान-
चिन्तामणिः ।

भद्रं भद्रमपि प्राहुः प्रशस्तमपि कोविदाः ॥ ५ ॥

प्रब्रज्यापि परिव्रज्यां शिष्योऽन्तेषदपि स्मृतः ।

इति प्रथमकाण्डस्य शिलोञ्छोऽयं समर्थितः ॥ ६ ॥

व्योमयानमपि प्रोक्तं विमानं बुधपुङ्गवैः ।

स्यात्समुद्रनवनीतं^१ पीयूषमपि चामृतम् ॥ ७ ॥

कथ्यन्ते व्यन्तरा वानमन्तरा अपि सूरिभिः ।

द्योतस्तथा पृष्णि^(१)मुष्णी^२ प्रोक्ता रश्म्यभिधायकाः ॥ ८ ॥

समुद्रनवनीतं च^३ विदुश्चन्द्रमसं बुधाः ।

चन्द्रिका चन्द्रमपि स्यादिल्वला इन्वका^४ अपि ॥ ९ ॥

अनुराधाप्यनूरार्धा^५ गुरुः सप्तर्षिजोपि^६ च ।

सौरिः सौरोऽपि^७ राहुस्तु ग्रहकल्लोर्ल^८ इत्यपि ॥ १० ॥

अभ्रपिशाचोपि^९ तथा नाडिका नालिकापि च ।

रात्रौ यामवतीतुङ्ग्यौ^{१०} निःसंपातो^{११} निशीथवत् ॥ ११ ॥

तमः स्यादन्धतमीसं^{१२} वर्षाः स्युर्वरिषा^{१३} अपि ।

(१) 'धृष्णिरित्यन्ये' इत्यभिधानचिन्तामणिः । (२) 'बाहुलकाद्दी-
र्घत्वे—अन्धातमसमित्यपि' इत्यभिधानचिन्तामणिः ।

खेऽन्तरीक्षं^१ सांसृष्टकर्मपि तत्कालजे फले ॥ १२ ॥

मेघमाला कालिकापि वार्दलं चापि दुर्दिने ।

(१) १ सूत्रामायीन्द्रे^१ शतारः^१ शतधारोपि चाऽशनौ ॥ १३ ॥

आश्विनेयौ^१ स्वर्गवैद्यौ^१ हर्यक्षोपि^१ धनाधिपे ।

अजगर्वमजगर्वमपि शङ्करधन्वनि ॥ १४ ॥

गौर्या दाक्षायणीश्वर्यौ^२ नारायणे जलेशयः ।

कौमोदकी कौपोदकी^३ आं ईं शब्दौ श्रियां मतौ ॥ १५ ॥

कन्तुः कन्दर्पे सिद्धार्थः सुगते परिकीर्तितः ।

अङ्गे व्याख्याविवाहाभ्यां प्रज्ञप्तिरपि पञ्चमे ॥ १६ ॥

दृष्टिपातो^१ द्वादशाङ्ग्यां कल्याणेऽबन्ध्यमप्यथ ।

निन्दां गैर्हा जुगुप्सायां क्षारणा रतिगालिषु ॥ १७ ॥

समाख्यापि^१ समाज्ञावद्दुशतीवदुशत्यपि ।

काल्यापि कल्यां संधायां समाधिर्पि कथ्यते ॥ १८ ॥

व्रीडः सूक्तौ मन्दाक्षैश्च हियामूर्हापि चोहवत् ।

तन्द्रिस्तन्द्री च निद्रायामिहं प्रथमिकापि च ॥ १९ ॥

(१) सूत्रामायी इन्नंतः शशिवत् । (२) 'अहमग्रिका च' इत्य-
भिधानचिन्तामणिः ।

अहंपूर्विकायां केली कीलोपि^१ स्याद्विदूषके ।

मार्षवन्मारिषोपीति शिलोज्जो देवकाण्डगः ॥ २० ॥

स्तनन्धये स्तनपश्च क्षीरपश्चाभिधीयते ।

तारुण्यं स्याद्यौवनिका दशमीस्थो जरत्तरः ॥ २१ ॥

कवितापि कविः स्यात् तत्कर्मणि कृतेकृत्यैकृतिर्कृतार्थाश्च ।

कुटिलाशयोपि कुचरोऽन्धजडशठेष्वप्यनेडमूकस्तु ॥ २२ ॥

वदन्त्यौ^१ पृथगित्यन्ये दानशीलप्रियंवदौ^१ ।

मूर्खे यथोद्गतोपीभ्ये श्रीमानपि बुधैः स्मृतः ॥ २३ ॥

विवधकंवीवधिकावैपि वैवधिके प्रतिचरोऽपि भृत्ये स्यात् ।

संमार्जको^१ बहुकरे बहुषान्याऽर्जकं इतीष्यते च परैः ॥ २४ ॥

विहङ्गिकायां च विहङ्गिर्माप्यथौर्द्ध्वदेहिके ।

और्द्ध्वदेहिकमप्याहुरनृजौ शण्ठं इत्यपि ॥ २५ ॥

मायाविर्मायिकौ^२ धूर्ते कपटे तूपघा मता ।

चौरश्चोरोऽपि विज्ञेयः स्तेयं स्तैन्यमपीष्यते ॥ २६ ॥

ज्ञाने प्रादेशनेमपि क्षमा स्यात् क्षान्तिरित्यपि ।

(१) 'दानशीलप्रियवाचौ वदान्यौ पृथक्' इत्यभिधानचिन्तामणिः ।

क्रोधनः कोपनस्तृष्णकृ पिपासितोऽपि कथ्यते ॥ २७ ॥
 भक्षकः स्यादाशिरोऽपि मर्जितापि च मर्जिता ।
 पेयूषमपि पीयूषं कूचिकापि च कूचिका ॥ २८ ॥
 द्रप्से द्रप्स्यमपि प्रोक्तं विजिपिलं^१ च पिच्छले ।
 व्योषे त्रिकटुकं^१ जग्धौ जमनं^१ जवनं^२ तथा ॥ २९ ॥
 आघ्राणोऽपि भवेत्तृप्तौ शौष्कलः^१ पिशिताशिनि ।
 मनोराज्यमनोगव्यावपि स्यातां मनोरथे ॥ ३० ॥
 कामुके कमनो^१ऽपि स्यादाक्षारितोऽपि^१ दूषिते ।
 संशयालुः सांशयिकी^१ जागरितापि जागरी ॥ ३१ ॥
 पूजिते पचायितोपि^१ तुन्दिभो^१दरिकावपि ।
 तुन्दिले न्युब्जोपि कुब्जे खलतो^१प्यैन्द्रलुतिके ॥ ३२ ॥
 पामरोपि कच्छुरोतीसारकर्यप्यतिसारकी ।
 कुण्डूतिरपि खर्जूति^१र्विस्फोटः पिटके स्मृतः ॥ ३३ ॥
 फो^१ढे मण्डलकमपि गूदकीलोपि वार्शसि ।

(१) 'कुण्ठयंत्यङ्गम्' इत्यभिधानचिन्तामणिस्थव्युत्पत्त्या द्विती यान्तं लभ्यते ।

मेहः प्रमेहवद^१र्वेदकोपि चिकित्सके ॥ ३४ ॥
 आयुष्मानपि दीर्घायुः कथ्यतेऽथ परीक्षकः ।
 स्यादाक्षपाटलिकोपि^१ पारिषद्योपि^१ सम्यवत् ॥ ३५ ॥
 स्युनैमित्तिकं नैमित्तैर्मौहूर्त्ता गणके लिपौ ।
 लिखितापि मघो मेला कुलिके कुलकोऽपि च ॥ ३६ ॥
 अष्टापदे बुधैः शारिफलकोपि निगद्यते ।
 मनोजर्वस्तातुल्ये प्रभविष्णुरपि क्षमे ॥ ३७ ॥
 जाङ्घिके जङ्घाकरोपि^१ चानुगोप्यनुगामिनि ।
 पर्येषणोपासनापि शुश्रूषायामधीयते ॥ ३८ ॥
 आतिथ्योप्यतिथौ तुल्येऽभिजो^१ गोत्रे तु सन्ततिः^१ ।
 महेला योषिता च स्त्री तरुणी युवतीत्यपि ॥ ३९ ॥
 सुवासिनी चरिण्टी^१ च चिरण्टी^२ च चरण्ट्यैपि ।
 वधूढ्यां पत्न्यां करात्ती^१ गेहिनी^२ सहधर्मिणी ॥ ४० ॥
 सधर्मचारिणी चापि खुषायां तु वधूढ्यैपि ।
 प्रेमवत्यपि कान्तायां पाणिग्रहो^१ विवोढरि ॥ ४१ ॥

१ 'आयुर्वेदिकः' इत्यभिधानचिन्तामणिः ।

परिणेतोर्पयन्तौ च यौतके दार्य इत्यपि ।

दिधीषूर्दिधिषूर्जीवत्पत्नी जीवत्पतिः समे ॥ ४२ ॥

तुल्ये अवीरानिर्वीरे^२ श्रवणांश्रवणे^२ तथा ।

रण्डापि विधवा पुष्पवती स्यात्पुष्पितापि च ॥ ४३ ॥

पुष्पे कुसुममप्युक्तं पशुधर्मोपि मोहने ।

सहोदरे सगर्भोपि स्यादग्रजवदग्रिमः ॥ ४४ ॥

शण्ठः शठः पण्डुरपि क्लीबो माता जनित्र्यपि ।

चिहुरा अपि केशाः स्युः कर्णः शब्दग्रहोपि च ॥ ४५ ॥

नेत्रं विलोचनमपि शृङ्गणी सृङ्गणी अपि ।

दाढिकां द्राढिकापि स्यात्कपोणिस्तु कफोणिवत् ॥ ४६ ॥

कूर्परे कूर्परः सिंहतले संहतलोपि च ।

चलुकोपि^१ चलौ मुष्के स्यादाण्डः पेलकोपि^२ च ॥ ४७ ॥

पत्पादङ्घ्रिश्च चरणे कीकसं हङ्गमित्यपि ।

कपालं शकलमपि पृष्ठास्थानि कशारुकां ॥ ४८ ॥

मज्जायामस्थितेजोपि^१ नाडीपु नाडिनाटिके^२ ।

सिङ्घाणकोपि सिङ्घार्णः स्तृणीकीं स्तृणिकापि च ॥ ४९ ॥

शान्तः षान्तश्च विङ्गूथेऽशुचिवेशोपि^१ वेषवत् ।

उत्सादनोच्छादने च प्लव^२प्लावौ तथा समौ^(२) ॥ ५० ॥

वंशकं कृमिजग्धं चागरौ स्यादथ वाहिकर्म ।

सङ्कोचं^१ पिशुनं वर्ण्यमसृक्संज्ञं^२ च कुङ्कुमे ॥ ५१ ॥

जापके कालानुसार्यं^१ यावनोपि^२ च सिह्णके ।

मकुटोपि^१ कोटीरे चित्रकञ्चं विशेषके ॥ ५२ ॥

वतंसोप्यवतंसे स्यात्पत्रभंग्यांतु वल्लरी^१ ।

मैञ्जरी^२ च पत्रात्पारितथ्यां पर्यवतथ्यया ॥ ५३ ॥

कणान्दूरपिकर्णान्दुः परिहार्येपि कङ्कणः ।

किङ्कणी^१ किङ्किणी तुल्ये आच्छादाच्छादने^२ समे ॥ ५४ ॥

कूर्पासेप्याङ्गिका कक्षापटेकक्षापुटोपि^१ च ।

कुथे वर्णपरिस्तोमं इत्युषण्डं^१ जगुः परे ॥ ५५ ॥

तत्रास्तरणमिति च पत्यङ्कोप्यवसक्थिका ।

यमन्यपि प्रतिसीरा संस्तरः प्रस्तरौऽपि च ॥ ५६ ॥

(१) 'सृणीका, सृणिका' इत्यभिधानचिन्तामणिः । (२) आस्रवा-
प्लावौ' इत्यभिधानचिन्तामणिः । (३) पत्रमञ्जरी

पतद्ग्राहप्रतिग्राहवपि स्यातां पतद्गहे ।

मकुरोप्यात्मदर्शोऽथ कशिपुः कसिपुः समौ ॥ ५७ ॥

यावकालक्तकौ^२ यावे तुल्ये व्यजनवीजने^२ ।

गीरीयको^१ गिरिकोपि बालक्रीडनके मतौ ॥ ५८ ॥

गण्डकोपि गन्दुको^१ राट् मूर्द्धावसिक्तं इत्यपि ।

भरतः सर्वदमनोप्यथ दाशरथावुभौ ॥ ५९ ॥

रामचन्द्ररामभद्रौ^२ हनूमानपि मारुतौ ।

वालौ सुग्रीवाग्रजोपि^१ पार्थे बीभत्सुरित्यपि ॥ ६० ॥

सातवाहनवत्सालवाहनोपि^१ प्रकीर्तितः ।

परिच्छदे परिजनः परिवर्कणमित्यपि ॥ ६१ ॥

मन्त्री बुद्धिसहायोपि^१ वेत्री वेत्रधरोपि^१ च ।

हेमाध्यक्षे हैरिकोपि^१ टंकपतिस्तु नैष्किके ॥ ६२ ॥

शुद्धान्ताध्यक्ष आन्तर्वेशिकान्तःपुरिकावपि

सहायसाप्तपदीनौ^२ सख्यावसुहृदप्यरौ ॥ ६३ ॥

नये नीतिरपि स्कन्धावारेऽपि शिबिरो मतः ।

जयन्त्यपि वैजयन्त्यां पटाकापि प्रकीर्त्यते ॥ ६४ ॥

ध्वजः पताकादण्डोपि^१ झम्फानं याप्ययानवत् ।

सादी^३ सव्येष्टोऽपि सूते क्वचितोपि वर्म्मिते ॥ ६५ ॥
 कवचे दंशनं^१ त्वक्कं^२ तनुत्राणमपि स्मृतम् ।
 अधिर्यांगं धियांगं^३चाधिकाङ्गवदुदाहतम् ॥ ६६ ॥
 शिरस्कं खोलमप्याहुः स्यान्निषङ्गर्थपि तूणिनि ।
 चापे धनूधनुशरासनान्यैपि विदुर्बुधाः ॥ ६७ ॥
 फरकैस्फरकौ^२ खेटे क्षुरिका छुरिकां छुरी^२ ।
 इत्स्यां तरवालिकापि परिघः पलिर्घः समौ ॥ ६८ ॥
 उर्जस्व्यूर्जस्वान्^(१) मगधो मंषो बोधकरोऽर्थिकः ।
 सौखशायनिकः सौख्यैशथियकौ^३ सौखसुप्तिके ॥ ६९ ॥
 रणे संस्फेटसंफेटौ^२ बले द्रविणमूर्कं^३ तथा ।
 अवस्कन्धोपि धाट्यां स्यान्नशनञ्च पलायने ॥ ७० ॥
 चारकोऽपि^३ भवेद्गुप्तौतापसे तु तपस्यपि ।
 विप्रे ब्रह्मापि चाग्नीध्रा अनीध्रोप्यथ वृषी वृसी^३ ॥ ७१ ॥
 शसने शमनञ्चाथ दधि प्राज्यं^३ पृषातके ।
 अग्निहोत्र्यश्याहितोप्यथोप्यवासे समाविमौ ॥ ७२ ॥

(१) 'मङ्गः' इत्यभिधानचिन्तामणौ ।

उपवस्त्रमौपवस्त्रमुपवीते प्रचक्षते ।

ब्रह्मसूत्रं^१ पवित्रञ्च वाल्मीकौ द्वाविमावपि ॥ ७३ ॥

मैत्रावरुण्यादिकवी^२ पशुरामोपि^३ भार्गवे ।

योगीशो^४ याज्ञवल्क्योऽपि दाक्षीपुत्रोपि^५ पाणिनौ ॥ ७४ ॥

स्फोटायनः स्फोटायनः कात्यो^६ वररुचौ तथा ।

कारेणवंः पालकाप्ये चाणक्यश्चणकात्मजे ॥ ७५ ॥

वैशेषके कणादोऽपि जैनोऽनैकान्तवार्धपि ।

चार्वार्के लौकायतिकः कृषिः प्रसृतमित्यपि ॥ ७६ ॥

न्यासार्पणे परिदानं वणिक् प्रापणिकः स्मृतः ।

अयुते नियुतं^७ पोते स्मृतं प्रवहणं^८ बुधैः ॥ ७७ ॥

कर्णोपारित्रे दुर्गस्य गवेश्वरोऽपि गोमति ।

कर्षके क्षेत्रजीवोपि कोटीशो लोष्टभेदनः ॥ ७८ ॥

मार्द्धीकमपि मद्येऽनुतर्षोपि^९ चषके स्मृतः ।

कुबिन्दे तन्त्रवायोऽपि वेमा व्योमापि कीर्त्यते ॥ ७९ ॥

रजको धावकोऽप्युक्तः पादत्राणञ्च पादुका ।

(१) 'प्रभृतः' इत्यभिधानचिन्तामणौ ।

सादी^१ सव्येष्टोऽपि सूते कवचितोपि वर्मिमते ॥ ६५ ॥

कवचे दंशनं^१ त्वक्त्रं^१ तनुत्राणमपि स्मृतम् ।

अधिर्यांगं धियांगंचाधिकाङ्गवदुदाहतम् ॥ ६६ ॥

शिरस्कं खोलमप्याहुः स्यान्निषङ्ग्यपि तूणिनि ।

चापे धनूधनुशैरासनान्यपि विदुर्बुधाः ॥ ६७ ॥

फरकस्फरकौ^२ खेटे क्षुरिका छुरिका छुरी^२ ।

इत्स्यां तरवालिकापि परिघः पल्लिवः समौ ॥ ६८ ॥

उर्जस्व्यूर्जस्वान् मगधो^(१) मंषो^१ बोधकरोऽर्थिकः ।

सौखशायनिकः सौख्यशयिकौ^३ सौखसुप्तिके ॥ ६९ ॥

रणे संस्फेर्त्संफेर्त्सौ^२ बले द्रविणमूर्क्^१ तथा ।

अवस्कन्धोपि घाट्यां स्यान्नशनञ्च पलायने ॥ ७० ॥

चारकोऽपि^१ भवेद्गुप्तौतापसे तु तपस्यपि ।

विप्रे ब्रह्मापि चाग्नीध्रा अनीध्रोप्यथ वृषी वृसी^१ ॥ ७१ ॥

शसने शमनञ्चाथ दधि प्राज्यं^१ पृषातके ।

अग्निहोत्र्यश्याहितोप्यथोप्यवासे समाविमौ ॥ ७२ ॥

(१) 'मङ्गः' इत्यभिधानचिन्तामणौ ।

उपवस्त्रमौपवस्त्रमुपवीते प्रचक्षते ।

ब्रह्मसूत्रं^१ पवित्रञ्च वाल्मीकौ द्वाविमावपि ॥ ७३ ॥

मैत्रावरुण्यादिकवी^२ पशुरामोपि^३ भार्गवे ।

योगीशो^४ याज्ञवल्क्योऽपि दाक्षीपुत्रोपि^५ पाणिनौ ॥ ७४ ॥

स्फोटायनः स्फोटायनः कात्यो^६ वररुचौ तथा ।

कारेणवंः पालकाप्ये चाणक्यश्चणकात्मजे ॥ ७५ ॥

वैशेषके कणादोऽपि^७ जैनोऽनैकान्तवार्धपि ।

चार्वार्के लौकायतिकः कृषिः प्रसृतमित्यपि ॥ ७६ ॥

न्यासार्पणे परिदानं वणिक् प्रापणिकः स्मृतः ।

अयुते नियुतं^८ पोते स्मृतं प्रवहणं^९ बुधैः ॥ ७७ ॥

कर्णोपारित्रे दुर्गस्य गवेश्वरोऽपि^{१०} गोमति ।

कर्षके क्षेत्रजीवोपि^{११} कोटीशो लोष्टभेदनः ॥ ७८ ॥

मार्द्धीकमपि मद्येऽनुतर्षोपि^{१२} चषके स्मृतः ।

कुविन्दे तन्त्रवायोऽपि वेमा व्योमापि कीर्त्यते ॥ ७९ ॥

रजको धावकोऽप्युक्तः पादत्राणञ्च पादुका ।

(१) 'प्रभृत.' इत्यभिधानचिन्तामणौ ।

तैलिकस्तैलं^१तुदो^१पि रथकारो^१पि वर्द्धकिः^१ ॥ ८० ॥

चित्रकारो लेखकश्च^१ लेपकृ^१ल्लेपकोऽपि च ।

कुतूहले विनोदो^१पि सौनिकः^१ खट्टिको^१ऽपि च ॥ ८१ ॥

कूटयन्त्रे पाशयन्त्रं^१ समौ चाण्डालं^१पुष्कसौ^२ ।

इत्थं तृतीयकाण्डस्य शिलोञ्छोऽयं समर्थितः ॥ ८२ ॥

रत्नवती भुवि दिवस्पृथिव्यावपि रोदसी^१ ।

माणिबन्धं^१ माणिमंतं^१ सैन्धवे वसुके वसुं ॥ ८३ ॥

टङ्कनष्टङ्कणं उपावर्त्तनं^१ चापि नीवृत्ति ।

जङ्गलः स्याज्जाङ्गलो^१ऽपि मालवन्मालको मतः ॥ ८४ ॥

पत्तने पट्टनमपि कुण्डिने कुण्डिनापुरम् ।

स्यात्कुण्डिनपुरमपि विपणौ पण्यवीथिका ॥ ८५ ॥

सुरङ्गायां सन्धि^१रपि गृहे धार्ममपि स्मृतम् ।

उपकार्योपकार्यापि प्रासादे च प्रसादनः ॥ ८६ ॥

शान्तीगृहं^१ शान्तिगृहे प्राङ्गणं त्वङ्गणं मतम् ।

कपाटवत्कवाटो^१पि पक्षद्वारे खडक्किर्का ॥ ८७ ॥

कुसूलवत्कुसूलोपि सम्पुटे पुट इत्यपि ।

पेटायां स्यात्पेटकोपि पेडापि कृतिनां मते ॥ ८८ ॥

पवन्यपि समूहिन्यामयोनि मुसलं विदुः ।

कण्डोलके पिटकोपि चूल्यामन्तीति कथ्यते ॥ ८९ ॥

खजः खजाकोपि मथि विष्कम्भः कटकोऽस्य तु ।

अगोपि^१ पर्वते कौञ्चः क्रोञ्चवन्मन्यते बुधैः ॥ ९० ॥

कखट्यपि खटिन्यां स्यात्ताम्रमौदुम्बरं विदुः ।

शातकुम्भमपि स्वर्णं पारदश्चपलोऽपि^१ च ॥ ९१ ॥

रसजातं^१ रसाग्र्यं च तुत्ये दार्वीरसोद्भवे ।

गौक्षिके वैष्णवोपि स्याद्गोपित्तं हरितालके ॥ ९२ ॥

मनःशिलायां नेपाली^१ शिला च सुधियां मता ।

शृङ्गारमपि सिन्दूरे कुरुविन्दे तु हिङ्गुलः ॥ ९३ ॥

बोलो^१ गोपरसोप्युक्तो रत्नं माणिक्यमित्यपि ।

पद्मरागे शोणिरत्नं^१ वैराट्टो^१ राजपट्टवत् ॥ ९४ ॥

नीले मणौ महानीलं^१ कमन्धमपि वारिणि ।

धूमिका धूमसहिषी^२ धूमयो^३ मिहिकाः समाः ॥ ९५ ॥

अकूवारोपि^१ जलधौ मकरालये इत्यपि ।

निम्नगायां न्हादिनी^१ स्याज्जह्नुकन्यापि जाह्नवी ॥ ९६ ॥

कलिन्दपुत्री कालिन्दी^१ रेवा मेकलकन्यका ।

चान्द्रभागा चन्द्रभार्गा गोमती गोतमीत्यपि ॥ ९७ ॥

चक्रार्ण्यपि पुटभेदाः पङ्के चिखल्लं इत्यपि ।

उद्धातनोद्धाटने^२ च घटीयन्त्रे प्रकीर्तिते ॥ ९८ ॥

सरस्तडागस्तटाकोप्यथ तल्लंश्च पल्वले ।

आशयाशशुष्मबर्हिर्बहिर्हृत्थदमूनसः ॥ ९९ ॥

अग्नौ क्षणप्रभां विद्युद्गन्धवाहंसदागती^२ ।

वायौ चरणपेपि द्रुस्त्वर्कृत्वर्चा स्तवके पुनः ॥ १०० ॥

गुलुञ्छलुञ्छयौ^२ माकन्दरसालावपि चूतवत् ।

किङ्कराते कुरण्टककुरुण्डकावपि स्मृतौ ॥ १०१ ॥

कर्कन्धूरपि कर्कन्धौ ह्रस्वादिश्चाटरूषकः ।

वाशा च स्नुहिः स्नुर्हापि पियालोपि^१ प्रियालवत् ॥ १०२ ॥

नार्यङ्गौपि च नारङ्गोऽक्षेऽविभेदक इत्यपि ।

भवेत्तमालस्तापिच्छो^१ निर्गुण्डी सुन्दुवारवत् ॥ १०३ ॥

जपा जर्वा मातुलुङ्गो मातुलिङ्गोऽपि कीर्त्तितः ।
धत्तूर इव धुत्तूरा वंशस्त्वक्सारं इत्यपि ॥ १०४ ॥
हीवेरं केशसलिलपर्यायैः स्मर्यते बुधैः ।
पङ्कजिन्यां कमलिनी^१ कुमुदिनी^१ कुमुद्वती ॥ १०५ ॥
विसप्रसूनं^१ कमले कुर्मुत्कुमुदवन्मतम् ।
शेपालं^१ च जलनीली सातीनो^१पि सतीनवत् ॥ १०६ ॥
कुल्मासवत्कुल्माषो^१पि गवेधुका गवीधुको^१ ।
कणिशं कनिशं रिद्धे धान्ये त्वावासितं^१ मतम् ॥ १०७ ॥
हालाहलं हालहलं मुस्तायां मुस्तकोऽपि^१ च ।
कृमिः क्रिमिरै^१पि गण्डूपदः किंचुलुकोपि च ॥ १०८ ॥
शम्बुका अपि शम्बूका वृश्चिको द्रुत इत्यपि ।
भसलो^१ मधुकरोली^२ पिक्को विक्रः करिः करी ॥ १०९ ॥
व्यालो व्याडो^१प्यौपत्राह्यो^१प्युपवह्यो^१पि रावरां ।
शृङ्खलेनिगलो^१र्ण्डुश्च कक्षा कक्ष्यापि वाहिके ॥ ११० ॥
वाह्नीकोपि^१ वल्गवागे खलिनञ्च खलीनवत् ।
मार्यो^१ऽपुष्टे गोपतौ तु शंलं इत्वरं इत्यपि ॥ १११ ॥

स्थौरी स्थूर्यपिककुदे ककुर्ककुदैमित्यपि ।

नैचिकं नैचिकी^१ च स्यान्मलिनी बालगर्भिणी^१ ॥११२॥

पवित्रं गोमये छागे शुभोऽथ भषकः शुनि ।

सैरमा देवशून्यां च यमरथोपि सैरिभे ॥ ११३ ॥

पारिन्द्र इव पारीन्द्रः शरभेऽष्टार्पदोऽपि च ।

सृगालवच्छृगालोऽपि प्लवगः प्रवर्गोऽपि च ॥ ११४ ॥

वानायुरपि वातायुरुन्दरोपि च मूषके ।

हीकुर्वन्बिडालोऽपि गोकर्णोऽपि भुजङ्गमे ॥ ११५ ॥

जलव्यालेऽलीगर्दोऽपि शेषः स्यादेककुण्डलः ।

आशीराशी^२ च दंष्ट्रायां निर्मोके निलयन्यपि ॥ ११६ ॥

पतञ्जी^३ पतत्रिरपि पिच्छं पिच्छमपि स्मृतम् ।

परपुष्टान्यमृतौ^२ च पिके बर्हिणि बर्हिणः ॥ ११७ ॥

वायसे बलिपुष्टोऽपि द्रोणोऽपि^३ द्रोणकाकवत् ।

सारसा लक्ष्मणी^३ क्रौञ्चा कुञ्चा चाषे दिविःकिर्कीः ११८

किकिदीविरपि प्रोक्तष्टिट्ठिभे टीट्ठिभोऽपि च ।

कलविङ्के कुलिङ्गोऽपि दात्यूहे कालकण्ठकः ॥ ११९ ॥

दात्यूहोपि बलाका च बकेर्हिसकण्ठिकौ ।
 मेधाव्यपि शुके तैलपायिकायां निशाटनी^१ ॥ १२० ॥
 कपोते पारावतौऽपि मत्स्ये मच्छोऽथ तन्तुणे ।
 स्मृतो वरुणर्पाशोपि नके शङ्खमुखोऽपि च ॥ १२१ ॥
 उहारः कूर्म्म इत्येष तिर्यक्काण्डशिलोज्ज्वितः ।
 नारकास्तु नैरयिकाः पाताले तु तुलं^१ रसौ ॥ १२२ ॥
 इति पञ्चमकाण्डस्य शिलोज्ज्वोऽयं समर्थितः ।
 जीवोपि चेतने जन्तौ प्राणी^१ जन्मोऽपि जन्मनि ॥ १२३ ॥
 जीवार्तुर्जीवितेऽथार्युः पुंस्युदन्तोपि चायुषि ।
 सङ्कल्पे स्याद्विकल्पोपि मनोनेन्द्रीर्यमप्यथ ॥ १२४ ॥
 शर्म^१ सौख्यं पीडा बाधा चर्चा चर्चोपि कथ्यते ।
 विप्रतीसारोऽनुशयेऽथार्था अपीन्द्रियार्थवत् ॥ १२५ ॥
 सुसीमस्तु सुषीमोऽपि^१ कक्खटे कक्खटोऽपि च ।
 जरठे जरठो^१ स्ले^१ म्लो^१ रावो रव इव स्मृतः ॥ १२६ ॥
 निषादो निषधो^१ गर्जो गर्जा^१ मद्रोऽपि मन्द्रवत् ।
 आकरो^१ निकरे युग्मे जकुटोऽर्थ कनीयसि ॥ १२७ ॥

कनिष्ठं विग्रहः शब्दप्रपञ्चे निखिले पुनः ।

स्यान्निःशेषमनूनञ्च खण्डलञ्चापि खण्डवत् ॥ १२८ ॥

मलीमसे कल्मषं च निकृष्टे याव्यरेपसी^२ ।

लडहं^१ रमणीयं^२ च रम्ये नित्ये सदातनम् ॥ १२९ ॥

शाश्वलिकं^२ च नेदीर्यं इत्यन्तिकतमे स्मृतम् ।

एकाकिन्यवर्गणोपि प्रागप्यादौ प्रकीर्तितम् ॥ १३० ॥

मध्यमे मध्यंदिनं च निरर्गलमनर्गले ।

बहुरूपपृथग्रूपनानाविधाः पृथग्विधे ॥ १३१ ॥

झम्पाझम्पोऽथ छन्ने स्याच्छादितं^१ पिहितेऽपि च ।

प्रकाशिते प्रादुर्कृतमवज्ञायामसूक्षणम् ॥ १३२ ॥

बुधैरवमनानौवगणने^३ अपि कीर्त्तिते ।

अन्दोलनमपि प्रेखाथोदस्तमप्युदञ्चितम् ॥ १३३ ॥

भिदा भिच्चोदितमपीरितेऽथाङ्गीकृते पुनः ।

कक्षीकृतं^१ स्वीकृतं^२ च छिन्ने छातमपि स्मृतम् ॥ १३४ ॥

प्राप्ते विन्नं^१ विस्मृते च भवेत्प्रस्मृतमित्यपि ।

अटाटाट्यां पर्यटनेमानुपूर्व्यमनुक्रमे ॥ १३५ ॥

परीरम्भोपि' संश्लेषे स्यादुद्धातोऽप्युपक्रमे ।

जातौ जातमपि स्पर्द्धा सङ्घर्षोऽप्यथ विक्रिया ॥ १३६ ॥

विकारो विकृतिश्चोपि विलम्भस्तु समर्पणे ।

दिष्ट्या समुपजोषं' सर्वदा सदा सनत् सनात् ॥ १३७ ॥

निर्मरे च स्वती हेतौ येन तेन च किञ्चित्तौ ।

अहो' सम्बोधनेऽपीति षष्ठः काण्डः शिलोज्जितः ॥१३८॥

वैक्रमेऽब्दे त्रिवस्विन्दुमिते (१८३) राधाद्यपक्षतौ ।

ग्रन्थोऽयं दृष्टभे श्रीमज्जिनदेवमुनीश्वरः ॥ १३९ ॥

इति हैमनाममालायां शिलोज्जितः समर्थितः ।



अभिधानचिंतामणिकोशस्य

अकारादिवर्णानुक्रमेण शब्दानुक्रमणिका

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
	अ.				
अंशः २४२	७०	अक्तः २९०	१२८
अंशहस्तः १७	१०	अक्रमः २९३	१४७
अंशुः	} १७	९	अक्षः	} ८५	१५०
अंशुकः ११६	३३०		१५२	५४८
अंसः १०३	२५२	अक्षकः २३४	१९
अंसलः	... ७९	११२	अक्षतः १६२	९
अंहतिः ६८	५१	अक्षदेविन् ७१	६५
अंहस् २३४	१७	अक्षदर्शनः ८५	१४९
अकर्णः ८०	११८	अक्षधूर्त्तः १२५	३८४
अकर्कशः २३४	२३	अक्षधूर्त्तः ८५	१४९
अकल्कनः २३४	२३	अक्षमालाः १४७	५१३
अकस्मात् २५६	१६८	अक्षवतीः ८५	१५०
अकुप्यः १७८	१११	अक्षवाटः १३९	४६५
अकूपारः १८३	१३९	अक्षरः १३	७४
अकृष्टः २४३	७८	अक्षरचञ्जुः ८४	१४७
			अक्षरचणः २८४	१४७

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक	शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः
अक्षरजीवक.	८४	१४७	अगौकस्.	२२३	३८३
अक्षि.	१०१	२३९	अग्र्यायी.	१८८	१६६
अक्षिकूटक.	१९	२९१	अग्र्याघान.	१४५	५००
अक्षिगत.	७९	११२	अग्नि.	२९	८३
अक्षिविकूणित.	१०२	२४२	अग्निक.	२०६	२७५
अक्षीव.	१६२	७	अग्निकारिका.	१४२	४७८
अक्षौहिणी.	१३१	४१३	अग्निकार्य.	१४२	४७८
अखंड.	२४२	६९	अग्निचित्.	१४५	४९९
अखात.	१८७	१६०	अग्नि देवा.	२०	२३
अखिल.	२४२	६९	अग्निमारुत.	२२	३७
अखेदित्व.	१२	७०	अग्निभूति.	५	३९
अग.	१९१	८०	अग्निरक्षण.	१४५	४९९
अगद.	८३	१३७	अग्निरर्जा.	२०६	२७५
अगदंकार.	८३	१३६	अग्निवल्लभ.	११३	३११
अगम.	१९१	१८०	अग्निवाह.	१८९	१६९
अगस्त्य.	२२	३६	अग्निसिंहनंदन.	१२१	३६०
अगस्ति.	२२	३६	अग्निसंभव.	१०९	२८४
अगाध. {	२३१	७	अग्निहोत्र.	१४५	५००
	१८२	१३६	अग्निहोत्रिन्	१४५	४९९
अगाधजल.	१८६	१५७	अग्नीघन.	१४२	४७८
अगार.	१६९	५९	अग्र. }	१९१	१७०
अगुरु.	११२	३०४		१९२	१८७
अगू.	५०	१९२		२४६	५५
				३६	१२३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
अग्रज.	१४१	४७६	अंक.	१९	२०
	९७	१२५		५१	१९२
अग्रजंघा,	१०८	२७९	अंकपाली.	१०६	२६६
अग्रजाति.....	१४१	४७६	अंकिन्.	५२	२०७
अग्रजन्मन्.	१४१	४७६	अंकु.	२१९	३५९
अग्रणी.	२४२	७५	अंकुश.	२१०	२९६
अग्रतः	२५५	१६५	अंकुशा.	७	४४
अग्रफल.	२०१	२४९	अंकोल्लसार	२०४	२६४
अग्रबीज.	२०४	२६६		९९	२२७
अग्रयान.	१३९	४६४	अंग.	९९	२३०
अग्रसर.	८७	१६२		१६४	२३
अग्रायणीय.	४४	१६१		२५६	१७३
अग्निम.	११०	२८७	अंगक.	१७२	७७
	२४५	७५	अंगज.	४०	१४१
अग्नेदिधीपू.	९३	१८९		९५	२०६
अग्नेसर.	८७	१६२	अंगण.	१७१	७०
	२४२	७४	अंगद.	११६	३२६
अघ.	२३४	१७	अंगना.	८८	१६९
अर्घमर्षण.	१४६	५०८	अंगमर्द.	८६	१५
अह्नया.	२१५	३३१	अंगरक्षणी.	१३४	४३३
			अंगराज.	१२४	३७५

शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः
अंगराग.	११२	२९९	अचल. {	१२१	३६२
अंगविक्षेप.	५९	१९६		१७४	९३
अंगसंस्क्रिया.	११२	२९९	अचलभ्रातृ.	६	३१
अंगहार.	५०	१९६	अचला.	१६१	१
अंगारक.	२१	३०	अचिरप्रभा.	१८९	१७०
अंगारधानी.	१७४	८६	अचिरा.	७	३९
अंगारपात्री.	१७४	८६	अचेष्टता.	५४	२२१
अंगारशकटी.	१७४	८६	अच्युत. {	१६	७
अंगिका.	११८	३३८		३७	१२८
अंगीकार.	५०	१९२	अच्युताग्रज. {	२९	८५
अंगीकृत.	२५०	१२४		३९	१३९
अंगुरी.	१०४	२५६	अच्छ.	१८२	१३७
अंगुल. {	१०४	२५६	अच्छमल्ल.	२१९	३५५
	१४८	५१८	अच्छुता.	४२	१५४
अंगुलि.	२९	२९०	अज. {	३६	१२५
अंगुली.	१०४	२५६		३७	१२८
अंगुलिमुद्रा.	११६	३२८	२१६	३४१	
अंगुलीयक.	११६	३२७	अजकाव.	३५	११५
अंगुष्ठ.	१०४	२५६	अजगर. ...	२२१	३७१
अंघ्रि.	१०८	२८०	अजंगम.	२४५	९०
अंघ्रिनामन्.	१९२	१८७	अजजीविक.	१५३	५५३
अंघ्रिप.	१९१	१८०	अजदेवता.	२१	२८
अंघ्रिस्कन्ध.	१०९	२८१			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
अजनामक.	१७९	१२०	अज्ञान.	१३	७२
अजन्य.	२२	४०	अञ्चल.	२३३	१०
	१३८	४६०		११६	३३१
अजप.	१४९	५२१	अंजन.	२९	८४
अजमीढ.	१२३	३७१		११९	३५०
अजर्य्य.	१२७	३९५	१७९	११९	
अजराभीरु.	४०	१४१	अंजनाधिका.	२२०	३६४
अजस्र.	२४७	१०७	अंजनिका.	२२०	३६४
अजा.	२१६	३४१	अंजलि.	१०५	२६२
अजाजी.	७४	८६	अंजलिकारिका.	१७२	८०
अजातशत्रु.	१२३	३७१	अंजस.	६६	३९
अजानेय.	२१०	३००	अंजसा.	२५५	१६६
अजित.	५	२५	अटनी.	१३५	४३९
	७	४१	अटवी.	१७६	९०
अजितवला.	७	४३	अटाल्या.	२५१	१३७
अजिन.	१११	२९४	अट्ट.	१६७	४७
अजिनपत्रिका.	२२६	४०२		१७०	६८
अजिर.	१७०	७०	अट्टहास.	५३	२११
अजिह्व.	२४५	९२	अट्टहासिन.	३४	१११
अजिह्वग.	१३५	४४२	अट्टालक.	१६७	४७
अञ्जुका.	५८	२४८	अड्डन.	१३६	४४७
अण.	६२	१६	अणक.	२४३	७८

शब्द	पृष्ठम्	श्लोक	शब्द	पृष्ठम्	श्लोक
अणव्य.	१६५	३२	अतिभी.	३०	९५
अणि. {	१३२	४२०	अतिमर्याद.	२५२	१४२
	१७२	७९	अतिमात्र.	२५२	१४२
अणिमन्.	३५	११६	अतिमुक्तक.	१९६	२१३
अणीयस्.	२४१	६४	अतिरक्त.	२४४	८५
अणु.	२४१	६२	अतिवाहिक.	२३०	१
अंड. {	२२४	३८५	अतिवृष्टि.	९	५९
	१०८	२७५	अतिवेल.	२५२	१४२
अंडक.	१०८	२७५	अतिशय. {	९	५७
अंडकोश.	१०८	२७६		२५२	१४२
अंडज. {	२२३	३८३	अतिसर्जन.....	२५४	१५५
	२२७	४०९	अतिसारकिन्.	१८१	१२४
	२२९	४२१	अतिस्थिर.....	२४५	८९
अतसी.	२०१	२४५	अतिस्निग्धमधुरत्व. १२		६७
अतिकृत्सित	६२	१४	अतिहास.....	५३	२१२
अतिक्रम.	२५२	१४०	अतीव.	२५६	१७१
अतिजव.	८६	१५८	अत्तिका.	५८	२४९
अतिथि.	८७	१६३	अत्यंतगामिन्.	८६	१५९
अतिथिपूजन.	१४३	४८६	अत्यंतीन.	८६	१५९
अतिदूर.	२४५	८८	अत्यय. ...	५७	२३७
अतिपथिन्.	१६८	५०	अत्यर्थ.	२५२	१४१
अतिपात.....	२५२	१४०	अत्यल्प.	२४१	६४

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
अत्याकार.....	७८	१०६	अधर्मवेधिता.	१२	६८
अन्नभवान्.	५९	२५०	अधवा.	९४	१९५
अत्रिद्वगूज.....	१९	१९	अधस्.	२५५	१६२
अत्रेयी.	९४	१९९	अधस्तात्.....	२५५	१६२
अथर्वन्.	४४	१६३	अधःक्षिप्त.	२४९	११८
अदन.	७५	८८	अधिक.	२४४	८५
अदभ्र.	२४१	६२	अधिकार्मिक.	१२६	३८९
अदृष्ट.	५३	२१६	अधिकांग. ...	१३३	४३१
अदस्युत. {	५२	२०९	अधिकरण.	४५	१६९
	५३	२१७	अधिकार.	१२९	३८६
अदस्युतत्व.....	१२	६९	अधिकृत.	१२५	४०८
अद्धार.	६९	५८	अधिक्रम.	२५३	१४६
अद्रि. {	१९१	१८०	अधिक्षिप्त.....	७८	१०४
	१७४	९३	अधित्यका.	१७६	१०१
	३०	८८	अधिप.	६३	२२
अद्रिजा.	३५	११८	अधिभू.	६३	२२
अद्रिराज्.	१७५	९३	अधिरोहिणी.	१७२	७९
अधम.	२४३	७७	अधिवासन.	११२	३०१
अधमर्ण.	१५२	५४६	अधिभ्रयणी.	१७३	८४
अधर. {	१०२	२४५	अधिष्ठान.	१६६	३८
	६२	११	अधीरा.	९४	१९९
			अधीश्वर.	४	२३
			अधुना. ...	२५५	१६६

शब्द	पृष्ठम्	श्लोक	शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः
अच्यूढा.	९३	१९१	अनंगासुहृद्.	३५	११४
अघृष्ट.	७६	९७	अनंग.	४०	१४१
अघोऽशुक.	११७	३३६	अनगार.	१३	७५
अघोऽक्षज.	३७	१२८	अनङ्गान्.	२१४	३२३
अधोभुवन....	२३१	६	अनङ्गुही.	२१५	३३१
अधोमर्मन्....	१०८	२७६	अनङ्गाही	२१५	३३३
अधोमुख.	८०	१२१		२२१	३७३
अधोवदन....	१०	६१		१५१	५३९
अध्यक्ष.	१२५	३८६	अनंत.	३९	१३८
अध्ययन.	१४३	४८५		५	२६
अध्यवसाय.	५३	२१४		२७	७७
अध्याहार.....	५७	२३७	अनंतजित्.....	५	२८
अध्युपगत....	२५०	१२५	अनंतवीर्य ...	९	५५
अध्येषणा.....	६९	५२			
अध्वग.	८६	१५७	अनंता. }	२०३	२५८
अध्वनीन.....	८६	१५७		१६१	१
अध्वन्.	१६७	४२	अनंतर. ...	२४५	८७
अध्वन्य.	८६	१५७	अनन्य. ...	२४२	७५
अध्वर.	१४३	४८४	अनन्यज.	४०	१४१
अध्वरथ. ...	१३१	४१६	अनतिविलंबिता.	१२	६९
अध्वर्यु ...	१४२	४८३	अनन्यवृत्ति.	२४६	९४
अनक्षर.	४८	१८०	अनर्गल.	२४७	१०२
अनाक्षि.	१०१	२४०	अनवधानता.	२३४	१८

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोक	शब्द.	पृष्ठम्	श्लोक
अनवरत.	२४७	१०७	अनिली.	१८८	१६९
अनवस्कर....	२४२	७२	अनिश. {	२०	२६
अनवस्थिति.	५५	२२९		२५५	१६७
अनश्वर.	२४५	८९		२४७	१०७
अनस.	१३१	४१७	अनिष्टदुष्टधी.	७७	१०१
अनादर.	२४९	११५	अनीक. {	१३०	४१०
अनादृत.	२४८	११५		१३९	४६१
अनामय.	८३	१३८	अनीकस्थ....	१२५	३८६
अनामिका.	१०४	२५७	अनीकिनी.	१३०	४०९
अनारत.	२४७	१०७	अनुक. ...	७६	९८
अनार्यज.	११२	३०४	अनुकंपा.	६५	३३
अनालंबिन्.	५१	२०२	अनुकर्ष.	१३२	४२१
अनाविल. ...	२४२	७२	अनुकार.	२४६	९९
अनाह.	८२	१३५	अनुकूल.	१०	६१
अनाहत.	११७	३३५	अनुकूलता	२३३	१३
अनच्छ.	१८२	१३७	अनुक्रम.	२५२	१३९
अनिमिष. {	१५	२	अनुक्रोश.	६५	३३
	२२७	४१०	अनुग.	२४५	९३
अनिरुद्ध.	१४१	१४४	अनुगामिन्.	८६	१५९
अनिल. }	१९०	१७२	अनुग्रह.	२५२	१४४
	८	५१	अनुचर.	८६	१६०
अनिलसख.	१५	४	अनुज.	९७	२१६
	१८८	१६५	अनुजीविन्.	८६	१६०

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः
अनुतर्षण.	१९६	५७०	अनुरोध.	१२७	३९७
अनुताप.	२३३	१४	अनुलाप.	४९	१८८
अनुत्तम.	२४२	७५	अनुवत्सर.	२७	७३
अनुत्तर. {	२४२	७४	अनुवृत्ति.	१२७	३९७
	६२	११	अनुशय.	२३३	१४
	१६	८	अनुष्ण.	६८	४८
अनुत्तरोपपाति-			अनुहार.	२४६	९९
कदशा ...	४३	१९८	अनूचान.	१३	७७
अनुदारक.	२१२	३१४	अनूप.	१६३	१९
अनुनय.	२५२	१३९	अनूरु.	१८	१६
अनुपद.	२४५	९३	अनृजु.	६६	४०
अनुपदिन्.	८६	१५५	अनृत. {	२५६	१७०
अनुपदीना.	१५७	५७९		४७	१७९
अनुप्लव.	८६	१६०		१५०	५३०
अनुभव.	२५४	१५६	अनेकप.	२०७	२८३
अनुभाव.	५७	३४०	अनेकजातिवै-		
अनुमति.	२५	६४	चिञ्चय. ...	१२	६९
अनुयोजन.	४७	१७७	अनेकडमूक.	४२	१२
अनुयोग.			अनेहस्.	२२	४०
अनुयोगकृत्	१३	७७	अनोकह.	१९१	१८०
अनुरति.	५२	२१०	अंत. {	१६४	२८
अनुराग.	५२	२१०		२४६	९५
अनुराधा.	२०	२७			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
अंतःकरण	२३२	५	अंतर्मनस्.....	७७	९९.
अंतःपुर.	१२६	३९१	अंतर्वह्नी.	९५	२०२.
अंतक.	३१	९८	अंतर्वाणि.	६१	९
अंतकृद्दशा....	४३	१५८	अंतर्वेदि.	१६३	१५
अंतर.	२५३	१४५	अंतर्विगाहन.	२५१	१३६
अन्तर्.	२५७	१७४	अंतर्वेशिक....	१२६	३९०
अंतरा.	२५७	१७४	अन्तर्हित.	२४८	११३
अन्तराय.	२५२	१४५	अन्तावसायिन्. {	१५८	५८७
अन्तराल.	२४६	९६		१६०	५९७
अन्तरीक्ष.	२७	७७	अन्तिक.	२४४	८६
अन्तराय.	१३	७१	अन्तिकतम.	२४५	८८
अन्तरीप.	१८४	१४४	अन्तिका.	१७३	८४
अन्तरीय.	११७	३३७	अन्तिकाश्रय.	१७०	६६
अन्तरे.	२५७	१७४	अन्तिम.	२४६	९५
अन्तरेण. {	२५७	१७४	अन्तेवासिन्. {	१४	७८
	२५५	१३३		१६०	५९७
अन्तर्गत.	२५१	१३१	अन्त्य. {	२४६	९५
अन्तर्गद्गु.	२५३	१५२		१५१	५३८
अन्तर्ज.	२०५	२६८	अन्त्यवर्ण.	१५४	५५८
अन्तर्धा.	२४८	११३	अन्डुक. {	२९	२९५
अन्तर्धि. ...	२४८	११३		२१७	३४६
अन्तर्द्धार.	१७१	७३	अन्ध.	८०	१२१

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
अंधकार.	२५	६०	अपक्रिया.	२५३	१५१
अंधकासुहृद्.	३५	११४	अपक्रम.	१३९	४६७
अंधतमस.....	२५	६०	अपगत.	६६	३८
अंधस्.	६९	५९	अपघन.	९९	२३०
अंधु.	१८७	१५७	अपचय.	२५५	१६०
अन्न.	६९	५९	अपचित.	७९	१११
अन्नकोष्ठक.	१७२	७८	अपदांतर.	२४५	८७
अन्यचक्र.	१०	५९	अपटी.	११८	३४४
अन्यत्.	२४७	१०४	अपट्ट.	८१	१२३
अन्यतरत्.....	२४७	१०४	अपतर्पण.	८३	१३७
अन्यभृत्.	२२४	३८८	अपत्य.	९५	२०६
अन्यशास्त्रक.	१४९	५२१	अपत्यपथ.....	१०७	२७३
अन्याविद्ध....	२४९	११८	अपत्रपा.	५५	२२५
अन्योन्य.	२५१	१३५	अपत्रपिण्डु.	६९	५४
अन्वक्ष.	२४५	९३	अपथ.	१६८	५०
अन्वक्.	२४५	९३	अपदिश.	२८	८१
अन्वय.	८८	१६७	अपध्वस्त.....	७८	१०४
अन्वर्थ.	४६	१७१	अपमित्यक.	१५२	५४५
अन्वष्ट.	८६	१५५	अपयान.	१३९	४६६
अन्ववाय.....	८७	१६७	अपस्मार.	५७	२३५
अन्विष्ट.	२५०	१२७	अपररात्र.	२५	६९
अन्वेषित.	२५०	१२७	अपरा. {	२८	८१
अप् आपः....	१८२	१३५		२९	२९४

शब्दानुक्रमणिका

१३

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोक	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
अपराजिता.	१९७	२२२	अपहास.	५३	२१२
अपराद्धेषु.....	१३४	४३६	अपांग.	१०२	२४३
अपराध.	१३०	४०८	अपांगदर्शन.	१०२	२४२
अपर्णा.	३५	११७	अपांगदेश.....	२९	२९१
अपलाप. ...	४९	१९०	अपाची.	२८	८१
अपलासिका,	६९	५७	अपाच्.	२८	८२
अपरक.	१६९	६१	अपाचीत.	२८	८२
अपवर्ग.	१३	७४	अपाटव.	८१	१२६
अपवन.	१९१	१७७	अपान. {	१०८	२७६
अपवर्जन.....	६८	५१		१९०	१७४
अपवाद.	४८	१८५	अपामार्ग.	१८२	१३९
अपचारित.....	२४८	११२	अपावृत्त.	२१२	३३१
अपचारण.....	२४८	११३	अपावृत्त.	६३	१९
अपविद्ध.	२४८	११०	अपाश्रय.	१७२	७८
अपशब्द.	२४३	७९	अपासन.	६६	३६
अपृष्टु.	२४७	१०१	अपी.	२०	२७
अपष्टुर.	२४७	१०१	अपिधान.	२४८	११३
अपसव्य. {	२४७	१०२	अपिनद्ध.	१३३	४२९
	२४७	१०१	अपुनर्भव. ...	१३	७३
अपस्कर.	१३२	४२२	अपूप.	७०	६२
अपस्नान.	६६	३९	अपृष्ट.	२१०	२९७
अपहार.	२५५	१६०	अपोह.	५५	२२५
			अप्सरःपति.	२९	८७

शब्द.	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्द.	पृष्ठम्	श्लोकः
अप्यिक्त.	१८८	१६४	अभाषण.	१३	७६
अप्सरस्.	३१	९७	अभिक्रम. } } }	१३८	४९५
अप्रकीर्णप्रसृतत्व.	११	६७		२५३	१४६
अप्रधान.	२४३	७७		२५३	१४८
अफल.	२५३	१५२	अभिख्या. } } }	४७	१७४
अवद्ध. ...	४८	१८१		४९	१८७
अवला.	८८	१६८		अभिचर.	८६
अवाध.	२४७	१०२	अभिचार.	१४४	४९४
अल. }	७	४६	अभिजन.	८७	१६७
	१९	१९	अभिजात.	८७	१६६
अलहस्त.	१७	१०	अभिज्ञ.	६१	७
अलवांधव.	१७	१०	अभिज्ञान.	१९	२०
अलिनीपति.	१७	११	अभिधा.	४७	१७४
अब्द. .	२७	७३	अभिध्या.	७६	९५
अब्धिज.	३१	९६	अभिनंदन.	५	२५
अब्धिमंडूकी.	२०५	२७०	अभिनय.	५०	१९६
अब्धिकफ.	१८४	१४३	अभिनव.	२४४	८४
अब्धिशयन.	३७	१२८	अभिनिर्मुक्त.	१४९	५२४
अब्ध्याग्नि.	१८९	१६६	अभिनिर्घाण.	१३७	४५३
अब्रह्मण्य.	५८	२४९	अभिनिवेश.	२५१	१३६
अभयद.	५	२४	अभिनीत.	१२९	४०७
अभया.	१९६	२१२	अभिपन्न.	८४	१४३
अभाव.	२५४	१५३			

शब्दानुक्रमणिका

१५

शब्द	पृष्ठम्	श्लोक	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
अभिप्राय.	२३४	१९	अभिसंपात.	१३९	४६१
अभिभव.	७८	१०४	अभिसारिका.	९३	१९३
अभिभूत. {	७८	१०५	अमीक. ...	७७	९८
	१४०	४६९	अमीक्षणम्.....	२५५	१६७
अभिमंत्रण.....	४७	१७४	अमीपंग. ...	४८	१८६
अभिमुख.	२४२	७३	अमीषु.	१८	१३
अभिमान.	५६	२३१	अभ्यग्र.	२४४	८६
अभिमाति.....	१२७	३९३	अभ्यंजन.	७४	८१
अभियाति	१२६	३९२	अभ्यंतर.	२४६	९६
अभियोग.	५३	२१४	अभ्यमित.	८१	१२३
अभिराम.	२४३	८०	अभ्यमित्रीण.	१३८	४५६
अभिरूप.	६१	५	अभ्यमित्रीय.	१३८	४५६
अभिलाव.....	२५४	१५७	अभ्यमित्र्य.	१३८	४५६
अभिलाष.....	७६	९३	अभ्यर्ण.	२४४	८७
अभिलाषुक,	७६	९३	अभ्यवस्कंद.	१३९	४६४
अभिवादक.	६२	१३	अभ्यवहार.	७५	८७
अभिवादन.	१४६	५०८	अभ्याख्यान.	४८	१८२
अभिव्याप्ति.	२५४	१५३	अभ्यागम.....	१३९	४६१
अभिशास्त.....	७७	१००	अभ्यागत....	८७	१६३
अभिपत्र.	१५६	५६९	अभ्यागारिक.	८४	१४२
अभिषेणन....	१३७	४५४	अभ्यादान....	२५३	१४६
अभिसंधान.....	६६	४०	अभ्यांत.	८१	१२३

शब्द	पृष्ठम्.	श्लोक	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोक
अभ्यामर्ह.....	१३९	४६२	अमर्ष.	५६	२३४
अभ्यास.	१३७	४६२	अमर्षण	६९	५६
	२४४	८६	अमल.	१७९	११७
अभ्यासादन.	१३९	४६४	अमा.	२६	६४
अभ्युत्थान.	८७	१६५	अमांस.	१५५	१६३
अभ्युदित.....	१४९	५२४	अमांस.	१९	११३
अभ्युपगम.	५०	१९२	अमात्य.	१२५	३७८
अभ्युपपत्ति.	२५२	१४४	अमात्य.	१२५	३८३
अभ्युपाय.....	५०	१९२	अमावासी....	२६	२५
अभ्युपा.	७०	६३	अमावस्या....	२६	६४
अभ्योप.	७०	६३	अमावास्या.	२६	६५
अभ्र.	२८	७८	अमिक.	७६	९८
अभ्रक.	१७९	११७	अमित्र.	१२७	३९३
अभ्रपथ.	२८	७७	असुक्त.	१३४	४३८
अभ्रमातंग.	३०	९१	असुत्र.	२५५	१६४
अभ्रमुप्रिय....	३०	९१	असुज्यपुत्र.	८७	१६६
अभि.	१५१	५४२	अमृत.	१८२	१३५
अभ्रेप.	१२९	४०७		१५०	५३०
अमम.	८	५४	अमृत.	१३	७३
अमर.	१५	१		१५	३
अमरावती....	३०	९२	अमृतसू.	१४५	४९८
अमर्त्य.	१५	२		१९	१८

शब्दानुक्रमणिका

१७

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
अमृतद्युति.	१९	१९	अयन. } अयस्.	२७	७२
अमृता.	१९७	२२३		१६७	४९
अमृतासंग.	१७९	११९	१७६	१०४	
अमेघ.	६२	१६	अयाचित.	१९०	९३०
अंबक.	१०१	२३९	अयि.	२९६	१७३
अंबर. }	२८	७७	अयुत.	१९१	९३७
	११६	३३०	अयोग्र.	१७३	८३
अंबष्ठ.	१९४	९९९	अयोघन.	१९८	९८४
अंबा. }	९९	२४९	अयोध्या.	१६६	४१
	९८	२२१	अर. }	९	२७
७	४९	२२		४२	
अंघिका.	३९	११७	अरघट्ट.	१२०	३९७
अंबु.	१८२	१३९	अरजस्.	९०	१७४
अंबुकूर्म.	२२८	४१६	अरणि.	१४३	१८९
अंबुप.	२२९	३९९	अरण्य.	१९०	१७६
अंबुरस.	१७१	७९	अरण्यश्वन्.	२१९	३९७
अंबूकृत.	४८	१८१	अरति. }	१३	७२
अंभस्. }	१८९	१७०		९९	२२८
	१८२	१३९	अरलि.	१०९	२६३
अम्ल.	२३९	२४	अरर.	१७१	७२
अम्लिका.	१९९	२०९	अररि.	१७१	७२
अयंत्रित.	२४७	१०२			

शब्द	पृष्ठम्.	श्लोक.	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोक.
अरविद्. १९८	२२६	अर्क. }	१६	६
अराति. १२७	३९३		१७	९
अराल. २४५	९३	अर्कज.	३१	९६
अरि. }	१२७	३९३	अर्कसूनु.	३१	९८
	१३२	४१९	अर्कवांधव.	४२	१५०
	१९५	२०५	अर्करेतोज....	१८	१९
	१७०	६३	अर्कसोदर....	३०	९१
	७२	७२	अर्कतनय	१२४	३७५
अरिष्ट.	२२	३९	अर्गला.	१७१	७०
	३८	१३४	अर्घ. ८७	१६४
अरिष्टनेमि	५	२९	अर्गलिका....	१७१	७१
अरु. ८१	१२९	अर्घ्य. ८७	१६४
अरुण. }	१८	१६	अर्घ्य. ७९	११०
	१७	९	अर्चा. }	७९	१११
अरुणसारथि.	१८	१२	२४६	९९	
अरुणावरज....	४१	१४४	अर्चित.	७९	१११
अरुणोपल....	१८१	१३०	अर्चिस्. }	१८९	१६८
अरुंतुद.	८७	१६५		१८९	१६८
अरुंधती.	१४७	५१३	१८	१३	
अरुंधतीजानि.	१४७	५१३	अर्चिष्मत्.	१८८	१६४
अरे.	२५६	१७३			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
अर्जुन.	१९४	२०१	अर्दना.	६८	५२
	२०३	२६१	अर्ध.	२४२	७०
	२३५	२९	अर्धगुच्छ.....	११५	३२४
	१२३	३७२	अर्धजाह्नवी.	१८५	५०
	१२२	३६६	अर्धमालव.	११५	३२३
अर्जुनध्वज.	१७८	११०	अर्धरात्र.	२५	६९
	१२३	३६९	अर्धवीक्षण....	१०१	२४१
अर्जुनी.	२१५	३३१	अर्धहार.	११५	३२४
	१८५	१५२	अर्धाबु.	७२	७३
अर्णव.	१८३	१३९	अर्धेन्दु.	१३६	४४४
अर्णवमंदिर.	३२	१०२	अर्बुद.	१५१	५३८
अर्णस्.	१८२	३५	अर्म.	६०	२
अस्ति.	१३५	४३९	अर्यमन्.	१६	९
अर्थ.	२५३	१५०	अर्यमदेवा.....	२०	२६
	३३	१०६	अर्या. }	२५१	१३६
१५०	५३२	१४९		५२८	
अर्थना.	६८	५२		३५	११७
अर्थप्रयोग.....	१५२	५४४	अर्याणी.	९२	१८७
अर्थवाद.	४८	१८४		९२	१८८
अर्थविज्ञान.	५५	२२५	अर्वन्.	२१०	२९९
अर्थिक.	१३८	४५८	अर्वाक्.	२४३	७९
अर्थिन्.	६८	५२		२५७	१७८
अर्थ्य.	१८०	१२८	अर्शास्.	८१	१२५

शब्द	पृष्ठम्	श्लोक	शब्द.	पृष्ठम्	श्लोकः
अशौघ. २०२	२५५	अलिङ्. १७१	७६
अशौयुज्. ८१	१२५	अलीक. } ४७	१७९
अर्हणा. ७९	१११	अलीनक. १०१	२३७
अर्हत्. ४	२३	अलोक. १७७	१०८
अर्हित. ७९	११०	अल्प. २३२	१
अल. २०६	२७७	अल्पतनु. २४१	६२
अलं. २५५	१६३	अल्पमारिष... ८०	११७
अलक्. १००	२३३	अल्पिष्ट. २०१	२१०
अलका. ३३	१०५	अल्पीयस्. २४१	६४
अलक्त. ११९	३५०	अवकर. २४१	६४
अलक्ष्मी. २३४	१६	अवकंपित..... १७३	८२
अलंकरिष्णु. ६९	५३	अवकृष्ट. ५	३१
अलंकर्मीण.... ६३	१८	अवकीर्णिन्. ७८	१०४
अलंकार. ११४	३१३	अवकीर्ण. १४८	५१८
अलंकारसुवर्ण. १७८	११२	अवकीर्ण. २४८	११२
अलर्क. २१७	३४६	अवकेशिन् १९१	१८२
अलस. ६७	४७	अवगणित..... २४८	११५
अलसेक्षणा. ८८	१६९	अवगत. २५१	१३२
अलात. १८९	१६९	अवग्रह. } २८	८०
अलावू. १९७	२२१	अवग्रह. } २९	२९२
अलि. २०६	२७८	अवग्रह. २८	८०
अलिक. १०१	२३७	अवघात. १७३	८३
अलिजर. १७४	८८			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
अवचूल.	१३१	४१४	अवंति. }	१६४	२२
अवज्ञा.	२४९	११५	अवघात.	१६६	४२
अवज्ञात.	२४८	११५	अवभृथ.	१५९	५९५
अवट.	२३१	७	अवभ्रट.	१४५	४९८
अवट्ट.	१०३	२५०	अवम.	७९	११५
अवटीट.	७९	११५	अवमत.	२४३	७८
अवंचित.	७९	१११	अवमतांकुश.	२४८	११५
अवतमस.	२५	६०	अवमई.	२०८	२८८
अवतोका.	२१५	३३३	अवमानित.	१३९	४६४
अवदंश.	१५६	५७१	अवयव.	२४८	११५
अवदात. }	२३५	२९	अवरज.	९९	२३०
	२४२	७२	अवरति.	९७	२१६
अवदान.	१४१	४७५	अवरोध.	२५४	१५८
अवदारण.	१५३	५५६	अवरोधन.	१२६	३९१
अवद्य.	२४३	७८	अवरोधिक.	१२६	३९१
अवधान.	२३३	१४	अवर्ण.	१२६	३९०.
अवधि.	१६४	२८	अवलग्न.	४८	१८५
अवध्वस्त.	२४८	११२	अवलिप्तता.	१०७	२७१
अवन.	२५२	१३८	अवलोकन.	५५	२३०
अवनत.	२४५	९२	अववाद.	१०१	२४१
अवनाट.	७९	११५	अवश्यम्.	४९	१९१
अवनि.	१६१	१	अवश्याय.	२५७	१७६
अवमान.	१६४	२८		१८२	१३८

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक	शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः
अवज्वाण.	७५	८८	अवि.	२१७	३४२
अवसक्थिका.	११८	३४३	अवित.	२५१	१३३
अवसर.	२५३	१४५	अविदुग्ध.	२१७	३४४
अवसर्प.	१२७	३९७	अविद्या.	२३३	१०
अवसार्पिणी.	२२	४१	अविनीत. ...	७६	९५
अवसाद.	५५	२०६	अविनीता....	९३	१९२
अवसान.	५७	२३८	अविरल.	२४४	८३
अवसित.	२५१	१३२	अविरति.	१३	७२
अवसंकेम....	७१	६४	अविला.	२१७	३४३
अवस्कर.	१११	२९८	अविलंबित. {	२४६	१०६
अवस्था.	२३३	१३		२४८	११४
अवहस्त.	१०४	२५७	अवी.	९४	१९९
अवहार.	२२८	४१७	अवृष्टि.	९	५९
अवहित्या.....	५५	२२८	अवेक्षा.	२५४	१५४
अवहेलन.....	२४९	११५	अव्यवहित....	२४५	८७
अवाच्. }	२५५	१६२	अव्याहृतत्वं.	११	६५
	६२	१३	अव्युच्छित्ति.	१२	७०
	८०	१२१	अशना.	६९	५७
अवाक्श्रुत....	६२	१२	अशनायित.	६९	५६
अवाप्र.	२४५	९२	अशन. }	६९	५९
अवाच्य.	४८	१८०		७५	८७
अवार.	१८४	१४५			
अवारपार....	१८२	१३९			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
अशानि. {	१८९	१७१	अश्वत्थ.	२१३	३१९
	३०	९४	अश्वमेधीय.	२११	३०९
अशित.	७५	९०	अश्वयुज्.	२०	२२
अशिश्वी.	९३	१९३	अश्ववारण....	२१८	३५२
अशुभ.	२३४	१६१	अश्ववार.	१३२	४२५
अशेष.	२४२	६९	अश्वसेन.	६	३७
अशोक.	१४४	२०१	अश्वसेननृपनं-		
अशोका.	७	४४	दन.	१२०	३५६
अश्मगर्भ.	१८१	१३०	अश्वा.	२१०	२९९
अश्मज.	१८०	१२८	अश्वारोह....	१३२	४२५
अश्मंतक.	१७३	८४	अश्विन.	३१	९५
अश्मरी.	८२	१३४	अश्विनी.	२०	२२
अश्रान्त.	२४७	१०७	अश्विनीपुत्र.	३१	९५
अश्रि.	१७२	७९	अश्वीय.	३३९	१६
अश्रु.	५४	२२१	अपङ्क्षीण.	१२९	४०५
अश्लील.	४८	१८०	अष्टपाद्. {	२१८	३५२
अश्लेषा.	२०	२५		२०६	२७१
अश्लेषाभू.	२२	३६	अष्टमंगल....	२११	३०३
	७	४६	अष्टमूर्त्ति.	३३	११०
अश्व. {	२१०	२९८	अष्टश्रवण.	३७	१२५
	२०	२२	अष्टापद. {	८५	१५१
अश्वकिन.....	२०	२२		१७७	१०९
अश्वग्रीव.	१२१	३६३	अष्टिवत्.	१०८	२७८
अश्वतर.	२२२	३७७			

शब्द.	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
असकृत्.	२१६	१६७	असुराण्ड.	१७८	११५
असगर्द.	२२१	३७१	असुर. } }	१५	३
असदध्येत्.	१४९	५२१		४२	१५२
असंकुल.	१६८	५२		१०९	२८५
असती.	९३	१९२	असूक्षण.	२४९	११५
असक्त.	२४७	१०७	असूया.	५७	२३७
अहसन.	१२७	३९३	असूक्ष्प.	३१	१०१
असंमति.	८६	१५५	असूक्कर.	१०९	२८४
असंख्य.	१५१	५३९	असूग्धरा.	१११	२९४
असार. ...	२४४	८२	असृज्. } }	१०९	२८३
असि.	१३६	४४६		१०९	२८५
असिक.	१०२	२४५	असौम्यस्वर.	६२	१३
असिक्ती.	९२	१८५	अस्त. } }	२४९	११८
असित. {	२२	३४		२५७	१७५
	२३६	३३		१७५	९३
असितानन.	२१९	३५८	५७	२३८	
असिधावक.	१५७	५८०	अस्तर.	११८	३४४
असिधेजु.	१३६	४४८	अस्ताग. } }	१८२	१३६
असिपत्रक.	२०३	२६०		८	५१
असिपुत्री.	१३६	४४८	अस्ति.	२५७	१७७
असु.	२३२	३	अस्तिमत्.	८३	१४१
असुख.	२३२	६	अस्तिनास्तिप्र-		
असुमत्.	२३२	२	वाद.	४४	१६१

शब्द	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
अस्ताद्य.	१८२	१३६	अस्तु.	१४	२२१
अस्तु.	२५५	१६४	अस्वम्.	१५	३
अस्तेय.	१४	८०	अस्वश्लाघान्य-		
अस्त्रग्राम.	२३८	५०	निदता.	११	६७
अस्त्र. }	१३५	४३९	अस्वर.	६२	१३
	१३४	४३७	अहंयु.	७६	९७
	१७२	८०	अहंकार. ...	५५	२३०
अस्थाद्य.	१८२	१३६	अहंकृत. ...	७६	९७
अस्थिस्रोह.	१११	२९२	अहत.	२४९	११९
अस्थिसंभव.	१११	२९२	अहन.	२४	५२
अस्थिभुज.	२१७	३४५	अहमहमिका.	५६	२३१
अस्थिकृत.	११०	२८८	अहंपूर्विका.	५६	२३३
अस्थि. }	१०९	२८३	अहंमति.	२३३	१०
	११०	२८९	अहर्मणि.	१७	९
अस्थिधन्वन्.	३४	१११	अहर्वाधव.	१७	१०
अस्थिविग्रह.	३६	१२४	अहर्मुख.	२४	५२
अस्थिपंजर.	११०	२९२	अहस्कर.	१७	११
अस्थिर. }	७७	१०१	अहि.	२२१	३६८
	२४५	९१	अहिक.	२२	३५
अस्फुट.	४८	१८०	अहिकोश.	२२३	३८१
अस्फुटवाच्.	६२	१३	अहिच्छत्र. }	१६४	२६
अस्र. }	५४	२२१		२०३	२६३
	१०९	२८६	अहित.	१२७	३९३

शब्द	पृष्ठम्	श्लोक	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
अहिकांत.	१९०	१७२	आकुल. ...	२४८	१०८
अहितुंडिक.	८५	१५२	आकृत.	२३४	१९
अहिभृत्. ...	३४	११३	आविष्कृत ...	२४८	११४
अहिभय.	५३	२१५	आक्रंद. ...	१३९	४६३
अहिर्बुध.	३४	१११	आक्रम.	२५३	१४७
अहिर्बुधदेवता.	२१	२८	आक्रीड.	१९१	१७८
अहिंसा. ...	१४	८०	आक्रोश.	४८	१८६
अहोपुरुषिका.	५६	२३२	आक्षेप.	४९	१८६
अहोरात्र.	२४	५२	आखनिक.....	२१९	३५४
अहाय.	२५५	१६६	आखल्यादि.	२४०	५७
आ.			आखंडल.	२८	८५
आं.	२५७	१७६	आखु.	२२०	३६६
आकार..	१७६	१०२	आखुग. ...	३६	१२१
आकल्प. }	८१	१२७	आखेट.	१५९	५९१
	११२	२९९	आख्या.	४७	१७४
आकार.	२५३	१४९	आक्षपाद. ...	१४९	५२६
आकारगोपन.	५५	२२८	आगंतु. ...	८७	१६३
आकारण.	४७	१७५	आगम.	४३	१५६
आकालिकी.	१८९	१७१	आगस्.	१२९	४०८
आकारण.	४७	१७५	आग्नीघ्न ...	१४२	४७८
आकालिकी.	१८९	१७१	आग्नेय. }	१०९	२८५
आकाश.	२७	७७		२२	७
आकीर्ण.	२४८	१०९	आग्रहायणिक.	२६	६६

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
आम्रहायणी.	२६	६४	आजि.	१३९	४६१
आघाट.	१६४	२८	आजीव.	१६०	६२९
आघार.	७२	७१	आजू.	२३०	१
आघ्रात.	७६	९०	आज्ञा.	४९	१९१
आघ्राण.	७६	९०	आज्य.	७२	७१
आंगिक.	६०	१९७	आंजनेय.	१२३	३६९
आंगिरस.	२१	३३	आटि.	२२६	४०४
आचमन.	१४६	६०१	आटोप.	२६१	१३६
आचाम.	२४१	६७	आडंबर.	१३९	४६३
आचार.	१४६	६०७	आढक.	१६२	६६०
आचारवेदी.	१६३	१४	आढकी. } १७९	१२२	
आचारांग.	४३	१६७	आढकी. } २००	२४१	
आचार्य.	१४	७८	आढ्यवेइंमन्.	१७२	८१
आचार्या. {	९२	१८७	आढ्य.	६३	२१
	९२	१८८	आणवीन. ...	१६६	३२
आचार्याणी....	९२	१८७	आतंक.	६३	२१६
आचित. {	१६२	६४९	आततायिन्.	६६	३६
	२४८	१०९	आतप. ...	१८	१६
आच्छाद.	११६	३३०	आतपवारण.	१२६	३८१
आच्छुरितक.	६३	२१२	आतर.	६१२	६४३
आच्छोदन.	१६९	६९१	आतापिन्.....	२२६	४००
आजक.	२३९	६३	आति.	२२६	४०४
आजगव.	३६	११६	आतिथेयी.....	८७	१६३

शब्द.	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्द.	पृष्ठम्	श्लोकः
आतिथ्य.	८७	१६३	आदि.	२४६	९५
आतुर.	८१	१२३	आदितेय.	१५	२
आतव्.	२५२	१४०	आदित्य. {	१६	९
आतोद्य.	५१	२००		२०	२५
आत्तगंध.	७८	१०४	आदित्यसूत्र.	१२३	३६९
आत्मगुप्ता.	१९६	२१७	आदिम.	२४६	९४
आत्मघोष.	२२४	३८८	आदिराज.	१२२	३६४
आत्मज.	९६	२०६	आदीन.	२३३	११
आत्मदर्श.	११९	३४८	आदेश.	४९	१६१
आत्मन्. {	२३२	२	आदेशिन्.	८४	१४६
	२३३	१२	आदेश्ट.	१४२	४८१
आत्मप्रवाद.	४४	१६१	आद्यम.	२४६	९४
आत्मभू. {	३७	१२७	आद्यून. {	७५	९२
	३८	१३१		२३३	७
आत्मंभरि.	७५	९१	आधि. {	५५	२२६
आत्मयोनि.	४१	१४३		१५२	५४६
आत्माशिन्.	२२७	४१०	आध्यान.	५४	२२२
आत्मीय.	९९	२२६	आन.	२३२	४
आत्रेय.	१०९	२८४	आनक.	५२	२०७
आथर्वण.	१७०	६३	आनककुंडुभि.	३९	१३७
आदर्श.	११५	३४८	आनत. {	१६	७
आदावर्त्त.	१८६	१५९		२४५	९२

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक.	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
आनन्द. ५१	२०१	आपान. १५६	५७१
आनन. १०१	२३६	आपीड. ११४	३१८
आनन्द.	} ५५	२३०	आपीन. २१६	३३८
		१२१	३६२	आपूपिक. २३९
आनन्दथु. ५५	२३०	आपृच्छा. ४९	१८८
आनन्दन. १२७	३९५		} ५	२४
आनन्दप्रभव.	१११	२९३	आप्त.		१२७
आनय. १४२	४७८	आप्तोक्ति. ४३	१५६
अनाय. १५९	५९३	आप्रपदीन.	११८	३४२
आनाह. २४१	६७	आश्रुव. ११२	३०२
आनुपूर्वी. २५२	१४०	आवद्धमुख. ६२	१५
आंतर. २४६	९६	आभरण. ११४	३१४
आंदोलित २४९	११७	आभीरी. ९२	१८६
आन्वीक्षि-	} ४५	१६५	आभा. २५३	१४८
की.		४५	१६७	आज्ञापण.	
आपगा. १८४	१४६	आभिजात्य.....	१२	६८
आपण. १७०	६८	आभीरपल्लिका.	१७०	६८
आपणिक. १५०	५३१	आभील. २३२	७
आपद्. ८४	१४२	आभोग. २४१	६८
आपन्न. ८४	१४२	आम. ८१	१२७
आपन्नसत्त्वा. ९६	२०३	आमर्गधिन् ...	२३५	२८

शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
आमनस्य.	२३३	७	आयःशूलिक.	६३	१८
आमय.	८१	१२७	आयास.	६७	२३४
आमयाविन्.	८१	१२३	आयुक्त.	१२५	३८३
आमलकी....	१९६	२११	आयुध. }	१३४	४३७
आमिक्षा	१४४	४९५		१७८	११२
आमिष.	१०९	२८६	आयुधिक.	१३४	४३४
आमुक्त.	१३३	४२९	आयुधीय.	१३४	४३३
आमुष्यायण.	८७	१६६	आयल्लाका....	५५	२२८
आमोद. }	५५	२३०	आयुर्वेदिन्.	८३	१३६
	२३५	२६	आयुस्.	२३२	५
आमोदिन्	२३५	२७	आयोगव.	१५४	५६१
आज्ञाय. }	१४	८०	आयोधन.	१३८	४६०
	४४	१६३	आरकूर.	१७८	११३
आम्र.	१९४	१९९	आरक्ष.	२९	२९२
आम्रातक.....	१९६	२१८	आर. }	२१	३०
आम्नेडित.....	४८	१८१		१७८	११३
आम्लवेतस.	७४	८१	आरग्वध.	१५५	२०६
आयत.	२४१	६४	आरण.	१६	७
आयति	२७	७६	आरनाल.	७३	७९
आयत्त.			आरति.	२५४	१५८
आयसी.	१३४	४३३	आरंभ. }	२३७	४२
				२५३	१४६

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
आरभरी.	५१	१९९	आर्य. }	४१	१४६
आरव.	२३६	३६		५८	२४७
आरा.	१५७	५७९		६३	२३
आराधन.	८७	१६१		६७	४३
आराम.	१९१	१७७	आर्यावर्त्त.	१६३	१४
आरालिक.	१२६	३८७	आर्षभि.	१२०	३५६
आराव.	२३६	३६	आर्षभ्य.	२१४	३२५
आरोग्य.	८३	१३८	आर्हत.	१४९	५२५
आरोपितवि- शेषता.	१३	७०	आल.	१८०	१२५
आरोह. }	१७४	२७४	आलंभ.	६५	३५
	२४१	६७	जालय.	१६९	५६
आरोहण. }	१७२	७९	आलवाल.	१८७	१६१
	२५३	१४६	आलस्य. }	५५	२२९
आर्त्तव.	९५	२००		६८	४७
आर्त्ति.	२३२	७	आलाप.	४९	१८८
आर्द्र.	२५०	१२८	आलावर्त्त.	१२०	३५२
आर्द्रा.	२०	२४	आलिन्.	२०६	२७७
आर्द्रक.	२०२	२५५		२०६	२७७
आर्यदूषण.	१२८	४०२	आलि. }	१६५	३१
आर्यपुत्र.	५९	२४९		२४०	५९
			आलिक.	१९१	१८०
			आलिगिन्.	५२	२०७
			आलिगन.	२५२	१४३

शब्द	पृष्ठम्	श्लोक	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक.
आली.	९४	१९३	आविल.	१८२	१३७
आलीढ. ...	१३६	४४१	आविष्ट.	८६	१५५
आलु.	१७४	८७	आविस्.	२५७	१७५
आलुक.	२२१	३७३	आवुक.	५८	२४६
आलेख्य.	१५८	५८६	आवुक्त.	५८	२४६
आलेख्यशेष.	६६	३८	आवृत.	२४८	११२
आलोक.	१८	१५	आवेग.	५७	२३६
आवपन.	१७४	९२	आवेश. }	५७	२३५
आवरण.	१३६	४४७		२५१	१३५
आवर्त्त.	१८३	१४२	आवेशन.	१७०	६६
आवलि.	२४०	५९	आवेशिक.	८७	१६३
आवसथ. }	१६९	६०	आवेष्टक.	१६७	४८
	१६९	५७	आशंका.	५३	२१५
आवसथ्य.	१६९	६०	आशंसित्.	६२	१४
आवसित.	२०१	२४९	आशंसा.	७६	९४
	११६	३२७	आशंसु.	६२	१४
आवाप. }	१२३	१७९	आशय.	२३४	१९
	१८७	१६१	आशा. }	७६	९४
आवाल.	१८७	१६१		२८	८०
आवास,	१६९	५७	आशित.	६९	५८
आविक.	१७१	३३४	आशितंगवीन.	१६५	३०
आविद्ध.	२४५	९२	आशीविष.	२२१	३७०

शब्दानुक्रमणिका

३३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक.	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
आशीस्.	४९	१८६	आषाढामू	२१	३१
आशु. {	१४९	२३४	आसक्त.	६८	४९
	२५५	१६६	आस.	१३५	४३९
आशुग. {	१३५	४४२		२९	२९०
	१८९	१७२	आसन. {	१४	८२
आश्चर्य.	५३	२१७		११९	३४८
आश्रप.	२०	२७		१२८	३९९
आश्रम. {	१४१	४७२	आसना.	२५१	१३४
	१७०	६७	आसंदी.	११९	३४८
आश्रय. {	१२८	३९९	आसन्न.	२४४	८७
	१६९	५७	आसव. {	१५५	५६८
आश्रयाश.	१८८	१६५		१५६	५६९
आश्रव. {	५०	१९२	आसादित.	२५०	१२६
	७६	९६	आसार. {	१३७	४५४
आश्रुत.	२५०	१२५		२८	७९
आश्व.	२३९	५६	आसीन.	८६	१५६
आश्वत्थ.	१४२	४८०	आसुरी. ...	७४	८३
आश्वयुज्.	२६	६९	आसुति.	१५५	५६९
आश्विन.	२६	६९	आसुतीबल	१४२	४८२
आश्वीन.	२१२	३१६	आसेचनक.	१४५	५०१
	१४२	४७९	आस्कंदन.	१३९	४६१
आषाढ. {	२६	६८	आस्कंदित.	२१२	३१५
	१७५	९५			

शब्द.	पृष्ठम्	श्लोक.	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
आस्तिक.	८५	१५४	आहूति.	१४३	४८५
आस्था. }	२५१	१३४	आहो.	२५६	१७२
	५०	१९२	आहिक.	४६	१६९
	८४	१४५	आहय. }	४१	१४८
आस्थान.	८४	१४५		४६	१५९
आस्थानगृह.	१७०	६३		४७	१७४
आस्पद.	१६८	५४	आहा. ...	४७	१७४
आस्फोटनी.	१५६	५७३	आहान.	४७	१७५
आस्य.	१०१	१३६			
आस्यलोमत्र.	१०२	२४७	इ.		
आस्या.	२५१	१३४	इक्षु. ...	२०३	२६०
आस्यासव.	१११	२९७	इक्षुवारि.	१८३	१४१
आहत.	१७८	११२	इस्वाकु.	६	३४
आहतलक्षण.	७७	१०१	इंग. }	२४५	९०
आहव.	१३८	४६०		२५३	१४९
आहवनीय.	१४४	४९०	इंगित.	२५३	१४९
आहारतेजस्.	१०९	२८४	इंगुदी.	१९५	२०९
आहार. }	७५	८७	इच्छा.	७६	९४
	२३२	२४	इच्छावसु.	३२	१०३
आहार्य.	५०	१९७	इज्याशील.....	१४२	४८२
आहाव.	१८६	१५८	इट्वर.	२७४	३२५
आहिताग्नि.	१४५	४९९	इतर.	१६०	५९५
			इतरत्.	२५१	१३५

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
इतरेतर.	२५१	१३५	इंद्रवारुणी.	१९७	२२३
इतिह.	२५६	१७३	इंद्रसुत.	१२२	३६८
इतिहास.	४७	१७३	इंद्राग्निदेवता.	२०	२६
इदानीम्	२५५	१६६	इंद्रजाल. {	१५१	५९०
इध्म.	१४४	४९१		१२८	४०२
इन. {	६३	२३	इंद्राणी.	३०	८९
	१७	११	इंद्रानुज.	३७	१२८
इन्दिरा.	४०	१४०	इंद्रक. ...	१७०	६३
इन्दिदिर.	२०६	२७८	इंद्रकोश.	१७२	७७
इन्दीवर.	१९८	२३०	इंद्रकील.	१७५	९६
इंद्रगोप.	२०६	२७५	इंद्रनील.	१८१	१३१
इंद्रभृत्. ...	३४	११३	इन्द्रिय. {	२३४	१९
इंद्रजा.	१३५	१४९			१११
इंद्र.	१९	१९	इन्द्रियायतन.	९९	२२७
इंद्रकांता.	२४	५७	इन्द्रियार्थ.	२३४	२०
इंद्र. }	२०४	२६५	इन्द्रियग्राम.	२३८	५०
	२९	८३	इंधन.	१४४	४९१
	२९	८५	इम.	२०८	२८४
	६३	२३	इभ्य.	६३	२१
इंद्रच्छंद.	११५	३३२	इरंमद्.	१८९	१६७
इंद्रभूति.	५	३०	इरिण.	१६१	५
इंद्रलुप्तक.	८२	१३०			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः			
इला.	१६०	५९६	ईशसख.	३२	१०३			
इल्वला.	२०	२४	ईशान. {	२९	८३			
इषदुष्णवत्.	२३४	२२		१६	७			
इषिका.	२०३	२६१		३३	१०९			
इषु.	१३५	४४२	ईशिता.	६३	२३			
इष्ट.	१५२	१४१	ईशित्व.	३५	११६			
इष्टगंध.	२३५	२७	ईश्वर. {	६३	२३			
इष्टापूर्त.	१४५	४९९		३४	११०			
इष्य.	२६	७०		६३	२१			
इप्वास.	१३५	४३९	ईश्वरी.	३५	११८			
ईका.	२०६	२७४	ईषत्.	२५६	१७२			
			ईष.	२६	६९			
ईक्षण. {	१०१	२३९	ईषा.	१५३	५५५			
	१०१	२४०	ईषिका. {	२९	२९१			
ईडा.	४८	१८३		१५८	५८४			
ईरित.	२४९	११८	ईषीका.	१५८	५८४			
ईर्यापथस्थिति.	२५१	१३७	ईहा.	७६	९४			
ईर्या. ...	५९	५५	ईहामृग. {	५१	१९९			
ईर्यालु.	६९	५५		२१९	३५३			
ईली.	१५३	५५५	उ.	२५७	१७८			
ईश. {	६३	२२				उं.	२११	३०७
	३३	१०९				उकनाह.	२११	३०७

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
उक्षन्. २१४	३२३	उच्छृङ्खल.....	२४७	१०२
उखा.	{ २१७	१७८	उच्छ्राय.	२४१	६७
	{ १७३	८१	उच्छिष्टभोजन.	१४८	१२१
उख्य. ७३	७५	उच्छिन्नत.	२४१	६५
उग्र.	{ १५४	१६०	उच्छीर्षक.....	११९	३४७
	{ ३३	१०९	उच्छ्वास.	२३२	४
उग्रत्व. ५६	२३२	उच्छ्वसित.....	१९३	१९३
उग्रधन्वन्	३०	८८	उज्जयिनी.	१६६	४२
उचित. १२९	४०७	उज्जित.	२४८	१११
उच्च. २४१	६४	उज्जल.	२४२	७१
उच्चय.	{ १००	२३२	उज्जयंत.	१७५	९७
	{ ११७	३३७	उज्जल. १५०	१२९
उच्चल. २३२	५	उज्जुंभ. १९३	१९३
उच्चंड. २४८	११४	उज्ज. १६९	६०
उच्चंद्र. २५	५९	उंढ. १६४	२७
उच्चताल. ५०	१९५	उहु.	... १९	२१
उच्चार. ११२	२९८	उहुप. १५२	१४३
उच्चावच. २४४	८५	उहुपथ. २८	७७
उच्चूल. १३१	४१४	उड्डीन. २२३	३८४
उच्चैःश्रवस्.	३०	९०	उड्डीश. ३३	१०९
उच्चैर्षुष्ट. ४८	१८३	उत.	{ २५६	१७२
उच्चैस्. २५७	१७७		{ २५०	१२३

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
उतध्यानुज.	२१	३३		२७	२०
उत्क.	७७	१००	उत्तरा. }	२०	२६
उत्कट.	७७	१००		२८	८१
उत्कंठा.	५५	२२७	उत्तरासंग	११७	३३६
उत्कंठित.	७७	१००	उत्तराभाद्रपद.	२१	२९
उत्कर.	२३८	४७	उत्तरीयक.....	११७	३३५
उत्कर्ष.	२५२	१४२	उत्तान.	१८२	१३७
उत्कालिका. {	५५	२२८	उत्तानपादज.	२२	३६
	१८३	१४१	उतानशय....	६०	२
उत्कम.	२५३	१४७	उत्तेजित. {	२१२	३११
उत्कुण.	२०६	२७५		२१२	३१४
उत्कोच.	१२८	४०१	उत्तेरित.	२१२	३१५
उत्क्रोश. ...	२२६	४०१	उत्पतितृ.	६९	५३
उत्क्षिप्तिका....	११५	३२०	उत्पत्ति.	२३२	३
उत्तंस.	११४	३१८	उत्पतिष्णु ...	६९	५३
उत्तम. {	११०	२८८	उत्प्रफुल्ल.	१९३	१९३
	२४२	७४	उत्पल.	१९८	२२९
उत्तमर्ण.	१५२	५४६	उत्पादित.	२४९	११६
उत्तरंग.	१७१	७२	उत्पद्म. ...	८०	१२१
उत्तमांग. ...	१००	२३०	उत्पात.	२२	४०
उत्तर.	४७	१७७	उत्पादक.	२१८	३५२
उत्तरच्छद.	११८	३४०	उत्पादपूर्वक	४४	१६१

शब्दानुक्रमणिका

३९

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
उत्पिपजल.	६४	३०	उदग्रदत्.	८०	१२१
उत्पादशयन.	२२५	३९६	उदग्रदन्ती.	२०८	२८८
उत्स.	१८७	१६२	उदंचन.	१७४	९२
उत्संग.	१०६	२६६	उदंचित.	२४९	११८
उत्सर्जन.	६८	५०	उदधिकुमार.	१६	४
उत्सर्पिणी.	२२	४१	उदधि.	१८३	१३९
उत्सव.	२५२	१४३	उदंत.	४७	१७४
उत्सादन.	११२	२९९	उदन्या.	६९	५८
उत्सारक.	१२५	३८५	उदन्वत्.	१८३	१३९
उत्साह. {	५३	२१३	उदपान. ...	१८६	१५७
	१२८	३९९	उदय. }	१७४	९२
उत्सुक.	७७	१००		८	५३
उत्सूर.	२४	५४	उदरपिशाच.	७६	९२
उत्सृष्ट.	२४८	१११	उदर.	१०६	२६८
उत्सेद.	२४१	६७	उदरंभरि.	७५	९१
उदक्. ...	२८	८२	उदरत्राण.	१३४	४३२
उदक.	१८२	१३५	उदर्क.	२७	७६
उदक्या.	९४	१९९	उदरिन.	७९	११४
उदगद्रि.	१७५	९३	उदरिल.	७९	११४
उदगयन.	२७	७२	उदवसित.	१६९	५६
उदग्भूम.	१६३	१९	उदरग्रंथि.	८२	१३३
उदग्र.	२४१	६५			

शब्द	पृष्ठम्	श्लोक	शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः
उदरिणी.	९५	२०२	उद्गातृ.	१४२	४८३
उदश्वित्.	७२	७३	उद्धन.	१५८	५८३
उदात्त.	६५	३१	उद्धाटक.	१८६	१५९
उदान.	१९०	१७५	उद्देश.	२०६	२७५
उदार. }	६८	४९	उद्दाम.	२४७	१०२
	६५	३१	उद्दाल.	२००	२४३
	६६	४०	उद्गाव.	१३९	४६७
उदावर्त्त.	८२	१३३	उद्गर्ष.	२५२	१४४
उदासीन.	१२७	३९६	उद्गत. }	७६	९५
उदाहार.	४७	१७६		२४९	११६
उदीची.	२८	८१	उद्गतव.	२५२	१४४
उदीचीन.	२८	८२	उद्गर,	२४१	६४
उदीच्य.	१६३	१८	उद्गान.	१७३	८४
उदीर्ण.	६५	३१	उद्गार.	१५२	५४५
उदुंबर. }	१९४	१९८	उद्गुषण.	५४	२२०
	१७१	७५	उद्गत.	६५	३१
	१७६	१०५	उद्गतव.	२३२	३
उदुखल.	१७३	८२	उद्गिजू.	२२९	४२३
उद्ग.	२२८	४१६	उद्गिजा.	२२९	४२३
उद्गत.	२५१	१३१	उद्गिद्.	२२९	४२३
उद्गमनीय.	११६	३३२	उद्य.	१८६	१५७
उद्गाढ.	२५२	१४१	उद्यम. ...	५३	२१४

शब्दानुक्रमणिका

४१

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
उद्यान. {	१९१	१७८	उन्माथ.	१६०	५९६
	७७	१०३	उन्माद.	५६	२३४
उद्योग.	५३	२१४	उन्मिषित.	१९३	१९४
उद्योत.	१८	१५	उन्मूलित.	२४९	११६
उद्वत्सर.	२७	७३	उन्मेष.	१०२	२४२
उद्वर्त्तन.	११२	२९९	उन्मुख.	८०	१२१
उद्वह.	९५	२०६	उन्मीलन.	१०२	२४२
उद्वान्त. {	२५१	१३१	उपकंठ {	२१२	३१५
	२०८	२८७		२४४	८६
उद्व्वासन.	६५	३५	उपकरण.	१२५	३८०
उद्व्वाह.	९१	१८२	उपकारिका.	१६९	५९
उद्व्वेग.	१९७	२२०	उपकार्या.	१६९	५९
उद्व्दुर.	२२०	३६६	उपकुल्या.	७४	८५
उद्व्नत.	२४१	६४	उपक्रम. {	५०	१९६
उद्व्नतानत.	२४७	१०४		२५३	१४६
उद्व्नयन.	५७	२३६	उपक्रोश.	४८	१८५
उद्व्नसस्.	८०	११६	उपगूहन.	२५२	१४३
उद्व्नहाह.	७३	८०	उपग्रह.	१४०	४७०
उद्व्नद्र.	१९३	१९५	उपग्राह.	१२८	४०१
उद्व्नदिष्णु.	७६	९३	उपघ्न.	१७०	६६
उद्व्ननस.	७७	१००	उपचर्या.	८३	१३७
उद्व्नमंथ.	६५	३५	उपचार. {	८३	१३७
				१२८	४०१

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
उपचारपरीतता.	११	६४	उपनीतरागत्व.	११	६५
उपचित.	७९	११३	उपन्यास.	४७	१७६
उपजाप.	१२८	४००	उपपुर.	१६६	३८
उपज्ञा.	२३३	९	उपपति.	९२	१८३
उपताप.	८१	१२७	उपप्लव.	२२	३९
उपत्यका.	१७५	१०१	उपप्रदान.	१२८	४०१
उपदंश.	१५६	५७१	उपमृत्.	१४४	४९२
उपदा.	१२९	४०१	उपभोग. {	१३	७२
उपदेहिका....	२०५	२७३	{	११२	३०२
उपद्रव.	२२	३९	उपमा. {	२४६	९८
उपधा.	१२८	४०४	{	२४६	९९
उपधान.	११९	३४७	उपमातृ.,	९८	२२२
उपधृति.	१८	१३	उपमान.	२४६	९९
उपधि.	६७	४२	उपयम.	९१	१८२
उपनय.	१४२	४७८	उपयाम.	९१	१८२
उपनाय.	१४२	४७८	उपरक्त.	६७	४५
उपनाह.	५१	२०४	उपरति.	२५४	१५८
उपनत.	२५०	१३०	उपरक्षण.	१३१	४१३
उपनिधि.	१५०	५३४	उपरम.	२५४	१५८
उपनिषद्....	४५	१६४	उपराग.	२२	३९
उपनिष्कर....	१६८	५३	उपरि. ...	२५५	१६२
उपनिष्क्रमण.	१६३	५३	उपरिष्ठात्.....	२५५	१६२

शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः
उपल. १७६	१०२	उपसर. २१६	३४०
उपलब्धि. ५४	२२३	उपसर्ग. २२	३९
उपलंभ. २५४	१५६	उपसर्जन. २४३	७७
उपलिंग. २२	३९	उपसर्ग्या. २१५	३३४
उपवन. १९१	१७७	उपसूर्यक १८	१५
उपवर्त्तन. १६२	१३	उपस्कर. ७४	८१
उपवर्ह. ११९	३४७	उपस्थ. १०८	२७५
उपवसथ. १६४	२७	उपस्थित. २५०	१३०
उपवास. १४६	५०६	उपस्पर्श. १४५	५०१
उपवाह्य. २०८	२८८	उपहार.	{ १२८	४०१
उपाविप. २२२	३८०		{ ७९	११३
उपाविष्ट. ८६	१५६	उपहालक.	१६४	२७
उपवीत. १४७	५०९	उपव्हर. १२९	४०५
उपवैणव.	... २४	५४	उपांत. २४४	८६
उपशम. ५३	२१८	उपांशु.	... २५७	१७४
उपशल्य. १६५	२९	उपाकरण. १४६	५०५
उपशाय. २५२	१३९	उपाकृत.	... १४४	४९३
उपश्रुति. ४७	१७७	उपाग्र. २४३	७७
उपसंव्यान.	११७	३३७	उपात्यय. २५२	१४०
उपसन्न. २५०	१३०	उपादान. २५५	१६०
उपसंपन्न. ६६	३७	उपाधि.	{ ८४	१४२
उपसंग्रह.	... १४६	५०८		{ २३४	१७

शब्द	पृष्ठम्	श्लोक	शब्द.	पृष्ठम्	श्लोकः
उपाध्याय,....	१३	७७	उमापति.	३४	११३
उपाध्याया. {	९२	१८७	उमावन.	१६७	४३
	९२	१८८	उमासुत.	३६	१२२
उपाध्यायी....	९२	१८८	उम्य.	१६५	३३
उपासंग.	१३६	४४५	उरग.	२२१	३६९
उपास्ति.	८७	१६१	उरण.	२१७	३४२
उपानह.	१५७	५७८	उरन्न.	२१७	३४२
उपाय (चतुष्टय)	१२८	४००	उररीकृत....	२५०	१२४
उपायन.	१३८	४०१	उरच्छद. ...	१३३	४३०
उपालंभ.	४९	१८८	उरस्. {	१०६	२६६
उपासकदशा.	४३	१५८		२३६	३८
उपाहित. {	२४९	१२१	उरसिल.	१३८	४५६
	२२	४०	उरस्वान्.	१३३	४५६
उपेक्षा.	१२८	४०२	उराह.	२११	३०६
उपैद्र.	३७	१२८	उरीकृत.	२५०	१२४
उपोद्घात. {	४७	१७६	उरु.	२४१	६६
	२५३	१४६	उरोज.	१०६	२६७
उम.	२४०	५९	उर्णायु.	२१७	३४२
उंवर.	१७१	७५	उर्वरा. ...	१६१	५
उंवरीप.	१७३	८६	उर्वशी.	३१	९७
उमा. {	३५	११७	उर्वी.	१६१	१
	२०१	२४५	उलप.	१९२	१८४

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः		
उलक. १९५	२०५	उषित. २४९	१२२		
उल्लुप. २०३	२६०	उपेश. ४१	१४४		
उल्लूक. २२४	३९०	उष्ट्र. २१३	३२०		
उल्लूखल.	{ १४२	४८०	उष्णक. ६८	४८		
			१७३	८२	उष्ण.	{ २३४	२१
उल्लूपी. २२८	४१२	२७	७१			
उल्का. १८९	१६९	६८	४८			
उल्मुक. १८९	१६९	उष्णवीर्य. २२८	४१६		
उल्लकसन. ५४	२२०	उष्णागम. २७	७१		
उल्लाप. ४९	१८९	उष्णांशु. १६	९		
उल्लोच.	... ११८	३४५	उष्णिका. ७०	६१		
उल्लोल. १८३	१४२	उष्णीप.	{ ११४	३१५		
उल्व. ९५	२०४				११६	३३१
उल्वण. २४७	१०३	उष्मन्. १८९	१६७		
उल्व. ९५	२०४	उष्मक.	... २७	७१		
उशनस्. २२	३३	उस. १८	१३		
उशीर. १९७	२२३	उस्ता. २१५	३३१		
उपर्वुध. १८८	१८५					
उपस्. २४	५३	ऊ.				
उपा.	{ २१५	३३१	ऊज. ५३	२१४		
			२५	५७	ऊत. २४९	१२३
			२५६	१७२	ऊधस्य. ७२	६९
			ऊरु. ९०	७७		

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक	शब्द	पृष्ठम्	श्लोक
ऊरुज.	१४९	५२८	ऊप.	१६२	६
ऊरुव्य.	१४९	५२८	ऊपण.	७४	८३
ऊर्ज {	२६	६९	ऊपर.	१६१	५
ऊर्जस्वल.....	१३८	४६०	ऊह. {	५५	२२५
ऊर्जस्विन्.....	१३८	४५६		५७	२३७
ऊर्णनाम.	२०६	२७६	ऊ.		
ऊर्णायु.	११७	३३४	ऊकथ्य.	३३	१०६
ऊर्ध्व	८६	१५६	ऊकण.	३३	१०६
ऊर्ध्वक.	५२	२०७	ऊक्ष.	२०	२२
ऊर्ध्वक्ष.	८०	१२०	ऊच्-ग्.	४४	१६३
ऊर्ध्वक्षिप्त.....	२४९	११८	ऊचीष.	१७३	८६
ऊर्ध्वजानुक.	८०	११९	ऊजीप.	१७३	८६
ऊर्ध्वदम.	८६	१५६	ऊजु. {	६६	३९
ऊर्ध्वलिङ्ग.....	३४	११०		२४५	९२
ऊर्ध्वलु.	८०	११९	ऊजुरोहित.	३०	९३
ऊर्ध्वलोक.....	१५	१	ऊण.	१५२	५४५
ऊर्मि.	१८३	१४१	ऊत. {	४७	१७८
ऊढा.	९०	१७७		१५०	५३०
ऊर्मिका.	११६	३२७	ऊतु. {	२६	६९
ऊर्मिमत्.	२४५	६३		९४	२००
ऊर्ध्वशीरमण.	१२२	३६५	ऊतुमती.....	९४	१९९
			ऊते.	२५५	१६३

शब्द	पृष्ठम्	श्लोक	शब्द	पृष्ठम्	श्लोक
ऋत्विज्.	१४२	४८३	एकताल.	२३८	४६
ऋद्ध.	६३	२१	एकदंत.	३६	१२१
ऋद्धि.	६३	२१	एकदृश. {	२१४	३८८
ऋभु.	१५	२		३४	११०
ऋभुक्षिन्.	२९	८६	८०	११७	
ऋश्य.	२१९	३६०	एकधुर.	२१४	३२८
ऋषभ. {	५	२५	एकधुरीण.	२१४	३२८
	२१३	३२२	एकपद.	२५५	१६८
	२३६	३७	एकपदी.	१६७	४९
	२४३	७६	एकपत्नी.	९३	१९२
ऋषि.	१३	७५	एकपाद.	३४	११०
ऋषिकुल्या.	१८५	१४८	एकर्पिंग.	३२	१०३
ऋच्छि. ...	१३६	४४६	एकप्रत्ययसंतति	३१४	८
ऋष्यांक.	४१	१४४	एकयष्टिका.	११५	३२५
ए.			एकसर्ग.	२४५	९४
एक. {	१५१	५३७	एकाकिन्.	२४५	९३
	२४५	९३	एकाग्र.	२४५	९४
	१४७	१०४	एकांत.	१२९	४०६
एकक.	२४५	९३	एकांतसुपमा.	२३	४३
एककुंडल.	३९	१३८	एकांतदुःपमा.	२३	४५
एकगुरु.	१४	७८	एकायन.	२४५	९४
एकतान.	२४५	९४			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
ऊरुज.	१४९	१२८	ऊप.	१६२	६
ऊरुव्य.	१४९	१२८	ऊपण.	७४	८३
ऊर्ज. {	२६	६९	ऊपर.	१६१	५
	१३८	४६०	ऊह. {	५५	२२५
ऊर्जस्वल.....	१३८	४५६		५७	२३७
ऊर्जस्विन्.....	१३८	४५६			
ऊर्णनाम.	२०६	२७६	ऊ.		
ऊर्णायु.	११७	३३४	ऊकथ्य.	३३	१०६
ऊर्ध्व.	८६	१५६	ऊकण.	३३	१०६
ऊर्ध्वक. ...	५२	२०७	ऊक्ष.	२०	२२
ऊर्ध्वक्ष.	८०	१२०	ऊचू-ग्.	४४	१६३
ऊर्ध्वक्षित.....	२४९	११८	ऊचीप.	१७३	८६
ऊर्ध्वजातुक.	८०	११९	ऊजीप.	१७३	८६
ऊर्ध्वदम.	८६	१५६	ऊज्जु. {	६६	३९
ऊर्ध्वलिंग.....	३४	११०		२४५	९२
ऊर्ध्वङ्गु.	८०	११९	ऊज्जुरोहित.	३०	९३
ऊर्ध्वलोक.....	१५	१	ऊण.	१५२	५४५
ऊर्मि.	१८३	१४१	ऊत. {	४७	१७८
ऊढा.	९०	१७७		१५०	५३०
ऊर्मिका.	११६	३२७	ऊतु. {	२६	६९
ऊर्मिमत्.	२४५	९३		९४	२००
ऊर्वशीरमण.	१२२	३६५	ऊतुमती.....	९४	१९९
			ऊते.	२५५	१६३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
ऋत्विज्.	१४२	४८३	एकताल.	२३८	४६
ऋद्ध.	६३	२१	एकदंत.	३६	१२१
ऋद्धि.	६३	२१	एकदश. } }	२१४	३८८
ऋभु.	१६	२		३४	११०
ऋभुक्षिन्.	२९	८६	८०	११७	
ऋइय.	२१९	३६०	एकधुर.	२१४	३२८
ऋषभ. } }	५	२५	एकधुरीण.	२१४	३२८
	२१३	३२२	एकपद.	२५५	१६८
	२३६	३७	एकपदी.	१६७	४९
२४३	७६	एकपत्नी. ...	९३	१९२	
ऋषि.	१३	७५	एकपाद.	३४	११०
ऋषिकुल्या.	१८५	१४८	एकपिंग.	३२	१०३
ऋच्छि. ...	१३६	४४६	एकप्रत्ययसंतति	३१४	८
ऋप्यांक.	४१	१४४	एकयष्टिका.	११५	३२५
ए.			एकसर्ग.	२४५	९४
एक. } }	१५१	५३७	एकाकिन्.	२४५	९३
	२४५	९३	एकाग्र.	२४५	९४
१४७	१०४	एकांत.	१२९	४०६	
एकक.	२४५	९३	एकांतसुपमा.	२३	४३
एककुंडल.	३९	१३८	एकांतदुःपमा.	२३	४५
एकगुरु.	१४	७८	एकायन.	२४५	९४
एकतान.	२४५	९४			

शब्द.	पृष्ठम्	श्लोक	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
एकायनगत.	२४६	९४	पेकाश्रय.	२४५	९४
एकावली.	११५	३२५	पेतिहा ४७	१७३	
एड.	८०	११८	पेट्रलुसिक.....	८०	११६
एडक.	२१७	३४२	पेट्रि.	१२३	३७३
एडगज.	१९७	२२४	पेट्री.	२०	२७
एडमूक.	६२	१२	पेरावण.	३०	९१
एडूक.	१७०	६९		२९	८४
एण.	२१९	३६०	पेरावत. }	३०	९४
एणभृत्.	१९	१९		१६२	१२
एतन.	२३२	२४	पेरावती.	१८९	१७०
एतहि.	२५५	१६६	पेल.	१२२	३६५
एतस. {	१४१	४७७	पेलविल.	३२	१०३
	२३६	३४	पेश्वर्य.	३५	११६
एधस्.	१४४	४९१			
एधित.	२५१	१३१	ओ.		
एनस्.	२३४	१६	ओकस् {	१०४	५७
एरंड.	१९६	२१६		२३८	४७
एर्वाह.	२०२	२५५	ओघ.	५२	२०६
एषण.	१३५	४४३	ओंकार.	४५	१६४
एषणा.	६८	५२	ओतु.	२२०	३६७
एषिणी.	१५८	५८८	ओदन.	६९	५९
ऐ.			ओदश्वित्.	७३	७५
पेकागारिक.	६७	४६	ओम्.	२५७	१७६

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
ओपण.	२३५	२५	और्ध्वदेहिक.	६६	३८
ओषधि.	१९२	१८३	और्वशेय.	२२	३७
ओष्ठ.	१०२	२४५	औलुक्वय. ...	१४९	५२६
औ.			औशीर.	११९	३४९
औक्षक.	२३९	५२	औषध.	८३	१३६
औत्सुक्य.	५५	२२८	औषधीपति.	१९	१८
औदनिक.	१२५	३८६	औष्ट्रक.	२३९	५२
औदश्वित्क.	७३	७५	क.		
औदरिक.	७५	७२	क. {	३७	१२५
औदात्य.	११	६४		१००	२३०
औदार्य. {	१२	६९	कंस. {	३९	१३४
	८९	१७३		१७४	९०
औदुंवर.	१४४	४८०	कंसक.	१८०	१२३
औपगवक.	२३९	५२	कंसोद्भवा.	१७९	१२२
औपथिक.	१२९	४०७	ककुद्.	२१५	३३०
औपरोधिक.	१४२	४७९	ककुद्भत्.	२१४	३२३
औपवस्त.	१४६	५०६	ककुद्भती.	१०७	२७१
औमीन.	१६५	३३	ककुभ्.	२८	८०
औरभ्र.	११७	३३४	ककौलक.	११३	३१०
औरभ्रक.	२३९	५३	ककुभ.	१९४	२०१
औरस.	९७	२१४	ककुंभ.	५१	२०५
औरस्य.	९७	२१४	कक्खट.	२३४	२२
			कक्ष.	१९०	१७६

शब्द	पृष्ठम्	श्लोक	शब्द	पृष्ठम्.	श्लोकः
कक्षा.	२४६	९९	कच्छ.	१६३	१९
	१०४	२५३		१८४	१४३
	११८	३९९	कच्छप.	३३	१०७
कक्ष्या.	२१०	२९८		२२८	४१९
कक्षापट.	११८	३४०	कच्छपी.	५१	२०२
कक्षीवत्.	१४८	५१७		२२९	४१९
कंक.	१२३	३७१	कच्छा.	११८	३३९
	२२६	३९९	कच्छाटिका.	११८	३३९
कंकमुख.	१५६	५७३	कच्छू.	८१	१२८
कंकण. ...	११६	३२७	कच्छुर.	८१	१२४
कंकति.	११९	३५२	कजल.	११९	३५०
कंकपत्र. ...	१३५	४४२	कजलध्वज.	११९	३५०
कंकाल.	११०	२९२		११८	३३८
कंकैलि.	२९४	२०१	कंकुक.	१३३	४३१
कंकु.	२००	२४२		२२३	३८१
कंकुनी.	२००	२४२	कंकुकिन्.	२२१	३७०
कंकू.	२००	२४२		१२६	३९१
कच.	१००	२३१	कंकुलिका	११८	३३८
कचश्मश्रुनखाप्र-			कट.	१०७	२७१
वृद्धि.	१०	६२		१७३	८३
कचर.	२४२	७१	कटक.	११६	३२७
कच्चित्.	२५७	१७६		१३०	४१०
				१७५	९९

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
कटाक्ष.	१०२	२४२	कणिश.	२०१	२४७
कटाह.	१७४	८८	कण्ठ्याणप्रवाद.	४४	१६२
कटि.	१०७	२७१	कंटक. } }	८	६१
कटिप्रोथ.	१०७	२७३		५४	२१९
कटिसूत्र.	११६	३२८	१३३	४३०	
कटु.	२३५	२५	कंटकारिका.	१९७	२२२
कटुकाण.	२२५	३९६	कंठ. } }	१०३	२५२
कटोलवीणा.	५१	२०४		२३६	३८
कठिन.	२३५	२३	कंठकर्णिका.	५१	२०१
कठिनी.	१७६	१०३	कंठबंध.	२१०	२९८
कठिलक.	२०२	२५४	कंठिका.	११६	३२६
कठोर.	२३५	२३	कंठीरव.	२१८	३४९
कडंगर.	२०१	२४८	कंठेकाल.	३४	१०९
कंडरा.	१११	२९५	कंडन.	१७३	८३
कंडू.	८१	१२८	कंडोलक.	१७३	८३
कडार.	२३६	३३	कत्तूण.	२०३	२५७
कंडूयन.	८१	१२८	कथंकथिकता.	४७	१७७
कंडूया.	८१	१२८	कदक.	११८	३४५
कण.	२४१	६३	कदध्वन्.	१६८	५०
कणा. }	७४	८५	कदंव. }	१९५	२०४
	७४	८६		१७९	१२०

शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः
कदंबक.	{ २०१	२४६	कंद. २०२	२५५
	{ २३८	४७	कंदर. १७५	९९
कदर्य.	... ६५	३२	कंदर्पा. ७	४४
कदली.	{ १९४	२०२	कंदली. २१९	३६०
	{ २१९	३६०	कंदु. १५८	५८५
कदाचित्.....	२५६	१६९	कंदुक. १२०	३५२
कदुष्ण. २३४	२२	कंधरा. १०३	२५०
कदु. २३६	३३	कन्यकुल. १६६	३०
कद्वद. ६२	११	कन्या. ९०	१७३
कद्वर. ६२	१४	कन्याकुल.....	१६६	४०
कनक.	{ १७७	१०९	कपट. ६७	४२
	{ १७८	११२	कपर्द.	{ ३५	११४
कनकाध्यक्ष.	१२६	३८७		{ २०५	२७२
कनकाह्वय.	१९६	२१७	कपर्दिन्. ३४	११०
कनकालुका.	१२५	३८२	कपाट. १७१	७३
कनन. ८०	११७	कपाल. ११०	२९१
कनिष्ठ.	... ९७	२१६	कपालभृत्.	३४	११३
कनिष्ठा. १०४	२५७	कपालिनी....	३६	१२०
कनी. ९०	१७४	कपि. २१९	३५७
कनीनिका.	{ १०१	२३९	कपिकच्छू....	१९६	२१७
	{ १०४	२५७	कपित्थ. १९६	२१७
कनीयस्.	{ ९७	२१६	कपिध्वज. १२३	३७३
	{ १७६	१०५			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोक
कपिल.	२३६	३२		२२६	३९९
कपिला.	११७	११४	कमनच्छद. }	३७	१२६
कपिलोह.	१७८	११३		४०	१४१
कपिश.	२३६	३२	कमनीय.	२४४	८१
कपिशीर्ष.	१६७	४७	कमर.	७७	९८
कपोत.	२२७	४०५	कमल. }	१९८	२२६
कपोतपाली.	१७२	७६		१८२	१३६
कपोताभ.	२३५	३०	कमला.	४०	१४१
कपोल.	१०२	२४६	कमलोत्तर.	१९७	२२६
कपोली.	१०८	२७८	कमितृ.	७६	९८
कफ.	८१	१२४	कंप.	२४५	९१
कफणि.	१०४	२५४	कंपन.	२४५	९१
कफिन्.	८१	१२४	कंपाक.	१९०	१७२
कफकूचिका.	१११	२९७	कंपित.	२४९	११७
कफोणि.	१०४	२५४		२२२	३७७
कचरी.	१००	२३४	कंवल. }	११७	३३४
कचुलि.	१०८	२७६		१३५	४४२
कवंध. }	९९	२२९	कंवलिवाहक.	१३१	४१७
	१८२	१३६	कंवि.	१७४	८७
कम्.	१८२	१३६	कंचु.	२०५	२७०
कमठ.	२२८	४१९	कंचुग्रीवा.	१०३	२५०
कमंडलु.	१४२	४८०			

शब्द	पृष्ठम्	श्लोक	शब्द	पृष्ठम्	श्लोक
कम्र.	{ ७६	९८	करतोया.	१८५	१५१
	{ २४४	८१	करपत्रक.	१५८	५८२
	{ २०९	२९०	करवाल.	१३६	४४६
कर	{ १३०	४०९	करवालिका.	१३६	४४९
	{ १८	१४८	करवीर.	१६८	५५
	{ १०४	२५५			
करक.	{ २८	८०	करवीरा. {	२१३	३२१
	{ १७४	८७	{ १८०	१२६	
करकपात्रिका.	१७४	९१	करभ.	१०४	२५६
करंक.	{ ११०	२९२	करभूषण.	११६	३२६
	{ १७४	८८	करमाल.	१८९	१७०
करज.	१०४	२५८	करंब.	२४७	१०५
करंज.	१९६	२०६	करंभ.	७०	६३
	{ २२६	४०३	करवीर.	१९५	२०३
करहु.	{ २०९	२९१	करवीरक.	२०३	२६३
	{ २२४	३८८	करशाखा.	१०४	२५६
करटा.	२१५	३३५	करशीकर.	२०८	२८९
करदिन्.	२०७	२८३	करशूक.	१०४	३५८
	{ १५४	५६१	करहाट.	१९९	२३२
	{ १४	८१	करिन्. ...	२०७	२३८
करण.	{ २३४	१९			
	{ ९९	२२७			
	{ १००	२३१			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	
कररि.	}	१९६	२१६	कर्करी.	१७४	८७
		१०७	२७१	कर्करेडु.	२२६	४०३
		१७३	८५	कर्कश.	२३४	२२
		२०१	२४९	कर्काख.	२०२	२५४
कराीप.	२१६	३३९	कर्कोट.	२०२	२५६	
करीषाम्नि.	१८९	१६६	कर्णकीटा.	२०६	२७६	
करुण.	१९६	२१५	कर्ण. }	१०१	२३८	
करुणा. }	६५	३३		१२४	३७५	
	५२	२०८	कर्णजलौकस्.	२०६	२७६	
करुणापर.	६५	३२	कर्णजित्.	१२४	३७४	
करेडु.	२२६	४०३	कर्णधार. ...	१५१	५४०	
करेणु.	२०८	२८३	कर्णपुर.	१६७	४२	
करेणुभू.	१४८	५१७	कर्णपूर.	११४	३१८	
करोटि	११०	२९०	कर्णभूपण.	११५	३१९	
कर्क.	२११	३०३	कर्णमूल.	२०९	२९१	
कर्कट. }	}	२२६	४००	कर्णमोटी. ...	३६	१२०
		३२८	४१८	कर्णलतिका.	१०१	२३८
कर्कटी.	२०२	२५५	कर्णवेष्टन.	११५	३२०	
कर्कधू.	१९५	२०४	कर्णशङ्कुली.	१०१	२३८	
कर्कराल.	१००	२३३	कर्णिका. }	२०९	२८१	
कर्कराडुक.	२२६	४०३		११५	३१९	
कर्कर.	११०	२९०	१९८	२३१		
			कर्णान्दु.	११५	३२०	

शब्द	पृष्ठम्	श्लोक	शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः
कार्णिकार	२९६	२११	कर्मण्या.	६४	२६
कार्णिकचल.	१७५	९७	कर्मप्रवाद.....	४४	१६१
कर्णोरथ.	१३१	४१७	कर्मभूमि.	१६२	१२
कर्णेजप.	६७	४४	कर्मदिन.	१४१	४१३
कर्त्तन.	६६	३६	कर्मवाटी.	२५	६१
कर्त्तनसाधन.	१५६	५७५	कर्मशील.	६३	१८
कर्त्तरी. {	१३६	४४५	कर्मशूर.	६३	१८
	१५६	५७५	कर्मसाचिव.	१२५	३८३
कर्दन.	२३७	३९	कर्मसाक्षिन्.	१७	१२
कर्दम. {	२०४	२६४	कर्मसूत्र.	६३	१७
	१८६	१५६	कर्मार.	१५८	५८४
कर्पट.	११८	३४०	कर्मांत.	१६५	२९
कर्पर. {	११०	२९१	कर्ष.	११३	५५४
	१७४	८८	कर्षकु.	१५२	५४८
कर्पूर.	११३	३०७	कर्षण.	१५०	५२८
कर्षुर. {	२३६	३४	कर्षू.	१८४	१४६
	३२	१०२	कर्हिचित्.....	२५६	१६९
कर्मन्.	१७८	११०	कल.	२३८	४५
	२५१	१३३	कलक.	२२७	४११
कर्मकर.	६४	२५	कलकल.	२३७	४०
कर्मकार.	६४	२६	कलंक.	१९	२०
कर्मक्षम.	६३	१८	कलत्र. {	९०	१७७
कर्मठ.	६३	१८		१०७	२७१

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
कलघौत. {	१७७	१०९		२२४	३८६
	१७७	११०		१३६	४४५
कलम.	२०८	२८६	कलाप. {	१००	२३२
कलम.	१९९	२३५		२१०	२९८
कलंविका.	१०३	२५१		११६	२३८
कलरव.	२२७	४०५		४७	३२८
कलल.	९५	२०४	कलाभृत्.	१९	१९
कलविक.	२२५	३९७	कलामक.	१९९	२३५
कलश.	१७३	८५	कलाय.	१९९	२३६
कलशी.	१७४	८८	कलावती.	५१	२०३
कलस.	१७३	८५	कलि.	१३८	४६०
कलहंस.	२२५	३९३	कलिका. {	१९३	१९१
कलह.	१३८	४६०		५२	२०५
	१५४	५६३	कलिकारक.	१४७	५१३
कला. {	१९	२०	कलिंग.	२२६	३९९
	२४	५०	कलिन्दिका.	४७	१७३
कलाकेलि.	४०	१४१	कलिरक्ष.	१९६	२११
कलाद.	१५६	५७२	कलिल.	२४८	१०८
कलाचिका.	१०४	२५४		१८२	१३७
कलान्तर.	१५२	५४५	कलुप. {	२३४	१७
			कलेवर.	९९	२२८

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	
कल्क.	{	२३४	१७	कल्लोल. १८३	१४२
		१४५	५०३	कवक.	... ७५	८९
		१२९	४०७	कवच. १३३	४३०
		८३	१३८	कवर. २४७	१०५
कल्प.	{	२७	७४	कवल. ७५	९०
		२७	७५			
कल्पनी.	{	३०	८३		५	६१
		४५	१६४	कवि. २१	३३
कल्पनी.		१५६	५७५		३७	१२५
कल्पन.		६६	३६		१४७	५१०
कल्पभव.		१६	६	कविका.	२१३	३१६
कल्पातीत.		१६	८	कविय.	२१३	३१६
कल्पांत.		२७	७५	कवी.	२१३	३१६
कल्पित.		२०८	२८७	कवोष्ण.	२३४	२२
कल्मप.		२३४	१७	कव्य.	१४४	४९६
कल्माष.		२३६	३४	कशा.	२१३	३१८
कल्य.	{	१५५	५६६	कशिपु.	११९	३४९
		२४	५३	कशेरुका.	११०	२९१
कल्यपाल.		१५४	५६५	कश्मल.	१३९	४६५
कल्यवर्त्त.		७५	८९		२४२	७१
कल्याः.		४९	१८७		१५५	५६६
कल्याण.		१४	८५	कश्य.	२१०	३०२
कल्लत्व.		१७७	१०९		२३९	५६

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
कपः	१५६	५७३	काक्ष.	१०२	२४२
कपाय.	२३५	२५	काक्षी. ...	१७९	१२१
कष्ट.	२३२	७	कांक्षा.	७६	९४
कष्टकनाशन.	२१३	३२०	काच. {	६४	२८
कस्तीरम.	१७७	१०८	{	१८०	१२८
कस्तूरी.	११३	३०८	काच्छी.	१७९	१२२
कल्हार.	१९९	२३१	{	१७७	१०९
कह.	२२६	३९९	कांचन. }	४२	१५०
कांस्य.	१७८	११५	कांचनगिरि.	१७५	९८
कांस्यनील.....	१७९	११८	कांचनी.	७४	८२
काककंगू.	२००	२४४	कांचिक.	७३	७९
काकतुंड.	११२	३०५	कांची. ...	११६	३२८
काकपक्ष.	१०१	२३६	कांचीपदः....	१०७	२७१
काकमाची....	२०२	२५४	कांजिक.	७३	७९
काकलक.	१०३	२५२	काण.	८०	११७
काकल.	२०३	२६२	काणु.	२०१	२४९
काकली.	२३८	४६	कांड. {	१३५	४४२
काकारि.	२२४	३९०	{	२०१	२४८
काकु.	२३८	४६	कांडपट. }	२४३	७८
काकुद.	१०३	२४९	{	११८	३४४
काकोडुंवरिका.	१९४	१९९	कांडपृष्ठ.	१३४	४३४
काकोदर.	२२१	३६९	कांडवत्.	१३४	४३४

शब्द.	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
कांडस्पृष्ट.	१४९	५२२	कांदिशीक.	६४	३०
कांडीर.	१३४	४३५	कापथ.	१६८	५०
कातर.	६४	२९	कापिल.	१४९	५२६
कात्यायन.....	१४८	५१६	कापिशायन.	१५५	५६६
कात्यायनी. {	३५	११७	कापिश.	१५५	५६७
	९४	१९५		१७९	११७
कादंब.	२२५	३९३	कापोत. }	१६२	११
कादंबरी.	१५५	५६६		२३५	३०
कादंबिनी.....	२८	७९	काम. }	७६	९५
काद्रवेय.	२२१	३७३		१३	७२
कानन.	१९०	१७६	कामंगामिन्.	४०	१४१
कानीन. {	९६	२११		८६	१५९
	१४७	५११	९४	२०१	
कांत.	२४३	८०	कामन.	७७	९८
कांता. {	८८	१६८	कामपाल.....	३९	१३८
	९१	१७९		२५७	१७६
कांतार. {	१६८	५१	कामं. }	२५२	१४१
	१९०	१७६		१६४	२२
कांतारपुंड्र.	२०३	२६०	कामरूप.	१०७	२७४
कांति. {	८९	१७३	कामलता.	७६	९८
	२५३	१४८		१७९	१२१
कांदविक.	१५८	५८५	कामायित्.	४१	१४५
			कामारि.		
			कामायुष्.		

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक	शब्द	पृष्ठम्	श्लोक	
कामावसायित्व.	३५	११६	कारिका.	४६	१७२	
कामांकुश.....	१०४	२५८	कारु.	१५४	५६३	
कामुक.	७६	९८	कारुण्य.	६५	३३	
कामुका.	९३	१९१	कारुप.	१६४	२५	
कामुकी.	९३	१९१	कारोत्तम.	१५६	५६९	
कांवल.	१३१	४१८	कार्तवीर्य. {	१२०	३५७	
कांवलिक.	१५६	५७४		१२२	३६६	
कांबोज.	२१०	३०१	कार्तस्वर.....	१७८	११०	
काम्य.	२४४	९१	कार्तातिक.	८४	१४६	
काय. {	२४६	१००	कार्तिक.	२६	६९	
	९९	२२७	कार्तिकक.....	२६	६९	
	२२३	३८१	कार्पण्य.	५६	२३३	
फायमान.	१६९	६२	कार्पास. {	११७	३३३	
कारकाद्यविपर्य्यास. १२		६८		२९५	२०५	
कारकुक्षीय.	१६४	२३	कार्म.	६३	१८	
कारण. {	२५३	१४९	कार्मण.	२५१	१३४	
	२३०	१	कार्मुक.	१३५	४३९	
कारणिक.	८४	१४३	कार्य.	२५३	१५०	
कारंडव.	२२७	४०७	कार्यक.	१५३	५५४	
कारवेल्ल.	२०२	२५४	काल. {	२३६	३३	
कारस्कर.....	१९१	१८०			२२	४०
कारा.	१३९	४००			३१	९८
कारिन्.	१५४	५६३		५७	२३७	

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
कालक. }	१०६	२६८	कालिनी.	२०	२४
	१०६	२६८	कालिंदी.	१८५	१४९
	१०९	२८२	कालिंदीसौदर.	३१	९९
कालकर्णिका.	२३४	१६	काली.	३५	११७
कालकपक.	२२६	३९८	कालीय.	३९	१३५
कालकूट.	२०३	२६२	कालीयक.	११३	३१०
कालखड्ग.	१०६	२६८	कालेय. }	१०६	२६८
कालखंड.	१०६	२६८		११३	३०९
कालचक्र.	२२	४२	काल्य.	२४	५३
कालधर्म.	५७	२३८	काल्या.	२१५	३३४
कालनेमि.	३८	१३४	कावचिक.	२३९	५३
कालपृष्ठ.	१२४	३७५	कावेरी.	१८५	१५०
कालचुंत.	२००	२४१	काव्य.	२१	३३
कालशेय.	७२	७२	काश. ..	२०३	२६१
कालागुरु.	११२	३०५	काशी.	१६६	४०
कालांतरविष.	२२२	३७९	काश्मीर.	१६४	२४
कालायस.	१७६	१०३	काश्मीरजन्मन्.	११३	३०८
कालासुहृद.	३५	११४	काश्यप. }	४२	१५०
कालिका. }	१७९	१२१		१०९	२८६
	७	४३	काश्यपि. }	१८	१६
	५४	२२१		४१	१४५
कालिंग.	२०४	२६४	काश्यपी.	१६३	१

शब्द.	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
कापायवसना.	९४	१९५	किटयास्य	२१८	३५४
काष्ठ.	१९२	१८८	किण्व.	२३४	१७
काष्ठकीट.	२०५	२६९	कितव.	८५	१४९
काष्ठकृत्.	१५७	५८१		७	४१
काष्ठा. {	२४	५०	किन्नर. {	१६	५
	२८	८०		३३	१०८
कास.	८१	१२८	किमु.	२५६	१७२
कासर.	२१८	३४९	किमुत.	२५६	१७३
कासार.	१८७	१६०	किंपचान.	६५	३२
कि.	२५५	१६४	किंपाक.	१९५	२०७
किंशारु.	२०१	२४७	किंपुरुष. {	३३	१०८
किंशुक.	१९४	२०२		१६	५
किंकर.	६३	६४	किंपुरुषेश्वर.	३२	१०४
किंकिणी.	११६	३२९	किंवदंती.	४७	१७३
किंकिरात	१९४	२०१	कियदेतिका.	५३	२१४
किंचन.	२५६	१७१	कियाह.	२११	३०४
किंचित्.	१५६	१७२		१७	९
किंचुलक.	२०५	२६९	किरण. {	१८	१४
किजल्क.	१३८	२३२		१६०	५९८
किखि. ...	२१९	३५६	किरात.	२१८	३५३
किट्ट.	१११	२९५	किरीट.	११४	३१५
किट्टवर्जित.	१११	२९३	किरीटिन्.	१२३	३७३
किण.	८१	१२९	किमीर.	२३६	३४

शब्द.	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
किर्मीरनिषूदन.	१२३	३७२	कीर.	२१८	३५३
किलकिंचित.	८९	१७१	कीचक.	२२६	४०१
किलाटी.	७२	६९	कीर्ति.	१९७	२१९
किलास.	८२	१३१	कीर्ण.	४९	१८७
किलासघ्न....	२०२	२५६	कील.	२४८	१०९
किलासिन्.	८१	१२५	कीला.	२१७	३४६
किर्लिज.	१७३	८३	कीलाल.	१८९	१६७
किल्बिप.	२३४	१७	कीलित.	१८२	१३५
किशोर.	२१०	२९९	कीश.	७७	१०२
किशलय.	१९३	१८९	कु....	२१९	३५७
किसल.	१९३	१८९	कुकट.	१६१	१
कीटक. {	६३	२२	कुकर.	२१४	३२५
	१६४	२६	कुकुंदर.	८०	११७
कीकस. {	११०	२९०	कुकुटा.	१०७	२७२
	२०५	२६८	कुकुल.	१८९	१६७
कीट.	२०५	२६८	कुकुटाभ.	२२४	३९०
कीचक.	१९७	२१९	कुकुटाहि.	२२१	३७२
कीचकनिषूदन.	१२३	३७२	कुकुटादि.	२२१	३७२
कीन.	१०९	२८७	कुकुम.	६७	४२
कीनाश. {	६५	३२	कुकुर.	२२७	४०८
	३१	९८	कुक्षि.	२१७	३४४
	३२	१०१		१०६	२६८

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
कुक्षिमरि.....	७५	९१	कुटहारिका.	९४	१९८
कुंकुम.	११३	३०९	कुटिल.	२४५	९२
कुच.	१०६	२६७	कुडुंविन्.	१५३	५५४
कुचंदन.	११३	३०६	कुडुंविनी.....	९०	१७७
कुचर.	६२	१२	कुट्टनी.	९४	१९७
कुज.	२१	३०	कुट्टमित.	८९	१७२
कुंचिका.	१७१	७१	कुट्टिम.	१६९	५८
कुंचिकाख्य.	२१२	३१३	कुट्ट्यशाला.	१६९	६२
कुंचित.	२४५	९२	कुठार.	१३७	४५०
कुंज. }	१७५	९५	कुडंग.	१९१	१८१
	१९१	१८०	कुडाल.	१९३	१९२
कुंजर. }	२४३	७६	कुड्य.	१७०	६९
	२०८	२८३	कुड्यमत्स्य...	२२०	३६४
कुंजराशन....	१९४	१९७	कुणप.	९९	२२८
कुंजराराति.	२१८	३५२	कुणि.	८०	११७
कुंजल.	७३	७९	कुणिका.	२१५	३६०
कुट. }	१६९	५६	कुंड. }	९७	२१४
	१७१	७२		१७३	८५
	१७३	८५	कुंडगोलक.	७३	८०
कुटक.	१५३	५५५	कुंडल.	११५	३२०
कुटज.	१९४	२०३	कुंडलिन्.	२२१	३६९
कुटर.	१७४	८९	कुंडिन.	१६७	४५

शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
कुंडिका.	१४२	४८०	कुवेर. }	३२	१०३
कुतप.	९६	२०७		७	४२
कुतुक.	१५९	५९०	कुल. }	२९	८३
कुतुप. }	२४	५५		२४१	६५
	१७४	९१	८०	११७	
कुत्.	१७४	९१	कुञ्जित.	१०५	२६१
कुत्तदल.	१५९	५९०	कुमरी.	१८०	१२६
कुत्सा.	४८	१८५	कुमार. }	५८	२४६
कुत्सित.	२४३	७८		७	४१
कुथ. }	११८	३४४	कुमारक.	३६	१२३
	२०३	२५८		६०	२
कुद्दाल.	१५३	५५६	कुमारपाल.	१२४	३७६
कुनाभि.	३३	१०६	कुमारी. }	३५	११७
कुंत. ...	१३७	४४९		९०	१७४
कुंतल. }	१००	२३१	कुमालक.	१६४	२६
	१६४	२७		२९	८४
कुंथु. }	५	२७	कुमुद. }	१७७	१०९
	१२०	३५७		१९८	२३०
कुंद. }	३३	१०७	कुमुदबांधव.	१८	१८
	१५६	५७३	कुमुदिनीपति.	१९	१८
कुपूय. ...	२४३	७९	कुमुद्वत्.	१६३	२०
कुप्य.	१७८	११२	कुमुद्वती.	१९८	२२९

शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्द.	पृष्ठम्	श्लोकः
कुंवा.	१४३	४८८	कुखविस्त.	१५२	५४८
कुंभ. }	२०९	२९२	कुर्कुर.	२१७	३४५
	६	३६	कुल. }	२३८	४२
कुंभकार.	१७३	८५		८७	१६७
कुंभकारकुक्कुट.	१५७	५८०	१६९	५६	
कुंभशाला.	२२७	४०८	कुलटा.	९३	१९३
कुंभिन्.	१७०	६५	कुलत्थ.	२००	२४१
कुंभी. }	२०८	२८३	कुलत्थिका.	२००	२४१
	२२८	४१५	कुलनाश. }	१८०	१२८
कुंभीनस.	१७३	८५		२१३	३१९
कुंभीर.	२२१	३७०	कुलवालिका.	९१	१७९
कुरंकर.	२२८	४१५	कुलश्रेष्ठिन्.	८५	१४९
कुरंग.	२२५	३९४	कुलखी.	९१	१७९
कुरंटक.	२१९	३५९	कुलाय.	२२४	३८५
कुरचिह्न.	१९४	२०१	कुलाल.	१५७	५८०
कुरण्ड.	२२८	४१८	कुलाली.	१८०	१२८
कुरर.	८२	१३४	कुलाह.	२११	३०७
कुररी.	२२६	४०१	कुलिक. }	८५	१४९
कुरुक्षेत्र.	२१७	३४३		२२२	३७६
कुरुल.	१६३	१६	कुलिश.	३०	९५
कुरुविद. }	१००	२३३	कुलिशांकुशा.	४२	१५३
	२०३	२५९	कुली.	९७	२१८
	१८०	१२७			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक	शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः
कुलीन.	{ २१० ८७	३०० १६६	कुवेल.	१९८	२२९
कुलीनक.	२००	२३९	कुश. {	१८२	१३६
कुलीनस.	१८२	१३६		१२२	३६८
कुलीर.	२२८	४१८		२०३	२६८
कुलुक.	१११	२९६	कुशल. {	१४	८६
कुलमाप.	२००	२४१		६१	७
कुलमापाभिषुत.	७३	७९	कुशस्थल.	१६६	४०
कुल्य. {	८७	१६६	कुशा.	२१३	३१८
	११०	२८९	कुशाग्रीयमति.	६१	८
कुल्या. {	१८४	१४६	कुशारणि.	१४७	६१४
	१८६	१६६	कुशिक.	१६३	६६६
कुव.	१९८	२२९	कुशिन्.	१६७	६१०
कुवल.	१९८	२२९	कुशी.	१७६	१०६
कुवलाश्व.	१२२	३६६	कुशल.	१७२	७९
कुवल्य.	१९८	२२९	कुशीलव. {	९८	२४३
कुवली.	१९६	२०४		१२२	३६८
कुवाट.	१७१	७३	कुशेशय.	१९८	२३६
कुवाद.	६२	१२		२०३	२६३
कुविकक.	२२६	३९७	कुष्ट. {	८२	१३०
कुविद.	१६७	६७७		१९१	१८
कुवेणी.	१६९	६९३	कुष्टारि.	१८०	१२३
			कुसीद.	१६२	६४४

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्द.	पृष्ठम्	श्लोकः
कुसीदक.	१९२	१४४	कूजित.	२३७	४३
कुसुम.	१९३	१९०	कूटयंत्र.	१६०	१९६
कुसुमपुर.	१६७	४२	कूटस्थ.	२४१	८९
कुसुंभ.	१९७	२२१	कूणिका.	१२	२०१
कुस्र.	२०१	२६९	कूप.	१८६	११७
कुस्रति.	१९९	१९०	कूपक. }	१११	१४१
कुस्तुंबुस.	७४	८३	कूपक. }	१८६	११४
कुह.	३२	१०३	कूवर.	१३२	४२०
कुहन.	६९	११	कूर.	६९	१९
कुहना.	६७	४३			
कुहक. }	६७	४१	कूर्च. }	१०२	२४४
	११९	१९०		१०२	२४७
कुहरकस्वन.	२२७	४०८	कूर्चशिरस्.	१०९	२८१
कुहर.	२३१	६		१०९	२८१
कुहु.	२६	६१	कूर्चिका. }	७२	६९
कुह.	२६	६१		११८	१८६
कुकुद.	८३	१३९	कूर्दन.	९८	२२०
कूचिका.	१७१	७१	कूर्प.	१०२	२४४
	१७१	७१	कूर्पर.	१०४	२१४
	१७१	७१	कूर्पास.	१३३	४३०
	१७१	७१	कूर्पासक.	११८	३३८
कूट. }	१७१	७१		८	४७
	१७१	७१	कूर्म. }	२२८	४१९
	२३८	४७			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक.
कूल. १८४	१४३	कृतांत.	{ ३१	९८
कूलकंषा. १८४	१४६	कृतांतजनक.	४०३	१५६
कूष्मांडक.	{ ३६	१२४	कृतार्थ.	१७	१०
	२०२	२५४	कृतिन्.	<	५२
कूष्टति. ६७	४१	कृति. ६१	५
कृक. १०३	२५१	कृत्ति. २४६	१००
कृकण. २२६	४०४	कृत्त. २५०	१२६
कृकलास. २२०	३६५	कृत्ति. १११	२९४
कृकवाकु. २२५	३९१	कृत्तिका. २०	२३
कृकाटिका.	१०३	२५०	कृत्तिवासस्.	३४	११२
कृच्छ्र.	{ १४६	५०६	कृत्तिकासुत.	३६	१२२
	२३२	७	कृत्य. २५३	१५०
कृत. २५५	१६३	कृत्रिमधूपक.	११३	३१२
कृतकर्मन्. ६१	६	कृत्स्न. २४२	६९
कृतपुंख. १३४	४३६	कृपण. ६५	३१
कृतमाल. १९५	२०६	कृपा. ६५	३३
कृतमुख. ६१	६	कृपाण. १३६	४४६
कृतलक्षण. ७७	१०१	कृपाणी. १५६	५७५
कृतवर्मन्. ६	३६	कृपालु. ६५	३२
कृतसापत्निका. ९३	१९१	कृपीटयोनि.	{ १८७	१६३
				१८७	१६३
कृतहस्त.	{ ६१	६	कृमि.	{ २०५	२६८
	१३४	४३६		२०६	२७७

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
कृमिपर्वत....	१६६	३६	कृष्णवास.....	१९४	१९७
कृमिज.	११२	४०४	कृष्णशृंग.....	२१८	३४८
कृमिजा.	११९	३९०	कृष्णसार.....	२१९	३६०
कृमिला.	९८	२२२	कृष्णस्वस्त....	३६	११८
कृश. }	७९	११२	कृष्णा. }	७४	८९
	२४१	६३		१२४	३७४
कृशानु.	१८८	१६४	कृष्णिका.	७४	८३
कृशाश्विन्....	९८	२४३	कृसर.	७०	६२
कृपक.	१९३	९९९	केकर.	८०	१२२
कृषि.	१९०	९३०	केका.	२२४	३८६
कृषिक.	१९३	९९४	केकिन्.	२२४	३८९
कृष्टि.	६१	९	केणिका.	११८	३४९
कृष्ण. }	१७९	११७	केतक.	१९६	२१८
	२३६	३३	केतन.	१३१	४१४
	३७	१२९	केतु. }	१८	१३
	७४	८३		२२	३६
	१२१	३६१	१३१	११४	
कृष्णकाक.....	२२४	३८९	केनिपात.	१९२	९४३
कृष्णकर्मन्....	१४८	९१९	केरल.	१६४	२७
कृष्णफला....	१९७	२२१	केलिकुचिका.	९७	२१९
कृष्णभूम.	१६३	१९	केयूर.	११६	३२६
कृष्णवर्त्मन्.	१८८	१६४	केलि.	९८	२१९

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
केलिकिल. {	५८	२४५	कैदारक.	२३९	५५
	३६	१२४	कैदारिक.	२३९	५५
केलिकीर्ण.	२१३	३२१	कैदार्य.	२३९	५५
केवलज्ञानिन्.	८	४९	कैरव.	१९८	२३०
केवलिन्.	५	२४	कैरविणी.	१९८	२२९
केश.	१००	२३१	कैराटक.	२०३	२६३
केशघ्न.	८२	१३०	कैलास.	१७५	१९४
केशपाशी.	१०१	३३५	कैलासौकस्.	३२	१०४
केशमार्जन.	११९	३५२	कैवर्त्त.	१५९	५९३
केशर. {	१९४	२०१	केवल.	१२९	४०६
	१९८	२३२	कैवल्य.	१३	७४
केशव. {	३७	१२८	कैशिक.	२३९	५६
	८०	१२२	कैशिकी. ...	५१	१९९
केशि.	३९	१३४	कोक. {	२२५	३९६
केशिक.	८०	१२२		२१९	३५७
केशिन्. {	८०	१२२	कोकनद.	१९८	२२९
	१०१	२३५	कोकाह.	२११	३०३
केसरिन्.	२१८	३५०	कोटर.	१९२	१८८
केसरिसुत.	१२३	३६९	कोटवी.	९४	१९८
कैटभ.	३८	१३४	कोटि. {	१७२	७९
कैतव. {	६७	४२			१५१
	८५	१५०	कोटिपात.	१५२	५४३

शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः
कोटिर.	११४	३१५	कोविदार.....	१९७	२१८
कोटिश.	१५४	५५७		१७८	१११
कोटीवर्ष.	१६७	४२	कोश. }	१२४	३७८
कोट्टदुर्ग.	२६६	३९		१३६	४४७
कोठ.	८२	१३१		१६९	६१
कोण. {	५२	२०८	कोशफल.	२१३	३१०
	१७२	७९	कोशल.	१६६	४१
कोदंड.	१३५	४३९	कोशातकी.	२०२	२५४
कोद्रव.	२००	२४३	कोशिका.	१७४	९०
कोप.	५३	२१३	कोशी.	१९३	१८९
कोपना.	९०	१७४	कोष्ण. ...	२३४	२२
कोमल.	२३५	२३	कौक्षेयक.	१३६	४४६
कोयष्ट.	२२७	४०४	कौटतक्ष.	१५८	५८२
कोरक.	१९३	१९१	कौटिक.	२५९	५९४
कोरद्रूपक.....	२००	२४३	कौटिल्य.	१४८	५१७
कोल.	२१८	३५३	कौञ्च.	१७५	९५
कोलक.	११३	३१०	कौणप.	३२	१०१
कोलंबक.	५१	२०४	कौलुक.	१५९	५९०
कोलाहल.....	२३७	४०	कौतूहल.	५१९	५९०
कोली.	१९५	२०४	कौद्रवीण.	१६५	३२
कोल्लक.	७४	८४	कौंतिक.	१३४	४३४
कोविद.	६१	५	कौपीन.	११८	३४०

शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक-
कौमुदी.	१९	२१	ऋकुच्छंद.	४२	१९०
कौमुदीपति.	१९	१८	ऋतु.	१४२	४८४
कौमोदकी.	३९	१३६	ऋतुभुज्.	१९	२
कौलटिनेय.	९६	२१३	ऋंदन.	२३७	४०
कौलटेय.	९६	२१३	ऋंदित.	२३७	३८
कौलटेर.	९६	२१२	क्रम. }	२९२	१३९
कौलीन. ...	४८	१८४		१०८	२८०
कौश.	१६६	४०	१४९	५०३	
कौलेयक.	२१७	३४९	क्रमण.	१०८	२८०
कौशल्यानंदन.	१२२	३६७	ऋमुक.	१९७	२२०
कौशांवी.	१६६	४१	ऋमेलक. ...	२१३	३१९
कौशिक. }	१११	२९३	ऋयविक्रयिक.	१९०	५३१
	२२४	३९०	ऋयिक.	१९०	५३२
	२९	८७	ऋयिन्.	१९०	५३२
	१४७	५१४	ऋय्य.	१९०	५३५
कौशिघ.	५५	२२९	ऋव्य.	१०९	२८६
कौशेय.	११७	३३३	ऋव्याद्.	३२	१०२
कौषितकी.	२२	३७	ऋथ.	६६	३६
कौस्तुभ.	३९	१३७	ऋाति.	२५३	१४७
ऋकच.	१९८	५८२	ऋायक.	१९०	५३२
ऋकचच्छद्.	१९६	२१८	ऋिया.	२५१	१३३
ऋकर. }	२२६	४०४	ऋियावत्.	६३	१७
	१९६	२१६	ऋियेद्रिय.	२३४	२०

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	
क्रीडा. ९८	२१९	कौचारि.	३६	१२३	
कुञ्च. २२५	३९५	कुम. ५६	२३३	
कुध. ५३	२१३	कुञ्च. २५०	१२८	
कुधा. ५३	२१३	कुञ्चनेत्र. ८१	१२५	
कुष्ट. २३७	३८	कुष्ट. ४८	१७९	
क्रूर.	{	६६	४०	कुञ्चिव. ९९	२२६
		२३४	२२	कुञ्चेश. ५६	२३३
क्रेतव्यमात्रक.	१५०	५३५	कुञ्चोम. १०६	२६९	
क्रेय. १५०	५३५	कण. २३६	३६	
क्रेयद.	{	१५०	५३२	कणन. २३६	३६
		२१८	३५३	कणित. २३७	४४
कोड.	{	२२	३५	कथित. २४९	१२२
		१०६	२६६	कृाण. २३६	३६
कोडा. १०६	२६६	क्षण.	{	२५२	१४४
कोडीकृति....	२५२	१४३			२४	५१
क्रोध. ५३	२१३	२५२	१४५		
क्रोडपाद. २२८	४१९	क्षणदा. २४	५५	
क्रोधन. ६९	५६	क्षणन.	{	२४	५५
क्रोधिन. ६९	५५	६५		३४	
क्रोश. १५१	५५१	क्षणिका.	१८९	१७१	
क्रोष्टु. २१९	३५६	क्षणालु. ८१	१२९	
क्रौंच.	{	७	४६	क्षणिक. ८४	१४७
		२२५	३९५	क्षणप्रभा. १८९	१७१

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
क्षत.	८१ १२८	क्षरिन्.	५२७ ७५
क्षतज.	१०९ २८६	क्षव.	{	७४ ८२
क्षतघ्ना.	११९ ३५०	क्षवथु.	८१ १२७
क्षतव्रत.	१४८ ५१८	क्षांति.	६९ ५५
क्षचृ.	{	१५० ५६१	क्षाम.	...	७९ ११३
		१२५ ३८५	क्षार.	{	१४४ ४९२
क्षत्र.	{	१३२ ४२४			१८० १२८
		१४० ४७१	क्षारणा.	१६ ३६
क्षत्रिय.	१४८ ५२७	क्षारपत्र.	२०२ २५२
क्षत्रिया.	१४९ ५२७	क्षारित.	७७ १००
क्षत्रियी.	९२ १८८	क्षालक.	१९३ १९१
क्षत्रियाणी....	९२ १८८	क्षालित.	२४२ ९३
क्षम.	८६ १५५	क्षिति.	१६१ २
क्षमा.	{	६९ ५५	क्षितिरुह.	१९१ १९०
		१६१ २	क्षिप्तु.	६२ १४
क्षमितृ.	६९ ५४	क्षित्य.	२४९ ११८
क्षमिन्.	६९ ५४	क्षिप्र.	{	१०९ २८१
क्षन्तृ.	६९ ५५			२४७ १०६
क्षय.	{	२५४ १५९	क्षिया.	२५४ १५९
		८१ १२७	क्षीण.	७९ ११२
		२७ ७५	क्षीणाष्टकर्मन्.	४ २३
		१६९ ५७			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
क्षीजन.	२३८	१४५	क्षुद्रा.	२०७	२७९
क्षीव.	७७	१००	क्षुद्रोपाय.	१२८	४०२
क्षीर. {	७२	६८	क्षुधित.	६९	५६
	८२	१३५	क्षुप.	१९२	१८३
क्षीरकंठ.	६०	२	क्षुब्ध.	१७४	८९
क्षीरज.	७२	७०	क्षुमा.	२०१	२४५
क्षीरवारि.	१८३	१४१	क्षुरप्र.	१३६	४४४
क्षीरतैल.	१८१	१३४	क्षुरमद्दिन्.	१५८	५८७
क्षीरशर.	१४४	४९५	क्षुरिन्.	१५८	५८६
क्षीरोदतनया.	४०	१४०	क्षुरी.	१३६	४४८
क्षुण्ण.	६१	९	क्षुल.	२४१	६२
क्षुत. {	८१	१२७	क्षुलक.	२०५	२७१
	२३३	८	क्षेत्र. {	९९	२२७
क्षुत्.	८१	१२७		९०	१७७
क्षुताभिजनन.	७४	८२	क्षेत्रज.	९७	२१३
क्षुद्र. {	२०५	२६८	क्षेत्रिन्.	१५३	५५४
	६५	३२	क्षेत्रज्ञ.	२३२	२
	२४१	६३	क्षेप.	४८	१८५
क्षुद्रघंटिका.	११६	३२९	क्षेपणी.	१५१	५४१
क्षुद्रनस्.	७९	११५	क्षेम.	१४	८५
क्षुद्रनासिक.	७९	११५	क्षेमंकर.	८५	१५३
क्षुद्रकंबु.	२०५	२७१	क्षैरेयी.	७२	७०

शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः		
क्षोणि.	...	१६१	२	खंजरीट.	...	२२५	३२४
क्षौद्.	१६६	३६	खटिनी.	१७६	१०३
क्षौम.	}	१६६	३७	खटी.	१७६	१०३
		११७	३३३	खट.	८१	१२६
क्षौर.	१५८	५८८	खटक.	१०५	२६१
क्षुण्णत.	२४९	१२०	खट्टन.	८०	११८
क्ष्मा.	१६१	२	खद्वा.	११९	३४७
क्ष्वेड.	२०३	२६१	खद्वांग.	३५	११४
क्ष्वेडा.	२३७	४०	खद्वांगभृत्.	}	३४	११३
	ख.					२१८	३५३
ख.	}	२७	७७	खङ्ग.	१३६	४४६
		२३४	१९	खङ्गपिधानक.	१३६	४४७
खग.	}	१७	९	खङ्गिन्.	}	७	४६
		१३५	४४२			२१८	३५३
		२२३	३८२	खंड.	}	७१	६७
२४७	१०५	२४२	७०				
खचित.	१००	२३३	खंडपरशु....	३४	११२
खट्टर.	१७४	८९	खंडरि.	२००	२३८
खजक.	१७४	८७	खंडरी.	२००	२४०
खजाका.	४१	१४९	खंडिक.	१०४	२५३
खजित्.	८०	११९	खंडित.	}	१९९	१३७
खंजक.	२२५	३९४			२५०	१२६

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	
खद्योत. २०६	२७९	खलति. ८०	११६	
खनक. २२०	३६६	खलपू. ६४	२७	
खनि. १७६	१०२	खलिन. २१३	३१६	
खनित्र. १५३	५५६	खलिनीनिभ.	२४०	५७	
खमेघ.	... १७९	११७	खस. ८१	१२८	
खर.	}	२१३	३२२	खस्फटिक....	१८१	१३४
		२३४	२२	खलूरिका....	१३७	४५२
		३३४	२१	खलेवालिन्.	१५४	५५८
खरकोण. २२७	४०७	खल्ल. १७४	८१	
खरणसू. ७९	११५	खल्वाद. ८०	११६	
खरणस. ७९	११५	खातक. १८७	१६०	
खरांशु. १६	९	खातिक. १८७	१६१	
खर. १४९	५२३	खादन.	}	७५	८७
खर्जूर. १८०	१२४			१०३	२४८
खर्जू. ८१	१२८	खानि. १७६	१०२	
खर्जूर. १७७	१०९	खापगा. १८५	१४८	
खर्व.	}	२४१	६५	खारी. १५३	५५०
		८०	११८	खिल. १६१	६
खर्वशाख.	}	१५१	५३८	खुद्गाह. २११	३०४
		८०	११८	खुर. २१२	३१०
खल.	...	१५७	५८१	खुरकुटी. १७०	६६
		६७	४४	खुरणसू.	... ८०	११६

शब्द.	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्द.	पृष्ठम्.	श्लोकः		
खेट. २४३	७९	गज.	} १३१	४१५		
खुरणस. ८०	११६				२०७	१८३
खुरली.	... १३७	५५२				७	४६
खेट. १६६	३८	गजकंबल.....	२१५	३३०		
खेटक. १३६	४४७	गजता.	२४०	५८		
खेद. ५३	२१३	गजप्रिया.	१९७	२१८		
खेचर. १८०	१२२	गजास्य.	३६	१२१		
खेय. १८७	१६१	गजासुहृद्....	३५	११४		
खेलनी. ८५	१५१	गजाजीव.....	१३३	४२६		
खेला. ९८	२२०	गजाब्धय.	१६७	४४		
खोझाह. २११	३०३	गंजा.	} १७०	६७		
खोड. ८०	११९				१७६	१०२
खोर. ८०	११९	गडक.	२२७	४११		
ख्यात. २५०	१२९	गड्ड. ८२	१३०		
ग.			गड्डीची.	१९७	२२३		
गगन. २७	७७	गड्डल.	८०	११७		
गगनध्वज.....	१७	११	गड्डोल.	७५	८९		
गगनाध्वग.	१७	११	गण.	} ३५	११५		
गंगा. १८४	१४७				२३८	४७
गंगाभृत्. ३४	११३	गणक.	८४	१४६		
गंगासुत.	३६	१२२	गणग्राम.	२३८	५०		
गच्छ. १९१	१८०	गणरात्र.	२५	५७		

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोक.	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	
गणि. १३	७७	गति.	} ६२	१३४	
गणिका. ९४	१९६			२५१	१३६
गणिकापति. ९२	१८३			२१२	३१४
गणपिटिका. ४४	१५९	गद. ८१	१२७	
गणेश. १५१	५३६	गदाग्रज. ३८	१३०	
गणेश. ३६	१२१	गदाभृत्. ३८	१३३	
गण्य. १५१	५३६	गंजी. १३१	४१७	
गंड.	} १०२	२४६	गंध. २३५	२६	
			८२	१३०	गंधक. १८०
		२०९	२९१	गंधकलिका.	१४७	५११
गंडि. १९२	१८६	गंधज्ञा. १०२	२४४	
गंडक. २१८	३५३	गंधपिशाचिका.	११४	३१३	
गंडमाल. ८२	१३१	गंधधुली. ११३	३०८	
गंडशैल. १७६	१०२	गंधमाता. १६१	१	
गंडिव. २१९	३५७	गंधमूषी. २२०	३६७	
गंडुपद्. २०५	२६९	गंधरस. १८०	१२९	
गंडूपदपत्र. १७६	१०७		२१०	२९९	
गंडूपदी. २०५	२६९	गंधर्व.	} ३१	९७	
गंडूष. १०५	२६२			७	४२
गंडोल. ७५	९०			१६	५
गताक्ष.	} १७२	७८	गंधवह. १९०	१७२	
			८०	१२०	गंधसार. ११३

शब्द	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
गंधांशुवर्ष.....	१०	६२	गर्जित.	{ २०८	२८६
गंधाश्मन्.....	१८०	१२३	गर्जित.	{ २३७	४२
गंधिक.....	१८०	२२३	गर्जि.....	२३७	४२
गंधोत्तमा.....	१९९	५६६	गर्त्त.....	२७१	७
गंधोली.....	२०७	२८१	गर्त्तिका.....	१७०	६५
गभस्ति. {	१७	९	गर्दभ.....	२१३	३६२
	१४	१८	गर्दभाह्वय.....	१९८	२३०
गभीर.....	१८२	१३७	गर्दभी.....	२०६	२७४
गमन.....	१३७	४५३	गर्द्ध.....	७६	८४
गंभीर.....	१८२	१३७	गर्द्धन.....	७६	९३
गंभीरवेदिन्.	२०८	२८८	गर्म.	{ ९५	२०४
गयापुर.....	१६६	३९		{ १०६	२६८
गर.....	२२२	३९०	गर्मक.....	११४	३१५
गरम.....	९५	२०४	गर्मपाकी.....	१९९	२३४
गरल.....	२०३	२६१	गर्मवती. {	२५	५८
गरुड. {	७	४२		{ ९५	२०२
	४१	१४४	गर्भागार.....	१६९	६१
गरुडाग्रज.....	१६	१८	गर्भाशय.....	९५	२०४
गरुत्.....	२२३	३८४	गर्भिणी.....	२१५	३३२
गरुत्मत.....	४१	१४५	गर्व.....	५५	२३०
गर्गरी.....	१७४	८८	गर्हणा.....	४८	१८५
गर्ज.....	२३७	४१	गर्हा.....	२४३	७८

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
गलस्तनी.	२१६	३४१	गव्यूति.	१९३	५९२
गलगंड. ...	८२	१३१	गहन. {	२४८	१०८
गलगंडिका.	१०३	२४९		१९०	१७६
गलंती.	१७४	८७	गहर. {	१७५	९९
गलांकुर.	८२	१३१		२३७	३८
गलि.	२१४	३२९	गांगेय.	१७७	१०९
गलित.	२५०	१२६	गाढ. {	२४४	८३
गल्वर्क.	१५६	५७०		२५२	१४१
गल्ल. {	१०२	२४६	गाणिक्य.	२३९	५६
	१०३	२५२	गांडिव. {	१२४	३७४
गवय.	२१८	३५२		२०९	२९४
गवल.	२१८	३४९	गांडीव.	१२४	३७४
गवीश्वर.	१५३	५९२	गात्र.	९९	२२७
गवेधु. ...	२०१	२४५	गात्रसंप्लव	२२७	४०६
गवेधुका.	२०१	२४५	गात्रानुलेपनी.	११२	३०३
गवोषित.	२५०	१२७	गाधिपुर. ...	१६६	४०
गव्य. {	२३९	५७	गाधेय.	१४७	५१४
	२१६	३३९	गान.	५०	१९४
गव्या. {	१५३	५९२	गांधर्व {	५०	१९४
	१३५	४४०		३१	९७
गव्यूत. {	१५३	५११	गांधार.	२३६	३७
	१५३	५९२		७	४५
			गांधारी. {	४२	१५४

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
गाभीर. १५३	५५३	गीति. ५०	१९४
गाढ. १७७	१०९	गीर्वाण. १५	३
गाढत्व. १८१	१३०	गुग्गुलु.	{ १९	१०८
गार्हपक्ष. १३५	४४२		{ १९५	२०८
गार्भिण. २३९	५१		{ ११५	३२४
गार्हपत्य. १४४	४९०	गुच्छ.	{ २०१	२४८
गालव. १९७	२२६		{ १९३	१९२
गालि. ४९	१८६		{ २०१	२४८
गिर. ४२	१५५	गुणोत्कर्ष. २३३	११
गिरि.	{ १२०	३५२	गुणवृक्ष. १५१	५४१
	{ १७४	९३	गुडेरक. ७५	८९
गिरिकर्णी. १९७	२२२		{ ७१	६६
गिरिका. २२०	३६७	गुड.	{ १२०	३५२
गिरिगुड. १२०	३५३		{ ७५	८९
गिरिज. १८०	१२८	गुणालयनिका. ११९	३४६
गिरिजामल. १७९	११७		{ १२५	३८६
गिरिसार. १७६	५४१	गुण.	{ १३५	४४०
गिरिमल्लिका. १९५	२०३		{ १५९	५९२
गिरियक. १२०	३५३	गुणित. २४९	११९
गिरिश. ३३	११०	गुंडित. २४९	१९
गिरीश. ३३	११०	गुडफल. १९५	२०७
गीत. ५०	१९४	गुडपुष्प. १९५	२०७

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
शुत्सक.	१९२	१९२	शुल्म. }	८२	१३३
शुलुच्छ.	१९३	१९२		१३१	१९२
शुवाक.	१९७	२२०	४१२	१८६	
शुदांक्रुर.	८२	१३२	शुल्मिनी.	१९२	१८४
शुद.	१०८	२७६	शुल्य.	२३६	२४
शुद्र.	२०३	२६८	शुह.	३६	१२३
शुद्रा.	२०३	२६९	शुहग्रह.	८२	१३३
शुदल.	३३७	४४	शुह्य. }	१२९	४०६
शुडाकेश.	१२३	३७३		१०८	२७६
शुप्त. }	२४९	११९	शुह्यक.	३३	१०८
	२६१	१३३	शूढ.	२४९	११९
शुप्ति.	१४०	४७०	शूढ.	३३२	६
शुंफ.	११४	३१७	शूढपात.	२२१	३७०
शुरुहन्.	१४९	६२२	शूढपुरुष.	१२७	३९७
शुरुदैवत.	२०	२६	शूढमार्ग.	१६८	६१
शुरु. }	२४१	६६	शूथ.	११२	२९८
	१३	७८	शून.	२६१	१३१
	२१	३३	शूवाक.	१९७	२२०
शुर्वी.	९६	२०२	शूध्र.	२२६	४०७
शुर्विणी.	९६	२०२	शूध्रु.	७६	९२
शुल.	१०८	२७६	शुमित्तिका.	२२०	३६४
शुल्फ. }	१०८	२७९	शुह. }	१६८	६६
	१०७	२६९		९०	१७६

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
गृहपति.	१२८	३९८	गेय.	५०	१९४
गृहमणि.	११९	३५१	गेह.	१६९	५५
गृहमेधिन.	१४१	४७२	गेहभू.	१६९	५५
गृहयालु.	७८	१०९	गेहेनर्दी.	८३	१४१
गृहवलिमुञ्.	२३२	३९७	गेहेशूर.	८३	१४१
गृहवलिमुञ्.	२२५	३९७	गैरिक.	१७६	१०२
गृहस्थ.	१४१	४७२	गैरेय.	१७७	१०९
गृष्टि.	२१५	३३४	गो	१८०	१२८
गृहसृग.	२१७	३४५		२१५	३३१
गृहमाणिक्य.	२२०	३६३		१६१	१
गृहसृग.	२१७	३४५	(गौः)	१५	१
गृहावग्रहणी.	१७१	७५		१८	१३
गृहिणी. {	९०	१७६		४२	१५५
	१४१	४७२		२१४	३२३
गृहिन.	१४०	४७१	गोकर्ण. {	१०५	२५९
गृहीतदिक्.	१४०	४६९		२१९	३५९
गृहीवृ.	७८	१०९	गोकिराटिका.	२२६	४०२
गृहोलिका....	२२०	३६४	गोकुल.	२१६	३३९
गृह्यक.	६३	२०	गोक्षुर.	१९७	२२२
गृह्य. {	१२९	४०६	गोप्रंथि.	२१६	३३९
	२२७	४०९	गोचर.	२३४	२०
गेंडुक.	१२०	३५३	गोचक.	१९४	२००

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
गोणी.	११८	३४३	गोप. {	१२६	३९०
गोतमान्वय.	४२	१५१		१५३	५५३
	१७४	९३	गोपति. {	१७	११
गोत्र. {	४७	१७४		२१४	३२५
	८७	१६७	गोपरस.	१८०	१२९
गोदावरी.	१८५	१५०	गोपानसी.	१७१	७५
गोत्रा.	१६१	१	गोपायित.	२५१	१३३
गोदा.	१८५	१५०	गोपाल.	२५३	५५३
गोद.	११०	२९०	गोपुर.	१६७	४७
गोदंत.	१८०	१२५	गोपुच्छा.	११५	३२५
	१५३	५५५	गोपेंद्र.	३८	१३२
गोदारण. {	१५३	५५६	गोप्य.	६३	२४
	१४८	५१५	गोमन्.	१५३	५५२
गोनर्दीय.	१४८	५१५	गोमती.	१८५	१५१
गोधन.	२१६	३३९	गोमय.	२१६	३३८
	१३५	४४०	गोमयोत्था.	२०६	२७४
गोधा. {	२२०	३६३	योयुग.	२४०	६०
	१०१	२३७	गोमायु.	२१९	३५६
गोधि.	१०१	२३७	गोमुख.	२२९	४१५
गोधिका.	२२०	३६३	गोमिन्.	१५३	५५२
गोधु.	१५३	५५३	गोमुख.	७	४०
गोधूम.	२००	२४०	गोमेघ.	७	४२
गोनस.	२२१	३७२			
गोनास.	२२१	३७२			

शब्द	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
गोरस. ७२	६८	गोसंख्य. १५३	५५३
गोरुत.	{ ७२	७२	गोस्तन. ११५	३२५
	{ ७३	७०	गोस्तनी. १९७	२२१
	{ १५३	५५१	गोस्थान. १६५	३०
गोराटी. २२६	४०२	गोहिर.	{ १०८	२८०
गोलक. ९७	२१४		{ २०४	२६५
गोला. १८०	१२६		{ ११०	२८८
गोलांगूल....	२१९	३५८	गौतम.	{ १४७	५१४
गोलिका.	{ २२०	३६३		{ ५	३०
	{ २०६	२७४	गौघार. २२०	३६३
गोवर्द्धनधर.	३८	१३२	गौधेर. २२०	३६३
गोविंद.	{ १५३	५५३	गौर.	{ २३५	२९
	{ ३७	१२९		{ २३५	३०
गोविड्. २१६	३३८	गौरव. ८७	१६४
गोवृष. २१४	३२५	गौरार्द्धक.	{ २०४	२६४
गोशाला. १७०	६५		{ ९०	१७४
गोशीर्ष. ११३	२०६	गौरी.	{ ३५	११७
गोष्ट. १६५	३०		{ ४२	१५४
गोष्टश्व. ८३	१४१	ग्रंथन. ११४	३१७
गोष्ठी. ८४	१४५	ग्रंथि. १९४	१९६
गोष्पति. २१	३३	ग्रंथिक. ७४	८५
गोसदक्ष. २१८	३५२	ग्रस्त. ४८	१८०

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
अह.	२५४	१५९	ग्रीवा. १०३	२५०
}	१६	६	ग्रीष्म. २७	७१
	२२	३९	ग्रीवेयक.	{ ११५	३२१
अहण. ५५	२२४	{ १६	१८	
अहणीखज्....	८२	१३५	गल्ह. ८५	१५०
अहपति. १७	११	ग्लान. ८१	१२३
अहपुष. १७	९	ग्लानि. ५६	२३३
ग्राम. १६४	२७	ग्लाक्षु.	... ८१	१२३
ग्रामणी. २४२	७५	ग्लौ. १९	१९
ग्रामतक्ष. १५८	५८२			
ग्रामता. २४०	५८	घ.		
ग्रामीण. ८७	१६५	घट.	{ ८	४७
ग्रामेयक. ८७	१६५	{ १७३	८५	
}	४८	१८०	{ ८४	१४५	
	८७	१६५	२०८	२८९	
ग्राम्य.			घटीयंत्र. १८६	१५९
ग्राम्यधर्म.....	९४	२०१	घट्ट.	... १८५	१५३
}	१७५	९३	घंटक. १०८	२७९
	१७६	१०२	घंटापथ. १६८	५३
ग्रान्. ७५	८९	घंटाशब्द.	... १७८	११५
}	२२८	४१६	घंटिका. १०३	२४९
	२५४	१५९	घटिका. २४	५१
ग्राहरिपु. २१७	३४८	घटोद्भव.....	२२	३६

शब्द	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्द	पृष्ठम्.	श्लोकः	
गोरस. ७२	६८	गोसंख्य. १५३	५५३	
गोरुत.	} ७२	७२	गोस्तन. ११५	३२५	
		७३	७०	गोस्तनी. १९७	२२१
		१५३	५५१	गोस्थान. १६५	३०
गोराटी. २२६	४०२	गोहिर.	} १०८	२८०	
गोलक. ९७	२१४			२०४	२६५
गोला. १८०	१२६	गौतम.	} ११०	२८८	
गोलांगूल.....	२१९	३५८			१४७	५१४
गोलिका.	} २२०	३६३		५	३०	
		२०६	२७४	गौघार. २२०	३६३
गोवर्द्धनधर.	३८	१३२	गौघेर. २२०	३६३	
गोविंद.	} १५३	५५३	गौर.	} २३५	२९	
		३७			१२९	२३५
गोविड्. २१६	३३८	गौरव. ८७	१६४	
गोवृष. २१४	३२५	गौरार्द्धक.	} २०४	२६४	
गोशाला. १७०	६५			९०	१७४
गोशीर्ष. ११३	२०६	गौरी.	} ३५	११७	
गोष्ट. १६५	३०			४२	१५४
गोष्टुध्व. ८३	१४१	ग्रंथन. ११४	३१७	
गोष्ठी. ८४	१४५	ग्रंथि. १९४	१९६	
गोष्पाति. २१	३३	ग्रंथिक. ७४	८५	
गोसदृक्ष. २१८	३५२	ग्रस्त. ४८	१८०	

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
अह.	२५४	१५९	ग्रीवा.	१०३	२५०
अह.	१६	६	ग्रीष्म.	२७	७१
	२२	३९	ग्रीवेयक.	११५	३२१
अहण.	५५	२२४	ग्लह.	१६	१८
अहणीरुज्	८२	१३५	ग्लान.	८५	१५०
अहपति.	१७	११	ग्लानि.	८१	१२३
अहपुष.	१७	९	ग्लासु.	५६	२३३
ग्राम.	१६४	२७	ग्लौ.	८१	१२३
ग्रामणी.	२४२	७५		१९	१९
ग्रामतक्ष.	१५८	५८२	घ.		
ग्रामता.	२४०	५८	घट.	८	४७
ग्रामीण.	८७	१६५	घटा.	१७३	८५
ग्रामेयक.	८७	१६५		८४	१४५
ग्राम्य.	४८	१८०	घटा.	२०८	२८९
	८७	१६५	घटीयंत्र.	१८६	१५९
ग्राम्यधर्म.	९४	२०१	घट्ट.	१८५	१५३
भावन्.	१७५	९३	घंटक.	१०८	२७९
	१७६	१०२	घंटापथ.	१६८	५३
भास.	७५	८९	घंटाशब्द.	१७८	११५
ग्राह.	२२८	४१६	घंटिका.	१०३	२४९
	२५४	१५९	घटिका.	२४	५१
ग्राहरिपु.	२१७	३४८	घटोद्भव.	२२	३६

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	
घन.	५२	२०६	घस्र.	२४	५२
	९९	२२८	घाट.	१६४	२८
	२४४	८३	घाटक.	२१०	२९८
	२८	७८	घांटिक.	१३८	४५८
	१३७	४४९	घात.	६५	३५
	५१	२००	घातुक.	६५	३३
	१७६	१०३	घास.	२०३	२६१
घनवाहन.....	३४	१११	घुट.	...	१०८	२७९
घनधातु.	१०९	२८४	घुटिक.	१०८	२७९
घनरस.	३५	१	घुण.	...	२०५	२६९
घनवात.	२३०	२	घुसृण.	११३	३०८
घनसार.	११३	३०७	घुकारि.	२२४	३८८
घनगोलक.....	१७८	११२	घूर्ण.	२५४	१५५
घनाघन.	२८	७८	घूर्णन.	२५४	१५५
घनालय.	२७	७२	घृणा. {	५३	२१७	
घनाश्रय.	२७	७७		६५	३३	
घनोपल.	२८	८०	घृणि.	१८	१३
घनोदधि.	१३०	२	घृतलेखनी.....	१४५	५००	
घर्घर.	५२	२१०	घृतपूर.	७०	६४
घर्म.	५४	२१९	घृतचर.	७०	६४
घस्मर.	६९	५८	घृतेलीं.	२०५	२७३
घसि.	७५	८७	घोणस.	२२१	३७२

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
घोणा.	१०२	२४४	चक्रमर्हक....	१९७	२२४
घोणिन्.	२१८	३५४	चक्रमंडलिन्.	२२१	३७१
घोर.	५३	२१७	चक्रमृत्.	३८	१३३
घोरवासिन्.	२१९	३५६	चक्रवर्तिन्.	१२०	३५५
	१७८	१५	चक्रवाक.	२२५	३९६
घोष. {	१७०	६८	चक्रवाल {	१७५	९७
	२३६	३६		२३८	४७
घोषणा.	४८	१८३	चक्रावर्त्त.	२५४	१५५
घोषवती.	५१	२०१	चक्रांग.	२२५	३९१
घ्राण.	१०२	२४४	चक्रिन्.	२२७	३७०
घ्राणतर्पण....	२३५	२६	चक्रिवत्.	२१३	३२२
	च.		चक्रेश्वरी. {	७	४३
चकित.	६४	२९		४२	१५३
चकोर.	२२७	४०५	चक्षण.	१५६	५७१
	२३८	४७	चक्षुप्.	१०१	२३९
	१७७	१०८	चक्षुष्य.	७९	१११
चक्र. {	१३०	४१०	चक्षुष्या.	१८०	१२८
	१३२	४१९	चंचरीक.	२०६	२७८
	१३७	४५१	चंचल.	२४५	९०
चक्रजीवक.	१५७	५८०	चंचला.	१८९	१७१
चक्रनाम.	११९	१२०	चंचुसूचिक.	२२७	४०७
चक्रवांधव ...	१७	१०	चंचु.	२२३	३८३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
चञ्चू.	२२३	३८३	चतुरंगबलाध्यक्ष. १२६	३८९	३८९
चट्ट.	४७	१७८	चतुर्गति.	२२८	४१९
चटक.	२२५	३९७	चतुर्दशी.	२	६५
चटका.	२२५	३९७	चतुर्मद्र.	२३४	१८
चटकाशिरस्.	७४	८५	चतुर्दंत.	३०	९१
चट्टुल.	२४५	९१	चतुर्भुज.	३८	१३०
चणक.	१९९	१३७	चतुर्भुखांगता.	१०	६१
चंड. }	८०	११९	चतुर्वर्ग. ...	२३४	१८
	६९	५६	चतुर्भुज.	३७	१२६
	३१	१००	चतुष्क.	१६८	५२
	२३४	२१	चतुष्पथ.	१६८	५२
चंडता.	५६	२३२	चतुर्भिराज्जातकक्ष. ४१	१४७	१४७
चंडा.	७	४४	चतुर्हायणी.	२१६	३३८
चंडातक.	११७	३३८	चतुःशाल.	१६९	५८
चंडाल. }	१५४	५६७	चत्वर. }	१४३	४८८
	१६०	५९७		१६८	५४
चंडिल.	१५८	५८६		१७०	७०
चंडी.	३५	११७	चंदन.	११३	३०५
चतुःसम.	११२	३०३		१६	६
चतुर. }	१७०	६४	चंद्र. }	१९	१८
	६१	७		११३	३०७
	६८	४८		चंद्रक.	२२४

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
चंद्रकांत.	१८१	१३३	चमू.	१३०	४१०
चंद्रग्रम.	५	२६	चमूख. ...	१३१	४१२
चंद्रमर्मन्.....	१७७	११०	चंपक.	२१९	३६०
चंद्रभागा.	१८५	१५१	चंपा.	१९६	२१२
चंद्रमणि.	१८१	१३३	चंपाधिप.	१६७	४२
चंद्रमस्.	१९	१८	चंपोपलक्षित.	१२४	३७५
चंद्रशाला.....	१६९	६१	चय. {	१६४	२३
चंद्रोदय.	११८	३४५	चय. {	१६७	४६
चंद्रोपल.	१८१	१३३	चर. {	२३८	४७
चंद्रहास.	१३६	४४६	चरण. {	१२६	३९७
चंद्रातप.	१९	२१	चरण. {	२४५	९०
चंद्रिका. {	१९	२०	चरणग्रंथि....	१०८	२८०
चंद्रिगोलिका.	१८५	१५१	चरणात्मज.	१०८	२७९
चंद्रिगोलिका.	१९	२०	चरणायुध.	१४८	५१७
चपल. {	८३	१४०	चरम.	२२४	३९०
चपल. {	२४५	९१	चरमतीर्थकृत.	२४६	९५
चपल. {	२४७	१०६	चरमाद्रि.	५	२९
चपला.	१८९	१७१	चराचर.	१७५	९३
चपेट.	१०५	२६०	चरित.	२४५	९०
चमर. {	१०	६०	चरित्र.	१४६	५०७
चमर. {	२१९	३६०	चरित्र.	१४६	५०७
चमसी.	७१	६४			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
चरि.	२०७	२८२	चर्पणी.	९३	१९२
चरिष्णु.	२४५	९०	चल. {	११९	११६
चरी.	९०	१७५	२४५	९१	
चरु. {	१४५	४९७	चलचंचु.	२२७	४०५
१७३	८५	चलन.	१०८	२८०	
चर्चरी.	४९	१८७	चलनी.	११७	३३८
चर्चस्. ...	३१	१०७	चलनक.	११७	३३८
चर्चा. {	११२	३००	चला.	४८९	१७०
२३३	९	चलाचल.	२४५	९१	
चर्चिक्य.	११२	३००	चलित.	२४९	११७
चर्चिका.	३६	१२०	चपक. {	१५६	५७०
चर्मटी.	४९	१८७	१७४	९०	
चर्मन्. {	१११	२९४	चपाल.	१४३	४८९
१३६	४४७	चाक्रिक. {	१३८	५५८	
चर्मकृत्.	१५७	५७८	१५७	१८१	
चर्मचटिका.	२२६	४०२	चाटकैर.	२२६	३९८
चर्मदंड.	२१३	३१८	चाट्ट.	४७	१७८
चर्मप्रभेदिका.	१५७	५७९	चाणूर.	३८	१३३
चर्मप्रसेविका.	१५६	५७२	चांडालिका.	५१	२०४
चर्ममुंडा.	३६	१२०	चातक.	२२५	३९५
चर्या.	२५१	१३७	चातुर्वर्ण्य.	१४०	४७१
चर्वण.	७५	८८	चांद्र.	१८१	१३३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	
चांद्रमस.	२०	२३	चिकिल.	१८६	१५६	
चाप.	१३५	४३९	चिकुर. {	८३	१४०	
चापल.	५५	२२९		१००	२३१	
चाम.	७०	६०	चिकण.	७३	७७	
चामर.	१२५	३८१	चिकस.	७१	६६	
चामीकर.	१७७	११०	चित्.	५४	२२३	
चामीकरपंकज.	१०	६०	चिता.	६६	३९	
चामुंडा ...	३६	१२०	चिति.	६६	३९	
चाय.	२३४	१५	चित.	२३२	५	
चार. {	१२७	३९८	चित्तप्रसन्नता.	५५	२२९	
	१४०	४७०	चित्तोज्जति.	५६	२३१	
	२२२	३८०	चित्तविप्लव.	५६	२३४	
चारण.	५८	२४३	चित्वा.	६६	३९	
चारभट.	६४	२९	चित्र. {	२३६	३४	
चारित्र.	१४६	५०७			५३	२१७
चारु.	२४३	८०			११४	३१७
चारुपथ.	१६८	५२		१५८	५८६	
चार्वक.	१४९	५२७	चित्रक.	२१४	३५१	
चालनी.	१७३	८४	चित्रकाय.	२१८	३५१	
चाप.	२८५	३९५	चित्रकृत्वम्.	१२	७९	
चिकित्सक.	८३	१३६	चित्रकृत्.	१५८	५८५	
चिकित्सा.	८३	१३७	चित्रगुप्त.	९	५४	

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
चित्रपुंख.	१३५	४४२	चिरस्य.	२५६	१६८
चित्रमानु. {	१८८	१६४	चिरात्.	२५६	१६९
	१७	१०	चिरेण.	२५६	१६९
चित्रलेख.	३१	१००	चिर्मिटी.	२०२	२५५
चित्रशाला....	१७०	६५	चिलिचिम.	२२८	४१२
चित्रशिखंडिज.	२१	३२	चिल्ल. {	८१	१२५
चित्रवल्लिक.	२२७	४४१		२२६	४००
चित्रशिखंडिन्.	२२	३८	चिन्ह.	१९	२०
चित्रल.	२३६	३४	चीन.	२१९	३६०
चित्रा. ...	२०	२६	चीनपिष्ट.	१८०	१२७
चिद्रूप. ...	६१	९	चीर.	११६	३३०
चिता.	५६	२३४	चीरी.	२०७	२८१
चिपिट.	७१	६५	चीवर.	११८	३४२
चिवुक.	१०२	२४६	चुक. {	७३	८०
चिरम्.	२५६	१६८		७४	८१
चिरक्रिय.	६२	१७	चुंदी.	९४	१९७
चिरजीविन्.	२२४	३८८	चुंडी.	१८६	१५९
चिराय.	२५६	१६८	चुल्ल.	८१	२२५
चिरंटी.	९०	१७६	चुल्लक.	१०५	२६२
चिरंतन.	२३४	८४	चुली.	१७३	८४
चिरमेहिन्....	२१३	३२२	चूल्.	१०५	२६२
चिररात्राय.	२५६	१६८	चूचुक. ...	१०६	२६७

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
चूडा.	१०१	२३५	चैत्ररथ.	३२	१०४
चूडामणि.....	११४	३१४	चैत्रिक.	२६	६७
चूत.	१९४	१९९	चोच.	१९२	१८७
चूतक.	१८८	१५९	चोटी.	११८	३३९
चूर्ण.	१६६	३६	चोद्य.	५३	२१८
चूर्णकुंतल	१००	२२३	चोनक.	२००	२४४
चूलिका. {	४४	१६०	चोर.	६७	४५
	२०९	२९१	चोरुका.	२०७	२८१
चेट. ...	६३	२४	चोल.	११७	३३८
चेटी. {	५८	२४८	चौडपुष्प.	१९६	२१३
	९४	१९८	चौरिका.	६७	४७
चेतन.	२३२	२	चौर्य.	६७	४७
चेतना.	५४	३२२	चौलुक्य.	१२४	३७६
चेदि.	१६४	२२	च्युत.	२५०	२६
चेदी.	१६६	४१	च्युति. {	१०७	२७३
चेतस्.	२३२	५		१०८	२७६
चेल. {	११६	३३०	च्युतेषु.	१३४	४३७
	२४३	७९			
चैत्य.	१६९	६०	छ.		
चैत्यद्रुम.	१०	६१	छग.	२१६	३४१
चैद्य.	१६४	२२	छगण.	२१६	३३९
चैत्र. ...	२६	६७	छगल.	२१६	३४१
			छडुंदरी.	२२०	३५७

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः					
छत्र. १२५	३८१	छवि.	} १८	१४					
छत्रत्रय. १०	६०								
छत्रधार. १३३	४२८	छाग.	} <	४७					
छद.	{ २२३	३८४				छागरथ.	१८८	१६३		
			१९२	१८९						
छदन.	{ २४८	११३	छागल.	२१६	३४१					
			१९२	१८९	छागिका.	२१६	३४१			
दिसू. १७२	७६	छात.	७९	१६२					
छन्न. ६७	४२	छादनी.	१११	२९४					
छर्दि. <२	१३३	छायाकर.	१३३	४२८					
छंद. २४६	१००	छायासुत.	२२	३४					
			{ <२	१३३	छांदस.	१४२	४८१			
छर्द.	{ ४५	१६४			छामण.	१८९	१६७			
			छंदसू.	{ २३१	१९	छाया.	}	२५३	१४८	
२३४	१९	२४६								१००
४४	१६३	१९								१९
छन्न.	{ २४८	१०९	छायासृत्.	१९	१९					
			२४८	११२	छित. २५०	१२५			
			१२९	४०५	छिद्र. २३१	७			
छल.	{ ६७	४२	छिद्रित. २४९	१२२					
			१४०	४६८	छिन्न. २५०	१२५			
छली. १९२	१८७	छुरी. १३६	४४८					
			{ २२७	४०९	छेक.	}	६१	७		

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
छेका.	९०	१७४	जंगल. }	१०९	२८६
छेद.	६६	३६	जंघा.	१६३	१९
छेदित.	२९०	१२६	जंघाकरिक.	१०९	२७८
ज.			जंघात्राण.	८६	१९८
जक्षण.	७५	८७	जंघाल.	१३४	४३२
जगत्. }	२४५	९०	जटा. }	८६	१९८
	२३२	१		१४२	४८०
जगती. }	२३२	१	१८९	१७०	
	१६१	३	जटाजूट.	३५	११४
जगत्कर्चु.	३७	१२६	जटी.	१९४	१९७
जगच्चक्षुष्.	१८	१२	जटेक्षण.	३४	११३
जगत्प्रभु.	४	२३	जठर.	१०६	२६८
जगत्प्राण.	१९०	१७३	जड. }	६२	१६
जगत्साक्षिन्.	१७	१२		२३४	२१
जगन्नाथ.	३८	१३२	जतु.	११९	३५०
जगर.	१३३	४३०	जतुक.	७४	८६
जगल.	१५५	५६८	जतुका.	२२६	४०२
जग्धि.	७५	८७	जत्रु.	१०३	२५२
जघन.	१०७	२५२	जन. }	८७	१६५
जघनेफला.	१९४	१९९		२०३	२५८
जघन्य.	२४६	९५	जनक.	९८	२२०
जघन्यज. }	९७	२१६	जंगम.	१६०	५५७
	१५४	५५८			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	
जनन.	{	१६७	जपा.	१९६	२१३
	{	३	जंपती.	९२	१८३
जननी.	...	२२१	जंबाल.	१८६	१५६
जनता.	२४०	जंबालिनी	१८४	१४६
जनपद.	१६२	जंबीर.	१९६	२१५
जनप्रवाद.	४८	जंबुक.	२१९	३५५
जनमनोहरिन्.	२३५	२६	जंबूस्वामिन्	{	६	३३
जनयितृ.	२२०		{	१९६	२१५
जनयित्री.	२२२	जंभ.	{	३०	८९
जनश्रुति.	४७		{	१०२	२४७
जनार्दन.	३७	जंभल.	१९६	२१५
जनाश्रय.	१७०		{	२००	२३८
जनि.	२३२		{	१२०	३५८
जनी.	{	१७७	जय.	{	३०	९०
	{	१७८		{	१३९	४६१
जनुस्.	२३२	जयदत्त.	३०	८९
जंतु.	२३२	जयंत.	३०	८९
जंतुफल.	१९४	जयंती.	३०	९०
जन्मन्.	२३२		{	७	३९
जन्य.	९१	जया.	{	३६	११९
जन्यु.	२३२	जय्य.	१३८	४५७
जप.	१४६	जर.	१८७	१६२

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
जरंकु.	२२६	३९८	जलधारा.	१८७	१६२
जरठ.	२३५	२३	जलपति.	३२	१०२
जरत्.	६०	३	जलमार्जार.	२२८	४१६
जरन्त.	२१८	३४८	जलप्राया.	१३४	४३३
जरन्मूत.	२४४	८५	जलमुच.	२८	७८
जरद्रव.	२१४	३२४	जलबालक.	१७५	९५
जरा.	६०	४	जलराशि.	१८३	१४०
जरायु.	९५	२०४	जलवाह.	२८	७८
जर्तिल.	२०१	२४५	जलवाहिनी.	३०	८९
जरायुज.	२२९	४२२	जलव्याल.	२२१	३७१
जरिन्.	६०	४	जलरुद्.	१९८	२२८
जल. {	१८२	१३५	जलशय.	३७	१२८
	१९७	२२४	जलरुह.	१८८	२२८
जलकांता.	३२	१०२	जलरंज.	२२६	३९८
जलकुक्कुभ.	२२७	४०४	जलवालिका.	१८९	१७१
जलजन्मन्.	१९८	२२८	जलसूकर.	२२८	४१५
जलद्.	२८	७८	जलाकर.	१८३	१४०
जलज.	१९८	२२८	जलाणुक.	२२८	४१३
जलधर.	२८	७८	जलाद्रा.	११८	३४३
जलधि.	१८३	१४०	जलालोका.	२०५	२७०
जलधिजा.	१८४	१४६	जलाशय.	१६२	१८७
जलनिधि.	१८३	१४०	जलसर्पिणी.	२०५	२७०

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
जलाच्छुक्....	१९९	२३३	जागृधि.	१८८	१६५
जलोच्छ्वास.	१८६	१५४	जांघिक.	८६	१५८
जलूका.	२०५	२७०	जाडुल.	१०९	२८२
जलौकस्.	२०५	२६९	जाड्य. {	५५	२२६
जलौका.	२०५	२७०	जात. {	५४	२१९
जल्पाक.	६२	११	जातरूप.	६२	१६
जव.	८६	१५९	जातवेदस्....	२३८	४८
जवन. {	८६	१५८	जातापत्या....	१७७	११०
जवनी.	२१०	३००	जाति. {	१८८	१६५
जविन्.	११८	३४४	जातिकोश.	९५	२०३
जर्सिबिक.	८६	१५८	जातिफल.....	२५३	१५१
जन्हु.	२००	२३९	जातु.	१९६	२१३
जागरा.	३८	१३०	जातोक्ष.	११३	३०७
जागर.	७८	१०७	जात्याश्य.	११३	३०७
जागरण.	७८	१०७	जात्य.	२५६	१६९
जागरिन्.	७८	१०७	जानकी.	२१४	३२४
जागरुक.	७८	१०७	जातु.	२४२	७५
जागर्थ्या.	७८	१०७	जान्दवी.	८७	१६७
जागुड.	११३	३०९	जापक.	१२२	३६७
जांगुलिक.	८३	१३८		१०८	२७८
जांगक.	११२	३०४		१८४	१४७
				११३	३१०

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
जामदग्न्य.	१४७	५१२	जाहकिन्.	२२१	३६८
जामातृ.	९१	१८२	जाल्म.	६२	१७
जामि.	९७	२१७	जावाल.	१५३	५५३
जामेय.	९६	२०७	जिघत्सा.	६९	५७
जांबूनद.	१७८	१११	जिघत्सु.	६९	५६
जाया.	९०	१७७	जिघांसु.	१२७	३९३
जायाजीव.	५८	२४२	जिगीषा.	५६	२३५
जायापती.	९२	१८३	जितशत्रु.	६	३५
जायु.	८३	१३७	जितारि.	६	३५
जार.	९२	१८३	जित्वर.	१३८	४५७
जारक.	१९३	१९१	जितकासिन्.	१४०	४७०
जारज.	९७	२१४	जित.	१४०	४६९
जाल. {	१५९	५९०	जिताहव.	१४०	४७०
	२३८	४८	जिन. }	४	२३
जालकारक.	२०६	२७६		४१	१४६
जालक.	१७२	७८	३८	१३०	
जालकिनी.	२१७	३४३	जितसन्न.	१६९	६०
जालंधर. {	१६४	२४	जिनेश्वर. }	४	२३
	१५९	५९२		<	५१
जालिक. {	६७	४१	जिष्णु. }	२९	८७
	२०६	२७६		१२३	३७३
जालिका.	१३४	४३३	३७	१२८	
जालिनी.	१७०	६६	१३८	४५७	

शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
जिह्वानक.	२७	७५	जीवित. ...	२३२	३
जिह्वा.	२४५	९३	जीवंजीव.	२२७	४०६
जितेंद्रिय.	१४१	४७५	जीवत्तोका.	९३	१९४
जितनेमि. ...	१४२	४८०	जीवत्पति.	९३	१९४
जिह्वाग.	२२१	३७०	जीवन. {	१५०	५२९
जित्या.	१५३	५५४		१८२	१३५
जिह्व.	२२३	४२०	जीवनक.	६९	५९
जिह्वा.	१०३	२४९	जीवथ.	२२९	४१९
जीन.	६०	४	जीवनी.	२०२	२५१
जीमूत.	२८	७८	जीवनीय.	१८२	१३५
जीमूतवाहिन.	१८९	१७०	जीवनीया.	२०२	२५१
जीरक.	७४	८६	जीवनौपध.	२३२	३
जीर्ण. {	२४४	८४	जीवंती.	२०२	२५१
	६०	४	जीवसू.	९३	१९४
	१९१	१८०	जीवा.	२३२	३
	२५४	१५९	जीवान्तक.	१५९	५९४
जीर्णवस्त्रा	११८	३४२	जीविका.	१५०	५२९
जीव. {	२१	३२	जीवितकाल.	२३२	५
	२३२	३	जुगुप्सा. {	१३	७१
	२३२	२		५३	२१७
जीववृत्ति.	१५३	५५२	जुगुप्सन.	४८	१८५
जीवा. {	१३५	४४०	जुह्व.	१४४	४९२
	२०२	२५१	जूर्णाह्वय.	२०१	२४४

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
जुंमा.	२६२	१६२	ज्येष्ठ. }	९७	२१६
जूंभण.	२६२	१४२		२०	२७
जेवृ.	१३८	४६७		२६	६८
जेय.	१३९	४६७	ज्येष्ठश्वश्रू.....	९७	२१८
जैवावृक. }	१९	१९	ज्येष्ठा.	१०४	२६७
	८४	१४३	ज्योतिरिंगण,	२०६	२७९
जोभाला.	२०१	२४४	ज्योतिष्क.....	१६	६
जोषम्.	२६६	१६४	ज्योतिषिक.	८४	१४६
ज्ञ. }	६	३०	ज्योतिष्.	४६	१६४
	६१	६	ज्योतिष.	१८	१३
ज्ञप्ति.	६४	२२२	ज्योत्स्नाप्रिय.	२२७	४०६
ज्ञातनन्दन.....	६	२९	ज्यौत्स्नी.	२६	६७
ज्ञात.	२६१	१३२	ज्वर.	८३	१३६
ज्ञाति.	९८	२२६	ज्वलन.	१८८	१६६
ज्ञावृ.	४३	१६७	ज्वाला.	१८९	१६९
ज्ञान.	६६	२२४	ज्वालाजिह्व.	१८८	१६६
ज्ञानप्रवाद....	४४	१६१	ज्ञ.		
ज्ञानिन्.	६८	१४६	ज्ञंज्ञा.	१९०	१७३
ज्या. }	१३६	४४०	ज्ञटिति.	२६६	१६६
	१६१	१	ज्ञलका.	१८९	१६८
ज्यानि.	२६४	१६९	ज्ञप. }	२२७	४०९
ज्यायस्.	६०	४		१९	१७६
				१९०	१७७

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
झावुक.	१९५	२०५	त.		
झिल्लिका.	२०७	२८२	तक्र.	७२	७३
झिल्लीका.	२०७	२८२	तक्रसार.	७२	७२
	ट.		तक्षक.	२२१	३७२
टंक.	४८	५५३	तक्षणी.	१५८	५८२
टंकण.	१६२	१०	तक्षन्.	१५७	५८१
टिट्टिम.	२२५	३९६	तंक.	८१	१२६
टीका.	४६	१७०	तृज्ज.	२७	७६
	ड.		तट.	१८४	१४४
डमर.	१४०	४६७	तटिनी.	१८४	१४६
डयन. {	१३१	४१७	तडाग.	१८७	१६०
	२२३	३८४	तडिव्. {	१५	४
डाहल.	१६४	२२		१८९	१७०
डिमी.	५०	१९८	तडित्त्वत्.	२८	७८
डिक.	२१७	३४३	तंडु.	३६	१२४
डिगर.	६३	२४	तंडुलेर.	२०१	२५०
डिंडीर.	१८४	१४३	तंद्रा. {	५५	२२७
डिंभ.	६०	२		५५	२२९
डुंडुम.	२२१	३७१	तत. {	५१	२००
	ढ.			२४१	६६
ढका.	५२	२०७	ततस्.	२५६	१७३
ढौकन.	१२८	४०१	तति.	२४०	५९

शब्दानुक्रमणिका

१०७

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	
तत्. २५६	१७३	तनू. ९९	२२७	
तत्काल. २७	७६	तनूकृत. २४९	१२२	
तत्कालधी. ६१	<	तनूनपाद्. १८८	१६३	
तत्त्व. ५२	२०६	तनूबह.	} १११	२९४	
तत्त्वज्ञान. ५५	२२५			२२३	३८३
तत्त्वनिष्ठता. ११	६६	तंतु	} १५७	५७७	
तत्पर. ६८	४८			२२८	४१७
तत्रभवान्. ५९	२५०	तंतुनाग. २२८	४१७	
तत्सद्. १५	१	तंतुण. २२८	४१७	
तथागत. ४१	१४६	तंतुभ. २०१	२४६	
तथ्य. ४७	१७८	तंतुसंतत. २४९	१२३	
तद्गत. २४५	९४	तंतुवाय. १५७	५७७	
तदात्व. २७	७६	तंतुशाला. १७०	६५	
तद्धन. ६५	३२		१३०	४१०	
तद्वल. १३६	४४४	तंत्र.	} <३	१३६	
तदनय. ९५	२०६			१२४	३७९
 १४४	<३			१२५	३८०
तजु.	} ७९	११२	तंत्रक. ११७	३३५	
	 ९९	२२७	तंत्रिन्. १५९	५९२
 २४१	६३	तंत्रिका. १८६	१५७	
तजुत्र. १३३	४३०	तंत्रवाय. २०६	२७६	
तजुवात. २३०	२	तप. २७	७१	

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	
तपःक्लेशसह.	१४१	४७५	तमिस्र. २५	५९	
तपनात्मजा.	१८५	१५०	तमिस्रा. २५	५७	
तपन. १८	१२	तमी. २५	५६	
तपनी. १८५	१५०	तमोघ्न. १८८	११४	
तपनीय. १७७	११०	तम्पा. २१५	३३२	
तपस्तक्ष. २९	८७	तंवा. २१५	३३२	
तपस्.	}	१३	७५	तरक्षु.	... २१८	३५१
		१४	८१	तरंग. १८३	१४१
		२६	६७	तरंगिणी. १८४	१४४
तपस्य. २६	६७	तरणि. १७	९	
तपस्या. १४	८०	तरणी. १५१	५४१	
तपालय. २७	७१	तरंड. १५२	५४१	
तप्त. २५०	१२९	तरंङ. ११४	३१४	
तम. २५	१५९	तरंल.	} २४५	९१	
तमस्.	}	१७	तरललोचना.		८८	१६९
		२२	३५	तरला.	... ७०	६१
तमःप्रभा. २३०	३	तरलित. २४९	११६	
तमस्विनी.....	२५	५६	तरवारि. १३६	४४६	
तमा. २५	५६	तरस्.	} ८६	१५८	
तमाल. १९६	११२			१०९	२८६
तमालपत्र.....	११४	३१७			१३८	४६०
तमालिनी	१६७	४५	तरी. १५१	५४१	

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	
तरु. १९१	१८०	तलिन.	{ ७९	११२	
तरुण. ६०	३	तलिम.	{ १४१	६२	
तरुणी. ९०	१९९	तलुनी. ११९	३४६	
तर्क. ५७	२३७	तल्प ९०	१७५	
तर्कविद्या. ४५	१६५	तल्लज. ११९	३४६	
तर्कु. १५६	५७५	तविप. २४३	७६	
तक्कुक. ६८	५२	तविषी. १५	१	
तर्जनी. १०४	२५७	तष्ट. ३०	९०	
तार्जिक. १६४	२४	तस्कर. २४९	२२	
तर्ण. २१४	३२६	ता. ६७	४५	
तर्दू. १७४	८७	ताडपत्र. ४०	१४०	
तर्पण.	{	२५२	१३८	तांडव ११५	३२०
		१४३	४८५	तांडक. ५०	१९४
		१४४	४९१	तात. ११५	३२०
तर्मन्. १४४	४८९	ताततुल्य. ९८	२२०	
तर्ष. ६९	५७	तांत्रिक. ८५	१५२	
तल.	{	१९४	२०२	तापन. ८४	२४७
		१३५	४४०	तापस. १७	९
		१०५	२६०	तापसद्रुम १४१	४७३
		१०९	२८२	तापी. १९५	२०८
तलहृदय. १०९	२८२	तापिच्छ. १८५	१५०	
तलसारक २१३	३१७	 १९६	११२	

शब्द.	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
ताप्य.	१७९	१२१	तारारि.	१७९	१२१
तामरस.	१९८	२२७	तारुल.	१८३	१४२
तांबूलकरंड.	१२५	३८२	तारुण्य.	६०	३
तांबूलवल्ली.	१९७	२२१	तार्क्ष्य. {	१४१	१४५
तांबूली.	१९७	२२१		२१०	२९८
ताम्र.	१७६	१०५	तार्क्ष्यध्वज....	३७	१२८
ताम्रचुंता.	२००	२४१	तार्किक.	१४९	५२७
ताम्राक्ष.	२२४	३८७	तार्क्ष्यशैल....	१७९	११९
ताम्रकुट्टक....	१५६	५७४		१९४	२०२
ताम्रलिप्त.	१६७	४५		१८०	१२५
ताम्रचूड.	२२५	३९१	ताल. {	५२	२०६
ताम्रलिप्ती....	१६७	४५		१०५	२५९
ताम्रसार.	११३	३०६		१०५	२६०
ताथिक.	१६४	२४	तालक.	१७१	७१
	२३८	४५	तालकाम.	२३६	३१
तार. {	१७७	१०९	ताललक्ष्मन्.	३९	१३८
	२३६	३८	तालचुंत.	११९	३५१
	१६	६	तालिका.	१०५	२६०
तारक. {	१२२	३६३	ताली.	१७१	७२
	१९	२१	तालु.	१०२	२४९
तारका.	३४	१२३	तालुजिह्व.	२२८	४१५
तारकारि.	१९	२१	ताविषी.	३०	९०
तारा. {	१०१	२३९	ताविष.	१५	१

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
तिक्त.	२३५	२५		२५३	१५१.
तिक्तपत्र.	२०२	२५६	तिर्यच्.	७८	१०८
तिग्म.	२३४	२१		२०७	२८२
तितल.	१७३	८४		१६२	९
तितिक्षा.	६९	५५	तिलक.	१०६	२६९
तितिक्षु.	६९	५५		११४	३१७
तिचिम.	२७६	२७५		१०९	२८२
तिचिरि.	२२७	४०७	तिलकालकः	१०९	२८२
तिथि.	२५	६१	तिलपर्णिकाः	११३	३०६
तितिप्रणी.	१९	२१	तिलपिंज.	२०१	२४६
तितिडी.	१९५	२०९	तिलपेज.	२०१	२४६
तितिडीक.	७४	८१	तिलिका	२१३	३१७
तिमि	२२७	४१०	तिलित्स.	२२१	३७२
तिमित.	२५०	१२८	तिलिपिका.	११५	३१७
तिमिर.	२५	५९	तिल्य.	१६५	३३
तिमिश.	१९५	२०८	तिल्व.	१९७	२२५
तिरस्.	२५६	१७०	तिष्य.	२०	२५
तिरस्करिणी.	११८	३४५		२३४	२१
तिप्रस्क्रिया.	७८	१०५	तीक्ष्ण.	१७६	१०४
तिरोधान.	२४८	११४		२०३	२६१
तिरोहितः	१३९	४६९	तीक्ष्णगंधक.	१९४	२००
	१४८	११३	तीक्ष्णशुक्र....	१९९	१३६

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
तीर.	१८४	१४४	तुंदिम.	८०	१२२
तीरी.	१३६	४४५	तुंदिल. {	७९	११४
तीर्थकर.	४	२३	तुंदिल. {	८०	१८२
तीर्थकर.	४	२३	तुन्नवाय.	१५६	५७४
तीर्थवाक्.	१००	२३१	तुंवर.	७	४१
तीव्र. {	२३४	२१	तुमुल. {	१३९	४६३
	२५२	१४१		२३७	४०
तुक्.	९५	२०७	तुंवी.	१९७	२२१
तुकाक्षीरी	१९७	२२०	तुरग.	२१०	२९८
तुंग.	२४१	६४	तुरगिन्.	१३२	४२५
तुच्छ. {	२४१	६२	तुरंग.	२१०	२९८
	२४४	८२	तुरंगम.	२१०	२९८
तुंड.	१०१	२३६	तुरंगवदन	३३	१०८
तुंडिकेरीका.	२०२	२५१	तुराषाद्.	२९	८६
तुंडलिय.	२०१	२५०	तुरीयक. {	२४२	७०
तुत्था. ...	१७९	११९		१६४	२५
तुत्थांजन.	१७९	११८	तुरुष्क.	११३	३१२
तुंद.	१०६	२६८	तुला. {	१५२	५४९
तुंदकूपिका.	१०७	२७०		२४६	९९
तुंदि. {	७९	११४	तुलाकोटि....	११६	३२९
	१०६	२६८	तुल्य. {	१७९	११८
तुंदपरिमृज्	६८	४८		२४६	९७
तुंदिक.	७९	११४			

शब्दानुक्रमणिका

११३

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोक.	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
तुचरी. {	१७९	१२२	तृणध्वज.	१९७	२१९
	२०१	२४१	तृणराज.	१९४	२०२
तुष.	२०१	२४८	तृणाटवी.	१९०	१७७
तुषानल.	१८९	१६७	तृणादि.	२०४	२६७
	१८२	१३८	तृणौकस्.	१६९	६२
तुषार. {	२३४	२१	तृतीयाकृत.	१६५	३४
	३८	१	तृतीयाप्रकृति.	९९	२२६
तुषोदक.	७३	७९	तृप्त.	७५	९०
तुहिन.	१८२	१३८	तृप्ति.	७५	९०
तूण.	१३६	४४५	तृप्. {	७६	९४
तूणिन्.	१३४	४३५		६९	५८
तूणीर.	१३६	४४५	तृप.	६९	५८
तूर.	५१	२००	तृपित.	६९	५७
तूर्ण.	२४७	१०६	तृष्णक.	७६	९३
तूर्णि.	५७	२३६	तृष्णा. {	७६	९४
तूर्य.	५१	२००		६९	५७
तूलिका.	१५८	५८५	तृष्णाक्.	६९	५७
तूष्णींशील.	७७	१०२	तृष्णाक्षय.	५४	२१८
तूष्णीक.	७७	१०२	तेजस्.	१८	१५
तूष्णीम्.	२५५	१६४	तेजित.	२४९	१२०
तूष्णीका.	२५५	१६४	तेमन.	७०	६३
	२०३	२६१	तैजसावर्तिनी.	१५६	५७२
तृण. {	२०३	२५७	तैत्तिर.	२३८	५१

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
तैल.	७४	८१	त्रपु.	१७७	१०८
तैलपर्णिक....	११३	३०६	त्रपुसी.	२०२	२९९
तैलपायिका.	२२६	४०३	त्रमर.	१७७	१०८
तैलाटी.	२०७	२८१	त्रयी.	४४	१६३
तैलिन्.	१५७	५८१	त्रयीतनु.	१८	१२
तैलिशाला.	१७०	६३	त्रयीमुख.	१४१	४७५
तैलीन.	१६५	३३	त्रस्.	२४५	९०
तैष.	२६	६६	त्रसर.	१५७	५७७
तोक.	९५	२०६	त्राणं.	२५१	१३३
तोक्मन्.	१३६	१९९	त्रात.	२५१	१३३
तोत्र.	{ १५३ २१०	{ ५५७ २९६	त्रासं.	५६	२३५
तोदन.	१५३	५५७	त्रासदायिन्.	८४	१४३
तोमर.	१३७	४५१		१६८	५२
तोय.	१८२	१३५	त्रिक.	{ १०७ २१२	{ २७३ ३१३
तोरण.	१७१	७३	त्रिककुद.	१७५	९६
तौर्यत्रिक.	५०	१९३	त्रिकंटक.	१९७	२२२
तौलिकिक....	१५८	५८५	त्रिकट्ट.	७४	८६
त्यक्त.	२४८	१११	त्रिकाय.	४१	१४८
त्याग.	६८	५०	त्रिकालवि.	{ ४ ४१	{ २३ १४६
त्रपा.	{ २०५ ५५	{ २६९ २२५	त्रिकूट.	१७५	९६

शब्दानुक्रमणिका-

११६

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
त्रिगर्त.	१६४	२४	त्रिशंकुयाजिन्.	१४७	५१४
त्रिगुणाकृत.	१६५	३४	त्रिशला.	७	४०
त्रिदशा.	१५	२	त्रिशिरस्.	३२	१०३
त्रिदशदीर्घिका.	१८४	१४७	त्रिसंध्य.	२४	५४
त्रिदिव.	१५	१	त्रिसर.	७०	६२
त्रिदश.	३४	११०	त्रिसीत्य. ...	१६५	३४
त्रिपथ.	१६८	५२	त्रिशीर्षक.	१३७	४५१
त्रिपथगा.	१४७	१८४	त्रिस्रोतस्.	१८४	१४०
त्रिपदी.	२०९	२९६	त्रिहल्य.	१६५	३४
त्रिपत्रक.	१९४	२०२	त्रुटि.	२४१	६३
त्रिपुरी.	१७६	४१	त्रैता.	१४४	४९०
त्रिपृष्ट. ...	१२१	३५९	त्रैपुर.	१६४	२२
त्रिफला.	१९६	११२	त्रोटि.	२१३	३८३
त्रिमुकुट.	१७५	९६	त्र्यंवका.	३४	११७
त्रिमुख.	७	४०	त्र्यूपण.	७४	८६
त्रियामा.	२४	५६	त्वक्. {	२०१	२५०
त्रियूह.	२११	३०५		१११	२९४
त्रिरेखा.	१०३	२५०	त्वक्क्षीरिन्.	१९७	२२०
त्रिरेख.	२०५	२७१	त्वक्पुष्प.	८२	१३१
त्रिवर्ग.	२३४	१८	त्वम्.	२४७	१०४
त्रिविष्टप.	१५	१	त्वच्. {	१०९	२८३
त्रिशंकुज.	१२२	३६५		१९२	१८७

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
त्वचिसार....	१९७	२१२	दंशित.	१३३	४३०
त्वरार.	५७	२३६	दंशिन्.	२०७	२८१
त्वरि.	५७	२३६	दक.	१८२	१३५
त्वरित. {	८६	१५८	दशलावणिक.	७३	७४
	२४७	१०७	दंष्ट्रा.	१०२	२४७
त्वरी. {	२४७	१०६	दंष्ट्रीका. {	१०२	२४७
	९३	१९२		६७	४८
त्वष्ट.	२४९	१२२	दंष्ट्रिन्.	२१८	३५४
त्वष्टृ. {	१५७	५८१	दक्ष.	६१	६
	३१	९६	दंष्ट्राशिन्.	२२३	३८१
	१७	१०	दक्षजा.	३५	११७
त्वाष्ट्री.	२०	२६	दक्षमजापति.	१९	१८
त्विद् (पृ.)	१८	१४		१४४	४९०
त्विपि.	१८	१४	दक्षिण. {	६६	४०
त्सरु.	१३६	४४६		२४७	१०२
	थ.		दक्षिणत्व.	११	६५
थूत्कृत.	२५४	१५७	दक्षिणस्थ.	१३२	४२४
	द.		दक्षिणा.	२८	८१
दंश. {	१०३	२४८	दक्षिणाचल.	१७५	९५
	१३३	४३०	दक्षिणायन.	२७	७२
	२०७	२८१	दक्षिणार्ह.	७९	११०
दंशभीरुक.	२१८	३४८	दक्षिणाशापति.	३१	७८

शब्दानुक्रमणिका

११७

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
दक्षिणीय.	७९	११०	दधि.	७०	७०
दक्षिणेर्मन्.	२२०	३६१	दधिफल.	१९६	२१७
दक्षिण्य.	१७९	११०	दधिवारि.	१८३	१४१
दग्ध.	२४९	१२२	दधिसार.	७०	७२
दग्धकाक.	२२४	३८९	दध्न.	१०६	२६५
दग्धिका.	६९	६०	दनुज.	४२	१५१
दंड. } }	१५३	५५१	दंत. } }	२९	२९०
	१२८	४००		१०३	२४८
	१३०	४१०	दंतक. } }	१७२	७७
	१३६	४४९		१७५	१००
दंडधर.	३१	७८	दंतभाग.	२९	२९४
दंडनायक.	१२६	३८९	दंतवस्त्र.	२०२	२४५
दंडपारुष्य.	१२९	४०३	दंतशठ.	२३५	२४
दंडभृत्.	१५७	५८०	दंतावल.	२८२	२०७
दंडिन्.	१२५	३८५	दंतिन्.	२८३	२०७
दंडाहत.	७२	७२	दंतुर.	८०	१२१
दंडित.	७९	११०	दंदशूक.	२२१	३६९
दत्ततीर्थकृत्.	८	५०	दध्न.	२४१	६२
दत्त.	११३	३६०	दम.	१२८	४००
दद्रुघ्न.	१९७	२२४	दमुनस्.	१८७	१६३
दद्रुण.	८१	१२३	दस्य.	२१४	३२६
दद्रुरोगिन्.	८१	१२१	दंपती.	९२	१८३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
दंभ. ६७	४२	दर्शित. २४८	११४
दंभचर्चा. ६७	४३	दर्शन.	{ १०१	२३९
दंभोलि. ३१	९५		{ १०१	२४०
दया. ६५	३३	दर्शयामिनी.	२५	५७
दयाकूर्च. ४१	१४८	दल.	{ १९२	१८९
दयिता. ९१	७९		{ २४२	७०
दर.	{ ६२	७९	दलि.	... १६६	३६
	{ २३१	७	दलस्रसा १९३	१८९
दरिद्र. ५३	२२	दलिमन्.	... २९	८६
दरित. ६४	२९	दलित. १९३	१९४
दरी. १७५	९९	दव. १९०	१७७
दरुंर. २२९	४२०	दलिक्र. १९२	१८८
दर्प.	{ २३८	४५	दविष्ट. २४५	८८
	{ ६५	२३१	दवीयस्. २४५	८८
दर्पक. ४०	१४१	दशकंधर. १२३	३७०
दर्पण. ११९	३४८	दशन. १०३	२४८
दर्भ. २०३	२५८	दशन्. १५१	५३७
दावी	{ १४५	५००	दशपारमिताधर.	४१	१४७
	{ २२३	३८२	दशवल. ४१	१४८
दवीकर. २२१	३७०	दशभूमिग....	४१	१४७
दर्श.	{ २६	६४	दशमिन्. ६०	४
	{ १४३	४८७	दशश्वेतवाजिन्.	१९	१८

शब्दानुक्रमणिका

११९

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
दशा.	२३३	१३	दात्यूह.	२२६	३९८
दशाकर्ष.	९९	२२९	दात्र.	१५३	५६५
दशाचित.	११६	३३१	दाधिक.	७२	७४
दशार्ह.	११९	३५१	दान.	२०८	२८९
दशोधन.	१५२	५४९		१३	७१
दस्यु.	४१	१४७		६७	५०
दसेरक.	११९	३५१	दानवारि.	१२८	४००
दस्र.	६७	४५		२०८	२८८
दहनकेतक.	१२७	३९३	दानशील.	१५	३
दहन.	१६४	२३	दानशीडं.	६२	१७
दहनोपल.	३१	९६	दांत.	६७	४९
दाक्षयणी.	१८९	१६९	दापित.	१४१	४७५
दाक्षाय्य.	१८८	१६५	दामन्.	७९	११०
दाक्षिण्य.	१८२	१३३	दामंचन.	२१६	३४०
दाक्षेय.	२१	१९	दामिनी.	२१३	३१७
दाढा.	२२६	४०१	दामलित.	२१६	३४०
दाढिका.	२३३	१३	दामोदर.	१६७	४५
दांडाजिनिक.	१४८	५१५		८	५०
दावृ.	१०२	२४७		३८	१३०
	१०२	२४७	दारकर्म.	९१	१८२
	६७	४१	दारक.	९५	२०६
	६७	४९	दारद.	२०३	२६२

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
दाराः	९०	१७७	दिग्य.	२४९	११९
दारित.	२५०	१२४	दिग्ध.	१३६	४४३
दारु.	१९२	१८८	दिग्वासस्.	३४	११२
दारुण.	६३	२१७	दित.	२५०	१२५
दारुहस्तक.	१७४	८७	दितिज.	४२	१५२
दार्वाघाट.	२२५	३९४	दिन.	२४	५२
दाव. {	१९०	१७७	दिनावसान.	२४	५४
	१८९	१६७	दिव्. {	१५	१
दावल.	२०४	२६५	दिव.	२४	५२
दाश.	१५९	५९३	दिवस.	२४	५२
दाशरथि. {	१२१	३६१	दिवस्पृथिवी.	१६१	५
	१२२	३६७	दिवा.	१५६	१६७
दाशर.	२१३	३२०	दिवांध.	२२४	३९०
दाशार्ह.	३७	१२८	दिवाकीर्त्ति {	१५८	५८७
दासी.	९४	१९८		१६०	५९७
दासेय.	९६	२१२	दिवामध्य.	२४	५३
दासेयी. ...	१४७	५१२	दिशः.	२८	८०
दासेर.	९६	२१२	दिश्य.	२८	८२
दास्य.	६४	२४	दिष्ट. {	२२	४०
दिकुमार.	१६	४		२३४	१५
दिकरिन्.	९०	१७५	दिष्टांत.	६६	२३८
दिग्गज.	२९	६४			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
दिष्ट्या.	२१५	१६४	दीर्घायुप्.	८४	४३
दीक्षा.	१४३	४८७	दीर्घिका.	१८६	१५८
दीक्षित.	१४२	४८१	दुःख.	२३२	६
दीदिवि.	६८	४९	दुःषमा.	२३	४५
दीधिति. ...	१८	१४	दुःषमसुपमा.	२३	४४
दिधिषू.	९२	१८९	दुकूल.	११७	३३३
दिधिषूपति.	९२	१८९	दुगल.	११७	३३३
दीप.	११९	३५०	दुग्ध.	७०	६८
दीपक.	२२७	४०८	दुंदु.	३९	१३७
दीपन.	११३	३०९	दुंदुभि.	५२	२०७
दीप्ति. {	९०	१७३	दुंदुभिनाद.	१०	६१
	१३६	४४४	दुरध्व.	१६८	५०
दीर्घ.	२४१	६४	दुरित.	२३४	१६
दीर्घजिह्व.	२२१	३६९	दुरितारि.	७	४४
दीर्घकोशि	२०५	२७२	दुरोदर.	८५	१५०
दीर्घग्रीव.	२१३	३२१	दुर्ग.	१२४	३७८
दीर्घदर्शिन.	६१	८	दुर्गत.	६३	२२
दीर्घनिद्रा.	६६	२३८	दुर्गति.	२३०	२
दीर्घपृष्ठ.	२२१	३७०	दुर्गंध.	१६२	९
दीर्घपाद्.	२२६	४००	दुर्गंधि.	२३५	२७
दीर्घर्जु.	३०	९४	दुर्गलंघन.	२१२	३२०
दीर्घसूत्र.	६२	१७	दुर्गसंचर. ...	२५४	१५३

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
दाराः	९०	१७७	दिग्य.	२४९	११९
दारित.	२९०	१२४	दिग्घ.	१३६	४४३
दारु.	१९२	१८८	दिग्वासस्.	३४	११२
दारुण.	६३	२१७	दित.	२९०	१२९
दारुहस्तक....	१७४	८७	दितिज.	४२	१९२
दार्वाघाट.	२२९	३९४	दिन.	२४	९२
दाव. {	१९०	१७७	दिनावसान.	२४	९४
	१८९	१६७	दिव्. {	१९	१
दावल.	२०४	२६९		२८	७७
दाथ.	१९९	५९३	दिव.	२४	९२
दाशरथि. {	१२१	३६१	दिवस.	२४	९२
	१२२	३६७	दिवस्पृथिवी.	१६१	९
दाशर.	२१३	३२०	दिवा.	१९६	१६७
दाशार्ह.	३७	१२८	दिवांघ.	२२४	३९०
दासी.	९४	१९८	दिवाकीर्त्ति {	१९८	९८७
दासेय.	९६	२१२		१६०	९९७
दासेयी. ...	१४७	५१२	दिवामध्य.....	२४	९३
दासेर.	९६	२१२	दिश.	२८	८०
दास्य.	६४	२४	दिश्य.	२८	८२
दिकुमार.	१६	४	दिष्ट. {	२२	४०
दिकारिन्.	९०	१७९		२३४	१६
दिग्गज.	२९	६४	दिष्टांत.	६६	२३८

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
दिष्ट्या.	२५५	१६४	दीर्घायुष्.	८४	४३
दीक्षा.	१४३	४८७	दीर्घिका.	१८६	१५८
दीक्षित.	१४२	४८१	दुःख.	२३२	६
दीदिवि.	६८	४९	दुःषमा.	२३	४५
दीधिति. ...	१८	१४	दुःषमसुषमा.	२३	४४
दिधिषू.	९२	१८९	दुकूल.	११७	३३३
दिधिषूपति.	९२	१८९	दुगल.	११७	३३३
दीप.	११९	३५०	दुग्ध.	७०	६८
दीपक.	२२७	४०८	दुंदु.	३९	१३७
दीपन.	११३	३०९	दुंदुभि.	५२	२०७
दीप्ति. {	९०	१७३	दुंदुभिनाद.	१०	६१
	१३६	४४४	दुरध्व.	१६८	५०
दीर्घ.	२४१	६४	दुरित.	२३४	१६
दीर्घजिह्व.	२२१	३६९	दुरितारि.	७	४४
दीर्घकोशि.	२०५	२७२	दुरोदर.	८५	१५०
दीर्घग्रीव.	२१३	३२१	दुर्ग.	१२४	३७८
दीर्घदर्शिन.	६१	८	दुर्गत.	६३	२२
दीर्घनिद्रा.	६६	२३८	दुर्गति.	२३०	२
दीर्घपृष्ठ.	२२१	३७०	दुर्गंध.	१६२	९
दीर्घपाद्.	२२६	४००	दुर्गंधि.	२३५	२७
दीर्घर्जु.	३०	९४	दुर्गलंघन.	२१२	३२०
दीर्घसूत्र.	६२	१७	दुर्गसंचर. ...	२५४	१५३

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
दुर्गा. ३५	११७	दूत. १२८	३९८
दुर्जन. ६७	४४	दूती.	... ९२	१८५
दुर्दिन. २८	७९	दून. २५०	१२९
दुर्नामन्.	{ ८२ २०५	१३२ २७२	दूर. २४५	८८
दुर्वल. ७९	११२	दूरदृश. २२६	४०१
दुर्मिक्ष. ५०	५९	दूरवेधिन. १३४	४३७
दुर्मनस्. ७७	९९	दुरापातिन्.	१३४	४४७
दुर्मुख. ६२	१५	दूपिका. १११	२९६
दुर्वर्णक. १७५	१०९	दूपीका. १११	२९६
दुर्वा. २०३	२५८	दूपित. ७७	१००
दुर्वाक्.	... ६२	११	दूपीविप. २२२	३८०
दुर्वासस्. १४७	५१४	दूष्य.	{ ११० ११८	२८८ ३४५
दुर्विध. ६२	२२	दूष्या. २१०	२९८
दुर्हृद्. १२७	३९३	दूस. २१७	३४४
दुली. २२९	४१९	दुर्कर्ण. २२१	३६९
दुश्रयवन. २९	८५	दुग्विष. २२२	३७८
दुश्चर्मन्. ८०	११८	दुहमुष्टि. ६५	३२
दुष्कृत. २३४	१६	दुहरथ. ६	३६
दुष्टगज. २०८	२८८	दुहसंधि. २४८	१०८
दुस्थ. ६३	२२	दुह.	{ २५२ २३४ २४४.	१४१ २३ ८३
दुस्फोट.	... १३७	४५१			
दुहितृ. ९५	२०६			

शब्दानुक्रमणिका

१२३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
दृति.	१७४	९१	देवन्.	९७	२१७
दृश.	१०१	२३९	देवम्यङ्.	७८	१०८
दृषद्.	१७५	१०१	देवप्रश्न.	४७	१७७
दृष्ट.	६२	२१६	देवन.	८५	१५०
दृष्टरजस्.	९०	१७५	देवनंदिन्.	३०	९०
दृष्टि. {	६३	२२३	देवपति.	२९	८७
	१०१	२३९	देववर्द्धकि.	३१	९६
दृष्टिवाद.	४४	१५९	देवभूय.	१४६	५०५
देव. }	६८	२४७	देवन.	९८	२२०
	९	५५	देवमातृक.	१६४	२१
	१५	२	देवयज्ञ.	१४३	४८५
देवकीसूनु.	३८	१३२	देवब्रह्मन्.	१४७	५१३
देवकुसुम.	११३	३१०	देवल.	१५८	५८८
देवस्नात.	१८७	१६०	देवश्रुत.	८	५३
देवगायन.	३१	९७	देवसृष्ट.	१५५	५६७
देवच्छन्द.	११५	३२२	देवानांप्रिय.	६२	१७
देवजग्ध.	२०३	२५७	देवाजीव.	१५८	५८८
देवता.	१५	२	देवायुध.	३०	९३
देवताप्रणिधान.	१४	८१	देवाधिदेव.	५	२४
देवदत्ताप्रज.	४२	१५१	देवार्य.	५	२९
देवधान्य.	२०१	२२४	देवी. {	७	३९
				६८	४८

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
देवीकोट.	१६७	४३	दोला. {	१३२	४२२
देव.	९७	२१७	दोष.	२४९	११७
देश.	२९७	२१७	दोष.	२३३	११
देशक.	१६२	१३	दोषज्ञ. {	६१	५
देशरूप.	८५	१५२	दोषा. {	८३	१३६
देशिक.	१२९	४०६	दोषा. {	२५	५७
देह.	८६	१५७	दोषैकदश. {	२५६	१६९
देहधारक.	९९	२२७	दोस्.	६७	४४
देहधृत्.	११०	२९०	दोस्सहस्रधृत्.	१०४	२५३
देहली.	२३२	२	दोहद.	१२२	३६६
दैत्यदेव.	१७१	७५	दोहदलक्षण.	९५	२०५
दैत्यगुरु.	१९०	१७३	दौवारिक.	९५	२०४
दैत्यारि.	२१	३४	दौप्यांति.	१२५	३८५
दैत्य.	३७	१२८	दौर्हृद.	१२२	३६६
दैर्घ्य.	६५	२३३	दौहित्र.	९५	२०५
दैच.	२४१	६७	दौलेय.	९६	२०८
दैचज.	२३४	१५	द्युः (स्)....	२२९	४१९
दैचत.	८४	१४६	द्युत्.	२४	५२
दैचततीर्थ.	१५	२	द्युति.	१८	१४
दैवपर.	१४६	५०१	द्यावापृथिवी.	१८	१४
दोर्मूल.	६७	४७	द्यावामूर्मी....	१६१	४
	१०४	२५३		१६१	४

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
धावाक्षमा....	१६१	४	दुणा.	४३९
धुन्न.	१०९	}	१४९	१२२
धूत.	१९०		६२	२०६
धूतकृत्	१४९		२४७	१०६
धूतकारक....	१४९	दुम.	१९१
द्यो द्यौः {	१९	१	दुमानति.	१०	६१
	२८	७७	दुमामय.	११९	३४९
द्योतन.	२४०	दुमोत्पल.	१९६	२११
द्रप्स.	७०	दुवय.	१९२
द्रंग.	३७	दुहिण.	३६
द्रव. {	९८	२१९	द्रोण.	१९३
	१३९	४६६	द्रोणकाक....	२२४	३८९
द्रविण.	१०६	द्रोणदुग्धा....	२१९	३३६
द्रव्य.	१०९	द्रोणदुघा.	२१९	३३६
द्रह.	१९७	}	१९१	९४१
द्राक्.	१६६		१७९	१००
द्राक्षा.	२२१	द्रोही.	२९३
द्रामिल.	९१८	द्रौपदी.	१२४
दु.....	१८०	द्वंद्व.	१३८
दुघण. {	३६	१२९	द्वंद्वचर.	२२९
	१३७	४४९	द्वयस.	१०६
दुण. {	१३९	४३९	द्वय.	२४०
	२०६	२७७			९९

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
द्वयी.	२१	२९	द्विज.	२२३	३८२
द्वादशाक्ष. {	३६	१२२	द्विजाति.	१४१	४७६
	४१	१४७	द्विजिह्व.	६७	४४
द्वादशार्चिष्.	२१	३२	द्वितय. {	२२१	३६९
द्वादशात्मन्.	१७	१०		२४०	५९
द्वादशांगी.....	४४	२५९	द्वितीया.	९०	१७७
द्वापर.	२३३	११	द्विदत्.	२१४	३२९
द्वार्.	१७१	७०	द्विनम्रक.	८०	११८
द्वार.	१७१	७०	द्विधागति.....	२२८	४१८
द्वारका.	१६७	४६	द्विप.	२०७	२८३
द्वारपालक.	१२५	३८५	द्विपथ.	१६८	५२
द्वारावती.....	१६७	४६	द्विपृष्ट.	१२१	३५९
द्वारस्थ.	१२५	३८५	द्विरद. {	२१४	३२९
द्वि.	२४०	५८		२०७	२८३
द्विक.	२२४	३८८	द्विरेफ.	२०६	२७८
द्विककुब्.	२१३	३२०	द्विविद.	३९	१३४
	१४१	४७६	द्विप्.	१२७	३९३
द्विज. {	१०२	२४७	द्विषत्.	१२७	३९३
	१४०	४७१	द्विसहस्राक्ष.	२२१	३७३
द्विजपति.	१९	१८	द्विहल्यादि.	१६५	३४
द्विजन्मन्.	१४१	४७६	द्विहायनी....	२१६	३३८
द्विजशुच.	१४८	५१९	द्वीप.	१८४	१४४

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
द्वीपकुमार....	१६	४	धनिष्ठा.	२०	२८
द्वीपवती.	१८४	१४६	धनुर्धृत्.	१३२	४३५
द्वीपिन्.	२१८	३५०	धनुष्.	१३५	४३९
द्वेष.	१३	७२	धनेश्वर.	३२	१०४
द्वेषिन्.	१२७	३९३	धन्य.	८५	१५३
द्वेष्य.	७९	१११	धन्या.	७४	८३
द्वैगुणिक.	१५२	५४४	धन्याक.	७४	८३
द्वैध.	१२८	३९९	धन्वन् {	१३५	४३९
द्वैप.	१३१	४१९		१६१	६
द्वैपायन.	१४७	५११	धंधुमार.	१२२	३६५
द्वैमातुर. {	३६	१२१	धमन.	२०३	२५९
	९६	२१०	धमनि.	१०३	२५०
द्व्यष्ट.	१७५	१०५	धमनी.	१११	२९५
	ध.		धम्मिल्ल.	१००	२३४
धत्तूर.	१९६	२१७	धर.	६	३६
धन. {	३३	१०६	धरणप्रिया.	७	४५
	२१६	३३९	धरणिधर.....	३८	१३१
धनंजय. {	१२३	३७२	धरणिसुता.	१२२	३६७
	१८७	१६३	धरा.	१६१	१
धनद.	३२	१०३	धराहार्य.	१७४	९३
धनिन्. {	६३	२१	धरिणी.	१६१	१
	८३	१४१	धरित्री.	१६१	१

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
धर्मः	२३३	१२	धवलः	२३५	२९
धर्मकथा.	४३	१५७	धवित्रः	११९	१५१
धर्मचक्रः	१०	६१	धाटी.	१३९	४६४
धर्मक्षेत्रः ...	१६३	१६	धातकी.	१९६	२१६
धर्मचिन्तन ...	२३४	१७	धातुः	१७६	१०२
धर्मधातुः	४१	१४६	धातुकासीशः	१७९	१२२
धर्मध्वजिनः	१४८	५२०	धातुघ्नः	७३	७९
धर्माधिकरणिन्	१२६	२८९	धातुपुष्पिकाः	१९६	२१६
धर्मपत्तनः	७४	८४	धातुशेखरः....	१७९	१२२
धर्मपुत्रः	१२३	३७१	धातुः	३७	१२६
धर्मराजः {	३१	९८	धात्री. {	१९६	२११
धर्मशास्त्रः {	४१	१४९	धाना.	९८	२२२
धर्मसंहिता.	४५	१६५	धाना.	१६१	१
धर्माध्यक्षः....	४५	१६७	धाना.	७१	६५
धर्मार्थप्रतिबद्धता.	४५	१६५	धानुष्कः	१३४	४३५
धर्मोपदेशकः	१२६	३८८	धान्यः {	२९९	२३४
धर्मपुत्रः	१२	६९	धान्यकः	२०१	२४९
धर्मोपदेशकः	१३	७७	धान्यकः	७४	८३
धवः	९१	१८१	धान्याकः	७४	८३
			धान्याम्लः....	७३	७८
			धामन्. {	१८	१३
				१६९	५८

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
धाव्या.	१४४	४९१	धीर	{ ११३	३०९
धारण. ...	५५	२२४		{ ६१	५
धारणा. {	१४	८४	धीरत्व.	८९	१७७
	१२९	४०८	धीरस्कंध.....	२१८	३४८
धारा. {	१८५	१५३	धीवर.	१५९	५९३
	१३२	४१९	धीसख.	१२५	३८३
	२१२	३१२	धुत.	२४९	११६
धाराधर.	२८	७८	धुनी.	१८४	१४६
धारिका.	२४	५१	धुद्.	१३२	४२१
धारिणी.	७	४५	धुरंधर.	२१४	३२८
धार्तराष्ट्र.	२२५	३९२	धुरीण.	२१४	३२८
धार्मिक.	१२६	३८८	धुर्य.	२१४	३२८
धिकृत.	७८	१०४	धुर्वी.	१३२	४२१
धिक्रिया.	४८	१८५	धूत. {	२४९	११७
धिविज्ञा.	९३	१९१		{ २४८	१११
धिषण.	२१	३२	धूप.	११४	३१३
धिषणा.	५४	२२२	धूपायित.	२५०	२२९
धिष्ण.	२०	२२	धूपित.	२५०	१२९
धिष्ण्य. {	२१	३४	धूम.	१८९	१६९
	२६९	५७	धूमध्वज.	१८८	१६४
धी.	५४	२२२	धूमप्रभा.	२३०	३
धीति.	६९	५८	धूमयोनि.	२८	७८

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः		
धूमल. २३६	३४	धोरणी.	{ २१२	३१२		
धूमोर्णा. ३१	९९	धौरणी.	{ २४०	५९		
धूम्याट. २२६	३९९	धौत. २४२	७३		
धूम्र. २३६	३४	धौतकौशेय.	११६	३३१		
धूर्जटि. ३३	१०९	धौरिवक. २१२	३१२		
धूर्त्.	{ ६६	४०	धौरित. २१२	३१२		
			८५	४९	धौरेय.	{ २१२	३११
			१७६	१०४	२१४	३२८	
धूली. १६६	३६	धौरेयक. २१४	३२८		
धूसर. २३५	२९	धौर्य. २१२	३१२		
धृतराष्ट्र. २२२	३७७	ध्यान.	{ १४	८४		
धृति. ५४	२२२	५६	२३४			
धृष्ट. ७६	९६	ध्रुव.	{ २४५	८९		
धृष्टि. २१८	३५४		२२	३६		
धृष्णु. ७६	९६		३७	१२६		
धेनु. २१५	३३३	ध्रुवक. १९२	१८८		
धेनुक. ३८	१३३	ध्रुवा. १४४	४९३		
धेनुका. २०८	२८४	ध्वज.	{ १५५	५६५		
धेनुष्या. २१५	३३६		१०	६१		
धैनुक. २३९	५२		१३१	४१४		
धैवत. २३६	३७	ध्वजिनी. १०३	४१०		
धोरण. १३२	४२३	ध्वज्या. १५५	५६५		

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
ध्वनि. २३६	३५	नम्रह्. १५५	५६८
ध्वांक्ष. २२४	३८८	नम्रा. ९४	१९८
ध्वान. २३६	३५	नम्रिका. ९०	१७४
ध्वांत. २५	६०	नट. २८	२४३
	न.		नटन. ५०	१९४
नकुल. २२१	३६८	नटमंडन. १८०	१२५
नकुर्टक. १०२	२४५	नड. २०३	२५९
नक्तक. ११८	३४०	नडकीय. १६३	२०
नक्तम्.	... २५६	१६९	नडप्राय. १६३	२०
नक्तमाल. १९५	२०६	नडूत्. १६३	२०
नक्र.	{ १०२	२४५	नडूल. १६३	२०
	{ २२८	४१५	नत. २४५	९२
नक्षत्र. १६	६	नद. १९६	१५६
नक्षत्रमाला.	११६	३२६	नदी. १८४	१४५
नख. १०४	२५८	नदीज. १७९	१२१
नखर. १०४	२५८	नदीभव. १६२	७
नखविष. २२२	३७९	नदीमातृक.	१६४	२१
नग.	{ १७४	९३	नदीश. १८३	१३९
	{ १९१	१८०	नद्ध. ७७	१०२
नगरी. १६६	३७	नधी. १५७	५७९
नग्न. १३८	४५९	ननंदा. ९७	२१८
नग्नह्. १५५	५६९	ननांह. ९७	२१८

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	
नन्दन.	}	२०३	२६३	नभस्य.	२६	६८
		१२१	३६२	नभस्वत्.	१९०	१७२
		३०	९२	नभोऽवुष	२२६	३९६
		९६	२०६	नभोमणि.	१७	९
नन्दा.	७	३९	नभ्राट्.	२८	७८	
नन्दिक.	३९	१३६	नभस्थित.	२३०	३	
नन्दनितनय.	१४८	६१६	नभसित्. ...	७९	१११	
नन्दिन्.	}	२००	२३७	नभस्थित.	७९	१११
		६८	२४४	नभि.	६	२७
		३६	१२४	नभुचि.	३०	८८
नन्दिनी.	९७	२१८	नयन.	१०१	२३९	
नन्दीमुखी.	६६	२२७	नयनौषध	१७९	१२३	
नदीसरस्.	३०	९२	नर. {	६०	१	
नदीश.	३६	१२४		१२३	३७३	
नन्धावर्त्त.	}	८	४७	नरला.	२२६	३९३
		११३	८१	नरकभूमि.	२३०	३
		१९१	१८०	नरक. {	३९	१३६
नपुंसक.	९९	२२६	२३०	२		
नपूत्.	९६	२०८	नरकीलक.	१४९	६२२	
नभस्.	}	२६	६८	नरकस्था.	१८६	१६२
		२८	७७	नरमालिनी.	९४	१९६
नभसंगम		२२३	३८२	नरदत्ता. {	७	४६
					४२	१६३

शब्दानुक्रमिका

१५३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
नरवाहन.	३२	१०३	नव्य.	२४४	८४
नरायण.	३७	१२८	नष्ट.	१४०	४६९
नरेश्वर.	६	३९	नष्टबीज.	८६	१९६
नरायुध. ...	२१८	३९०	नष्टाग्नि. ...	१४८	५१९
नर्तन.	९०	१९४	नस्तित.	२१४	३२६
नर्मदा.	१८९	१४९	नस्योत.	२१४	३२६
नर्मन्.	९८	२१९	नाक.	१९	१
नल.	२००	२४४	नाकिन्.	१९	२
नलकिनी.	१०८	२७८	नाकु.	१६६	३७
नलकील.	१०८	२७८	नागा.	२२१	३७३
नलकूबर.	३३	१०९		२२८	४१७
नलक.	१११	२९२	} नाग.	२०७	२८३
नलमीन.	२२८	४१२		१९	३
नलिन.	१९८	२२६		१७६	१०६
नलिनी.	१९७	२२६	नागज.	१७७	१०८
नव.	२४४	८४	नागकेसर.	१८०	१२७
नवता.	११८	३४४	नागजीवन.	१७७	१०८
नवनीत.	७२	७२	नागजिह्विका.	१८०	१२६
नवमालिका.	१९६	२१४	नागदन्त.	१७२	७७
नवार्चिष्.	२१	३१	नागमाता.	१८०	१२६
नवीन.	२४४	८४	नागर.	७४	८४
नवोद्धृत.	७२	७२	नागरक्त.	१८०	१२७

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
नागलोक.....	२३१	६	नांदीमुख.....	१८६	१९८
नागवल्ली.....	१९७	२२१	नापित.....	१९८	९८६
नागादि.....	२४६	७३	नापितशाला.	१७०	६६
नागाधिप.....	१२१	३७३		१०७	२७०
नागोद.....	१३४	४३२	नाभि. }	६	३५
नाटक.....	५१	१९८		१३२	४२०
नाटोर.....	९६	२१२	नाभिभू. ...	३७	१२७
नाट्य. }	५०	१९३	नामधेय.....	४७	१७४
	५०	१९४	नामन्.....	४७	१७४
नाट्यप्रिय.....	३४	११२	नामशेष.....	६६	३८
नाट्यधार्मिका.	५०	१९३	नामसंग्रह....	४७	१७२
नाडिका.....	२४	५२	नायक. }	६३	२३
नाडी.....	१११	२९५		११४	३१४
नाडीधम.....	१५६	५७२	नारक.....	२३०	२
नाडीविग्रह.	३६	१२४	नारंग. }	२३०	१
नाडीव्रण.....	८२	१३४		१९५	२०९
नाथ.....	६३	२३	नारद.....	१४७	५१३
नाथवत्.....	६३	२०	नाराच.....	१३६	४४३
नाद.....	२३६	३६	नाराचिन्.....	१९८	५८८
नाना.....	२५५	२६३	नारायण. }	१२१	३६१
नानारूप.....	२४७	१०५		३७	१२८
नांदीपट.....	१८६	१९८	नारिकेर.....	१९६	२१७

शब्दानुक्रमणिका

१३६

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
नारी.	८८	१६७	निकर.	३३८	४७
नारीस.	१३९	४६४	निकष.	१५६	५७३
नाल.	२०१	२४८	निकषा.	२५६	१७०
नालिकेरज	१७४	८८	निकषात्मज.	३२	१०१
नाली.	१९८	२२७	निकामम्.	२५२	१४१
नाविक.	१५१	५४०	निकाय. {	१६९	५६
नाश. {	२५४	१५३	२३८	४९	
	५७	२३८	निकार.	७८	१०६
नासत्य.	३१	९६	निकुंज.	१९१	१८१
नासा.	१०२	२४४	निकुरंब.	२३८	४८
नासिका.	१०२	२४४	निष्ठत. {	६६	४०
नास्तिक. {	१४९	५२६		७८	१०५
	८५	१५४	निष्ठति.	६७	४१
नाहल.	१६०	५९८	निष्ठष्ट.	२४३	७८
नासिक्य.	३१	९६	निकेतन.	१६९	५५
निःकाथ.	७३	७७	निक्रण.	२३६	३६
निःश्रेयस.	१३	७३	निक्राण.	२३६	३६
निःशरण.	१६७	४८	निक्षेप.	१५०	५३४
निःशलाक.	१२९	४०६	निखर्व.	८०	११८
निःश्वास.	२३२	४	निखल. {	१५१	५३८
निःस्व.	६३	२२		२४२	६९
निकट.	२४४	८६	निगड.	२०९	२९५

शब्द	पृष्ठम्	श्लोक	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक
निगडित.	७७	१०२	नित्ययौवना.	१२४	३७४
निगरण.	१०३	२९२	नित्यगति.	१९०	१७२
निगण.	१४६	६०१	निदाघ. {	२७	७१
निगम. {	१६६	३८	निदान.	६४	२१९
	१६७	४९		२९३	१६०
निगाल.	२१२	३१०	निदिग्धिका.	१९७	२२३
निगूढक.	२००	२३९	निदेश.	४९	१९१
निग्रह.	२९२	१४४	निद्रा. {	१३	७२
निघंडु.	४७	१७२	निद्राण. {	६६	२२७
निघ्न.	६३	२०		७८	१०७
निचित.	२४८	१०८	१९३	१९६	
निशुल. {	११८	३४०	निद्रालु.	७८	१०७
	१९६	२११	निधन.	६७	२३८
निचोल.	११८	३४०	निधस्.	७६	८७
निचोल. {	१७६	९९	निधान.	३३	१०६
	१३३	४३१	निधि. {	३३	१०६
निज. ...	९८	२२६	निधीश्वर.	२४६	९९
नितंब.	१०७	२७२		३२	१०४
नितंबिनी.	८८	१६८	निधुवन.	९४	२०१
नितांत.	२६२	१४२	निध्यान.	१०१	२४१
नित्य. {	२४६	८९	निनद.	२३६	३६
	२४७	१०७	निनाद.	२३६	३६

शब्दानुक्रमणिका

१३७

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
निंदा.	४८	१८५	निम्नगा.	१८४	१४६
निंदु.	९४	१९५	निंव.	१९५	२०५
निप.	१७३	८५	नियति.	२३३	१५
निपान. ...	१८६	१५८	नियंतृ.	१३२	४२४
निपुण.	६१	६	नियम. {	१४६	५०७
निबंध.	४६	१७१		१४	८१
निबंधन.	२५३	१४९	नियमस्थिति.	१४	८०
निवर्हण. {	२५३	१५०	नियामक.	१५१	५४०
	६५	३४	नियुञ्ज.	१३८	४६३
निवीड.	२४४	८२	नियोग. {	४९	१९१
निभ. {	२४६	९८		२५४	१५६
	६७	४२	नियोज्य.	६३	२३
निभालन.	१०१	२४१	निरंकुश.	२४७	१०३
निभृत.	७६	९५	निरंतर.	२४२	८२
निमय.	१५०	५३४	निरक्त.	४८	१८१
निमित्त.	२५३	१४९	निरय.	२३०	२
निमित्तवित्.	८४	१४६	निरर्थक. {	४८	१८१
निमीश्वर. {	८	५१		२५३	१५२
	१०२	२४२	निरवग्रह.....	६३	१९
निमीलन.	५७	२३८	निरस्त.	१३६	४४३
निमेष.	१०२	२४२	निरस्तवत्.....	२४८	११०
निम्न. {	१८२	१३७	निराकरिण्यु.....	६२	१४
	२३१	७			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
निराकृत.	२४८	१०९	निर्भर.	२९२	१४२
निराकृतान्योत्तरत्व. ११		६६	निर्मद.	२०८	२८७
निराकृति.	१४८	५२०	निर्मम.	८	५४
निरुक्त.	४५	१६८	निर्मुक्त.	२२२	३७८
निरुक्ति.	४५	१६४	निर्मोक.	२२३	३८१
निरोध.	२५२	१४४	निर्याण.	२०९	२९१
निर्झृति. ...	२३४	१६	निर्यातन.	६५	३५
निर्ग.	१६२	१३	निर्याम.	१५१	५४०
निर्गुंडी.	१९६	२१३	निर्लव्यनी	२२३	३८१
निर्ग्रथ.	१३	७५	निर्लक्षण. ...	७७	१०१
निर्ग्रथन.	६५	३४	निर्वपन.	६८	५१
निर्घोष.	२३६	३५	निर्वर्णन.	१०१	२४१
निर्जर. {	१८७	१६२	निर्वाण. {	२५०	१३०
	१५	२			१३
निर्जल.	१६३	१९		१३	७३
निर्झरिणी.	१८४	१४६	निर्वाणिन्.	८	४९
निर्णय.	२३३	१०	निर्वाणी.	७	४४
निर्णिक.	२४२	७३	निर्वात.	२५०	१३०
निर्णोजक.	१५७	५७८	निर्वाद.	४८	१८५
निर्दिग्ध.	७९	११२	निर्वापण.	६५	३५
निर्देश.	४९	१९१	निर्वासन.	६५	३५
निर्वध.	२५१	१३६	निर्वीरा.	९३	१९४

शब्दानुक्रमणिका

१३९

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
निर्वृत्ति. {	१३	७३	निशा.	२४	५५
	२३२	६	निशाकर.	१९	१९
निर्वृत्त.	२४९	१२३	निशागण.	२५	५७
निर्वेद.	५७	२३५	निशाट.	२२४	३९०
निर्वेश. {	६४	२६	निशांत.	१६९	५८
	११२	३०२	निशापति	१९	१८
निर्व्यथन.	२३१	६	निशामन. {	१०१	२४०
निर्हारिन्.	२३५	२६		१०१	२४१
निर्हार्द.	२३६	३५	निशारत्न.	१९	१९
नियोगिन्.	१२५	३८३	निशावेदिन्.	२२४	३९०
निलय.	१६९	५६	निशाख्या	७४	८२
निवसन.	११७	३२७	निशात.	२४९	१२०
निवह.	२३८	४८	निशित.	२४९	१२०
निविरीस.	२४४	८३	निशीथ.	२५	५९
निवाप.	६६	६९	निशीथिनी.	२४	५५
निवास.	१६९	५७	निशुंभ.	६५	३५
निवी.	११७	३३७	निशुंभमथनी.	३५	११९
निवीत.	१४७	५०९	निशोध्य.	२४२	७२
निवृत्त.	२४८	११०	निश्चयांत.	२३३	१०
निवृत्ति.	२५४	१५८	निपंग.	१३६	४४४
निवेश.	२५१	१३५	निपद्या.	१७०	६८
निवेशन.	१६६	३८	निगद्धर.	१८६	१५६

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
निपथः	१६७	४६	निष्पन्नः	२४९	१२२
निपादः	२३६	३७	निष्पन्नाकृतिः	२३३	८
निपादिन्.....	१५४	५६०	निष्पन्नः ...	२४९	१२३
निष्कः	१६०	५९७	निष्पावः {	१५४	१५७
निष्कलः	१३३	४२६		२००	२४०
निष्कलाः	१७७	११०	निष्पुलाकः....	८	५४
निष्कषाय.....	८६	१५६	निष्प्रवाणिः	११७	३३६
निष्कारण	९४	१९९	निसर्गवत्.....	२३३	१२
निष्कासितः	५	५४	निसूदनः	६५	३५
निष्कुटः	६६	३६	निस्तलः	२४७	१०३
निष्कुहः	७८	१०४	निस्तर्हणः....	६५	३४
निष्क्रमः	१९१	१७८	निस्त्रिशः {	१३६	४४६
निष्क्रयः	१९२	१८८		६६	४०
निष्ठाः	२५५	१६०	निस्त्रावः	७०	६०
निष्ठीवः	६४	२६	निस्वनः	२३६	३५
निष्ठुरः {	२५३	१५०	निस्वानः	२३६	३५
	४८	१८३	निहाकाः	२२०	३६३
निष्ठ्वः	२३४	२२	निहवः	४९	१९०
निष्ठ्वत्.....	१६०	५९८	निकाशः	२४६	९८
निष्णातः	११८	११८	नीचः {	१६०	५९६
	६१	६		६७	४४
				२४१	६५

शब्दानुक्रमणिका

१४१

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
नीड. २२४	३८५	नीलोत्पल.....	८	४७
नीडज. २२३	३८३	नीवाक. २५४	१५४
नीध्र. १७२	७७	नीवार. २००	२४२
नीप. १९५	२०४	नीवृत्. १६२	१३
नीर. १८२	१३५	नीशार. ११८	२३९
नीरंध्र. २४४	८३	नीहार. १८२	१३८
नीरुज्. ८३	१३८	नुति. ४८	१८३
नील.	{ ३३	१०७	नुत्त. २४९	११८
			२३६	३३	नुन्न.
नीलक. २११	३०५	नूतन. २४४	८४
नीलकंठ.	{ ३३	१०९	नूत्न. २४४	८४
			२२४	३८५	नृचक्षस्.
नीलंगु. २०५	२६८	नूपुर. ११६	३२९
नीललोहित.	३४	११२	नृ. ६०	१
नीलमणि. १८१	१३१	नृजल. १११	२९७
नीला.	{ २०७	२८०	नृत्त. ५०	१९४
			१०३	२५१	नृत्य.
नीलवल्ल. ३९	१३९	नृधर्मन्. ३२	१०३
नीलवासस्.	२२	३५	नृप. १२०	३५४
नीलिका. १९९	२३३	नृपासन. १२५	३८०
नीली. १९९	२३२	नृत्यज्ञ. १४३	४८६
नीलीराग. ८३	१४०	नृशंस. ६६	४०

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
नेट्ट. ६३	२२	नौकादंड. १५१	५४१
नेत्र. १०१	२३९	न्यक्कार. ७८	१०५
नेत्रांबु. ५४	२२१	न्यकृत.	... ७८	१०४
नेदिष्ट. २४५	८८	न्यग्रोध. १९४	१९२
नेपथ्य. ११२	२९९	न्यंचित. २४९	११८
नेपाली. १८०	१२६	न्यक्ष. २४२	६९
नेम. २४२	७०	न्यण्. २४१	६५
नेमि.	{ ५	२९	न्याद. ७५	८७
	{ १३२	४२०	न्याय. १२९	४०६
नेमी.	... १८६	१५७	न्याय्य. १२९	४०७
नैकभेद. २४४	८५	न्यास. १५०	५५४
नैगाम. १५०	५३१			
नैचिक. २१५	३३०	प.		
नैचिकी. २१६	३३६	पक्षण. १७०	६७
नैमेय. १५०	५३३	पक्ष.	{ २४९	१२१
नैयायिक. १४९	५२६		{ ७३	७६
नैर्ऋत्.	... ३२	१०१		{ २२३	३८४
नैर्ऋत. २९	८३	पक्ष.	{ २५	६१
नैर्ऋक. १२६	३८७		{ १००	२३२
नैर्ऋथिक १३४	४३५	पक्षक. १७१	७३
नोदोप. १३	७२	पक्षति.	{ २५	६१
नौ. १५१	५४०	पक्षद्वार.	{ २२३	३८४
				{ १७१	७३

शब्दानुक्रमणिका

१४३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
पक्षभाग,	२०९	२९४	पंचत्व,	९७	२३८
पक्षांत.	२९	६२	पंचदशी.	२९	६२
पक्षिन्. {	१३६	४४५	पंचवाण.	४०	१४३
	२२३	३८२	पंचमद्र.	७७	९८
पक्षिणी.	२९	९८	पंचम. {	२३६	३७
पक्षिनस्वामिन्.	१४८	९१८		२११	३०२
पक्षिस्वामिन्.	४१	१४५	पंचमुख.	३३	११०
पक्षमन्.	१०२	२४४	पंचलोह.	१७८	११६
पंक. {	१८६	१५६	पंचशास्त्र.	१०४	२५५
	२३४	१७	पंचशिख.	२१८	३५०
पंकप्रभा.	२३०	३	पंचांगगुप्त.	२२९	४१९
पंकाजिनी.	१९७	२२६	पंचांगी.	२१३	३१७
पंकरुह.	१९८	२२८	पंचांगुल.	१९६	२१६
पंकरुह.	१९८	२२८	पंचार्चिप्.	२१	३१
पंकजन्मन्.	१९८	२२८	पंचास्य.	२१८	३५०
पंकज.	१९८	२२८	पंजिका. ...	४६	१७०
पंक्ति.	२४०	५९	पट.	११६	३३१
पंगु.	८०	११६	पटकुटी.	११८	३४५
पंगुल.	२११	३०९	पटचर.	११८	३४२
पज्ज.	१५४	५५८		१९९	२३४
पंचजन.	६०	१	पटल. {	१७२	७६
पंचज्ञान.	४१	१४७		२३७	४८

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोक.	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
नेवृ. ६३	२२	नौकादंड. १५१	५४१
नेत्र. १०१	२३९	न्यक्कार. ७८	१०५
नेत्रांबु. ५४	२२१	न्यकृत.	... ७८	१०४
नेदिष्ट. २४५	८८	न्यग्रोध. १९४	१९९
नेपथ्य. ११२	२९९	न्यंचित. २४९	११८
नेपाली. १८०	१२६	न्यक्ष. २४२	६९
नेम. २४२	७०	न्यण्. २४१	६५
नेमि.	{ ५	२९	न्याद. ७५	८७
	{ १३२	४२०	न्याय. १२९	४०६
नेमी.	... १८६	१५७	न्याय्य. १२९	४०७
नैकमेद. २४४	८५	न्यास. १५०	५५४
नैगाम. १५०	५३१			
नैचिक. २१५	३३०	प.		
नैचिकी. २१६	३३६	पक्षण. १७०	६७
नैमेय. १५०	५३३	पक.	{ २४९	१२१
नैयायिक. १४९	५२६		{ ७३	७६
नैर्ऋत्.	... ३२	१०१	पक्ष.	{ २२३	३८४
नैर्ऋत. २९	८३		{ २५	६१
नैष्किक. १२६	३८७	पक्षक. १००	२३२
नैस्त्रिशिक. १३४	४३५	पक्षक. १७१	७३
नोदोष. १३	७२	पक्षति.	{ २५	६१
नौ. १५१	५४०	पक्षद्वार.	{ २२३	३८४
				{ १७१	७३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
पक्षभाग,	२०९	२९४	पंचत्व,	५७	२३८
पक्षांत,	२५	६२	पंचदशी,	२५	६२
पक्षिन्, {	१३६	४४५	पंचवाण,	४०	१४३
	२२३	३८२	पंचभद्र,	७७	९८
पक्षिणी,	२५	५८	पंचम, {	२३६	३७
पक्षिनस्वामिन्,	१४८	५१८		२११	३०२
पक्षिस्वामिन्,	४१	१४५	पंचमुख,	३३	११०
पक्षमन्,	१०२	२४४	पंचलोह,	१७८	११६
पंक, {	१८६	१५६	पंचशास्त्र,	१०४	२५५
	२३४	१७	पंचशिख,	२१८	३५०
पंकप्रभा,	२३०	३	पंचांगगुप्त,	२२९	४१९
पंकजिनी,	१९७	२२६	पंचांगी,	२१३	३१७
पंकरुह,	१९८	२२८	पंचांगुल,	१९६	२१६
पंकरुह,	१९८	२२८	पंचार्चिप्,	२१	३१
पंकजन्मन्,	१९८	२२८	पंचास्य,	२१८	३५०
पंकज,	१९८	२२८	पंजिका, ...	४६	१७०
पंक्ति,	२४०	५९	पट,	११६	३३१
पंगु,	८०	११६	पटकुटी,	११८	३४५
पंगुल,	२११	३०९	पटचर,	११८	३४२
पज्ज,	१५४	५५८		१९९	२३४
पंचजन,	६०	१	पटल, {	१७२	७६
पंचज्ञान,	४१	१४७		२३७	४८

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
पटवासक.....	११२	३०१	पतंजलि.	१४८	११५
पटह. {	१२	२०८	पतत्.	२२३	३८२
	१३९	४६३	पतत्र.	२२३	३८३
पड. {	२३४	२१	पतत्रिन्.	२२३	३८२
	६१	७	पतद्ग्रह.	११९	३४७
	६८	४८	पतयालु.	७९	१०९
	८३	१३८	पताका.	१३१	४१४
पटोलिका	२०२	२५४	पताकिन्.	१३३	४२८
पट्टिश.	१३७	४५१	पताकिनी	१३०	२१०
पण. {	६४	२६	पति.	६३	२३
	८५	१५०		९१	१८०
पणांगना.	९४	१९६	पतित. {	१४०	४७०
पणास्थिक.....	२०५	२७२		२५०	२२६
पंडा.	५४	२२४	पतिवरा.	९०	१७५
पंडित.	६१	५	पतिवल्ली.	९३	१९४
पणितव्य.	१५०	५३५	पतिव्रता.	९३	१९१
पण्य.	१५०	५३५	पत्तन.	१६६	३७
पण्यशाला.	१७०	६७	पत्ति. {	८७	१६१
पण्यंगना...	९४	१९६		१३०	४१२
पण्याजीव.	१५०	५५१	पत्र. {	१३२	४३३
पत्तग.	२२३	३८२		१२३	३८३
पतंग. {	१७	९	पत्नी.	९०	१७६
	२२३	३८२			

शब्दानुक्रमणिका

१४५

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
पत्रणा.	१३६	४४५	पदभंजन.	४५	१६८
पत्रपरशु.	१५८	५८४	पदभंजिका.	४६	१७०
पत्रपाल.	१३६	४४८	पदवी.	१६७	४९
पत्रपाश्या	११५	३१९	पदाजि.	८७	१६२
पत्रभंगी.	११५	३१९	पदाति.	८७	१६१
पत्ररथ.	२२३	३८२	पदासन.	१२५	३८२
पत्रवल्ली.	११५	३१९	पद्म.	८७	१६१
पत्रल.	७२	७०	पद्मति. {	१५७	४९
पत्रलता.	११५	३१९		४६	१७१
पत्रलेखा.	११४	३१८	पदिक. ...	८७	१६२
पत्रवाह.	१३५	४४२		१९८	१२६
पत्रांग.	११३	३०६		३३	१०७
पत्रांगुलि.	११५	३१९	पद्म. {	१२०	३५७
	१३५	४४२		१२१	३६२
पत्रिन्. {	२२६	४००		२०९	२९६
	८६	१५७	पद्मनाभ.	८	५२
पथिक.	१६७	४९	पद्मनाल. {	३७	१२९
पथिन्.	१९६	२१२		१९८	२३१
पथ्या.	१५८	५४	पद्मप्रभ.	५	३५
	४३	१५६	पद्मभू.	३७	१२७
पद. {	१०८	२८०	पद्मराग.	१८१	१३०
	२१२	३१५	पद्मवासा.	४०	१४०

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	
पक्षा.	}	७	२९	परभाग.	२३३	११
		४०	१४०	परभृत्.	२२४	३२७
पक्षाकर.	१८७	१६०	परमान्न.	७२	७०	
पक्षावती.	७	४९	परमार्हत.	१२४	२७६	
पक्षेशय.	३७	१२९	परमेष्ठिन्. {	४	२३	
पक्षोत्तरात्मज.	१२०	३९७		३७	१२९	
पद्य.	१९४	९९८	परंपर.	९६	२०८	
पद्या.	१६७	४९	परंपराक.	१४४	४९४	
पद्म.	२९०	१२७	परलोकगम.	९७	२३७	
पद्मग.	२२१	३७०	परवत्.	६३	२०	
पद्मझा.	१९७	९७८	परवश.	६३	२०	
पयस्.	}	७२	६८	परशु.	१३७	४९०
		१८२	१३९	परशुं.	१३७	४९०
पयस्व.	७२	६९	पश्वध.	१३७	४९०	
पयस्या.	१४४	४९९	परश्वध.	१३७	४९०	
पयोधर.	१०६	२६७	परश्वघायुध.	१३४	४३४	
पर.	२४३	७९	परस्पर.	२९१	१३९	
परच्छन्द. ...	६३	२०	पराक्रम. {	१२९	४०३	
परजात.	६४	२९		१३८	४६०	
परंचन. ...	३२	१०२	परामर्श.	९७	२३६	
परतंत्र.	६३	२०	पराङ्मुख ...	२४२	७३	
परपिडाद	६४	२९	पराचित.	६३	२४	

शब्दानुक्रमणिका

१४७

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
पराचीन.	२४२	७३	परिक्रम.	२५१	१३६
पराजय.	१४०	४६७	परिक्षिप्त.	२४८	११०
पराजित.	१४०	४६९	परिखा.	१२७	१६१
पराधीन.	६३	२०	परिग्रह. {	९०	१७७
परान्न.	६४	२५		१२४	३७९
पराभव.	७८	१०५		१७१	७०
पराभूत.	१४०	४६९	परिघ.	१३७	४५०
परायत्त.	६३	२०	परिघातन	१३७	४५०
परायण.	६८	४९	परिचय.	२५३	१४९
पराद्ध.	२४३	७५	परिचर.	१३३	४२९
पराध्य.	१५१	५३८	परिचर्या.	८६	१६०
परावर्त्त.	१५०	५३४	परिचारक	६३	२३
परावृत्त.	२१२	३११	परिच्छद.	१२५	३८०
परासन.	६५	३४	परिणत. {	२०८	१८७
परासु.	६६	३८		२४९	१२१
परास्कंदिन्.	६७	४६	परिणय.	९१	१८२
परिकर. {	११८	३४३	परिणाम.	२५४	१५४
	१२४	३७९	परिणाय.	८५	१५१
	११२	२९९	परिणाह.	२४१	६७
परिकर्मन्.	४४	१६०	परितस्.	२५५	१६५
परिकर्मीण.	६४	२४	परिन्नाण.	२५२	१३८
परिकूट.	१६७	४८	परिदान.	१५०	५३२

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
परिदेवन.....	४९	१८९	परिवर्त्तन.....	१९०	९३३
परिधान.	११७	३३६	परिवाद.	४८	१८९
परिधि.	१८	१६	परिवादिनी.	९१	२७२
परिधिस्थ	१३३	४२९	परिवापण	१९८	९८७
परिपण.	१९०	९३३	परिवित्ति.....	९७	१९०
परिपन्थक	१२७	३९३	परिवार.	१२४	३७९
परिपंथिन्	१२७	३९३	परिवृढ.	६३	२२
परिपाटी.	२९२	१४०	परिवैचृ.	९३	१९०
परिप्लुता.	१९९	९६६	परिवेदिनी.	९३	१९०
परिवर्द्ध.	१२९	३८०	परिवेष.	१८	१६
परिमव.	७८	१०९	परिवेषित.....	२४८	८०
परिभाव.	७८	१०९	परिव्रज्जा.	१९	८०
परिभाषण.	४९	१८८	परिव्राजक.	१४१	४७३
परिभूत.	१४०	४६९	परिशिष्ट.	४६	१७१
परिमंडल.....	२४७	१०३	परिश्रम.	९६	२३३
परिमल.	२३९	२७	परिपद्.	८४	१४९
परिमोषिन्.	६७	४६	परिस्कार	११४	३१४
परिरक्षक.	१४१	४७४	परिष्कृत.	४४८	१११
परिरस्य.	२९२	१४३	परिष्वंग.	२९२	१४३
परिवत्सर.....	२७	७३	परिसर.	१६९	२९
परिवसथ.....	१६४	२७	परिसर्प.	२९१	१३६
परिवर्त्त.	२७	७९	परिस्कंद.	६४	२४

शब्दानुक्रमणिका

१४

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक
परिस्तोम.	११८	३४४	पर्य्यक. {	११८	३४३
परिस्थंद.	१२४	३७९		११९	३४७
परिच्छुत.	१५५	५६६	पर्य्यटन.	२५१	१३७
परिच्छुता.	१५५	५६६	पर्य्यय.	२५२	१४०
परीक्षक.	८४	१४३	पर्य्यस्तिका.	११८	३४३
परीत.	२४४	१११	पर्याण.	२१३	३१८
परीवार.	१३६	४४७	पर्याप्त.	२५२	१४१
परीवाह.	१८६	१५४	पर्याप्ति.	२५२	१३८
परीहास.	९८	२१९	पर्याय.	२५२	१३९
परुष. {	४८	१८३	पर्य्युदंचन.	१५२	५४५
	२३४	२२	पर्वतकाक.	२२४	३८९
परेत. {	६६	३७	पर्वत.	१७४	९३
	२३०	१	पर्वतजा.	१८४	१४६
परेष्टु.	२१५	३३४	पर्वताधारा.	१६१	३
परैधित.	६४	२५	पर्वन्.	२५	६२
परोष्णी.	२२६	४०३	पर्वमूल.	२५	६२
पर्जन्य. {	२८	७८	पर्वसंधि.	२५	६३
	२९	८६	पर्शुक.	११०	२९१
पर्णशाला.	१६९	६०	पर्शुपाणि.	३६	१२६
पर्दन.	२३७	३९	पर्पद्.	८४	१४५
पर्णिणी.	८८	१६८	पल. {	१०९	२८७
पर्पटी.	१७९	१२१		१५२	५४८
				२०१	२४८

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
पलगंड.	१५८	५८	पशुक्रिया....	९४	२०१
पलंकष.	१९५	२०८	पशुपति.	३४	११३
पलंकषा.	११९	३४८	पश्यतोहर.	६८	४६
पलल.	१०९	२८६	पश्चात्ताप.....	२३३	१४
पलाद्.	३२	१०१	पश्चानुपूर्वी.	२३	४९
पलायन.	१३९	४६६	पश्चिम.	२४६	९५
पलायित.	१४०	४६९	पश्चिमा.	२८	८१
पलाल.	२०१	२४८	पस्त्य.	१६९	५७
पलिक्ती	{ ९४	१९८	पांशुला.	९२	१९३
	{ २१६	३२६	पांशु.	१६६	३६
पलित.	१०१	१३५	पाक. {	३०	८८
पल्यंक.	११९	३४७		६०	२
पल्ययन.	२१३	३१८	पाकपुटी.	१७०	६५
पल्ली. ...	२२०	३६४	पाकशुक्ला....	१७६	१०३
पल्वल.	१८७	१६१	पाकस्थान....	१७०	६४
पव.	२५४	१५७	पाक्य.	१६२	१०
पवन. {	१७३	८३	पाचनक.	१६२	१०
	{ २५४	१५७	पाचन.	३३५	२४
पवनाशन	२२१	३६९	पांचजन्य.	३९	१३६
पवि. ...	३०	९४	पांचालिका.	१७२	८०
पवित्र.	२४२	७१	पांचाली.	१२४	३७४
पशु.	२१६	३४१	पाद्.	२५६	१७३

शब्दानुक्रमणिका

१५१

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
पादक.	१६४	२८	पांडुभूम.	१६३	१९
पादचर.	६७	४५	पांडुर. {	८२	१३०
पादल.	२३६	३१		२३५	२८
पादला.	१९५	२१०	पांडुरपृष्ट.	७७	१०१
पादलि.	१९५	२१०	पातक. ...	२३४	१६
पादलिपुत्र.	१६७	४२	पाताल. {	७	४१
पादित.	२५०	१२४		२३१	५
पाठक.	१३	७७	पातालौकस्.	४२	१५२
पाठीन.	२२७	४११	पातुक.	७९	१०९
पाणि. {	१०४	२५५		१८४	१४५
	१०५	२६२		पात्र. {	५७
पाणिगृहीती.	९०	१७६		१४४	४९२
पाणिग्रहण.	९१	१८२		१७४	९२
पाणिघ.	१५८	५८९	पाथस्.	१८२	१३५
पाणिन्.	१४७	५१५	पाथेय. ...	८६	१५७
पाणिपीडन.	९१	१८१		१७५	१००
पाणिमुक्त.	१३४	४३८			१८
पाणिवादक.	१५८	५८९	पाद. {	५९	२५०
पांडर.	२३५	२९		१०८	२८०
पांडवायन.	३८	१३१		२४२	७०
पांडु.	२३५	२९	पादकटक.	११६	३२९
पांडुकंवलिन.	१३१	४१८	पादग्रहण.	१४६	५०८

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
पादचारिन्.	८७	१६२	पानवणिज्.	१५५	५६५
पादजल.	७२	७३	पानीय.	१८२	१३५
पादपाश. {	२०९	२९५	पानीयनकुल.	२२८	४१६
	२१३	३१७	पानीयशाला.	१७०	६७
पादपीठ.	१२५	३८२	पांथ.	८६	१५७
पादमूल.	१०८	२८०	पाप. {	२४३	७९
पादबल्मीक.	८२	१२९		२३४	१६
पादरक्षण.	१५७	५७८	पाप्मन्.	२३४	१६
पादस्फोट.	८२	१२९	पामन.	८१	१२४
पादाग्र.	१०८	२८१	पामर.	१६०	५९६
पादांगद.	११६	३२९	पापञ्चि.	१५९	५९१
पादातिक.	८७	१६२	पामा.	८१	१२८
पादुका.	१५७	५७८	पामारि.	१८०	१२३
पादुकाकृत.	१५८	५७८	पायस. {	७२	७०
पाद्.	१५७	५७८		११३	३१२
पाद्य. {	८७	१६४	पायु.	१०८	२७६
	१८६	१५५	पाय्य.	१५२	५४७
	६९	५८	पार.	१८४	१४५
पान. {	२३२	४	पारगत.	४	२३
	१२८	४०२	पारत्त.	११६	१७९
पानगोष्ठिका.	१५६	५७१	पारद्.	११६	१७९
पानभाजन.	१७४	९०	पारंपर्य.	१४	७९

शब्दानुक्रमणिका

१५३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
पारशव. {	१५५	५६०	पारीन्द्र.	२२१	३७१
	१७६	१०३	पार्थ.	१२३	३९२
पारश्वघ.	१३४	४३४	पार्थिव.	१२०	३५४
पारश्वधिक.	१३४	४३४	पार्वती. {	१२१	१७९
पारसीक.	२१०	३०१		३५	१७
पारस्त्रैण्येय	९६	२११		२३९	५६
पारायण.	१४५	५०३	पार्श्व. }	२४४	८६
पारावत. ...	२२५	४०४		१०४	२५३
पारावार. ...	१८२	१३४		५	२७
पाराशरिन्.	१४१	४७४	पार्श्वक. {	७	२७
पाराशर्य.	१४७	५११		८३	१३९
पारिकांक्षिन्.	१४१	४७४	पार्श्वस्थ.	५८	१४४
पारिजात.	३०	९३	पार्षद.	३५	१३५
पारितस्थ्या.	११५	३१९	पार्षद्य.	८४	१४४
पारिप्लव.	२४५	९१	पार्ष्णि.	१०८	२८०
पारिमद्रक.	१९५	२०७	पार्ष्णिग्राह.	१२७	३९६
पारिपंथिक.	६७	४५	पाल.	११९	३४७
पारिपार्श्विक.	५८	२४४	पालकाप्य.	१४८	५१७
पारियात्रिक.	१७५	९७	पालाश. {	१४१	४७९
पारियानिक.	१३१	४१६		२३६	३१
पारिहार्य.	११६	३२७	पालि. {	१६५	३१
पारी.	१७४	९०		१०१	२३८

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
पाली.	१७२	७९	पिचंडिल.....	७९	११४
पावक.	१६२	१८७	पिचट.	१७७	१०८
पावन.	२४२	७१	पिच्छ. {	२२३	३८३
पाश. {	१००	२३२		२२४	३८६
	१५९	५९५	पिच्छिल.	७३	७८
पाशक.	८५	१५०	पिंज.	६६	३६
पाशिन.	३२	१०२	पिंजन.	१५६	५७६
पाशुपत्य.	१५३	५५२	पिंजर. {	१८०	१८४
पाशुपाल्य	१५०	५२८		२३६	३२
पाश्य.	२४०	५७	पिंजल.	६४	३०
पाश्चात्य.	२४६	९५	पिंजूप.	१११	२९६
पाषाण.	१७६	१०१	पिटक.	८२	१३०
पाषाणदारक.	१५८	५८३		१७६	१०३
पिक.	२२४	३८७	पिंड. {	७५	८९
पिंग.	२३६	३३			९९
पिंगचक्षुप्....	२२८	४१८		१८०	१२९
पिंगल. {	२२१	३६८	पिंडक. ...	११३	३१२
	२३६	३२	पिंडदान.	१४३	४८६
	२०४	२६५	पिंडिका. {	१०८	२७९
पिंगेक्षण.	३४	११३		१३२	४२०
पिचंड.	१०६	२६८	पिंडीशूर.	८३	१४१
पिचंडिका....	१०८	२७९	पिंडोलि.	७५	९१

शब्दानुक्रमणिका

१५५

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
पिण्याक.	१५७	५८१	पिपासु.	६९	५७
पितामह. {	३७	१२५	पिप्पलक.	१५६	५७५
	९७	२२१	पिप्पली.	७४	८५
पितृ. {	९६	२२३	पिप्पिका.	१११	२९६
	९८	२२०	पिप्लु.	१०९	२८२
पितृगृह.	१६९	५५	पियाल.	१९५	२०८
पितृपति.	३१	६९८	पिप्लु.	८१	२५
पितृयज्ञ.	१४७	४८५	पिशंग.	२३६	३२
पितृवन.	१६८	५५	पिशाच. ...	१६	५
पितृव्य.	९७	२१६	पिशाचकी....	३२	१०३
पितृस्.	२४	५४	पिशित.	१०९	२८७
पित्त.	८१	२६	पिशिताशिन.	७६	९३
पित्तल.	११३	१७८	पिशुन. {	६७	४४
पित्तलोह.	११३	१७८		१४७	५१३
पित्र्य. {	२०	२५	पिष्टक.	७०	६२
	२९७	२१५	पिहित. ...	२४८	११२
पित्र्यतीर्थ.	१४६	५०४	पिष्टपूर.	७०	६४
पित्सत्.	२२३	३८३	पिष्टवर्त्ति.	७१	६४
पिधान.	१७४	९२	पिष्टात.	११२	३०१
पिनद्ध.	१३३	४२९	पीटरा.	१७३	८३
पिनाक.	३५	११५	पीठभू.	१६७	४६
पिनाकभृत्.	१३४	११३	पीठ. {	११९	३४८
पिपासा.	६९	५८		१४२	४८०

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
पीठमर्द.	५८	२४४	पीलु. {	२०८	२८३
पीडन.	१३९	४६४	पीवन्.	१०५	२०७
पीडर.	१७३	८५	पीवर.	७९	११२
पीडा.	२३२	७	पीवरस्तनी....	७९	११२
पीत.	२३५	३०	पुंश्चली.	२१५	३३५
पीतदुग्धा.....	२१५	३३६	पुंश्चिह्नी.	९३	१९२
पीतन. {	१८०	१८५	पुंश्चिह्. {	१०७	२७४
	११३	३०९		९१	१८०
पीतनील.	२३५	३०	पुंस.	६०	१
पीतपादा.	२२६	४०२	पुंस्त्व.	१११	२९३
पीतरक्त.	२३६	३२	पुंसवन.	७२	६८
पीतल.	२३५	३०	पुंस. ...	१३६	४४५
पीतसारल.	१९५	२१०	पुंगव. ...	२४३	७६
पीता.	७४	८२	पुच्छ.	२१२	३१०
पीताग्नि. ...	२२	३६	पुंज.	२३८	४७
पीततंडुला.	२००	२४२	पुटकिनी.	१९७	२२६
पीतांवर.	३८	१३०	पुटभेद.	१८५	१५४
पीतोर्ण.	११६	३३१	पुटभेदन.	१६६	३७
पीन.	७९	११२		१९८	२२८
पीनस.	८२	१३१	पुंडरीक. {	२९	८४
पीनोद्गी.	२१५	३३५		२१८	३५०
पीयूष.	१५	३	पुंडरीकाक्ष....	३८	१३१

शब्दानुक्रमणिका

१५७

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
पुंङ्. ११४	३१७	पुरःसर. ८७	१६३
पुण्य.	{ २४२	७१	पुरतस्. २९६	१६५
	{ २३३	१९	पुरंदर. २९	८९
पुण्यक. १४६	९०७	पुरंधी. ९०	१७७
पुण्यजन.	{ ३१	१०१	पुनरोघ. १८५	१९३
	{ ३३	१०८	पुरस्. २९५	१६५
पुण्यभू. ६३	१४	पुरस्तात्. २९५	१६५
पुण्यवत्. ८९	१५३	पुरा. २९६	१७१
पुंत. १०७	२७३	पुराण.	{ २४४	८५
पुत्र. ९५	२०६		{ ४५	१६७
पुत्रिका. १७२	८०	पुराणग. ३७	१२६
पुद्गल. ९९	२८८	पुराणपुरुष. ३७	१२८
पुनःपुनः. २९५	१६७	पुरातन. २४४	८४
पुनर्नवा. १०४	२५८	पुरावृत्त. ४७	१७३
पुनर्भव. १०४	२५८	पुरासुहृद्. ३५	११४
पुनर्भविन्. २३२	२	पुरीतत्. १०७	२६९
पुनर्भू. ९२	१८९	पुरीष. ११२	२९८
	{ १४८	५१६	पुरु. २४१	६२
पुनर्वसु.	{ २०	२४	पुरूरवा. १२२	२६५
	{ ३८	१३०	पुरुषपुंडरीक. १२१	३६०
पुनर्वह. १८६	१५६	पुरुष.	{ २३२	२
पुर.	{ ९९	२२८		{ १६०	१
	{ १७०	६९			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
पुरुषसिंह.....	१२१	३६०	पुष्कराख्य....	२२५	३९४
पुरुषास्थिमालिन्.	३४	१११	पुष्करिणी.....	१८७	१६०
पुरुषोत्तम. {	९	२४	पुष्कल.	२४१	६१
	३७	१२८	पुष्कलवत्....	२४३	७५
पुरुषोत्तम.	१२१	३५९	पुष्प.	९४	२००
पुरुषवृत्.	२९	८५	पुष्पकरंडिनी.	१६६	४२
पुरोग.	८७	१६२	पुष्पक.	३२	१०४
पुरोगम. {	२४२	७४	पुष्पिका.	१११	२९८
	८७	१६२	पुष्पकाल.	२६	७०
पुरोगामिन्.....	८७	१६२	पुष्पकेतु.	१२०	१७९
पुरोधस्.	१२५	३८४	पुष्पकेतन.....	४०	१४२
पुरोभागिन्.	६७	४४	पुष्पचाप.	४०	१४२
पुरोहित.	१२५	३८४	पुष्पदंत. {	२९	८४
पूरुर्दार.	१६७	४७		५	२८
पुलक.	५४	२१९	२२	३८	
पुलिन.	१८४	१४४	पुष्पदामन् ...	११४	३१५
पुलिंद.	६०	५७८	पुष्परथ.	१३१	४१६
पुलोमन्.	३०	८८	पुष्पलक.	२१६	३४०
पुष्कर. {	१८२	१३५	पुष्पस.	१०७	२६९
	२७	७७	पुष्पलाविन्.	१५४	५६४
	२०९	२९०	पुष्पवत्.	२२	३८
	१९८	२२७	पुष्पवती.	९४	१९९

शब्दानुक्रमणिका

१५९

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
पुष्पांजन.	१२०	१७९	पूर्णा.	२४८	१०९
पुष्पाजीव.	१९४	१६४	पूर्णपात्र.	११८	३४१
पुष्य.	२०	२५	पूर्णकुंभ.	१२९	३८२
पुष्पिकासीस.	२८०	१२३	पूर्णानक.	११८	३४१
पुष्पाख.	४०	१४२	पूर्वरंग.	९०	१९६
पुष्पेषु.	४०	१४२	पूर्णिमा.	२५	६३
पुस्त.	९८	९८६	पूर्णिमारात्रि.	२५	९७
पूग.	१९७	२२०	पूर्वगंगा.	१८९	१४९
पूजा.	७९	१११	पूर्व. {	४४	१६०
पूजित.	७९	११०		२४६	९९
पूज्य.	९९	२५०	पूर्वगत.	४४	१६०
पूत. {	२४१	७१	पूर्वा.	२८	८१
	२०१	२४९	पूर्वाद्वि.	१७९	९३
पूतना.	३८	१३३	पूर्वज.	९७	२१५
पूतिगंधिका.	२३५	२७	पूर्वदिक्पति.	२९	८७
पूप.	७०	६२	पूर्वदेव.	४२	१५२
पूपली.	७०	६३	पूर्वभाग.	१०६	२६६
पूपिका.	७०	६२	पूर्वानुयोग.	४४	१६०
पूर्व.	१०१	२८८	पूर्वाभाद्रपद.	२१	२९
पूर.	६६	३७	पूर्वाषाढा.	२०	२७
पूरित.	२४८	१०९	पूलिका.	७०	६२
पूरुष.	६०	१	पूषन्.	१७	९

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
पूपासुहृद्.....	३५	११४	पृश्नि.	{ १८	१३
पृच्छा.	४७	७७	{ ८०	११७	
पृक्थ्य.	३१	१०३	पृश्निशृंग.	३८	१३१
पृतना. {	१३१	४१२	पृषत्.	१८६	१५५
	१३०	४०९	पृषत. {	२१९	३६०
पृतनायाद्.....	३०	८८		{ १८६	१५५
पृथक्.	२५५	१६३	पृषतक.	१३५	४४२
पृथगात्मता.	१४	७८	पृषदाज्य.	१४४	४९६
पृथगात्मिका.	२५३	१५१	पृषातक. ...	१४४	४९६
पृथग्जन	१६०	९६	पृष्ट. {	१०६	२६५
पृथग्विध.	२४७	१०५		{ २४६	९९
पृथिवी. {	१६१	१	पृष्टग्रन्थि.	८२	१३०
	७	३८	पृष्टमांसादन.	४८	१८१
पृथिवीशक.	१२०	३५३	पृष्टवाह्य.	२१४	३२९
पृथु. {	१२२	३६४	पृष्टवंश.	१०६	२६५
	२४१	६६	पृष्टशृंग.	२१७	३४४
पृथुक. {	६०	२	पृष्टौही. ...	२१५	३३२
	७०	६५	पृष्ट्य.	२१४	३२९
पृथुरोमन्.	२२७	४०९	पेचक. {	२०९	२९३
पृथुल.	२४१	६६		{ २२४	३९०
पृथ्वी. ...	१६१	१	पेटक.	२३८	२७
पृदाकु. ...	२२१	३६९	पटो.	१७३	८१

शब्दानुक्रमणिका

१६१

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः		
पेटाल.	८	६३	पोतवणिज्.	१५१	६३९	
पेयूष.	७२	६९	पोतवाह्.	१५१	६४०	
पेल.	१०९	२७५	पोत्रिन्.	२१८	३५३
पेलव.	}	७९	११२	पोलि.	७०	६२
		२४४	८३	पोलिका.	७०	६२
पेशल.	}	२४१	६३	पोलिद.	१५१	६४२
		७८	४८	पौतव.	१५२	६४७
पेशी.	}	२४४	८१	पौत्र.	९६	२०८
		१०९	२८७	पौनर्भव.	९६	२११
पेशीकोश....	२२४	३८५	पौर.	२०३	२५७
पैठर.	७३	७५	पौरस्त्य.	२४६	९५
पैतृष्वक्षेय.	९६	२०९	}	९६	२६४
पैतृष्वस्त्रीय.	९६	२०९		१११	२९४	
पैलव.	१४२	४७९	१२९	४०३		
पोगंड.	८०	११९	पौरोगव.	१२५	३८६
पोटगल.	२०३	२५९	पौर्णमास.....	१४३	४८७
पोटा.	९४	१९६	पौर्णमासी....	२५	६३
पोट्टिल.	}	९४	१९८	}	३२	१०३
		९	५३		१२३	३७०	
पोत.	}	२०८	२८३	पौली.	७०	६३
		६०	२	पौलोमी.	३०	७९
पोतज.	}	१५१	६४०	पौव.	२६	६६
		२२९	४२१				

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	
पौष्ण. २१	२९	प्रक्रम. २५३	१४६	
पौष्णक. १७९	१२०	प्रक्रिया. १२९	४०८	
प्याट्. २५६	१७३	प्रक्षण. २२७	४४	
प्रकट. २४७	१०३	प्रकाण. २२७	४४	
प्रकरण.	{ ४५	१६८	प्रक्षर. २१३	३१७	
		५०	१९८	प्रक्ष्वेडन. १३५	४४२
प्रकर. २३८	४७	प्रखर. २१३	३१७	
प्रकांड. २४३	७७	प्रख्यातवपुत्क.	८७	१६६	
प्रकटित. २४८	११४	प्रख्य. २४६	९८	
प्रकामम्. २५२	१४१	प्रगंड. १०४	२५५	
प्रकार. २४६	९८	प्रगल्भ. ६१	७	
प्रकाश.	{ १७८	११५	प्रगल्भता. ५३	२१३	
		२४६	९८	प्रगाढ. २३३	७
		१८	१५	प्रगुण. २४५	९२
प्रकाशित. २४७	१०३	प्रगे. २५६	१६९	
		२४८	११४	प्रग्रह.	{ १८	३०११
१२५	३८१	१४०	३४७०			
प्रकृति.	{ १३३	१२	प्रग्रीव. १७	४	
		१२४	३७८	प्रघण. १७	७६
		१५५	५६३	प्रघाण. १७	७६
प्रकृष्ट. २४२	७४	प्रघात. १३९	४६१	
प्रकोष्ट. १०४	२५३	प्रचक्र. १३६	४५४	

शब्दानुक्रमणिका

१६३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
प्रचलाक.	२२४	३८६	प्रक्षु.	८०	१२०
प्रचलायित.	७८	१०६	प्रणति.	२५२	१३९
प्रचुर.	२४१	६१	प्रणय.	६८	५२
प्रचेतस्.	३२	१०२	प्रणयिनी.	९१	१८०
प्रच्छदपट	११८	३४०	प्रणव.	४५	१६४
प्रच्छन्न. {	१२७	३९५	प्रणाद.	२३७	३९
	१७१	७३	प्रणाद्य्य.	८६	१५५
प्रच्छर्दिका.	८२	१३३	प्रणाली.	१८६	१५५
प्रच्छादन.	११७	३३५	प्रणिधान.	२३३	१४
प्रजन.	२१६	३४०	प्रणिधि.	१२७	३९७
प्रजनन.	१०८	२७५	प्रणिपात.	२५२	१३९
प्रजा. {	८७	१६५	प्रणीत. {	७३	७७
	९५	२०७		१४४	४९०
प्रजाता.	९५	२०३	प्रणय.	७६	९६
प्रजाप.	१२०	३५४	प्रतन.	२४४	८५
प्रजापति.	३७	१२६	प्रतल.	१०५	२६०
प्रजावती.	९१	१७८	प्रताप.	१२९	४०४
प्रज्ञ.	८०	१२०	प्रतारण.	६७	४३
प्रज्ञप्ति.	४२	१५३	प्रतिकर्मन्.	११२	३००
प्रज्ञा. {	५४	२२३	प्रतिकाय.	२४५	९९
	९२	१८६	प्रतिकाश.	२४६	९८
प्रज्ञात.	२५०	१२९	प्रतिकृति.	२४६	९९

शब्द	पृष्ठम्	श्लोक	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
प्रतिक्षिप्त	{ ७८	१०४	प्रतिवद्ध	७७	१०३
प्रतिग्रह.	२४८	११०	प्रतिबंध. ...	२५१	१३४
प्रतिग्राह.	१३०	४११	प्रतिर्विव.	२४६	९९
प्रतिघ.	११८	३४८	प्रतिभय.	५३	२१६
प्रतिच्छंद.	५३	२१३	प्रतिभान्वित.	६१	७
प्रतिच्छाया.	२४६	९९	प्रतिभू.	१५२	५४६
अतिजंघा.	२४६	९९	प्रतिम.	२४६	९८
अतिजागर.	१०८	२७९	प्रतिमा. {	५४	२२३
प्रतिज्ञा.	२५४	१५४		२४६	९९
प्रतिज्ञात.	५०	१९२	प्रतिमान. {	२४६	९९
प्रतिदान.	२५०	१२४		२०९	२९३
प्रतिधातन.	१५०	५३४	प्रतिमुक्त.	१३३	४२९
प्रतिध्वनि.	६५	३४	प्रतियातना.	२४६	९९
प्रतिनप्त.	२३८	४६	प्रतिरूप.	२४६	९९
प्रतिनादविधायिता. ११	९६	२०८	प्रतिरोधक.	६७	४५
प्रतिनिधि.	२३८	४६	प्रतिलोम.	२४७	१०१
प्रतिपत्. {	२५	६१	प्रतिवचन.	४७	२७७
	५४	२२३	प्रतिवसथ.	१६४	२७
प्रतिपन्न.	२५१	१३२	प्रतिशासन.	४९	१९१
प्रतिपादन.	६८	५०	प्रतिशिष्ट.	२५०	१२८
प्रतिपाली.	१७१	७२	प्रतिश्याय.	८२	१३१
			प्रतिश्रय.	१७०	६६

शब्दानुक्रमणिका

१६५

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
प्रतिस्त्रव.	१०	१९२	पत्क्रम.	२१३	१४६
प्रतिश्रुत. {	११०	१२१	प्रत्न.	२४४	८५
	२३८	४६	प्रत्यच्.	२९	९२
प्रतिष्ट.	६	३५	प्रत्यग्र.	२४४	८४
प्रतिष्टंभ.	२५१	१३४	प्रत्यग्रथ.	१६४	२६
प्रतिसर.	११६	३२७	प्रत्यनीक.	१२६	३९२
प्रतिसर्ग. ...	४५	१६६	प्रत्यंत.	१६३	१८
प्रतिसीरा.	११८	३४४	प्रत्ययित.	१२८	३९८
प्रतिसूर्य.	२२०	३६५	प्रत्यरि.	१२७	३९३
प्रतिहत.	७७	१०३	प्रत्यवसान.	७५	८७
प्रतिकृष्ट.	२४३	७८	प्रत्यवस्थावृ.	१२६	३९२
प्रतीक्ष्य.	७९	११०	प्रत्याकार.....	१३६	४४७
प्रतीची.	२८	८१	प्रत्याख्यात.	२४८	१०९
प्रतीचीन.	२९	८२	प्रत्याख्यानप्रवाद.	४४	१६२
प्रतीत.	२५०	१२९	प्रत्यादिष्ट.	२४८	११०
प्रतीप.	२४७	१०१	प्रत्यालीढ.	१३५	४४१
प्रतीर.	१८४	१४४	प्रत्यासार.....	१३०	४११
प्रतीहार.	१७१	७०	प्रत्याहार. {	१४	८३
प्रतीहरिन्.....	१२५	३८५		२५५	१६०
प्रतोक.	९९	२३०	प्रत्युत्क्रम.	२५३	१४६
प्रतोद्.	१५३	५५७	प्रत्युत्पन्नमति.	६१	८
प्रतोली. ...	१६७	४७	प्रत्यूषस्.	२४	५३

शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः
प्रत्यूष. २४	६३	प्रपंच. २४१	६८
प्रत्यूह. २५२	१४५	प्रपद. १०८	२८१
प्रथन. २००	२३८	प्रपा. १७०	६७
प्रथम. २४६	९५	प्रपात.	{ १३९	४६४
प्रथित. २५०	१२९		{ १७५	९८
प्रदक्षिण. १०	६१	प्रपितामह....	९८	२२१
प्रदर. १३५	४४२	प्रपुञ्जाड. १९७	२२४
प्रदिक्. २८	८१	प्रपौत्र. ९६	२०८
प्रदीप. ११९	३५०	प्रवर्ह. २४२	७४
प्रदीपन.	... २०३	२६२	प्रवृद्ध. ६१	५
प्रदेशन. ६८	५०	प्रवोध. ५६	२३३
प्रदेशिनी. १०४	२५६	प्रभव. ६	३१
प्रदोष. २५	५८	प्रभा.	{ १८	१४
प्रद्युम्न. ४०	१४२		{ ३२	१०४
प्रद्राव. १३९	४६७	प्रभाकर. १७	११
प्रद्योतन. १७	९	प्रभात. २४	५२
प्रघन. १३९	४६१	प्रभाव. १२९	४०४
प्रधान.	{ १२५	३८४	प्रभावती.	{ ७	३९
	{ २४२	७४		{ ५१	२०३
प्रधानधातु.	१११	२९४	प्रभास. ६	३२
प्रधि. १३२	४१९	प्रभिन्न. २०८	२८६
प्रनीड. २२३	३८४	प्रभु. ६	३२

शब्दानुक्रमणिका

१६७

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
प्रभूत.	{ ६३	२३	प्रयास.	५६	२३४
	२४१	६१	प्रयुत.	१५१	५३७
प्रभूत्व.	१२८	३९९	प्रयोग.	२५३	१४६
प्रभूष्णु.	८६	१५५	प्रयोजन.	२५३	१५०
प्रभ्रष्टक.	११४	३१६	प्रलंबमिद्.....	३९	१३८
प्रथम.	३५	११५	प्रलंबांड.	८०	१२१
प्रमथन.	६५	३४	प्रलय. {	२७	७५
प्रमथापति....	३४	११३		५४	२२१
प्रमद.	५५	२३०	प्रलाप.	४९	१८९
प्रमदा.	८८	१६९	प्रवण.	६८	४९
प्रमनस्.	७७	९९	प्रवयण.	१५३	५५७
प्रमय.	६५	३४	प्रवयस्.	६०	३
प्रमाद.	२३४	१८	प्रवर्ग. ...	१४५	५००
प्रमापण.	६५	३४	प्रवर. {	२४२	७४
प्रमीत.	६६	३७		२००	२३९
प्रमीला.	५५	२२७	प्रवह.	२५३	१५०
प्रमुख.	२४२	७४	प्रवहण.	१३१	४१७
प्रमेह.	८२	१३४	प्रवल्हिका....	४७	१७३
प्रमोद.	५५	२३०	प्रवाच्.	६१	१०
प्रयस्त.	७३	७५	प्रवाल. {	५१	२०५
प्रयाण.	१३७	५५३		१८१	१३२
प्रयाम.	२५४	१५४	प्रवाह.	१८५	१५३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
प्रवासन.	६५	३५	प्रष्ट.	८७	१६३
प्रवासिन्.	८६	१५७	प्रसन्न.	१८२	१३७
प्रवाहिका.....	८२	१३५	प्रसन्ना.	१५५	५६७
प्रविदारण....	१३९	४६१	प्रसभ.	१४०	४६८
प्रवीण.	६१	६	प्रसर.	८६	१५९
प्रवृत्ति.	४७	१७४	प्रसव.	९५	२०५
प्रवृद्ध.	२५१	१३१	प्रसव्य.	२४७	१०१
प्रवेक.	२४२	७४	प्रसादन. {	६९	५९
प्रवेश.	२५१	१३६		८६	१६०
प्रवेल.	२००	२३८	प्रसाधन. {	११२	३००
प्रवेणी. {	१००	२३४		१२०	३५२
	११८	३४४	प्रसार.	१३७	४५५
प्रवेत्.	१३२	४२४	प्रसारिन्.	६९	५६
प्रवेष्ट.	१०४	२५३	प्रसित.	६७	४९
प्रवेशन.	१६९	५९	प्रसू.	९८	२२२
प्रशंसा.	४८	१८४		२१०	२९९
प्रशल.	२६	७०	प्रसूति.	८५	२०६
प्रशमन.	६५	३४	प्रसूतिका.	९५	२०३
प्रशस्यता.....	१२	६७	प्रसूतिज.	२३२	७
प्रश्न.	४७	१७७	प्रसूत.	७६	९५
प्रश्नव्याकरण.	४३	१५८		१०५	२६२
प्रश्वासरोधन.	१४	८३	प्रसृता.	१०८	२७८

शब्दानुक्रमणिका

१६९

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
प्रसृति.	१०५	२६२	प्रहसन.	५०	१९८
प्रसेवक. {	५१	२०५	प्रहस्त.	१०५	२६०
	१५७	५७६	प्रहासी.	५८	२४५
प्रस्कन्न.	१४०	४७०	प्रहित. {	७०	६१
प्रस्तर.	१७६	१०१		२५०	१२८
प्रस्ताव. {	२५३	१४५	प्रहि.	१८६	१५७
	४५	१६८	प्रहेलिका.	४७	१७३
प्रस्तावौचित्य.	११	६६	प्रह्लाद.	१२२	३६३
प्रस्थ. {	१५२	५५०	प्रह्व.	६८	४९
	१७६	१०१	प्रांशु.	२४१	६५
प्रस्थान.	१३७	४५३	प्राक्.	२५६	१७१
प्रस्थापित.	२५०	१२८	प्राकार.	१६७	४६
प्रस्फोटन. {	१७३	८३	प्राकाराग्र.	१६७	४७
	१७३	८४	प्राकाम्य.	३५	११६
प्रस्रवण. {	१७५	९५	प्राकृत.	१६०	५९६
	१८७	१६२	प्रागल्भ्य.	८९	१७३
प्रस्राव.	१११	२९७	प्रागज्योतिष.	१६४	२२
प्रहत.	६१	९	प्राग्वंश. ...	१६९	६२
प्रहर.	२५	५९	प्राग्रहर.	२४२	७४
प्रहरण. {	१३४	४३७	प्राघुण.	८७	१६३
	१३८	४६०	प्राघूर्णक.	८७	१६३
प्रहर्षल.	२१	३१	प्रांगण.	१७०	७०

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
प्राच्.	२९	८२	प्राणयम.	१४	८३
प्राची.	२८	८१	प्राणसभा.....	९१	१८०
प्राचीन. {	१६७	४८	प्राणायाम.....	१४	८२
	२९	८२	प्राणावाय.....	४४	१६२
प्राचीनवर्हि.	२९	८५	प्राणेशा.	९१	१७९
प्राचीनावीत.	१४७	५०९	प्रातर.	२५६	१६९
प्राचेतस.	१४७	५१०	प्रातराश.	७५	८९
प्राच्य.	१६३	१८	प्रातिहारिक.	१५९	५८९
प्राजन, ...	१५३	५५७	प्राथमकलिपक.	१४	७८
प्राजापत्य.	१२१	३५९	प्रादेश.	१०५	२५९
प्राजितृ.	१३२	४२४	प्रांतर.	१६८	५१
प्राज्ञ.	६१	५	प्रापाहिता....	१५७	७९
प्राज्ञा.	९२	१८६	प्राप्त. {	१२९	४०७
प्राज्ञी.	९२	१८६		२५०	१२६
प्राण.	२३२	३	प्राप्तरूप.	६१	५
प्राज्य.	२४१	६१	प्राप्ति.	३५	११६
प्रांजल.	६६	३९	प्राभृत.	१२८	४०१
प्राङ्घ्रिवाक.....	१२५	३८४	प्राय. {	९९	२२९
	१३८	४६०		१४६	५०७
प्राणः. {	१८०	१२९	प्रायस्.	२५५	१६५
	१६	७	प्रालंब.	११४	३१६
प्राणत.	१६	७	प्रालंबीका	११५	३२१
प्राणद. {	१०९	२८५			
	१८२	१३६			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
प्रालेय. १८२	१३८	प्रीतिद. ५८	२४५
प्रावरण. ११७	३३५	प्रुष्ट. २४९	१२२
प्रावार. ११७	३३६	प्रेक्षा. ५४	२२३
प्रावृष्. २७	७१	प्रेक्षा.	{ १३२	४२२
प्रास. १३७	४४९		{ २४९	११७
प्रासक. ८५	१५०	प्रेक्षित. २४९	११६
प्रासंग. १३२	४२१	प्रेखोलित. २४९	११६
प्रासंग्य. २१४	३२७	प्रेखोलन. २४९	११७
प्रासाद. १६९	५९	प्रेत.	{ २३०	१
प्रासिक. १३४	४३४		{ ६६	३७
प्रिकंग. २००	२४२	प्रेतपति. २९	९८
प्रिया.	{ ९१	१७९	प्रेत्य. २५५	१६४
	{ २४४	८१	प्रेमन्. २३३	१३
प्रियक. १९५	२१०	प्रेयसी. ९१	१७९
प्रियंगु. १९६	२१५	प्रेपित. २५०	१२८
प्रियप्राय. ४७	१७८	प्रेष्टा.	{ २४३	७५
प्रियमधु. ३९	१३८		{ ९१	१८०
प्रियंवद. ६२	१५	प्रेष्य. ६४	२४
प्रियसत्य. ४७	१७८	प्रोक्षण. १४४	४९४
प्रीणन. २५२	१३८	प्रोज्ञासन. ६५	३४
प्रीति.	{ २३३	१३	प्रोत. ११६	३३१
	{ ५५	२३०	प्रोथ. २११	३०९

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
प्रोत.	... २९०	१२३	फ.	... २२३	३८१
प्रोष्ठपदा. २१	२९	फट. २२३	३८१
प्रोष्ठी. २२८	४१२	फण. २२३	३८१
प्रोष्ठपद. २६	६८	फणभृत्. २२१	३६९
प्रौढ.	{ ६१	७	फणिन्. ८	४७
	{ २९१	१३१		{ २४४	८२
	{ २२९	४२०	फल.	{ १९४	१९६
सुव.	{ २२७	४०६		{ १३६	५३३
	{ १९२	५४३		{ १५३	५५५
	{ १६०	५९७		{ २०१	२९०
	{ २१९	३९८	फलक.	{ १२३	३७२
सुवग.	{ ७	७६		{ १३६	४४७
	{ १८	१७	फलद. १९१	१८०
सुवंग. २१९	३९८	फलभूमि. १६२	१२
	{ २१९	३९७	फलवत्. १९१	१८२
सुवंगम.	{ २२९	४२०	फलादन. २२६	४०१
	{ २२९	४२०	फलिन्. १९१	१८२
सुत. २१२	३१४	फलिन. १९१	१८२
सुति. २१२	३११	फलिनी. १९६	११६
सुष्ट. २४९	१२२	फलेग्रहि. १९१	१८२
स्रोहा. १०७	२६९	फल्यु. २४४	८२
प्साना. ७६	८८	फाणित. ७१	६७
			फांट. २४९	११७

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
फाल. १५३	५५५	वद्ध. ७७	१०२
फाल्गुन. २६	६७	वधिर. ८०	११८
फाल्गुनिक. २६	६७	वंधिकी.	{ ९३	११२
फाल्गुनी. २०	२५		{ १५४	५५७
फाल्गुनीभव. २१	३२	बंध.	{ ९९	२२८
फुल्ल. १९२	१९३		{ १८७	१६१
फेन. १८४	१४३	बंधक.	... २५२	५४६
फेनिल.	... १९५	२०४	बंधन.	{ ७७	१०३
फेरंड. २१९	३५५		{ २१६	३४०
फेरव. २१९	३५५	बंधनग्रंथि.....	१५९	५९५
फेरु. २१९	३५५	बंधुजीवक.	१९६	२१५
फेला. ७५	९१	बंधुता. २४०	५८
फेली. ७५	९१	बंधुर.	{ २४३	८०
	ब.			{ २४७	१०४
वक. २२६	३९८	बंधुल. ९३	२१२
वक्रोटवत्.....	२२६	३९८	बंधूक. १९६	२१५
वकुल. १९४	२०१	वष्पीह. २२५	३९५
वंग. १६४	२३		{ २३६	३३
वडु. १४१	४७७		{ २२१	३६८
वडूकरण. १४२	४७८	वडु.	{ ३८	१३१
वदरी. १९५	२०४		{ ८०	११७
वंदिन्.	{ १४०	४७०		{ ९८	१२५
	{ १३८	४५८			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः				
वर्कर. २१७	३४२	वलाङ्गक. २६	७०				
वर्वर. १६०	५९६	वलाट. २००	२३८				
वर्ह.	{ २२४	३८६	वलात्कार. १४०	४६८				
			१९२	१८९	वलाश. ८१	१२६		
वर्हिज्योतिष्.	१८८	१६५	वलाहक.	{ २२२	३७७				
वर्हिन्. २२४	३८५				३२६	३९९		
वर्हिः १४३	४८४		२८	७८				
वर्हिशुष्मन्.	{ १८८	१६५	वलि.	{ १३०	४०९				
						१३८	४६०	१२२	३६३
						१३०	४०९	२००	२३७
						१२४	३७८	३९	१३६
						१११	२९३	७९	१११
						३०	८८	१४३	४८६
						३९	१३८	७९	११२
१२१	३६१	८०	१२०						
वलदेव. ३९	१३९	वलिम. ८०	१२०				
वलज. १७१	७०	वलिमुञ्ज. २२४	३८८				
वलभद्र. ३९	१३९	वलिश. १९२	१८६				
वलवत्. २५६	१७१	वलिवेश्मन्.	२३१	६				
वला. ७	४६	वलीमुख. २१९	३५८				
वलाक. २२६	२९९	वलीवर्ह. २१४	३२३				
वलाक. २२६	३९९	वल्लर. ११०	२८८				

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
वस्कयणी.....	२१६	३३३	वाढं.	२६२	१४१
वस्त.	२१६	३४१	वाण.	३९	१३६
वस्ति.	१०७	२७०	वाणपुर. {	१३६	४४२
वस्तिमल.....	१११	३९७		१६७	४३
वहल.	२४४	८३	वाणासन.....	१३६	४४०
वह्निर्द्वार.	१७१	७३	वादर.	१९६	२०६
वह्निर्मुख.	१६	२	वादरायण....	१६७	६११
वह्निश्चर.	२२८	४१८	वाधा.	२३२	७
वहु. {	२४१	६१	वांधकिनेय.	९६	२१२
	२४१	६६	वांधव.	९८	२२६
वहुकरी.	१७३	८२	वाल. {	२०८	२८६
वहुत्वक्क.	१९६	२१०			६०
वहुपाद्.	१९४	१९८		६२	१६
वहुप्रज.	२१९	३६४	वालक्रीडनक.	१२०	३६२
वहुप्रद.	६८	४९	वालवायज.	१८०	१२९
वहुरुप.	११३	३११	वालसंध्याभ.	२३६	३२
वहुल. {	१८८	१६६	वालमूषिका.	२२०	३६७
	२६	६१	वालव्यजन.	१२६	३८१
	२४१	६१	वालहस्त.	२१२	३१०
वहुला.	२०	२३	वालिका.	११६	३२०
वहुवर्णपुष्पवृष्टि.	६३	१०	वालिनी.	२०	२२
वहुविध.	२४७	१०६	वालिश.	६२	१६

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
बाल्य. ६०	३	विल्व. १९४	२०१
बाल्लाह. २११	३०५	विस. १९८	२३१
वाप्प.	{ ५४	२२१	विसकंठिका.	२२६	३९९
	{ १८९	१६८	विसप्रसूत.	१९८	२२७
बाहु. १०४	२५३	बीजरुह. २०४	२६७
बाहुत्राण. १३४	४३३	बीज.	{ १११	२९३
बाहुदंतेय. २९	८६		{ २५३	४९
बाहुदा. १८५	१५२	बीजकोश. १९८	२३१
बाहुभूषा. ११७	३२६	बीजकोशी १९४	१९६
बाहुल.	{ २६	६९	बीजपुष्पिका.	२०१	२४४
	{ १३४	४३३	बीजपूर. १९६	२१६
बाहुसंभव. १४९	५२७	बीजवर.	... २००	२३७
विडाल.	... २२०	३६७	बीजसू. १६१	३
विडालक. १८०	१२४	बीजिन. ९८	२२०
विडौजसू. २९	८५	बीज्य. १२४	३७७
विमीतक. १९६	२११	बीभत्स.	... ५२	२०९
विल. २३१	६	बीभत्सु. १२४	३७४
विदु. १८६	१५५	बुक्कण. २३७	४३
विंव.	{ २०	२१	बुद्ध. २५१	१३२
	{ २४६	१००	बुद्धि. ५४	२२२
विम्बी. २०२	२५१	बुद्धीन्द्रिय. २३४	२०
विलेशय. २२१	३६९	बुद्बुद. १८४	१४३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
बुध.	६१	१४६	ब्रह्मत्व.	१४६	१०५
	४१	३१	ब्रह्मदत्त.	१२०	३१८
	२१	१३२	ब्रह्मपादप.....	१९४	२०२
बुधित.	१५१	१८७	ब्रह्मन्.	७	४२
बुध्न.	१९२	१६६		१३	७४
बुभुक्षा.	६९	१४८		१४	८१
बुभुक्षित.	६९	१४९		१६	७
बुस.	२०१	४१	३७	१२६	
बृंहित.	२३७	४६	ब्रह्मपुत्री.	१८५	१५१
बृहत्.	२४१	१६३	ब्रह्मवंधु.	१४८	५१९
बृहद्भानु.	१८७	२२७	ब्रह्मविन्दु.	१४५	५०३
वेर.	९९	३६५	ब्रह्मभूय.	१४६	५०५
बोध.	१२२	४५८	ब्रह्मयज्ञ.	१४३	४८५
बोधकर.	१३८	२४	ब्रह्मरात्रि.	१७८	५५१
बोधिद.	५	१९७	ब्रह्मरीति.	१७८	११४
बोधितरु.	१८४	४६	ब्रह्मवर्चस.....	१४५	५०२
बोधिसत्व.	४१	१२९	ब्रह्मवर्द्धन.....	१७६	१०६
बोल.	१८०	१०	ब्रह्मवेदि.	१७३	१६
ब्रह्म.	१७	१२२	ब्रह्मसंभव	१२१	३५९
	३६	४७२	ब्रह्मसायुज्य.	१४६	५०५
ब्रह्मचारिन्.	१४१	४७१	ब्रह्मसू.	४१	१४४
	२४०	४७१	ब्रह्मसूनु.	१२०	३५८

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
ब्रह्मांजलि.	१४५	५०२	भगवत्.	{ ४	२३
ब्रह्मावर्त्त.	१६३	१५	{ ५९	२५०	
ब्राह्मण.	१४१	४७५	भगवत्यंग.	४३	१५७
ब्राह्मणी {	२२०	३६५	भगिनी. {	९७	२१७
	२०५	२७३		९८	२२५
ब्राह्मण्य.	२२९	५५	भङ्ग.	१४०	४६९
ब्राह्मतीर्थ.	१४६	५०४	भङ्गविपाणक.	२१४	३२५
ब्राह्मी. {	४२	१५५	भंग. {	२२६	३९९
	२०	२३		१८३	१४१
	१७८	११४		२०१	२४५
ब्रुव.	२४३	७८	भंगा.	१२५	३८२
	भ.		भंगार.	२४५	९३
भ.	१९	२१	भंगुर.	१६५	३३
भक्त.	६९	५९	भंग्य.	१३९	४०७
भक्तकार.	१२६	३८७	भजमान.	१३३	४२७
भक्ति.	८६	१६०	भट. {	१६०	५९८
भक्षक.	६९	५८		७३	७६
भक्षण.	७५	८७	भट्टारक.	५८	२४७
भक्ष्यकार.	१५८	५८५	भट्टिनी.	५८	२४८
भग. {	१०७	२७३	भवंत.	५९	२४९
	१७	९		१४	८५
भगंदर.	८३	१३५	भद्र. {	१२१	३६२
			{ २१३	३२३	

शब्दानुक्रमणिका

१७९

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
भद्रकुंभ.	१२५	३८२	भरुज्.	२१९	३५६
भद्रकृत्.	९	५५	भरुटक.	७३	७६
भद्रपर्णी.	१९५	२०९	भरैकांत.	२५२	१४२
भद्रबाहु.	६	३३	भर्ग.	३३	१०९
भद्रमातुर.	९६	२१०	भरित.	२४८	१०९
भद्राकरण.	१५८	५८७	भर्तृ. {	६३	२३
भद्रासन.	१२५	३८०		९१	१८०
भपति.	१९	१८	भर्तृदारक.	५८	२४६
भय.	५३	२१५	भर्तृदारिका.	५८	२४७
	५२	२०८	भर्मन्.	६४	२७
भयानक.. {	५३	२१६	भर्मण्या.	६४	२७
	५३	२१६	भल्लुक. ...	२१९	३५५
भयंकर.	५३	२१६	भल्लूक.	२१९	३५५
भयावह.	५३	२१८	भव.	३४	११२
भरण.	६४	२६	भवनाधीश.	१६	४
भरणी.	२०	२२	भवानी.	३५	११८
भरणीभू.	२२	३५	भवानीगुरु.	१७५	९३
	१२२	३६६	भवांतकृत्.	३७	१२६
	१२०	३५६	भवतु.	२५५	१६४
भरत. {	५७	२४२	भविक.	१४	८५
	१६२	१२	भवन.	१६९	५६
भरतपुत्रक.	५७	२४२	भवितृ.	६९	५३
भरद्वाज.	२२७	४०६			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
भषण.	{ २३७	४३	भामिनी.	९०	१७४
भसित.	२१७	३४६	भामिनेयर.	९६	२०७
भक्षा.	१४४	४९२	भार. }	६४	२८
भस्मन्.	१५६	५७२	भार. }	१००	२३२
भस्मासार....	१४४	४९१	भार. }	१५२	५४९
भा.	१८	१४	भारती. }	४२	१५५
भाग.	२४२	७०	भारती. }	५१	१९९
भागधेय. }	१३०	४०९	भारद्वाज.	११०	२८९
भागीरथी....	२३४	१५	भार्यष्टि.	६४	२८
भाग्य.	१८४	१४७	भारवाह.	६४	२७
भांगीन. ...	२३४	१५	भारि.	२१८	३५०
भाजन.	१६५	३३	भारिक.	६४	२७
भाण.	१७४	९२	भार्गव. }	१४७	५१२
भाण.	५०	१९८	भार्गव. }	२१	३३
भांड. ...	१७४	९२	भार्या.	९०	१७३
भांडागार....	१६९	६१	भार्यापति....	९२	१८
भाद्र.	२६	६९	भालदश.	३४	११०
भाद्रपद.	२६	६८	भाल.	१०१	२३७
भानु. }	१८	१४	भाल.	५२	२०९
भानु. }	६	३६	भाल.	५८	२४६
भामंडल. }	१७	९	भाव. }	९०	१७३
भामंडल. }	९	५८	भाव. }	२३३	१२
			भाव. }	२३४	१९

शब्दानुक्रमणिका

१८१

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
भावनाय.	१०१	२४०	मित्त.	२४२	७०
भाल्लक.	२१९	३५५	मित्ति.	१७०	६९
भाल्लुकक्ष.	२१९	३५५	भिदा.	२५०	१२४
भावित. {	७३	७८	भिदुर.	३०	९४
	२५०	१२६	भिन्न. {	२५०	१२४
भावना.	२३३	९		२४७	१४०
भावुक. {	१४	८५	भिदिपाल.	१३७	४४९
	५८	२४६	भिव. ...	१४०	४६७
भाषा. {	४२	१५५	भिया.	५३	२१५
	५१	१९९	भिल्ल.	१६०	५९८
भाषित.	४२	१५५	भिषक्.	८३	१३६
भाष्य.	४५	१६८	भिस्सटा.	७०	६०
भास्.	१८	१४	भिस्सा.	६९	५९
भास.	२२७	४०६	भी.	५३	२१५
भास्कर.	१७	११	भीत.	६४	२९
भास्वत्.	१७	१२	भीति. {	१३	७१
मिक्षा.	१४१	४७७		५३	२१५
मिक्षु. {	१४१	४७३		५३	२१६
	१३	७५	भीम. {	३३	१०९
	१४०	४७१		१२३	३७१
मिक्षुकी.	९४	१९६	भीर. {	६४	२९
मिक्षुसंघाटी.	११८	३४२		८८	१६८

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
भीरुक. ६४	२९	भुजिष्या. ९४	१९७
भीलक. ६४	२९	भुव. २५५	१६२
भीषण. ५३	२१७	भुवन. २३२	१
भीष्म. ५३	२१६	भुविप्. १५	१
भीष्मकुमारस्.	१८४	१४७	भू.	{ १६१	१
भुक्तशेषक १४५	४९८		{ २५५	१६१
भुक्तसमुद्भिन्नत.	७५	९०	भूकश्यप. ३९	१३७
भुम्न.	{ २४५	९३	भूच्छाया.	{ २५	६०
	{ २४९	११९		{ २४६	९८
भुज. १०४	२५३	भूत.	{ १६	५
भुजकोटर....	१०४	५३		{ २५०	१२६
भुजग. २२१	३६९	भूतग्राम. २३८	५०
भुजंग.	{ ९२	१८३	भूतम. २१३	३२०
	{ २२१	३६९	भूतनायिका.	३५	११९
भुजंगभोजिन्.	२२१	३७०	भूतपति. ३४	११३
भुजंगम. २२१	३६९	भूतघात्री....	१६१	१
भुर्ज. १९५	२१०	भूतयज्ञ. १४३	४८६
भुजशिरस्....	१०३	२५२	भूस्पृश. ६३	१
भुजाकंट. १०४	२५८	भूतात्त. ८६	१५५
भुजांतर. १०६	२६६	भूति.	{ ७३	७६
भुजामध्य. १०४	२५४		{ १४४	४९२
भुजिष्य. ६४	२४	भूतेष्टा. २६	६६

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
भूदार.	२१८	३९३	भृकुंस.	९८	२४३
भूदेव.	१४१	४७६	भृगु.	१७९	९८
भूध्र.	१७४	९३	भृंग.	२०६	२७८
भूधर.	१७४	९३	भृंगिन्.	३६	१२४
भूप.	१२०	३९४	भृंगिरिटि.	३६	१२४
भृभृत्.	१२०	३९३	भृंगिरीटि.	३६	१२४
भूमि.	१६१	१	भृतक.	६४	२९
भूमिका.	९७	२४१	भृति.	६४	२६
भूमिलेपन.	२१६	३३८	भृतिभुज्.	६४	२९
भूमिस्पृक्.	१४९	९२८	भृत्य.	६३	२४
भूयस्. {	२४१	६२	भृत्या.	६४	२७
	२९९	१६७	भृशम्.	२९२	१४१
भूयिष्ट.	२४१	६२	भेक.	२२९	४२०
भूरि.	२४१	६२	भेड.	२१७	३४३
भूरिमाय.	२१९	३९६	भेद.	१२८	४००
भूलता.	२०९	२६९	भेद्य.	१८६	१९७
भूषण.	११४	३१३	भेरी.	९२	२०७
भूष्णु.	६९	९३	भेल.	१९२	९४३
भृकुटि. {	१०२	२४३	भेपज.	८३	१३६
	७	४२	भैक्ष्य.	२३९	९१
	७	४३	भैरव. {	९३	२१७
				३४	११२

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	
मैरवी. ३६	१२०	भ्रमर. २०६	२७८	
मैषज्य. ८३	१३७	भ्रमरक. १००	२३३	
मोक्त्व. ९१	१८१	भ्रमरालक....	१००	२३३	
भोग.	{	१३	७१	भ्रमासक्त....	१५७	५८०
		६४	२७	भ्रमि. २५४	१५५
		२२३	३८१	भ्रष्ट. ७३	७६
भोगावती.....	२३१	३७३	भ्रातृ.	{	९७	२१४
भोगावली.....	१३८	४५९	भ्रातृव्य.		९	२२५
भोगिन्. २२१	३६९	भ्रातुर्जाया....	९१	१७८	
भोगिनी. ९२	१८४	भ्रातृव्य. ९५	२०७	
भोजन. ७५	८८	भ्रात्रीय. ९५	२०७	
भोलि. २१३	३१९	भ्रांति.	{	२३३	१०
भोस्. २५६	१७३	भ्राष्ट.	 १७३	८६
भौती. २४	५६	भ्रुकुंस. ५८	२४३	
भौरिक. १२६	३८७	भ्रुकुटि. १०२	२४३	
भ्रंश. १५४	१५३	भ्रू. १०२	२४३	
भ्रकुंस. ५८	२४३	भ्रुकुंस. ५८	२४३	
भ्रकुटी. १०२	२४३	भ्रुकुटि. १०२	२४३	
भ्रम.	{	१८५	१५४	भ्रूण. ९५	२०४
		१५६	५७३	भ्रेश. १५४	१५३
		२३३	१०			
		२५४	१५५			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
	म.				
मकर.	{ ७	४६	मंगल.	{ २१	३०
	३३	१०७		१४	८५
मकरकेतन.	४१	१४३	मंगलपाठक.	१३८	४५८
मकरनिधि.	१८३	१४०	मंगला.	६
मकरंद. १९३	१९३	मंगल्यक. १९९	२३६
मकरराशि.	१८३	१४०	मंगल्या. ११२	३०४
मकरधि. १८३	१४०	मंगिनी. १५१	५४०
मकराकार.	१८३	१४०	मचर्चिका. २४३	७७
मक्षिका. २०७	२८०	मज्ज. १०९	२८३
मखक्रिया.	१४५	४९८	मज्जा. १११	२९२
मख. १४२	४८४	मज्जकृत्. ११०	२८९
मखासुहृद्.	३५	११४	मज्जासमुद्भव.	१११	२९३
मगधेश्वर. १२२	३६३	मंच. ११९	३४७
	{ १३८	४५९	मंचक. ११९	३४७
मगध.	{ १६४	२६	मंजरि. १९२	१८८
मघवत. १२०	३५६	मंजा.	{ २१६	३४१
मघवत्. ३०	८८		{ १९२	१८८
मघा. २०	२५	मंजीर.	{ १७४	८९
मघाभव. २१	३३		{ ११६	३३०
मंथु. २५५	१६६	मंजु. २४३	८०
मंग. १५१	५४२	मंजुल. २४३	८०
			मंजूपा. १७३	८१

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	
मठ. १६९	६०	मंडित. ९	३१	
मणि.	} १०४	२५५	मंडूक. २२९	४२०	
		२७५	मंडूर. १७६	१०४	
		१८०	१२९	मंडूक. २१७	३४२
मणिक. १७४	८८	मत. २३४	१९	
मणिकार. १५६	५७४	मतंगज. २०७	२८३	
मणित. २३७	४४	मतल्लिका. २४३	७६	
मणिवंध. १०४	२५५	मति. ५४	२२२	
मणिवक. १९३	१९१	मत्कुण.	} २०६	२७५	
मंड. ७०	६०			४३२	
मंडन.	} ११२	३००			२०७	२८५
		६९	५३	१००		
मंडप. १७०	६९	मत्त.	} ७७	२८६	
मंडल.	} १८	१५	मत्तवारण.....			१७२
		२१	२१	मत्तालंब. १७२	७८
		१३५	४४१	मत्ता. ९०	१७४
		१६२	१३	मत्तेभगमना. ८८	१६९
		२३८	४७	मत्त्य. १५३	५५६
मंडलाम. १३६	४४६	मत्सरिन्. ६७	४४	
मंडलिन्. २२१	३६८	मत्स्य. २२७	४०९	
मंडलाधीश.	१२०	३५४	मत्स्यजाल.....	१५९	५९३	
मंडहारक.	१५४	५६५	मत्स्यंडी. ७१	६७	

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
मत्स्यनाशन.	२२६	४०१	मद्यबीज.	१५५	५६९
मत्स्यराज.....	२२८	४१२	मद्यसंधान.	१५५	५६९
मत्स्यबंधनी.	१५९	५९३	मद्यमंड.	१५६	५६९
मत्स्यवेधन.	१५९	५९३	मद्यपाशन	१५६	५७१
मथित.	७२	७३		१९३	१९२
मथिन्.	१७४	८९		२०६	२७९
मथुरा.	१६७	४४	मथु.	२६	६७
मद. {	५५	२२६		३८	१३३
	२०८	२८९		१२१	३६३
मदकल.	२०८	२८६		१५५	५६६
मदकोहल.	२१४	३२५	मधुक.	१९५	२०७
मदन. {	४०	१४१	मधुका.	२००	२४३
	२००	२३७	मधुकृत्.	२०६	२७८
मदना.	१५५	५६७	मधुक्रम.	१५६	५७०
मदिरा.	१५५	५६६	मधुदीप.	४०	१४१
मदिष्टा.	१५५	५६६	मधुद्रुम.	१९५	२०७
मदोक्त.	२०८	२८६	मधुधूलि.	७१	६७
मद्ग.	१४	८५	मधुपर्क.	१४४	४९७
मद्गुर.	२२८	४१३	मधुपन्न.	१६७	४४
मद्गुरप्रिया.....	२२८	४१३	मधुमक्षिका.	२०७	२७९
मद्य.	१५५	५६६		२४४	८१
मद्यपंक.	१५५	५६८	मधुर. {	२३५	२४

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
मधुरा.	१६७	४४	मध्यलोकेश.	१२०	३५३
मधुवार.	१५६	५७०	मध्यमा. {	९०	१७५
मधुष्ठील.	१९५	२०७		१०४	२५७
मधुसारथि....	४०	१४१	मध्यमीय.	२४६	९६
मधुसुहृद्.	४१	१४३	मध्याह्न.	२४	५३
मधुस्रवा.	२०२	२५१	मध्या.	१०४	२५७
मधुसिक्थक.	२०४	२६४	मध्वासव.	१५५	५६८
मधुसूदनी.....	२९२	२५२	मनःशिला....	१८०	१२५
मधूच्छिष्ट.	२०७	२८०	मनस्.	२३२	५
मधूलक.	२३४	२४	मनस्ताल.	३६	११९
मध्य. {	५२	२०६	मनाग्.	२५६	१७२
	१०७	२७१	मानित.	२५१	१३२
	२३६	३८	मनीषा.	५४	२२२
	१५१	५३८	मनीषिन्.	६१	५
	२१२	३१०	मनुज.	६०	१
मध्यदेश.	१६३	१७	मनुष्य.	६०	१
मध्यादिन.	२४	५३	मनोगुप्ता.	१८०	१२५
मध्यम. {	१०७	२७१	मनोजवस....	८५	१५२
	१२०	३५४	मनोज्ञ.	२४४	८१
	१६३	१७	मनोयोनि.....	४१	१४३
	२४६	९६	मनोरथ.	७६	९४
	२३६	३७	मनोरम.	२४३	८०

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
मनोहत.	७७	१०३	मंदर. {	१७५	९६
मनोहर. ...	२४३	८०	मंदाकिनी	११५	३२४
मनोहा.	१८०	१२६	मंदाक्ष.	१८४	१४७
मंतु.	१३०	४०८	मंदाष्ट.	५५	२२५
मंत्रजिह्व.	१८८	१६५	मंदार.	१९५	२०७
मंत्र. {	१२८	३९९	मंदिर. {	३०	९३
	१२९	४०५		१०८	२७८
मंत्रविद्.	१२७	३९७	मंदिरागृह.....	१६९	५६
मंत्रिन्.	१२८	३९८	मंदुरा.	१७०	६६
मंत्री.	१२५	३८३	मंदोदरीसुत.	१७०	६४
मंथ.	१७४	८९	मंदोदरीसुत.	१२३	३७०
मंथनदंड.	१७४	८९	मंदोष्ण.	२३४	२२
मंथन.	१७४	८९	मंद्र. {	२३६	३८
मंथनी.	१७४	८८		२३८	४५
मंथर. {	२४१	६५	मन्मथ.	४०	१४१
	८६	१५९		१०३	२५१
मंद. {	२०७	२८४	मन्या.	५३	२१३
	२२	३५		मन्यु. {	१४२
	६२	१६	२७		७४
मंदगामिन्.	६३	१७	मन्वंतर {	४५	१६६
	६८	४८		२००	२४०
	८६	१५९	मपुष्टक.	५६	२३१
			मय. {	२१३	३२०

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
मयु. ३३	१०८	मरुदेवा. ६	३८
मयुष्टक. २००	२४०	मरुद्रथ. १३१	४१६
मयूख. १८	१४	मरुल्. २२७	४०७
मयूर. २२४	३८५	मरुप्रिय. २१३	३१९
मयूरक. १७९	११८	मर्कट.	{ २१९	३५७
मरक. ५७	२३९		{ २०२	२६३
मरकत.	... १८१	१३०	मर्कटक.	{ २०६	२७७
मरंड. १६४	२६		{ १७६	१०६
मरंद. १९३	१९३	मर्त्य. ६०	१
मरिच. ७४	८३	मर्मर. २३७	४१
मरीचि. १८	१३	मर्मरपृश. ८७	१६५
मरीचिका १८	१५		{ १६४	२८
मरीस. २१७	३४४	मर्यादा.	{ १२९	४०८
मरीचिप्रमुख.	२२	३८		{ १८४	१४३
मरीत्र. १५२	५४३		{ १११	२९५
मरु.	{ १६१	६	मल.	{ १४९	५२२
	{ १६४	२३		{ १७८	११५
मरुत.	{ १५	३	मलय. १७५	९५
	{ १९०	१७२	मलयज. ११३	३०५
मरुत्पथ. २८	७७	मलयु. १९४	१८९
मरुत्पुत्र. १२३	३७१	मलिन. २४२	७१
मरुत्वत्. ३०	८८	मलिनांबु. ८५	१४८

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
मलिनी.	९४	१९९	मस्तकखेह.	११०	२८९
मलिम्लुच. {	६७	४६	मस्तक.	१००	२३०
	१४९	५२२	मस्तिक.	१००	२३१
मलीमस.	२४२	७१	मस्तिक.	११०	२८९
मल्ल.	९	५५	मस्तु.	७०	६०
मल्लनाग.	१४८	५१७	मस्तुलुंगक....	११०	२८९
मल्लक.	१०३	२४८	महातरु.	१९५	२०६
मल्लविक-	५८	२४५	महत्.	२४१	६६
मल्लि.	५	२७	महावल.	१९०	१७३
मल्लिका. {	१७४	९०	महती.	५१	२०३
	१९६	२१४	महाशालि....	१९९	२३५
मल्लिकाक्ष.....	२२५	३९२		२५२	१४४
मल्लिकापुष्प.	१९६	२१५	महस्.	१८	१४
मशकी.	१९४	१९८		२१७	३४८
मषी.	८५	१४८	महा.	२१५	३३१
मषीधान.	८५	१४८	महाकंद.	२०२	२५३
मषीकूपी.	८५	१४८		७	४३
मसी.	८५	१४८	महाकाली. {	४२	१५३
मसूर.	१९९	२३६		८७	१६६
मसृण.	७३	७७	महाकुल.	८७	१६६
मस्कर.	१९७	२१८	महातेजस्....	३६	१२३
मस्करिन्.	१४१	४७४	महात्मन्.	६५	३१
			महागंधा.	३६	१२०

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
महांग.	२१३	३२०	महायशस्.	८	४९
महागिरि.	६	३३	महामृग.	२०७	२८३
महाचंड.	३१	१००	महारजत.	१७७	१०९
महाज्वाल.	१४५	५००	महावोधि.	४१	१४६
महानट.	३४	११२	महारजन.	१९७	२२५
महानंद.	१३	७३	महानाद.	२१८	३५०
महावीज.	१०८	२७७	महाकाल.	१९५	२०७
महादेव.	३४	११२	महावस.	२२८	४१६
महादेवी.	३५	११८	महाराज.	१०४	२५८
महापथ.	१६८	५३	महाभीरु.	२०६	२७४
महापन्न {	२२२	३७५	महातमःप्रभा.	२३०	३
	३३	१०७	महामुख.	२२८	४१५
महामानसिका.	४२	१५४	महामत्स्य.	२२८	४१४
महांबुज.	१५१	५३८	महार्थता. ...	११	६५
महानस.	१६०	६४	महारस.	७३	८०
महानिसा	२५	५९	महावीर. {	५	२९
महामनस्.	६५	३१		१४५	५००
महामात्र. {	१२५	३८४	महामतिन्.	३४	१११
	१३१	४१६	महाशय.	६५	३१
महामैत्र.	४२	१४९	महाशय्या.	१२५	३८०
महायक्ष.	७	४०	महाशुद्धी.	९२	१८६
महायज्ञ.	१४३	४८६			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
महाशिरःसमुद्भव.	१२१	३६०	महौषध.	७४	८४
महास्नायु.	१११	२९५	मा.	३५	११७
महासेन. {	६	३५	मांसकारिन्.	४०	१४०
	३६	१२२	मांस.	१०९	२८६
महिमन्.	३५	११६	मांसज.	१०९	२८३
महिला.	८८	१६८	मांसतेजस्...	१०९	२९५
महिष. {	७	४६	मांसल.	११०	२८८
	२१७	३४७	मांसपित्त.	११०	२८८
महिषध्वज....	३१	९९	मांसिक.	७९	११२
महिषमथनी.	३५	११९	माक्षिक. {	११०	२९०
महिषी. ...	९२	१८४		१८९	१२२
मही.	१६१	२	मागध. {	२०७	२८०
महीक्षित्.	१२०	३५४		७४	८५
महेच्छ.	६५	३१	मागधी.	१३८	४५९
महेश्वर.	३४	११२	माघ.	१५४	५६२
महेश्वरी. ...	१७८	११४	मांजिष्ठ.	१९६	२१४
महोक्ष.	२१४	३२४	माघ.	२६	६७
महोत्पल.	१९८	२२७	मांजिष्ठ.	२३६	३१
महोदय. {	१३	७४	माठर. {	१८	१७
	१४४	४९७		१४७	५१०
महोद्यम.	१६६	४९	माठी. ...	१३४	४३०
महोरग.	१६	५			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
माढि.	१९३	१९०	मातृष्वस्त्रीय.	९६	२०९
माणव.	११५	३२२	मातृष्वसेय.	९६	२०९
माणवक.	१४१	४७७	मात्र.	१०६	२६५
माणव्य.	२३९	५५	मात्रा.	२४१	६३
माणिमंथ.	१६२	८		२६	६७
	२०७	२८३	माधव. {	३८	१३९
मातंग. {	७	४१	माधवक.	१५५	५६८
	७	४३	माधव्यथा.....	२००	२४३
	१६०	५९७	माधवी.	१९६	२१३
मातरिश्वन्.	१९०	१७३	माधुमत.	१६४	२४
मातलि.	३०	९०	माधुर्य.	७९	१७३
मातामह. {	९८	२२१	माध्वीक. ...	१५५	५६७
	९८	२२३	माध्यम.	२४६	९६
मातुल.	९६	२१६	माध्यंदिन....	२४६	९६
मातुलानी. {	९२	१८७		५६	२३१
	२०१	२४५	मान. {	२४६	१००
मातुली.	९२	१८७	मानव.	६०	१
मातुलुंग.	२९६	२१६	मानवी. {	४२	१५४
मातृ. {	३५	११५		७	४४
	९८	२२१	मानसी.	४२	१५४
मातृमातृ.	३५	११७	मानस.	२३२	५
मातृशासित.	६२	१६	मानसौकस्	२२५	३९१
मातृमुख.	६२	१६			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
मानुष्य.	६९	१	मार्गण. }	६८	५२
मानुष्यक.	२३९	५२	मार्गशीर्ष.	१३५	४४२
मांघ.	८१	१२६	मार्गशीर्षी.	२६	६६
मांघात्.	१२२	३६४	मार्गित.	२५	६४
माया. }	६७	४१	मार्ज.	२५०	१२७
	१२८	४०२	मार्जन.	३८	१३०
मायाकार.	१५९	५८९	मार्जना.	१९७	२२५
मायासुत.	४२	१५१	मार्जार्.	११२	३००
मायिन्.	६७	४१	मार्जार्क.	२२०	३६७
मायु.	८१	१२६	मार्जार्कर्णिका.	३६	१२०
मायूर.	२३८	५१	मार्जिता.	७१	६७
मार. }	४०	१४१	मार्त्तड.	१७	९
	६६	३६	मार्त्तड.	१७	९
मारजित्.	४१	१४९	मार्दागिक.	१५८	५८८
मारी. }	१०	५९	मार्प.	५८	२४७
	५७	२३९	मार्पिं.	११२	३००
मारीव्यसनवारक. १२४	३७७		माल. }	१६०	५९८
मारुत.	१९०	१७३		१६५	२९
मारुति.	१२३	३६९	मालती.	१९६	२१३
मार्कव.	२०२	२५३	मालतीतीरज.	१६२	१०
मार्ग. }	२०	२३	मालव.	१६४	२२
	१६७	४९	माला. }	११४	३१५
				२४०	५९

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
मालाकार....	१५४	५६४	मिथस्.	२५६	१७१
मालिक.	१५४	५६४	मिथःसाकांक्षता.	११	६६
मालिनी.	१६७	४२	मिथिला.	१६६	४१
माल्य.	११४	३१५	मिथुन.	९५	२०२
माल्यवत्.	१७५	९५	मिथ्या.	२५६	१७०
मावर्हित.	२४९	११६	मिथ्यात्व.	१३	७२
मायक.	१५२	५४७	मिथ्यामियोग.	४८	१८२
मायीण.	१६५	३३	मिथ्यामति.	२३३	१०
माष्य.	१६५	३३	मिरा.	१५५	५६६
मास. {	२६	६६	मिष.	६७	४२
	२००	२३७	मिश्र. {	२४७	१०५
मासर.	७०	६०		२०८	२८४
मासुरी.	१०२	२४७	मिहिका.	२८२	१३८
माहिष्य.	१५४	५६०	मिहिर.	१७	११
माहेंद्र.	१६	७	मीढ.	२५१	१३१
माहेयी.	२१५	३३१	मीन.	२२७	४०९
मितद्रु.	१८३	१३९	मीनकेतन	४०	१४३
मितंपच.	६५	३१	मीमांसा.	४५	१६५
मित्र.	१७	१०	मीलित.	१९३	१९५
मित्रयु. {	८५	१५३	मुकुट.	११४	३१४
	१२७	३९४	मुकुंद. {	३३	१०७
	१२७	३९६		३७	१२९

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
मुकुर.	११९	३४८	मुंज.	२०३	२५८
मुकुल.	१९३	१९२	मुंजकेशिन्....	३८	१३१
मुचुडी.	१०५	२६१	मुंजा.	१९७	२२१
मुवु.	१०५	२६१	मुंड. {	८०	१२२
मुक्ताकलाप.	११५	३२२	{	१००	२३०
मुक्ता ...	१८१	१३४	मुंडक.	१५८	५८७
मुक्ताफल	१८१	१३४	मुंडन.	१५८	५८७
मुक्तामुक्त.....	१३४	४३८	मुंडित.	८०	१२२
मुक्तालता	११५	३२२	मुंडिन्.	९४	१९६
मुक्तावली	११५	३२२	मुत्.	५५	२३०
मुक्तास्रज.....	११५	३२२	मुद्.	५५	२२६
मुक्तास्फोट.	२०५	२७०	मुदिर.	२८	७८
मुक्ताहार.	११५	३२२	मुद्र.	२००	२३८
मुक्ति.	१३	७४	मुद्गर.	१३७	४५०
मुख. {	१०१	२३६	मुद्रित.	१९३	१९५
	१६७	४८	मुधा. {	२५३	१५२
मुखयंत्रण.....	२१३	२१६	{	२५६	१७०
मुखर.	६२	१५	मुनि.	१३	७५
मुखशोधन....	२३५	२५	मुनिसुव्रत. {	८	५०
मुखवासन.	२३५	२७	{	५	२७
मुखविद्या.	२२६	४०३	मुनिस्थान....	१७०	६६
मुखसंभव	१४१	४७६	मुन्निद्र.	१९३	१९५
मुख्य.	२४२	७४			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
मुनीन्द्र.	४२	१४९	मूत्र.	१११	२९७
मुमुक्षु.	१३	७४	मूत्रकृच्छ्र.	८२	१३४
मुर.	३९	१३४	मूत्रपुट. ...	१०७	२७०
मुरज.	५२	२०७	मूत्रित.	२५१	१३१
मुषा. {	२५६	१६९	मूत्राशय.	१०७	२७०
	१६६	५७२	मूर्ख.	६२	१६
मुषित.	२४९	११९	मूर्च्छा. ...	१३९	४६५
मुष्क.	१०८	२७६	मूर्च्छाल.	८१	१२५
मुष्कवक्ष्ण.	१०८	२७७	मूर्च्छित.	८१	१२५
मुष्कर.	८०	१२१	मूर्त्त.	८१	१२५
मुष्टि.	१०५	२६१	मूर्त्ति.	९९	२२७
मुष्टिक.	१५६	५७२	मूर्त्तिमत्. {	९९	२२७
मुशल.	१७३	८३		२४४	८५
मुशलिन्. {	४०	१३८	मूर्द्धन्.	२००	२३०
	२२०	३६३	मूर्द्धवेष्टन.	११६	३३१
मुसदी.	२००	२४३	मूर्द्धाभिषिक्त.	१२०	२५४
मुस्तक.	२०४	२६५	मूर्द्धावसिक्त.	१५४	५५९
मुस्ता.	२०३	२५९		१९२	१९७
मुहुः.	२५६	१६७	मूल. {	२०	२७
मुहूर्त्त.	२४	५१		२०१	२४९
मुक.	६२	१३		२०२	२५६
मूढ.	६२	१६	मूलक. {	२०४	२६४

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
मूलकर्म.	२५१	१३४	मृगयु.	१५९	५९१
मूलधातु.	१०९	२८४	मृगलोमक....	२२०	३६१
मूल्य. {	६४	२६	मगव्या.	२५९	५९१
	१५०	५३२	मृगशिरस्....	२०	२३
मूषक.	२२०	३६६	मृगशीर्ष.	२०	२३
मूषातुल्य.	१७९	११८	मृगाक्षी.	८८	१६९
मूषिक.	२२०	३६६	मृगादन.	२१८	३५१
मूषित.	२४९	११९	मृगाहि.	२१८	३५०
मृग. {	८	४७	मृगित.	२५०	१२७
	२०	२३	मृगेन्द्रासन....	१०	६०
	२०७	२८४	मृकुर.	२२७	४०७
मृगजालिका.	१५९	५९२	मृजा.	११२	३००
मृगतृष्णा.	१८	१५	मृड.	३४	१११
मृगदंश.	२१७	३४६	मृडानी.	३५	११७
मृगधूर्त्तक.	२१९	३५६	मृणालिनी....	१९७	२२६
मृगनाभि.	११३	३०७	मृत्.	१६२	६
मृगनामिजा.	११३	३०७	मृत. {	६६	३८
मृगपतिः	२१८	३५०		१५०	५३०
मृगवधाजीविन्.	१५९	५९१	मृतक.	९९	२२९
मृगमद.	११३	३०८	मृतस्नात.	६६	३९
मृगया. {	१२८	४०२	मृतस्वमोक्त.	१२४	३७७
	१५९	५९१	मृति.	५७	२३७

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
मत्तिका.	१६२	६	मेघगंभीरघोषत्व.	११	६४
मृत्यु. {	३१	९८		३२	१०२
मृत्युंजय.	५७	२३७	मेघनाद. {	२०१	२५०
मृत्सा.	३३	११०		१२३	३७०
मृत्सा.	१६२	६	२०३	२५९	
मृत्स्ना.	१६२	६	मेघपुष्प.	१८२	१३५
मृदाह्वया.	१७९	१२२	मेघमाला.	२८	७९
मृदु. {	१७७	१०८	मेघवत्.	२९	८५
	२३५	२३	मेघवाहन.	२९	८५
मृदाङ्ग. ...	५२	२०७	मेघसुहृद्.	२२४	३८५
मृदुच्छद.	१९६	२१०	मेघागम.	२७	७१
मृदुल.	२३५	२३	मेचक. {	१२४	३८५
मृद्वीका.	१९७	२२२		२३६	३३
मृध्.	१३८	४६०	मेढ.	१०७	२७४
मृषा.	२५६	१७०	मेतार्य.	६	३१
मृष्ट.	२४२	७३	मेथि.	१५४	५५८
मेखला. {	१७५	९९	मेदक.	१५५	५६८
	११६	३२८	मेदस्. {	१०९	२८३
मेखलाद्रिजा.	१८५	१४९		११०	२८८
मेघकाल.	२७	७१	मेदस्कृत्. ...	१०९	२८७
मेघ. {	६	२५	मेदिनी.	१६१	३
	२८	७८	मेदस्तोजस्.	११०	२८९

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
मेदुर.	८३	१४०	मैत्र.	१४१	४७७
मेदोज.	११०	२९०	मैत्री. {	२०	२७
मेघ.	१४४	४९१		१२७	३९९
मेघा.	९४	२२३	मैथिली.	१२२	३६७
मेघाजित्.	१४८	९१६	मैथुन.	९९	२०२
मेघाविन्.	६१	९	मैनाकस्वस्व.	३९	११८
मेघि. ...	१९४	९९८	मैन्द.	३९	१३४
मेध्य.	२४२	७१	मैरेय.	१९९	९६८
मेनाक.	१७९	९४	मोक्ष.	१३	७४
मेनकाप्राणेश.	१७९	९३	मोक्षोपाय.....	१३	७६
मेनाजा.	३९	११८	मोघ. ...	२६३	१९२
मेरु.	१७९	९७	मोद.	९९	२३०
मेलक.	२९२	१४४	मोरट.	२०३	२६०
मेरक.	१२१	३६३	मोहन.	९४	१००
मेप. {	२१	३०		९९	२२६
	२१७	३४२	मोह. }	९६	२३४
मेषशृंग.	२०३	२६३		१३९	४६९
मेपी.	२१७	३४३	मोहायित.....	७९	१७२
मेह.	१११	२९	मौक्तिक.	१८१	१३४
मेहन.	१०७	२७४	मौढय.	९६	२३४
मैत्रावरुण	१४७	९१०	मौद्गीनि.	१६९	३२
मैत्रावरुणि.	२२	३७	मौकुलि.	२२४	३८८

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
मौन.	१३	७६	यक्षेद्. {	७	४१
मौरजिक.	१५८	५८८	यक्षेद्. }	७	४२
मौर्यपुत्र.	५	३१	यक्षमन्.	८१	१२७
मौर्वी.	१३५	४४०	यजमान.	१४२	४८१
मौलि. {	१००	२३०	यजुर्वित्.	१४२	४८३
	११४	३१५	यजुष्.	४४	१६३
म्लेच्छकन्द.	२०२	२५२	यज्ञ.	१४२	४८४
मौहूर्तिक.....	८४	१४६	यज्ञकाल.	२५	६२
म्रक्षण.	७३	८०	यज्ञपुरुष. ...	३७	१२८
म्लान.	२४२	७१	यज्ञशेष.	१४५	४९८
म्लिष्ट.	४८	१८०	यज्ञसूत्र.	१४७	५०९
म्लेच्छ.	१७६	१०६	यज्ञांग.	१४५	४९८
म्लेच्छमख.	१७६	१०५	यज्ञिय.	१४४	४९४
	य.		यज्वन्.	१४२	४८२
यकृत्.	१०६	२६८	यत्. {	२५६	१७३
यक्ष. {	१६	५	यत्. }	२१०	२९७
	३२	१०३	यतस्.	२५६	२७३
	३३	१०८	यति. {	१३	७४
यक्षकर्दम.	११२	३०३	यति. }	१४१	४७३
यक्षघूप.	११३	३११	यथाकामिन्.	६३	१९
यक्षनायक.....	७	४०	यथायथम्.....	४७	१७८
यक्षेश्वर.	३२	१०४	यथाहर्वर्ण.....	१२७	३९७

शब्दानुक्रमणिका

२०३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
यथास्थित.	४७	१७९	यमी.	१८५	१४९
यथेप्सित.....	२५२	१४१	यमुना.	१८५	१४९
यंत्रक.	१५६	५७३	यमुनाजनक.	१७	९
यदुनाथ.	३८	१३३	यमुनाभिद्.	३९	१३८
यदृच्छा.	६३	२०	ययु.	२११	३०९
यद्गविष्य.	६८	४७	यव.	१९९	२३६
यद्गद्.	६२	११	यवक्य.	१६५	३३
यंतृ. {	१३२	४२४	यवक्षार.	१६२	९
	१३२	४२६	यवफल.	१९७	२१८
यंत्रणी.	९७	२१९	यवनालज.....	१६२	१०
यंत्रित.	७७	१०२	यवनप्रिय.....	७४	८४
यंत्रगृह.	१७०	६३	यवनाल.	२००	२४४
}	२९	८३	यवस.	२०३	२६१
	३१	९६	यववेष्ट.	१७७	१०७
	१४	८०	यवागू.	७०	६१
	३१	९८	यवाग्रज.	१६२	९
	२४०	६०	यविष्ट.	९७	२१६
यमदेवता.	२०	२२	यवीयस्. ...	९७	२१६
यमराज.	३१	९९	यव्य.	१६५	३३
यमल.	२४०	६०	यशःपटह.....	५२	२०७
यमलार्जुन.	३८	१३३	यशःशेष.	६६	३८
यमभगिनी.	१८५	१४९	यशस्.	४९	१८७
यमवाहन.....	२१७	३२७	यशोभद्र.	६	३२

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
मौन.	... १३	७६	यक्षेद्.	{ ७	४१
मौरजिक. १५८	५८८		{ ७	४२
मौर्यपुत्र. ५	३१	यक्षमन्. ८१	१२७
मौर्वी. १३५	४४०	यजमान. १४२	४८१
मौलि.	{ १००	२३०	यजुर्वित्. १४२	४८३
	{ ११४	३१५	यजुप्. ४४	१६३
म्लेच्छकन्द.	२०२	२५२	यज्ञ. १४२	४८४
मौहूर्त्तिक. ८४	१४६	यज्ञकाल. २५	६२
भ्रक्षण. ७३	८०	यज्ञपुरुष. ३७	१२८
म्लान. २४२	७१	यज्ञशेष. १४५	४९८
म्लिष्ट. ४८	१८०	यज्ञसूत्र. १४७	५०९
म्लेच्छ. १७६	१०६	यज्ञांग. १४५	४९८
म्लेच्छमख. १७६	१०५	यज्ञिय. १४४	४९४
	य.		यज्वन्. १४२	४८२
यच्छत्. १०६	२६८	यत्.	{ २५६	१७३
यक्ष.	{ १६	५		{ २१०	२९७
	{ ३२	१०३	यतस्. २५६	२७३
	{ ३३	१०८	यति.	{ १३	७४
यक्षकर्दम. ११२	३०३		{ १४१	४७३
यक्षधूप. ११३	३११	यथाकामिन्.	६३	१९
यक्षनायक. ७	४०	यथायथम्. ४७	१७८
यक्षेश्वर. ३२	१०४	यथार्हवर्ण. १२७	३९७

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	
यथास्थित,	४७	१७९	यमी,	१८५	१४९	
यथेप्सित.....	२५२	१४१	यमुना.	१८५	१४९	
यंत्रक.	१५६	५७३	यमुनाजनक.	१७	९	
यदुनाथ.	३८	१३३	यमुनाभिद्.	३९	१३८	
यदृच्छा.	६३	२०	ययु.	२११	३०९	
यद्भविष्य.	६८	४७	यव.	१९९	२३६	
यद्भद.	६२	११	यवक्य.	१६५	३३	
यंतृ.	{	१३२	४२४	यवक्षार.	१६२	९
		१३२	४२६	यवफल.	१९७	२१८
यंत्रणी.	९७	२१९	यवनालज.....	१६२	१०	
यंत्रित.	७७	१०२	यवनप्रिय.....	७४	८४	
यंत्रगृह.	१७०	६३	यवनाल.	२००	२४४	
यम.	{	२९	८३	यवस.	२०३	२६१
		३१	९६	यववेष्ट.	१७७	१०७
		१४	८०	यवाग्र.	७०	६१
		३१	९८	यवाग्रज.	१६२	९
		२४०	६०	यविष्ट.	९७	२१६
यमदेवता.	२०	२२	यवीयस्. ...	९७	२१६	
यमराज.	३१	९९	यव्य.	१६५	३३	
यमल,	२४०	६०	यशःपटह,....	५२	२०७	
यमलार्जुन.	३८	१३३	यशःशेष.	६६	३८	
यमभगिनी.	१८५	१४९	यशस्.	४९	१८७	
यमवाहन.....	२१७	३२७	यशोभद्र.	६	३२	

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
मौन.	१३	७६	यक्षेष्टः {	७	४१
मौरजिक.	१९८	९८८	यक्षेष्टः {	७	४२
मौर्यपुत्र.	९	३१	यक्षमन्.	८१	१२७
मौर्वी.	१३९	४४०	यजमान.	१४२	४८१
मौलि. {	१००	२३०	यजुर्वित्.	१४२	४८३
	११४	३१९	यजुष्य.	४४	१६३
म्लेच्छकन्द.	२०२	२९२	यज्ञ.	१४२	४८४
मौहूर्त्तिक.	८४	१४६	यज्ञकाल.	२९	६२
म्रक्षण.	७३	८०	यज्ञपुरुष. ...	३७	१२८
म्लान.	२४२	७१	यज्ञशेष.	१४९	४९८
म्लिष्ट.	४८	१८०	यज्ञसूत्र.	१४७	९०९
म्लेच्छ.	१७६	१०६	यज्ञांग.	१४९	४९८
म्लेच्छमख.	१७६	१०९	यज्ञिय.	१४४	४९४
	य.		यज्वन्.	१४२	४८२
यच्छत्.	१०६	२६८	यत्. {	२९६	१७३
यक्ष. {	१६	९	यत्. {	२१०	२९७
	३२	१०३	यतस्.	२९६	२७३
	३३	१०८	यति. {	१३	७४
यक्षकर्दम.	११२	३०३	यति. {	१४१	४७३
यक्षघूप.	११३	३११	यथाकामिन्.	६३	१९
यक्षनायक.	७	४०	यथायथम्.	४७	१७८
यक्षेश्वर.	३२	१०४	यथाह्वर्ण.	१२७	३९७

शब्दानुक्रमणिका

२०३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
यथास्थित.	४७	१७९	यमी.	१८५	१४९
यथेप्सित.....	२५३	१४१	यमुना.	१८५	१४९
यंत्रक.	१५६	५७३	यमुनाजनक.	१७	९
यदुनाथ.	३८	१३३	यमुनाभिद्.	३९	१३८
यदृच्छा.	६३	२०	ययु.	२११	३०९
यद्भविष्य.	६८	४७	यव.	१९९	२३६
यद्भद.	६२	११	यवक्य.	१६५	३३
यंतृ. {	१३२	४२४	यवक्षार.	१६२	९
	१३२	४२६	यवफल.	१९७	२१८
यंत्रणी.	९७	२१९	यवनालज.....	१६२	१०
यंत्रित.	७७	१०२	यवनप्रिय.....	७४	८४
यंत्रगृह.	१७०	६३	यवनाल.	२००	२४४
{	२९	८३	यवस.	२०३	२६१
	३१	९६	यववेष्ट.	१७७	१०७
	१४	८०	यवाग्र.	७०	६१
	३१	९८	यवाग्रज.	१६२	९
	२४०	६०	यविष्ट.	९७	२१६
यमदेवता.	२०	२२	यवीयस्. ...	९७	२१६
यमराज.	३१	९९	यव्य.	१६५	३३
यमल.	२४०	६०	यशःपटह.....	५२	२०७
यमलार्जुन.	३८	१३३	यशःशेष.	६६	३८
यमभगिनी.	१८५	१४९	यशस्.	४९	१८७
यमचाहन.....	२१७	३२७	यशोभद्र.	६	३२

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
यशोधर.	{	११	यात्रा.	१३७	४५४
यष्टि	९	५४	यात्वा.	३२	१०१
याष्टि	१३६	४४९	यादःपति.....	३२	१०२
याष्टृ	१४२	४८१	यादईश.	१८३	१३९
या	४०	१४०	यादसू.	२२८	४१४
याग	१४२	४८४	यादोनिवास.	१८२	१३६
याचक	६८	५१		१३२	४२३
याचनक	६८	५२	यान. }	१५	३
याचना	६८	५२		१२८	३९९
याचित.	१५०	५३०	यानपात्र.	१५१	५३९
याचितक.	१५२	५४५	याप्य.	२४३	७८
याच्छा.	६८	५२	याप्ययान.....	१३२	४२२
याज्ञवल्क.	१४७	५१५	याम.	२५	५९
याज्ञ.	{	५९	यामक.	२०	२४
	१४२	४८१	यामल.	२४०	६०
याज्ञसेनी.	१२४	३७५	यामिनी.	२४	५६
यात.	२१०	२९७	यामुन.	१७९	११७
यातन.	२३०	१	यायजूक.	१४२	४८२
यातना.	२४६	९९	याव.	११९	३५०
यातयाम.	६०	४	यावक.	२००	२४१
यातुधान.	३२	१०१	याष्टीक.	१३४	४३६
यावृ.	९१	१७८	युक्छद.	१९४	१९९
यात्य.	२३०	१			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
युक्तः	१२९	४०७	यूथपतिः	२०८	२८६
युगः {	१३२	४२०	यूथिकाः	१९६	२१४
	२४०	६०	यूपः	१४३	४८८
युगकीलकः	१३२	४२१	यूपकर्णः	१४३	४८९
युगंधरः	१३२	४२०	यूपः	७२	६८
युगपत्रः	१९७	२१८	योक्त्रः	१५४	५५७
युगपार्श्वगः....	२१४	३२६		१४९	५२६
युगलः	२४०	५९	योगः {	१३	७५
युगांतः	७१	७५		१४	७८
युग्मः	२४०	६०		१४	८४
युग्यः {	१३२	४२३	योगवाहीः....	१६२	११
	२१४	३२७	योगेष्टः	१७७	१०७
युद्धः	१३८	४६०	योगेशः	१४७	५१५
युध्ः	१३८	४६७	योग्या	१३७	४५२
युधिष्ठिरः	१२३	३७१	योग्यारथः....	१३१	४१६
युवतिः	९०	१७५	योजनः	१५३	५५२
युवनाश्वजः	१२२	३६४	योजनगन्धाः	१४७	५१२
युवन्ः	६०	३	योजनागामिनीः	९	५८
यूः	७२	६८	योत्रः	१५४	५५७
यूकाः	२०६	२७४	योद्धुः	१३३	४२७
यूथः	२३८	४८	योधः	१३३	४२७
यूथनाथः	१०८	२८६	योनमुखः	१३२	४२१

शब्द	पृष्ठम्	श्लोक	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
यशोधर.	{	९१	यात्रा.	१३७	४९४
	९	९४	यात्वा.	३२	१०१
यष्टि	१३६	४४९	यादःपति.....	३२	१०२
याष्टृ	१४२	४८१	यादईश.	१८३	१३९
या	४०	१४०	यादस्.	२२८	४१४
याग	१४२	४८४	यादोनिवास.	१८२	१३६
याचक	६८	९१		१३२	४२३
याचनक	६८	९२	यान. }	१९	३
याचना	६८	९२		१२८	३९९
याचित.	१९०	९३०	यानपात्र.	१९१	९३९
याचितक.	१९२	९४९	याप्य.	२४३	७८
याच्छा.	६८	९२	याप्ययान.....	१३२	४२२
याज्ञवल्क.	१४७	९१९	याम.	२९	९९
याज्ञ. }	६९	९९	यामक.	२०	२४
	१४२	४८१	यामल.	२४०	६०
याज्ञसेनी.	१२४	३७९	यामिनी.	२४	९६
यात.	२१०	२९७	यामुन.	१७९	११७
यातन.	२३०	१	यायजूक.	१४२	४८२
यातना.	२४६	९९	याव.	११९	३९०
यातयाम.	६०	४	यावक.	२००	२४१
यातुधान.	३२	१०१	याष्टीक.	१३४	४३६
याट.	९१	१७८	युक्छद.	१९४	१९९
यात्य.	२३०	१			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
युक्त. १२९	४०७	यूथपति. २०८	२८६
युग.	{ १३२	४२०	यूथिका. १९६	२१४
	{ २४०	६०	यूप. १४३	४८८
युगकीलक.	१३२	४२१	यूपकर्ण. १४३	४८९
युगंधर. १३२	४२०	यूप. ७२	६८
युगपत्र. १९७	२१८	योकत्र. १५४	५५७
युगपार्श्वग.....	२१४	३२६		१४९	५२६
युगल. २४०	५९	योग.	{ १३	७५
युगांत. ७१	७५		{ १४	७८
युग्म. २४०	६०		{ १४	८४
युग्य.	{ १३२	४२३	योगवाही.....	१६२	११
	{ २१४	३२७	योगेष्ट. १७७	१०७
युद्ध. १३८	४६०	योगेश. १४७	५१५
युध्. १३८	४६७	योग्या १३७	४५२
युधिष्ठिर. १२३	३७१	योग्यार्थ.....	१३१	४१६
युवति. ९०	१७५	योजन. १५३	५५२
युवनाश्वज.	१२२	३६४	योजनगन्धा.	१४७	५१२
युवन्. ६०	३	योजनागामिनी.	९	५८
यू. ७२	६८	योत्र. १५४	५५७
यूका. २०६	२७४	योद्ध. १३३	४२७
यूथ. २३८	४८	योध. १३३	४२७
यूथनाथ. १०८	२८६	योनमुल. १३२	४२१

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
योनि.	{ १०७	२७३	रक्तसंध्यक.....	१९८	२३०
	{ २९३	१४९	रक्तलोचन.....	२२७	४०६
योनिदेवता.	२०	२५	रक्तवसन.....	१४१	४७३
योपा.	८८	१६८	रक्तदयाम.....	२३६	३४
योषित्. ...	८८	१६८	रक्तसरोरुह.	१९८	२२८
यौतक.	९२	१८४	रक्ताक्ष.	२१८	३४९
यौवत.	२३९	५१	रक्तांक.	१८१	१३२
यौवन.	६०	३	रक्तोत्पल.....	१९८	२२९
	र.		रक्षस्. {	३२	१०१
रंहस्.	८६	१५८		१२३	३७०
	{ १०९	२८५	रक्षा.	१४४	४९२
रक्त.	{ १७६	१०५	रक्षित.	२५१	१३३
	{ २३६	३१	रक्षोघ्न.	७३	८०
रक्तदंक्त.	१८१	१३२	रक्षण.	२५९	१५८
रक्तचंदन.....	११३	३०६	रंग.	५०	१९६
रक्ततुंड.	२२६	४०१	रंगजीव. {	५८	२४२
रक्ततेजस्.....	१०९	२८६		१५८	५८५
रक्तपुच्छिका.	२२०	३६५	रंगमाता.	११९	३४९
रक्तफला.....	२००	२५१	रंगावतारक.	५८	२४२
रक्तशाली.	१९९	२३५		२५१	१३५
रक्तफेनज.....	१०६	२६९	रचना. {	१००	२३२
रक्तभव.	१०९	२८६		११४	३१७

शब्दानुक्रमणिका

२०७

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
रजक.	१५७	५७८	रत्नप्रभा.	२३०	३
रजत. {	१७७	१०९	रत्नकर.	३२	१०३
रजताद्रि.	१७८	१११	रत्नगर्भा.	१६१	३
रजनी.	१७६	९४	रत्नसाजु.	१७६	९८
रजस्.	२६	५६	रत्नधि.	१८३	१४०
रजस्व. {	९४	२००	रत्ननिधि.	१८३	१४०
रजस्वला.	१६६	३६	रत्नसू.	१६१	३
रजस्वला.	२१७	३४८	रत्नराशि.	१८३	१४०
रज्जु.	९४	१९८	रत्नाकर.	१८३	१४०
रंजन.	१५९	५९२	रत्नि.	१०६	२६३
रण. {	११३	३०६	रथ. {	१३१	४१५
रणरणक.	१३८	४६०	रथकृत्.	१९६	२०३
रत.	२३६	३६	रथकडि.	१५७	५८१
रति. {	५५	२२८	रथकारक.	२४०	५८
रतिकूजित.	९६	२०९	रथकुडुंविक्.	१५४	५६३
रत्नमुख.	९४	२०१	रथगर्भक.	१३२	४२४
रत्न. {	१३	७३	रथगुप्ति.	१३१	४१७
	४०	१४३	रथद्रुम.	१३२	४२२
	२३७	४४	रथपाद.	१९६	२०८
	१८१	१३१	रथांग.	१३२	४१९
	११३	३०९	रथांगाह.	१३२	४१९
	१८०	१२९		२२६	३९६

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
रथारोहिन्.	१३२	४२५	रवि.	१६	९
रथिक.	१३२	४२५	रश्मि.	१८	१३
रथिन्.	१३२	४२५	रश्मिकलाप.	११५	३२३
रथिर.	१३२	४२५	रषण.	२३७	४३
रथ्य. }	२१०	३००	रस. }	५२	२०९
	१६७	४७		१०९	२८३
	२४०	५८		७२	६८
१०२	२४७	१०९		२८४	
१०३	२४८	२३५		३५	
रद.	१०२	२४७	१७९	११६	
रदन.	१०३	२४८	२०३	२६२	
रदनच्छद.	१०२	२४५	रसक.	७३	७७
रंघ्र.	२३१	६	रसगर्म.	१७९	११९
रमण.	९१	१८१	रसज.	२२९	४२२
रमणी.	८८	१६९	रसज्येष्ठ.	२३५	२४
रमा.	४०	१४०	रसज्ञा.	१०३	२४९
रंभा.	१९४	२०२	रसतेजस्.	१०९	२८५
रम्य.	२४४	८१	रसना. }	१०३	२४९
रय. }	८६	१५८		११६	३३८
	१८५	१५३	रसनालिह.	२१७	३४६
रल्लक.	११७	३३४	रसनेत्रिका.	१८०	१२६
रव.	२३६	३६	रसभव.	१०९	२८५
रवण. }	२१३	३२०			
	६२	१२			
	१७८	११५			

शब्दानुक्रमणिका

२०९

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
रसवती.	१७०	६४	राग. {	१३	७२
रसशोधन	१६२	१०		५२	२१०
रसा.	१६१	३	राज्.	१२०	३५३
रसातल.	२३१	६	राजक.	२३९	५३
रसादान.	६९	५८	राजदंत.	१०३	२४८
रसायन.	७२	७३	राजधानी.....	१६६	३९
रसाल.	२०३	२६०		१४९	५२७
रसाला.	७१	६७	राजन्. }	१९	१९
रसित.	२३७	४२		३३	१०८
रसोन.	२०२	२५२		१२०	३५३
रसोद्भव.	१८१	१३४	राजन्य.	१४९	५२७
रसिम.	२१३	३१८	राजन्यक.	२३९	५३
रहस्. {	९४	२०१	राजपट्ट.	१८१	१३२
	१२९	४०५	राजपुत्रक.....	२३९	५३
रहसि.	२५७	१७४	राजवीजिन्.	१२४	३७७
रहस्य. ...	१२९	४०६	राजमुद्ग.	२००	२४०
राका. {	२५	६३	रागयक्ष्मन्...	८१	१२७
	९४	२००	राजर्षि.	१२४	३७६
राक्षस. {	१६	५	राजवंदय.	१२४	३७७
	३२	१०१	राजवर्त्मन्.....	१६८	५३
राक्षा.	११९	३४९	राजवाह्य.	२०८	२८८
रांकव.	११७	३३३	राजशय्या.....	१२५	३८०

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
राजशृंग.	२२८	४१३	राद्ध.	७३	७६
राजसर्प.	२२१	३७०	राध.	२६	६७
राजसर्षप.	७४	८२	राधा.	२०	२७
राजहंस.	२२५	३९२	}	२३६	३३
राजादन.	१९५	२०८		१४७	५१२
राजार्ह.	११२	३०४		३९	१३८
राजावर्त्त.	१८१	१३२		१२१	३६२
राजि.	२४०	५९	१२२	३६७	
राजिका.	७४	८२	रामठ.	७४	८६
राजिल.	२२१	३७१	रामा. {	७	३८
राजीव.	१९८	२२७	८८	१६९	
राढा.	२५३	१४८	रांभ.	१४२	४७९
राज्ञी.	१७८	११४	राल.	११३	३११
राज्यांग.	१२४	३७८	रावण.	१२३	३७०
राटि.	१३९	४६२	रावणि.	१२३	३७०
रात्रि.	२४	५५	राशि.	२३८	४७
रात्रिचर.	३२	१०१	}	१२४	३७८
रात्रिजागर.	२१७	३४५		१६२	१३
रात्रिचर.	३२	१०१	राष्ट्रीय.	५८	२४७
राधातनय.	१२४	३७५	रासम.	२१३	३२२
राधावेधिन.	१२३	३७३	}	२२	३५
राद्धांत.	४३	१५६		३९	१३४
			राहुग्रास.	२२	३९

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
राहुलसू.	४२	१५१	रुग्णः.	२४९	११९
रिक्तिक.	२४४	८२	रुच्.	१८	१४
रिक्त्य.	३३	१०५	रुचकः.	१६२	९
रिक्षा.	२०६	२७४	रुचि. {	१८	१३
रिखणः.	२५४	१५८		६९	५७
रिटिः.	१७८	११४	रुचिरः.	२४३	८०
रिद्धः.	२०१	२४९	रुच्यः {	९१	१८१
रिरीः.	१७८	११४		२४३	८०
रिष्टताति.	८५	१५३	रुजाः {	९	५९
रिष्टिः.	१३६	४४६		८१	१२६
रीढः.	२४९	११५	रुतः.	२३७	४३
रीणः.	२५१	१३२	रुंडः.	९९	२२९
रीतिः.	२३३	१२	रुदितः.	२३७	३८
रीतिपुष्पः.	१७९	१२०	रुद्रः.	२४८	११२
रीरीः.	१७८	१०४	रुद्रः.	३३	१०९
रुक्प्रतिक्रियाः.	८३	१३७	रुद्रतनयः.	१२१	३५९
रुक्मः.	१७७	१०९	रुद्राणीः.	३५	११७
रुक्मिभित्.	३९	१३८	रुधिरः.	१०९	२९५
रुक्षः {	४८	१८३	रुमन्.	१६२	७
	१९१	१८०	रुमाभवः.	१६२	८
रुक्षतरः.	२१४	३२४	रुवः.	२१९	३५९
रुगाः.	८१	१२६			

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	
रुषक. १९५	२०६	रेवा. १८५	१४९	
रुहा. २०	२५९	रेषा. २३७	४३	
रूपतत्त्व. २३३	१२	रै (राः)	{ ३३	१०५	
रूप.	{ २४६	१००	{ १७७	१०९		
		२४६	९८	रैवतक. १७५	९७
		२३३	१२	रोक. २३१	७
रूपार्जी. ९४	१९७	रोग. ८१	१२६	
रूप्य.	{ १७८	१११	रोगहारिन्....	८३	१३६	
		१७७	१०९	रोचक. ६९	५७
रुशती. ४९	१८७	रोचन. ७९	१०९	
रुषित. २४९	११९	रोचनी. १८०	१२६	
रेका. २३३	११	रोचिष्णु. ७९	१०९	
रै. २५६	१७३	रोचिष. १८	१३	
रोचित. २१२	३१४	रोढक. १०६	२६५	
रेणु. १६६	३६	रोदन. ५४	२२१	
रेणुकासुत....	१४७	५१२	रोदसी.	{ १६१	५	
रैतस्. १११	२९३	{ २५५	१६२		
रेफ. २४३	७८	रोधस्. १८४	१४३	
रेवती. २१	२९	रोधोवक्रा....	१८४	१४५	
रेवतीभ्रम....	२२	३४	रोध्र. १९७	२२५	
रेवतीश. ३९	१३८	रोप.	{ १३५	४४२	
रेवन्त. १८	१७	{ २३१	७		

शब्दानुक्रमणिका

२१३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
रोम.	१०९	२८३	रोहित. {	२३६	३१
रोमगुच्छ.	१२५	३८१	रोहिताश्व.	२१९	३६०
रोमन्.	१११	२९४	रोहिष.	२२८	४१२
रोमलता.	१०७	२७०	रौच्य.	१८८	१६६
रोमविकार.	५४	२१९	रौद्र. {	२१९	३६०
रोमश. ...	२१७	३४२	रौद्री.	१४२	४७९
रोमहर्षण.	५४	२१९	रौद्र. {	२६	७०
रोमावली.	१०७	२७०	रौद्री.	५२	२०८
रोमांच.	५४	२१९	रौमक. ...	२०	२४
रोमोद्गम. ...	५४	२२०	रौमक. ...	१६२	<
रोलंब.	२०६	२७८	रौहिणेय.	३९	१३८
रोप.	५३	२१३	रौहिण्य.	२०३	२५७
रोहणद्रुम.	११२	३०५			
रोपण.	६९	५५	ल.		
रोह.	१९२	१८४	लक्ष. {	६७	४२
रोहिण.	८२	१३१		१३५	४४१
रोहणीपति.	१९	१८		१५१	५३७
	२०	२३	लक्षण. {	१९	२०
रोहिणी. {	४२	१५३		२३३	१२
	२१५	३३१	लक्ष्मण. {	६३	२१
रोहिणीसुत.	२१	३१		१२२	३६८
				२२५	३९४

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
लक्ष्मणा.	{ ७	३८	लज्जित. २४९	१२०
लक्ष्मन्. २२५	३९५	लङ्गा. १९७	२२५
लक्ष्मी.	{ १९	२०	लता.	{ १९२	१८३
	४०	१४०		१९२	१९६
	६३	२१		१९६	२१३
	२५३	१४०	लघिमन्. ३५	११६
लक्ष्मीपुष्प....	१८१	१३०	लपन. १०१	२३६
लक्ष्मीवत्....	६३	२१	लघ्. २५०	१२६
लक्ष्य. १३५	४४१	लघ्ववर्ण. ६१	५
लगुड. १३६	४४९	लभ्य. १२९	४०७
लग्न. २१	३०	लंपाक. १६४	२६
लग्नक. १५२	५४६	लंघिका. १०३	२४९
लघु.	{ २४१	६३	लंघोदर. ३६	१२१
	२४७	१०६	लंभन. २५४	१५६
लघुहस्तक.	१३४	४३६	लय.	... ५२	२०६
लंकेश.	{ १२२	३६३	ललन. ९८	५२
	१२३	३७०	ललना. ८८	१६१
लंघन.	{ ८३	१३७	ललंतिका....	११५	३२०
	२१२	३१४	ललाट.	{ १०१	२३७
लजा. ५५	२२५		२०९	२९२
लजाशील.	६९	५४	ललाटिका.	११४	३१९
लज्जिका. ९४	१९७	ललामक. ११४	३१५

शब्दः

शब्दानुक्रमणिका

२१६

ललित.

पृष्ठम्. ८९

श्लोकः १७२

शब्दः

पृष्ठम्.

श्लोकः

लव. {

२४

१७२

लाभ. {

१३

७१

लवंग.

२५४

१५७

लालसा.

१५०

५३३

लवण. {

२४१

६३

लाला.

९५

२०५

लवणवारि.

११३

३१०

लालाविष.

१११

२९७

लवन.

२३५

२४

लालाचाव.

२२२

३७९

लवित्र.

१६२

७

लालिक.

२०६

२७७

लशुन.

२५४

१४१

लावण.

२१९

३४९

लक्षा.

१५३

१५७

लिकुच.

७३

७५

लस्तक.

२०२

५५६

लिंग.

५०

१९४

लहरी.

२८

४०१

लिंगमल.

१०७

२७४

लाक्षा.

१३५

४३९

लिंगवृत्ति.

१११

२९८

लांगल.

१८३

१४१

लिपि.

१४८

५२०

लांगली.

११९

३४९

लिपिकर.

८४

१४८

लांगुलिक.

१५३

५५४

लित.

८४

१४८

लांगुल. {

१९६

२१७

लितक.

२४९

११९

लाजा.

२०४

२१७

लिप्सा.

१३६

४४३

लाञ्छन.

२१२

३१५

लिप्सु.

७६

९४

लांतक.

२१८

३५४

लिवि.

७६

९३

लांतक.

७१

६५

लीला. {

८४

१४८

लांतक.

१९

२०

लुठित.

८९

१७१

लांतक.

१६

७

लुब्ध.

९६

२१९

लांतक.

१६

७

७६

९३

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
लुब्धक. १५९	५९१	लोकविंदुसार.	४४	१६२
लुलाय. २१७	३४९	लोकालोक.	१७५	९७
लुलित. २४९	११६	लोकेश. ३७	१२७
लूता.	... २०६	२७७	लोचन. १०१	२३९
लून. २५०	१२५	लोघ्न. ६८	४७
लूमविप. २२२	३७८	लोघ्न. १९७	२२५
लूमन. २१२	३१०	लोपाक.	... २१९	३५७
लेशा. २०६	२७४	लोपामुद्रा....	२२	३७
लेख. १५	२	लोभ. ७६	९४
लेखक. ८४	१४७	लोभ्य. २००	२३८
लेखा. २४०	५९	लोभन्. १११	२९४
लेजल. १९६	२११	लोभकर्ण. २२०	३६२
लेप्यकृत्. १५८	५८६	लोभपादपू....	१६६	४३
लेश. २४	५०	लोमविष. २२२	३७९
लेलिहान.	{ २४१	६३	लोमहृत्. १७८	१२५
	{ २२१	३७०	लोल. २४५	९१
लेपु. १६६	३६	लोला. १०३	२४९
लेह. ७५	८७	लोलुप. ७६	९४
लेहन. ७५	८८	लोलुभ. ७६	९४
लोक.	{ ८७	१९५	लोपु. १६६	३६
	{ २३२	१	लोष्टभेदन....	१५४	५५७
लोकजित्....	४१	२४९	लोह.	{ ११२	३०४
				{ १७६	१०३

शब्दानुक्रमणिका

२१७

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोक	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
लोहकार.	१५८	५८४	वंश्य.	१२४	३७७
लोहज.	१७८	११५	वक्तृ.	१०१	२३६
लोहपृष्ठ.	२२६	४००	वक्त्र.	६१	१०
लोहल.	६२	१३	वक्त्रमेदिन	२३५	२५
लोहाभिसार.	१३७	४५३	वक्र. {	१८५	१५४
लोहित. {	१०९	२९५		२१	३०
	१९९	२३५	वक्रवालधि.	२१७	३४४
	२३६	३१	वक्रय.	१५०	५३२
लोहितक.	१८१	१३०	वक्रोष्टिका.	५२	२११
लोहितचंदन.	११३	३०८	वक्रांग.	२२५	३९१
लोहितांग.	२१	३०	वक्षस्.	१०६	२६६
लौकायतिक.	१४९	५२७	वंक्षण.	१०८	२७७
लौहोत्तम.	१७७	११०	वंगशुल्बज.	१८८	११५
लौहश्लेष्मण.	१६२	११०	वंग.	१७७	१०८
	व.		वंगारि.	१८०	१२५
वंश. {	१९७	२१९	वङ्गि.	११०	२९१
	४५	१६६	वचन.	४२	१५५
	८८	१६७	वचनीयता.	४८	१८४
वंशक्षीरिन्.	१९७	२२०	वचस्.	४२	१५५
वंशपत्रक.	१२४	१८०	वज्रकंटक.	१२२	३६८
वंशरोचना.	१९७	२२०	वज्र. {	३०	९४
वंशानुवंशचरित.	४५	१६६		६	३६
वंशिक.	११२	३०४		८	४७

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
वज्रन्. २९	८५	वडिशा. १५९	५९३
वज्रजित्. ४१	१४५	वणिक. १५०	५३१
वज्रदर्शन. २२०	३६६	वणिग्मार्ग. १६८	५४
वज्रतुंड. ४१	४५	वणिज्या. १५०	५३१
वज्रपर्यायनामन.	१८१	१३१	वंट.	{ १५३	५५६
वज्रशृङ्खला.	४२	१५३	वंतंस. ११४	३१८
वाञ्जिन. १९५	२०६	वत्स.	{ १०६	२६६
वांचक. ६६	४०	वत्स.	{ २१४	३२६
वांचन. ६७	४३	वत्सकामा....	२१६	३३७
वांचित. ७८	१०६	वत्सतर. २१४	३२६
वांजुल. १९५	२०३	वत्सनाम. २०३	२६२
वांजुला. २१५	३३५	वत्सपत्तन....	१६६	४१
वट. १९४	१९८	वत्सर. २७	७२
वटिन. १५९	५९२	वत्सरादि....	२६	६६
वटारक.	{ १५९	५९२	वत्सल. ८४	१४२
	{ २०५	२७२	वत्सला. २१६	३३७
वटक. ७१	६४	वत्सादनी....	१९७	२२३
वटवासिन. ३३	१०८	वद्. ६१	१०
वडघा. २१०	२९९	वदन. १०१	२३६
वडवामुख.	{ २३१	५	वदावद्. ६१	१०
	{ १८९	१६६	वध. ६५	३४
वडवासुत. ३१	९५			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
चंध्या.	२१५	३३२	चपा.	११०	२९९
चघ्नी.	१६७	५७९	चपांतर.	२३१	७
चघू. }	९१	१७८	चपुस्.	९९	२२८
	९०	१७७	चसृ.	९८	२२०
चघूटी.	८८	१६७	चप्र. }	१६५	३१
	९०	१७६		१६७	४६
चन. }	१९०	१७६	१७६	१०७	
	१८२	१३५	चप्रत्रय.	१०	६१
चनगव.	२१८	३५२	चप्रा.	७	३९
चनप्रिय.	२२४	३८७	चभ्रीकूट.	१६६	३७
चनमालिन्.	३८	१३१	चमथु. }	८२	१३३
चनचह्नि.	१८९	१६६		२०८	२८८
चनत्रीहि.	२००	२४२	चमन.	८२	१३३
चनस्पति.	१९१	१८२	चमि.	८२	१३३
चनाज.	२१७	३४४	चयस्. }	९९	२२९
चनिता.	८८	१६७		२२३	३८२
चनीपक.	६८	५१	चयस्. }	६०	३
चनौकस्.	२१९	३५८		१२७	३९४
चन्दनमालिका.	१७१	७४	चयस्या.	९३	१९३
चंदारु.	६२	१३	चर. }	२४२	७५
चंध्य.	२५३	१५२		२५४	१५९
चपन.	१५८	५८७	९१	१८०	
चपनी.	१७०	६६	२३५	२५	

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
वरक्रतु.	... २९	८७	वरुट. १६०	५९८
वरक. २००	२३९	वरुण.	32	१०२
वरटा.	{ २०७	२८१		७	४३
	{ २२५	३९३		२८	८३
वरणा. २००	२४१	वरुथिनी.....	१३०	४१०
वरत्रा.	{ १५७	५७९	वरेण्य. २४२	७४
	{ २१०	२९८	वर्कर. ९८	२२०
वरव. ८४	१४४	वर्ग.	... २३८	४९
वरप्रदा. २२	३७	वर्चस्.	{ १८	१५
वररुचि. १४८	५१६		{ ११२	२९८
वरयितृ. ९१	१८९	वर्चस्कर. ११२	२९८
वरवर्णिनी ७४	८२	वर्जान. ६६	३६
वरांग.	{ १००	१३१		{ १६७	४६
	{ १०७	२७३	वर्ण.	{ ११३	१०८
वराटक. १९८	२३१		{ ११८	३४४
वराणसी. १६६	४०		{ २३५	२९
वरावरक.	... १८१	१३१	वर्णज्येष्ठ. १४१	४७६
वरावर्च. २४२	७५	वर्णना. ४८	१८३
वराशि. ११७	३३६	वर्णपदवाक्य-		
वराह. २१८	३५३	विविकता.	१२	७०
वरिष्ठ. १७६	१०६	वर्णिन्. १४१	४७२
वरिष्ठ. २४१	६६	वर्त्तक	... १७८	११५

शब्दानुक्रमणिका

२२१

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
वर्त्तन.	६९	५३	वर्षण.	२८	८०
वर्त्तनी.	१६७	४९	वर्षनर.	१२६	३९३
वर्त्तलोह.	१७८	११५	वर्षधराञ्चक.	१६२	१३
वर्त्ति. {	११२	३०३	वर्षपाकी.	१९६	२१८
वर्त्तिष्णु.	११३	३३१	वर्षा. {	२७	७१
वर्त्तुल.	६९	५३	वर्षाभू.	२८	८०
वर्त्तुल.	२४७	१०३	वर्षाभू.	२२९	४२०
वर्त्मन्.	१६७	४९	वर्षीयस्.	६०	४
वर्द्धकि.	१५७	५८१	वर्षमन्.	९९	२२८
वर्द्धन.	६६	३६	वलक्ष.	२३५	२९
वर्द्धनी.	१७३	८२	वलभी.	१७२	७७
वर्द्धमान. {	५	२९	वलय.	११६	३२७
वर्द्धमान. {	१७४	९०	वलयित.	२४८	११०
वर्ध.	१७७	१०७	वलिर.	८०	१२२
वर्मन्.	१३३	४३०	वलीक.	१७२	७७
वर्मित.	१३३	४३०	वल्क.	१९२	१८७
वर्य.	२४२	७४	वल्कल.	१९२	१८७
वर्या.	९०	१७५	वल्गा.	२१३	३१८
वर्ष. {	२७	७३	वल्गित. {	२१२	३११
वर्ष. {	१६२	१३	वल्गित. {	२१२	३१३
वर्ष. {	२८	७९	वल्गु.	२४३	८०
वर्षकारी.	२०७	२८२	वल्गुलिका.	२२६	३३०

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
बलभन.	७५	८७	वषट्कार.	१४३	४८५
बलमीक. {	१४८	११०	वसति. {	१६९	१७
	१६६	३६		२५	१६
बल्लकी.	११	२०१	वसय.	१६४	२७
बल्लभा.	९१	१७९	वसन.	११६	३३०
बल्लरी.	१९२	१८८	वसंत.	२६	७०
बल्लव.	१२६	३८७	वसा.	११०	२८८
बल्ली. {	१५३	१५३	वसी.	२०६	२७४
	१९२	१८४		१९१	१८१
बल्वजा.	२०३	२६०		१७७	१०९
बश.	७६	९४		१८	१४
बशक्रिया.	२५१	१३३	बसु. {	१८०	१२९
	२१५	३३२		३३	१०७
बशा. {	८८	१६८		२००	२३८
	२०८	२८३		१८८	१६५
बशिक.	२४४	८२	बसुक.	१६२	८
बशिता.	३५	११६	बसुदेव. {	१२१	३६१
बशिन.	२२८	४१६		३९	१३७
बशिर.	१६२	७	बसुदेवता.	२०	२८
बशिष्ट.	१४७	११३	बसुदेवभू.	१२१	३६१
बश्य.	७६	९६	बसुधा.	१६१	१
बषट्.	२५६	१७४	बसुंधरा.	१६१	१

शब्दानुक्रमणिका

२२३

शब्दः	पृष्ठम्.
वसुपूज्य.	६
वसुमती.	१६१
वसूक.	१६२
वस्ति.	११६
वस्त्र. {	१०९
	११६
वस्त्रा.	१५०
वस्त्रसा.	१११
वस्वोकसारा.	३३
वह.	२१५
वहन.	१५१
वहा.	१८४
वहित्रक.	१५१
वह्नि. {	१८७
	१५
वह्निबीज. ...	१७७
वह्निरेतस्....	३४
वह्निशिख.	११३
वह्निशुत्पात....	२२
वह्नि.	१३२
वाक्पति.	६१
वाक्पारुष्य.	१२८

श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
३६	वाक्य.	४३	१५६
१	वागीश.	६१	१०
८	वागुरा.	१५९	५९२
३३१	वागुरिक.	१५९	५९२
२८५	वाग्मिन्.	६१	१०
३३०	वाङ्मुख.	४७	१९६
५३२	वाच्.	४२	१५५
२९५	वाचंयम.	१३	७५
१०५	वाचस्पति.	२१	३२
३३०	वाचाट.	६२	११
५४०	वाचाल.	६२	११
१४६	वाचिक. {	५०	१९७
५३९		४९	१९०
१६३	वाचोयुक्तिपट्ट.	६१	१०
४	वाच्य.	७७	१००
१०९	वाज. {	६९	५९
१११		२२३	३८३
३०९	वाजिन्. {	२१०	२९९
४०		१३१	४१५
४२३	वाजिन. ...	१४४	४९५
१०	वाजिशाला.	१७०	६४
४०२	वांछा.	७६	९४

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
घाट. १६७	४८	वात्सक. ...	२३९	५३
वाडव. {	१४१	४७६	वात्स्यायन.	१४८	५१७
	१८९	१६६	वादाल.	२२७	४११
वाडवेय.	२१३	३२३	वादित्र.	५१	२००
वाडव्य. ...	२३९	५५	वाद्य.	५१	२००
वाणि.	१५७	५७७	वाध्रीणस.	२१८	३५३
वाणिज.	१५०	५३१	वान.	१९४	१९६
वाणिज्य. {	१५०	५२८	वानदंड.	१५७	५७७
	१५०	५३१	वानप्रस्थ. {	१४०	४७१
वाणिनी.	९०	१७४		१४१	४७३
वाणी.	४२	१५५	वानर. ...	२१९	३५८
वात. {	१०	६१	वानस्पत्य.	१९१	१८१
	१९०	१७२	वानायुज.	२१०	२९९
वातकिन.	८१	१२४	वानील.	१९५	२०३
वातकुंभ.	२०९	२९३	वापी.	१८६	१५९
वातप्रमी.	२२०	३६१	वाप्यादिष्ट ...	१४५	४९८
वातमृग. ...	२२०	३६१		२४३	८०
वातरोगिन्.	८१	१२४	वाम. {	२४७	१०१
वातापिद्विप्.	२२	३६		१४७	१०२
वातायन.	१७२	७८	वामदेव.	३३	१०९
वातायु.	२१९	३५९		२४१	६५
वातूल.	२३९	५७	वामन. {	२९	८४
वाल्य.	२३९	५७		८०	११८

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
वामलूर.	१६६	३७	वारिज.	२०५	२७०
वामा. {	७	४०	वारिवास....	१५५	५६५
वामाक्षी.	८८	१६८	वारीश.	१८३	१३९
वामी.	८९	१७१	वारुणी. {	१५५	५६७
वायस.	२१०	२९९	वार्ष्य.	२१	२८
वायस.	२२४	३८८	वार्षिक.	१९०	१७०
वायसी.	२०२	२५४	वार्षिक.	८४	१४८
वायु. {	१८९	१७२	वार्त्त.	८३	१३८
वायुभूति.....	२९	८३	वार्त्ता. {	४७	१७४
वायुवाह.	५	३०	वार्त्तायन.	१५०	५२९
वार.	१८९	१७०	वार्त्तावह.	१२७	३९८
वार. {	१८२	१३५	वार्त्ताशिल्प.	६४	२८
वार. {	२५३	१४५	वार्त्तिक.	१४८	५२०
वारदा.	२३८	४७	वार्त्तिक.	४६	१७०
वारमुख्या	२२५	३९३	वार्त्तिक. {	२३९	५२
वारबाण.	९४	१९७	वार्त्तिक. {	६०	४
वारयंत्र.	१३३	४३१	वार्त्तिकी.	१७४	८७
वारवधू.	१७१	७१	वार्त्तिक.	१५१	५३८
वारला.	९४	११७	वार्त्तिक.	१५२	५४४
वाराणसी	२२५	३९३	वार्त्तिक.	१५२	५४४
वारि. {	१६६	४०	वार्त्तिक.	१५२	५४४
वारि. {	२०९	२९५	वार्त्तिक.	१४९	५२६
वारि. {	१८२	१३५	वाल.	१००	२३२

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
वालक.	१९७	२२४	वासयोग.	११२	३०१
वालधि.	२१२	३१०	वासर.	२४	५२
वालपादया.	११५	३१९	वासवी.	१४७	५११
वालि.	१२२	३६८	वासव.	२९	८५
वालिन.	१२२	३६८	वासस्.	११६	३३०
वालुक.	२०३	२६३	वासाट.	१९५	२०६
वालुकाभमा.	२३०	३	वासित. {	७३	७८
वालुका.	१८६	१५५		२३७	४३
वालुकी.	२०२	२५५	वासिन.	१५८	५८२
वालेय.	२१३	३२२	वासिणी.	१८५	१९१
वालमीक.	१४७	५१०	वासुक.	१६९	६१
वालमीकी.	१४७	५१०	वासुकि.	२२२	३७४
वालहीक.	७४	८६	वासुपूज्य.	५	२६
वावदूक.	६१	१०	वासुदेव.	३८	१२९
वाशिष्ट.	१०९	२८५	वासू.	५८	२४७
वाश्रव.	२३३	११	वास्तु.	१६९	५५
वासतेयी.	२५	५६	वास्तुक.	२०२	२५२
वासंत. {	२१३	३२०	वास्तोष्पति.	२९	८६
	२००	२३९	वाल.	१३१	४१८
वासंतिक.	५८	२४५	वाह. {	१०४	२५३
वासंती. ...	१९६	२१३		२०९	२९९
वासना.	२३३	९	वाहन.	१३२	४३३

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
वाहस्.	२२१	३७१	विकिर.	२२३	३८२
वाहिक.	१६४	२५	विकुर्वाण.	७७	९९
वाहित्थ.	२०९	२९३	विकूणिका.	१०२	२४४
वाहिनी. }	१८४	१४६	विकृत.	८१	१२३
	१३०	४०९	विकृष्ट.	४८	१८३
	१३१	४१२	विक्रम.	१२९	४०३
वाह्य.	१३३	४२३	विक्रय. ...	१५१	५३६
वाहीक. }	११३	३०९	विक्रयिन्.	१५०	५३२
	१६४	२५	विक्रयिक.	१५०	५३२
वाहिकादि.	२१०	३०१	विक्रायक.	१५०	५३२
वि.	२२३	३८२	विक्रांत.	६४	२९
विकच.	१९४	१९३	विक्रिया.	२५४	१५४
विकट.	२४१	६६	विक्रेय.	१५०	५३५
विक्रा. ...	२०८	२८६	विक्रव.	७९	११२
विकर्णिक.	१६४	२४	विक्रु.	७९	११४
विकत्थन.	४८	१८४	विक्र.	७९	११४
विकर्त्तन.	१७	११	विगान.	४८	१८४
विकलांग.	८०	११९	विग्र.	७९	११४
विकासित.	१९४	१९३	विग्रह. }	१३८	४६०
विकस्वर.	६२	१४		९९	२२७
विकाल.	२४	५४	१२८	३९९	
विकाश.	६२	१४	विघस.	१४५	४९८

शब्द.	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
विघ्न.	२९२	१४५	विजाता.	९५	२०३
विघ्नेश.	३६	१२१	विजया. {	६	३८
विघ्ना.	२९१	१३६	विजिल.	७३	७८
विचक्षण.	६१	५	विजिविल.	७३	७८
विचकिल.....	१९६	२१४	विज्जल.	७३	७८
विचर्चिका....	८१	१२८	विजृम्भित.	१९४	१९४
विचारणा. {	४५	१६५	विज्ञ.	६१	७
	२३३	९	विज्ञान. {	५४	२२४
विचारित....	२४८	१११		१५४	५६४
विचाल.	२४६	९६	विद्.	१११	२९८
विचिकित्सा.	२३३	११	विट. {	६०	१
विचेतस्. ...	७७	९९		५८	२४५
विच्छिन्ति.....	८९	१७१	विटंक.	१७२	७६
विजयनन्दन.	१२०	३५८		१९३	१९०
विजन.	१२९	४०६	विटप. {	१०८	२७७
विजनन.	९५	२०५		१९२	१८६
	१२१	३६२	विटपिन्.	१९१	१८०
	१३९	४६७	विटमाक्षिक.	१७९	१२१
विजय.	९	५५	विट्चर.	२१७	३४७
	७	४१	विड्.	१६२	८
	६	३७	वितथ.	४७	१७९
विजयच्छन्द.	११५	३२३			

शब्दानुक्रमणिका

२२९

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
विन्दु. ६२	१३	विद्म. २४९	१२२
वितरण. ६८	६०	विद्याप्रवाद. ४४	१६२
वितर्क. ९७	२३६	विद्युत्. १८९	१७०
वितर्हि. १७०	७०	विद्युत्प्रिय.... १७८	११५
वितस्ति. १०५	२५९	विद्राधि. ८३	१३५
वितान.	{ ११८	३४५	विद्रव. १३९	४६६
वितुन्नक. १४८	४८४	विद्रुत. २४९	१२३
वित्त.	{ १७९	११८	विद्रुम. १८१	१३२
विदग्ध. २४८	१११	विद्वस्. ६१	५
विदर्भ. ३३	१०५	विद्वेष. १२७	३९४
विदारक. ६१	७	विधवा. ९३	१९४
विदित. १६७	४५	विधा. २५१	१२३
विदिता. १८६	१५४	विधात्. ३७	१२६
विदु. २५१	१३२	विधि.	{ २३३	१५
विदुर.	{ ७	४४		{ ३७	१२६
विदुल. २०९	२९२		{ १४५	५०३
विदुरग. ६२	१३		{ २५४	१५६
विदूषक. २५०	१२४		{ १९	१९
विदेह.	{ १९५	२०३		{ ३८	१३०
 २३५	२६	विधु.	{ २२	३५
 ५८	२४५	विधुत्. २५४	१५८
	{ १६२	१२	 २४८	१११
	{ १६६	४१			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
विधूनन.	२५४	१५८	विपत्.	८४	१४२
विधेय.	७६	९६	विपत्ति.	८४	१४२
विनतासूत्र.	१८	१६	विपथ.	१६८	५०
विनयस्थ.	७६	९६	विपर्यय.	२५१	१३७
विना.	२५५	१६४	विपर्य्यासि	२५१	१३७
विनायक. {	३६	१२१	विपश्चित्.	६१	६
	४१	१४८	विपश्चिन्.	४२	१५०
विनियोगार्पण.	२५४	१५६	विपाकश्रुत.	४३	१५८
विनिद्र.	१९४	१९४	विपाट.	१८५	१५२
विनिद्रत्व.	५६	२३३	विपादिका.	८२	१२९
विनिमय.	१५०	५३३	विपाशा. ...	१८५	१५२
विनीत.	७६	९५	विपिन.	१९०	१७६
विनेय.	१४	७८	विपुल.	२४१	६६
विन्ध्य.	१७५	९५	विपुला.	३६१	४
विन्ध्यवासिन्.	१४८	५१६	विप्र.	१४१	४७६
विन्न.	२४८	१११	विप्रकार.	७८	१०५
विपक्ष.	१२७	३९३	विप्रकृत.	७८	१०५
विपक्षिक.	८४	१४७	विप्रकृष्टपर.	२४५	८८
विपंची.	५१	२०१	विप्रतिसार.	२३३	१४
विपण.	१५१	५३६	विप्रयोग.	२५३	१४७
विपणि. {	१६८	५४	विप्रलब्ध.	७८	१०६
	१७०	६८	विप्रलंभ. {	२५३	१४७
				२५४	१५५

शब्दानुक्रमणिका

२३१

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
विप्रलाप.	४९	१९०	विमनस्.	७७	९९
विप्रिय.	१३०	४०८	विमर्षण.	१७	२३६
विमुप्.	१८६	१११	विमल. }	८	१०
विल्व.	१४०	४६७		९	२६
विहृत.	७७	९८	२४२	७२	
विवंध.	८२	१३१	विमलाद्रि.	१७१	९६
विवुध.	११	३	विमान.	११	३
विभव.	३३	१०६	वियत्.	२८	७७
विभा.	१८	१४	वियात.	७६	९६
विभाकर.	१७	११	वियोग.	२१३	१४७
विभात.	२४	१३	विरणीमूल.	१९७	२२४
विभाव.	१७	२४०	विरति.	२१४	११८
विभाचरी.	२४	१६	विरल.	२४४	८३
विभावसु. }	१७	१२	विरह.	२१३	१४७
	१८८	१६६	विरागार्ह.	८१	११४
विभु.	६३	२३	विराट्ज.	१८१	१३२
विभूति.	६३	२१	विराव.	२३६	३६
विभूषा.	२१३	१४८	विरंच.	३६	१२१
विभ्रम. }	२१३	१४८	विरंचि.	३६	१२१
	८९	१७२	विरिंचन.	३७	१२७
विभ्रमादिवियु- कता.	१२	६८	विरूढक.	२०१	२३९
			विरूपाक्ष.	२१	१००

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
विरोक.	१८	१४	विवाद. ...	४७	१७६
विरोचन. {	१७	११	विवाह.	९१	१८१
	१८७	१६३	विविक.	१२९	४०६
विरोचना.....	१८७	१६३	विविध. {	२४७	१०५
विरोध.	१२७	३९४		६४	२८
विलक्ष.	७६	९७	विवृताक्ष.	२२५	३९१
विलक्षण.	२५१	१३३	विवेक.	१४	७८
विलम्ब.	१०७	२७१	विवोद.	९१	१८१
विलंबित.	५२	२०६	विच्योक.	८९	१७१
विलम्भ.	२५४	१५५	विश.	१४९	५२८
विलाप.	४९	१८९	विशंकट.	२४१	६५
विलास.	८९	१७१	विशद. {	२४२	७२
विलीन.	२४९	१२३		२३५	२८
विलेपन. ...	११२	२९९	विशरण.	६५	३४
विलेपी.	७०	६१	विशसन.	६५	३४
विलोम.	२४७	१०१	विशास्त्र.	३६	१२३
विल्लित.	२४९	११७	विशास्त्रा.	२०	२६
विवर.	२३१	७	विशाय.	१५२	१३९
विवर्ण.	१६०	५९६	विशारण.	६६	३६
विचश. {	६२	१६	विशारद.	६१	६
	७७	१०२	विशारिन्.	६९	५४
	११	१०२	विशाल. {	१७४	९२
	१७०	१०		१४१	६५

शब्दानुक्रमणिका

२३३

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
विशालता.	२४१	६७	विश्वसेन....	६	३६
विशाला. {	१६६	४२	विश्वस्ता.	९३	१९४
	१९७	२२३	विश्वा. {	१६१	१
विशिख. {	१३५	४४२		७४	८४
	१६७	४८	विश्वामित्र.	१४७	५१४
विशुद्ध.	२४२	७२	विश्वास.	२५४	१५४
विशेष.	२५३	१५१	विष.	२०३	२६१
विशेषक.	११४	३१७	विषण्णाता.	५५	२२६
विभाणन.	६८	५१	विषदर्शनमृत्युक. २२७		४०६
विश्रुत.	२५०	१२९	विषधर.	२२१	३६९
विश्व. {	२४२	६९	विषमायुध....	४०	१४१
	२३२	१	विषमोन्नत....	२४७	१०४
विश्वकद्रु.	२१७	३४७	विषय. {	२३४	२०
विश्वकृत्.	३१	९६		१६२	१३
विश्वकर्मन्.	३१	९६	विषयग्राम.	२३९	५०
विश्वभू.	४२	१५०	विषयि.	२३४	१९
विश्वभेषज.	७४	८४	विषसूचक....	२२७	४०५
विश्वंभ.	२५४	१५४	विषाण. {	२०९	२९०
विश्वंभर.	३८	१२९		२१५	३३०
विश्वंभरा....	१६१	१	विषाद.	५५	२२६
विश्वरूप.	३८	१२९	विषांतक.	३४	१११
विश्वरेतस्.	३७	१२६	विषुच.	२५	६०

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
विधुवत्.	२५	६०	विसंवाद.	२५४	१५५
विष्किर.	२२३	३८२	विसर.	२३८	४७
विष्कंभ.	१७४	८९	विसर्जन.	६८	५०
विष्टप.	२३१	१	विसृत्वर.	६९	५४
विष्टर. } }	१९१	१८०	विसृमर.	६९	५४
	११९	३४८	विस्त.	१५२	५४८
	१४५	४९९	विस्तर.	२४१	६८
विष्टरश्रवस्.	३८	१३२	विस्तार. {	१९३	१९०
विष्टि.	२३०	१		२४१	६८
विष्टा.	१११	२९८	विस्तीर्ण.	२४१	६६
विष्णु. {	७	३९	विस्फार.	२३७	४२
	२७	१२८	विस्फुर्लिंग....	२०४	२६५
विष्णुगुप्त.	१४८	५१८	विस्मय.	५३	२१७
विष्णुगृह.	१६७	४५	विस्मृत.	२५१	१३१
विष्णुद्विष्.	१२१	३६२	विस्त्र.	२३५	२८
विष्णुपद.	२८	७७	विस्त्रगंधी.	१८०	१२४
विष्णुपदी.....	१८५	१४८	विस्त्रसा.	६०	४
विष्णुवाहन.	४१	१४४	विहग.	२२३	३८२
विष्वक्.	२५५	१६५	विहंग.	२२३	३८२
विष्वक्सेन.	२७	१२८	विहंगम.	२२३	३८२
विष्वद्याङ्.	७८	१०८	विहंगिका.....	६४	२८
विष्वाण.	७५	८८	विहनन.	१५६	५७६

शब्दानुक्रमणिका

२३६

शब्दः

विहसित.

विहस्त.

विहायस्. {

विहायित.....

विहार. {

विहृत.

विह्वल.

वीक्षापन्न.

वीचि.

वीचिमालिन्.

वीणा.

वीणावाद.....

वीत. {

वीतदंभ.

वीतन.

वीतराग.

वीतंस.

वीति.

वीतिहोत्र.....

पृष्ठम्

५३

६४

२५५

२७

२२३

६८

२५१

१६९

८९

७९

७६

१८३

१८३

५१

१५८

२१३

२१०

८५

१०३

५

१५९

२१०

१८८

श्लोकः

२११

३०

१६२

७७

३८२

५०

१३६

६०

१७२

११२

९७

१६१

१३९

२०१

५८८

३१९

२९७

१५४

२५१

२४

५९५

२९९

१६४

शब्दः

वीथी. {

वीध्र.

वीनाह.

वीर. {

वीरजयंतिका.

वीरपत्नी.

वीरपाणक....

वीरभार्या.....

वीरमातृ.

वीरविप्लावक.

वीरसू.

वीरहन्.

वीराशंसन....

वीरधृ.

वीरोज्ज.

वीरोपवीजक.

वीर्यं. {

पृष्ठम्

५१

२४०

२४२

१८६

५

५२

६४

५०

९१

१३९

९१

९८

१४९

९८

१४८

१३९

१९२

१४९

१४९

१११

१३

५३

श्लोकः

१९८

५९

७२

१५८

२७

२०८

२९

१९५

१७९

४६६

१७९

२२३

५२५

२२३

५१९

४६५

१८४

५२४

५२४

२९३

७१

२१४

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
वीर्यप्रवाद.	४४	१६१	वृत्ति.	१६७	४८
वीवध.	६४	२८		२९४	१५९
वृकस.	१६०	५९७	वृत्त.	२४७	१०३
वृका.	११०	२८७		२४९	१२०
वृलि.	१०७	२७३	वृत्तांत.	४७	१७४
वृक.	२१९	३५७	वृत्ति.	४६	१७०
वृकधूप.	११३	३१२	वृत्र.	३०	५८
वृकनिषूदन.	१२३	३७२	वृथा.	२५६	१७०
वृका.	११०	२८७	वृद्ध.	६०	३
वृकोदर.	१२३	३७१	वृद्धकाक.	२२४	३८९
वृष्ण.	२५०	१२६	वृद्धनाभि.	८०	१२२
वृक्ष.	१९१	१८०	वृद्धश्रवस्.	२९	८६
वृक्षधूप.	११३	३१२		८२	१३४
वृक्षमेदिन्.	१५८	५८३	वृद्धि.	१५२	५४५
वृक्षमिद्.	१५८	५८२		२५२	१३८
वृक्षवाटिका.	१९१	१७९	वृद्धोक्ष.	२१४	३२४
वृक्षादन.	१५८	५८३	वृद्धयाजीव.	१५२	५४४
वृक्षाम्ल.	७४	८१	वृंत.	१९३	१९३
वृजिन. }	२३४	१७	वृंद.	२३८	४७
	२४५	९३	वृंदारक.	१६	२
वृतति.	१९२	१८३	वृश्चिक.	२०६	२७७

शब्दानुक्रमणिका

२३७

शब्दः

पृष्ठम्.

श्लोकः

शब्दः

पृष्ठम्.

श्लोकः

वृष.

२२०

३६६

वृहस्पति.

२१

३२

१९५

२०६

वृहत्कुक्षि.....

२१

३३

७

४५

वृहद्बृह.

७९

११४

२३३

१५

वृष्य.

१२४

२५

२१३

३२२

वेग.

२००

२३७

१०८

२७६

वेगवत्.

८६

१५८

वृषण.

२२०

३६७

वेगसर.

२८

७९

वृषदंशक.....

५

२८

वेणी.

२१३

३१९

वृषभ.

२१३

३२२

वेणु.

१००

२३४

वृषल.

१५४

५५८

वेणुक.

१८५

१५३

वृषलोचन.....

२२०

३६६

वेणुघ्न.

१९७

१९

वृषस्यंती.....

९३

१९१

वेणुघ्न.

२१०

२९६

वृषा.

२९

८६

वेतन.

१५८

५८९

वृषाकपि.

१८८

१६४

वेतस.

६४

२६

वृषांक.

३८

१२९

वेतस्वत्.

१९५

२०३

वृषी.

३३

१०९

वेत्रासन.

१६३

२०

वृषि.

१४२

४८०

वेत्रिन्.

११९

३४८

वृषिण.

२८

८०

वेद.

४५

१६७

वृहन्नट.

२१७

३४२

वेदगर्भ.

३७

१२५

वृहतिका.

१२३

३७३

वेदना.

१४१

४७७

वृहती.

११७

३३६

वेदना.

२३२

६

वृहद्भानु.

५१

२०३

वेदना.

१८७

१६३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
वेदांत.	४५	१६४	वेद्याचार्य	५८	२४४
वेदि.	१४३	४८८	वेद्याश्रम.....	१७०	३९
वेदिता.	१२४	३७५	वेष. {	५७	२४१
वेदितृ.	६२	१३	{	११२	२९९
वेदी.	१७०	७०	वेष्टन.	१०१	२३८
वेध. ...	२५४	१५९	वेसर.	२१३	३१९
वेधनिका.	२५६	५७३	वेसवार.	७४	८१
वेधस्. {	३७	१२६	वेहत्.	२१५	३३२
{	३८	१३१	वैकक्ष. {	११४	३१६
वेधित.	२४९	१२२	{	११७	३३६
वेध्य.	१३५	४४१	वैकटिक.	१५६	५७४
वेपथु.	५४	२२०	वैकुण्ठ.	३७	१२९
वेमन्.	१५७	५७७	वैखानस.	१४१	४७३
वेल.	१९१	१७७	वैजनन.	९५	२०५
वेला. {	२५३	१४५	वैजयंत.	३०	९२
{	१८३	१४२	वैजयंती.	१३१	४१४
वेल्लज.	७४	८४	वैजयंतीकः	१३३	४२८
वेल्लित. {	२१२	३११	वैजयिन्.	२२०	३५६
{	२४५	९२	वैज्ञानिक.	६	१७
वेश.	१७०	६९	वैदूर्य.	१८०	१२९
वेशंत.	१८७	१६१	वैणव.	१४२	४३९
वेद्या.	९४	१९६	वैणविक.	१५८	५८९

शब्दानुक्रमणिका

२३९

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
वैणिक.	१९८	९८८	वैरंगिक.	८९	१९४
वैतांसिक.	१९९	९९४	वैरनिर्यातन.	१४०	४६८
वैतानिक.	६४	२९	वैरप्रतिक्रिया.	१४०	४६८
वैतरणी.	१८९	१९२	वैरशुद्धि.	१४०	४६८
वैतालिक.	१३८	४९८	वैराट.	२०६	२७०
वैदेह.	१९०	९३२	वैरिन्.	१२७	३९३
वैदेहक.	१९४	९६२	वैरोट्या.	४२	१९४
वैदेही. }	७४	८९	वैल्व.	१४२	४३९
	१२२	३६७	वैवधिक.	६४	२८
वैद्य.	८३	१३६	वैवर्ण्य.	९४	२२१
वैधेय.	६२	१६	वैशाख. }	२६	६७
वैध्यत.	३१	१००		१३९	४४१
वैनतेय.	३९	१३९		१७४	८९
वैनयिक.	१३१	४१६	वैश्य.	१४०	४७१
वैनीतक.	१३२	४२३	वैश्रवण.	३२	१०३
वैन्य.	१२२	३६४	वैश्रवणालय.	१९४	१९८
वैपरीत्य.	२९१	१३७	वैश्वानर.	१८८	१६४
वैमात्रेय.	९६	२१०	वैश्वि.	२०	२७
वैमानिक.	१६	६	वैसारिण.	२२७	४०९
वैमेय.	१९०	९३४	वैहासिक.	९८	४९
वैयाघ्र.	१३१	४१९	वोटा.	९४	१९८
वैर. }	१२७	३९४	वोहित्य.	१९१	९४०
	९	९९			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
वोरखान.	२११	३०६	व्यलीक. {	६७	४३
वौषट्.	२५६	१७४	{ १३०	४०८	
व्यंसक.	६७	४१	व्यवच्छेद	१३६	४४४
व्यक्त. {	५	३१	व्यवध.	१४८	११३
	६१	६	व्यवधान.	१४८	११४
	२४७	१०३	व्यवहार.	४७	१७६
व्यक्ति.	२५३	१५१	व्यवहारदृष्ट.	१२५	३८४
व्यग्र.	६४	३०	व्यवाय. {	९५	२०२
व्यंग.	२२९	४२०	{ २५२	१४५	
व्यजन.	११९	३५१	व्यसन.	१२९	४०३
व्यंजक.	५०	१९६	व्यसनार्त्त... .	६७	४५
व्यंजन.	७०	६१	व्यसनिन्.	७७	९९
व्यंतर.	१६	५	व्याकरण.	४५	१६४
व्यतिहार.	१५०	५३४	व्याकुल.	६४	३०
व्यत्यय. {	२५१	१३७	व्याकोश.	१९३	१९३
	२५२	१३८	व्याघ्र. {	२१८	३५१
व्यथक.	८७	१६५	{ २४३	७६	
व्यथा.	२३२	६	व्याघ्राट्.	२२७	४०६
व्यध्.	२५४	१५९	व्याघ्री.	१९७	२२३
व्यपदेश.	६७	४२	व्याज. {	६७	४२
व्यभिचारिन्.	५७	२४०	{ ८६	१५९	
व्यय.	२५३	१५२	व्याध.	१५९	५९१
			व्याधाम. ...	३०	९६

शब्दानुक्रमणिका

२४१

शब्द	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
व्याधि.	{ ५५	२२६	व्युष्ट. २४	५३
व्याधित.	८१	१२६	व्युष्टि. २४४	८२
व्यान. ८१	१२३	व्यूढ. २४१	६६
व्यापृत. १९०	१७५	व्यूढकंकट.	१३३	४२९
व्यापन्न. १२५	३८३	व्यूति. १५७	५७७
व्यापाद. ६६	३८	व्यूह.	{ २३८	४७
व्यापादन.....	२३३	८		{ १३०	४११
व्याप्त. ६५	३४	व्यूहपार्ष्णि.	१३०	४११
व्याप्त. २४८	१०९	व्योकार. १५८	५८४
व्याप्त. १०५	२६४	व्योमकेश. ३४	११२
व्यायाम.	{ ५६	२३४	व्योमन्. २७	७७
	{ १०५	२६४	व्योष. ७४	८६
व्यायोग. ५१	२९८	व्रज. २३८	४७
	{ २०८	२८८		{ २५१	१३७
व्याल.	{ २०७	२८२	व्रज्या.	{ १३७	४५३
	{ २२१	३६९		{ ८१	१२८
व्यालप्रादिन्.	८५	१५२	व्रण.	{ २१७	३४६
व्यावृत्त.	२४९	१२०	व्रतसंग्रह.....	१४३	४८७
व्यास. २४१	६८	व्रतादान.	१४	८०
व्याहार. ४२	१५५		{ १४२	४८१
व्युत्क्रम.....	२५३	१४७		{ १३	७५
व्युत्पन्न.	६१	९		{ ८४	१४४

शब्द	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
वृश्चन. १५८	५८४	शकृत्. १११	२९८
व्रात. २३८	४७	शकृत्करि. २१४	३२६
व्रीडा. ५५	२२५	शकृद्धार. १०८	२७६
व्रीहि. १९९	२३४	शक्त. ८६	१५५
व्रैहेय. १६५	३३	शक्ति. } शक्तिभृत्. } शक्तजित्. }	१२८	३९९
श. ५३	२१८		१३७	४५१
शकट.	{ ३८	१३४		१३८	४६०
	{ १३१	४१७	३६	१२३	
शकल. २४२	७०	शक्तजित्. १२३	३७०
शकली. २२७	४१०	शक्तशिरस्.	१६६	३७
शकुन.	{ १०	६१	शक्क. ६२	१५
	{ २२३	३८२	शकर. २१३	३२३
	{ २२६	४००	शंकर. ३३	१०९
शकुनि.	{ २२३	३८२	शंका. ५५	२२९
	{ २२३	३८२	शंकु. } शंकुर.	१९२	१८८
	{ २२३	३८२		१३७	४५१
	{ २२३	३८२		१५१	५३८
शकुंत.	{ २२७	४०४	शंकुर. ८४	१४३
शकुंतलात्मज.	१२२	३६६	शंख.	१११	२३८
शकुंति. २२३	३८२		<	४७
शकुल. २२७	४११		३३	१०७
शकुलार्धक.	१२७	४११	१०५	२७१	
शक्क. २९	८६	१२२	३७६	

शब्दानुक्रमणिका

२५३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
शंखनक.	२०५	२७१	शतांग.	१३१	४१५
शंखधृत्.	३८	१३३	शताद्या.	२४०	६१
शंखमुख.	२२८	४१५	शतानन्द. {	३७	१२५
शंखिनी.	१०२	२४५		१४७	५१३
शची.	३०	८९	शतावर्त्त.	३८	१३०
शचीपति.	२९	८७	शत्रु. {	१२६	३९३
शठ.	६६	४०		१२७	३९६
शठता.	६७	४१	शत्रुंजय. ...	१७५	९६
शण.	२०१	२४४	शनि.	२१	३४
शत.	१५१	५३७	शनैश्चर.	२१	३४
शतकीर्त्ति.	८	५३	शनैस्.	२५७	१७८
शतकोटि.	३०	९४	शप. {	४७	१७६
शतक्रतु.	२९	८७		१०७	२७४
शतद्रु.	१८५	१५०	शपथ.	४७	१७६
शतधृति.	३७	१२७	शपन.	४७	१७६
शतपत्र. {	१९८	२२७	शफ.	२१२	३१०
	३२५	३९४	शफर.	२२८	४१३
शतपदी.	२०६	२७६	शबर.	१६०	५९८
शतपर्वन्.	१९७	२१९	शबरावास.	१७०	६८
शतपर्विका.	२०३	२५८	शबल.	२३६	३४
शतभिषक्.	२१	२८	शब्द.	२३६	३५
शतहृदा.	१८९	१७१	शब्दग्राम.	२३८	५०

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
शब्दन.	६२	१२		४	२४
शम्. {	२५६	१७१	शंभु. {	३३	१०९
	१०४	२५५		३७	१२७
शम. {	१३	७५	शंभ्या.	१३२	४२१
	५३	२१८	शय.	१०४	२५५
शमन. {	३१	९९	शयन. {	५५	२२७
	१४४	४९४		११९	३४६
शमल.	११२	२९८	शयनास्पद.	१६९	६१
शमि.	१९४	१९६	शयनीय.....	११९	३४६
शमी.	१९४	१९६	शयानक.....	२२०	३६५
शमीगर्म. {	१४१	४७७	शयालु.	७८	१०६
	१८८	१६४	शयित.	७८	१०६
शमीधान्य.	२०१	२४७	शयु.	२२१	३७१
शंपा.	१८९	१७०	शप्यंभव.	६	३२
शंब. ...	३०	९४	चय्या.	११९	३४६
शंबर. {	१८२	१३५		१३५	४४१
	२२७	४१०	शर. {	३२	१०१
	२१९	३५९		२०३	२५८
शंबरारि.	४०	१४२	शरज.	७२	७१
शंबाकृत.	१६५	३४	शरण.	१६९	५७
शंबुक.	२०५	२७१	शरणार्थिन्.	८४	१४३
शंभली.	९४	१९७	शरत्.	२७	७३

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
शरद्. २७	७२	शलाडु. १९४	१९६
शरधि. १३६	४४६	शलक.	... २४२	७०
शरभ. २१८	३५२	शलकी. २२७	४१०
शरभू. ३६	१२३	शल्य.	{ १२०	३६२
शरब्ध. १३५	४४१		{ १३७	४५१
शरारि. २२६	४०४	शल्यक. २२०	३६२
शरारु. ६५	३३	शल्यारि. १२३	३७१
शराव. १७४	९०	शत्र. ९९	२२८
शराश्रय. १३६	४४५	शश.	{ १८०	१२९
शरीर. ९९	२२९		{ २२०	३६१
शर्करा. ७१	६६	शशर्षिडु. ३८	१३१
शर्कराप्रभा.	२३०	३	शशभृत्. १९	१९
शर्मन्. २३२	६	शशादन. २२६	४००
शर्व. ३३	१०९	शशिन. ७	४६
शर्वरी. २४	५५	शशिम्रिया....	२१	२९
शर्वाणी. ३५	११७	शशिभास्कर.	२२	३८
शल.	{ २२०	३६२	शश्वत्. २५५	१६७
	{ २१३	३१९	शस्त. १४	८६
शलभ. २०७	२७९	शल.	{ १३४	४३७
शलल. २२०	३६२		{ १७६	१०३
शलाकापुरुष.	१२२	३६४	शलज्जीविन्.	१३४	४३३
शलाट. १५२	५४९	शलामार्ज....	१५७	५८०

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
शस्त्राजीव	१४९	५२२	शाण.	१५६	५७३
शस्त्री.	१३६	४४८	शाणाजीव.	१५७	५८०
शाक.	२०१	२५०	शाणी.	११८	३४३
शाकट. {	२१४	३२७	शात.	२४९	१२०
	१५२	५४९	शातकुंभ.	१७८	१११
शाकटीन.	१५२	५४९	शात्रव.	१२६	३९२
शाकशाकीन.	१६५	३२	शाद.	१८६	१५६
शाकशाटक.	१६५	३१	शांत. {	१४१	४७५
शाकुनिक.	१५९	९४		५२	२०९
शाक्तिक.	१३४	४३५	शांता.	७	४३
शाक्यसिंह.	४२	१५०	शांति. {	५३	२१८
शाकर.	२१३	३२३		५	२७
शाखा.	१९२	१८५		१२०	३५७
शाखापुर.	१६६	३८	शांतिगृह.	१७०	६३
शाखामृग.	२१९	३५८	शाप.	४८	१८६
शाखारंढ.	१४९	५२१	शायि.	२१७	३४६
शांकर.	२१४	३२३	शार.	८५	१५१
शांकलायनजा.	१४७	५१२	शारद. {	७६	९७
शांखिक.	१५६	५७४		२००	१३८
शाटी.	११८	३३९	शारि.	८५	१५१
शाठ्य. ...	६७	४१	शारिका. {	५२	२०८
शाडूल.	१६२	२१		२२६	४०२

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
शारिफल.	८५	१५१	शासन.	४९	१९१
शार्ङ्ग.	३९	१३६	शास्त्र. {	४१	१४६
शार्ङ्गभृत्.	३८	१३३		८५	१५२
शादूल. {	२४३	७६	शास्त्रविद्.	६१	९
	२१८	२५१	शिक्य.	६४	२८
शाल.	१९१	१८०	शिक्षा.	४५	१६४
शालमंजी.	१७२	८०	शिक्षित.	६१	६
शालवृक.	२२७	३४६		१२४	३८६
शाला. {	१६९	५६	शिखंडक. {	१०१	२३६
	१९२	१८५		२२५	३९१
शालाजिर.	१७४	९०	शिखंडिका. {	१०१	२३५
शालि.	१९९	२३५		१९२	१८७
शालीन.	७६	९७	शिखर.	१७५	९८
शालुर.	२२९	४२०		१९१	१८०
शालूर.	२२०	४२०	शिखरन्. {	१७४	९३
शालेय.	१६२	३२		२२७	४०४
शाल्मलि. ...	४१	१४४	शिखरिणी.	७२	६८
शाव.	६०	२		१९२	१८५
शावर. {	१७६	१०६	शिखा. {	१०१	२३५
	१९७	२२५		१८९	१६८
शाश्वत.	२४५	८९	शिखांडक.	१०१	२३६
शाकुल.	७६	९३	शिखित्रीव.	१७९	१६८

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः		
शिखिन्.	}	१८८	१६५	शिखा.	१९४	१९६	
		२२	३६	शिबि.	१९४	१९७	
		४२	१५०	शिरस्.	}	१००	२३०
		२२४	३८५			२३६	३८
शिखिवाहन.	३६	१२२	शिरस्क.	१३३	४३२		
शिमु.	१९४	२००	शिरस्त्राण.	१३३	४३२		
शिमुक.	२०१	२५०	शिरस्य.	१००	२३४		
शिङ्गाण.	१११	२९६	शिरोगृह.	१६२	६१		
शिङ्गा.	१३५	४४०	शिरोधरा.	१०३	२५०		
शिञ्जित.	}	११६	३३०	शिरोधि.	१०३	२५०	
		२३८	४१	शिरोमणि.	११४	३१४	
शिञ्जिनी.	१३५	४४०	शिरोमर्मन्.	२१९	३५४		
शितशिबिक.	२००	२४०	शिल.	१५०	५२९		
शिति.	२३६	३३	शिला. }	१९६	२११		
शिथिल.	८६	१५५		१७१	७६		
शिपिविष्ट.	}	३४		११२	१७६	१०२	
		८०	११७	शिलाजतु.	१८०	१२८	
		८०	११९	शिलासार.	१७६	१०४	
शिफा.	}	१९२	१८६	शिलीमुख. }	१३५	४४२	
		१९९	२३२		२०६	२७८	
शिविका.	१३३	४२३	शिलोशय.	१७४	९४		
शिविर.	१३०	४११	शिल्प.	१५४	५६६		

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
शिल्पजीविनी.	९२	१८५	शिशुनामन्.	२१३	३१९
शिल्पा.	१७०	६६	शिशुमार.	२२८	४१६
शिल्पिन्.	१५४	५६३	शिशुपाल.	३९	१३५
शिल्पिशाला.	१७०	६६	शिशुवाहक.	२१७	३४३
शिल्प्य.	२०५	२६८	शिश्व.	१०७	२७४
शिव. }	३४	१११	शिश्विदान	१४८	५१९
	१३	७३	शिष्टत्व	११	६५
	१४	८५	शिष्टि.	४९	१९१
	२१६	३४०	शिष्य.	१४	७८
शिवकर.	<	५२	शीकर.	२८	७९
शिवगति.	<	५१	शीघ्र.	२४६	१०६
शिवंकर. ...	<५	१३	शीघ्रवेधिन्.	१३४	४३६
शिवताति.	<५	१५३	शीत. }	२४९	१३०
शिवपुरी.	१६६	४०		१९५	२०३
शिवा. }	२१९	३५५	२३४	२१	
	७	३९	६८	४७	
शिशिर. }	३५	११७	शीतल. }	५	२६
	२६	७०		२३४	२१
शिशु.	२३४	२१	शीतशिव.	१६२	<
शिशुक.	६०	२	शीघ्र.	१५५	५६८
शिशुत्व.	२२८	४१२	शीन.	२५०	१३०
	६०	३	शीर्णोद्भि.	३१	९८
			शीर्ष.	१००	२३१

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	
शीर्षक.	१३३	४३२	शुक्लापांग.	२२४	३८६	
शीर्षच्छेदिक.	६६	३७	शुक्लधातु.	१७६	१०३	
शीर्षच्छेद्य.	६६	३७	शुंगा.	१९३	१९०	
शीर्षण्य. {	१००	२३४	शुच्.	९३	२९३	
	१३३	४३२	}	१८८	१६५	
	१४६	५०८		२६	६८	
शील.	२३३	१३		१८	१३	
शुक.	२२६	४०१		१७	११	
शुककर.	१११	२९२		२४२	७२	
शुकपुच्छ.	१८०	१२४		२३५	२८	
शुक.	७३	७९		शुंठी.	७४	८४
शुकिं.	२०५	२७०		}	२०९	२९०
शुकिज.	१८१	१३४			१५५	५६७
}	१८८	१६४			१५६	५७०
	१११	२९३	शुतुद्रि.	१८५	१५०	
	२१	३३	शुद्धमति.	८	५२	
	२६	६८	शुद्धांत.	१२६	३९१	
	१६	७	शुन.	२१७	३४६	
	१०९	२८७	शुनासीर.	२९	१८६	
	शुक्र.	४२	१५२	शुनि.	२१७	३४६
				शुनी.	२१७	३४७
				शुम.	१४	८५
	शुक्रशिष्य.	४२	१५२			
शुक्र.	२३६	२८				

शब्दानुक्रमणिका

२६१

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
शुभंयु.	७६	९७	शूचक.	६७	४४
शुभा.	४९	१८७	शूद्र. {	१४०	४७१
शुभ्र.	२३५	२९		१५४	५५८
शुम्ब.	१५९	५९२	शूद्रा.	९२	१८८
शुंभमथिनी.	३५	११९	शूद्री.	९२	१८७
शुल्क.	१२६	३८८	शून्य.	२४४	८२
शुल्काध्यक्ष.	१२६	३८८	शून्यवादिन्.	१४९	५२५
शुल्वारि.	१८०	१२३	शूर.	६४	२९
शुल्ब. {	१५९	५९२	शूरदेव.	८	५२
	१७६	१०५	शूर्पकारि.	४०	१४२
शुशुक्षणि.	१८८	१६३	शूल.	१३७	४५१
शुश्रुषा.	८७	१६१	शूलक.	२१०	३०१
शुश्रूषा.	५४	२२४	शूलनाशन.	१६२	९
शुषि.	२३१	६	शूलाकृत.	७३	७७
शुषिर. {	५१	२०१	शूलिक.	२३०	३६२
	२३१	६	शूल्य.	७३	७७
शुष्क.	११०	२८८	शूल्यभृत्.	३४	१११
शुष्म.	१३८	४६०	शृगाल.	२१९	३५५
शुष्मन्.	१३८	४६०	शृंखल. {	२०९	३९५
शूक.	६५	३३		११६	३२९
शूकधान्य.	२०१	२४७	शृंखलक. {	२०२	२५५
शूकर.	७	४६		२१३	३२१

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
शृंग.	{ १७५	९८	शैल. १७४	९३
शृंगाट. २१५	३३०	शैलालिन्. ५८	२४३
शृंगार. १६८	५४	शैलूष. ५७	२४२
शृंगारभूषण. ५२	२०८	शैव. १२१	३६०
शृंगारयोनि.	१८०	१२७	शैवल. १९९	२३३
शृंगिक. ४१	१४३	शैवाल. १९९	२३३
शृंगिन्. २०४	२६४	शैशव. ६०	३
शृंगी. २२८	४१३	शैष. २६	७०
शृंगिण. १७९	११२	शोक.	{ ५३	२१३
शृंगिणी. २१७	३४३		{ १३	७१
शृत. २१५	३३१	शोचन. ५३	२१३
शेखर. २४९	१२१	शोचि. १८	१३
शेपाल. ११४	३१८	शोचिष्केश.	१८८	१६५
शेफस्. १९९	२३३		{ १८६	१५६
शेमुषी. १०७	२७४	शोण.	{ २३६	३१
शेलु. ५४	२२३		{ २११	३०८
शेवधि. १९५	२१०	शोणित. १०९	२८५
शवल. ३३	१०६	शोणितपुर.	१६७	४३
शेवाल. १९९	२३३	शोथ. ८२	१३२
शेष. १९९	२३३	शोधनी. १७३	८१
शैक्ष. २२१	३७३	शोधिका. २००	२४२
 १४	७८	शोधित.	{ ७३	७८
				{ २४२	७३

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
शोफ. ८२	१३२	इयामा.	} २९	५६
शोभन. २४३	८०			
शोभा.	{ ८९	१७३			
	{ २५३	१४८		७	४३
शोभांजन. २००	१९४		७	३९
शोष. ८१	१२७	इयामाक. २००	२४२
शोषण. ६९	५८	इयामांग. २१	३१
शौक. २३८	५१	इयाल. ९७	२१६
शौच. १४	८१	इयालिका ९७	२१९
शौड. ७७	१००	इयालुक. १९९	२३३
शौडिक. १५४	६६५	इयेत. २३५	२८
शौडीर्य. १२९	४०३	इयेन.	{ ८	४७
शौरि. ३८	१३०		{ २२६	४००
	{ १२९	४०३	अद्धा. ९५	२०५
	{ १३८	४६०	अम.	{ ५६	२३३
शौलिकक. १२६	३८८		{ १३७	४५२
शौलिकक. १५६	५७४	अंथन. ११४	३१७
इमशान. १६८	५५	अद्धालु.	{ ९५	२०३
इमशानवेइमन्.	३३	११०		{ ८५	१५४
इमशु. १०२	२४७	अमण. १३	७४
इयाम. २३६	३३	अव. १०१	२३
इयामक. २००	२४२		{ १०१	२३८
इयामल. २३६	३३	अवण.	{ २०	२७
				{ ५४	२२४

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
श्रवणा.	९४	१९६	श्रीपर्णी.	१९५	२०९
श्रविष्ठा.	२०	२८	श्रीफल.	१९४	२०१
श्राणा.	७०	६१	श्रीवत्स. {	३९	१३६
श्राद्ध. {	१४३	४८६		७	४६
	८५	१८४	३८	१३२	
श्राद्धकाल....	२४	५५	श्रीवत्सकिन्.	२१०	३०२
श्राद्धदेव.	३१	९९	श्रीवत्सभृत्.	३८	१३३
श्रान्त.	१४१	४७५	श्रीवास.	११३	३१२
श्रावण.	२६	६८	श्रीवृक्ष.	१९४	१९७
श्रावणिक.....	२६	६८	श्रीसंज्ञ.	११३	२१०
श्री. {	६३	२१	श्रुत.	२५१	१३२
	७	३९	श्रुतदेवी.	४२	१५५
	४०	१४०	श्रुति. {	४४	१६३
२५३	१४८	१०१		२३७	
श्रीकंठ.	३३	१०९	श्रेणिक. {	१०३	२४८
श्रीसंज्ञ.	११२	३०५		१२४	३७६
श्रीघन.	४१	१४८	श्रेणी. {	१५४	५६३
श्रीद.	३२	१०३		२४०	५९
श्रीधर. {	३८	१२९	श्रेयस्. {	५	२८
	८	५०		१३	७३
श्रीनन्दक.	४०	१४१		१४	८५
श्रीपति.	३७	१२८	२४३	७५	
श्रीपथ.	१६७	५३	२३३	१५	

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः.		
श्रेयांस.	}	१	२८	श्वदंष्ट्रा.	१९७	२२२	
		१	२६	श्वन्.	२१७	३४६	
श्रेष्ठसत्तम	२४३	७५	श्वपन्न.	१६०	५९७		
श्रोण.	८०	११६	श्वभ्र.	२३१	७
श्रोणी.	१०७	२७१	श्वयथु.	८२	१३२
श्रोतस्.	२३४	१९	श्वशुर.	९८	२२३
श्रोत्र.	१०१	२३८	श्वश्रू.	...	९८	२२३
श्रोत्रिय.	१४२	४८१	श्वस्.	२५७	१७७
श्रौषट्.	२५६	१७४	श्वसन.	१७२	१९०
श्रुक्ष्ण.	६३	२४१	श्वसिन.	२३२	४
श्रुद्धा.	४८	१८४	श्वान.	२१७	३४५
श्रुथ.	८६	१५५	श्वापद.	२०७	२८२
श्रील.	६३	२१	श्वाव.	२३६	३२
श्रीपद.	८२	१२९	श्वाविघ्न.	२२०	३६२
श्लेष्मण.	८१	१२४	श्वासा. }	२३२	४	
श्लेष्मन्.	८१	१२६		१९०	१७२	
श्लेष्मल.	८१	१२४	श्वासरोधन.	१४	८२	
श्लेष्मातक....	१९५	२१०	श्वासहेति.....	५५	२२७		
श्लोक.	...	४९	१८७	श्वित्र.	८२	१३०
श्वःश्रेयस	१४	८५	श्वेत. }	१७७	१०९		
श्वजीविका.	१५०	५३०		७२	७३		
श्वदयित.	११०	२९०	२३५	२८		

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
श्वेतगज.	३०	९१	षण्ढतिल.....	२०१	२४६
श्वेत.	२२८	४१२	षण्ढमुख. {	७	४१
श्वेतद्युति.	१९	१९	षण्ढवाद्.	२१४	३२६
श्वेतपिंग.	२१८	३५१	षष्टिक.	१९९	२३४
श्वेतमरीच.	१९४	२००	षष्टिक्य.	१६५	३२
श्वेतरक्त.	२३६	३१	षाड्विधु.	३७	१२९
श्वेतसर्षप	२०१	२४६	षाण्मातुर....	३६	१२२
श्वेतहय.	१२३	३७३	षाडशावर्त्त.	२०५	२७१
श्वोवसीयस.	१४	८५	षादंत.	२०८	२८९
ष.			षिङ्ग.	५८	२४५
षट्कर्मन्.	१४१	४७६	षोडशार्चिष्.	२१	३४
षट्पदी.	२०६	२७४	षोडशांघ्रि.	२२९	४१९
षट्पद.	२१४	३२९	ष्टीवन.	२५४	१५७
षडंगी.	४५	१६७	ष्ट्यूत.	२५४	१५७
षडमिन्न.	४१	१४७	स.		
षड्गव.	२४०	६०	संयत्.	१३८	४६०
षड्ज.	२३६	३७	संयत.	७७	१०३
षट्द्रसासव.	१०९	२८४	संयमनी.	३१	१००
षण्ड. {	२१४	३२५	संयुग.	१३९	४६३
	१९०	१७६	संयोजित.....	२४९	१२१
षण्ड. {	९९	२२६	संरंभ.	२५१	१३५
	३४	११०			
	१२६	३९२			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
संराव. २३६	३६	संशयालु. ७८	१०९
संलय. १०	२२७	संशित. २१०	१२७
संवत्. २१६	१७१	संशयित्. ७८	१०९
संवत्सर. २७	७३	संश्रव. १०	१९२
संवनन. २११	१३४	संश्रुत. २१०	१२१
संवर. ९	१४	संश्लेष. २१२	१४३
संवर्त्त. २७	७१	संसक्त.	{ २४७	१०९
संवर्त्तक.	{ ३९	१३९	{ २४१	८७	
संवर्त्तिका १८९	१६६	संसद्. ८४	१४१
संवसथ. १९८	२३२	संसरण. १६८	१३
संवाहक. १६४	२७	संसिद्धि. २३३	१३
संवाहक. ८६	११६	संस्कार. २३३	९
संविधि. १४	२२३	संस्कारवत्त्व.	११	१४
संविद्. १०	१९२	संस्कृत. ६१	९
संवीत. २४८	११२	संस्तर.	{ १४३	४८४
संवृत. २४८	११२	{ ११९	३४६	
संवेग. १७	२३६	संस्तव. २१३	१४९
संवेश. ११	२२७	संस्थाय. १६९	१७
संवेशन. ९४	२०१	संस्था.	{ १३०	४०८
संव्यान. ११७	३३१	{ १३०	१९२	
संशक्तक. १३८	४१९	संस्थान.	{ १६८	१९२
संशय. २३३	११	{ २१३	१९२	

शब्द	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
संस्थित,	६६	३७	संकर.	१७३	८२
संस्थिता,	२१५	३३६	संकर्षण.	३९	१३८
संस्फोट,	१३८	४६०	संकलित.	२४९	१२१
संहत,	२४८	१०८	संकल्प.	२३२	६
संहति,	२२८	४७	संकल्पयोनि.	४१	१४३
संहनन,	९९	२२७	संकसुख. ...	७७	१०१
संहर्ष,	२५३	१५१	संकाश,	२४६	९८
संहार,	२७	७५	संकीर्ण, {	२४८	१०८
संहृति,	४७	१७५		२५०	१२५
सकल,	२४२	६९	संकुचित,	१९३	१९५
सक्तक,	२०४	२६४	संकुल, {	४८	१७९
सक्तु, ...	७१	६५		२४८	१०८
सक्थि,	१०८	२७७	सकृत्प्रज,	२२४	३८७
सखि,	१२७	३९४	संकोचपिशुन,	११३	३०९
सखी,	९३	१९३	संक्रंदन,	२९	८५
सख्य,	१२७	३९४	संक्रम,	२५४	१५३
सगर,	१२९	३५६	संक्राम,	२५४	१५३
सगर्भ, ...	९७	२१५	संक्षेप,	२४१	३८
सगोत्र,	९८	२२५	संख्य, ...	१३८	४६०
सग्धि,	७५	८९	संख्या, {	१५१	५३६
संकट,	२५२	१४०		२३३	९
संकथ,	४९	१८९	संख्यावत्,	६१	३

शब्दानुक्रमणिका

२५९

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
संख्येय. १५१	५३६	सज्जित. २०८	२८७
संग.	... २५२	१४४	संचय. २३८	४८
संगत.	{ १२७	३९५	संचर. ९९	२२७
	{ ४८	१८२	संचारिन्. ५०	२०९
संगम. २५२	१४४	संचारिका. ९२	१८५
संगर.	{ १३९	४६२	संजवन. १६९	५८
	{ ५०	१९२	संज्वर. १८९	१६८
संगीत. ५०	१९३	संज्ञ. ८०	१२०
संगुप्त. ४१	१४८	संज्ञप्ति.	... ६५	३५
संगूढ. २४९	१२१	संज्ञा. ४७	१७४
संग्रह.	{ ४६	१७१	संज्ञु. ८०	१२०
	{ २४१	६८	सटा. १४२	४८०
संग्राम. १३८	४६०	संडीन. २२३	३८४
संग्राह.	{ १३६	४४८	सत्. ६१	६
	{ १०५	२६१	सतत्त्व. २३३	१३
संघ. २३८	४८	सतत. २४८	१०७
संघचारिन्.	२२७	४१०	सती.	{ ९३	१९२
संघजीविन्.	८४	१४४		{ ३५	११८
संघात.	... २३८	४७	सतीनक. १९९	२३६
सचिव.	... १२५	३८३	सतीर्थ्य. १४	७८
सज्ज. १३३	४३०	सत्त्व. २३२	२
सज्जन.	{ १३१	४१३	सत्त्वप्रधानता.	१२	७०
	{ ६७	४३			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
सत्पथ.	१६८	५०	सदेश.	२४४	८६
सत्य.	४७	१७८	सद्भूत. ...	४७	१७९
सत्यंकार.	१५१	५३६	सद्भव.	१६९	५६
सत्यप्रवाद....	४४	१६१	सद्यस्.	२५६	१६८
सत्यवती.	१४७	५११	सद्यस्क.	२४४	८४
सत्याकृति....	१५१	५३६	सधर्माण.	२४६	९७
सत्यानृत....	१५०	५३१	सधर्मिणी....	९०	१७६
सत्यापन....	१५०	५३५	सध्रीची.	९३	१९३
सत्र. {	१९०	१७५	सध्व्यञ्ज. ...	७८	१०८
	१४२	४८४	सनत्कुमार. {	१२०	३५७
सत्रशाला.	१७०	६६		१६	७
सत्रा. ...	२५५	१६३	सना.	२५५	१६७
सत्वर. {	२५५	१६६	सनातन. {	३८	१३०
	२४७	१०६		२४५	८८
सद्वक्.	२४६	९७	सनाभि.	९९	२२६
सद्वक्ष.	२४६	९७	सनि.	६८	५२
सदन.	१६९	५६	सनिर्धृति....	६४	२६
सदृश.	२४६	९७	सनीड.	२४४	८६
सदस्.	८४	१४५	संततं.	२४७	१०७
सदस्य.	८४	१४४	संतमस.	२५	६०
सदा.	२५५	१६७	संतान. {	८७	१६७
सदानीरा.	१८५	१५१			३

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
संताप.	१८९	१६८	सन्नाह.	१३३	४३०
संतापित.	२५०	१२९	सन्नाह्य.	२०८	२८८
संतोष. {	५४	२२२	सन्निकर्ष.	२४४	८६
	१४	८१	सन्निकृष्ट.	२४४	८७
संदर्भ.	११४	३१७	सन्निधान.	२४४	८६
संदंश.	१५६	५७३	सन्निधि.	२४४	८७
संदान.	२१६	३४०	सन्निभ.	२४६	९७
संदानित.	७७	१०३	सन्निवेश.	२५३	१५२
संदानिनी.	१७०	६५	सपन्न. ...	१२७	३९३
संदाव.	१३९	४६६	सपत्राकृति.	२३३	८
संदेशहारक.	१२८	३९८	सपदि.	२५६	१६८
संदेह.	२३३	११	सपर्य्या.	७९	१११
संदोह.	२३८	४७	सर्पिड.	९९	२२६
संद्राव.	१३९	४६६	सपीति.	१५६	५७१
संधा.	५०	१९२	सप्तकी.	११६	३२८
संधानी.	१६९	६२	सप्तजिह्व.	१८८	१६५
संधि.	१२८	३९९	सप्ततंतु.	१४३	४८४
संधिजीवक.	८३	१३९	सप्तपर्ण.	१९४	१९९
संधिनी.	२१५	३३३	सप्तर्षि.	२२	३८
संधिला.	१६८	५१	सप्तला.	१९६	२१४
संध्या.	२४	५४	सप्तसप्ति.	१७	१०
सन्नद्ध.	१३३	४२९	सप्तार्चिस्.	२२	३४

शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
सत्ति.	२१०	२९९	समय. }	२५२	१४५
सप्तोदधिस्.	१८८	१६६		४३	१५६
सत्रह्यचारिन्.	१४	७९		२२	४०
सभा. {	१६९	५६	समया.	२५६	१७०
	८४	१४५	समर.	१३८	४६०
सभाजन.	१२७	३९५	समरोचित.	२०८	२८८
सभासद्.	८४	१४४	समर्थन.	२३३	१०
सभास्तार ...	८४	१४४	समर्थक.	८४	१४४
समिक.	८५	१४९	समर्याद्.	२४४	८७
सभ्य. {	६७	४३	समवकार	५१	१९८
	८४	१४४	समवर्तिन्....	३१	९८
सम. {	२४६	९७	समवाय. {	४३	१५७
	२४२	६९		२३८	४८
समग्र.	२४२	६९	समस्रुप्ति.	२७	७५
समं.	२५५	१६३	समस्त.	२४२	६९
समज.	२३८	५०	समस्थली	१६३	१५
समज्या.	८४	१४५	समाः	२७	७३
समंजस. ...	१२९	४०६	समांसमीना.	२१६	३३७
समंततस्....	२५५	१६५	समाकर्षिन्.	२३५	२६
समंतभद्र.....	४१	१४८	समाघात.....	१३८	४६१
समंतात्.	२५५	१६५	समाज. {	२३८	५०
समपाद्.	१३५	४४१		८४	१४५

शब्दानुक्रमणिका

२६३

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
समाज्ञा.	४९	१८७	समीक.	१३९	४६२
समाधान.....	२३३	१४	समीचीन.....	४७	१७८
समाधि. {	१४	८४	समीप.	२४४	८६
	९	९४	समीर. ...	१८९	१७२
	२३३	१४	समीरण.	१९०	१७२
समान. {	२४६	९७	समुख.	६१	१०
	१९०	१७९	समुच्चय. ...	२९९	१६०
समानोदर्य.	९७	२१९	समुच्छ्रय.....	२४१	६७
समापन.	६९	३९	समुर्तिपज.....	६४	३०
समालभन.	११२	३००	समुदय. {	१३९	४६२
समास.	२४१	६८		२३८	४७
समाहार. {	२९९	१६०	समुदाय. {	१३९	४६२
	२४१	६८		२३८	४७
समाहृति.	४६	१७१	समुद्र.	१७३	८१
समाह्वय. {	८९	१९२	समुद्र.	१८२	१३९
	१३८	४६१	समुद्रदयिता.	१८४	१४६
समिता.	७१	६६	समुद्रविजय.	६	३७
समिति. {	१३९	४६२	समुन्नवत्.....	२९०	१२८
	८४	१४९	समुरु.	२१९	३६०
समित्.	१३९	४६१	समूह.	२३८	४७
समिध्.	१४४	४९१	समूहिनी.....	१७३	८२
समिर.	१८९	१७२	समोदक.	७२	७३

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
संपत्ति.	६३	२१	संवोधन.	४७	१७५
संपद्. ...	६३	२१	संभाष.	४९	१८८
संपराय.	१३९	४६२	संभूतविजय.	६	३२
संपात.	१३९	४६१	संभेद.	५५	२२६
संपातपाटव.	२४७	१०६	संभोग.	९४	२०१
संपुट.	१७३	८१	संभ्रम.	५७	२३६
संपृक्त.	२४७	१०५	संभ्रद.	५५	२३०
संप्रतिं {	८	५२	संभ्रई.	१३९	४६१
	२५५	१६६	संभ्रार्जनी.....	१७३	८२
संप्रदाय.	१४	७९	संमुखीन.	२४२	७३
संप्रधारणा.	२३३	१०	संमूर्च्छन.	२५४	१५३
संप्रयोग.	९४	२०१	संमूर्च्छनोद्भव.	२२९	४२२
संप्रहार.	१३८	४६०	संमृष्ट.	७३	७८
संप्रैष.	२५४	१५६	सम्यक्.	४७	१७८
संप्फाल.	२१७	३४३	सम्राज्.	१२०	३५४
संफुल्ल.	१९३	१९४	सर.	२३५	२४
संवर. {	६	३५	सरक.	१५६	५७०
	१६५	३१	सरघा.	२०७	२७९
संवल.	८६	१५७	सरजस्.	९४	२००
संवाध.	२५२	१४०	सरट.	२२०	३६५
संभावना.....	५६	२३१	सरण.	१७६	१०४
संभव.	५	२५	सरणि.	१६७	४९

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
सरमा.	२१७	३४७	सर्ज.	१९५	२०४
सरल.	६६	४०	सर्जमणि.	११३	३११
सरलद्रव.	११३	३१२	सर्जरस.	११३	३११
सरसू.	१६०	१८७	सर्प.	२२१	३६८
सरसी.	१६०	१८६	सर्पमुञ्ज.	२२४	३८५
सरस्वत्. {	१५७	१८६	सर्पराज.	२२२	३७४
	१८३	१३९	सर्पहन्.	२२१	३६८
सरस्वती. {	१८५	१५१	सर्पाराति.	४१	१४५
	१८४	१४६	सर्पिसू.	७२	७१
	४२	१५५	सर्व. {	१७६	१०४
सरि.	१८७	१६२	२४२	६९	
सरित्.	१८४	१४६	सर्वसहा.	१६१	३
सरोज.	१९८	२२८	सर्वकेशिन्.	५७	२४२
सरूप.	२४६	९७	सर्वज्ञ. {	५	२४
सरोजन्मन्.	१९८	२२८	३४	११२	
सरीसृप.	२२१	३६९	सर्वगा.	५७	२३८
सरोरुहासन.	३७	१२६	सर्वग्रंथिक.	७४	८५
सरोरुह.	१९८	२२८	सर्वतस्.	२५५	१६५
सरोरुह.	१९८	२२८	सर्वतोमुख.	१८२	१३६
सर्ग. {	४५	१६६	सर्वदर्शिन्.	५	२४
	२३३	१२	सर्वदुःखक्षय.	१३	७४
सर्गविद्या.	४५	१६६	सर्वधुरीण.	२१४	३२७

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
सर्वेदन.	१२२	३६६	सल्लकी.	१९७	२१८
सर्वभक्षा.	२१६	३४१	सल्लकीमुख.	२०४	२६६
सर्वमंगला.	३५	११८	सल्लाप.	४९	१८९
सर्वमूषक.	२२	४०	सव.	१४२	४८४
सर्वरस. {	११३	३११	सवन.	११२	३०२
	२३५	२५	सवयस्.	१२७	३९४
सर्वला.	१३७	४५१	सवर्ण.	२४६	९७
सर्वलोह.	१३५	४४३	सवलि.	२४	५४
सर्ववेदस्.	१४२	४८३	सवितृ.	१६	९
सर्वसन्नहन.	१३७	४५२	सवितृदैवत.	२०	२६
सर्वालुभूति {	८	५०	सवित्री. {	९८	२२२
	८	५३		१०४	२५७
सर्वाक्षमक्षक.	७६	७२	सविध.	२४४	८६
सर्वात्रीन.	७६	९२	सवेश.	२४४	८६
सर्वाभिसार.	१३७	४५२	सव्य.	२४७	१०२
सर्वार्थसिद्ध.	४२	१५१	सव्यसाचिन्.	१२३	३७२
सर्वालमहाज्वाला.	४२	१५४	सव्येष्ट.	१३२	४२४
सर्वौघ. {	१३७	४५२	ससीम.	२४४	८६
	२०४	२६४	सस्य.	१९४	१९६
सर्पप.	२०१	२४६	सस्यशूक.	२०१	२४७
सलिल.	१८२	१३५	सह. }	८६	१५५
सलिलजन्मन्.	१९९	२३२		२६	६६
				२५५	१६३

शब्दानुक्रमिका

२६७

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
सहकार.	१९४	१९९	सहोदर.	९७	२१४
सहचर.	१२७	३१४	सांयात्रिक....	१९१	५३९
सहचरी.	९०	१७६	सह्य.	८३	१३८
सहज. {	९७	२१५	सा.	४०	१४०
	२३३	१२	सांयुगीन.	१३८	४५७
सहन.	६९	५५	सांवत्सर.	८४	१४६
सहपान.	१५६	५७१	साकम्.	२५५	१६३
सहस्. {	१३८	४६०	साकेत. ...	१६६	४१
	२६	६६	साक्षिन्.	१५२	५४६
सहस्य.	२६	६६	सागर. {	८	४९
सहस्र.	१५१	५३७		१८२	१३९
सहस्रदंष्ट्र.	२२७	४११	सागरनेमि....	१६१	४
सहस्रनेत्र.	२९	८६	सागरमेखला.	१६१	४
सहस्रपत्र.	१९८	२२७	सागरांवरा....	१६१	४
सहस्रवेधिन.	७४	८६	सांख्य. ...	१४९	५२६
सहस्रांशु.	१६	९	साचि. {	२५३	१५१
सहस्रार.	१६	७		२५६	१७०
सहस्रिन्.	१३३	४२८	सात.	२६२	६
सहाय.	८६	१६०	सातवाहन.	१२४	३७६
सहायता.	२४०	५८	सातिसार.	८१	१२४
साहिष्णु.	६९	५४	सात्वत.	३९	१३८
सहृदय.	६१	९	सात्वती.	५१	१९९

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
सात्विक.	{ ३७	१२५	सांद्र.	{ २४४	८३
	{ ५२	२०९		{ २५०	१२८
	{ ५०	१९७	सांद्रस्त्रिग्वध.	{ ८३	१४०
साद. ५५	२२६	साध्याय्य.....	१४४	४९५
सादिन्.	{ १३२	४२५	साध्यासिक.	१४१	४७३
	{ १३२	४२६	साप्तपदीन.	१२७	३९५
साधारण.	{ २४८	१०८	सामवायिक.	१२५	३८३
	{ २४६	९७	सामयोनि	२०७	२८३
साधारणस्त्री.	९४	१९६	सामन्. १२८	४००
साधारण्य....	१७१	७१	सामविद्.	१४२	४८३
साधित.	७९	११०	सामवेद.	४४	१६२
	{ २४४	८१		{ २५३	१५१
साधु.	{ ६७	४३	सामान्य.	{ ८४	१४५
	{ १३	७५		{ २४८	१०८
साधुवादिन्.	२१०	३०१	सामिधेनी....	१४४	४९१
साध्वस.	५३	२१५		{ १६२	७
साध्वी.	९३	१९२	सामुद्र.	{ ९९	२२९
सानु.	१९६	१०१	साम्य.	२४६	९९
सानुमत्.	१९४	९३	सांपरायिक.	१३९	४६२
सांत्व.	४८	१८०	सांप्रतम्.	{ १२९	४०७
सांत्वन.	१२८	४००		{ २५५	१६६
सांख्यिक.....	२७	७६	सांबरी.	१५९	५८९

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
साम्यातुर....	१९६	२१०	सार्पिष्क.	७२	७४
सायक.	१३५	४४२	सार्व.	५	२४
सायम्. {	२४	५४	सार्वभौम. {	१२०	३५५
	२५६	१६७		२९	८४
सार. {	११०	२९०	साल. {	१६७	४६
	३३	१०५		१९५	२०४
	१९२	१८७	साला.	१९२	१८५
सारंग. {	२१९	३५९	सालवेष्ट.	११३	३११
	२२५	३९५	सालातुरीय.	१४८	५१५
सारणी.	१८६	१५५	साल्व. {	१६४	२३०
सारथि.	१३२	४२४		३९	१३४
सारमेय.	२१७	३४५	सावित्र.	१४१	४७७
सारवि.	१६४	२५	साक्षा.	२१५	३३०
सारस.	२२५	३९४	साहस. {	१२८	४००
	११६	३२८		२५६	१६८
सारसन. {	१३३	४३१	साहस्र. {	२३९	५१
	२२५	३९५		१३३	४२८
सारस्वत. {	१४२	४३९		२१८	३४९
	१६४	२४	सिंह. {	८	४७
सार्थ.	२३८	४८		२४३	७६
सार्थम्.	२५५	१६३	सिंहतल.	१०५	२६०
सार्थि.	२०	२५	सिंहद्वार.	१६९	५९

शब्द.	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
सिंहनाद.	२३७	४०	सिद्धांत.	४३	१५६
सिंहयाना.	३५	११७	सिद्धापगा.	१८५	१४८
सिंहल.	१०८	१७७	सिद्धायिका.	७	४५
सिंहसंहनन.	६३	१९	सिद्धार्थ. {	२०१	२४६
सिंहसेन	६	३६	सिद्धार्था.	६	३७
सिंहान.	१७६	१०४	सिद्धि.	१३	७३
सिंहासन.	१२५	३८१	सिद्धम.	८२	१३१
सिक्.	११६	३३०	सिद्धमल.	८१	१२५
सिकता.	१५५	१८६	सिध्य.	२०	२५
सिक्थक.	२७०	२८०	सिन.	१९५	२०८
सिचय.	११६	३३०	सिनीवाली.	२६	६५
सित. {	७७	१०२	सिंदुवार.	१९६	२१३
सितच्छंद.	२२५	३९१	सिंदूर.	१८०	१२७
सितरंजन.	२३५	३०	सिंदूरकारण.	१७६	१०७
सिता.	७१	६७	सिंधु. {	१८३	१३९
सिताभ्र.	११३	३०७	सिंधुर.	१८४	१४६
सितांभोज.	१९८	२२८	सिंधुरा.	२०७	२८३
सितासित.	३९	१३८	सिरा.	१११	२९५
सितोदर.	३२	१०३	सिलह.	११३	३१२
सितोपला.	७१	६६	सीता. {	१५३	५५५
सिद्ध. {	७३	७६	सीता. {	१२२	३६७
	२४९	१२३			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
सीत्कृत.	२३७	३९	सुगंधि.	२३९	२७
सीत्य.	१९९	२३४	सुगंधिक.	१९९	२३६
सीमन्.	१६४	२८	सुगृह.	२२७	४०७
सीमन्त.	१०१	२३९	सुग्रीव. {	६	३६
सीमन्तिनी.	८८	१६८		१२३	३६९
सीमा.	१६४	२८	सुचरित्रा.	९३	१९२
सीर.	१९३	९९४	सुण.	३९	११४
सीरध्वजा	१८९	१४८	सुत.	९९	२०६
सीवन.	१९७	९७६	सुतारका.	७	४३
सीवनी.	१०८	२७९	सुतीबल.	१९९	९६९
सीस.	१७६	१०६	सुतेजस्.	८	९०
सीसपत्रक....	१७६	१०६	सुत्रामन्.	२९	८६
सुकरा.	२१७	३३७	सुदर्शन. {	१२१	३६२
सुकल.	६८	९१		३९	१३६
सुकुमार.	२३९	२३		६	३७
सुकृत.	२३३	१९	सुदाय.	९२	१८४
सुकृतिन्.	८९	१९३	सुदारु.	१७९	९६
सुख. {	२९६	१७१	सुदोदनसुत.	४२	१९१
	२३२	६	सुधर्मन्.	९	३१
सुखवर्चक....	१६२	११	सुधर्मा.	३०	९२
सुगत.	४१	१४६	सुधा.	१९	३
सुगंधक.	२०२	२९६	सुधामुञ्.	१९	२

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
सुधास्रवा....	१०३	२४९	सुमद्रेश.	१२३	३७३
सुधाहृद्.	४१	१४५	सुमधुर.	४८	१८०
सुधी.	६१	५	सुमनस. }	१९३	१९०
सुनाम.	१७५	९४		१५	१
सुनिश्चित.	२५०	१२७	२००	२४०	
सुन्दर.	२४४	८१	सुमित्र.	६	३७
सुन्दरी.	८८	१६९	सुमित्रभू.	१२०	३५६
सुपथ.	१६८	५०	सुमेरु.	१७५	९८
सुपर्ण.	४१	१४५	सुयशस्.	७	३९
सुपर्णक.	१५	४	सुर.	१५	२
सुपर्वन.	१५	२	सुरंगा.	१६९	५१
सुपार्श्व.	५	२६	सुरज्येष्ठ.	३७	१२७
सुपार्श्वक.....	८	५२	सुरत.	९४	२००
सुप्त. }	७८	१०७	सुरति.	४२	१५२
	५५	२२७	सुरपथ.	२८	७७
सुप्रतीक.	२९	८४	सुरपर्णिका.	१९४	१९९
सुप्रभ.	१२१	३६२	सुरामि. }	२६	७०
सुप्रलाप.	४९	१९०		२१५	३३१
सुप्रभा.	७९	११२	२३५	२६	
सुभूम.	१२०	३५७	सुराभि.	२९	८७
सुम.	१९३	१९०	सुरस.	११०	१८७
सुमति. }	५	२५	सुरा.	१५५	५६७
	८	५१			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
सुराजीविन्.	१५४	५६५	सुषमदुःषमा.	२३	४४
सुराचार्य.	२१	३२	सुषमा. {	२३	४३
सुरालय.	१५	१		२५३	१४८
सुरावारि.	१८३	१४१	सुषीम.	२३४	२१
सुरूहक.	२११	३०६	सुष्ठु. ...	२५६	१७१
सुलोहक.	१७८	११४	सुसीमा.	७	३८
सुवचन.	४९	१९०	सुस्मिता.	८९	१७१
सुवर्चिका.	१६२	११	सुहस्तिन्.	६	३३
सुवर्ण. {	१५२	५४८	सुहित. ...	७५	९०
	१७७	१०९	सुहृद्. {	१२४	३७८
सुवर्णक. {	१७८	११३			१२७
		१७७	१०७	सुहृद्वल.	१३७
सुवर्णविन्दु.	३८	१३१	सूकर.	२१८	३५३
सुवासिनी.	९०	१७६	सूक्ष्म. ...	२४१	६३
सुविधि.	५	२६	सूक्ष्मदर्शिन.	६१	८
सुवीराम्ल.	७३	८०	सूचक.	५८	२४४
सुवेल.	१७५	९६	सूचनकृत्.	४५	१६८
सुव्रत. {	८	५३	सूचि.	१७१	७१
	५	३९	सूचीमुख.	१८१	१३१
सुव्रता. {	७	३९	सूचिसूत्र.	१५६	५७५
	२१५	३३४	सूची.	१५६	५७५
सुषम.	२४३	८०	सूचास्य.	१२०	३

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
सूत.	१५४	५६२	सूनुतां.	१४	८०
	१३२	४२४	सूप. }	१२६	३८७
	१३८	४५८		७०	६१
	१७९	११६	सूपकार.	१२६	३८७
सूततनय.	१२४	३७५	सूपाध्यक्ष.	१२६	३८७
सूतिकागृह.	१७०	६३	सूर. }	६	३७
सूत्थान.	६८	४८		१७	१०
सूत्र.	४५	१६७	सूरण.	२०२	२५५
	४४	१६०	सूरत.	६५	३३
	१५७	५७७	सूरसूत.	१८	१५
सूत्रकृत.	४३	१५७	सूरि.	६१	५
सूत्रकंठ.	१४१	४७६	सूर्य.	१७३	८३
सूत्रधार.	५८	२४४	सूर्मी.	२४७	१००
सूत्रवेष्टन.	१५७	५७७	सूर्य.	१७	९
सूद.	१२५	३८६	सूर्यकांत.	१८१	१३३
	७०	६१	सूर्यजा.	१८५	१४९
सूदशाला....	१७०	६४	सूर्यमणि.	१८१	१३३
सूदाध्यक्ष....	१२५	३८६	सूर्याश्मन्.	२८१	१३३
सून.	१९३	१९०	सूर्येन्दुसंगम.	२६	६४
सूना.	१५९	५९४	सूर्योद.	८७	१६६
सूनु.	९५	२०६	सूकिणी.	१०२	२४५
सूनुत.	४७	१७८	सूग.	१३७	४४९

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
सृणि. २१०	२९६	सेवावृत्ति.....	१५०	१३०
सृणिका. १११	२९७	सैहिकेय.	२२	३५
सृति. १६७	४९	सैकत.	१८४	१४४
सृपाटिका.....	२२३	३८३	सैतवाहिनी.	२८५	१५२
सेकपात्र.	१५१	५४२	सैद्धांतिक	८४	१४७
सेकिम.	२०२	२५६	सैनिक.	१३३	४२७
सेक. ९१	१८०	सैधव. {	१६२	७
सेचन. {	१५१	५४२	सैन्य. {	२१०	३००
	१४५	५०१		१३०	४०९
सेतु.	१६५	३१	१३३	४२७	
सेना. {	६	३८	९२	१८५	
	१३१	४१२	सैरंध्री. {	१२४	३७६
	१३०	४०९	सैरिम.	२१७	३४८
सेनांग.	१३१	४१५	सोढ.	२१७	३४४
सेनानी. {	१२६	३८९	सोदर.	९७	२१५
	३६	१२२	सोदर्य.	९७	२१५
सेनामुख.	१३१	४१२	सोपांग.	४४	१५९
सेनारक्ष.	१३३	४२७	सोपान.	१७२	१७९
सेराह.	२११	३०४	सोम.	१९	१९
सेवंक.	८६	१६०	सोमज.	७२	६८
सेवन.	१५७	५७६	सोमप.	१४२	४८२
सेवनी.	१५६	५७५	सोमभू.	१२१	३५९
सेवा.	८६	१६०			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
सोमयाजिन्.	१४२	४८१	सौरभेय.	२१३	३२३
सोमसिंधु.....	३८	१३२	सौरभेयी.	२१५	३३१
सोमाल.	१३५	२३	सौराष्ट्रक. {	१७८	११६
सौख्यसुप्तिक.	१३८	४५८		२०३	२६३
सौख्य.	२३२	६	सौराष्ट्री.	१७९	१२१
सौगत.	१४९	५२६	सौरि.	२२	३४
	१९८	२३१	सौलिककेय.	२०३	२६३
सौगंधिक. {	२०३	२५७	सौवर्चल.	१६२	९
	१८०	१२४	सौवस्तिक....	१२५	३८५
सौचिक.	१५६	५७४	सौविद.	१२६	३९१
सौदामिनी.	२८९	१७१	सौविदल्ल.....	१२६	३९१
सौधर्म.	१६	७		७०	८०
सौध.	२६९	५८	सौवीर. {	१६४	२६
सौनंद.	३९	१३९		१७९	११७
सौनिक.	१५९	५९४	सौहार्द.	१२७	३९५
सौप्तिक.	१३९	४६५	सौहित्य.	७५	९०
सौपर्ण्य.	४१	१४५	सौहृद.	१२७	३९४
सौभागिनेय.	९६	२११	स्कंद.	३६	१२२
सौमिकी.	१४३	४८७	स्कन्न.	२५०	१२७
सौमित्रि.	१२२	३६८		२०९	२९०
	१०१	२४०	स्कंध. {	१०३	२५२
सौम्य. {	२१	३१		२३८	४६
	२४४	८१		१९२	१८५

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
स्कंधमल्लक.	२२३	४००	स्तंभ.	२१६	३४१
स्कंधशाला.	१९२	१८५		१७२	८०
स्कंधवाहक.	२१४	३२४		५४	२१९
स्कंधावार.	१३०	४१०	स्तरी.	१८९	१७०
स्कंधिक. {	२१४	३२४	स्तवक.	१९३	१९२
	१६६	३९	स्तब्धरोमा....	२१८	३५४
स्खलन.	२५४	१५८	स्तव.	४८	१८३
स्खलित.	१४०	४६८	स्तिमित.	२५०	१२८
स्तन.	१०६	२६७	स्तुम्भी.	१६२	११
स्तनंधय.	६०	२	स्तुति.	४८	१८३
स्तनयित्त्वु....	२८	७८	स्तुतिव्रत....	१३८	४५९
स्तनमुखा.	१०६	२६७	स्तेन.	६७	४५
स्तनवृत्त.	१०६	२६७	स्थेय.	६८	४७
स्तनशिख....	१०६	२६७	स्तोक.	२६१	६२
स्तनांतर.	१०६	२६७	स्तोकक.	२२५	३५५
स्तनित. {	१५	४	स्तोत्र.	४८	१८३
	२३७	४२	स्तोम. {	२३८	४७
स्तन्य.	७२	६८	१४२	४८४	
स्तंभ. {	२०१	२४८	स्त्यान.	२५०	१३०
	१९२	१८६	स्त्राण.	२५४	१५९
स्तंबकारि....	१९९	२६४	स्त्रीचिह्न.	१०७	२७४
स्तंबपूः	१६७	४५			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोकः
खी.	{ ८८	१६७	स्थान.	{ १३५	४४१
खीधर्म. १२८	४०२	स्थानाध्यक्ष.	{ १६८	५४
खीधर्मिणी.	९४	२००	स्थानिक.	{ १६९	५७
खीपुम्स. ९५	२०२	स्थानिक.	१२६	३८८
खधगन. २४८	११३	स्थानीय. १२६	३८८
स्थगित. २४८	११२	स्थानीय. १६६	३८
स्थगी. १२५	३८२	स्थापत्य. १२६	३९१
स्थंडिल. १४३	४८८	स्थामन्. १३८	४६०
स्थंडिलशाधिन्.	१४१	४७४	स्थायुक. १२६	३९०
स्थपति	{ १४२	४८२	स्थाली. १७३	८५
	{ १५७	५८१	स्थावर. २४५	९०
स्थपुट.	... २४७	१०४	स्थाविर. ६०	४
स्थल. १६१	६	स्थासक.	{ ११४	३१३
स्थलशृंगाट.	१९७	२२२		{ १८४	१४३
स्थली. १६१	६	स्थासु. २४५	८९
स्थविर.	{ ६०	३	स्थित. ८६	१५६
	{ ३७	१२५		{ १३३	१३
स्थाणु.	{ ३३	१०९	स्थिति.	{ १२९	४०८
	{ १९२	१८८		{ २५१	१३४
स्थांडिल. १४१	४७४		{ २५१	१३५
स्थानांग. ४३	१५७	स्थिरजिह्व....	२२७	४१०
			स्थिरा. १६१	३

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
स्थूणा.	१७२	१८०	सुहृदी.	१९६	२०६
स्थूणायस्....	२४७	१००	सोह. }	१३३	१३
स्थूल. }	११८	३४६		७४	८१
	७९	११२	सोहप्रिय.	११९	३६१
स्थूलनाश....	२१९	३६४	सोहभू.	८१	१२६
स्थूलमद्र.	६	३३	स्पर्धा.	२६३	१९१
स्थूललक्ष....	६८	४९	स्पर्शन. }	१९०	१७३
स्थूलशाट....	११७	३३६		६८	९०
स्थेय. }	१४२	९४६	स्पर्श.	१२७	३९८
	२४६	८९	स्पृष्ट.	२४७	१०३
स्थेष्ट.	२४६	८९	स्पृहा.	७६	९४
स्थौरिन्.	२१४	३२९	स्फटिकाचल.	१७६	९४
स्रसा.	१११	२९६	स्फाति.	२६२	१३८
स्रातक.	१४१	४७२	स्फिज्.	१०७	२७३
स्रान.	११२	३०२	स्फिर.	२४१	६२
स्रायु. }	१०९	२८३		२४७	१०३
	१११	२९६	स्फुट. }	१९३	१९४
स्रिग्ध. }	८४	१४२		२२३	३८१
	१२७	३९४	स्फुटन.	२६०	१२४
	७३	७७	स्फुटित.	१९३	१९४
स्रु.	१७६	१०१	स्फुर.	१३६	४४७
स्रुषा.	९१	१७८	स्फुरण.	२६४	१६९

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
स्फुरणा.	२५४	१९९	स्याद्वादवादित्र.	१४९	१२६
स्फुलिङ्ग.	१८९	१६९	स्याद्वादित्र....	९	२४
स्फूर्जथू. ...	३०	९९	स्यूत. {	१५७	१७६
स्फोटक.	८२	१३०	{	२९०	१२३
स्फोटायन.	१४८	११७	स्यूति.	१५७	१७६
सय.	९६	२३१	सञ्.	११४	३१५
सर.	४०	१४१	सव. {	१११	२९७
सरकूपिका.	१०७	२७३	{	१८७	१६२
सरण.	५४	२२२	सवंती.	१८४	१४६
सरमंदिर	१०७	२७३	सष्ट.	३७	१२७
सरध्वज.	९१	२००	सस्त.	२९०	१२७
सित. {	९२	२०९	सस्तर.	११९	३४६
{	१९२	१९३	स्राक्.	२५५	१६६
स्युति. {	४५	१६५	स्रुक्.	१४४	४९३
{	५४	२२२	स्रुत.	२५१	१३२
स्ये.	१९३	१९५	स्रुव.	१४४	४९२
स्यद्.	८६	१५८	स्रोतईश.	१८२	१३९
स्यंदन. {	१३१	४१५	{	१८४	१४६
{	८	९२	स्रोतस्. {	१८५	१५२
स्यंदिनी.	१११	२९७	{	१८४	१४६
स्यन्न.	२५१	१३२	स्रोतस्विनी.	१८४	१४६
स्यमंतक.	३९	१३७	स्रोतौजन....	१७९	११७

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः		
स्व.	}	२११	१६१	}	४	२३	
		३३	१०६		स्वयंभू.	१२१	३५९
		९८	२२५		३७	१२५	
		९९	२२६		स्वयंवरा.	९०	१७५
स्वकुलक्षय.	२२७	४१०	स्वयंप्रभ.	८	५३		
स्वंग.	६३	१९	स्वर.	२३६	३५		
स्वकीय.	९९	२२६	स्वरभेद.	५४	२२०		
स्वच्छंद.	६३	१९	स्वरु.	३०	९४		
स्वच्छपत्र	१७९	११७	स्वरुचि.	६३	१९		
स्वच्छक्र.	१४	५९	स्वर्ग.	१५	१		
स्वजन.	९८	२२५	स्वर्गपगा	१८५	१४८		
स्वदन.	७५	८७	स्वर्गपति.	२९	८७		
स्वतंत्र.	६३	१९	स्वर्गिगिरि	१७५	९८		
स्वतंत्रा.	९२	१८५	स्वर्गिवधू.	३१	९७		
स्वधा.	२५६	१७४	स्वर्जि.	१६२	११		
स्वधासुज्	१५	२	स्वर्जिका	१६२	११		
स्वधिति.	१२७	४५०	स्वर्जिकाक्षार.	१६२	११		
स्वनि.	२३६	३६	स्वर्ण.	१७७	१०९		
स्वनित.	२३७	४२	स्वर्णकाय.	४१	१४५		
स्वमक.	७८	१०६	स्वर्णकार.	१५६	५७२		
स्वभू.	३८	१३०	स्वर्ग्यापदा.	१८५	१४८		
			स्वर्णज.	१७७	१०८		

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
स्वर्णारि.	१७७	१०७	स्वास्थ्य.	८३	१३८
स्वर्माणु.	२२	३६	स्वास्थ्य.	६४	२२२
स्वर्वधू.	३१	९७	स्वाहा. {	२५६	१७४
स्वर्वापी.	१८५	१४८	स्वाहा. {	१८८	१६६
स्वर्वेश्या.	३१	९७	स्वाहाभुज्.	१५	२
स्वर्वैद्य.	३१	९५	स्वेच्छा.	६३	२०
स्वसृ.	९७	२१७	स्वेद.	५४	२१९
स्वस्तिक.	७	४६	स्वेदज.	२२०	४२२
स्वस्त्रीय.	९६	२०७	स्वेदनिका.	१५८	५८५
स्वाति.	२०	२६	स्वैरिणी.	९३	१९३
स्वादु.	२३५	२४	स्वैरिता.	६३	२०
स्वादुवारि.	१८३	१४१	स्वैरिन्.	६३	१९
स्वादुरसा.	१५५	५६६			
	१४	८१	ह.		
स्वाध्याय. {	१४६	५०६	हंस. {	१७	१०
	४४	१६३		१७७	१०९
स्वान.	२३६	३५		२२५	३९१
स्वांत.	२३२	५	हंसपाद.	१८०	१२७
स्वाप.	५५	२२७	हंसक.	११६	३२९
	८	५०	हंसकालीयत-		
स्वामिन्. {	१२४	३७८	नय.	२१८	३४९
	६३	२३	हंसग.	३७	१२६
	३६	१२२	हंसी.	२२५	३९३

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः		
हंही. २१६	१७३	हरि.	२१०	२९९		
हंजे. १८	२४८		२००	२३८		
हह. १७०	६८		३१	९८		
हहाध्यक्ष. १२६	३८९		१७	११		
हठ. १३४	४६८		२९	८५		
हंढे. १८	२४८		३७	१२८		
हत. ७७	१०३		२३६	३२		
हनु. १०२	२४७		२२९	४२०		
हनुमत्. १२३	३६९		२१८	३४९		
हन्न. २५१	१३१		२१९	३५०		
हन्यंकु. २१९	३५९	हरिक. २११	३०८		
हंम. २३७	४२	हरिकेलीय.	१६४	२३		
हय.	{	२१०	२९९	हरिचंदन.	{	३०	९३
		३०	९०			११३	३०५
हयग्रीव. ३८	१३४	हरिण.	{	२१९	३५९	
हयप्रिय. १९९	२३६	२३५	२८			
हयसार. १९५	२०३	हरिणी. २४७	१००		
हर. ३४	११२	हरिष्मणि १८१	१३०		
हरबीज. १७९	११६	२८	८०			
हरशेखरा.....	१८५	१४८	हरित्.	{	२३५	३०	
हरण. ९२	१८४	२००	२३८			
			हरित.	{	२२७	४०७	
				२३६	३१		

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्	श्लोक
हरिताल.	१८०	१२४	हर्ष. ५५	२२९
हरिताली	२०३	२५९	हर्षमाण. ७७	१९९
हरिदश्व.	१७	१२	हल. १५३	५५५
हरिदेव.	२०	२८	हला. ५८	२४८
हरिश्रंद्र.	१२२	३६५	हलाह. २११	३०९
हरिद्रा.	८४	१८२	हलाहल.	{ २०३	२६१
हरिसुत.	१२०	३५८		{ २२०	३६४
हरिषेण.	१२०	३५८	हलि. १५३	५५४
हरिद्राराराग.	८३	१४०	हलिन.	{ ३९	१३८
हरिद्रु.	१९१	१८०		{ १५३	५५४
हरिपर्ण.	२०२	२५६	हलिप्रिय.	१९५	२०४
हरिप्रिया.....	४०	१४०	हलिप्रिया.	१५५	५६६
हरिमंथ.	२००	२३९	हल्लक.	१९८	२३०
हरिमंथक	१९९	२३७	हल्लीसक.	५०	१९५
हरिवंश.	६	३४	हव. ४७	१७५
हरिय.	२११	३०४	हवित्री.	१४५	४९७
हरिवाहन....	१८	१७	हविर्गोह.	१६९	६३
हरीतकी.	१९६	२१२	हविरशन.	१८७	१६३
हरेणु.	१९९	२३७	हविष्य.....	७२	७१
हर्म्य.	१६९	५९	हविस.	{ ७२	७१
हर्यक्ष.	२१८	३५०		{ १४४	४९५
हर्यश्व.	२९	८६	हव्य.	१४४	४९६

शब्दानुक्रमणिका

२८५

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
हव्यपाक.	१४५	४९७	हस्तिनख.	१६७	४८
हव्यवाह.	१८८	१६५	हस्तिनापुर.	१६७	४४
हव्याशन.	१८७	१६३	हस्तिनीपुर.	१६७	४४
हस.	५२	२१०	हस्तिपक.	१३३	४२६
हसन. {	५२	२१०	हस्तिमल्ल.	३०	९१
	५३	२१२	हस्तिशाला.	१७०	६४
हसनी.	१७३	८६	हस्त्यारोह.	१३२	४२६
हसंतिका.	१७३	८६	हाटक.	१७७	१०९
हसित. {	१९३	१९५	हायन.	२७	७३
	५५	२११	हार.	११५	३२३
हस्त. {	१०५	२६३	हारफल.	१५५	३२४
	२०	२६	हारहूर.	१५५	५६७
	२०९	२९०	हारहूरा.	१९७	२२२
	१००	२३२	हारि. {	८६	१५७
	१०४	२५५		२४३	८०
	१५३	५५१	हार्द.	२३३	१३
हस्तधारण.	२५२	१३८	हाल.	१२४	३७६
हस्तर्षिब.	११४	३१३	हालक.	२११	३०८
हस्तसूत्र.	१५६	३२७	हाला.	१२५	५६७
हास्तिन्.	२०७	२८३	हालिनि.	२२०	३६४
हस्तिदंतक.	२०२	२५६	हाली.	९७	२१९
हस्तिनासा.	२०९	२९०	हाव.	९०	१७३

शब्द	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
हास.	{ ५२	२१०	हिमांशु.	१७७	१०९
हासिका.	{ १३	७१	हिमानी.	१८१	१३८
हास्तिक.	५२	२१०	हिमालय.	१७५	९३
हास्तिनापुर.	२३९	५४		२०५	२७२
हास्य. {	१६७	४४	हिरण्य. }	१७७	१०९
	५२	२१०		३३	१०६
	५२	२०८		१७८	१११
हाहाः	३१	९७	हिरण्यकशिपु.	३९	१३५
हासा.	६५	३५	हिरण्यगर्भ.	३७	१२७
हास्य.	६५	३३	हिरण्यनाभ.	१७५	९४
हाका.	८२	१३२	हिरण्यवाहु.	१८६	१५६
हागु.	७४	८६	हिरण्यवर्णा.	१८४	१४५
हागुल.	१८०	१२७	हिरण्यरेतस्. }	३४	१११
हाज.	१९६	२११		१८७	१६३
हाजिर.	२०९	२९५	हिबकू.	२५६	१७०
हाडंवनिषूदन.	१२३	३७२	हिरगू.	२५६	१६३
हाम. {	१८२	१३८	हीन.	२४८	१११
	२३४	२१	हीनांगी.	२०५	२७३
हामद्युति.	१९	१९	हीनवादिन्.	६२	१२
हामप्रस्थ.	१७५	९३	हीरक.	१८१	१३१
हामवत्.	१७५	९३	हुड.	२१७	३४२
हामवालुका.	११३	३०७	हुडु.	२१७	३४२

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
हुतवह.	१८८	१६५	हेतु.	२५३	१४९
हुताशन.	१८७	१६३	हेम.	१७७	१०९
हुति.	४७	१७५	हेमकंदन.	१८१	१३२
हरव.	२१९	३५६	हेमतार.	१७९	११८
हृच्छय.	४०	१४१	हेमंत.	२७	७०
हृत्. {	१०६	२६७	हेमपुष्पक.	१९६	२१२
	२३२	५	हेमपुष्पिका.	१९६	२१२
हृद्.	११०	२८७	हेमवत्.	२०३	२६३
हृदय. {	१०६	२६७	हेरिक.	१२७	३९७
	११०	२८७	हेला.	९०	१७३
	२३२	५	हेलि.	१७	१०
हृदयंगम.	४८	१८२	हेषा.	२३७	४१
हृदयंगमता.	११	६६	हे.	२५६	१७३
हृदयस्थान.	१०६	२६६	हेमवती.	१८५	२४८
हृदयालु.	६१	९	हेयंगवीन.	७२	७१
हृदयेशा.	९१	१८०	हेहय.	१२२	३६६
हृद्य.	२४४	८१	होतृ.	१४२	४८३
हृषीक.	२३४	१९	होत्र.	१४३	४८५
हृष्टमानस.	७७	९९	होत्रीय.	१६९	६२
हे.	२५६	१७३	होम.	१४३	४८५
हेका.	८२	१३२	होमकुंड.	१४५	४९७
हेति. {	१३४	४३७	होमधूम.	१४५	५०१
	१८९	१६८			

शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः	शब्दः	पृष्ठम्.	श्लोकः
होमाग्नि.	१४५	५००	ऋही.	५५	२२५
ऋद.	१८६	१५७	ऋहीकु.	१२०	३६७
ऋल्लेख.	५५	२२८	ऋहीण.	२५९	१२०
ऋस्व. {	१४१	६३	ऋीत.	२४९	१२०
	१४१	६५	ऋीवेर.	१९७	२२४
ऋदाद. {	२३६	३५	ऋेषा.	२३७	४१
	५५	१३०	ऋहानिदी.	१८९	१७१
ऋदादिनी.	३०	९४			

॥ श्रीः ॥

शेषनामः लायाम् ॥



प्रणिपत्यार्हतः सिद्धसांगशब्दानुशासनः ।

शेषाख्यनाममालाया नामानि प्रतनोम्यहं ॥ १ ॥

निर्वाणे स्यात् शीतीभावः शांतिर्नैश्चित्यमंतिकः ।

शिष्ये शास्त्रो भद्रे भव्यं काम्यं सुकृतसूनृते ॥ २ ॥

फलोदयो मेरुपृष्ठं वासवावाससैरिकौ ।

दिविविर्दीदिविर्द्युश्च दिवं च स्वर्गवाचकाः ॥ ३ ॥

निलिपाः कामरूपाश्च साध्याः शोभाश्चिरायुषः ।

पूजितामर्त्यमहिताः सुवालावायुभाः सुराः ॥ ४ ॥

तथा द्वादशार्का वसवोऽष्टौ विश्वेदेवास्त्रयोदश ।

षट्त्रिंशत्तुषिताश्चैव षष्टिसारास्वरा अपि ॥ ५ ॥

षट्त्रिंशदधिके महाराजिकाश्च शते उभे ।

रुद्रा एकादशैकोनपंचाशद्वायवोपरे ॥ ६ ॥

चतुर्दशतुवैकुंठाः सुशर्माणः पुनर्दश ।

साध्याश्च द्वादशेत्याद्या विज्ञेया गणदेवताः ॥ २ ॥

सूर्येवाजीलोकबंधुर्भानेभिर्भानुकेशरः ।

सहस्रांको दिवाप्लुष्टः कालभृद्रात्रिनाशनः ॥ ३ ॥

पपीः सदागतिः पीतुः सांवत्सररथः कपिः ।

दृशानः पुष्करो ब्रह्मा बहुरूपश्च कर्णसूः ॥ ४ ॥

वेदोदयः खतिलकः प्रत्यूषांडं सुरावृतः ।

लोकप्रकाशनः पीथो जगदीर्षोबुतस्करः ॥ ७ ॥

अरुणेविपुलस्कंधो महासारथिराश्मनः ।

चंद्रस्तुमास्तपोराजौ शुभांशुः श्वेतवाहनः ॥ ८ ॥

जर्णसृपोराजराजो यजतः कृत्तिकाभवः ।

यज्ञराडौषधीगर्भः सूपसःशयतोबुधः ॥ ९ ॥

स्पंदः खसिंधुः सिंधूत्थः श्रविष्ठारमणस्तथा ।

आकाशचमसःपीतुःक्लेदुःपर्वरिचिक्लिदौ ॥ १० ॥

परिज्वायुवनोनेमिश्चंदिरः स्नेहुरेकभूः ।

भौमव्योमोल्मुकैकांगौ गीःपतिस्तु महामतिः ॥ ११ ॥

प्रक्षाःप्रचक्षावाग्वाग्मी रौरोदी दिविगीरथौ ।

शुक्रेभृगुःशनौपंगुःश्रुतकर्मा महाग्रहः ॥ १२ ॥

श्रुतश्रवोनुजःकालो ब्रह्मण्यश्च यमः स्थिरः ।

क्रूरात्मा चाथ राहौ स्यादुपरागउपप्लवः ॥ १३ ॥

केतावूर्ध्वकचोद्योती रथग्रहाश्रयौ ध्रुवे ।

अगस्त्येर्विन्ध्यकूटः स्यात् दक्षिणाशारतिर्मुनिः ॥ १४ ॥

सत्याग्निर्वारुणिक्वाथिस्तपनःकलशीसुतः ।

व्युष्ट्रेनिशात्ययगोसर्गौ निशाचक्रभेदिनी ।

निषद्वरीनिशीथ्यानिट् घोरावासरकन्यका ॥ १५ ॥

शताक्षीराक्षसीयाम्या पूतार्चिस्तामसी तमिः ।

शार्वरीक्षणिनीतक्ता पैशाचीवासुराउशाः ॥ १६ ॥

दिनात्ययप्रदोषे स्यात् ध्वातेवृत्रोरजोबलं ।

रात्रिरागोनीलपंको दिनांडंदिनकेशरः ॥ १७ ॥

खपरागोनिशावर्म वियद्भूतिर्दिगंबरः ।

पक्षःकृष्णःसितोद्वेघा कृष्णोनिशाह्वयोपरः ॥ १८ ॥

शुक्लोदिवाह्वयःपूर्वो मासेवर्षाशको भवेत् ।

वर्षकोशोदिनमलः फल्गुनालस्तुफाल्गुने ॥ १९ ॥

चैत्रेमोहनिकःकामसखश्चफाल्गुनानुजः ।

वैशाखेतूलरोज्येष्ठमासेतुखरकोमलः ॥ २० ॥

ज्येष्ठमूलीयइतिच कार्तिके सैरिकोमुदौ ।
 हिमागमस्तुहेमंते वसंतेपिकबांधवः ॥ २१ ॥
 पुष्पसाधारणश्चापि ग्रीष्मेतूष्मायणोमतः ।
 आखोरपद्मौ वर्षेतुऋतुवृत्तिर्युगांशकः ॥ २२ ॥
 कालग्रंथिपरिमलः संवत्सर्वर्तुशारदौ ।
 वत्सइद्भुत्सरइडावत्सरः परवाणिवत् ॥ २३ ॥
 नक्षत्रवर्त्मनिपुनर्ग्रहनेमिर्नभोटवी ।
 छायापथश्चमेधेतु व्योमधूमोनभोद्भुजः ॥ २४ ॥
 गमयित्बुर्गदयित्बुर्वार्मसिर्वारिवाहनः ।
 खेतमालोप्यथासारे धारासंपातइत्यपि ॥ २५ ॥
 करकेंबुधनोमेघकफोमेघास्थिमिजिका ।
 बीजोदकं तोयडिंभो वर्षाबीजमिरावरं ॥ २६ ॥
 यथापरेतरापूर्वा परापूर्वेतरा तथा ।
 यथोत्तरेतरापाची तथापाचीतरोत्तरा ॥ २७ ॥
 इंद्रेतुखदिरोनेरी त्रायस्त्रिंशपतिर्जयः ।
 गोरावस्कंदीबंदीको बराणोदेवदुंदुभिः ॥ २८ ॥
 किगोलातश्चहरिमान् यामनेमिरसन्महाः ।

शपीविर्मिहिरोवज्रदक्षिणोवयुनोपिच ॥ २९ ॥

स्यात्पौलोम्यांतुशक्राणी चारुरावाशतावरी ।

महेंद्राणीपरिपूर्णसहस्रचंद्रवत्यपि ॥ ३० ॥

जयंतेयागसंतानो वृषणाश्वोहरेर्हये ।

मातलौहयंकषः स्यादैरावणेमदाबरः ॥ ३१ ॥

सदादानोभद्रवेणुः पुरेत्वैद्रेसुदर्शनं ।

नाशिक्ययोस्तुनासत्यदस्रौप्रवरवाहनौ ॥ ३२ ॥

• गदांतकौयज्ञावहौ यमेतुयमुनाग्रजः ।

महासत्यः पुराणांतः कालकूटोथ राक्षसे ॥ ३३ ॥

पलप्रियः कषापुत्रः कर्बरो नरविष्वणः ।

अशिरोहनुषः शंकुर्विथुरोकुललोहितः ॥ ३४ ॥

उरुरस्तध्वसंभारो रक्तग्रीवः प्रवाहिकः ।

संध्याबलोरान्निबलस्त्रिशराः समितीपदः ॥ ३५ ॥

वरुणेतुप्रतीचीशो दुंदुभ्युद्दामसंवृताः ।

धनदेनिधनाक्षः स्यान्महासत्त्वः प्रमोदितः ॥ ३६ ॥

• रत्नगर्मउत्तराशाधिपतिः सत्यसंगरः ।

धनकेलिः सुप्रसन्नः परिविद्धोलकापुनः ॥ ३७ ॥

वसुप्रभावसुसारा शंकरे नंदिवर्द्धनः ।
 बहुरूपः सुप्रसादो मिहिराणोऽपराजितः ॥ ३८ ॥
 कंकटीको गुह्यगुरुर्मगनेत्रांतकःखरुः ।
 परिणाहो दशबाहुः सुभगोऽनेकलोचनः ॥ ३९ ॥
 गोपालो वरवृद्धो हि पर्यंकः पांशुचंदनः ।
 कूटकृन्मंदरमणिर्नवशक्तिर्महांबुकः ॥ ४० ॥
 कोणवादी शैलधन्वाविशालाक्षो क्षतस्वनः ।
 उन्मत्तवेषः शबरः शितांगो धर्मवाहनः ॥ ४१ ॥
 महाकांतो वह्निनेत्रः स्त्रीदेहार्द्धेनृवेष्टनः ।
 महानादो नराधारो भूरिरेकादशोत्तमः ॥ ४२ ॥
 जोटीजोटींगोऽर्द्धकूटः समिरो धूम्रयोगिनौ ।
 उलंदोजयतः कालो जटाधरदशाव्ययौ ॥ ४३ ॥
 संध्यानाटीरेरिहाणः शंकुश्चकपिलांजनः ।
 जगद्रोणिरर्द्धकालोदिशांप्रियतमोतलः ॥ ४४ ॥
 जगत्स्रष्टाकटाटकः कटप्रूहीरहृत्कराः ।
 गौतमी कौशिकी कृष्णा तामसीबाभ्रवी जया ॥ ४५ ॥
 कालरात्रिर्महामाया आमरी यादवी वरा ।

बर्हिध्वजाशूलधरा परमब्रह्मचारिणी ॥ ४६ ॥

आमोघाविंध्यनिलया षष्ठीकांतारवासिनी ।

जांगुली बदरी वासा वरदा कृष्णपिंगला ॥ ४७ ॥

दृषद्वर्तींद्रभगिनी प्रगल्भा रेवती तथा ।

महाविद्या सिनीवाली रक्तदंत्येकपाटला ॥ ४८ ॥

एकपर्णा बहुभुजा नंदपुत्री महाजया ।

भद्रकाली महाकाली योगिनी गणनायिका ॥ ४९ ॥

हासा भीमा प्रकूष्मांडी वदिनी वारुणी हिमा ।

अनंता विजया क्षेमा मानस्तोकाकुहावती ॥ ५० ॥

चारणाचपितृगणा स्कंदमाता घनांजनी ।

गांधर्वी कर्बरी गार्गी सावित्री ब्रह्मचारिणी ॥ ५१ ॥

कोटिश्रीर्मंदरावासा केशी मलयवासिनी ।

कालायिनी विशालाक्षी किराती गोकुलोद्भवा ॥ ५२ ॥

एकानसी नारायणी शैला शाकंभरीश्वरी ।

प्रकीर्णकेशी कुंडाच नीलवस्त्रोग्रचारिणी ॥ ५३ ॥

अष्टादशभुजा पौत्री शिवदूती यमस्वसा ।

सुनंदा विकचालंबा जयंती नकुलाकुला ॥ ५४ ॥

विलंका नंदिनी नंदा नंदयंती निरंजना ।
 कालंजरी शतमुखी विकराला करालिका ॥ ५५ ॥
 विरजाः पुरलाजारी बहुपुत्री कुलेश्वरी ।
 कैटभीकालदमिनी दर्दुरा कुलदेवता ॥ ५६ ॥
 रौद्री कुंद्रा महारौद्री कालंगमा महानिशा ।
 बलदेवस्वसा पुत्री हीरी क्षेमकरी प्रभा ॥ ५७ ॥
 नारी हैमवतीचापि गोलाशिखरवासिनी ।
 चामुंडायां महाचंडी चंडमुंडाप्यथाखुगे ॥ ५८ ॥
 पृष्णिगर्भःपृष्णिशृंगो द्विशरीरस्त्रिधातुकः ।
 हस्तिमल्लो विषाणांतः स्कंधेतुकरवीरकः ॥ ५९ ॥
 सिद्धसेनोवैजयंतो बालचर्यो दिगंबरः ।
 भृंगीतुचर्मी ब्रह्मातु क्षेत्रज्ञः पुरुषः सनत् ॥ ६० ॥
 नारायणे तीर्थपादः पुण्यश्लोको बलिंदमः ।
 उरुक्रमोरुगायौचतमोघ्नः श्रवणोपि वा ॥ ६१ ॥
 उदारथिलतापर्णः सुभद्रः पांशुजालिकः ।
 चतुर्व्यूहो नवव्यूहो नवशक्तिः षडंगजित् ॥ ६२ ॥
 द्वादशमूलः शतको दशावतार एकदृक् ।

हिरण्यकेशः सोमोहिस्त्रिधामात्रिककुत्त्रिपात् ॥ ६२ ॥

मानंजरः पराविद्धः प्रणगर्भो पराजितः ।

हिरण्यनाभः श्रीगर्भो वृषोत्साहः सहस्रजित् ॥ ६३ ॥

ऊर्ध्वकर्मा यज्ञधरो धर्मनेमिरसंयुतः ।

पुरुषो योगनिद्रालुः खंडास्यः शलिकाजितौ ॥ ६४ ॥

कालकुण्ठो वरारोहः श्रीकरो वायुवाहनः ।

वर्द्धमानश्चतुर्दंष्ट्रो नृसिंहवपुरव्ययः ॥ ६५ ॥

कपिलो भद्रकपिलः सुषेणः समितिंजयः ।

ऋतुधामा वासुभद्रो बहुरूपो महाक्रमः ॥ ६६ ॥

विधाताधारकांगो वृषाक्षः सुवृषोऽक्षजः ।

रंतिदेवः सिंधुवृषो जितमन्युर्वृकोदरः ॥ ६७ ॥

बहुशृंगो रत्नबाहुः पुष्पहासो महातपाः ।

लोकनाभः सूक्ष्मनाभो धर्मनाभः पराक्रमः ॥ ६८ ॥

पद्महासोमहाहंसः पद्मगर्भः सुरोत्तमः ।

शतवीरो महामायो ब्रह्मनाभः सरीसृपः ॥ ६९ ॥

वृंदांकोधोमुखो धन्वी सुधन्वा विश्वभुक्स्थिरः ।

शतानंदः सरुच्चापि यवनारिः प्रमर्दनः ॥ ७० ॥

यक्षनेमिलोहिताक्ष एकपाद्विपदः कपिः ।
 एकशृंगो यमकील आनन्दः शिवकीर्त्तनः ॥ ७१ ॥
 शतुर्वंशः श्रीविराहः सदायोगी सुयामुनः ।
 बलभद्रेतुभद्रांगः कालो गुप्तचरो बली ॥ ७२ ॥
 प्रलापी भद्रचलनः पौरः शेषाहिनामभृत् ।
 लक्ष्म्यांतुभर्मरी विष्णुशक्तिः क्षीराब्धिमानुषी ॥ ७३ ॥
 कामेतुयौवनोद्भेदः शिखिमृत्युर्महोत्सवः ।
 शमांतकः सर्वधन्वी रागरहुः प्रकर्षकः ॥ ७४ ॥
 मनोदाही मथनश्च गरुडस्तु विषापहः ।
 पक्षिसिंहो महापक्षो महावेगोपिशालकः ॥ ७५ ॥
 उन्ननीशः स्वमुखभूः शिलानीहोहिभुक्कसः ।
 बुद्धे तु भगवान् योगी बुधोविज्ञानदेशनः ॥ ७६ ॥
 महासत्वो लोकनाथो बोधिरहन् सुनिश्चितः ।
 गुणाब्धिर्विगतद्वंद्वो वचनेस्यात्तु जल्पितं ॥ ७७ ॥
 लपितोदित्तभणिताभिधानगदितान्यपि ।
 ह्रूतौहकारकाकारौ चांडालानां तुवल्लकी ॥ ७८ ॥
 कांडवीणाकुवीणा च डक्कारी किंनरी तथा ।

सारिका खुंखणीचाथ दर्दरे कलशीमुखः ॥ ७९ ॥
 सूत्रकोणो डमरुकं समौ पणवकिंकिणौ ।
 शृंगवाधे शृंगमुखं हुडुक्कस्तालमर्दकः ॥ ८० ॥
 काहलातुकुहाला स्यात् चंडकोलाहलाच सा ।
 संवेशप्रतिबोधार्थं द्रगडद्रकटावुमौ ॥ ८१ ॥
 देवार्चनतूर्येतु धूमलोबलिरित्यपि ।
 क्षुण्णकं मृतयात्रायां मांगले प्रियवादिका ॥ ८२ ॥
 रणोधमेतूर्ध्वतूरो वाद्यभेदा स्तथापरे ।
 डिंडिमोझझरोमज्जस्तिमिलाकिरिक्चिका ॥ ८३ ॥
 लंबिकाटट्टरीवेध्या कलापूरादयोऽपिच ।
 भयंकरेतुडमरमाभीलंसासुरं वषा ॥ ८४ ॥
 आश्रयैफुल्लकंमोहो वीक्ष्यंलोतस्तुदृग्जले ।
 निद्रायां तामसीसुप्ते सुष्वापः सुखसुप्तिका ॥ ८५ ॥
 आकारगूहने चावकटिकावकुटारिका ।
 गृहजालिकाथसूत्रधारे स्याद्बीजदर्शकः ॥ ८६ ॥
 पूज्ये भरटको भट्टः प्रयोज्यः पूज्यनामतः ।
 इतिद्वितीयकांडः ॥ २ ॥

॥ अथ तृतीयकांडः प्रारभ्यते ॥

अथ प्रवीणेक्षेत्रज्ञो नदीष्णो निष्ण इत्यपि ।
 त्वेकालच्छेकिलौ छेके काहलोस्फुटभाषिणि ॥ १ ॥
 मूकेजडकडौ मूर्खे त्वनेमोनामवर्जिते ।
 परतंत्रेवशायत्तावधीनोप्यथ दुर्मते ॥ २ ॥
 क्षुद्रो हीनश्चदीनश्च भाटिस्तु गणिकाभृतौ ।
 त्रस्तुत्रस्तौ तुचकितेथ क्षुद्रप्रखलौ खले ॥ ३ ॥
 चौरैतुचोरडो रात्रिचरोयाञ्चातुभिक्षणा ।
 अभिषस्तिमार्गिणा च बुभुक्षायां क्षुधाक्षुधौ ॥ ४ ॥
 भक्तमंडेतुप्रस्रावप्रस्रवाच्छोदनाश्रवाः ।
 अपूपे पारिशोलोथ करंबो दधिसक्तुषु ॥ ५ ॥
 इंडेरिकातुवटिका शष्कुलीत्वर्द्धलोष्टिका ।
 पर्पटास्तु मर्मराला घृताडीतुघृतौषिणी ॥ ६ ॥
 समिताखंडाज्यकृतो मोदकोलङ्कुशश्चसः ।
 एलामरिचादियुतः स पुनः सिंहकेसरः ॥ ७ ॥
 लाजेषुभरुजोप्यूष षटिकापरिवारकाः ।
 दुग्धयोग्यंबालसात्म्यं जीवनीयं रसोत्तमं ॥ ८ ॥

सरंगव्यंमधुज्येष्ठं धारोष्णं तु पयोमृतं ।

दक्षिश्रीघनमंगल्ये तत्रेषट्वरसारणे ॥ ९ ॥

अशौंनःपरमरसः कुल्माषाभिषुतेपुनः ।

गृहांबुमधुराचाथ स्यात्कुस्तंबुररल्लुका ॥ १० ॥

मरिचेतुद्वारवृत्तं मरीचं बलिभं तथा ।

पिप्पल्यामूषणाशौडी चपलातीक्ष्णतंदुला ॥ ११ ॥

उषणातंदुलफला कोलाचकृष्णतंदुला ।

जीरेजीरणजरणौ हिंगौतुभूतनाशनं ॥ १२ ॥

अगूढगंधमत्युग्रं लिप्सौलालसलंपटौ ।

लोलोलिप्सातुघनाया रुचिरीप्सा च कामना ॥ १३ ॥

पूज्यात्वपचितिरथ चिपिटोनम्रनासिके ।

पंगुलस्तुपीठसर्पी किरातस्त्रल्पवर्म्मणि ॥ १४ ॥

खर्वे ह्रस्वोनेडमूकस्त्वंधेन्युब्जरस्त्वधोमुखे ।

पित्ते पलाग्निः पललज्वरः स्यादग्निरेचकः ॥ १५ ॥

कफेसिंधानकःखेटो स्यात्कुक्कुदेतुकूपदः ।

पारमितोथकायस्थः करणोक्षरजीविनि ॥ १६ ॥

क्षमेसमर्थोऽलंभूष्णुः पादातपदगौसमौ ।

जांबूलमालिकोद्गाहे वरयात्रातुदौदुभी ॥ १७ ॥
 गोपालीवर्णकेशांतियात्रावरनिमंत्रणे ।
 स्यादिंद्राणीमहेहेलिसलूलुर्मंगलध्वनिः ॥ १८ ॥
 स्यात्तुखस्त्ययनं पूर्णं कलशेमंगलाह्निकं ।
 शांतिके मंगलस्नानं वारिपल्लववारिणा ॥ १९ ॥
 हस्तलेपेतुकरणं हस्तबंधे तु पीडनं ।
 तच्छेदेसमवद्धंशो धूलिभक्तेतुवार्तिकं ॥ २० ॥
 कुलटायांतुदुःश्रृंगी व्यंकदाकलकूणिका ।
 घर्षणीलांछनीखंडशीलामदननालिका ॥ २१ ॥
 त्रिलोचनामनोहारी पालिःसश्मश्रुयोषिति ।
 श्रवणायांभिक्षुणीस्याद्वेश्यायांतुखगालिका ॥ २२ ॥
 वारवाणिःकामलेखा क्षुद्राचेट्यांगणेरुका ।
 वडवाकुंभदासीच पुत्रेतुकुलधारकः ॥ २३ ॥
 सदायादोद्वितीयश्च पुत्र्यांधीदासमर्धुका ।
 देहसंचारिणीचाप्य पत्ये संतानसंतती ॥ २४ ॥
 नसातुदुहितुःपुत्रे स्यात्कनिष्ठेतुकन्यसः ।
 ज्येष्ठभगिन्यांतुवीरभवती स्यात्तु नर्मणि ॥ २५ ॥

सुखोत्सवोरागरसो विनोदोपिक्रिलोपिच ।
 वप्योजनित्रोरेतो धास्तातेजानीतुमातरि ॥ २६ ॥
 देहेसिनंप्रजवुक श्वतुःशाखं षडंगकं ।
 व्याधिस्थानंचदेहैकदेशेगात्रंकचेपुनः ॥ २७ ॥
 वृजिनोवेच्छिताग्रोश्रो धम्मिल्लेमौलिजूटकौ ।
 बर्बरीतुकबर्यीस्यात् प्रलोम्योविषदेकचे ॥ २८ ॥
 मुखेदंतालयस्योनं घनंचरंघनोत्तमं ।
 कर्णप्रांतस्तुधारास्यात् कर्णमूलंतुशीलकं ॥ २९ ॥
 अक्षिणरूपग्रहोदेवदीपोनासातुगंधहृत् ।
 नसागंधवहानस्या नासक्यंगंधनालिका ॥ ३० ॥
 उष्टेतुदशनोच्छिष्टो रसालेपीचवाग्दलं ।
 स्मश्रुणिव्यंजनंकोटो दंतेमुखखुरः खरुः ॥ ३१ ॥
 दालुर्जिह्वातुरसिका रास्त्राचरसमातृका ।
 रसाका कुललनाच वक्रदलंतुतालुनि ॥ ३२ ॥
 अवटौतुशिरःपीठं कफोणौरत्निपृष्ठकं ।
 बाहूपबाहुःसंधिश्च हस्तेभुजदलःसलः ॥ ३३ ॥
 अथव्यामेवियामः स्याद्बहुचापस्तनूतलः ।

हृद्यसहं मर्मचरं गुणाधिष्ठानकंत्रसं ॥ ३४ ॥
 स्तनौतुधरणावग्रे तयोः पिप्पलमेचकौ ।
 जठरेमलुकोरोमलताधारोथक्लोमनि ॥ ३५ ॥
 स्यात्ताड्यंकुपुषंकुमथनाभौपुतारिका ।
 सिरामूलंकटीकूपौ तूच्चलिंगौरतावुके ॥ ३६ ॥
 शिश्रेतुलगुलंशंकुलांगूलंशेफशेफसी ।
 रक्तेतुशोध्यकीलाले मांसेतूद्घःसमारटं ॥ ३७ ॥
 लेपनंचरोमणितुत्वग्मलंवालपुत्रकः ।
 कूपजोमांसनिर्यासः परित्राणमथस्त्रसा ॥ ३८ ॥
 तंत्रीनखारुस्त्रावानः संधिबंधनमित्यपि ।
 अगुरौप्रवरंशृंगं शीर्षकंमृदुलंलघु ॥ ३९ ॥
 वरद्भुमःपरमदः प्रकरंगंधदारुच ।
 चंदनेपुनरेकांगं भद्रश्रीफलकीत्यपि ॥ ४० ॥
 जातीफलसौमनसं पुडकंमदशौडकं ।
 कोशफलंकुंकुमे तु करटंवासनीत्यकं ॥ ४१ ॥
 प्रियंगुपीतंकावेरं घोरंपुष्परजोवरं ।
 कुंसुंभंचजपापुष्पं कुसुमात्तंचगौरवं ॥ ४२ ॥

वृक्षधूपेतुश्रीवेष्टो दधिकीरघृताह्वयः ।
 रचनायांपरिस्पंदः प्रतियत्नोऽथकुंडले ॥ ४३ ॥
 कर्णादर्शोमेखलातु लालिनीकटिमालिका ।
 अथ स्यात्क्षुद्रकिंकण्यां विद्याविद्यामणिस्तथा ॥ ४४ ॥
 नूपुरेतुपादशीली मंदीरंपादनालिका ।
 पादांगुलीयके पादपालिकापादनालिका ॥ ४५ ॥
 वस्त्रेनिवसनं वस्त्रं सन्नं कर्प्पटमित्यपि ।
 दशासुवस्त्रपेश्योथ हिमवातापहांशुके ॥
 द्विखंडको वरकश्च चक्रवर्तिन्यधीश्वरः ॥ ४६ ॥
 अर्जुनेविजयश्चित्रयोधीचित्रांगसूदनः ।
 योगीधन्वीकृष्णपक्षो नंदिघोषस्तु तद्रथः ॥ ४७ ॥
 ग्रंथिकस्तु सहदेवो नकुलस्तंतिपालकः ।
 माद्रेयाविमौ कौंतेया भीमार्जुनयुधिष्ठिराः ॥ ४८ ॥
 द्वयेपिपांडवेयाःस्युः पांडवाःपांडवायनाः ।
 राज्ञश्छत्रेनृपलक्ष्म चमरःस्यात्तुचामरे ॥ ४९ ॥
 स्यान्नायद्रष्टरिस्थेयो द्वाःस्थोद्वाःस्थितिदर्शकः ।
 क्षुद्रोपकरणानां स्यादध्यक्षःपारिकर्मिकः ॥ ५० ॥

पुराध्यक्षेकोट्टपतिः पौरिकोदांडपाशिकः ।
 वेद्ये निमित्तं बाणे तु लक्षहामर्मभेदनः ॥ ५१ ॥
 चारश्ववीरशंकुश्च कादंबोप्यस्त्रकंटकः ।
 नाराचेलोहनालोऽस्त्र सायकोऽसिस्तुसायकः ॥ ५२ ॥
 श्रीगर्मोविजयःशास्ता व्यवहारः प्रजाकरः ।
 धर्मपालोक्षरोदेवस्तीक्ष्णकर्म्मदुरासदः ॥ ५३ ॥
 प्रसंगोरुद्रतनयो मनुज्येष्ठःशिवंकरः ।
 करपालोविशसनस्तीक्ष्णधारोविषाग्रजः ॥ ५४ ॥
 धर्मप्रचारो धारांगो धाराधरकरालिकौ ।
 चंडभासश्चशस्त्रोथ क्षुर्यास्त्रीकोशशायिका ॥ ५५ ॥
 पत्रंचधेनुकापत्रपाले तु हुलमातृका ।
 कुट्टंतीपत्रफलाथ शक्तिःकासूर्महाफला ॥ ५६ ॥
 अष्टतालायतासाच पट्टिशस्तुखुरोपलः ।
 लोहदंडस्तीक्ष्णधारो दुस्फोटाराफलौ समौ ॥ ५७ ॥
 चक्रंतुवलयप्राय मरसंचितमित्यपि ।
 शतमीतुचतुस्ताला लोहकंटकसंचिता ॥ ५८ ॥
 अयःकंटकसंछन्ना शतभ्येवमहाशिला ।

मुपुंठीस्यादाहमयी वृत्तायःकीलसंचिता ॥ ५९ ॥

कणयोलोहमात्रोथ चिरिकातुहुलाग्रका ।

वराहकर्णकोन्वर्थः फलपत्राग्रकेहुलं ॥ ६० ॥

मुनयोस्त्रशेषरंच शराभ्यासउपासनं ।

जिष्णौतुविजयीक्षेत्रः स्यात्शृगालीतुविप्लवे ।

करमध्ये सौम्यं तीर्थमथस्यान्नियमेतपः ॥ ६१ ॥

सत्यवत्यां गंधवती मत्स्योदर्यथवक्रये ।

भाटकोथसाक्षिणिस्यान् मध्यस्थः प्राश्निकोप्यथ ।

कूटसाक्षीमृषासाक्ष्ये सूचीस्याद्दुष्टसाक्षिणि ॥ ६२ ॥

पादुकायांपादरथीपादजंगुः पदत्वरा ।

पादवीथी च पेशीच पादपीठीपदायता ॥ ६३ ॥

नापितेग्रामिणीर्भंडि वाहक्षौरिकभांडिकाः ॥ ६४ ॥

इत्याचार्यश्रीहेमशेषनाममालायां नरकांडस्तृतीयः ॥ ३ ॥

अथपृथ्वीमहाकांता क्षांतामेर्बद्रिकर्णिका ।

गोत्रकीलाघनश्रेणी मध्यलोकाजगद्धहा ॥ १ ॥

देहिनीकेलिनीमौलिर्महास्थल्यंबरस्थली ।

गिरौप्रपातीकुट्टार उर्वगःकंदराकरः ॥ २ ॥

कैलासे धनदावासो हराद्रिर्हिमवद्वसः ।
 मलयश्चंदनगिरिः स्याल्लोहेधीनधीवरे ॥ ३ ॥
 ताम्रेपवित्रंकांस्यंच सीसकेतुमहावलं ।
 चीनःपिशुंसमोलूकं कृष्णंचत्रपुवंधकं ॥ ४ ॥
 त्रपुणिश्वेतरूप्यं स्यात् शठंसलवणंरजः ।
 परासंमधुकंज्येष्ठं घनंचमुखभूषणं ॥ ५ ॥
 रजतेत्रापुष्वंगं जीवनंचसुभीरुकं ।
 श्वभ्रंसौम्यंचसोध्द्यंच रूपंवीरुजवीयसं ॥ ६ ॥
 सुवर्णेलोभनंशुक्रं तारजीवनमौजसं ।
 दाक्षायणंरक्तवर्णं श्रीमतकुंभंशिलोद्भवं ॥ ७ ॥
 वैणवंतुकर्णिकारं छायंवेणुतटीभवं ।
 जलेदिव्यमिरासेव्यं कृपीदंघृतमंकुरं ॥ ८ ॥
 विषंपिप्पलमाताल मलिनानिचकंबलं ।
 पावनंषड्रूंचापि पद्भूरंतुसितंपयः ॥ ९ ॥
 किट्टिमंतदतिक्षारं शालूकंपंकगंधिकं ।
 अंधंतुकलुषंतोय मतिस्वच्छंतुकाचिमं ॥ १० ॥
 समुद्रेतुमहाकच्छः शारदोघरणीप्लवः ।

महीप्रावारउर्ध्वग स्तिमिकाशोमहाशयः ॥ ११ ॥
 पुरंदरातुसुरला सुरवेलासुनंदिनी ।
 चर्मण्वतीरंतिनदी संभेदःसिंधुसंगमः ॥ १२ ॥
 नीकातुसारणावभौ वमिर्दीप्रःसमंतभुक् ।
 पर्परीकःपचिर्घासि पृथुर्घसुरिराशिरः ॥ १३ ॥
 जुहुराणःपृदाकुश्च कुषाकुर्हवनोहविः ।
 घृतार्चिर्नाचिकेतश्च प्रष्टोवंचितिरंचितिः ॥ १४ ॥
 भुजिर्भरथपीथौचा स्वनिःपवनवाहनः ।
 वायूसुरालयःप्राणः संभृतोजलभूपणः ॥ १५ ॥
 शुचिर्वहोलोलघंटः पश्चिमोत्तरदिक्पतिः ।
 अंकतिःक्षिपणुर्मर्को ध्वजप्रहरणश्चलः ॥ १६ ॥
 शीतलोजलकांतारो मेघारिःसृमरोपिच ।
 वृक्षेत्वारोहकःस्कंधी सीमिकोंहरितच्छदः ॥ १७ ॥
 उरुर्जंतुर्वह्निभूश्च स्यात्तु श्वेतःकपर्दके ।
 खद्योतेतुकीटमणि ज्योतिमालीतमोमणिः ॥ १८ ॥
 परार्बुदोनिमेषद्युत् ध्वांतश्चित्रोथकुंजरे ।
 पेचकीपुष्करीपद्मी पेचिलःसूचिकाधरः ॥ १९ ॥

विलोमजिह्वोऽतःस्वेदो महाकायोमहामदः ।
 सूर्पकर्णोजलाकांक्षो जटीचषष्टिहायनः ।
 असुरोदीर्घपवनः शुंडालःकपिरित्यपि ॥ २० ॥
 वशायांवासिताकर्ण धारिणीगणिकापिच ।
 अश्वेतुक्रमणःशुंडी प्रोथीहेषीप्रकीर्णकः ॥ २१ ॥
 पालकःपरुलःकिण्वी कुटरःसिंहविक्रमः ।
 माषाशीकेसरीहंसो मुहुर्भुग्ग्रहभोजनः ॥ २२ ॥
 वासुदेवःशालिहोत्रो लक्ष्मीपुत्रोमरुद्रथः ।
 चामर्यैकशफोऽपिस्या दश्रायांपुनरर्वती ॥ २३ ॥
 मल्लिकाख्यःसितैर्नेत्रैः स्याद्दार्जीद्रायुघोसितैः ।
 ककुदीककुदावत्तौ निर्मुष्करित्वद्रवृद्धिकः ॥ २४ ॥
 शुनिक्रोधीरसापायी शिवारिःसूचकोरुरुः ।
 वनंतपःस्वजातिद्विट् कृतज्ञोभल्लहश्चसः ॥ २५ ॥
 दीर्घनादःपुरोगामी स्यादिंद्रमहकामुकः ।
 मंडलःकपिलोग्राम मृगश्चंद्रमहोऽपिच ॥ २६ ॥
 महिषेकलुषःपिंगः कटाहोगद्गदस्वरः ।
 हेरंबःस्कंधभृंगश्च सिंहेतुस्यात्पलंकषः ॥ २७ ॥

शैलाटोवनराजश्च नमःक्रांतौगणेश्वरः ।

शृंगोष्णीषोरक्तजिह्वो व्यादीर्णास्यःसुगंधिकः ॥ २८ ॥

शूकरेकुमुखःकामः रूपीचसलिलप्रियः ।

तलेक्षणोवक्रदंष्ट्रः पंकःक्रीडनकोपिच ॥ २९ ॥

मृगेत्वजिनयोनिःस्या दथोभुजगभोजिनि ।

अहीरणीर्द्विमुखश्च भवेत्पक्षिणिचंचुमान् ॥ ३० ॥

कंठाग्निःकीकसमुखो लोमकीरसनारदः ।

वारंगनाडीचरणौ मयूरश्चित्रपिंगलः ॥ ३१ ॥

नृत्यप्रियःस्थिरमदः खिलखिल्लोगरव्रजः ।

मार्जारकंठोमरूको मेघनादोतुलासकः ॥ ३२ ॥

मयूकोबहुलग्रीवो नगावासश्चंद्रकी ।

कोकिलेतुमदोच्छापी काकजातोरतोद्ग्रहः ॥ ३३ ॥

मधुघोषोमधुकंठः सुधाकंठःकुहूमुखः ।

घोषयित्नुःपोषयित्नुः कामतालःकुनालिकः ॥ ३४ ॥

कुक्कुटेतुदीर्घनादः चर्मचूडोनखायुधः ।

मयूरचटकः शौंडोरणेच्छुश्चकलाधिकः ॥ ३५ ॥

अरणीविष्करोबोधि नैदीकःपुष्टिवर्धनः ।

चित्तवाजोमहायोगी स्वस्तिकोमणिकंठकः ॥ ३६ ॥

उषाकीलोविशोकश्च ब्राजस्तुग्रामकुक्कुटः ।

हंसेषुतुमरालाःस्युः सारसेदीर्घजानुकः ॥ ३७ ॥

गोनदोमैथुनीकामी श्येनाक्षोरक्तमस्तकः ।

गृध्रेतुपुरुषव्याघ्रः कामायुःकूणितेक्षणः ॥ ३८ ॥

सुदर्शनःशकुन्याजौ सुकेतुःप्रियदर्शकः ।

श्रीमान्मेघातिथिर्वाग्मी मत्स्येतुजलपिप्यकः ॥ ३९ ॥

मूकोजलाशयःशेवः सहस्रदंष्ट्रस्त्वेतनः ।

जलवालोवदालोऽथ पाठीनेमृदुपाठकः ॥ ४० ॥

इतिशेषसंग्रहनाममालायांचतुर्थकांडः ॥ ४ ॥

अथरत्नप्रभाघर्मा वंशातुशर्कराप्रभा ।

स्याद्दालुकाप्रभाशैला भवेत्पंकप्रभाजना ॥ १ ॥

धूमप्रभापुनारिष्टा माधव्यातुतमःप्रभा ।

महातमप्रभा माधव्येवंनरकभूमयः ॥ २ ॥

इतिनारककांडःपंचमः ॥ ५ ॥

अथषष्ठमव्ययकांडंप्रारभ्यते ।

आनुकूल्यार्थकंप्राध्व मसाकल्येतुचिच्चन ।

तुहिचस्महवैपाद पूरणेपूजनेस्वती ॥ १ ॥
 बतवायथातथैवैवं साम्येहोहीचविस्मये ।
 स्युरेवंतुपुनर्वैवे त्यवधारणवाचकाः ॥ २ ॥
 ऊंपृच्छायामतीतेप्राक् निश्चयेऽद्वांजसाद्वयं ।
 अतौहेतौमहःप्रत्या रंभेथस्वयमात्मनि ॥ ३ ॥
 प्रशंसनेतुसुष्ठुस्यात् परश्वःश्वःपरेहनि ।
 अद्यात्राह्वयथपूर्वेह्नी त्यादौपूर्वेद्युरादयः ॥ ४ ॥
 समानेहनिसद्यःस्यात् परेत्वह्निपरेद्यवौ ।
 उभयद्युस्तूभयेद्युः समेयुगपदेकदा ॥ ५ ॥
 स्यात्तदानींतदातर्हि यदायर्ह्यन्यदैकदा ।
 परुत्परायैषमोब्दे पूर्वेपूर्वतरेत्रच ॥ ६ ॥
 आकारेन्यथेतरथा कथमित्यंयथातथा ।
 द्विधाद्वेधात्रिधात्रेधा चतुर्द्धाद्वैधमादिच ॥ ७ ॥
 द्विस्त्रिचतुःपंचकृत्व इत्याद्यावर्त्तनेकृते ।
 दिग्देशकालेपूर्वादौ प्रागुदक्प्रत्यगादयः ॥ ८ ॥
 अव्ययानामनंतत्वा द्विग्मात्रमिहदर्शितं ।
 यदाहुः

इयंतइतिसंख्यां निपातानांनविद्यते ।
 प्रयोजनवशादेते निपात्यंतेपदेपदे ॥ ९ ॥

इत्याचार्यश्रीहेमचंद्रविरचितायाअभिधानचिन्तामणि-
 वन्नाममालायाः शेषसंग्रहसारोद्धारःसमाप्तः ॥ १ ॥



